

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ

שלשלת האור

שער
עשרים ואחד

הוצתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

על פרשיות התורה והמועדים

כרך א: בראשית-שמות

מכ"ק אדמו"ר הזקן

הרב רבי שניאור זלמן מליאדי

(בעל התניא והשו"ע)

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

הוצאה שני' עם הוספות

על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ותשע לבריאה

שנת המאתיים להולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ

MAAMOREI ADMUR HAZOKEN
Bereishis—Shmois
Second Edition

Published and Copyrighted by
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213
Tel. (718) 493-9250 • (718) 774-4000
Printed in the U.S.A.
5742 • 1981

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Shneur Zalman, of Lyady, 1745-1813

Ma'amre ha-Zaken 'al parshiyot ha-Torah vaha-mo'adim.

(Sifriy. Otsar ha-Hasidim—Lyubavītsh)

(Kovets shalsholet ha-or; hekhhal 4, sha'ar 10)

Title on t.p. verso: Maamorei Admur hazoken.

"Yotse la-or ba-pa'am ha-rishonah mi-ket. y."

Bibliography: p.

Includes indexes.

Contents: kerekh 1. Bereshit-Shemot -- Kerekh 2. Va-yikra. Ba-midbar. Devarim.

1. Bible. O.T. Pentateuch -- Commentaries. 2. Habad. I. Title. II. Title: Maamorei

Admur hazoken. III. Series: Sifriyat Otsar ha-Hasidim, Lyubavītsh. IV. Series: Kovets

shalsholet ha-or; hekhhal 3, sha'ar 21.

BS1225.S5139 1986 222'.107

ISBN 0-8266-5471-1 (set)

ISBN 0-8266-5472-X (v. 1)

ISBN 0-8266-5473-8 (v. 2)

Library of Congress Catalog Card #86-18552

נדפס בדפוס
שמחה ובנו גרשון גלוקמן
BOOKMART PRESS, INC.
N. BERGEN, N.J. 07047

סדר בדפוס "עמפיינער פרעסס"
ע"י צבי הירש בן דאָבע ומרדכי ליב בן פינגא
EMPIRE PRESS
550 EMPIRE BLVD. • BROOKLYN, N.Y. • (718) 756-1473

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, מדפיסים אנו — בפעם הראשונה מכתבי יד — כרך שבעה עשר מ"מאמרי אדמו"ר הזקן", הכולל מאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה והמועדים, על הספר בראשית-שמות.

המאמרים נלקטו מכו"כ ביכלאך: כתבייד מעתיקים, וחלק קטן — מגוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר האמצעי, ומגוף כתי"ק (והגהות) כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

— מאמרים שספק אם הם הנחות אדמו"ר האמצעי ממאמרי אדמו"ר הזקן או שהם מאמרי של אדמו"ר האמצעי עצמו, לא נכנסו לתוך סדרה זו, ויודפסו בע"ה בסדרת מאמרי אדמו"ר האמצעי.

ספרי "מאמרי אדמו"ר הזקן" שיצאו לאור ע"י "אוצר החסידים" עד עתה, הם בשלשה סוגים: א) ספרים שהם העתק ביכלאך שלמים, כגון "הנחות הר"פ" ו"אתהלך לאזניא". ב) מאמרים שנדפסו ע"ס שנות אמירתם — תקס"ב-תק"ע. ג) מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים.

כל המאמרים שלא נכנסו לתוך אחד משלשה הסוגים הנ"ל, אם מחמת שאינם שייכים לאף אחד מהם, ואם משום ששייכותם לאחד הסוגים לא היתה ידועה בשעת ההדפסה וכו' — נכנסים לסדרה הנוכחית.

בסוף הספר הוספנו: א) הגהות (אחרות) לד"ה (ויהיו ח"ש) להבין כו' אר"ש מ"ש בכולהו — מכ"ק אדמו"ר הצ"צ. ב) מראי מקומות. ג) רשימת כתיב-היד.

כל הנ"ל נערך ע"י הרה"ת ר' אלכסנדר זיסקינד שי' פיקארסקי.

מערכת "אוצר החסידים"

יום בשם השם"י יא תשרי ה'תה"י שנת גאולת משיח
שמונים שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א
ברוקלין, נ. י.

1) בהמשך להנדפס מכבר: א) הנחות הר"פ (והוספות). ב) אתהלך לאזניא (והוספות). ג) תקס"ב (בי"כ).
ד) תקס"ג (בי"כ). ה) תקס"ד. ו) תקס"ה (בי"כ). ז) תקס"ו. ח) תקס"ז. ט) תקס"ח (בי"כ). י) תקס"ט. יא) תק"ע. יב) מאמרי אדה"ז הקצרים.

2) בפרטיות — ראה רשימת כתיב שבסוף הספר.

3) המאמרים שהיו תח"י בכמה כתבייד, נדפסו ע"פ אחד מהם, וכמה שינויים צוינו בשוה"ג. מכמה מאמרים ה"י תח"י (לע"ע) רק כתיב מעתיק אחד, ואפשר שאינו מדויק וכו'. ובבקשה רבה שכל מי שיש בידו כתיב בנוסח שונה יודיענו בהקדם. וזכות הרבים תלוי בו.
4) ההגהות נדפסו באותיות אטלקיות.

להוצאה שני

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובאשר ההוצאה הקודמת אזלה מן השוק, הננו מוציאים לאור בזה את הספר „מאמרי אדמו"ר הזקן" על פרשיות התורה ומועדים ח"א בהוצאה שני עם הוספות.

בהוצאה זו: (א) נתקנו כמה טעויות הדפוס שנפלו בהוצאה הקודמת, (ב) עמודים לה-מד סודרו מחדש (ע"פ השוואה לבוך 2034). (ג) בסוף הספר הוספנו 1. מאמרים חדשים שלא היו תח"י בעת הדפסת הספר בפעם הראשונה. 2. מראה מקומות ורשימת הכת"י למאמרים אלו. 3. פאקסימיליות.

כל הנ"ל נערך על ידי הרה"ת ר' אלכסנדר זיסקינד שי' פיקארסקי.

מערכת „אוצר החסידים"

נר ה' דחנוכה תשמ"ט
שנת המאתיים להולדת כ"ק אדמו"ר הצי"צ
ברוקלינג, נ.י.

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ואחד

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה והמועדים כרך א: בראשית-שמות

והוא ליקוט אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלבבות לעבודת ה'
מפי קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

הוצאה שניי' עם הוספות

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ותשע לבריאה

שנת המאתיים להולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ

להוצאה שני'

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובאשר ההוצאה הקודמת אזלה מן השוק, הננו מוציאים לאור בזה את הספר „מאמרי אדמו"ר הזקן" על פרשיות התורה ומועדים ח"א בהוצאה שני' עם הוספות.

בהוצאה זו: (א) נתקנו כמה טעויות הדפוס שנפלו בהוצאה הקודמת, (ב) עמודים לה-מד סודרו מחדש (ע"פ השוואה לבוך 2034). (ג) בסוף הספר הוספנו 1. מאמרים חדשים שלא היו תח"י בעת הדפסת הספר בפעם הראשונה. 2. מראה מקומות ורשימת הכת"י למאמרים אלו. 3. פאקסימיליות.

כל הנ"ל נערך על ידי הרה"ת ר' אלכסנדר זיסקינד שי' פיקארסקי.

מערכת „אוצר החסידים"

נר ה' דחנוכה תשמ"ט
שנת המאתיים להולדת כ"ק אדמו"ר הצי"צ
ברוקלין, נ.י.

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ואחד

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה והמועדים כרך א: בראשית-שמות

והוא ליקוט אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלבבות לעבודת ה'
מפי קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

הוצאה שני' עם הוספות

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וחשע לבריאה

שנת המאתיים להולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ

מפתח

בראשית

- א ורוח אלקים מרחפת — שבת פ' וירא
- ו נעשה אדם בצלמינו
- י יום הששי (כוונת הקידוש)
- יא להבין ענין השבת
- יב הפלוסופים הקשו ע"פ כי בו שבת
- טו ויצר ה' אלקים
- כב והנה להבין בתוס' ביאור — ביאור על הנ"ל
- מד לא טוב היות — ליל שבת בראשית
- מז לא טוב היות
- נב זכה עזר
- נה ויבן ה' אלקים את הצלע
- ויהאמר האדם . . . עצם מעצמי הוספות 3

נח

- נו זאת אות הברית
- סא ויהי כל הארץ שפה אחת

לך לך

- פ ויאמר כו' לך לך
- צג לא יקרא עוד שמך אברם
- צד בעצם היום הזה

וירא

- צז להבין כו' אנת הוא חד — שבת פ' וירא [תקס"ו]
- 6 הוספות המכסה אני מאברהם
- קו ארדה נא ואראה
- קכד ארדה נא ואראה
- קכה וה'פקד
- קכט ויקרא אברהם שם המקום ההוא

חיי שרה

- קלא ויהיו חיי שרה — שבת פ' חיי שרה [תקס"ו]
- קמ להבין בתוס' ביאור — ביאור על הנ"ל [תקס"ו]
- קתקז ויצחק בא מבוא — ב' דסוכות [תקס"א-ב] בח"ב תתקז

תולדות

להבין כו' שני גוים בבטנג קנ
הנה שרש בחי' יעקב קנב
הקול קול יעקב קס
ויתן לך — ליל פ' תולדות [תקס"ד] קסא

ויצא

ויחלום והנה סולם קסה
ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ הוספות 6
ענין שנא' באמהות שהיו יפ"ת קסח
ענין כי שנואה לאה קסט
והיו העטופים ללבן [תקס"ה] קסט

וישלח

לא יעקב יאמר עוד שמך קעב

וישב

וישב יעקב — שבת פ' וישב יעקב [תקס"ג] קפג
וישב יעקב קצב
להבין ענין כתונת פסים קצה
ויוסף הורד מצרימה קצט

מקץ

ואת גביעי גביע הכסף הוספות 18

ויגש

ויגש אליו יהודה רה
ויגש אליו יהודה רז
להבין ענין אנכי ארד עמך מצרימה רט

ויחי

נפתלי אילה שלוחה ריד
בנימין זאב יטרף ריח

שמות

הנה שם מ"ה וב"ן ריט
ואלה שמות רכא
ענין ראות משה את הסנה הוספות 25
ארץ זבת חלב ודבש רכד

וארא

וידבר וגו' וארא — פ' וארא [תקס"ה] רכו
להבין שרשי הדברים הנ"ל רלב

וידבר וגו' וארא רלז
 וארא אל אברהם — בשבת מברכים שבת תקנ"ד רלח
 וארא אל אברהם הוספות 26

בא

בא אל פרעה רמז
 להבין ענין ערב רב רמז
 ועיקר הענין כו' דזרעא דאברהם — שבת חזון רמח
 ענין מצות פדיון הבן רנב

בשלה

ענין קרי"ס [נוסח א] רנד
 להבין ענין קי"ס [נוסח ב] רסו
 (חסר) ולהיות ההמשכה ערא
 ענין קרי"ס בזהר ערב
 אז ישיר משה [תקס"ה] רפב
 להבין שרש הדברים [תקס"ה] רפז
 אדון הנפלאות — ביאור אשירה לה' תקס"ו בח"ב תתקיא
 להבין מהו מי כמוכה רצב
 מקדש ה' כננה רצה
 להבין למה נסמכה השבת לפ' המז — מוש"ק פ' בשלה [נוסח א'] רצה
 למה נסמכה פ' המז עם מצות שבת [נוסח ב] רצו
 מחה תמחה בח"ב תתקיב

יתרו

ענין יתרו — מוש"ק פ' יתרו ש
 וישמע יתרו כהן מדין [נוסח א'] שא
 וישמע יתרו כו' [נוסח ב'] שג
 וישמע יתרו [נוסח ג'] שה
 ויאמר . . . לך אל העם וקדשתם [שבועות תקס"ד] בח"ב תתקיט
 והר סיני שז
 משה ידבר שיא
 וידבר אלהים את כל הדברים האלה שיג
 אנכי הוי' אלקיך [נוסח א'] שטו
 אנכי ה' אלוקיך [נוסח ב'] שיז
 אנכי הוי' אלקיך [נוסח ג'] [תקנ"ד] שיח
 זכור ושמור שכב
 שמור וזכור שכז

שלב וכל העם רואים
 שלו וכל העם רואים
 שלז ומשה ניגש

משפטים

שמב ועבדתם הוי' אלקיכם

תרומה

שמה וזאת התרומה
 שמז ענין מנורה . . מקשה תעשה את המנורה
 שמת ויבדל את הפרוכת

תצוה

שנא הנה ענין מחוץ לפרכת
 שנג ענין חשו ואפוד

כי תשא

שנו כי תשא
 שנח בסדר הנהגתן [תקניז']
 שסא (כי תשא) . . בני' לפקודיהם
 שסה כי תשא
 שעא ראה קראתי
 שעא ושמרו בני ישראל [נוסח א']
 שעה ושמרו בני ישראל [תקניז'] [נוסח ב']

מגלת אסתר — פורים

שעח ובוזה הנערה באה
 שעט ובהגיע תור אסתר [תקס"ג]
 שפד ע"כ קרא לימי הפורים
 שפז חייב אינש לבסומי [נוסח א']
 שפט חייב אינש לבסומי [נוסח ב']
 שצא חייב אינש לבסומי
 שצד כל המועדים בטלים

ויקהל

שצח ויקהל משה — תורה שאמר בשבת מברכין ניסן
 תא ויקהל משה
 תז ויקהל משה
 תיב כתיב ששת ימים תעשה מלאכה

פקודי

אלה פקודי [נוסח א']	תטו
אלה פקודי [נוסח ב']	תיז
ואת האלף	תיט
ענין ווי העמודים	תכג

הוספה

הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ לד"ה (ויהיו ח"ש) להבין כו' אמר ר"ש	תכד
מראי מקומות	תכו
רשימת הכתי"י	תצז

הוספות בהוצאה זו

ויאמר האדם . . עצם מעצמי	הוספות 3
המכסה אני מאברהם	הוספות 6
ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ	הוספות 6
ואת גביעי גביע הכסף	הוספות 18
ענין ראות משה את הסנה	הוספות 25
וארא אל אברהם	הוספות 26
מראה מקומות	31
רשימת הכתי"י	39
פאקסימיליות	41

מאמרי אדמו"ר הזקן
על פרשיות התורה והמועדים
כרך א: בראשית-שמות

ורוח אלקים מרחפת על פני המים. הנה מרחפת אותיות רפ"ח מ"ת לרמוז על רפ"ח ניצוצות קדושה שנפלו מע' רבתי דבינה עילאה שבעולם העקודי' עד שגם המתים שהם היכלות דקליפות נוגה נעשה ונתהווה מרפ"ח ניצוצין אלו. ולהבין זה צ"ל תחלה ענין עולם שנה נפש עולם הוא כל מהות דבר מה שישנו במציאות כמו מדה או שכל נק' עולם ואף למעלה מן השכל כמו התענוג נק' ג"כ עולם שכל שישנו במציאות נק' עולם ואפי' אהבה רבה דמיכאל בעולם הבריאה נק' עולם האהבה והוא היכל אהבה וכן היכל יראה דגבריאל כו' ומה שיקרא בשם היכל או עולם הוא מפני שכל מציאות דבר מה אם נשמה או מלאך יש לו אור וכלי ומצד האור שלו הי' יוצא ומתבטל ממציאותו אל שרשו באצ"י שלוקח משם ולא הי' כלל בהגבלה כזו כו' אבל הכלי הוא התופסו ואינו מניחו לצאת ולהתכלל ולהתבטל כו' ואמנם גם ביציאתו מן הגבלתו אל שרשו באצ"י דהיינו שתהי' האהבה בלי קץ וגבול גם אז תקרא בשם עולם להיות כי יש דבר מה שתתפשט בלי גבול והוא ענין היכלות ואורו' דאצ"י שהם מקורי' לנבראי' המוגבלים גם הם יקראו עולם האצ"י וד"ל ושנה הוא הזמן כמה יתקיים מהות אותו הדבר מה ומתי יתבטל אל שרשו כו' ונפש הוא האין של היש ומהות הדבר מה אם בנבראים אהבות ותענוג המוגבלים יקרא הנפש אורות דאצ"י המהור' אותן מאין ליש והוא השפע שנשפע בתוך תוכם כמו נפש האדם אף שתחולק לחכמה ומדות שהם חלקי הנפש ונק' עולם אבל הנפש הוא עיקר דקות הנקודה שממנו נלקחו כל עולם האהבה ועולם התענוג והיא בבחי' אין גם ככל פרט מחלקיה כמו בהתעוררו' אהבה בלב יהי' באהבה זו עיקר נקודת האהבה ודקותה שנמשך מן הנפש והוא החיות המחיי' את האהבה הגלויה וד"ל והוא ענין מ"ש כי עמך מקור חיים שמקור כל חי נק' בשם נפש והוא שם אדני כח הפועל אלקי בכל נפעל פרטי כמ"ש במ"א וכמו שיש עולם שנה נפש בכל נברא פרטי כן בכללות ביי"ע נפש דכללותם הוא מל' דאצ"י כמ"ש נשבע ה' בנפשו כו' וכן מאחר שהאורות דאצ"י גם הם יקראו עולם כנ"ל גם להם יש נפש דהיינו הדקות שלהם והאין שלהם והוא אור א"ס ב"ה שרש כל הנאצלים ואף הנאצלים האין שלהם הוא רק זיו ואור א"ס ב"ה דהיינו בחי' נפש שלהם כו' וכן עד רום המעלות יש בחי' עולים שניה נפ"ש א"ק נק' עולים כו' ובאמת אין קץ לעליות והגבהות מעולם לעולם והכל רק אור א"ס ב"ה וכמו ירוממוך סלה שזהו פי' אור א"ס שאין סוף וקץ לעילוי אחר עילוי כו' וד"ל.

והנה כל השתלשלו' העולמו' מן המאציל ב"ה הוא רק רפ"ח ניצוצין לבד שנפלו מדרגיהן שהם ז' מלכין קדמאין ומהם נאצל כל עולם האצ"י הנק' מלך ישראל ולפני מלוך זה מלכותי הם בארץ אדום כו' וענין לשון מיתה לפי שכל היורד ממדריגתו העצמי שלא כדרכו וטבעו כ"א בדילוג גדול ושפלות גדולה יקרא בשם מיתה נפילה וירידה זו כמו מלך גדול ידבר עם עני ושפל להשכיל איכות השפעתו ומזונו שזה דילוג גדול ממהות למהות שהשפע' ומזון המלך הוא מן תכלית הדק ולשר גדול הנמוך קצת ממנו יהי' ירידתו בערך אבל למזון העני בתכלית הגס אין ירידתו בערך כלל כו' (ולכן דוקא דוד ע"ה. אמר כי עני ואביון אני שהני' ממדת מל' דלית לה מגרמה כלום ולא צדיק אחר עשיר לפי שעני כמת ממש וד"ל) וזהו ורוח אלקים הוא מדת מל' ית' הנק' אלקים שהוא הארת החוט כו' מרחפת נעשה ממנה השבירה ב' מלכים קדמאין שיפלו וישברו ויקראו מתים דנפלו מדרגיהון זה גופא הי' רצון המאציל רוח אלקים מ' דא"ס ושיהי' תחה"מ אלו באלף הו' שיהופך החושך והמות שנשתלשל מחמת עוצם ירידת רפ"ח ניצוצין אלו כו' כמ"ש בלע המות לנצח בנצחיות דאור א"ס ב"ה יכולע ויוכלל המות והרע דקליפת נוגה שאין השתלשלו' אלא משבירת רפ"ח ניצוצין אלו שקודם האצ"י עד שכ"כ הי' שבירה ופירוד השפע בכלים מכלים שונים עד שרוח אלקים עשה לעומת הקדושה י' כתרם דמסאבות' היכלות הקליפות נוגה והם נקראים מתים באמת כי המה מעורבי' טו"ר ממש אבל באצ"י אין תערובות רע ח"ו רק מה שנעשה בנאצלים חסדי' מגולים ונראי' ליש ודבר מה להשפל ולירד בבי"ע הוא מחמת השבירה כמ"ש במ"א בענין ויקרא האדם דלעילא שמות כו' וידע האדם כו' ומה נעשה עה"ד טו"ר במל' דאצ"י הנק' חוה אם כל חי בבי"ע דוקא וד"ל וענין תערובות טו"ר דנוגה יובן ע"ד השמש והירח הגשמי' שהמה ג"כ בהיכלות דנוגה כי אף שהמה מסכבי' ומתגלגלי' שהוא השתחוואה שלהם למקור חוצבם וכמ"ש וצבא השמים לך משתחווים עכ"ז יש בהם גם חלק רע דהיינו שהמה נתפסים ליש ודבר בעצמותם היפך הביטול שהרי עובדי' להם ע"ז ומאין יהי' רע זה בבנ"א שישתחוו להם אם לא שיש דקות הרע הזה גם בהם וכו' כמו ע"ב לפני אדונו שיבוטל ממציאותו מחמת פחדו וגדלו עליו כשעומד לפניו, ואם יבא איש נכרי ויראה להעבד הכנעה וביטול בשעת עמדו לפני אדונו לא יוכל לסבול כלל אם ביטולו בתכלית האמת אבל אם יוכל לסבול זה מורה שאין ביטולו בתכלית כו' והנה האיש המשתחוה להעבד הוא שוטה ותופס

זה מלכות: בכור 741 מלך זה מל'.

ע"ה: בכור 741 הע"ה.

שהו: בכור 741 שהי'.

הטפל לעיקר אבל לא ה' משתחוה לו אם ה' רואה ביטול העבד בתכלית כו' נמצא שרע הדק שבעבד גרם סיבת הרע גמור של האיש העובדו וד"ל ועד"ז יובן שסיבת הרע גמור של עובדי ע"ז לשמש ולירח הוא מחמת תערובות רע דק שיש בהם שאין ביטולם בתכלית ואף שיש בהם רב טוב בהשתחוואה שלהם לא ישביתו יום ולילה מאיכות אופן מעמדם ומצבם עפ"י רוח אלקים המסדר אותם במשמרותיהם פ"י במשמרותיהם בהיכלות שלהם הנק' היכלות דנוגה שהמה מעורבני' טו"ר כנ"ל שם הוא מסדר אותם שמתגלגלים ומסבבני' עפ"י השגחה פרטי' דוקא כרצון ה' אם להרבות השפע במזל וכוכב זה ולמעט כזה ומסיבת שינוי הסדר פעם יגביה לזה וישפיל לזה כו' מחמת זה באי' שינויי ההשפעות עוה"ז הגשמי' בתבואות וכל מיני סחורה וכן הצלחת בני'א בעושר כו' ובחכ' כי בני חיי ומוזני ואפי' חכ' תלוי במזל וכמ"ש לר"א ב"פ בעית דאיהפך לעלמא ואפשר דאיברת בשעתו דמוזני כו' כי הסדר בהם לימים ושנים בו' אלפי שני כו' הכל עפ"י רצון ה' ושהי' נשמת ר"א במזל הנשפל בהשפעת מזון ושיהי' עשיר יהופך הסדר מרישא לסיפא מחמת פרט מזל זה כמו שאם ישונה אפי' אות א' מדיבורי' רבים ישתנה המכוון לגמרי וזהו דאהפך לעלמא וד"ל. וזהו שבשעה הצריכה לשטף העולם נטל מזל כימה כו' וד"ל וכמ"כ בהמשכת רב חסד בעולם יהי' שינוי הסדר באופן אחר וד"ל.

והנה גם ג"ע התחתון הוא מאילנא דטו"ר והניח שם האדם לעבדה ולשמרה לברר הרע מהטוב וענין הבירור הוא כמשל הגן הגשמי כמו כרם יצטרך להשקאת מים תמיד שיבא תיקון ועילוי בגוף עפר הגן שיצמח כל מיני מגדי' ע"י המים שהשקהו כו' וזהו העבודה לעבדה דהיינו לתקנה כמו עורות עבודי' שהוא לשון תיקון ושינוי המהות כן יתקן הגן ע"י המים ולשמרה הוא ג"כ תיקוץ אבל הוא רק שמירה מן דבר המקלקל כמו קוצים ודרדרים המקלקלים הזריעה והצמיחה ובהעדרם לא יהי' שינוי בעצם העפר כ"א שלא יהי' לו מונע להצמיח כפי אשר ניתקן ע"י המים וכן בתיקון האילן לעדרו ולהשקותו יש בו ב' עניני' אלו הא' התיקון בעצמותו והב' להסיר המקלקל כמבואר בפרטות מלאכות האילן במס' מ"ק לאכרוויי אילנא כו' ועד"ז יובן למשכיל במ"ש ויטע ה' אלקים גן בעדן כי הנה ענין הגן קרקעו הוא תכלית הדקות של צורת הד' יסודות הגשמי' ולכן נק' ג"ע הארץ הלזו שמהמובחר מחלקי הד' יסודות ארמ"ע הגשמי' נעשה בחי' דומם שבדומם קרקע הגן נק' עפר קרקע ג"ע ולכן גם בקרקע הגן עצמו שהוא חלקי צומח חי מדבר שבקרקע (כי כמו שמדבר כלול גם מדצח"מ כן כל א' כלול

מארבעתן וגם הדומם כלול מדצח"מ) יהי' בו תערובות טו"ר אלא שהוא יותר בדקות מטו"ר גשמי' שבצורת הד' יסודות שיומשך מהם מר ומתוק עשבים ממימים עשבי' מחיים כו' ומ"מ לפי ערך יהי' גם בקרקע ג"ע מתערובות טו"ר אלא שאינו רוחני' גסה כ"כ כמו כח המגדל עשב ממית או חיה מזקת כו' וההפרש בניהם יהי' כמו ההפרש בין טעם מרירות שבכח ויסוד רוחני המצמיחו לטעם מרירות שיורגש בחיך וכדומה וד"ל וכמ"ש במ"א בתפוח שבעץ הדעת שבג"ע שאכלו וטעמו אדה"ר הי' ברוחניות הדקה מאד מאחר שתפוח זה צמח באילן הנשרש בקרקע גן הזה שמאד נעלה ממובחר שבד' יסודות וד"ל. וכמ"כ האילנות הנשרשים בקרקע הגן ומגדלים ממנה כל מיני פירות המה רוחני' מאד והמה מעורבי' טו"ר רוחניים (ולכך האדם שהי' ראשו בכריאה ורגליו ברוחניות עולם העשי' כ"י עקיבו מכהה גלגל חמה היומי צורת הד' יסודות כמ"ש במ"א) שהוא בחי' קרקע הגן הי' ביכולתו לברר הטוב מהרע בהשקותו מים לגן הזה יתוקן וישתנה מהות הקרקע למעלה ומדריגה גדולה עד שיצמח והוא לעבדה וענינו הוא כיוון שהי' ראשו והשגתו בוי"ק דעולם הבריאה והי' נקי' אדם דבריאה הי' מיחד יחודי' בזו"ג דאצי' בתפלתו עד שהי' ממשיך מים עליונים גם על גן הזה וכמו שמטר השמים הגשמי תרווה את הארץ הגשמי עד שתוליד ותצמיח כן במים עליונים מהארת עולם היצי' לג"ע שבעולם העשי' עד שתוליד ותצמיח והכל ע"י יחודי' שהי' מיחד בעבודתו להמשיך אור באצי' ומאצי' לבריא' כו' וכן עד"ז הי' לשמרה מאחיזת החיצוני' הנקי' קוצים ודרדרים שלא יקלקלו ויתערבו בטוב והיינו סביב הכרם רשעי' יתהלכון ככלבים יסבכו עיר ואם יקבלו תוס' חיות יתערבו גם בטוב ויתגשם על ידם והוא כמשל הקוצים שיקלקלו ויגשמו הצמיחה וזהו עיקר הבירור לנקות הסיג בצירוף אחר צירוף כמצרף לכסף שאף הכסף הטוב מאד ונראה נקי לעין רואה כשיהתכווה באש יצא פסולת גמור ממנו ומתחלה הי' הפסולת מעורב בכל חלקיו וע"י ההיתוך נתפרד לעצמו כו' כן הי' אדה"ר מבער הקוצים מן הכרם העליון לצרפו צירוף אחר צירוף כדי שבהשקותו עליו מים עליוני' לא תוליד זר ח"ו אפי' בתערובות כו' וד"ל.

ועד"ז יובן למשכיל שכל עיקר המשכת הנפש בזה העולם הוא ג"כ רק לעבדה ולשמרה לעבדה היינו לתקן איזה דבר ממהות למהות והיינו להמשיך אור ע"י מעשה המצות כמו לימוד התורה בדברו דבר ה' זו הלכה שהיא מהות חכמתו ית' הרי נמשכה אור חכ' דאצי' חכים ולא בחכ' ידיע' הבל דיבורו של אדם שהיא מהיכלות דנוגה ונמצא שהוא כמו השקאת מים

לגן כן המשכת אור חכ' דאצי' בכלים דאצי' שהוא ענין הקב"ה יושב ושונה הלכה זו כנגדו כידוע וה"ז כמו היחוד שעשה אדה"ר באצי' כן עתה ע"י התורה כו' עד שגם בהיכלות דנוגה יבורר ע"י השקא' והמשכות אורו' עליונים דאצי' בתורה ומצות שהם רק להמשיך אור כו', וזהו הקורא בתורה קורא את האורות בכלים בכל עולם לפי ערכו וד"ל ולשמרה היינו השמירה בשס"ה ל"ת שלא יהי' אחיזה לחיצונים כלל והוא תיקון הכרם שהוא הנפש פרטי של אדם וכן כללות נש"י הנק' מ' דאצי' כידוע בב' ענינים אלו הא' להמשיך אור לתקנה ע"י מעשה המצות והב' לשמור את הקלקול שלא תקולקל ותוסיף תת כחה להוליד לעשות פרי למעלה בלי שום תערובו' כנ"ל וד"ל וזהו רק לברר רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה עד שנעשו היכלות דנוגה הנק' מתים ואדם אין לעבוד האדמה לתקנם כו' ומאחר שכן כל החפץ באמת להתקשר בה' אחד אין קריאה של אמת יותר ממה שיקבל בק"ש בכל לב ונפש רק לעבדה ולשמרה שהוא ענין פ' ראשונה ופ' שניה ולזאת יהי' כל עיקר עבודתו ויגיעתו בפסוד"ו לעורר התלהבות הלב רק בכדי שיוכל לעבוד ה' להמשיך אור בתומ"צ ולשמור מן הרע כנ"ל ולא ירווה צמאוונו במה שיתפעל הלב ברשפי אש ולא לזה יהי' כל עיקר היגיעה שאין זה תכלית המכוון בהשפלת האדם בעוה"ז רק שהושפל לעבדה ולשמרה כנ"ל ואף שא"א לעבודה זו כ"א באוי"ר מ"מ מה שצריך לעבודה ובירור זה התשוקה ברשפי אש תחלה היינו רק בשביל העבודה לבד והעבודה הוא העיקר והתשוקה הוא הנעש' רק בשבילה כמו שנעשה השער או הפתח לפני הכנסתו בבית שצריך תחלה לפתוח השער ולצאת ממנו טרם שיבא בבית ודאי עיקר הכוונה בלכתו בשער רק למען יכנס אח"כ בבית אבל לא שישאר בשער כו' כן אהוי"ר המה שיעור שני פתחים ואח"כ יתפלל ויעבוד להמשיך אור כמשל הכניסה בחדר המלך ודרך האוי"ר יוכל להכנס כמ"ש פתחו לי שעריי' כו' וכמארו"ל תרע' לדרתא וכו' ומ"מ בהי עייל אם לא יעשה תרעא תחלה אבל יהי' עיקר כוונתו בשביל הדירה והיינו לעבדה ולשמרה כנ"ל ומאן דלית לי' דירתא פי' שאין רצונו בכך רק לעשו' תרעא לבד כו' וד"ל.

נעשה אדם בצלמינו כדמותינו להבין מהו צלם ומהו דמות והנה כתי' וידעת היום וגו' כי הוי' הוא אלקים כוי' מהו היום וכי היום דווק' ולא למחר אך דיש מדת יום ומדת לילה לית יום בלא לילה שצריך לקשרם יחד וכשהוא בבחי' ויבדל איז בין האור ובין החושך שזה נק' אור וזה נק' חושך וכשמתיחדים ונעשים אחד אז שניהם יחד נק' יום ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד ולהבין כזו צריך להבין הוי"י אלקים דהנה הוי' הוא בחי' אותיות ולמה דוקא אותיות אלו דהנה אותיות הוא מלשון אתא שיצא מהעלם אל הגילוי פי' לא שמקודם לא הי' הדבר כלל רק שהי' בהעלם ויצא אל הגילוי ואותו הדבר בעצמו שהי' מקודם הוא עתה רק שנתגלה למשל א' שיצא מבית לחוץ שהאדם הוא עתה כמו מקודם רק שנתגלה עוד משל כלי שמונח על השולחן בחושך וכשמביאים אור נתגלה שבכלי אין שום שינוי כמו אז כן עתה רק שנתגלה וזה נק' בחי' אותיות גילוי הדבר, והנה יש אותיות השכל לאי' אותיות המחשבה כי אף שאינו מחשב עדיין רק התגלות הסברה בשכלו נק' בחי' אותיות כמו למשל כשלומד הדין שנים אוחזין בטלית שמקודם ידע ג"כ דין זה רק שלא הי' שכלו מונח בזה שהי' עוסק בדברים אחר' הרי דין זה הי' בשכלו מקודם ג"כ רק שהי' בהעלם ואח"כ כשלומד עתה ונתגלה הדין בשכלו נק' בחי' אותיות השכל וכן במדות יש ג"כ אותיות כשנופלי' בלבנו אה' לאיזה דבר שמקודם הי' אצלו ג"כ כח האהבה שהי' בנפשו כח לאהוב רק עתה שאהב אותו דבר נתגלה האהבה ונק' אותיות המדות ולהבין הדבר יותר הנה כללות חיות הנפש שבגוף נק' בחי' אותיות הנפש דא"א לומר דעצמות הנפש הוא בגוף דא"כ הי' הגוף נצחי כמו הנפש שהי' נצחית גם א"א לומר שאין עצמות הנפש כלל בגוף דא"כ למה מתפעלת מצער הגוף שהנפש מרגיש הצער אך הענין דחיות הנפש בגוף הוא בחי' אותיות מעצם הנפש פי' בחי' גילוי והארה והתפשטות מעצם הנפש והיא הממצעת בין עצמית הנפש לגוף ומצד העצמות לא הייתה מרגשת כלל בצער הגוף רק מצד האמצעית היינו בחי' אותיות הנפש כנ"ל והראיה נפש האדם כשמתגלגל בדומם או בבהמה אלו הי' השכל ומדות וכח התנועה והדיבור הכל מעצם הנפש היו כל הדברי' הנ"ל גם בדומם ובהמה רק שהכל הוא התפשטות מהנפש ובדומם ובהמה אינה מתפשטת מפני שאין אצלם הכלים לקבל כח ההתפשטות הנ"ל ולהבין יותר הנה יותר למטה מובן הדבר יותר למשל כח התנועה שבאברי' וכח הדיבור נק' ג"כ אותיות מהחיות שבגוף ונק' הארה

כו': בבוך 855 וצ"ל.

הוי': בבוך 855 ענין הוי'.

לא: בבוך 855 פי' לא.

כשנופל: בבוך 855 המדות למשל כשנופל.

דא"א: בבוך 855 דהנה זה קושיא קדומה דא"א.

דהארה בבואה דבבואה דהנה כשעומד או שוכב בלי שום תנועה יש אצלו ג"כ החיות שבגוף ובעצם החיות יש כח המוניע בהעלם להניע הגוף וכשמוניע הגוף אז יוצא כח הנ"ל מהעלם אל הגילוי והוא בחי' אותיות מעצם החיות וזהו כל חי מתנועע כו"י. שזהו מדריגה תחתונה שלו בחי' אותיות מעצם החיות הנ"ל וכן כח הדיבור כו' ג"כ בחי' אותיות מהנפש שבגוף למשל ה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרונן כו' גיכ"ק מהחיך כו' אין האותיות מהמוצאות גשמים עצמן רק האותיות הם בנפש הנפש מלאה אותיות פי' שיש בנפש כ"ב אותיות כ"ב מיני גילויים פי' המשכות והתפשטות שיתהווה ממנה אותיות אלו כשיתלבש בה' מוצאות הפה וה' מוצאות הגשמיים הם כלים לקבל בחי' אלו וכן הוא ממש בנמשל בעשרה מאמרות נברא העולם בדבר ה' כו' שכל הנבראי' וכל העולמות עו"ת הכל הוא בחי' אותיות שכה הפועל שבנפעל הוא בחי' אותיות פי' גילוי והתפשטות הארה להיות כל הנמצאים עו"ת ודרך כלל עולם הבריאה הוא כמשל אותיות השכל הנ"ל ויצירה כו' כמשל אותיות המדות ועשי' הוא כמשל כח התנועה הנ"ל ודרך פרט יש בכל א' כל הבחי' וזהו שמע ישראל כו' הוי' אחד א"ח ד' א"ח הוא ט"ס חב"ד חג"ת נה"י שכל ומדות וכח התנועה וד' הוא כח דיבור מלכות עשיראה דכולא אך הנה בכח הפועל שבנפעל יש חילוק למשל כשכותב איזה דבר אז כח הפועל שבנפעל היינו בהכתיבה מחובר אליו בשעת כתיבה אבל למשל כח הזריקה כשזורק איזה דבר אף שהזריקה באה מכח הזורק שבידו וכח הזורק מקיף את האבן מכל צד אף בשעה שהולך שהרי אינו הולך לא יותר למעלה ויותר למטה ולא לצדדין כ"א כמו שהי' כח הזורק מ"מ כשהולך האבן אינו מחובר עוד אל כח הזורק שבידו שהרי יכול להניח ידו למקום אחר וכח הזריקה המקיף את האבן נק' כח נבדל שנבדל מכח הזורק שבידו וכמו למשל חותם שהאותיות שבחותם עצמו אף שהוא בחי' אותי' מ"מ הוא בעצם החותם משא"כ כשנחתם בשעוה אזי האותיות שבשעוה כח נבדל ונק' ג"כ תולדות האור למשל אור המאיר דרך מסך כשמגיע למסך אזי במסך נתגשם ומה שמאיר מעבר למסך נק' כח נבדל ונק' תולדות האור וזהו המבואר בכתבים שבין אצילות לבריאה יש מסך ופרסה מפסיק וד"ל.

וזהו ענין צלם ודמות צלם הוא למשל אותיות שבחותם עצמו ודמות הוא כמשל אותיו' שבשעוה הנ"ל ולמשל כשמסתכל במראה אזי הדמות הנראה במראה הוא כח נבדל כמשל אור המאיר דרך מסך הנ"ל וזהו נעשה

כו': בכרך 855 אין הפי' שזהו כל המעלה שלו שמתנועע.

הנ"ל: בכרך 855 ואותיות שבשעוה הנ"ל.

אדם בצלמינו כדמותינו אדם הוא אדם דאצילות ודבי"ע הוא בצלמינו כדמותינו שאצילות הוא בחי' צלם ובי"ע הוא בחי' דמות הנ"ל. והנה בתחילת הבריאה ה"י בנדבה וחסד כי חפץ חסד הוא אבל קיום התהוות העולמות הוא ע"י אתערות' דלתתא דהיינו שהוטבע בטבע הנבראים להיות אור חוזר לשרשם ועי"ז נמשך מהשורש כח מחדש להוותם כמו ענין הנשמה שבאדם שבכל רגע חוזר החיות למעלה ויורד חיות אחר וכן השמים הם עגולים ומסבבים תמיד עד שמגיעים למקום שהתחילו לסבב וחוזרי' ומסבבים והענין דהנה כתיב ואיד יעלה מן הארץ ואח"כ והשקה כו' דענין התהוות האידים הוא דבארץ יש ד' יסודות ארמ"ע ואי' דאש הוא מבחי"י בירורים כמו עץ הנדלק באש שהעץ ה"י בו ד' יסודות הנ"ל כשנדלק אז האש מוציא ממנו הג' יסודות אר"מ עולים בעשן והעפר נשאר למטה וכן בענין האדים השמש שהוא בחי' יסוד האש מכה על הארץ ובכח הכאתו נעשה אור חוזר שחוזרים הג' יסודות שבארץ אר"מ למעלה כמו למשל כשנזרק אבן בכח אל הכותל אזי כשמגיע לכותל חוזר לאחור וכמה הוא חוזר כמו שה"י כח הזריקה כן השמש מכה בכח חמימותו על הארץ וכשמגיע לארץ אז כח החמימות יותר גדול מבאמצע ועי"ז חוזרים לאחור הג' יסודות אר"מ ועולים למעלה ונעשה עננים ואח"כ השמש זורח בענני' ונעשה קשת תלת גוונים שהוא ענין הג' יסודות הנ"ל וכתיב את קשתי נתתי כו' וראיתי' לזכור ברית עולם כו' דהכאת השמש על הארץ הוא בחי' המשכת מ"ד שקודם המ"ן ועי"ז עולים הג' יסודות ונעשים ענן הו' ענין העלאת מ"ן ואח"כ השמש זורח בענן הוא המשכת מ"ד להיות מחדש וכן הוא בכללות העולמות כתיב וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל סנה נק' בי"ע ואש הוא בחי' אצילות כי ה"א אש אוכלה הוא שיוורד המשכות מ"ד מאצילות לבי"ע ועי"ז עולה החיות שבבי"ע בבחי' העלאת מ"ן כמ"ש אלהים אל דמי לך קארי תדיר ולא שכיך כו' ועי"ז נמשך המשכות מ"ד להיות מחדש כל הנבראים וכל העולמות עו"ת וזהו וראיתי' לזכור ברית עולם שכשרואה העלאת מ"ן עי"ז נעשה המשכת המ"ד להוות מחדש כמשל אדם שכתב איזה כתב נאה אזי מפני כח הפועל שבנפעל שה"י כחו בהכתב מפני זה אינו רוצה שילך לאיבוד והנה הוא ממש בענין עבודה דהנה אנו אומרי' יוצר אור ובורא חושך שיש בחי' אור וחושך ואנו אומרי' גולל אור מפני חושך משמע שהאור קודם לחושך וחושך מפני אור משמע שהחושך קודם ואומרי' ג"כ המעריב ערבים משמע שהם מעורבי' יחד ולהבין זה דהנה בענין בריאת עול' כתיב אל אלקים הו' דיבר ויקרא

ארץ שתחילת בריאת עולמות נמשך בחי' אל חסד אל כל היום עולם חסד יבנה מצד חסדו הגדול כי חפץ חסד הוא עלה ברצונו להוות ולחיות עולמות אך א"כ הי' בלי גבול ולא הי' שום דבר נראה יש ודבר בפ"ע לזה נמשך אח"כ בחי' אלקים בחי' הסתר והעלם להעלים ולהסתיר שיהי' בעלי גבול ותכלית ויהי' נראה בחי' יש ודבר נפרד בפ"ע אך בזה לבד לא הי' יכול להוות כלל לזה שיתף מדה"ר והוא בחי' הוי' וכן בעבודה הנה יש בכאור"א מישראל בחי' מ"ה מסותרת בחי' אמונה שלמעלה מהדעת ומחמת בחי' זו יש בכח כאור"א מישראל למסור נפשו על ק"ה ונק' בחי' אור ובחי' יום אך ע"י בחי' זו יכול להיות שמעבירה לא יפרוש כמארז"ל גנבי אפום מחתרתא רחמנ' קרי' ואינו שב מבחי[ר]תו אף שזוכר ה' מפני שזכירה הוא רק בבחי' מקיף על שכלו מחמת שהוא בחי' שלמעלה מן הדעת ואינה נכנסת תוך שכלו ואינו שייך אל מהותו ועצמותו רק הוא דבר אחר שאינו מתיחד עמו כלל, והנה הדעת הוא להיפך שברע יכול להשיג ולהגיע מזה שיהי' סומ"ר ועשה טוב רק אינו יכול להגיע ע"י הדעת למסור נפשו על ק"ה והנה ענין הרהורי תשובה שבאים לאדם הוא ענין המשכות מ"ד מקודם המ"ן והוא בא מכח הכרוזים שלמעלה כידוע והכרוזי' הם תמיד רק מחמת שהוא מגושם מאד אינו שומעם כלל רק לפעמים כשעושה מצוה אז מאיר לו ושומע הכרוז היינו שבא ללבו הרהורי תשובה ולפעמים יכול להיות מחמת מצוה שעשה זה שנה שלימה נתעורר עתה היינו שנתעורר אה' מסותרת שלו אך מחמת שהוא למעלה מהשכל והדעת והוא בבחי' מקיף על שכלו אינו שייך אליו כלל דהיינו שיודע שיש ה' אבל אינו יודע מי ה' אשר ישמע בקולו ויכול להיות שמעבירה לא יפרוש אף שיש בכוחו למסור נפשו על ק"ה לזה צריך להכניסו בבחי' דעת והשגה היינו להתבונן ולהעמיק בדעתו מי הוא ה' איך שמכ"ע וסוכ"ע והדעת עצמו הוא בחי' חשך שהשגה הוא היפך אלקות שאינו בהשגה כלל רק שהתועלת שע"י שמכניסו בדעת והשגה נעשה שייך אליו ונעשה הדבר א' עם מהותו ועצמותו והוא בחי' המעריב ערבים שנתערבו יחד בחי' האור והחושך אבל אח"כ הו' גולל חושך מפני אור שלח תשלח האם היינו הדעת שמאבד הדעת ונמשך מלמעלה בחי' מ"ד אה' רבה שלמעלה מן הדעת רק שמתחילה לא הי' שייך אליו כלל ועתה נעשה א' עמו ע"י שהכניס מקודם להשגה ודעת וזהו אור זרוע לצדיק למשל בחי' זריעה אדם זרוע כור שיתוסף כמה כורין שיהי' ריבוי ברכה למשל כשנוטע גרעין ונעשה ממנו אילן עם כמה פירות הנה האילן עם הפירות הכל הי' בכח הגרעין רק מ"מ מהגרעין לבדו אינו יכול להיות כלים וצריך להכניסו בארץ ובארץ יש כח הצומח רוחני ואינו יכול להתלבש בגשמי רק כשמכניס הגרעין בארץ ונרקב ונתבטל בבחי' אין והוא בבחי' העלאת מ"ן ע"י נעשה מ"ד שנתלבש בו כח המצמיח שבארץ לגדל ולהצמיח בתוספות ריבוי ברכה וכן

יש בחי' זריעה למעלה בארץ העליונה בחי' מלכות דאצי' שנשמות ישראל מתעלים בתוכה בבחי' העלאת מ"ן ועי"ז נעשה המשכת מ"ד היינו האור זרוע שמל' דאצילות אה"ר שלמעלה מן הדעת והשגה נמשך ונתפשט למטה מנשמות ישראל כנ"ל וד"ל.

כוונת הקידוש

יום הששי וגו' מארז"ל דקאי על ו' בסיון שבו ניתנה התו' לישראל שבשביל התו' נבה"ע ואם ישראל לא היו מקבלים אז התו' הי' העולם חוזר לתהו ובוהו, ויפ"ט מילת ויכולו ל' כל וכולו של דבר שהוא בשלימותו מה שעליו אין וכו' נק' כל, ולכן יום הששי הידוע שהוא ו' בסיון שקבלו ישראל את התו' אז ויכולו השמים והארץ כו' נעשה בבחי' כל וכולו בשלימותם הראוי, וגם הוא ל' התכללות שאז הי' התכללות לכל הנמצאים במקורם הוי' ב"ה וזה נרמז בר"ת יום הששי ויכולו השמים אותי' הוי' בר"ת ושמים הוא כל נמצאי מעלה והארץ כל נמצאי מטה. גם שמים נק' שם הוי' ב"ה וארץ נק' שם אד' שנכללו ונתאחדו אז הוי' אד' סוד יחוד קב"ה ושכינתו' והכל הולך אל מקום אחד. ונודע שכל ו' ימי המעשה הי' בחי' הורדה והשתל' מלמעלה למטה, וזהו בחי' מלאכתו ית', ותכלית השתל' כל הנמצאים הוא בגין אשתמודע לקוב"ה כו' הגם שנראים כולם לבחי' מהות ונמצא בפ"ע חוץ ממנו ית' עכ"ז יכירו וידעו שהוא ית' המהווה ומחי' את כולם מריש דרגיו עד סוף דרגיו ואפס זולתו, ומה שהמה בגדר נמצאים בפ"ע זהו רק מצד העלם אואי"ס בפניהם אבל קמי' המה כלא עד שקודם הבריאה ואחר הבריאה שווה אצלו בהשוואה גמורה ממש, ועי' ידיעה זו כולם בטלים לו ולרצונו וידיעה זו שהיא תכלית האמונה נתגלה בשלימות ביום השביעי בכל הנמצאים שנמצאו בו' ימי המעשה לפי שאז נמשך לכולם בחי' נשמה יתרה אשר ממנה זו הידיעה ולכן נק' יום השביעי שבת לה' ל' שביתה ומנוחה והוא ע"ד משל כאדם העוסק באיזה עסק ופעולה להשיג התכלית המבוקש מאתו מעסק זה שלא תנוח נפשו עד בואו אל התכלית שאז שובת ובטל מעסק העבודה ונפשו ג"כ מתענג מהשגתו את התכלית המבוקש, כן ביום הו'.

להבין ענין השבת ע"פ מ"ש כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא כו' לעשות. יובן בהקדים ענין העשיי' מהו, דכמו שבנפש עד"מ יש ג' לבושים מדו"מ כי כח התנועה שמתפשט מהיד עד"מ בזריקת אבן להולוכו באויר הרי הוא כח מהנפש אלא שהוא כח חיצוני וכח הדבור שבה' מוצאו' המבטא הוא פנימי יותר למעלה היינו כח המחשבה וכולם הם לבושי הנפש, וככה יובן למעלה עם היות כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתי' וכן מסתמא בדיבור ובמעשה כי דברו אשר יצא מפיו לא ישוב ריקם כדיבור האדם, מ"מ נוכל להבין עד"מ ענין מו"ד שהם בחי' לבושי' דהיינו כשאמר ה' יהי אור שהוא בחי' צירופי אותיו' הדבור הנה מתחלה היו מציאו' אותיו' אלו במחשב' ונברא מהם האור בעלמין סתימין כו' וכשנתגלה בדבור נברא אור שלנו וכן עד"ז ביהי רקיע מתחלה נברא הרקיע העליון הנמתח על ראשי הנשמו' בג"ע כדאי' בזהר ונמשך מאותיו' מחשבתו ית' וכשנתגלו אותיו' אלו בדבור נברא הרקיע שלנו אלא שנוסף בו עוד ויעש ה' אלקים את הרקיע דהיינו ע"י כח הג' מן הלבושי' שהוא כח העשיי' לעשות גשמיות הרקיע וכח זה הוא היותר אחרון ולמטה במדרגה מב' הכחות מו"ד וכמ"ש בו אף עשיתו הבדיל הענין בינו ליצירה כו'. והנה לעולם דברך ה' נצב בשמי' כתי' גם עתה ומחדש בכל יום תמיד מע"ב וגם בשבת אין האותיו' מסתלקי' ח"ו שאילו כן הי' העולם חוזר לתהו כו' אלא שמ"מ נק' שבת מל' שביתה מן הצמצומי' הנ"ל שבחול מחמת גלוי תענוג העליון כדכתי' ויכולו השמים והארץ כו' ויכולו ל' פועל יוצא שהוא ית' מקבל תענוג ונח"ר ממלאכתו אשר עשה איך ומה שהי' כוונת הבריאה וז"ש ממלאכתו אשר ברא לעשות כלומר לא ששוכת מן העשיי' לגמרי אלא ששוכת מן הצמצומי' שהי' תחלה מבחי' אשר ברא ע"י ש' אלקים עד שהי' בבחי' לעשות כו' דהיינו עד"מ אדם הפוסק מעשיית דבר מלאכת עבודה שאזי השכל והמחשבה שהיו נשפלי' תחלה בעשיי' המלאכה מתכללי' ועולי' בעצמותם ולכן שבת אותיו' תשב ואז הוא גילוי התענוג בחי' סעודתא דע"ק שעתיק הוא מקור התענוגי', והנה כתי' ושמרו בניי לעשות את השבת הגם דשבת מיקדשא וקיימא שלכן אין אומרי' בשבת ותתן לנו כו' אבל להיות השבת לדורותם שיתגלה מטה מטה להיות דר ביניהם וגם לדורותם כפשוטו ל' נצחיית היינו שיתגלה מלמעלה מהזמן בזמן כי בחי' השבת הוא עליי' בלמעלה מהזמן שלכן מוגי' גם עכשיו כל יום שאחר השבת יום ראשון ואח"כ יום ב' כו' הגם שכבר עברו עידן עדני' אלא משום שכל שבת הוא באמת עליי' בלמעלה מהזמן, וההמשכה זו בבחי' זמן הוא ע"י ישראל מי שטרח בע"ש כו' ויש בזה ב' בחי' א' ע"י רעש גדול דנפש הבהמית ששרשו מאופני' המתנשאי' ברעש גדול ועיקר הרעש הוא מחמת כי קק"ק הוי' צבאות שמחי' צבאי צבאות עליוני' ותחתוני' ואעפ"כ הוא בעצמו קדוש ומובדל כו' וב' ע"י ביטול היש דהיינו בכל מעשה המצות כמו צדקה שהנותן שהוא יש

משפיע לעני האי"ן דלית לי' מגרמי' כו' ובאתעדלית אתעדליע נמשך גלוי אא"ס ב"ה בשבת והגילוי הוא בב' בחי' מקיפי' ופנימי' ע"י ביטול היש לאין גילוי פנימי' וע"י רעש גדול בחי' א"ס גילוי מקיפי' ודרך פרט התפלה עצמה כלולה משתי הבחי' שלהיו' כח להתפלל הוא מביוררי מאכלי' שנהפכי' לדם בלב שבו תלוי החיו' וכל ל"ט מלאכו' הזורע וחורש כו' כולם המה לתועלת זה מזון ומשתה ולבוש להגין על הדם שלא יתקלקל כמו שלא יתקרר כו' והוא בחי' פנימי' ומה שאעפ"כ הוא ברעש גדול כח א"ס בחי' מקיפים כו'.

הפילסופים הקשו ע"פ כי בו שבת כו' שבחי' שבת זו אינו שוה בכל העולם. וגם הקשו איך תולה הארץ באויר והלא טבע העפר יש בו כבידות וא"כ למה לא נופל למטה. ותירצו כמה תירוצים, א' שאומרים שטבע השמים לדחות ממנו או לבלוע אצלו כו' והשמים הוא סביב לארץ ולכן היא עומדת באויר ועוד תירוצים כה"ג. אך על התירוצים האלו קשה, כי לפי זה הי' צריך להיות השמים רחוק מהארץ מכל מקום בשוה, והנה אנו רואים שאינו בשוה, והראי"י כשהחמה באמצע הרקיע אינו יכול להסתכל בהשמש וכשהיא בצד דרום יכולים להסתכל בה ע"כ מוכרח שהרקיע הוא כאן הוא רחוק מהארץ וכאן הוא קרוב כו' א"כ נפרך התירוצים שלהם. אך הענין כי הנה כתיב התולה ארץ על בלימה ובתיבת בלימה יש ב' פירושים, א' בלימה לשון בלי מהות וא' בלימה לשון סגירה מלשון בולם פיו. והענין הוא כי הנה יש בחי' מ' פתוחה, ובחי' מ' סתומה, כי הנה בחי' בינה נק' מ' סתומה מפני שאין ממנה יניקה לחיצונים כמ"ש ויסגור ה' בעדו, כי הנה בחי' נח הוא בחי' יסוד אבא, ובחי' תיבה הוא בחי' יסוד אמא, וסביב התיבה היו חיות רעות היא בחי' קליפות שרצו שיהי' להם יניקה מיסוד אמא, ויסגור ה' בעדו כדי שלא יהי' להם יניקה לחיצוני' מיסוד אמא, ולכן נק' מ' סתומה, ובחי' מלכות נקרא מ' פתוחה מפני שיש ממנה יניקה לחיצונים כמ"ש רגלי' יורדות מות החיות ב"ע ודברים נפרדים. זהו מלמעלה למטה נק' מ' פתוחה שיש יניקה לחיצונים כו', וגם בבחי' מלמטה למעלה נק' ג"כ מ' פתוחה מפני שפתוחה לקבל שבים. ולהבין זה, צריך להבין מתחילה ענין השתלשלות העולמות, כי הפילסופים אמרו שהשתלשלות העולמות הוא בדרך עילה ועלול היינו שכ"א ערך מחבירו ונעשה שינוי מהות והגשמה ממש וג"כ נק' הלבשה כו', כמו עד"מ השפעת עשבים כי לך עשב כו', וא"כ שכל השפעות עשבים שיש בהן עשב מר או עשב מתוק וחמוץ הכול נלקח מהכוח הצומח שבארץ ומהמזל, וא"כ מוכרח להיות שהמרירות והמתקות

והחמיצות היא ג"כ יש בהכח הצומח, אלא ששם הם בתכלית הרוחנית ואינו שם בכחי' מתיקות ומרירות גשמיים אלא רק בחי' חסד וגבורה, ואח"כ כשבאין בהשפעה של עשבים נעשים בהם הגשמה ממש דהיינו מחו"ג רוחנים נעשים מתיקות וחמיצות גשמיים נמצא שבבחי' חו"ג עצמם נעשים הגשמה. כשמתלכשים בפירות ועשבים. אך אעפ"כ המתיקות והחמיצות הם ערך מהחו"ג רוחנים רק שהם בדרך אין ערוך כי הוא גשמיות כנגד רוחניות, אבל מ"מ הוא ערך אך שבכאן נעשים שינוי מהות והגשמה כו', עוד משל רוחני יותר מהשפעות שמשכל למדות, כי הנה התהוות המידות הם מן השכל, א"כ מוכרח שגם בשכל יש מידות אלא ששם הם רוחנים ומנהגים השכל עד"מ כמו מי שיש לו אהבה לאחד יכול יותר להסביר לו השכל, וזהו ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' כו' ב' פעמים ימינך, זהו תוקפא דדרום כו' נמצא כי המידות מאירים ומנהגים את השכל, ואח"כ כשבאים ללב אז נעשים הרגשת המידות גשמיים ומסתירים ומעלימים את השכל כו' ואז השכל מנהיג את המידות, נמצא שמי"מ הם ערך מהמידות שבשכל, אלא שנעשים שינוי מהות וגם הגשמה נעשית בהם, מחמת שמלבישים ומסתירים את השכל. וכן ממידות לדיבור נעשה הגשמה במידות שבדיבור כי הדיבור מלביש ומסתיר את המידות והם ערך מהמידות כי הדיבור הוא לפי ערך המידות כי הדיבור נלקח מהמידות, אלא שנעשים בשינוי מהות, וכמ"כ מלמעלה מן השכל לשכל כו'. וכמ"כ השתלשלות העולמות הוא שכל א' ערך מחבירו תחתון מעליון כו' עד רום המעלות, אלא שנעשה בשינוי מדות והגשמה ממש כי התחתון מלביש ומסתיר לעליון כו' כנ"ל במשל זהו נק' דרך עילה ועלול, ולכן שייך לומר ויתעצב ה' אל ליבו מן מעשה התחתונים הוא מחמת שהם ערך מעליון כנ"ל כך אומרים הפילוסופים שהשתלשלות העולמות הוא בדרך עילה ועלול כנ"ל. אבל ע"ז קשה האיך שייך לומר כך בהשתלשלות עולמות דרך עילה ועלול, הלא כתיב אני ה' לא שניתי ואתה הוא עד שלא נברא כו' ואין ערוך אליו כלל א"כ אין שייך לומר שהוא בדרך עילה ועלול, אך ע"כ מוכרח לומר שהשתלשלות העולמות הוא בדרך אור וכלי היינו אור וזיו, כמו עד"מ מזיו השמש המאיר לארץ ולדרים שאין שינוי בהשמש מצד הכלי שתחת חלל העולם דהיינו כי העצם של השמש היינו ליכטיקייט אינו נשתנה תחת חלל העולם, וגם אח"כ כשמאיר הזיו בכלי זכוכית או בחלון אינו משתנה העצם ליכטיקייט מחמת הכלי, רק שהשינוי הוא רק בגילוי השמש מחמת הכלי דהיינו אם הכלי והזכוכית אדום או ירוק משתנה ג"כ הגילוי היינו הגוון לאדמומית או כו', אבל בעצם אין שום שינוי בין קודם שמאיר בכלי ובין לאחר שמאיר בכלי. וגם בהשמש שמאיר בבית דרך החלון ג"כ אין שום שינוי בעצם הליכטיקייט כי הכלי אינו תופס מקום כנגד האור, כי האור בוקע תוכיותו ופנימיותו של הכלי בלי שום שינוי בעצם וכלי שום

התחלקות, כי אין התחלקות בהעצם השמש מצד הכלי כי אין שייך לומר מצד האור בחי' ראש אמצע וסוף כי הוא מאיר תוכיותו ופנימיותו של הכלי בסקירה א' ובהארה א', והראש והסוף של הכלי הוא אצל הזיו בהשוואה א' ומאיר כאן כמו כאן בלי התחלקות כלל רק בהשוואה אחד רק שמצד הכלי יש התחלקות בחי' ראש ואמצע וסוף. אבל מצד האור אין שייך לומר בחי' התחלקות אפילו בכלי ולא כמו השתלשלות שמשכל למידות שיש התחלקות המידות ראש ואמצע וסוף. הוא מחמת שבשכל עצמו המשפיע יש בו כל התחלקות ראש וסוף כו', אלא ששם הם רוחנים דהיינו כי כוונת השכל נק' בשם ראש, והרחבת השכל נק' בשם אמצע ומדריגה התחתונה שבשכל שהיא מקור להשפעה נק' בשם סוף, אך הם רוחנים עדיין, ולכן כשנשתלשל מהם למידות יש ג"כ התחלקות הנ"ל היינו כוונת המידה טעם המידה נק' בשם ראש כו' היינו חב"ד חג"ת נה"י מהמידות שהוא ראש ואמצע וסוף כו', וכן כשנשתלשל מהמידות לדיבור יש ג"כ בהדיבור כל התחלקות הנ"ל דהיינו כוונת הדיבור נק' בשם ראש, והרחבת הדיבור נק' בשם אמצע, ואותיות הדיבור כמו ה' וע' וכדומה שאינו אלא שזולתם א"א לדבר אבל הם אינם מעיקר הדיבור לכן נק' בשם סוף. והסוף הוא מחמת שבהשכל עצמו יש כל התחלקות לכן כשנחלבשו בכלים יש ג"כ כל ההתחלקות אלא שהם בהגשמה יותר, אבל בדרך אור וזיו אין שום התחלקות באור עצמו קודם שירד בכלי תחת חלל העולם ולכן אף כשמאיר בכלי תחת חלל העולם וכן למטה ממנו היינו בכלי זכוכית או חלון אין התחלקות ג"כ ומאיר הכל בהשוואה א' ראש וסוף ואמצע ובלי שום שינוי בין קודם שמאיר ובין לאחר שמאיר, וגם אין שייך שום הגשמה מצד האור, רק מצד הכלי שייך לומר הגשמה והתחלקות ושינויים, אבל זה ג"כ אינו אלא בגוון האור השמש, אבל מצד האור עצמו אין שייך לומר שום התחלקות ואין שינוי בין קודם כו' ואין הגשמה כו', כי הכלי אינו תופס מקום כלל, והאור מאיר בהשוואה א' ובסקירה א' ואין הכלי מסתיר כו' ואין התחלקות כו' כמו עד"מ זיו המאיר על מקום שריחו רע ועל מקום שריחו טוב שמצד האור אין שום התחלקות רע וטוב כי יוכל להאיר על שנים בשוה היינו בהשוואה א', ולכן מצד האור אין שייך לומר התחלקות אפילו בכלי וגם אינו מקבל שינויים מהכלי כו', כמ"כ השתלשלות עולמות בדרך אור וזיו, ולכן כתיב אני ה' לא שניתי כו', ומחמת זה יכול ג"כ להיות ויתעצב ה' אל ליבו שיתפעל ממעשה התחתונים כי הוא מחמת שאין הכלים מסתיר לפניו כו' וזהו החילוק שבין מחשבה לדיבור, כי הנה בדיבור יש בחי' ראש ואמצע וסוף כנ"ל, אבל בבחי' מחשבה הוא הכול בהשוואה א' הראש והאמצע והסוף בהשוואה אחת כמו עד"מ כשרוצה לדבר יש בו כונת הדיבור זהו נק' ראש והרחבת הדיבור שעל דבר אחד יכול לדבר כמה דיבורים כדי להסביר זהו נק' אמצע, והברת ה"ה או א' וע' וכדומה שאינם צריכים כלל

להשכל שמדבר ואינם שייכים אלא שזולתם אינם יכולים לדבר וכנ"ל זהו נק' סוף, והכול ה' מתחילה במחשבה בנקודה א', נמצא כי הראש ואמצע וסוף שבדיבור, הוא במחשבה בסקירה א' ובהשוואה א' בלי שום התחלקות, עוד משל כשמצייר במחשבתו איזה שטח דבר, נמצא כי כל הראש וסוף ואמצע של השטח ההוא, הוא במחשבה כשמחשב את השטח ההוא בהשוואה א' ובסקירה א', כי המחשבה מקיפה אותה השטח בהשוואה א' ובסקירה א' בלי שום התחלקות ראש וסוף וכו', רק שאינו מקיפה אותה בפועל ממש, רק בכח המחשבה, אבל בהקב"ה הוא ג"כ במחשבה א' צופה ומביט כו' ובסקירה א' ובהשוואה א', כי הכול נברא במחשבה כשעלתה במחשבה כו', נמצא כשעלה במחשבתו לברוא את העולמות היה כל התחלקות העולמות מוקף במחשבתו הכול בהשוואה א' והוא בפועל ממש כי זה הוא חיות כל העולמות, כי הנה מעשרה מאמרות מהם נתהוו הכלים של כל דבר ודבר, והמחשבה הוא חיות כל העולמות, א"כ מוכרח להיות כן בפועל ממש כי בלא זה לא היה חיות לעולמות, א"כ מחמת החיות הוא בפועל ממש הכול בהשוואה ובסקירה א', ראש וסוף מעלה ומטה בלי שום התחלקות כו', וזהו נק' סוכ"ע, ומזה אינו יכול להיות יניקה לחיצונים כי הכול בהשוואה א' רוחניות וגשמיות כו' ואין בה פסולת כלל, ולכן נק' בשם בלימה לשון סגור ונק' מ' סתומה שאין יניקה לחיצונים כו'. וזהו התולה ארץ על בלימה, פי' על המחשבה לכן הארץ תולה באויר ואין נופל, כי מצד החיות דהיינו בחינת מחשבה מעלה ומטה בשוה בלי התחלקות כלל ולכן אין שייך לומר שיפול למטה כו', ובזה יתורץ קושיות הפילוסופים ג"כ, ע"פ כי בו שבת כו' כי כשם שאין התחלקות מקום כנ"ל, כמ"כ אין התחלקות זמן מצד החיות של העולמות שהוא בחי' מחשבה כי הכול בהשוואה א' בלי שום התחלקות, וזהו כי בו שבת, בו דייקא, דהיינו בעצמות ית' שאין שם התחלקות זמן, א"כ השבת בכל מקום בשוה מפני כי אין שייך לומר בחי' היום או מחר כנ"ל וד"ל.

בעזרה

וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים. הנה י"ל כמה שנשתנה בריאת האדם משאר כל הברואים, שכל הנבראים דצומ"ח וחי נברא גופם ונפשם כא' ממש וכמארז"ל בצביונו נבראו בקומתו כו' לדעתו כו' כי הנה גם גופם וחומרם של כל הנבראים דצומח וחי נבראו עפ"י מאמר ה' דוקא כמו ביום הג' ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ עושה פרי כו' ויהי כן וכן במאמר הב' ישרצו המים שרץ נפש

חיי תוצא הארץ נפש חיי' וכה"ג הרי הארץ הוציאה את גופי הבע"ח עם בחיי הנפש והחיות שבהם כא' כמו שהן בצביונן ובקומתן עתה ממש כמו הארי והדוב והשור והכבש וכה"ג יצאו מן הארץ כמו שהן עתה כגוף ונפש חיונית וכך המים שרצו הדגים חיים בגוף וחיות כמו שהן עתה וכן העשבים והאילנות והפירות יצאו מן הארץ בכמותם ואיכותם כמו שהן כו'. והנה בודאי אין בכח טבע הצומח שבארץ להוציא נפש חיי' כארי ודוב ושור וכה"ג וגם בחלק הצומח להוציא אילן עושה פרי כו' וכן המים אין בכחם וטבעם כלל מצד עצמם להוליד דגים בגופים שלימי' במהותם כו' רק עפ"י מאמר ה' שאמר תוצא הארץ ישרצו המים כו' כמ"ש כי הוא ציוה ונבראו כו' אי"כ הרי יצא גם גופם וחומרם של חלקי הצומח והחי ממאמר ה' דוקא וגופם וחיות נפשם כא' נבראו עפ"י מאמר ה' כמ"ש תוצא הארץ נפש חיי' שהוא גופו של החי עם בחיי' הנפש והחיות שבו כמו שהוא בצביונו עתה אשר בהכרח לומר לפ"ז שגופם קרוב בערך אל נפשם שבחיי' חומר וצורה שלהם משתווים בערך אעפ"י שזה רוחני וזה גשמי אמנם מתחברים ומשתתפים ומתאחדי' שהרי יוצאים בגדר בריאה אחת ממאמר א' כמ"ש כי הוא ציוה ונבראו גוף וצורה כא' אבל הנה בריאת האדם משונה. מכל הנבראים דצומח וחי שהרי נאמר בו וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ואח"כ ויפח באפיו כו' הרי חומר גופו נעשה תחלה ולא נברא עפ"י מאמרי' עם נפשו ונשמתו. כשאר כל הברואים אלא. גופו מן האדמה דהיינו שלקח העפר ממקום המזבח ועשאו גולם כמ"ש גלמי ראו עיניך וכמארז"ל שעה ראשונה צבר עפרו שני' עשאו גולם כו' ואח"כ ויפח באפיו נשמת חיים הרי שלא יצא חומר גוף האדם מן הארץ כחיות ובהמות עפ"י מאמר ה' אלא רק צבר עפרו שלא עפ"י מאמר כלל רק בחיי' עשי' בעלמא בעפר החומרי ובזה הרי גוף האדם למטה הרבה ממדריגת גופי שאר הבע"ח שנבראו עפ"י מאמר ה' דוקא כנ"ל בפ"י תוצא הארץ כו' בצביונן כו' וגוף האדם אינו רק עפר ממש רק שעשאו גולם בלבד כו' אך מצד בחיי' נשמתו הוא למעלה מכל הנבראים שהרי נאמר אח"כ ויפח באפיו נשמת חיים ומאן דנפח מתוכי' נפח כמ"ש אתה נפחת בי כו' שהוא בחיי' חלק אלוהה ממש כמ"ש בצלם אלקים כו' ולכך ניתן לו הממשלה על כל החיות והבהמות כידוע וזהו דבר פלא גדול מאד שעם היות מעלת האדם מובחר בכל מיני כל הנמצאים כולם מצד נשמתו הנה גופו בתכלית השפלות במדריגה יותר מכל הנמצאים גם מן העשב הצומח שהרי העשב נברא עפ"י מאמר ה' דתדשא הארץ כו' ובתחלת היותו הי' בחיי' צומח ועפר גופו של

משונה: בכרך 117 [בו נמצא המאמר בלי הגהות כ"ק אדמו"ר הציץ] נוסף יותר.

מאמר: שם נוסף ה'.

נשמחו: שם נוסף: כא'.

אלא: שם נוסף יצר.

אדם לוקח מן האדמה כמו שהוא בבחי' דומם העפר ממשי וזהו שרמזו רז"ל ע"פ אהור וקדם צרתני אהור למע"ב וקדם למע"ב דצרתני זה הוא יצירת הגוף כמיש וייצר ה' את האדם עפר כו' שהוא אהור במעלה מכל מע"ב. וקדם למע"ב מצד נשמתו שהיא למעלה מכל הנבראים כנ"ל. אך הענין הוא כידוע דד' בחי' דצח"מ הן לנגד ד' אותיות דשם הוי"ו יו"ד חכ' ה"א בינה וי"ו מדות ה"א אחרונה דיבור והוא בחי' דצח"מ הדיבור בחי' דומם המדות בחי' צומח ובינה בבחי' חי וחכמה בבחי' מדבר בחי' אדם כידוע. והנה האדם הרי נשמתו בחי' מדבר הוא בבחי' ה"ו"ד דשם הוי"ו וגופו שהוא בבחי' דומם עפר הוא בבחי' ה"א תתאה ומפני שנועץ תחב"ס דוקא ע"כ נשמת האדם נתלבש בדומם העפר דוקא, דדוקא במדריגה האחרונה בבחי' עפר הוא מתלבש וע"כ לא נברא גופו ונשמתו כא' כשאר כל הברואים כו' אלא תחלה יצר גופו בבחי' הדומם דעפר בבחי' ה"א תתאה וז"ש ויצר ה' עפר מן האדמה דוקא ואח"כ ויפח באפיו נשמת חיים מבחי' יו"ד דשם הוי"ו כו' שבו כלול גם כל מדריגות העליונות שלמעלה מן החכ' שנק' קצו של יו"ד כו' כידוע אבל הנה שרש בחי' הצומח והחי הוא בכ' אותיות דה"א ראשונה וי"ו דשם הוי"ו שהן כסדרן בבחי' חי וצומח כנ"ל דוי"ו בחי' צומח כו' ע"כ כל הנבראים דצומח וחי כא' נבראו בגוף ונפשי שלהם כנ"ל שהוא בחי' צומח וחי הגוף בבחי' צומח שהרי הגוף תחלתו קטן וצומח ונעשה גדול ונפש החי קרוב בערך ומתחבר אל בחי' הצומח דגוף שהרי כא' נבראו ממאמר א' כנ"ל כמו שיש קירוב ואחדו' לה"א עם וי"ו שהוא בחי' בינה ומדות שהן בבחי' חי וצומח שבאין כסדרן ה"א ואח"כ וי"ו משא"כ ביצירת האדם שנשמתו מרוחק בדילוג הערך מגופו כריחוק ערך המדבר עם הדומם מצד שרש הנשמה ביו"ד שבשם הוי"ו שרחוק בדילוג הערך מבחי' ה"א תתאה בחי' דומם כו' ע"כ לא נבראו כא' כי אין להם חיבור וקשר להבראו' במאמר א' אלא תחלה עשאו לגוף מבחי' הדומם ואח"כ ויפח באפיו כו' משום דנועץ תחב"ס וסוב"ת כנ"ל. וד"ל. ולהבין כ"ז בתוס' ביאור הנה תחלה יש להקדים בענין דצח"מ שהדומם הן כמו אבנים ועפר כו' שהחיות מצומצם בהן ביותר עד שאין להן גידול וצמיחה כלל ובבחי' הצומח כמו עשבים ותבואות יש בהן חיות רב יותר שהרי יש בהן בחי' הצמיחה והריבוי כו' והבע"ח יש בהן מבחי' הצמיחה ג"כ ועוד נוסף ע"ז בחי' רוח החיות דגדר חי הרוחני שמובל במעלה מגשם הצומח והדומם ובמדבר יש גם בחי' הרוחניו' דחי ונוסף עוד בו מעלת נפש השכלית נפש המדברת כידוע. ונמצא בדומם אין מבחי' צומח וחי ומדבר

מחש: שם נוסף בלי מאמר הוי"ו כלל כו'.

במעלה מכל מע"ב: בכרך הנ"ל במעשה וגם בזמן דאעפ"י [דאמילון] יתוש קדמך.

ונפש: שם נוסף חיונית.

כלל ובמדבר כלול מכולם אמנם בחי' צומח וחי אעפ"י שאין בצומח מגדר וסוג החי הרוחני כלל מ"מ הרי בחי יש מבחי' הצומח. דהנה דרך כלל יש בבע"ח התכללות מבי' דברים בחי' צומח וחי הגוף הוא מבחי' צומח שהרי נולד קטן ונעשה גדול והנפש שבו הוא נפש החי' למינה חיות קטנות וגדולות כו' וע"כ יצאו החיות והבהמות מן הארץ גופם ונפשם כא' כנ"ל דנצבינונן נבראו כו' ממאמר א' דתוצא הארץ נפש חי' למינה כו' משום שבחי' צומח וחי עם היותו ב' מדריגות אבל הן סמוכים זל"ז בקירוב הערך ויכולים להתחבר יחד ולהיות שתיהן עולין בגדר בריאה א' בבת א' ממש וד"ל. אבל בחי' המדבר שהוא נפש השכלי' רחוק בדילוג הערך הרבה גם מבחי' הצומח ולכן לא יכול לצאת עם הגוף כאחד כמו בבע"ח ומכש"כ שהוא רחוק מגוף האדם שהוא מבחי' הדומם דעפר ע"כ לא יכול לצאת נשמתו עם גופו כא' אלא אחר שנעשה גוף האדם מן העפר נורקה בו נשמתו בדרך התלבשו' כמ"ש ויפח באפיו כו' מפני שנעוץ תחב"ס כנ"ל להיות שרש דצח"מ הוא לנגד ד' אותיות דשם הוי' ובחי' הדומם שרשו בה"א תתאה ובחי' מדבר שהוא נפש השכלי' שרשה בבחי' יו"ד דחכ' כמ"ש כי אתה אבינו כידוע ומפני ריחוק הערך מתחלה לסוף א"א שיצא בריאה גוף ונפש האדם כא' אלא תחלה נעשה גופו מבחי' הדומם ואח"כ נתלבש בו בחי' היו"ד שרש המדבר מפני שנעוץ תחב"ס וסוב"ת משא"כ שאר כל הברואי' שהן בחי' צומח וחי שרשן בו"י וה"א עילאה שסמוכי' זא"ז בקירוב ויכולים לצאת כא' ממאמר א' כנ"ל וד"ל.

(ב) אך הנה עדיין י"ל ביאור ענין הטעם למה נעשה גופו של אדם מבחי' ומדריגה היותר תחתונה שבכל הברואים שהוא בחי' הדומם דעפר למטה גם ממאמר תדשא הארץ דשא כו'. אמנם הענין הוא כידוע שהאדם הוא תכלית הבריאה של כל הנבראים שקדמו אליו בוימ"ב כמ"ש לכבודי בראתיו כו' להיות ידוע שתכלית בריאת כל העולמות מאין ליש מריש כ"ד שבאצ"י עד סוף כ"ד אינו רק ענין ירידה צורך עלי' כדי שיתעלו אח"כ כל הניצוצות שירדו למטה בבחי' ביטול היש לאין להתייחד במקורן ושרשן ביחוד עליון והן בחי' כל ירידות אור השפע עליונה למטה מטה כ"כ עד בחי' חיות דדצ"ח כו' שהן מתעלין כולן ע"י האדם דוקא כי כולם נטפלין אליו לצרכיו כמו לחם לאכול ובגד ללבוש לאדם שנכלל בזה כל בחי' הצומח והחי והאדם כלול מדצ"ח כנ"ל ע"כ ביכולתו להעלותו בעבודתו עבודת ה' בדעתו שמכיר לבוראו בחי' חכ' שבחכ' אתברירו כו' וכמ"ש רז"ל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה כו' וכמ"ש לכבודי בראתיו כו' שעל ידו יתעלה כבוד ה' בהעלא' כל הניצוצו' מעולם הפירווד לעולם היחוד כו'. ולהיות כן הוא הטעם שגופו של אדם נברא ונעשה מבחי' הדומם שהוא בחי'

היותר אחרונה שבכל הברואים כדי שיתעלה הכל על ידו גם דבר היותר מושפל במדריגה מהכל כי דבר היותר שפל מהכל כשמעלין אותו ממילא מתעלה כל מה שעליון הימנו עד רום המעלות. ויובן זה עד"מ כותל גבוה בקומה ביותר כשצריכין להגביה אותו צריך ליתן כלי המגביה תחת העץ או האבן היותר תחתון המונח על הארץ דוקא ואז ממילא יוגבהו כל העליוני' המונחים זעג"ז עד התחתון משא"כ כשיתן כלי ההגבה באמצע הכותל לא יגביה רק חצי הכותל העליון אבל חציו התחתון ישאר עומד בארץ שאין חלק העליון מגביה לתחתון אבל התחתון מגביה לעליון כי כשנגבה התחתון ממילא יגביה גם את העליון המונח עליו ונמצא דוקא בהעלא' התחתון תלוי העלאת העליון ודוקא ע"י התחתון ביותר שאין עוד למטה הימנו תלוי העלאות כולם עד גם העלא' העליון ביותר שאין למעלה הימנו כו'. והנמשל מזה יובן למשכיל למעלה בטעם בריאת גופו של אדם מבחי' הדומם לפי שבחי' הדומם הוא בחי' ומדריגה היותר תחתון מכל הברואים דצומח וחי כו' ע"כ ע"י בחי' העלאת הדומם שהוא גופו של אדם ממילא יתעלה כל מה שבעליון הימנו מבחי' הצומח והחי כמובן ממשל הנ"ל ולזאת ה"י רצון ה' שיתלבש אור נשמת האדם בחי' מדבר בדומם העפר דוקא לפי שע"י נשמת האדם יכולים הכל להתעלות כנ"ל דבחק' אתברירו כי נר ה' נשמת אדם מבחי' עצמותו כו' וע"כ ירדה הנשמה האלקי' בבחי' הדומם החומרי כדי שבהעלא' ובירור הגוף הדומם דעפר ממילא יתעלה גם כל מה שבעולמות העליונים שהן בבחי' צומח וחי כמלאכי' עליונים שנק' עצי היער או עשב וחסיר כמ"ש מצמיח חסיר כו' ונק' בהמות וחיות אר"י ושור כו' כידוע וד"ל. וזהו שהאדם נק' מדבר ל' מפעיל שמדבר הוא ל' הנהגה וממשלה כמו ידבר עמים כו' והאדם הוא המושל ומלך על הכל להיותו מעלה את הכל כי על ידו דוקא מתעלים כל חלקי דצ"ח כנ"ל.

ג) אך אי"כ י"ל איך יש חיבור וקשר לבחי' מדבר מדריגה היותר עליונה עם בחי' הדומם דוקא שהיא היותר אחרונה והלא גם בבחי' צומח שהוא עליון מן הדומם אין בחי' מדבר מתלבש בו רק בחי' החי בלבד מפני שקרוב וסמוך אליו כנ"ל ואיך יתלבש בדומם (כי אי"א לבחי' מדבר להתלבש רק בקרוב וסמוך אליו דוקא שהוא בחי' החי כנ"ל) ואם מפני שנעוץ תחב"ס דוקא כנ"ל היא גופא י"ל טעמו של דבר למה נעוץ תחב"ס ולא באמצעון כמו בצומח כו'. אמנם הנה ידוע דבבחי' דומם דוקא יש מבחי' מדבר כי החכ'

וד"ל: בכור הנ"ל נוסף ולמעלה יובן ג"כ בבחי' היא תתאה דמל' בחי' דומם ונק' עפר שבקרעק המשכו שנעוץ תחלתו בסופן בחי' יוד דחכ' כדי שיתעלה כל העליונים שלמעלה מבחי' הא שר תתאה שהו בבחי' וא"ו והיא מדות וכינה בבחי' צומח וחי שבאצילות וכו'.

הוא בחי' כח מ"ה בחי' ביטול העדר ההתפשטו' בחי' נקודה דיו"ד כמ"ש והחכ' מאין כו' משא"כ בחי' בינה באות הה"א בחי' התפשטו' לאורך ורוחב בהשגה כו' וא"א שיבא בחי' נקודה דאין דחכ' לבחי' גילוי אלא בבחי' דומם דוקא מפני שהוא ג"כ בחי' ביטול העדר ההתפשטו' כי הדומם אין לו התפשטו' כלל בצמיחה כידוע דדומם ל' שתיקה כמו דום לה' כו' משא"כ המדות יש בהן צמיחה והתפשטו' כו' וזהו שנעוץ תחלתן דחכ' בסופן בחי' דומם ולא בצומח וזהו הטעם שיש קשר וחיבור לבחי' מדבר דדומם יותר מבצומח וחי כנ"ל וד"ל.

ולהבין שרש כל הדברים הנ"ל, הנה כתיב ה' בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה וידוע דשמים וארץ הן בחי' רוחניות וגשמיות כי מן השמים נמשך כל שפע רוחני כמו ממגד תבואות שמש כו'. והמזלות קבועים ברקיע כו' והארץ הוא בחי' גשמי' וה"ז כערך בחי' צומח ודומם שהארץ היא בחי' דומם עפר והשמים הוא יותר רוחני כערך הצומח שיש בו איזה רוחניות להיות שהוא גדל וצמח כו' כך אין לך עשב שאין לו מזל המגדלו כו' (ויש כוכבים קטני' וגדולים כו' והוא דמיון לכל בחי' משפיע ומקבל שהמקבל בחי' דומם והמשפיע בחי' צומח להגדיל כו' כמו בחי' מ"ד דדכורא שמוליד ומצמיח והנוק' בחי' דומם לקבל כמ"ש רז"ל אסתר קרקע עולם כו' וכמו הגשם מן השמים שהרוה את הארץ והולידה והצמיחה כו') וכך יובן עד"מ למעלה בבחי' שמים וארץ העליונים שהוא בחי' זו"ג דכר ונוק' משפיע ומקבל שהוא בחי' מדות דז"א שנק' שמים אש ומים כו' והמל' נק' ארץ בחי' מקבל והיינו בחי' הדיבור שנק' דומם שהרי אנו רואים שאין באותיות הדיבור שום צמיחה וריבוי שלא נעשה מאות א' ב' ג' אותיות אלא כל אות כמו שהוא לא יש בו בחי' התפשטו' וריבוי כלל וע"כ נק' האותיו' אבנים כמ"ש בס"י ה' אבנים כו' אבל בחי' המדות נק' בחי' צומח שהרי עד"מ למטה יש במדות בחי' צמיחה מקטנות לגדלות שהתינוק מדותיו קטנים ביותר כידוע וכשיגדל יגדלו מדותיו יותר כו' כדמיון עץ קטן שיגדל למעלה ויהי' ארז כו' וז"ש כי האדם עץ השדה כידוע ולמעלה היינו בחי' זו"ג מדות ודיבור וד"ל. ומעתה י"ל במ"ש בחכ' יסד ארץ דבחי' הדומם יסודו מבחי' החכ' דוקא, וכונן שמים שהן בחי' המדות בחי' צומח שלמעלה מן הדומם בתבונה שלמטה מן החכ' ולכאורה הי' מהראוי להיות להיפך ששמים שהן יותר עליונים יומשך יסודם מן החכ' וארץ תתכונן בתבונה כו'. אך הענין הוא מטעם הנ"ל בענין צומח וחי שהן קרובים וסמוכים זל"ז ומתחברים לצאת כא' והוא בחי' ה"א עילאה וי"ו בינה ומדות שמבחי' בינה נמשך יסוד המדו' וז"ש כונן שמים בתבונה דוקא והענין הוא כידוע שמן ההתכוננו' דוקא יומשך התפעלו' המדות אוי"ר וכה"ג וכמו אם המגדלת הבנים כו' כך

גידול וצמיחת המדות תלוי בשכל והתכוננו' וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש כו' כמו הקטן ששכלו קטן מדותיו קטנים שמתפעל בקטנות הדברים מפני קטנות השכל כו' וכששכלו גדל מתפעל במדות גדולות יותר כו' לפי שעיקר תולדו' המדות וקיומם הוא מן ההתכוננו' וז"ש כונן שמים בתבונה בחי' מוחין דאימא שנמשך למדות להגדילם ולקיימם תמיד כו' כידוע. וזהו ה' עילא' ויז' כידוע דבינה נק' אלקים חיים כו' בחי' חיי' והמדות דויז' בחי' צומח כמ"ש כי האדם עץ השדה כנ"ל וד"ל. אבל בחי' החכ' שהוא בחי' מדבר שלמעלה מבחי' חי הרי הוא למעלה מהיות מקור לתולדות המדות שנק' בחי' צומח כידוע שהחכמה בחי' נקודה שלמעלה מבחי' ההשגה והתפשטו' להיות נולד מזה התפעלו' המדות כו' וע"כ נבדל הוא לגמרי מבחי' צומח דמדות אבל הוא עצמו הטעם שבחכ' יסד ארץ דוקא בחי' הדומם שלמטה מן הצומח שהוא אותיו' הדיבור דמשום שהחכ' מרומם במעלה גם מן החי וצומח שהן בינה ומדות ע"כ א"א לה לבא למטה כ"א ביותר תחתון במדריגה שהוא בחי' הדומם משום דנעוץ תחב"ס דוקא כנ"ל וכידוע דאבא דוקא יסד ברתא שהחכ' יסד לדיבור שנק' ברתא (וכמ"ש מצרף לחכ') כמו שאנו רואים שצירופי אותיות הדיבור נמשכים עפ"י כח נקודה דחכ' דוקא שלמעלה מבחי' בינה והשגה) כמ"ש במ"א וד"ל.

ובכ"ז יובן בתוס' ביאור יותר בטעם ושרש הענין הנ"ל דהאדם נברא גופו מבחי' ה' תתאה בחי' הדומם ונשמתו מבחי' החכ' דיו"ד כו' משום דיו"ד אעפ"י שאינו בא בגילוי בבחי' המדות שהוא בחי' צומח בחי' ויז' מ"מ בה"א תתאה בחי' הדיבור הדומם הוא בא בגילוי משום דנעוץ תחב"ס וכמ"ש ה' בחכ' יסד ארץ דוקא וזהו בה' בראם ה' תתאה והרי נאמר כולם בחכ' עשית אך משום דבכח' יסד ארץ שנתלבש יו"ד בה"א תתאה דוקא ולהיות כן ה' צריך שיהי' גוף האדם מתחילתו בחי' דומם כגולם כדי שישכון בו בחי' יו"ד דחכ' כמ"ש ויפח כו"י משא"כ שאר בע"ח שהחי בבחי' ה"א עילאה בחי' בינה ה' גופם בבחי' צומח שהרי יצא גופם מן הארץ מתחילתם בבחי' צומח כמ"ש תוצא הארץ נפש חיי' כנ"ל משא"כ באדם שתחילתו דומם. וזהו וייצר ה' אלקים את האדם כו' ה' אלקים ב' שמות דוקא שלא אמר כן בכל הברואים. להיות כי נשמתו משם הוי' מיו"ד הכולל וקושי' כו' וגופו מבחי'

כו': שם באפיו כו'.

חיי' שם נוסף כו' וגם אחרי בריאתם הרי נולדים ומתגדלים אח"כ.

דומם: שם נוסף וגם אחר בריאתו לא נתגדל מן הקטנות כאדם דעכשיו שנולד קטן ונעשה גדול שהרי אדה"ר שנק' יצור כפיו הקביה הרי נוצר בקומתו מסוף העולם כו' ולא שיתגדל מעט מעט כו' משום דאדם עכשיו נולד מאו"א שהוא בבחי' צומח כלל ולא מן העפר כאדה"ר שנעשה מן העפר ממש וע"כ לא הוי' בו בחי' צומח כלל וד"ל.

הברואים: בכוח הנ"ל נוסף רק בשמים ובארץ כמ"ש ביום עשות הוי' אלקים כו'.

היא תתאה שהוא שם אלקים כידוע ולהיות מדבר ודומם רחוקים זה מזה בערך א"א להיות התחברותם יחד בנקל כי"כ כ"א ע"י חיבור ויחוד דב' שמות הללו דה' אלקים תחלה משא"כ שאר הברואים שהן בבחי' צומח וחי כנ"ל וזהו וייצר בב' יודין שהן ב' יודין שבאל"ף יו"ד שע"ג הקו האמצעי בחי' חכ' ויו"ד שתחתיו בחי' המל' כי אדם הוא שם מ"ה במילוי אלפי"ן דוקא כידוע וד"ל כו' כנ"ל וד"ל.

בעזרה. ביאור על הנ"ל

(א) והנה* להבין בתוס' ביאור ענין וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ואח"כ ויפח באפיו כו' שנעשה גוף האדם דומם גולם בלא נפש עדיין ואח"כ נתלבשה בו הנפש המדברת משא"כ שאר כל הברואים יצאו גופם עם נפשם כא' כנ"ל, דהנה ידוע שכמו שיש ד' מדריגות דצח"מ בבחי' הגשמי' כך יש בחי' דצח"מ ברוחניות הנפש שבאדם והן בחי' אותיו' הדיבור שאין בהן גידול וצמיחה כלל רק כמו שהן יוצאים במבטא הן תמיד במציא' א' לא יוסיף ולא יגרע כמו אבן הדומם וע"כ נק' בס"י האותיו' בשם אבנים שהרי אין בהן חיות כלל רק בבחי' דומם ממש כמו אות ה"א שיוצא מהגרון אין בו חיות כלל רק הבל בעלמא מצומצם מאד כו' אבל המדות שבלב יש בהן חיות רב יותר כמו שאנו רואים בהתפעלו' המדות שבלב כמו או"ר וניצוח וכה"ג שהוא בא בבחי' חיות רב ביותר והן בבחי' צומח ממש שהרי אנו רואים שהתפעלו' המדה מתחלת בבחי' הקטנות מאד ואח"כ צומחת ומתפשטת בריבוי וגדלות ביותר הן בבחי' התפשטותם מן העצם כמו שאנו רואים שהתפעלו' האהבה קטנה בתחלתה והולכת ומתפשטת בהתלהבות התשוקה ואהבה גדולה ביותר עד שתתרחב ותתגדל ביותר ותהי' עזה וחזקה ביותר כמו עד"מ עץ הקטן שהוא רך כקנה ונתגדל ונתפשט ונעשה קשה כארז כו' והן בבחי' עצמם ומהותם כמו הקטן שמדותיו קטנים וחלשים בעצם כמו שאינו אוהב רק דברים קטנים והתפשטות התפעלות האהבה שלו גם כן קטנה בעצם מהותה שהרי יופסק אור האהבה שלו מיד ואין לה תוקף כלל וכלל כו' וכשיגדל מדותיו גדולים וחזקים בעצם ובהתפשטו' שלהם כנ"ל

בגדולי ג"כ שתחלת ההתפעלות קטנה והולכת ומתגדלת ומתחזקת כו' והי' בחי' צומח ממש כמ"ש כי האדם עץ השדה כמו שהעץ יצמח ויגדל מן הקטנות ויש עצים ואילנות קטנים וגדולים בעצם מהותם כידוע ואמנם הנה בבחי' מדות שבאדם עיקר סיבת צמיחתם מקטנות לגדלות הוא צומח מן השכל דוקא כמו שהעץ צומח מן הארץ ששרש צמיחתו טמון וצפון בארץ ומובלע שם בהעלם גדול והו' יניקות השרשים שמובלעי' בארץ תחלה כו' ואח"כ יוצאים לחוץ לידי גילויי כך בחי' שרש צמיחת התפעלות המדות בעצם והתפשטות כנ"ל הוא מובלע וצפון ונעלם בשכל תחלה ומשם יוצאין וצומחין לחוץ לידי גילוי התפעלו' בהתפשטו' וכידוע שהמדות כלולים בשכל תחלה ונעלמים שם ואח"כ השכל מולידם ויוצאים לידי גילוי (ונק' עיבור ולידה כמו שבעיבור הולד גם שצומח מעט מעט בט' חדשים אבל הוא כלול בכטן אמו ואוכל מה שאמו אוכלת כמשי"ת). וכנראה בחוש שבהתבוננו' עצמה יש התפעלו' אהבה רק שנעלמה בהתכללות בשכל והתבוננו' ואינה ניכרת במהות מדה בפ"ע עדיין מפני התכללותה בשכל ואח"כ יוצאת לידי גילוי במהות התפעלות אהבה ממש במציאות ומהות בפ"ע כו', והי' כמו הצומח והחי בגשמי' שהצומח נכלל בחי' כמו בחי' נפש חי' דאדם ובהמה וחי' וכה"ג דבחי' הצומח שבהן מה שנגדלים כאילן ועשב הרי כלול ונעלם בחי' צמיחה זו בעצם נפש החי ואינו ניכר כלל וכלל כך בחי' צומח דמדות כנ"ל כלול בבחי' השכל שנק' חי כידוע דבינה נק' אם הבנים וכמ"ש בחוה כי הייתה אם כל חי דאדם וחוה הוא בחי' חו"ב שנק' או"א כו' והבנים שהן מדות האדם הן בבחי' עיבור תחלה בבינה כנ"ל שהמדות בהעלם בשכל תחלה כוולד בכטן אמו דכלול באמו ונחשב רק כירך אמו שהרי אוכל מה שאמו אוכלת כו' וגם שצומח בכטן אמו מעט מעט עד תשלום גידולו גם זה מכח האם שמגדלת הולד בכטנה מידי יום ויום רק שגידול זה הוא בהעלם כלול בנפש אמו ע"י המאכל שאמו אוכלת שע"ז ניזון הולד והולך וגדל מעט מעט כו' והי' ממש כהתכללות הצומח בחי' כנ"ל. ואח"כ נולד הולד ויוצא לחוץ במציאת נבדל בפ"ע וצמיחתו באה מצד עצמו אך אעפ"כ עיקר חיותו וקיומו וגם צמיחתו באבריו גם כשנולד הוא ע"י החלב שיונק משדי אמו וצריך לאמו תמיד ונק' ימי היניקה וגם אחר תשלום ימי היניקה שנק' ימי הגדלות נק' תינוק צריך לאמו עד היותו בן ו' שנה כידוע. והדוגמא מזה יובן ג"כ ברוחניות במדות הנולדי' מן השכל שהמדות בהיותם כלולים בבינה נק' עיבור וגדילים שם בהעלם אך כשנולדים ובאין לחוץ הן במציאות מובדל בפ"ע ואעפ"כ עדיין צריכים לאמם שהוא השכל שמגדל את המדות ומחי' אותם והוא עיקר קיומן גם בהיותם בהתפעלות ניכרת בפ"ע רק שיש בזה

חילוקי מדריגות והוא בחי' היניקה שנגדלים המדות בבחי' הקטנות ובהעלם עדיין ובחי' ימי הגדלות שמוחין שבמדות גדולים יותר וכמ"ש במ"א בענין לפי שכלו יהולל איש שלפי גידול השכל יגדלו המדות וכנ"ל דהתינוק אוהב דברי' קטני' וגם התפעלותו בקטנות מפני קטנות שכלו בעצם וכשיגדל שכלר מתפשט גידול וצמיחה במדותיו להיות אוהב דברי' גדולים יותר כו', ומדותיו חזקים יותר וכנ"ל בדמיון עץ הצומח כו' כך המדות צומחין מן השכל דוקא רק שיש בזה ג' מדריגות עיבור ויניקה וגדלות וכמ"ש במ"א באריכות וד"ל. והנמשל מאותיות ומדות ושכל שבאדם למטה שהן כמו בחי' דומם וצומח וחי וצומח כלול כו"י כנ"ל. כך יובן ג"כ למעלה בבחי' דצח"מ העליון שבאצי' שבחי' אותיות דיבור העליון נק' דומם כמ"ש בס"י ה' אבנים בונות ק"כ בתים כו' שהן בחי' צירופי אותיות דדבר ה' המח"י כל העולמות כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו' שאין בהם אור וחיות אלקי' רק בבחי' צמצום גדול מאד כמשל אותיות דיבור האדם כנ"ל ואין בהן צמיחה והתפשטות כלל כמו אותיות המאמר דיהי אור יהי רקיע וכה"ג בחי' אותיות הללו עומדי' מוימ"ב בלי תוס' וגירעון להחיות ולברוא האור והרקיע מאין ליש וכך כל בחי' אותיות המאמרות שנתחלקו לרבבות צירופי' שונים להוות כל הנבראים אין בהן בחי' צמיחה כו' כי הן רק בבחי' דומם דהיינו בחי' דומם שבאצי' (ואמנם הרי יכול להפוך מצירוף לצירוף כמו מי שאמר לשמן וידליק כו' וכן יכול להיות התפשטות בחי' צירופי אותיות הדיבור להוסיף אור וחיות בעולמות כידוע בפ"י דברי אשר יצא מפי לא ישוב ריקם כ"א עשה כו' והוא אמר ולא יעשה ויש בכל יום התחדשו' ושינויים בצירופי' דאותיות האלקי' בכל העולמות להוסיף או לגרוע כי דבר מלך שלטון כו' אך בעצם מהות בחי' אותיות הללו שנבראו בהן כל העולמות אין בהן בחי' צמיחה להיות שנק' בחי' דומם כנ"ל) והיינו בחי' מל' דאצי' בכלל שנק' דיבור העליון כידוע ואמנם בחי' המדות דאצי' הרי הוא למעלה מבחי' דיבור העליון שיש בהן אור וחיות רב ביותר כנ"ל במדות שבאדם למטה והן בבחי' צומח מקטנות לגדלות והוא בחי' ז"א דאצי' שלפעמים נק' בבחי' הקטנות ולפעמים בבחי' הגדלות וכמשל מדות האדם שצומחין מן השכל דוקא כנ"ל כך בחי' מדות עליונות דאצי' צומחים מבחי' בינה שנק' אימא עילאה דאצי' כידוע וע"ד הנ"ל ממש הם ג' מדריגות בבחי' עיבור ויניקה וגדלות דהיינו שהמדות עליונות כלולים תחלה בנינה דאצי' שהוא בחי' עיבור ז"א בבטן אימא עילאה כו' ואח"כ גולדי' במהות מדה בפ"ע כנ"ל ואעפ"כ צריכים לבנינה לבחי' הגדלה וחיות ע"י בחי' יניקה מחלב אימא כו' וזהו שנק' אם הבנים וכמו בחוה שהיא הייתה אם כל חי בבחי' חי דוקא כי בחי' בינה דאצי' נק' אלקים

חיים וכן החכ' דאצי' נק' חיה כמ"ש והחכ' תחי' (רק שבחכ' הוא בחי' חי בעצם ובכינה הוא בא בבחי' התפשטות ונק' חיים או חיה כו' ומשנת"ל שהחכמ' הוא בחי' מדבר היינו בחי' שכל הנעלם ונק' ג"כ קדמות השכל בחי' פנימי' אבא ועמ"ש במ"א ע"פ ויקחו אליך פרה אדומה כו') והמדות דאצי' הן בחי' צומח מחי דבינה דוקא ובתחלה כלולים צומח דמדות בחי דבינה כהתכללות צומח בחי ממש כנ"ל במדות ושכל שבאדם התחתון למטה וד"ל. ונמצא מובן עכ"פ מכל הנ"ל בדצח"מ הגשמי' והרוחני' שבנפש האדם התחתון ואדם העליון כו' שבחי' הצומח עם בחי' החי המה קרובים וסמוכים זע"ז ומתאחד' ומתחברים להיותם כמעט ביחוס וערך א' בקירוב ואין הצומח נבדל מן החי בקטנות הערך בפחיתות יותר מדאי אלא קרוב וסמוך אל החי עד שיכול הצומח ליכלל בחי ממש וא"כ החי מתאחד עמו ממש, ואח"כ יוצא לחוץ וגם אז דבוק וקשור בחי כנ"ל במדות שצומחים מן השכל שכלולים ומתאחד' בשכל תחלה בבחי' עיבור כו' ואח"כ גם כשנולד' ויוצאים לחוץ עדיין אחוזים וקשורים וצריכים להתחבר בשכל שהוא בבחי' החי להיות מזה עיקר קיומם וגיודולם כו' והרי אין הצומח והחי נבדלים זמ"ז עכ"פ גם מצד עצם מהותן אלא מתדבקים זע"ז מצד עצם מהותן שקרובי' וסמוכי' זא"ז (אשר ע"כ לפי שכלו יהולל איש בג' מדריגות דעיבור יניקה וגדלו' כנ"ל). ובוה יובן הטעם ג"כ אשר הבהמה והחיות יצאו גופם ונפשם כא' במאמר תוצא הארץ נפש חי' כנ"ל דהנה שרש בחי' גוף ונפש דבהמות הוא בבחי' צומח וחי שהגוף הוא בבחי' צומח ונפשם הוא בבחי' חי והצומח קרוב בערך וסמוך אל בחי' החי אשר ע"כ הצומח נכלל בחי כנ"ל באריכות וע"כ יוצאים כא' מן הארץ להיותם סמוכי' ומתאחד' זע"ז גם בשרשן בבחי' צומח וחי עד רום המעלות בבחי' הרוחניות כו' אבל בחי' הדומם הוא בריחוק הערך מאד מן החי ומכ"ש מן השכל. ע"כ אין החי מתלבש בדומם להיותו רחוק מערכו לגמרי ויובן זה מבחי' דומם שברוחניות שהוא בחי' אותיות הדיבור כנ"ל שאנו רואים שעצם האותי' אין להן שייכות וערך כלל אל השכל שנק' חי כנ"ל כי הן מהות דומם בפ"ע בלתי מתחברים ומתייחסים אל השכל ולא כמו המדו' שמתייחסים אל השכל בערך וסוג קרוב עם השכל עד שחייב להיות התפעלו' המדות משכל זה דוקא כמו שאנו רואים שלפי שכלו יהולל איש שמשכל קטן יולד התפעלות אהבה בקטנות ומשכל גדול יותר יולד התפעלות אהבה בגדלות יותר עד שלפי אופן מדריגות השכלי' בחסדי' וגבורות וממוצע כו' ממש כך ערך מדריגות ההתפעלות שנסתעפו מן השכל ונמצא יש ערך ויחוס ביניהם עד שיחוייב התהוות. מציאת המדה הזאת מאותו השכל דוקא והיינו להיותם קרובים וסמוכים זע"ז כנ"ל בבחי' הצומח והחי משא"כ

בחי' אותיות הדיבור בלתי מתייחסים כלל אל השכל עד שיחוייב לומר שזה השכל יוליד התהוות אותיות הללו וזה השכל יוליד אותיות הללו שהרי אותיות אחה"ע מהגרון מתלבשין בהן כמה מיני שכליי' גם שהן הפכיי' מנגדיי' מחסד לדין אותיות א' להן כו' והי' כמו הכלי שמקבל בתוכו כמה מיני משקין כי אינה מתייחסת אל המשקה רק שבכלי יש בחי' בית קיבול לקבל הכל אם משקה או אוכל וכסף כו' והכלי א' כך האותיות גם שמקבלי' אור השכל אבל אינן מתייחסים אליו כלל ולא ממנו נולדו והוא להיותם רחוקי' מן השכל בערך וסוג לגמרי כו' וד"ל. וזהו הטעם בגוף האדם שהי' בחי' דומם שלא נתלבש בו בתחלה אפי' בחי' נפש החיוני' לצאת עמו כאי' כמו בבהמות וחיות לפי שא"א שישתתף ויתחבר עמו בחי' החי להיותו בבחי' סוג ומהות אחר גשמי מאד רחוק הערך ביותר מבחי' החי משא"כ בחי' צומח דגוף הבהמות שקרובי' בערך אל החי כנ"ל וע"כ גוף האדם נעשה כמו שהוא דומם בלא נפש כלל אך אח"כ נתלבש בחי' נפש אבל דוקא נפש אדם כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים ולכאורה זה דבר פלא אם נפש החי לא יכלה להתלבש מפני ריחוק הערך כנ"ל איך מתלבש בו נפש אדם שלמעלה גם מבחי' נפש החי כו'. אך הענין הוא דאדרבה היא הנותנת דמשום שנפש האדם למעלה מנפש החי ע"כ ביכולתה להתלבש גם בדומם משא"כ נפש החי שלמטה מן הנפש א"א לה להשפיל א"ע גם בדומם אלא דוקא בצומח שהוא רוחני יותר מן הדומם לפי שזהו הכלל בכל מקום שכל הגבוה גבוה ערך יותר יוכל להשפיל א"ע למטה מטה ביותר וכל שאינו גבוה כ"כ אינו יכול להשפיל א"ע כ"כ כו' כידוע וע"כ ממילא מובן שבבחי' הדומם להיותו במדריגה שלמטה מטה ביותר א"א שירד ויתלבש בו רק מבחי' ומדריגה היותר עליון דוקא שהוא בחי' נפש אדם המדברת הגבוה מכולם משא"כ בצומח שאינו למטה במדריגה כ"כ נתלבש בו נפש החי אך שנפש החי יצא עמו כא' בבחי' חומר וצורה ביחוס וקירוב הערך כנ"ל אבל בגוף האדם בחי' דומם לא הי' כן דגם שנחלבש בו נפש אדם בחי' מדבר אבל לא יצא עמו כא' אלא אח"כ נתלבש בו כנ"ל.

ב) ולהבין הטעם לכי' הנה יש להקדים ענין הפרש בין נשמות למלאכים. כי הנה ידוע שהמלאכים נקראים בשם בהמות וחיות כמ"ש פני ארץ' להימין. ופני שור מהשמאל כו' וע"ז נאמר ג"כ תוצא הארץ נפש חי' שהוא בחי' ארץ העליונה בחי' דומם שבאצי' כמו בחי' אותיות דיבור העליון כו' שיצאו מן הארץ העליונה הזאת כל נפש חי' חיוון עילאין כמו פני ארץ' וכה"ג ויש מלאכים עליונים שנק' עופות שהוא בחי' פני נשר כו' וכמארז"ל

ועוף זה מיכאל כו' יעופף זה גבריאל וידוע שכל המלאכים עליונים יש בהן ב' מדריגות נפש וגוף חומר וצורה כמו בנ"א אמנם אין גופם נבדל בערך גשמי כ"כ לגבי נפשם כגוף האדם לגבי נפשו אלא גופם רוחני ודק מאד עד שהוא קרוב בערך וסוג אל רוחניות נפשם שהחומר מעין הצורה ממש (ולא בגוף) וחומר האדם שאין גשם חומר כלי העין בערך וסוג כלל לגבי רוחניות דכח הראי' וכן מוח הגשמי לגבי השכל הרוחני וכן בכל כחות הנפש המתלבשי' בגוף (כידוע) וכמ"ש הרמב"ן על פסוק עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש כו' שגופות המלאכים מורכבים מאש ורוח ולא מאש ורוח גשמי' אלא מבחי' הרוחני' דב' יסודות הללו דאש ורוח בתכלית הדקות אלא שיש בהן חילוקי מדריגות באופני ההרכבה הזאת דאש ורוח שיש שמורכב' יותר מבחי' רוח כמו בחי' מחנה מיכאל מסט' דחסד ויש שמורכב' יותר מבחי' אש כמו מחנה גבריאל מסט' דגבורה כו' מפני שהחומר מעין הצורה דהיינו בחי' אור נפשם שכלולים מחו"ג כו' משא"כ גופות בנ"א הן מגשמי' דארמ"ע כו' אך הטעם להתהוות גופות המלאכים בבחי' הרוחני' יותר מגופות בנ"א היינו לפי שאם הי' גופות שלהם בערך גשמי כ"כ כגופות בנ"א לא הי' ביכולת אור נפשם הרוחני להפוך חומר גופם לעבודת ה' בבחי' הביטול כ"כ כמו עכשיו שגופות המלאכי' בבחי' ביטול גדול לאלקות בתמידות אלא אדרבא הי' נמשך אור נפשם אל גופם החומרי להיות בבחי' הגשם והפירוד כמו הנפילים אשר היו בארץ כו' וכמו דכתיב ויראו בני האלקים כו' מפני שירדו למטה בגופי' חומרי' דבנ"א ואין ביכולת אור נפשם להפוך גוף חומרי כ"כ מפני שאין אור נפשם מבחי' ומדריגה עליונה כ"כ כמו נפשו' הישראל כי הרי שרש נפשם רק מבחי' החי ולא מבחי' מדבר וכנ"ל שהמלאכי' נק' בשם חיות פני אר"י כו' משא"כ שרש נפש האדם הוא מבחי' מדבר שלמעלה מבחי' החי ע"כ יש ביכולתו להפוך גם גוף חומרי דאדם וע"כ בגוף דומם דאדם נתלבש דוקא מבחי' נפש המדברת מפני שביכולתה להפוך גם בחי' הדומם כו' וד"ל. ולהבין שרש הדברי' הנה ידוע שתכלית בריאת העולמות הוא רק בשביל בחי' ביטול היש לאין כמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו כו' שהוא האדם דוקא שעל ידו יתגלה כבוד ה' בבחי' ביטול היש לאין בכל העולמות והטעם הוא לפי שבחי' ביטול היש לאין הוא עיקר בחי' התיקון דשם מ"ה כו' שהוא בחי' יחוד והתכללות או"כ יחד להיות שהשבירה בז"ת דבחי' התווה הי' מצד ריבוי האור שלא הי' הכלי מכילו ע"כ נסתלק האור והכלי נפלה כו' וע"כ עיקר בחי' התיקון הוא בחי' התיישבות האורות בכלים מפני בחי' התכללות שמתכללים יחד כמ"ש בע"ח. וביאור הדברים הנה ידוע שהאור והכלי היינו בבחי' אין ויש שהאור הוא בבחי' אין

והכלי היא בבחי' יש כי הנה ענין האורות הוא בחי' התפשטו' ההארה אלקיי שנמשך ומאיר מעצמותו ע"כ הן בבחי' אין כי הן בבחי' ביטול תמידי ליכלל בעצמות כמו אור הנר שמסתלק כו' רק סיבת אחיזתו והשראתו' הוא מצד הכלי שהוא בחי' מגביל את האור ועושה אותו בבחי' יש ומציאות דבר עד שנק' בשם חכ' וכן בחי' בינה וחסד וגבורה מה שנק' במציאת דבר מה היינר מצד בחי' הכלים שהן בבחי' יש ודבר מה וא"כ הרי האורות והכלים ב' הפכיים מנגדי' שזה בבחי' אין וביטול וזה בבחי' יש וכידוע דע"ס מצד בחי' האורות נק' ע"ס בלי מה כו' ולפי' לא יובן איך יתחבר האור בכלי ויתאחד בו מאחר שהמה בהפכיו' ממש כנ"ל. אך הענין הוא דהכלי נעשה בבחי' ביטול היש לאין ומתכללת באור וגם האור נמשך מאין ליש להתאחד בכלי וזהו הנק' בחי' התכללות שכל א' כלול מזולתו ההפכי כמו התכללות שמאלא בימינא וימינא בשמאלא שנק' התכללות חו"ג כידוע שזהו כמו המים שכלול מאש ואש ממים כו' כך בבחי' התכללו' דאור וכלי כל א' נכלל במדריגת זולתו ההפכי דהיינו שהכלי גם שמצד עצמה היא דוקא בבחי' יש נעשי' בבחי' ביטול היש לאין שזהו מדריגת ובחי' האור שהוא עולה ונכלל באיך האמיתי בחי' העצמות והאור וגם שטבעו לעלות וליכלל למעלה נעשה בבחי' ומדריגת הכלי היפכו שהוא לימשך ולהאיר למטה כו' ועי' מתאחד' האור והכלי כדרך כל ב' הפכיים שא"א שיתאחדו כא' באופן שכל א' יתפוס ויתלבש בבחי' ומדריגת המנגדו דוקא והי' כמו האור הנאחז בפתילה שאם הפתילה בלתי נשרפת וכלה אלא קיימת לגמרי אין האור נאחז בה כלל אלא מסתלק אך בביטולה כשכלה ונשרפת ליכלל באור עי' האור נמשך ומתאחד ודולק זמן רב כו' וכמו רקבון הגרעין בארץ בבחי' ביטול ישותה לאין דכח הצומח שבארץ עי' דוקא נמשך אין הרוחניות דכח הצומח ומצמיחה כו' כמ"ש במ"א וד"ל ונמצא מובן ממשלים הללו למעלה בבחי' התיקון שהוא בחי' התכללו' האורות וכלים שזהו בחי' ביטול הכלי מיש לאין ובחי' המשכת האור מאין ליש שכאשר מתכללי' ומתמזגי' האורות והכלים כמזיגה ומדה נכונה דוקא אזי מתיישב ומתקיים האור בכלי דוקא. ודוגמא לדבר זה הוא ענין והחיות רצוא ושוב שהרצוא הוא בחי' ביטול לאין והשוב הוא להיפך ממש בבחי' ירידה והמשכה למטה בבחי' יש וכלולים ר"ש במדה ושיעור שאין השוב רק לפי ערך הרצוא ולא רצוא יותר מדאי ולא שוב יותר מדאי וכמו בעבודת ה' הן עניני או"ר שנק' ר"ש ודרך כלל הוא תורה ותפלה תפלה בבחי' רצוא ותורה בבחי' שוב כידוע והאו' אין לי אלא תורה כו'

כו': כבוד הנ"ל נוסף ועד"מ אור השכל באדם אעפ"י שמאיר ונמשך מהנפש הרי מסתלק ונכלל בעצם הנפש תמיד להיות בבחי' [אין עדיין].

והשראתו: שם נוסף במוח.

הכלי: שם כלי המוח.

וכמ"ש במ"א וד"ל. וזה כל עיקר בחי' התיקון שהוא בחי' התכללות או"כ בשיעור ומדה בכדי שיוכל הכלי להכיל את האור כו' וזהו שאנו מוצאים במלאכים שיש בהן ג"כ בחי' עבודה זו שהוא בחי' ביטול היש לאין כמ"ש והחיות רוי"ש כנ"ל שהרי גם המלאכי' הן מבחי' התיקון מפני שנתהוו מן הארץ העליונה כמ"ש תוצא הארץ שהיא מבחי' התיקון כמ"ש ה' בחכ' יסד ארץ כו' והיינו לפי ששרש המלאכים נמשך מבחי' או"כ שבמל' דאצי' שנק' ארץ עילאה כמ"ש בזהר שהוא בחי' אין ויש בהתכללות שזהו שיש למלאכי' גוף ונפש שהוא בחי' אור וכלי הנפש שלהם בבחי' אין וביטול מצד שרשם בבחי' אור העליון האלקי' שבמל' ובחי' גופם הוא בבחי' יש נפרד רק שהוא דק ורוחני כנ"ל מצד שרש לקיחתו מבחי' הכלי' דאורות שבמל' וע"כ כל עבודת המלאכי' להיות גם גופם וחומרם בבחי' ביטול היש לאין ע"י אור נשמתם ונפשם שמבטל היש לאין כמשל אור הדולק בפתילה כנ"ל ויש בזה שיעור הקצוב לפי הראוי באופן שיהי' לו קיום שזהו בחי' התיקון דוקא וז"ש והחיות רוי"ש כו' וכמו פני ארץ' להימין' יש בו חומר וצורה מפני שנמשכו מבחי' אין ויש דאור וכלי שבמל' ואמנם החומר מעין הצורה כנ"ל כמו שהכלי מעין האור למעלה והיינו בחי' צומח וחי כנ"ל וד"ל.

ג) אך הנה יש הפרש בין מלאכי' לנשמות שהמלאכים כל עיקר שרש חוצב נפשם הוא רק מבחי' חיצוני' הכלים שבמל'. אבל שרש הנשמו' הוא מבחי' פנימי' הכלים דוקא וזהו הטעם שגופות כנ"א הוא גוף חומרי יותר מגופות המלאכים כנ"ל להיות כי גם נפש האדם מלובש בגוף בבחי' חומר וצורה הנק' אין ויש דהיינו שהנשמה מבחי' אין דחכ' כמ"ש והחכ' מאין כו' שלמעלה מבחי' נפש המלאכים שהן מבחי' החי כו' והגוף שרשו מבחי' הדומם החומרי שהוא בחי' יש יותר מגוף המלאך כנ"ל וזהו הכלל בכל מקום שכל אור היותר עליון דהיינו שהוא בבחי' אין יותר יותר יוכל לבוא גם בבחי' הכלי שהיא יותר יש ולהפכו לבחי' אין וכל שאינו בבחי' אין כ"כ לא יוכל להפוך מיש לאין רק דבר שאינו יש כ"כ. וזהו שלפי ערך בחי' מעלת נפש האדם בשרשה בבחי' אין ביותר בחי' חכ' ניתן לה גוף חומרי בחי' יש ביותר מפני שבכח אין כזה שבנפש ונשמת האדם יש ביכולת להפוך גם לבחי' יש חומרי כגוף דומם משא"כ נפש דמלאכים מחיצוניו' הכלים שאינם בבחי' האין כ"כ אין ביכולתם להפוך רק לגוף רוחני דאש ורוח הרוחני' כנ"ל אבל לא לבחי' יש חומרי כגוף האדם וע"כ אלו הי' למלאכים גוף חומרי כמו גוף האדם לא היו גם נפשם בבחי' ביטול לאין כי הי' בחי' היש דגופם גובר על בחי' אין דנפשם וממשיכם למטה כמו שמצינו בנפילים כו' והיו נופלי' ממדריגתם לגמרי אבל נשמת האדם להיות שרשה בבחי' אין

דחכ' היותר עליון משרש נפש המלאכים וכמ"ש בע"ח דשרש הנשמות מבחי' פנימי' הכלים שהוא בחי' פנימי' מוחין דאבא כמשל טפה במוח האב כו' כמ"ש כי אתה איניו כו' ע"כ יש ביכולתה להפוך גם לבחי' יש דגוף האדם לאין וזהו שאמר בע"ח דהנשמה א"צ תיקון כי היא מבחי' שרש התיקון שהוא בחי' החכ' שם מ"ה כו' ולא ירדה רק לברר ולתקן את הגוף וז"ש לכבודי בראתיו כו' וכמו שאנו אומרי' נשמה שנתת בי טהורה היא מבחי' טה"ע אתה בראת כו' וד"ל אבל במלאכ' לא ניתן להם גוף בבחי' יש רק כפי אשר יוכל האור לעשות בחי' ביטול היש להיות שרש נפשם רק מבחי' החי כו' וכמשל אור מדורה גדול שמאירה למרחוק גם במקום חושך ואפילה ביותר משא"כ אור שאינו גדול כ"כ אינו מאיר למרחוק ולא במקום חושך ואפילה כ"כ כו' וד"ל. ונמצא מובן עכ"פ מכל הנ"ל שהתהוות גוף ונפש דמלאכים יצא כא' משרש מקור חוצבם שהוא בחי' המל' מבחי' חיצוניו' הכלים (שהוא בחי' הכל חיצוני' המלוכש בדיבור כמ"ש וברוח פיו כל צבאם ושרש נפשם מבחי' רוחניו' דרוח פי' וגופם מחומר ההבל שדדיבור והן קרובים זע"ז בערך ויחוס) ע"כ גם גוף ונפש המלאכים קרובים זע"ז בערך ויחוס כמו קירוב ערך צומח וחי שהצומח כלול בחי' כנ"ל וע"כ נתהווה גוף ונפש שלהם כא' ממש ממקורם כמ"ש תוצא הארץ נפש חי' כו'. והנה כמ"כ יובן בבחי' חיוון עילאין כמו בחי' המדות עליוני' שכלולים בשכל בחי' בינה דאצי' והן כמו האבות שהן המרכבה בבחי' ביטול דהיינו שהן בבחי' הביטול יש לאין בבחי' אצי' וכלולים במדות עליונות חג"ת דז"א והמדות כלולים בכינה עילאה בבחי' עיבור כנ"ל ואח"כ יצאו לגילוי בפ"ע והוא בבחי' יניקה כנ"ל שזהו כמו ענין צומח וחי שהצומח כלול בחי' כו' להיותם קרובי' בערך כו' אבל גוף האדם

אבל במלאכ' .. וד"ל: ליתא בבון הנ"ל ובמקומו הובא — ולפי זה יובן גם כן בענין עיקר ההפרש בין בחי' או"כ דתהו לבחי' או"כ דתיקון שבחי' או"כ דתהו הי' יותר עליונים מבחי' אין להכלל בעצמו יותר מבחי' אורות דתיקון כידוע שהי' מבחי' גבורות עליונות דבחי' בין כנ"ל דאיהו וחייהו חד ע"כ היו רק בבחי' יוד נקודות בלבד בבחי' הביטול דאין בתכלית אך לפי ערך זה הי' בחי' הכלים שלהם בבחי' היש ביותר כמ"ש וימלוך אנה אמלוח כו' ולפי זה שלא הי' בחי' היש לפי ערך האין דהיינו מ"ש שבחי' היש דכלים לא הי' מכיל לבחי' ביטול דאור כנ"ל ע"כ נסתלק האור והכלי ירדה וזהו כמ"ש באדמ"ר עד דלא הי' מסתלק לא הוה משגחין אפיין באפיין מפני שלא הי' האור והכלי מתחברים ע"כ הי' נקודות זת"ז וכמ"ש וימלוך תחתיו וכו' אבל בחי' מתקלא הוא בחי' קו המדה דתיקון דשם מ"ה שנמדד בחי' מדה ושיעור לבחי' או"כ דהיינו בחי' אין ויש שהי' לפי ערך שיוכל להיות בחי' ביטול היש לאין ולא יגבור האי' על זולתו וכנ"ל דבחי' ביטול דאין וגם המשכתו ליש יחי' במדה וכן בבחי' היש שלו וביטולו יחי' במדה וזהו בחי' התכללות שהוא במדה שהוא עיקר התיקון והיינו כמו בחי' עיקר התלבשות הנשמה בגוף דומם שהיש לפי ערך אין שלהם כנ"ל ואעפ"י שמבואר למעלה שכל אור העליון יותר צריך שיהי' הכלי שלא בבחי' ביטול היש יותר כמ"ש תלמיד לפני רבו כנ"ל וא"כ הי' מהראוי שלנשמות האדם צריך להיות גוף רוחני בבחי' ביטול היש יותר ולמלאך גוף שאינו רוחני כ"כ והענין הוא כדי להמשיך אור העליון ביותר אז צריך שיהי' בחי' ביטול היש יותר אבל כאשר כבר נמשך אור עליון ביותר אז ביכולתו להפוך גם לבחי' יש ביותר וע"ז שאמר כל הגדול מחבירו יצרו גדול כו'.

לא נתלבש בו נפש החי להיות כי בחי' הדומם מובדל בערך מבחי' החי ולמעלה היינו בחי' המל' בחי' אותיות שאינן נמשכי' בבחי' השתלשלות בדרך עו"ע כהשתלשלו' המדות מן השכל שבאים בבחי' המשכה בבחי' עו"ע שהעלול קרוב בערך עד שיחייב חיוב והכרח שהעילה תוציא את העלול הזה משא"כ האותיות לא נתהוו כלל מן השכל ולא מן המדות אלא שרש התהוות מציאת עצמם ומהותם הוא מלמעלה מן השכל רק שנעשי' כלים בלבד להכיל אור השכל והמדות כו'. וביאור הדברים הנה ידוע בשרש מציאת עצם האותיות שהן קבועי' בנפש עצמה למעלה בבחי' הרוחני' דנפש עצמה ומהותה ומה שיוצאים במבטא בה' מוצאות כמו אחה"ע מהגרונ' כו' היינו רק שבאין אותיות הנפש בבחי' ירידה והתלבשות במוצאות הפה (וע"ד כל כחי' הנפש שנמשכים מעצמות הנפש כמו כח השכל שנמשך מן הנפש כך האותיות הרוחני' נמשכים מן הנפש עצמה והן קבועי' בה בבחי' התכללות בהעלם ויוצאים לידי גילוי ונק' נפש המדברת רוח ממללא כו' כמ"ש במ"א) וא"כ הגם שהאותיות נק' כלים להכיל האור בלבד כידוע שהאותי' הן כלים להכיל אור השכל אין זה מצד שיש יחוס ושייכות לאותיו' עם אור השכל כחוקר לצורה. מאחר שאין התהוותם מן השכל כלל וכלל כי כבר נמצא מציאותם בנפש עצמה כנ"ל וא"כ א"א לומר שהשכל יחייב ויכריח להיות האותיות כלים אליו מאחר שאינן מסוג שלו כלל כי גוף ועצם האות קבוע בנפש ואין לו יחוס ושייכות למהות שכל כלל ולזה יש מופת וראי' חזקה מאד שהרי אנו רואים שיש בחי' חו"ג בחכ' ושכל כידוע שיש שכל המטה כלפי חסד ויש שכל המטה כלפי דין כו' והן ב' הפכיי' מנגדי' ממש והנה ודאי א"א שיבא שום שכל לגילוי השגה רק ע"י צירופי אותיות המכילו ומגבילו בכל אופניו ממש וא"כ לשכל של חסד יש צירופי' לפי אופניו דוקא ולשכל של דין צריך צירופי אותיות אחרים שיהיו מורים השגת שכל זה דוקא של דין ולפ"ז ה" מהראוי שיהיו אותיות מחולקות לשכל חו"ג ואנו רואים שאין חילוק בהן רק בשינוי סדר צירופיהן בלבד במקודם. ובמאוחר אבל האותיות א' הן ממש כי אותן האותיות שהן כלים לאור שכל של חסד הן עצמן בחי' כלים לשכל של דין רק שיש שינוי בסדר הצירופי' בהקדמה ואיחור מאות זה לאות זה ומצד שינוי הצירוף בלבד הוא שגשתנה ההשכלה מהיפוך להיפוך ממש אבל לא מצד האותיות עצמן כמו תיבת נגע בשינוי הסדר והצירוף דהיינו להקדים אות הע' להג"ן נעשה תיבת ענ"ג וכן מפשע שפע וכה"ג הרי האותיות א' הן ממש רק ע"י שינוי הסדר באותיות במקדם ומאוחר מזל"ז גשתנה מהיפוך להיפוך להיות מנגע עונג או להיפך מעונג נגע וכן מפשע שפע או להיפוך כו' וא"כ מאחר שהאותיות מצד עצמן מכילין

ב' שכלי' הפכיי' מנגדיי' מזה יש הוראה גמורה שאין האותיות שייכים למהות השכל עד שנחייב להיות משכל זה אותיו' הללו ולשכל שמנגדו אותיו' אחרים לגמרי אלא אותן האותיו' שהן כלים לזה הן כלים לכשנגדו רק שמשנתה צירופיהן לבד והיינו מפני שהאותיות הן רק כמו כלי קיבול המקבל את היין לתוכו עדימ' וכמש"נ (וראי' ברורה יותר ממה שאנו מוצאי' שיש גם באותיות הנפש בחי' חו"ג כידוע דכ"ב אותיו' הנפש נחלקי' לגי' מדריגות חג"ת שעטנ"ז ג"ץ כו' שיש אותיו' המורים על בחי' החסד דוקא ויש אותיו' המורים המשכת הדין דוקא ויש אותיו' המורים על בחי' המשכה ממוצעת מחו"ג כו' ואעפ"כ כאשר האותיו' באין להכיל אור השכל אין ההכרח שאות שטבעו ומהותו בנפש בבחי' החסד יהי' בחי' כלי לשכל של חסד ואות שטבעו ומהותו בנפש בבחי' הדין יהי' כלי לשכל של דין אלא אדרבא יוכל להיות שבחי' אותיו' של דין יהיו כלים לשכל של חסד כו' מפני שאין חו"ג דאותיות מסוג ויחוס חו"ג דשכל כלל עד שיחייב התלבשו' חו"ג דשכל בחו"ג דאותיו' אלא הן מהות בפ"ע כנ"ל והוא עצמו הטעם דאותיות הללו ממש שהן כלים לחסד דחכ' נעשין בחי' כלים לגבורה שבחכ' רק בשינוי הצירוף כנ"ל). אך הנה בחי' השפעת השכל במדות אעפ"י שבא ג"כ בדרך התלבשו' ממהות למהות כי השכל אינו ממין ומהות מדות אבל מה שאנו רואים שאין התפעלות המדה רק מן השכל אין זה כמו האותיו' עם השכל הנ"ל אלא אדרבא שהמדות הן שייכים בערך ויחוס אל השכל עד שיחייב חיוב והכרח להיות משכל זה התפעלו' מדה זו דוקא ומשכל היפכו מתהווה התפעלו' מדה הפכ' כמו משכל שמטה כלפי חסד מוכרח שיתהווה התפעלו' חסד ואהבה וא"א בשום אופן שיהי' התהוות התפעלו' מדה"ד מבחי' שכל של חסד וכן להיפך שכל שמטה כלפי דין א"א שיתהווה ממנו רק התפעלו' מדה"ד וא"א שיתהווה ממנו מדת החסד וממילא מוכן שא"א שיהי' בחי' מדת החסד כלי לאור שכל שנוטה כלפי דין כו' כמו באותיו' עם השכל וזהו הוראה על היות המדות שייכים בערך וסוג השכל לפי שהמדות היו כלולים תחלה בשכל כו"י. ומכ"ז יוכן למעלה בבחי' אותיו' דמל' דאצי' ששרשן בעצמות המאציל למעלה מבחי' חו"ב כו' וגם שמלבישים לחו"ב וחו"ג כו' אין זה בדרך השתלשלו' עו"ע חומר וצורה כשכל עם המדות שהוא בינה ומדות שנק' אם הבנים כו' שהרי אותיו' א' הן שמלבישים לחו"ג דחכ' כנ"ל ומוכן מזה גם בבחי' הדומם שהן בחי' אותיו' שמובדל בערך למעלה מבינה ומדות צומח וחי כי שרשו בבחי' העצמות דוקא וד"ל.

כו': שם נוסף וע"כ לא ישתווה כלל חו"ג דשכל עם חו"ג דמידות ואע"פ שלפעמים מאיר האור החסד ובכלי הגבורה כנ"ל היינו בחי' התכללות המדות דווקא כמו חסד שבגבורה דדווקא שכל הנוטע לדין יתהווה בחסד שבגבורה כמו לשלם לשונאיו חסד כדי להאבידו ולהפוך יסורים של אהבה לצדיקים שמתהווה מצד בחי' שכל של חסד כו' אבל לא מצד עצמן בלי התכללות וד"ל.

ובזה יובן בתוס' ביאור בענין הנ"ל בבחי' צומח וחי גוף ונפש דמלאכי' שהן קרובי' וסמוכים וא"ז בערך דהיינו כמו בינה ומדות שהמדות מסוג השכל דוקא אבל בחי' דומם מובדל מבחי' חי וגם שהוא למטה ביותר מ"מ אין לו שייכות עם בחי' החי רק בחי' מדבר מתלבש בו והוא בחי' הצירופי' דאותיות כנ"ל וזהו שגוף האדם הי' בחי' דומם ואח"כ נתלבש בו בחי' נשמת אדם בחי' מדבר ולא יצאו כא' ככהמות וחיות שגופם ונפשם מבחי' צומח וחי שקרובים בערך כו' כנ"ל וד"ל ולפי ששרש בחי' הדומם למעלה ביותר ע"כ הושפל להיות למטה מכולם כידוע דנעוץ תחב"ס דוקא כו'.

ד) וזהו ה' בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה. דהנה בחי' ארץ נמשך שרש יסודו מבחי' החכ' דוקא שלמעלה מבחי' בינה שהוא שכל הבא בהשגה אבל שמים שרש יסודם בתבונה שהוא מבחי' בינה וזה פלא לכאורה. אך הענין הוא דשמים וארץ הרוחני' למעלה הם בחי' המדות והדיבור שהדיבור הוא בחי' דומם בחי' אותיות כמ"ש בס"י ה' אבנים בונות כו' והמדות הוא בחי' צומח שהמדות יותר רוחני' כערך מעלת רוחניות הצומח על הדומם שהרי המדות יש בהן בחי' צמיחה וריבוי מקטנות לגדלות כנ"ל משא"כ האותיות שאין בהן צמיחה וריבוי כלל כידוע ובחי' המדות מקבלי' יניקתם וקיומם תמיד מן השכל המושג הנק' תבונה בחי' חיצוני' דבינה כידוע דתבונה אותיו' בן וכת שהוא אוי"ר ובחי' המוחין דמדות נק' תבונה שנמשך ונולד משכל והתבוננו' עצמו בחי' בינה כו' וז"ש כונן שמים אש ומים אוי"ר חו"ג כו' בתבונה דוקא אבל יסוד הארץ בחי' דומם של הדיבור הוא מחכ' בחי' נקודה שלמעלה מן ההשגה וכידוע דאבא יסד ברתא דוקא וכנראה בחוש שצירופי אותיות הדיבור הוא מן בחי' החכ' דוקא ולא ע"י השגה דבינה כמ"ש במ"א והיינו משום דנעוץ תחב"ס דוקא וד"ל. (אך עדיין י"ל ביאור דבר זה דהלא לכאורה אנו מוצאים היפך זה והוא במ"ש בזהר דבן מסט' דאבא קאתי וכת מסט' דאימא כמ"ש כאמה בתה כו' וא"כ איך אמר כאן להיפך דבחכמה יסד ארץ שהוא בת וכוונן שמים בחי' ב"ן בתבונה כו', אמנם הנה ידוע דח"כ נק' או"א ועד"מ ולד הנולד מאב ואם הנה הטפה דאב היא כוללת כל אברי הולד ככללותם בלבד בלי התחלקות אברי' כלל ובהעלם ובדקות גדול דהיינו רק בחי' הכח והחיות הרוחני' של כל גופו ולא שיש מציאת גופו ממש בטפה זו לא מיני' ולא כו' רק בשהיית הולד בבטן אמו שם נבנה בנין גופו בצירוף אברי' גמורים ודוקא בפרצוף אדם בבחי' התחלקות ימין ושמאל כו' ומוחין ומדות ונה"י כו' וכך יובן למעלה

ענין התהוות תולדו המדות שנק' בן דמה דמסט' דאבא קאתי לא שנולד מציאותם ממש מן החכ' שהרי החכ' היא בחי' נקודה דיו"ד שלמעלה מבחי' התפשטו' והתחלקות לגמרי אלא רק בחי' מקורם הרוחני בבחי' כללות והעלם גדול הוא מבחי' שפע טפת אור אבא כו' וע"כ כניי שנק' בניס כו' או כי אתה אבינו וגם כל נשמה מישראל כפרט או אבינו משום דשרש הבן מסט' דאור אבא דאצי' קאתי כמשל הטפה ממוח האב כו' כידוע ואעפ"י שהחכ' בחי' נקודה בלתי מתחלקת לחלקים כלל היז כמו עד"מ הטפה שאינה רק טפה א' קטנה וכוללת כל גופו של הולד רק בבחי' המקור והכח כני"ל אבל עיקר בנין המדות והתפשטו' מציאותם ממש בבחי' התחלקו' ימין ושמאל שנק' חו"ג כו' ולהיו' בבחי' פרצוף אדם במוחין כו' זהו דוקא ע"י בחי' אימא והוא בהיותם בבחי' עיבור בשכל והתבוננו' שנק' בינה אם הבנים כו' וגם אחר שנולדו ניזונים ומתקיימי' המדות בבחי' יניקה ומתגדלי' אח"כ בבחי' הגדלות ג"כ ע"י האם שרובצת על האפרוחים כו' שהרי נק' תינוק צריך לאמו עד היותו בן ו' שנים כידוע וד"ל (וכמ"ש במ"א באריכו' ע"פ כי מראש צורים כו') וגידול המדות ע"י האם בעיבור ויניקה כו' היז כמו בחי' צומח וחי שקרובי' זאיז בערך ומתחברי' יחד כו' וכך אמרו עובר ירך אמו הוא כו' וזהו מ"ש כונן שמים בתבונה בחי' המדות שנק' שמים כו' בין בעיבור באימא בין בהולדם מתכונני' וגם מתגדלי' רק ע"י תבונה דוקא לפי שע"י שפע ההשגה דבינה שנמשך במדו' מתכונני' ומתקיימי' וזהו הנק' תבונה ועי"ז מתחלקי' ובאים בבחי' פרצוף אדם משא"כ בשרשם ומקורם בבחי' אור אבא שאינן שם רק בבחי' ההעלם והכללות כו' כני"ל וד"ל (אך עדיין י"ל מ"ש בחכ' יסד ארץ דוקא משם דאבא יסד ברתא והלא נאמר כאמה בתה ובת מסט' דאימא כו' וגם הלא תבונה כוללת בן ובת כו'. אמנם הנה מ"ש כאמה בתה היינו רק בענין התחלקו' האותיות שזהו ע"י ה"ג מנצפ"ך המפרידות אותיו' הדיבור להיות מתחלקים עד שיומשך אות א' בפ"ע וכן התחלקו' אותיו' המחשבה הוא ג"כ ע"י ה"ג והם בחי' ה"ג מנצפ"ך דאימא ועי"ז אמר בזהר דאימא אוזיפת מאנהא לברתא והיינו משום דבת מסט' דאימא שהן אותיו' הדיבור שנמשכים בבחי' התחלקות ע"י ההשגה דבינה כו' אבל בחי' מהותן ועצמותן של האותיו' לא נתהוו כלל מבחי' בינה אלא שרשן מלמעלה מן השכל וההשגה לגמרי (וכמ"ש באגה"ק ע"פ ויעש דוד שם שצורת האותיו' נמשכי' משכל הנעלם וקדמו' השכל שבנפש המדברת כו' ע"ש היטב) וכני"ל דאותיו' הדיבור שרשן בעצמות שלמעלה גם מבחי' שכל המושג ומובן (אלא כמו שהחכ' עצמה מאין תמצא בבחי' יו"ד נקודה שזהו מאין ליש שלא בדרך השתלשלות עו"ע הנק' יש מיש כך המל' בחי' אותיות מצד עצם התהוותן הוא בא ג"כ מבחי' אין דעצמות שלא עפ"י סדר השתלשלות עו"ע אלא מאין ליש כו' רק שהשכל ומדות מתלבשי' בהן כני"ל באריכות וא"כ הרי מקור א'

לחכ' ואתיו' בשרש הטהוותן מבחי' העצמות) ולזה הטעם גם בירידת האותיו' למטה מן השכל והמדות שהוא בחי' אותיו' הדיבור הנה אבא דוקא יסד ברתא וכמבואר שם ע"פ ויעש דוד שם כו' (כי הנה הדיבור נק' בת להיותו בחי' מקבל אך נק' בת אבי ולא בת אמי מה"ט ועיי' מ"ש ע"פ זה בביאורי זהר פ' אמור שם נת' הענין בסגנון אחר) וזהו הטעם דבחכ' יסד ארץ דוקא (שבחי' הדומם דארץ שרשו א' עם בחי' החכ' שמאין תמצא כנ"ל) משא"כ שמים שהוא בחי' צומח דמדות הוא כונן בתבונה מטעם הנ"ל וד"ל). וזהו וייצר ה' אלקים כו' בתרין יודין כו' ויש כאן ב' שמות דה' אלקים כו'. דהנה ידוע שיש ב' מיני אדם כי אדם גי' מה וכתוב מה שמו ומה שם בנו פי' מה שמו הוא בחי' אדם קדמאה שנק' אדה"ר מה שמו בחי' מה עצמו דח"ע שהוא בחי' אור אבא שרש כל האצי' כי החכ' היא בחי' ראשי' הגילוי שבו מתגלה אור א"ס כמ"ש ה' בחכ' כו' והיינו בחי' שם ע"ב במילוי יודין ויש בחי' חכ' תתאה דבחי' ז"א בבחי' שם מ"ה במילוי אלפין כמ"ש כתפארת אדם לשבת בית שזהו בחי' ת"ת שכולל כל המדות בחי' יעקב עמודא דאמצעית' וז"ש מה שם בנו וכמ"ש רז"ל דשופרי' דיעקב מעין שופרי' דא"ק דוקא שופרי' דיעקב דוקא שהוא בחי' התפארת וכמ"ש ישראל אשר בך אתפאר והיינו מעין שופרי' דא"ק בחי' ח"ע. והנה מבואר למעלה דבחי' הדומם שרשו במקור החכ' וע"כ בדומם הדיבור דוקא מתלבש בחי' החכ' וז"ש דבחכ' יסד ארץ כו' משא"כ בצומח דמדות ששרשם רק בתבונה כו' ולזה יובן ג"כ הטעם מה שגופו של אדה"ר הי' מבחי' דומם ממש לפי שהוא בחי' חכ' עילאה הנק' אדם קדמאה דוקא ומשם דוקא שרש הדומם הוא בחי' דיבור כי אבא יסד ברתא כנ"ל וז"ש בכריאת האדם דוקא ויצר ה' אלקי' בשני שמות שבהן ועל ידן הוא התחברות החכ' עם המל' כי להיות התחברו' בחי' דומם ומדבר שהם בחי' חכמ' ומל' צ"ל המשכת ב' שמות אלו להיות על ידם ההתחברות כו' וד"ל.

והנה מבואר . . . וד"ל: בנוד הנ"ל ליתא, ובמקומו נוסף הבא להלן (נעתק ע"פ השואה לכוך

:2034)

ובחי' חכ' הקדומה דא"ק שנאמר בו חכ' אדם תאיר פניו והוא בחי' החכ' שלמעלה מן הרצון לגמרי רק משם נמשך עיקר עצם הרצון אם כך או כך אם לחסד או לדין כו', משא"כ בחי' ח"ס דא"א שנק' טעם כמוס לרצון העצמי אם לחסד או לדין הרי יש כבר רצון בעצם רק שמתחלק ע"פ חכ' שהוא כך או כך כו', וע"כ נק' א"ק אדם דבריאה וזהו ענין אדה"ר בכללות שנק' אדם דבריאה כנ"ל ובחי' א"א וע"י נק' אדם דיצירה וז"א נק' אדם דעשי', ומה שכתוב מה שמו ומה שם בנו כי כח המוליד בדומה לו וכו' יתפרש בכ' אופנים אם בא"ק וא"א או בא"א וז"א, וכמ"כ יתפרש ענין שופרא

דיעקב מעין שופרא דא"ק משום דכח המוליד כו', אבל מה שא' וייצר אדם מן העפר כו' דקאי על הגוף ואח"כ ויפח באפיו נ"ח ה"ז מתפרש בבחי' ומדריגות גוף ונפש אדם בג' מדריגות דג' מיני אדם הנ"ל, דגם כא"ק נאמר וייצר כו' ויפח באפיו נ"ח נשמתא דפרחא מחי' הע' שהוא בחי' מל' דא"ס שלפני הקו כו' כידוע וד"ל, וז"ש חכמות בחוץ ב' חכ' ח"ע דאתמשך בח"ת והיינו ב' יודין דוייצר. אך ענין ב' שמות דהוי' ואלקים להיות מבואר למעלה דב"ן מסט' דאבא קאתי ע"כ בחי' אדם שני שנק' ז"א שרשו בח"ע שנק' אור אבא הנק' אדה"ר. והנה מבואר למעלה דבחי' הדומם שרשו במקור החכ' וע"כ בדומם הדיבור דוקא מתלבש בחי' החכ' וז"ש ה' בחכ' יסד ארץ כו' משא"כ בצומח דמדות ששרשם רק בתבונה כו', ולזה יובן ג"כ הטעם מה שגופו של אדם הראשון הי' מבחי' דומם ממש כו' כנ"ל וד"ל.

והדוגמא מכל זה יובן מכל המשלים הנ"ל למעלה בעיקר בחי' התיקון שהוא בחי' התכללות דאוי"כ שכל אחד תופס מדריגת זולתו המנגדו, דהיינו שהכלי נעשה בבחי' ביטול היש לאין ומתכלל באור הגם שמצד עצם מהותה היא דוקא בבחי' יש נעשית בבחי' ביטול היש שזהו במדריגת מהות האור, והאור גם שטבעו לעלות נעשה בבחי' יש שהוא בטבע הכלי לירד ולימשך למטה כו', ואמנם הנה זה עצמו שיהי' הכלי בביטול היש לאין והאור יומשך מאין ליש צריך שיהי' במזג נכון במדה ושיעור במשקל יפה אזי דוקא מתיישב האור בכלי ומתקיים בו, אבל אם לא נעשה ההתכללות במדה נכונה וממוצעת כ"כ כפי הראוי חזר הדבר לבלתי קיים ואין התיקון כלום, וענין המדה הנכונה היינו שלא יוסיף ולא יגרע בין בביטול הכלי לאין ובין בהמשכת האור לכלי שיהי' לפ"ע דוקא, דהיינו שלא יהי' ביטול היש דכלי יותר מכפי ערך המשכה מאין ליש דאור וכן להיפך שלא יהי' להמשכה מאין ליש דאור יותר מערך הביטול דיש דכלי לאור אלא יהי' במזג נכון לפ"ע לכד וזהו המדה הקצובה באופן ההתכללות דכלי ואור הנ"ל, וכש"כ שלא יהי' בעצם האור ביותר מן המדה מבחי' האין ובכלי הוא בחי' יש גמור במיעוט ביטול היש שאז אין הכלי יכול האור כלל וקופץ האור מהפתילה ומסתלק, כמשל הפתילה שקיימת בישותה והאור גובר לעלות שאז בלתי מתיישב האור בפתילה כלל, וכן להיפך כשהפתילה כלה ונשרפת לגמרי באור שאז האור ג"כ מסתלק, דהיינו אם הכלי בביטול היש ביותר והאור גובר לעלות באין שהוא מסתלק כנ"ל, ולהיפך גם כשהעץ גם ועב ולח והאור מתגבר ונמשך אחריו להדליקה וכמו הפתילה שמשוחה בשמן טוב שהאור נמשך אחריו ביותר והיא קיימת בגסותה מצד לחלוות השמן כו' אז יומשך הדלקתן זמן רב ויומשך באין שיעור להתפשטותה. והדוגמא מזה הוא באוי"כ כאשר הכלי בבחי' יש גמור ואין בה ביטול היש כלל וגם האור נמשך מאין ליש ביותר מכפי המדה אזי נמשך ויורד למטה מטה עד שיומשך לחיצונים בחי' מותרות שפע רב כנ"ל. ונמצא ד' אופנים יש לגריעותא, א' שכשהאור בתכלית האין והכלי בתכלית היש דא"א שיתחברו

כלל כאש הקופץ מן הפתילה הגסה כו', והב' כשהכלי בתכלית ביטול היש דומה לאור בבחי' ביטול לאין לגמרי כמו כליון הפתילה לגמרי גם זה גורם הסתלקות האור, והג' כשהאור נמשך ביש דכלי ובכלי ביטול היש במדה דוקא עד שמזוג במזיגה נכונה ואם אין במזג נכון אינו מתקיים היינו שלא יהי' המשכה דאין ליש דאור רק לפי ערך ביטול היש לכלי, ויש בזה ב' אופנים לגריעותא, א' אם יש בביטול היש ביותר מכפי ערך ההמשכה דאין ליש דאור אין האור מתיישב בכלי (כמו שית' בענין שתפילתו יותר מתורתו רו"ש תורה ותפילה), והב' אם אין ביטול היש דכלי לפי ערך המשכת האין דאור בכלי ג"כ אין האור מתקיים בכלי שאין לו כלי בית קיבול לכנס בו להיותו בישותו (כמיעוט הביטול ליש מתפילה וריבוי עסק התורה כמו שית'), והד' הקצה האחרון לגריעותא שהאור נמשך ביותר ליש והכלי היא בבחי' יש גמור כמו שהעץ הלח שהאש נמשך אחריו כו' שגורם הירידה בתכלית היפוך העלי' בתכלית שכשהכלי בתכלית הביטול והאור ישותו ג"כ בתכלית האין לעלות כנ"ל וד"ל. והנה כל הד' אופנים לגריעותא ימצא הכל בבחי' אורות דתוהו וענין שירת הכלים דאורות דתוהו, דמה שאנו מוצאים באורות דתוהו שהיו במדריגה עליונה יותר מאור דתיקון ונק' אורות תקיפים וחזקים כו' שהן בבחי' הגבורות עליונים מאוד כו' היינו שהי' בהן בחי' הביטול והתכללות דאין ליכלל במאציל בתכלית ההתגברות, אך בחי' המל' דכל ספירה שלהם הוא בחי' היש דכלי הוא בבחי' יש שהוא בחי' המלוכה בחי' ב"ן ולא הי' בכלי בחי' ביטול היש לאין כ"כ לפ"ע גודל האין דאור שהאור דתוהו הוא בבחי' הביטול לאין יותר מדאי, וע"כ לא הי' כלי היש דבחי' מלכות מכיל את האור כלל להיות שאין בו ביטול כ"כ לקבל גילוי אין כ"כ ולכך נפלו הכלים ונשברו לפי שממילא נסתלק האור למעלה כמו אור הקופץ מן הפתילה שבלתי כלה כו' כנ"ל, וזהו עיקר ענין סיבת השבירה בכלים דתוהו לפי שלא הי' הכלי בבחי' ביטול לאין כ"כ לפי ערך בחי' האין דאור שהיו עולים ונכללים במאציל בהתגברות הביטול והתכללות כידוע בע"ח וד"ל. והב' להיפך כשהכלי בתכלית ביטול היש יותר מדאי כמו האור ויותר מערך בחי' האין דאור שזה ג"כ בלתי מתקיים, והן נשמות הגבוהים שמבחי' ב"ן דתוהו שעלו למעלה עם בחי' הכלי דוקא כחונך ואליהו שעלו בגופם למעלה מפני שנתגבר בכלי גופם בחי' הביטול אלוקי לאין יותר מבחי' אין דנשמה כו', ובמשה הי' נשמתו מבחי' אין ומה ביותר וכלי גופו בביטול היש לאין דוקא לפי ערך בחי' המ"ה דנשמה שזהו עיקר בחי' התיקון כנ"ל (וכמשל הפתילה שכלה לגמרי כו', וזה הי' ג"כ בבחי' כלים דתוהו שרק רפ"ח ניצוצות נפלו והשאר עלו כו' וד"ל. והג' באופן שיעור ומדה בעיקר התכללות דתיקון והוא שבאה לשער במדה כמה יהי' ההמשכה באין ליש דאור וכמה יהי' ביטול היש לאין דכלי ואין תיקונה אלא בשם מ"ה כו' שמתקן ומברר לב"ן דתוהו שיהי' הביטול במדה כו' שלא יוסף כ"א לעשות פעולת מנגדו ולא יגרע רק כפי הצריך דזה בענין הפוך מענין מדידה דאור וכלי בעצם הנ"ל. דנמצא דב' מיני תיקונים הם, א' בעצם האור שבכלי שהוא

אין דאור בעצם שלא יגבור על יש דכלי ולא יגרע אור אלא כפי הצריך לפי'ע היש דכלי לבדו וכן היש דכלי לא יהי' רק לפי'ע האין דאור ולא יוסף להיות בבחי' יש ולא יגרע רק כפי הצריך לערך האין דאור לבד כנ"ל, והתיקון הב' הוא בהיפך פעולתו כאשר האור פועל פעולת הכלי למשוך מאין ליש והכלי עושה פעולת האור בבחי' ביטול היש לאין שיהי' גם בזה בחי' התכללות במזג ומדה שלא יוסף ולא יגרע בפעולתו כ"א מהיפוכו רק לפי'ע, היינו שלא יהי' ביטול היש לאין דכלי רק כפי הצריך לפי'ע פעולת האור למשוך מאין ליש שלא יגבר בחי' ביטול יש דכלי יותר שאין לפי המדה דאור בפעולתו דאין ליש דאז הסתלק האור כי יוסף הכלי כח הביטול מאין דאור, וכן לא יגרע הכלי הביטול דיש ביותר שאז יתוסף המשכה ליש ביותר מצד האור שנמשך לו ליש ביותר, והכלי יתוסף כח להמשכו ליש שזהו עושה ירידה והמשכה למטה ביותר, שזהו מדריגה הד' הגרועה מכל, שהוא שהאור נמשך מאין ליש ביותר מדאי וגם הכלי אין בה בחי' ביטול היש כלל שאז זה וזה גורם יחדיו והיו מכוונים להמשיך בבחי' יש גמור ונפרד לגמרי במדריגה תחתונה ביותר (כמו הנפילים כו' ששורש הנפילים מבחי' התוהו שנק' אנשי השם דבחי' שם ב"ן שנפל בשה"כ כו', והענין הוא דרפ"ח הנצוצין שנפלו היינו שנמשכו לבחי' יש ביותר והכלי גם הוא בלא ביטול היש כלל ע"כ זה וזה גורם שירדו ונפלו בתחתיות המדריגה ביותר, והן הנק' נפילים הם הגיבורים מגבורות עליונות דב"ן דתוהו אשר מעולם אנשי השם כידוע. ודוגמא לזה היינו כמו נשמות גבוהות שנפלו למטה בגופים קשים מאוד שהן כמו עזי פנים שנק' תקיפי דרא שליבן קשה כאבן לא יכנע לבבו לפני השם כלל בשום דבר כנ"ל להיותם בתכלית הגסות והפירווד ליש מפני ששרשם הוא מאורות תקיפים וחזקים דתוהו דוקא, ובנפילים למטה בקליפת נוגה הן הגבורים כנמרוד גבור ציד כו', והן בני האלקים שירדו למטה שנמשך האור גם הוא ברע גמור מטעם הנ"ל, וזהו היפך גמור מביטול גוף דחנוך ואליהו הנ"ל וד"ל. ולזה יש חילוק בין רשעים גמורים שעושי תשובה ונפרעין לאותן שאין עושי תשובה לעולם כו'. אבל לתקן ד' אופנים הנ"ל היינו עיקר בחי' התיקון בכ' דברים, א' באין ויש בעצם שלפי ערך האין דאור בעצם יהי' בחי' יש דכלי כנ"ל. ויובן זה בנשמות שבגופים כידוע שיש בחי' מ"ה וב"ן בכל אדם למטה, והיינו הנשמה הוא בחי' מ"ה והגוף הוא בחי' ב"ן, דמ"ה בגימ' אדם וב"ן גימטרי' בהמה וכמ"ש זרעתי זרע אדם וזרע בהמה, ויש בהרכבה זאת דנשמה בגוף שם מ"ה וב"ן אור וכלי שהוא בחי' אין ויש הנ"ל כל ד' אופנים הנ"ל, א' שהנשמה בשרשה מבחי' אין האלקי במעלה יתירה והוא מה שתיכף יתפעל במוחו בגדלות ה' ומתבטל לאין האלקי בנקל מאוד ובעומק גדול, שזהו בחי' מ"ה דאדם שבנשמתו במדריגה עליונה ביותר, ואמנם גופו שהוא הנפש הטבעי שנמשכה ע"י תאות הזיווג דאב ואם שנק' בהמה ששרשה מהיכלות דקליפת נוגה היא גסה ביותר דהיינו מכל מדות רעות ובלי ביטול היש כלל שלא יכול לכבוש לבו בכל תאות כו' עד שלבו קשה ומטומטמת כאבן כו', שזהו כמו האור הקופץ מן הפתילה

הגסה שבלתי כלה ובלתי נשרפת כלל כנ"ל (וכאורות דתוהו שהי' בהן בחי' אין ביותר והכלי בלי ביטול היש שלא יכילו הכלי ונשברת כו'). והבי' להיפוך מן הקצה שבגופו בחי' ב"ן גימטרי' בהמה הוא בבחי' ביטול היש בקל מאוד, כמו מי שלבו רך כקנה לשוב בתשובה תמיד בהכנעה אמיתית וברוח נשברה מאוד, וגם בעבוד' שבלב בתפלה מיד יתפעל לבו הטבעית גם הוא לא יבטל לפני ה' יותר מהתפעלות האור דנשמה בבחי' מ"ה ואין דעצם כנ"ל שזהו ג"כ בלתי מתקיים שהאור דנשמה אין לה במה להתיישב כאור דתפילה שכלה לגמרי כו' (וכחנוך ואליהו כנ"ל). והג' (שיש מדה ושיעור קצוב בביטול היש לאין דגופו ובהיפוך בהמשכה דאין ומ"ה, וזהו היפוך גמור מביטול גוף חנוך ואליהו כנ"ל) וזהו דנשמה בבחי' יש כמשיית בסמוך כאשר הנשמה אינה בבחי' אין ומ"ה כ"כ בעצם שרשה וגם הגוף אינו בביטול היש כ"כ אלא בגדר ממוצע שהיש לפי ערך האין בערך שיוכל האין ומ"ה דנשמה לבטל ולהפוך היש דגוף, שאם הי' בנשמה גרעון אור דמ"ה ובמיעוט שאינו לפי ערך גסות היש עד שאין בכח מ"ה דנשמה להפוך היש דגוף אזי יפול הנופל כו', ולהיפוך כשיש ביטול בגוף יותר מערך האין ומ"ה דנשמה כי נשמה נמוכה בגוף קדוש או להיפוך נשמה גבוה בגוף טמא וגם בלתי מתקיים אם אינה לפי ערך רק שיאיר אור דאין ביש לפי המדה שיוכל שאת דוקא, עד שיוכל להיות במדה ושיעור גם מן הקצה לקצה דהיינו לנשמה גבוה ביותר ניתן לה גוף גס ביותר שבערך מעלת בחי' האין האלוקי שבנשמה להפוך חושך הגס כזה לאור ואם אין בכוחו כ"כ אין נותנים לה גוף גס כ"כ, וכן להיפוך לנשמה שפילה ביותר שבחי' אין האלקי שבה במיעוט האור ביותר בהכרח שיותן לה גוף זך ונקי שהי' בכח מ"ה דנשמה להפוך חושך לאור שאם יהי' גוף גס ביותר יפול בתכלית הנפילה כי אור דמ"ה מצומצם ביותר והגוף גס ועב ימשכנו לכבות אורה לגמרי (וכחלוקי הד' דלעיל שנזכר בנפילים שהאין נמשך ליש והכלי יש גמור כו'), וזהו המדריגה הד' שהנשמה שפילה והגוף שפל וגם שיש תרתי לריעותא, והן כמו נשמות ישראל עכשיו בעקבות משיחא דהנשמות שפילות במיעוט היותר אחרון דבחי' מ"ה ואין דנשמה גס בראשי הדור כנ"ל, וגם הגופים רחוקים יותר מן הביטול לאין מדורות הראשונים שהרי הראשונים היו חוזרים בתשובה ברוח נשברה במעט התעוררות מלמעלה משא"כ עכשיו שלא יועיל שום התעוררות עד שהן כישני עפר כו' וד"ל, משא"כ דורו של משה ובזמן דוד ושלמה הי' להיפוך שהי' נשמות דבחי' מ"ה דחכ' בראש והכלי שהן הגופים היו קרובים לביטול דאין האלוקי יותר מנשמות דעכשיו, דבחי' ב"ן שבעליון הרבה גבוה הוא מבחי' מ"ה שבתחתון, דב"ן ומ"ה אין ויש ישנם בכל פרצוף אדם כמוח ולב ומעשה שהן חב"ד חג"ת נה"י כידוע, וא"כ מה שנק' בחי' ב"ן בחב"ד נעשה בחי' מ"ה ממדות מלמעלה שהיא בחי' נה"י כנ"ל, עד שזרע בהמה דאדם שבמוח חכ' בראש יותר גבוהה מזרע אדם בחי' מ"ה דנשמות בחי' עקביים כו' וד"ל, וראי' לזה ממה שכתוב אנו כחמורים ולא כחמורו של ר"פ כו', דחמורו של רפבי הי' מן הבהמות בהררי אלף שקודם חטא עה"ד טו"ר

שלא הי' בו שום רע, ואעפ"י שהי' חמור לא הי' גופו נטמא ונשפל בשום דבר רע ממילא, ונשמות שבעה"ד טו"ר אעפ"י שמבררים לגופם בחי' ב"ן גימטרי' בהמה אינם כחמור של ר"פ ב"י שהרי אכלו גופם שאינו מעושר כו', והיינו שרמזו דגם בחי' מ"ה דנפש האלקי המברר לב"ן אינו מגיע למעלת בחי' ב"ן גימטרי' בהמה שלפני חטא עה"ד טו"ר כנ"ל וד"ל. והנה בחי' התיקון הב' הוא בענין ההתכללות דאו"כ באין ויש דאו"כ שהן מתחלפים כנ"ל דהיינו שיש שיעור ומדה בביטול יש הכלי לאור ובהמשכה וירידה דאור בבחי' מאין ליש כו' כנ"ל. ויובן זה בבחי' עבודה שבלב באהוי' שנק' רו"ש, והוא במלאכים שנאמר בהם והחיות רו"ש שכלולים מב' הפכים הללו במדה ושיעור דוקא כו' שהרי המלאכים שהן מבחי' התיקון דכולים דא מדא כו'. וזה שאנו מוצאים למטה בענין תורה ותפילה שהן ב' הפכים, דהנה ידוע שהתפילה היא בבחי' רצוא שזהו בחי' הביטול דיש לאין בהתפעלות אהבה ותשוקה ליכלל נפשו באחד כו' שנק' הזזה ממקומו כענין צמאה לך נפשי כו', והתורה היא בבחי' שוב שהוא היפוך זה ממש כי עיקר מצות ת"ת הוא להמשיך אור האלקי בדבר ה' זו הלכה שזהו המשכה מאין האלקי בבחי' יש דוקא בבחי' ירידה והמשכה והתלבשות בלבוש חיצוני בעניני' גשמי' וכן מעשה המצות כידוע, וצריך להיות בבחי' רו"ש דתפילה ותורה במדה ושיעור שלא יהי' בבחי' רצוא דתפילה בביטול היש לאין כו' ביותר מדאי שלא יהי' רק לפי ערך בחי' הירידה והמשכה דתורה מאין ליש (ולזאת אנו רואים שכל מה שמאריך בעבודה שבלב כתפלה יותר מדאי שהוא בעסק ההתפעלות והביטול לבד הוא מקצר מאוד בעסק תורה בירידת והמשכת גילוי אלקות בלימוד ומעשה המצות הרי אין האור מתיישב בכלי וזה וזה לא נתיקים בידו ויפול מעבודתו בלי ספק, אבל כל שמעשיו מרובים מחכמתו כח מה דרצוא הרי חכמתו מתקיימת יותר, שזהו כנ"ל כמו מיעוט האור, וריבוי הכלי הוא בענין התכללות דאו"כ הנ"ל, היינו שמה שאין בתפילה בחי' רצוא התכללות מהיפוכו דוקא שהוא להיות ברצוא זה עצמו מבחי' שוב והוא להתפעל באהבה להמשיך אלקות בכלי דתורה ומצוה דוקא, כמו והאר עינינו בתורתך כו' שזהו קאי עמ"ש ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל ומהו הבינה לבוא בהתפעלות דבינה אלקי היינו לשמור ולעשות דוקא כנ"ל, וכן מיד אחר ואהבת ברצוא והיו הדברים כו' ודברת כו', וכן להיפוך שאין בחי' שו"ב דתורה ומצות רק לפי ערך בחי' רצוא דתפילה, שאם הוא מקצר בתפילה במיעוט אור ההתפעלות והביטול כנ"ל ואומר אין לי אלא עסק התורה בחי' שוב גם תורה אין לו שזהו כמו כלי בלא אור (שזהו ביראה שקודמת לחכי' דתורה שאם אין יראה בקבלת מ"ש ותפלה וק"ש אין חכ' וכל שיראת חטאו קודמת לחכמתו דתורה חכמתו מתקיימת, ואמנם אי' גם להיפוך אם אין חכ' אין יראה שצריך להיות כלולים זה מזה מפני שזה שאמר אין לי אלא תורה בלי תפלה או היפך אין לי אלא תפלה בלא תורה זהו כאו"כ שהאור מרובה שלא לפי ערך הכלי או להיפוך שהכלי מרובה מן האור, והיינו הנזכר בענין התיקון האחד בעצם האין ויש דאו"כ ויהי' במדה כנ"ל, אבל תיקון הב' ענין

ההתכללות בהתחלפות דאו"כ הענין הוא שאין באין מהיפוכו מבחי' יש לפי המדה, וכן להיפוך שאין ביש מאין היפוכו כנ"ל, וזהו שאמר אם אין יראה בבחי' רצוא כלול בחכ' דתורה אין חכמה ולהיפוך אם אין שוב דחכ' כלול ביראה דתפילה אין יראה דתפילה כלום כנ"ל, וגם כאן שאומר אין לי אלא תורה שאין בו הרצוא שבשוב רק במיעוט ולהיפוך שאין בתפילה דרצוא מבחי' השוב דתורה רק במיעוט, והיינו אם כל עיקר לימודו אינו בשביל המשכת אלקות בנפשם לתיקון הנ"ל ע"כ גם אם אין נפשו טהורה בלב בתשובה ואהוי"ר מסתפק במיעוט וזהו שאינו מתקן נפשו בלימודו כלל, ולהיפוך שכל עיקר עבודתו בלב יאיר בתפלה רק לתקן נפשו להעלותה כו' ואין בזה מהיפוכו לחפוז בהמשכת וירידת אלקות בתו"מ רק מסתפק במיעוט כנ"ל, אלא צריך להיות כלולים זה מזה במדה יפה. וכדוגמא זאת יובן בזה במלאכים שנאמר בהם והחיות רוי"ש כנ"ל, והנה המלאכים כלולים מחומר וצורה הנק' או"כ, כמ"ש הרמב"ן דחומר המלאך מורכב מאש ומים והצורה שלו בבחי' רוח וז"ש עושה מלאכיו רוחות כנ"ל לפי שיצאו מבחי' התיקון (וכמו תוצא הארץ נפש חי' וזהו פני אר"י ופני שור למעלה שנמשך מארץ עילאה וכמארוז"ל ועוף יעופף עוף זה מיכאל כו' כידוע), דבחי' המלאכים והיינו בחי' אין ויש ב' הפכים ויש בהם מדה ושיעור בעצם שלא ירבה עצם האין דאור שהוא הצורה שלהם על בחי' היש דכלי חומר שלהם ולא ירבה היש דחומר שלהם על האין דבחי' צורה שלהם כנ"ל, לפי שהנפש והצורה שלהם שרשם ממל' דאצילות שהוא בחי' האין האלקי כנ"ל מבחי' האורות שבמל' וגופם וחומרם נמשך מבחי' הכלי שבמל' וע"כ הוא בעצם יש נפרד היפוך הביטול רק שהוא חומר דק ורוחני יותר מגופות בני האדם (והיינו מחומר הבל דיבור העליון שמורכב מאש ומים ויש בו גם רוי"ש יש וביטול, משא"כ הצורה והנפש שלהם בבחי' הצורה שבדיבור העליון שנק' רוח ממלא כנ"ל). וזהו שאנו רואים שכל ענין עבודת המלאכים בשירה שאומרים ככולם באה בענין השתחוואה דחומר גופם ג"כ שהוא בחי' רוי"ש מאין ליש וביטול היש לאין הכל ע"י אמצעות האור והצורה דנפשו בחי' אין בעצם כביטול גופו של אדם ברצוא בתפילה ע"י אמצעות השגת אור נשמתו באין האלקי כו' שמבטל היש לאין כאור הדולק בפתיחה. ויש בזה כל ד' חילוקי הנ"ל בתיקון, א' באו"כ בעצם האין ויש שהוא שיש שיעור קצוב במהות ועצם האין דצורה ונפש לפי ערך שיש בחומר בחי' היש ולא יהי' האין דצורה יותר מיש דחומר ולא יהי' יש דחומר יותר מאין דצורה אלא במדה באופן שיהי' ראוי (והוא מה שמצינו בנפילים כמלאכים דעזא כו' מפני שהי' להם חומר גס ויש בו יותר מכפי ערך האין דצורה שלהם עד שלא הי' בכח לבטל היש לאין ע"כ נפלו למטה לגמרי כו' וד"ל, כנ"ל בענין הנשמות וגוף שיש גוף גס ויש בו יותר שאינו לפי ערך האין דנשמה דהיינו תרתי לריעותא כנ"ל, וע"כ חומר וצורה דמלאכים הם במדה ושיעור החומר מאין הצורה שיכול שאת ולא יפול כנ"ל וכן לא יעלה יותר מכפי המדה, ולכך נק' עומדים כנ"ל). ואמנם זהו בענין תיקון הא' בעצם האין ויש דאו"כ שלהם,

וכמו"כ בענין ההתכללות דחילוף או"כ הנ"ל שבמלאכים שהם מבחי' התיקון דמ"ה כנ"ל, ויש באין שלהם מבחי' היש דוקא והוא המשכת האין דנפש בכלי להיות בבחי' שוב, ולהיפוך שיש בחומר מבחי' הביטול לאין והוא בחי' רצוא, וז"ש והחיות רוי"ש שבכ"א יש בו היפוכו ממש, כמו ענין השירה שאומרים המלאכים שהנפש אומרת שירה לפי אופן השגתו ועושה ופועל בזה ביטול חומר היש, וגם הרי יש בו מבחי' שוב דוקא וזהו שבחומר בא השתחוואה דשוב וגם הביטול היש לאין בשוה שהנפש והצורה אומרים שירה דוקא כו' וד"ל, וזהו ממש ע"ד הנ"ל בבחי' רוי"ש דתורה ותפילה שכלולים כ"א מהיפוכו דוקא ואזי יש קיום דוקא, לפי זה עיקר בחי' התיקון שהוא בחי' תיקון הב' בהתכללות דאו"כ בחילוף שיהי' בשיעור ומדה שיכול הכלי להכיל האור ולא יפול למטה ואור נתיישב בכלי ולא יסתלק למעלה, שזהו מצד שאין והיש דאו"כ כלולים זה מזה לפי ערך ע"כ מתאחדים יחד והיו לאחדים ממש בקיום נצחי וד"ל.

והנה אחר ביאור הנ"ל בבחי' התיקון יש להפליא מאוד על בריאת האדם שנברא ונוצר עפר מן האדמה ונשמתו נשמת אלקים חיים וכמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים, שזהו דילוג הערך המדריגה מגבוה לנמוך מן הקצה אל הקצה, דנשמת חיים הרי היא נמשכה מפנימיות דעצמות דאלקים חיים וגוף מעפר דומם מן האדמה שאינו לפי ערך כלל וכלל, והוא היפוך מן המלאכים שהחומר הוא מעין הצורה דוקא והוא שאין היש דחומר גם אלא דק וגם הצורה אינה במעלה יתירה כ"כ כדי שיהי' קיום כנ"ל והוא להיותם מבחי' התיקון כנ"ל הרי עיקר בחי' התיקון הוא באדם דוקא שאדם גימט' מ"ה כידוע והאיך מורכבת בחומר וצורה שאינו לפי ערך המדה כלל שזהו היפוך בחי' התיקון אלא כמו בחי' התווהו שהי' אור בבחי' אין ביותר והכלים בבחי' יש ביותר שאינו לפי ערך שלזה נפלו הכלים, וגם האדם חומר גופו בחי' דומם עפר יש בו יותר ונשמתו בבחי' האין האלקי בעילוי ביותר שאין קיום כלל, ובאמת עיקר בחי' התיקון הוא בבריאת האדם כמ"ש בנה עלמין ולא אתקיימו עד דאתברי אדם והוא כשבא נשמתו בגוף דומם דוקא כו'. והנה לפי אופן בחי' תיקון דהאלף הנ"ל בעצם האורות וכלים דאין ויש יתכן דוקא ענין בריאת אדם בזה האופן שצריך שיהי' בחי' יש גופני יותר לבחי' האין ביותר מפי שיכול להפכו בביטול היש לאין, דכל שהנשמה גבוהה יותר יותר יש בו בחי' כח לעשות הביטול לאין גם בגוף גם ביותר, כנ"ל שגוף גם נותני' לנשמה גבוהה דוקא ולנשמה שאינה גבוהה כ"כ אין נותנים לה גוף גם כ"כ כי לא יש בכחו להפכו לאין ולא יפול לגמרי וחשב מחשבות לבלתי ידח כו' ע"כ מביא וממשיך לנשמה גבוהה לגוף עכור וגם שיכול להפכו בתשובה והזדככות החומר כו', וזהו לפי המדה דוקא שמוודים האור כמה יכול שאת בכחו להפוך היש לכלי, להיות ידוע שכל עיקר ירידת הנשמה בגוף אינה לצורך עצמ' לתקן עצמה דהנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כי נמשכה מבחי' עולם התיקון שהוא שם מ"ה דאדם דאצילות ולא ירדה רק

לתקן ולברר לגוף כו' שהוא בחי' מ"ה שהוא מברר לבין לעשות מיש אין לפי ערך כחו בבחי' מ"ה דתיקון, וזה שאמר לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כו' בחי' נר"נ שהוא ב"ע לפי ערך בחי' כח מ"ה דאין דנשמה כך יש בכחה להפוך יש יותר כו' (ולפי זה הי' ראוי להיות בחי' נשמות בעשי' מנפש דבריאה דכל אור עליון יותר השפלתו למטה יותר כמשל אור גדול שמאיר במקום חושך ואפילה ג"כ ולמקום חושך ואפילה צריכים לאור גדול דוקא, אך הפי' הוא דנשמה בע"ס דבריאה ונפש בע"ס דעשי' שיהי' חלק המדריגה באור דמ"ה כידוע, אבל בענין התלבשות הנשמה בגוף הרי אמר כל הגדול מחבירו יצרו גדול דלפי ערך מעלת גדלות הנשמה כן יצרו גדול כו'). והנה גם לפי אופן בחי' התיקון הב' הנ"ל בהתכללות דאו"כ בחילוף דוקא שבאור יהי' מאין ליש ובכלי יהי' מיש לאין הרי כל שהכלי יש בה ביטול היש לאין יותר במיעוט הגסות הרי האור הוא יותר במיעוט ההעלאה וברוב ההמשכה מאין ליש יותר זהו מעלה יתירה דכל מה שהכלי מזוכך יותר יותר יומשך האור בישות וכלי, וא"כ צ"ל להיפוך דנשמה נמוכה שבמיעוט האור דאין יהי' לה גוף דק ומזוכך ביותר ולנשמה גבוהה שבריבוי אור דאין יהי' גוף גס ביותר, ולכאורה יתכן גם לפ"ז ענין בריאת אדם בחומר גס ביותר וצורה גבוה ביותר מקצה העליון לקצה התחתון, והכל עולה ענין אחד מאחר שנתן גם בהתכללות מדבר בהיפוכו שיהי' באור לפי הכלי ובכלי לפי האור דוקא, דהיינו לפי מדות היפוך דכלי בביטול היש לאין בגוף דק כך יהי' היפוך דאור ברידה מאין ליש יותר ולא יוסף ולא יגרע זע"ז אפי' כמלא נימא, וא"כ היינו הך שלפי מדת האין בעצם יהי' היש בעצם בתיקון האחד הנ"ל וד"ל. אך הנה עדיין אין זה מתיישב, דהנה לכאורה עיקר מעלת בחי' מ"ה דתיקון הוא דוקא ענין ירידת האין ביש להיפוך מיש לאין, א"כ ירידה זה אינה חסרון אלא מעלה דכל הגבוה יותר יותר ישפיל עצמו כנ"ל וע"כ צריך שיהי' לנשמה גבוהה גוף גס מפני שיש בכחה להפכו כו'. ולפ"ז יש ב' מדריגות בירידת האין למטה אחד למעליותא שזהו ירידת בחי' מ"ה מאין בהתלבשות ביש להפכו כו' והב' היפוכו וגריעותא שבא במיעוט האור דאין עד שהוא כמו בחי' יש נפרד ע"ד האומר אין לי אלא תורה כו' כענין נפילים כו', ואין זה מובן כלל דלפי הכלל הידוע הרי כל העלאה גורם בחי' המשכה לפי ערך אופן ההעלאה דוקא ומכ"ש שלא יהי' המשכה היפוך ההעלאה או גרוע הימנו, וכמו רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו' העלאה דרצוא וביטול היש לאין כל שהוא בהעלאה וביטול יותר כו' צריך שימשיך המשכה מבחי' האין היותר העליון דכל שאינו העלאה בביטול היש כ"כ לא ימשיך מבחי' האין הנעלה כ"כ, ובכאן הרי הכל להיפוך בב' מיני תיקון הנ"ל בגוף גס בהעדר הביטול איך נמשך בו מבחי' אין היותר נעלה כנ"ל ולגוף דק שהוא כביטול היש ביותר יומשך בו בחי' אין דאור גרוע יותר כנ"ל, וכן בענין התיקון הב' דהתכללות או"כ בחילוף גם הוא בהיפוך ממש, דכאשר הכלי בביטול היש יותר אז האין דאור נמשך בבחי' יש ביותר וכשאינו בביטול היש כ"כ נמשך האור דאין בעילוי יותר דכל היפוך גמור מענין הכלל דרוח אייתי

רוח ואמשיך רוח כו' דאדרבה כל שהכלי בביטול היש יותר יומשך בו מבחי' האין ביותר וכידוע הכלל בכל העלאת מ"ן והמשכת מ"ד בכל מקום וד"ל. ועוד יש להבין דאם נמצא ב' מדריגות בירידת והמשכת האין בב' אופנים הפכיים כנ"ל, א"כ ודאי גם בהעלאת ובביטול היש לאין מלמטה למעלה ג"כ ב' מדריגות בב' היפוכים ולגריעותא כנ"ל בבחי' המשכת האין, וזה א"א לומר בהעלאת וביטול היש שיהי' לגריעותא רק שהוא במיעוט הביטול או ברוב הביטול שלפי זה יומשך האור דאין אם במיעוט וצמצום או בריבוי כנ"ל, וכמו אם ישים אליו לבו כו' ורוח אייתי רוח, אבל האיך יתכן שהוא להיפך דהביטול היש בגוף דק שהוא בעומק ודקות יותר יגרום המשכות האין במיעוט יותר ובהעדר הביטול לגמרי כמו גוף גם נמשך בו מבחי' האור דמה' היותר כנ"ל שזה פלא גדול לכאן וד"ל.

ליל שבת בראשית

לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. כתיב שמש ומגן ה' אלקים פי' הוי' הוא גילוי והמשכת ההארה להיות מקור להתהוות העולמות כי הוי' מלשון מהוה כנודע. אך אם ה' הארה זו מתגלית ונמשכת להיות חיות לנבראי' כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראי' כלל על אופן שהם עתה כי לא ה' יכול להיות מציאת יש ונפרד כמו שהוא עתה מאחר שאור וחיות המהווה מאיר עליו בגילוי אלא היו בבחי' ביטול המציאות מכל וכל כמו שהוא קמי' ית' דכולא כלא חשיבי. ולזאת עשה השי"ת מגן ונרתק לשם הוי' והוא בחי' שם אלקים שמעלים ומסתיר תוקף ההארה והיינו ע"י גבורות וצמצומי' ואז יכול להיות התהוות היש ונפרד וזהו פי' שם אלקים ל' שררה כי אין מלך בלא עם וד"ל (והתהוות בחי' עם ונפרד) הוא ע"י המגן ונרתק שמבחי' ש' אלקי' וכמ"ש בלקי"א ח"ב פ"ד לכן שם אלקי' הוא ל' שררה כי ע"י שם זה הוא שנעשה בחי' המלוכה שהיא על בחי' עם ונפרד(דייקא). ובחי' זו הוא הנק' ג"כ בשם שכינה כי שכינה הוא מלשון ושכנתי בתוכם שע"י מדה זו הוא מתלבש בנבראים משא"כ אם ה' ההארה מתגלי' כמו שהיא בעצמותה לא ה' הנבראי' יכולי' להכיל אותה כלל וכנ"ל. והנה נז' בדרז"ל ענין גלות השכינה כמ"ש גלו לאדום שכינה עמהם גלו לבבל כו'. וענין גלות זה הוא כך בהיות כי עיקר תכלית ירידת והמשכת אור אלקותו ית' שנמשך להתלבש בנבראי' ולהחיותו ע"י צמצום דשם אלקים כנ"ל עד שיהיו מתהווים באופן שהם בחי' יש ונפרד הוא בשביל שאח"כ יתבטל היש לאין ע"ד מ"ש וצבא השמים לך משתחווים שכל המלאכים צבא מעלה מיכאל וגבריאל כו' עם

שהם בחי' יש ודבר נבדלי מאלקותו ית' אבל הם בטילים אל האין וזהו נח"ר לפניו ית' שיהי' ביטול היש הא והאי' ובזאת דוקא הוא חפץ ובשביל זה הי' ירידת הארת אלקותו ע"י העלמים והסתרי' עד שיהי' התהוות היש כנ"ל וכדכתיב כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו וגו' אבל בחי' גלותי הוא כשנמשך הארת אלקותו ית' הנק' בשם שכינה ומתלבשת בע' שרים להחיותו והם יש ודבר בפ"ע לגמרי ואינן מתבטליון מישותן כלל וכמאמר של שלי' מצרים לי יאורי כו' רק דקרו לי' אלקא דאלקא אשר זהו בחי' גלותי ממש מאחר שלא נעשה בחי' ביטול אח"כ מירידה זו ונשארים לעולם בישותן ולא זהו תכלית הכוונה כנ"ל וזהו סוד גלות השכינה כדארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם כו' שהארת אלקות מקור חי העולמים נשפלת. עד תחתית המדריגות שהם מדורות הקליפות והיכלות החיצוני' וכנודע. והנה השכינה נקראת בכתוב בשם מראה כמ"ש במראה אליו אתוודע. והענין שהוא על דרך משל כמו המראה הגשמי' שפעולתה להראות לאדם מה שמלאחוריו והיינו ע"י שהזוכי' מצופה בציפוי כספי' שהוא מכסה ומסתיר על הזוכי' ומונע את הראות בלתי תוכל להתפשט עוד להלאה ומחמת עיכוב והמניעה נעשה אור חוזר עד שתפול הראות גם לאחוריו (והוא מכח הזוכי' והציפוי) מה שלא הי' בכחו לראות כן אם לא הי' מניעה והסתרה זו. וככה יובן למשכיל הנמשל למעלה שהארת אלקות מקור כל התהוות הנק' בשם הוי' הוא בבחי' המשכה מלמעלה למטה כנ"ל ובחי' מל' ית' הנק' בשם אלקי' היינו בחי' צמצום והסתר שבה מסתרת ומתעלמת ההארה בלתי תתפשט ותתגלה עוד כנ"ל ומחמת צמצום והעלם זה נעשה אור חוזר שהוא חוזר ועולה למעלה מעלה יותר מכפי ערך כח מקור ההארה המתפשטת דהוי' וכמ"ש א"ח עט"ב וכתיב והי' אור הלבנה כאור החמה כו' והיינו כמשל המראה שע"י הכיסוי המסתיר ומונע התפשטו' ההארה נעשה א"ח עד למרחוק וד"ל, וז"ש עולת שבת בשבתו וכן מ"ש רז"ל בעלייתו של בעל עולת עמו כו' וד"ל והוא ג"כ מ"ש ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות אור (ובתורחו של ר"מ כ' באל"ף) וילבישם שהוא בחי' לבוש המכסה ומעלים וע"י לבוש והעלם נעשה אח"כ הכאת האור חוזר כנ"ל, והוא ענין כתנות אור באל"ף. וזהו לא טוב היות האדם לבדו

נבדל: בבוך 118, 258, 975, [שם נמצא המאמר בלי הגהות כ"ק אדמו"ר הצי"ץ נפרד.

הא והאי: בבוך 118 ליאת ובבוך 258, 975 הא כהא (בהא).

גלות: בהנ"ל: נוסף השכינה.

של של: בבוך 118 של שר של בבוך 258 של בבוך 975 שר של.

גלות: בהנ"ל נוסף השכינה.

נשפלה: שם נוסף ונגלית.

כסף: בבוך 118, 258 נוסף דק.

והעלם: בבוך 118, 258 נוסף זה.

כו' פ"י לא טוב היות הכל בבחי' גילוי מלמעלה למטה (שז"ס אדם העליון שם מ"ה דא"י) שאז ה"י הכל בבחי' ביטול כמו שהוא למעלה בבחי' יח"ע וכלוא כלא חשיבי כאין ואפס וזהו היות האדם לבדו ר"ל שה"י הכל בביטול אליו ית' שזהו פ"י לבדו שיה"י בחי' ביטול כמו שבאמת אין עוד מלבדו ממש.

אעשה לו עזר כנגדו. שיהי' עזר וסיוע מבחי' כנגדו דוקא דהיינו מבחי' הצמצום וההסתר המנגד להתפשטו' ההארה כנ"ל שמחמת זה מתהווים נבראים שהם בחי' יש ונפרדי' כנ"ל ומזה דוקא יהי' העזר כי מהעלם זה נעשה אח"כ א"ח למעלה מעלה כנ"ל וד"ל. והנה אחר החטא של אדה"ר כתיב ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנו' עזר כו' בעי"ן והוא בחי' לבוש עב שמכסה ומסתיר ביותר ומחשיך לגמרי ואין ממנו תועלת כלל להיות א"ח כי הלבוש הראשון דכתנות אור באל"ף הוא לבוש דק ואזי יכול להיות אח"כ א"ח משא"כ מלבוש הב' והוא כמשל המראה הגשמיות שכשהיא מצופה בציפוי כסף שהוא כיסוי דק ובהירי נעשה ממנו הכאת או"ח משא"כ כשיצפר אותו באיזה ציפוי עכור וגס (שאין בו שום אור כלל) להיות מסתעף ממנו העלאת הראות עד למעלה מעלה כנ"ל אלא נעשה חושך גמור וכמ"כ הוא למעלה כשההארה מתעלמת ומסתתרת בלבוש דק ורוחני (והוא בחי' צמצום והעלם דשם אלקים שמעלי' להיות התהוות היש אמנם אח"כ הוא בטל אל האין ביטול היש ומעורר מאד למעלה מעלה) אזי עליותה אח"כ בבחי' א"ח במקום גובה מאד נעלה משא"כ כשמתעלמת עוד בלבוש גס ועב לגמרי הוא המחשיך ביותר עד שאין שום עלי' כלל (והוא בחי' גלות השכינה שמתעלמת ומתלבשת בעי' שרים המחשיכי' לגמרי כי הם בחי' יש גמור) ובכל הנ"ל יובן מה שאומרי' בברכת חתנים בברכה ראשונה משמח חתן וכלה ובברכה אחרונה משמח חתן עם הכלה. פ"י מתחלה נמשך הארה מחתן לכלה והוא מעלמא דדכורא בעלמא דנוק' מדת מלכותו ית', אמנם אח"כ הוא משמח את החתן עם הכלה שהחתן מקבל השמחה ע"י הכלה כי היא העולה למעלה בא"ח וכנ"ל במ"ש א"ח עטרת בעלה, וד"ל.

למטה: בבוך 118, 258, 975 באה תיבה זו אחרי הסוגריים.

גמור): בהנ"ל נוסף: אך אעפ"כ יתבררו ויתעלו ניצוצי קדושה שנפלו בשבתי"כ ועל ניצוצים אלו הוא שדרשו רז"ל לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם גרים שניצוצות אלו העולים בבחי' מ"ן נק' גרים כו' כמשנת' בפ"י מאמר הוה"ק ע"פ ויברך יעקב את פרעה.

לא טוב היות אדם לבדו אעשה לו עוז כנגדו כתי' כי שמש ומגן הוי' אלקי' פי' שם הוי' הוא מתהווה ומהווה כי הוי' מורה לעתיד בתמידות שתמיד יהווה וגם ענין התהוות בעצם. ושניהם אמת לפי שבחי' ע"ס דאצי' כל אחד נאצל ע"י שם הוי' והוא התהוות האור והמדה ע"י ד' אותיות הללו ה"א התפשטות כו' כי אוא"ס מצד עצמו לאו דאית ב"י מכל מדות כלל רק ע"י צמצום האציל בעצמו ע"ס והוא ענין שם הוי' שבכל ספי' ע"ש התהוות מן המאציל. וגם זה אמת על שם בחי' התהוות כל העולמות משם הוי' שהוא המהווה את הכל והוא רק להיות בחי' מקור להתהוות כל העולמות. אבל עדיין א"א שיהי' התהוות עולמות בגילוי גמור מאין ליש אם הי' גילוי אור שם הוי' כמו שהוא בעצמותו משום דאיהו וחיהי' חד כו' הכל בבחי' א"ס ממש דקמי' כלא חשיבי ואין ערוך כלל לעולמות בע"ג לבלתי בע"ג ממש כו' ולא הי' באפשרי להיות מציאות יש ונפרד משם הוי' רק ע"י בחי' הצמצום משם אלקי' דווקא, לפי ששם אלקי' מבחי' הגבורות המצמצמים ומסתירים להעלים אור העצם דשם הוי' דאצי' וזהו כי שמש ומגן כמו עד"מ המגן של השמש המכסה ומעלים אור עצמותו כך שם הוי' נקי' שמש עצם האור ושם אלקי' היא בחי' מגן ונרתיק להעלים עצם האור שלא יראה אורו. רק ע"י העלם והסתר דשם אלקי' כמו האור שמתעלם ע"י לבוש שנקי' הארה דהארה כמ"ש במ"א שזהו באורך נראה אור ועי"ז האורי אחר הצמצום דשם אלקי' נתהווה כל העולמות והנבראים מאין ליש גמור והוא הנקי' ג"כ בשם שכינה כמו ושכנתי בתוכם להיות מתלבשת בתוך כ"ע להחיותם מאין ליש גמור כידוע לע"ל הקב"ה מוצא חמה מנרתקה שהוא בחי' הסרת ההסתר דשם אלקי' משם הוי' שנקי' נרתיק לחמה כמ"ש ונגלה כבוד ה' דווקא ע"כ וראו כל בשר כו'. אך הנה ידוע ג"כ שזה הצמצום וההסתר משם אלקי' אינו ענין צימצום גמור ואמיתי להסתיר באמת שא"כ מאין נמצא בחי' ביטול היש בנבראי' לאחר שנתהוו ליש נפרד וכמו וצבא השמים לך משתחווים ועד"ז עד רום המעלות כל הקרוב יותר יהי' בבחי' הביטול וכידוע שלזה הי' עיקר המכוון שיהי' לו דירה בתחתוני' בבחי' ביטול היש לאין רק למט' מטה בע' שרים דעשי' הם. יש גמור בלתי ביטול שזהו ענין גלות השכינה כמו גלו לאדום שכינה עמהם, וגם זאת כשביל הבירור שיכררו הניצוצות מהם כמ"ש אשר שלט האדם באדם לרע לו כו'. אך הענין הוא דאין הצמצום הזה צמצום אמיתי בעצם רק כהדין קמצא כו' שהוא רק צמצם בהעלם שעושה

 מתהווה: בבוך 330 בחי' התהוות.

יראה אורו: שם יראה איתו.

האור: שם נוסף נתגלה.

הם: שם כי הם.

לעצמו לפי שעה לצורך המקבל שיכולים לקבל אבל אין זה צמצום אמיתי בעצם המשפיע כלל. ואין השינוי בצמצום זה רק לגבי המקבלי' בלבד. ומפני שאין זה הצימצום ג"כ רק בשביל ביטול היש לאין ע"כ נמצא בחי' ביטול היש בכל העולמות, ואם הי' צמצום גמור יהי' הכל בבחי' פירוד גמור כמר בע"ש שלמט'. וגם לא הי' בחי' הבירורי' בגלות השכינה בע"ש כנ"ל. ובזה יובן מארז"ל ע"פ ויברא ה' אלקי' את שני המאורות הגדולי' כו' ואח"כ אמ' את המאור הקטון כו' להלבנה טענה וכי אפשר לשני מלכים בכתר אחד והשיב הקב"ה לכו ומעטי כו'. וצריך להבין למה לא מיעטה הקב"ה בעצמו אלא נתן לה רשות למעט א"ע ואיך אפשר לה למעט א"ע לשנות מבריאותה. ועוד י"ל דזה שאמ' לה לכו ומעטי סותר למאמ' אחר שאמ' הקב"ה הביאור עלי כפרה שמיעטתי את הירח שהוא קרבן שעיר דר"ח. אך כ"ז יתורץ ע"פ ענין הנ"ל דבחי' צמצום דשם אלקי' אם הי' צמצום אמיתי בגירעון עצם האור הי' בחי' פירוד גמור ע"כ לא הי' צימצום רק להעלים אור לגבי המקבלי' בלבד וכך הוא בענין מיעוט הירח דהנה ידוע דכמו שמש ומגן הוי' אלקי' כך בחי' הוי' אלקי' נמשלי' ג"כ לשמשא וסהרא תחילה כתי' ב' מאורות הגדולים שהוא אור שם הוי' שנק' שמש בלי הסתר גם בחי' שם אלקי' שהוא בחי' הנ"ל הי' בלי צמצום הסתר ולזה א' ב' מאורות הגדולים וכמו לעתיד דכתי' והי' אור הלבנה כאור כו'. אך לעתיד יהי' אור החמה יותר נעלה דהיינו שבעתים כאור ז' הימים כו' וב' מאוה"ג היינו שהי' שוין והוא מ"ש בע"ח דכתי' זו"נ שוין בקומתן כו"י ולזה הטעם טענה הלבנה וכי אפשר לשני מלכים כו' (שהוא כתר שנעשה מת"ת דאימא לזו"נ יחד) היינו בחי' אצ"י שניהם שוין כו'. והשיב לה לכו ומעטי א"ע להיות ראש לשועלי' לבי"ע והוא בחי' שם אלקי' שהיא בבחי' הצימצום והמיעוט כדי שיוכלו בע"ג לקבל האור כנ"ל ונעשה המל' מקור וראש לנבראי' בע"ג כו'. אך אין זה צמצום ומיעוט גמור בעצם האור רק שמיעטה א"ע להעלים האור. בשביל המקבלי' בלבד כנ"ל בענין כהדין קמצא כו', אבל אם הי' הקב"ה ממעטה שהוא מיעוט וצמצום גמור הי' הכל בבחי' הפירוד ולא הי' בירור לעתיד בע' שרים כנ"ל. אך אעפ"כ אמ' הקב"ה הביאור עלי כפרה כו' אעפ"י שלא מיעט עצם האור רק נתן לה רשות להעלים את עצמה אעפ"כ נק' ע"ש גם מיעוט הזה מפני שנתן לה כח למעט א"ע וכידוע דבחי' הגבורי' בצימצום זה נמשך מלמע' הי"ג שנתן למל' לצורך בנינה כו') ולפי שבחי' פגימת הלבנה מקבלי' החיצוניים

שהי' שם שהם.

דכתי' שם דבחי'.

אך .. בקומתן כו' שם (אך .. בקומתן כו').

האור: שם נוסף בעצם.

הי"ג שם (והוא בחי' הי"ג).

יניקה כידוע בענין נחש בריח נחש עקלתון כו' ע"כ אמ' הביאו עלי כפרה כו' לתקן פגימת החיצוני' שלפי שעה גם שיבררו לעתיד כו'. והנה בחי' מל' דאצי' שנק' שם אלקי' ונק' שכינה כנ"ל הנה אנו מוצאים שנק' ג"כ בשם מראה כמ"ש ומראה דמות כבוד ה' וכן כתי' הן במראה כו' וי"ל מדוע נק' בשם מראה דוקא. אך הענין דגם שמכואר למעלה שאין בחי' הצמצום דשם אלקי' אמת בגירעון עצם האור רק שמעלים את האור לגבי המקבלי' בלבד אמנם אעפ"כ צ"ל דבר זה החוצץ ומסתיר לגבי המקבלי' עכ"פ והוא הנמשל למראה דהנה במראה יש דבר חוצץ בעבר השני שבא בציפוי של בדיל לבן וכה"ג והי' הציפוי חוצץ למען לא יעבור האור דרך בהירות המראה לחוץ גם לעבר השני מפני חציצת הציפוי הזה. אמנם אע"פ שגרעון האור לגבי עומד לעבר הב' אבל לעומד למול פניו המראה הנה זה הציפוי היא תועלת גדול כי ענין הציפוי מחזיר את האור לאחורו הנק' או"ח מפני שמונע התפשטות כמו כל דבר החוזר לאחוריו כשבא לידי מונע ומפסיק את התפשטות הילוכו כמו מים ההולכי' נמשכי' בתגבורת כשבאי' לידי מבדיל שמונע אותם לילך עוד כמו הגשר והכותל וכה"ג ויחזירו לאחוריו ככה גדול יותר, ואם הולכים ונמשכי' מגבוה לנמוך ומתעכבי' למט' יחזרו לעלות ככה גדול עד שמגיעין למעלה ממקום הגבוה וכמו"כ אור הראי' במראה אם היתה הולכת ביושר דהיינו שלא הי' הציפוי מבדיל ומונע התפשטות לא הי' רואה בה רק כפי ערך מדת התפשטו' הוראת המראה אך ע"י הציפוי הנה המונע ומעכב התפשטות האור הנה יחזירו אור הראי' ככה גדול לאחוריו גם מה שלאחוריו רחוק מן הרבה כידוע שהצופה ומכ"ט במראה יכול אדם לראות מה שלאחוריו רחוק הרבה אשר לא הי' יכול לראותו כן אם הי' רואה בראי' הנמשכת ביושר אם לא בבחי' או"ח והיינו לפי שהציפוי בדיל וכסף שמעבר הב' מעכב את הראי' שביושר ומחזיר את הראי' בבחי' או"ח וע"כ מראה מה שלאחוריו. וכמו"כ יובן למשכיל הנמשל למע' בבחי' המל' שנק' שם אלקי' ע"כ נק' בשם מראה דמות כבוד ה' כמ"ש בצלמינו כדמותינו צלם דכר דמות נוק' כידוע פירושו שמפני בחי' ההסתר וההעלם דשם אלקי' המצמצם ומעלים את האור כמו המגן ונרתק לשמש כנ"ל כדי שיוכל להיות יש נפרד ע"ז ממילא נעשה אור המל' בבחי' או"ח למע' מעלה גם אור העצם דשם הוי' שנראה אורו במראה דמות בשם אלקי' כמ"ש מראה דמות כבוד ה' כו' עדי"מ אדם שרואה גם שלאחוריו רחוק ממנו הרבה מאד שלא הי' ביכולת בראי' שביושר להגיע לשם כך ע"י בחי' או"ח דמל' שחוזר אור לגבי שם הוי' מגיע אור הוי' לראות למע' בעצם האור והוא עד בחי' או"ח ב"ה עצמו שהוא בחי' המקיף הכללי להקיף לשם הוי' מרחוק כמ"ש למע' במשל הציפוי

של בדיל שגורם להיות המראה בבחי' או"ח כך ע"י בחי' הצמצום וההסתר דשם אלקי' דוקא נעשה עילוי האור למע' עד רום המעלות דהיינו עד עצמיות המאור שלמע' בבחי' אור הוי' דאצי'. וז"ש אשת חיל ע"ב למע' משם הוי' דז"א שנק' בעלה דמטרוניתא כמ"ש ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלי' חציו על הים הקדמוני בבחי' או"ח לקדמותו ממש. אך זהו דוקא כשאין ההסתר גמור רק שעשה להפסיק בלבד בעצם מהותו לא יהי' דבר חשוך כמראה שחור אלא קצת בהירות והי' כמראה לבן דבדיל ועופרת ולבן וכה"ג שהרי אם מצפה עם דבר שחור ממש לא הי' מעשה המראה בבחי' או"ח כ"כ ונמצא מובן מזה עכ"פ שבחי' או"ח דמל' ע"י ההסתר כנ"ל עולה למע' מבחי' ז"א וזהו כמראה אליו אתוודע אליו לז"א אתוודע כמו שהוא בעצמותו וזהו שהמל' נק' עולת תמיד שעולה תמיד בבחי' או"ח עד רום המעלות כנ"ל ובשבת נק' עולת שבת שנק' בחי' שבת בחי' מוחין דאבא שבז"א עולה בבחי' או"ח.

ובכ"ז יובן מארז"ל ע"פ ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות אור ובתורתו של ר' מאיר כתיב אור באליף דהנה ידוע שבחי' אדם וחיה למע' הוא בחי' ז"א ונוק' דאצי' מ"ה וב"ן שהוא הוי' אלקי' כמ"ש כי שמש ומגן כו' והנה מבוא' למע' שבחי' הצמצום והסתר אור העצם דאלקי' הוא הנק' בחי' לבוש להעלים האור כדי שיהי' בחי' יש נפרד ואם לאו הי' הכל בבחי' אלקי' וזהו ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות כחונותי עור וילבישם עלהי' להם בחי' לבוש להעלים קצתו האור (כמ"ש בע"ח שזהו בחי' לבוש החשמ"ל שמלביש לזו"ג עד תחת רגליהם) והוא של עור דוקא כי העור הוא הלבוש שמעלים ומכסה לגמרי עצם האור ורק דרך נקבי העור בוקע הארה והיינו כע' שרים דעשי' שאור אלקי' מוסתר בה לגמרי ואינם מקבלי' רק מבחי' נקבי לבושי העור שבוקע לחוץ (כמ"ש במ"א שיש בעור ג' עורות והן ג"י אותיות מחודדו"מ ונקבי העור הוא נקבי החלל שבין צירוף לצירוף כמו ד"מ ניקבי העור של עולם עשי' יוצא). וזהו ענין הבדלה המבדיל בין קודש לחול בין ישראל לעמים שבאו"הע אור האלקי' מתלבש במסך של עור מבדיל ונק' נעל כמ"ש מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב בחי' ט"לי שנק' בת נדיב מנדיבות החס',

לד"א: שם ליתא.
 כתונות: שם ליתא.
 ענה: שם עשה.
 קצת: שם עצם.
 ג: שם נוסף מיני.
 יוצא: שם ויצירה.
 ט"ל: שם מל'.

דאברהם כמ"ש והוכן בחס' כסאך. וז"ש דחנוך הי' תופר מנעלים לשכינה ולעתיד כתי' וירדך. בנעלי' כו' אבל לישראל אין זה כתנות עור בעיני' אלא בא' שהוא אור גמור והיינו לאחר הבירור שיתבררו הע"ש דנוגה דעשי' והבירור הוא בחכ' דוקא כידוע דבכח' דוקא אתברירו שהוא אות א' אאלפך חכ' ע"כ נעשה מן ע' א' ונק' אור היפך עור כי האור בכי' גילוי אור אלקי בלי הסתר והעלם כלל וכמ"ש ולא יכנף עוד מוריך כו' בלי לבוש חשמ"ל זה שנק' כתנות עור כי יהפך מן ההסתר שנק' עור לגילוי שנק' אור כמ"כ גם עכשיו בג"ע דבריא' ויצ"י אין לבוש זה דכתנות עור דזו"ג בבחי' הסתר אלא בגילוי ונק' כתנות אור בא'. ונק' לבוש של אור החכ' כמו שמצינו לפעמי' שהאור דחכ' נק' לבוש וכמו בחכ' שבתו' עוטה אור כשלמה כו' והוא בכי' מקיפי' שנעשה כמו לבוש המקבל לבושי' של אור היפך לבוש עור המסתיר כו'. ואמנם מפני סיבת ההסתר בלבוש עור המבדיל הוא שנעשה האור בכחי' או"ח למע' מבחי' או"פ דחכ' שנק' אדם בגימט' מ"ה כנ"ל בענין המבדיל המראה ואז נק' כתנות אור בכחי' המקיפי' וזהו שאמרו בתורתו של ר' מאיר הי' כתוב כתנות עור בא' שהוא לאחר הבירור בכחי' או"ח אבל תו"י עדיין מתלבשת בע"ש לברר ולהבדיל בין טמא לטהור ע"כ כתוב כתנות עור בעיין (והטעם בתורתו שר"מ דלכאוי' איך הי' יכולת ר"מ לשנות אות ע' לא' אך מפני שר"מ לא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו אומר על טמא טהור ומראה לו פנים ועל טהור טמא כו' זהו למע' מבחי' מ"ט פנים טהור כו' שהוא במדוי' שמקבלי' מחכ"י ושרש תורתו של ר"מ באלף דחכ' עצמה שלמע' מהתחלקות המדוי' דטמא וטהור כו' כמ"ש במ"א ע"כ בתורתו של ר"מ הי' כתוב כתנות אור בא'). וזהו לא טוב היות אדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו דהנה מבואר למע' דשם אלקי' הוא המסתיר על שם הוי' כדוגמת משל המראה כו' כנ"ל וידוע דשם הוי' נק' אדם בגימט' מה כמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם וזהו לא טוב היות האדם לבדו כמו ששם הוי' באצ"י בלא בכי' לבוש והסתר אלא לבדו כמ"ש אתה ה' לבדך דאיהו וחיוהי חד בכחי' איס' ואין ערוך כלל לבע"ג לבלתי בע"ג ממש וכנ"ל שאז א"א להיות מציאות יש מאין רק בכי' האדם לבדו וכמ"ש אין עוד מלבדו כו' ואין זה כוונת עצמות המאציל כי נתאווה להיות לו דירה בתחתוני' שיהי' בריא' יש מאין ושיהי' בטל היש לאין וכו' ע"כ אמר לא טוב היות האדם לבדו אלא אעשה לו עזר כנגדו פי' ע"י שם אלקי' המסתיר שם הוי' הרי שיהי' בכי' יש היז

וירדך: שם והדרוך.

המקבל לבוש: שם ליתא.

תו': שם נוסף שלנו.

מחכ': שם מח"ס.

ע"י: שם נוסף צמצום.

דבר המנגד לו כמשל הציפוי שמעבר למע"י המנגד לאור הראי' שבמראה אבל זה המנגד לאור הראי' שבמראה זה המנגד ומבדיל הוא הגורם שיהי' האור בבחי' או"ח והיינו שיבוא האור כנגדו שיוכל לראות גם מאחוריו מרחוק מה שלא הי' ביכולתו לראות מצד עצמו כנ"ל כך ע"י בחי' הצימצום דשם אלקי' בחי' המל' שנק' כנגדו. והוא הנק' עזר לעזרו לאדם עליון להגיע למדריגות שלמע' מערכו והוא ע"י בחי' או"ח דמל'. וז"ש אעשה לו עזר כנגדו הכאה עליו לנגד לבחי' או"ח וכמ"ש אשת חיל ע"ב ונקיבה תסובב גבר כנ"ל. והיינו ע"י בחי' ביטול היש לאין דוקא שאסי' הי' ההסתר לגמרי לא הי' בחי' או"ח כלל רק ע"י ההסתר ואחר ההסתר יש בחי' ביטול היש כו' אזי נעשה בחי' או"ח. ושרש הדברי' שלא רצה המאציל שיהי' רק המשכת או"י מז"א דאצ"י שנק' אדם למען לא יקבלו חיצוני' יניקה ועוד כדי שיהי' עילוי למע' מבחי' מקיפי' דכתר ע"כ אעשה לו עזר בבחי' או"ח שנק' כנגדו שהוא להיות בחי' הסתר אלקי' ויהי' מבדיל בפני החיצוני' ועי"ז יהי' ג"כ בחי' עלי' לז"א להיות עולה עד רום המעלות וז"ש הראני את מראך כו' וז"ש בעלייתו של בעל כו' כי המל' עולה בעליית ז"א כמו בשבת שנק' עולת שבת וכה"ג. אבל לא בירידתו למטה בבי"ע בששת יומין דחול לברר בירורי נוגה כו' וזהו עולה עמו ולא יורדת עמו כידוע. אבל הוא עולה עמו ויורד עמו. כמ"ש אנכי ארד עמך ואנכי אעלך כו' וכמו בעליית המל' בבחי' או"ח שנק' עזר גם לז"א כמ"ש אעשה לו עזר כו' וכמו"כ אמרו אין נותני' לאדם פרנסה אלא בשביל אשתו שנאמ' להניח ברכה אל ביתך דוקא מלמעלה ע"י בחי' הברורי' דאו"ח שהמל' מבררת כמ"ש אשת חיל כו' נותני' לאדם שם הוי' פרנסה שהוא ע"י הברור שם ב"ן וכמ"ש ארז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמי' כו' וזהו שירד עמו ועולה עמו כו' וזהו לא טוב היות האדם לבדו כו' וד"ל.

זכה עזר לא זכה כנגדו. ואמרז"ל קודם היצי' מכריוזין כו' אבל זיווג שני לפי מעשיו. להבין זה יש להקדים מה שמצינו שהאשה מכונה בשם לחם כמ"ש כ"א לשארו הקרוב אליו וכן שארה כסותה כו' וכן כ"א הלחם. ושניהם בידו של הקב"ה בעצמו כמ"ש בשליה ע"פ אשר האלקים עושה כו'

למע': שם למראה.

אבל . . שבמראה: שם ליתא.

שאס: שם נוסף לא.

עמו . . עמו: שם עמה . . עמה.

הלחם: במאה שערים ובכוך 94, 1007 נ' אשר הוא אוכל.

וכן הזיווג בידו של הקב"ה יושב ומזווג זיווגים כו' והנה כמו שתכלית מכוון האשה אשר נתן לאדם הוא להיות לו לעזר להוציא תולדות ע"י פ"ו ולהעלות הנשמות הקדושים שנפלו למטה ע"י חטא אדה"ר כידוע בספרים כן הפרנסה תכלית המכוון היא שע"י יעשה האדם מצוות ומעש"ט אשר הן עיקר תולדותיהן של צדיקים מע"ט וזהו שאנו אומרים ב"ה היום הרת עולם הרת לשון הריון כי ענין תולדות של צדיקים מע"ט, ובכל ר"ה יש דין ומשפט גם ע"ז כמ"ש משפט לאלקי יעקב שיש דין ומשפט על גילוי אלקות בכא"י מישראל וע"כ נק' הרת עולם הריון של התולדות כמ"ש כ"ז בסידור האריז"ל כמארז"ל כי בכל מצוה יתבוררו ויתעלו כמה ניצוצו' דקדושה וכן אפילו ע"י אכילה ושת"י עיקר הכוונה לברר בירורים כמ"ש בזהר שע"כ נק' לחם לשון מלחמה וצריך שיהי' כוונתו באכילה ושת"י לש"ש ואז יתעלה הלחם לשרשו כידוע. וכן בכל שאר צרכי האדם כל היום אם מתנהג ככל דברי הרשות ג"כ ע"פ רצון התורה כמ"ש קדושים תהיו קדש עצמך במותר לך כו' שע"י כ"ז יש עלי' לפ"ו ניצוצו' אשר נשאר עדיין בשכירה מהרפ"ח ניצוצות שנפלו כו', כידוע בספרים שמספר ר"ב ניצוצו' תקנו ישראל בגלות מצרים כמ"ש גם ערב רב עלה אתם כו' ומספר פ"ו נשאר עדיין אשר זהו כל עיקר עסק ישראל בגלות המר הזה לברר אלו הפ"ו ניצוצות, ואז יבא הגואל, והנה כמו שבאשה ארז"ל זכה עזר לא זכה כנגדו, כן הדבר בפרנסה. שאם זכה להיות עסקו באמונה נעשה עזר לו בעבודת הוי' אבל אם לא זכה כנגדו כי הפרנסה באיסור ח"ו מיקרי אשה זונה וחללה שמטרידו מעבודת ה'. ובוה יוכן מארז"ל זיווג שני לפי מעשיו שקאי ג"כ על הפרנסה, דהנה ידוע דשפע הפרנסה דעכו"ם אינו ממקום אחד עם שפע פרנסה דישראל כי שפע הפרנסה דישראל ממקום קדוש יהלך מיחוס ושרש נפשותינו שהוא מעולם הנק' שחקים ששוחקין מזו"ן לצדיקים, אבל שפע דעכו"ם הוא ממקום טומאה וסטי"א, ומובן ממילא שגם בישראל עצמן אינו שוה הפרנסה כי כפי יחוס קדושת נפשו של כא"י א כן שפע פרנסתו, ויש בוה כמה בחי' ומדרגות כ"א לפי שרש נפשו עד שפע הרשעים גמורים שנכרתו משרשם הנה שפע פרנסתו ממקום שפל מאד ונשפל לו כפי ערך רשעתו, והנה קודם היצי' מכריזין עשיר או עני דהיינו שנגזר לכל נשמה שפע פרנסתה לפי שורש יחוס נפשה למע' וזהו הנק' זיווג ראשון, אמנם ברדת הנשמה למטה בגוף וישמע לעצת היצר ח"ו אז שפע פרנסתו שנגזר לו בעת יצירתו לא יותן לו

פ"ו: שם ליתא.

כ . . ומע"ט: שם ליתא והובא לקמן בשורה המתחלת כמו — בפרנסה.

כמארז"ל: שם ליתא.

בפרנסה: בהג"ל מוסיף (שתכלית המכוון שע"י יעשה האדם מצות ומעש"ט) וראה לעיל.

מזון: במ"ש ובבוך 94 מן.

רק יתן לו זיווג שני לפי מעשיו ממקום שפל וטמא, וע"כ זהו הסיבה לכל צער הפרנסה והטרדה וטלטול אחר שמקבל השפע דרך עקלקלות ההכרח שיבא לו בצער לפי'ע מעשיו וזהו שארז"ל אלא שהרעותי את מעשיי וקפחתי פרנסתי לשון אקפח את בניי כו' שנכרת הפרנסה משרשה וע"ז צריך כל אדם להתפלל בכל יום התפילה שסידרו לנו קדמונינו על הפרנסה כמ"ש על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא שארז"ל זו אשה הכוונה על שתי הבחי' שנק' אשה כו' שהי' גם שניהם לו לעזר ולא כנגדו, וזהו שארז"ל מצא אשה מצא טוב דייקא' לשון מצא דייקא כמצאיה בהיסח הדעת כן יזהר בעסק הפרנסה שלא ישים כל דעתו ומגמתו בזה, וכידוע יגיע כפיך כי תאכל ולא יגיעת המוח כי האדם א"צ רק לעשות כלי שישרה בה ברכת הוי' ואז מצא טוב הוא התו' כי אם אינ' קמח אין תורה. אך דווקא כשהפרנסה היא כנ"ל ובהיתר אז נק' קמח משא"כ פרנסת הרשעים שיקבלו ממקום הטינופת כו' נק' סובין ומורסן ומוץ ולא קמח, וזהו אם אין תורה אין קמת, וזהו אל תלחם לחם רע עין כי כמו שער בנפשו כו', שער לשון ושעירים ירקדו שם כי סט"א וקליפה שורה על הנפש דרע עין, וכח הקליפה וטומאה זו שורה גם על כל רכושו, וזהו ויקם השדה שיצא מרשות הדיוט כו' כי כח הקליפה השורה על נפש הרשע מרחפת גם על כל אשר לו ותחת רשותו, ומכ"ש מה שאסף ע"י גזל ועול שהמשיך כח מסאבא על אותו דבר כי כמו שבעשית המצות נעשה אותו הדבר שבו נעשה המצוה כלי להשראת הקדושה כן זלע"ז באותו דבר שנעשה העבירה שורה עליו כח הסט"א וע"כ צריך ליהזר שלא להנות מאותו דבר כי נהנה מכח הקליפה. וכל מי שנגע הי' בלבו צריך ליהזר שלא להנות מרע עין וכילי אשר כליו רעים, ומה טוב מי שמפרנס א"ע מיגיע כפיו וכזה יובן מארז"ל גדול הנהגה מיגיע כפיו יותר מיי"ש דידוע הקושיא ממ"נ אם גם הוא י"ש פשיטא דגדול, ואם אינו י"ש למה יהי' גדול אך הנה דייק לשון יותר מיי"ש דייקא ולא אמר מאוהב הי'.

אמנם מבואר לעיל שהפרנסה נק' בשם אשה וארז"ל תינוק ואשה שמאל דוחה וימין מקרבת, וידוע דשמאל וימין הוא בחי' גבורות וחסדים יראה ואה', וזהו דשמאל בחי' יראה דוחה לגמרי את הפרנסה שלא לעסוק בפרנסה כלל ולהפקיר א"ע מכל וכל שלא להנות מעוה"ז לגמרי כי ירא לנפשו שלא יפול בצד שכנגדו וע"כ מטיל א"ע על הציבור וימין מקרבת עסק הפרנסה. מטעם שבלתי אפשר שלא נהנה מכל ימיו. מרע עין הגורם

דייקא: בהגיל דנק' ובכוך 650 דדייק.

הי' במ"ש ובכוך 94, 650 יראת הי'.

וימין . . הפרנסה: בכרך 650 ליתא.

מכל ימיו: במ"ש ליתא.

פגם גדול בנפש. ובכ"ז יובן מה שאמר דהמע"ה אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי כו' שראה ברוה"ק כובד גלות המר, והעיקר שנטלו מהם כל הפרנסות וכל העסקים את הכל גזרו על היהודים שלא לעסוק, ומחמת זה מוכרחים לגזול ולגנוב ולעשות עול במו"מ, וזהו עומק כוונת השר שלא תהי' פרנסתם בנחת והיתר לקיים תומ"צ ולא תהי' לעזר רק כנגדו וכנ"ל. ובראות דהע"ה כ"ז אמר אשא עיני אל ההרים הם כחות הדינים שמגביהים א"ע לקטרג כהרים גבוהים ולמנוע כל שפע פרנסה מישראל ואמר מאין יבוא עזרי, היינו שתהי' פרנסה בריוח ובהיתר שתהי' לעזר ולהוליד ע"י מצות ומע"ט וכנ"ל. אמנם אח"ז הסתכל ברוה"ק שיהי' צדיקים בכל דור ודור אשר ע"י דביקותן בהקב"ה ימשיכו שפע הפרנסה לישראל בהיתר להיות לעזר (ע"ד מארז"ל כל העולם ניזון בשביל חנינא בני כידוע) וע"ז אמר עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ פי' עזרי יהי' מעם ה' מה' לא נאמר רק מעם ה' מהצדיק הדבק בה' עושה שמים וארץ היינו שהצדיקים גורמים המשכות החיות שמים וארץ כידוע, וע"כ נהגו שכל מר לב אפי' בגשמיות בפרנסה נוסע לחכם שבדורו להמשיך עליו שפע ור"ר בתוך כלל ישראל. ובכ"ז יובן טוב טעם למנהגן של ישראל שבעת קשו"ת נהגו להשליש נדן להחתן כא"א לפי ערכו, דהנה ידוע שבדורות האלו אין כלי לפרנסה וק מי שיש לו איזה סך כי עסק מלאכה ואומנות הוא לבזיון בדורות האלו, וע"כ נהגו לעת מצוא שנזדמן לו זיווגו וכתובים בקש"ת מצא אשה מצא טוב לעשות לו כלי אשר בה ישרה ברכת ה' ושפע פרנסתו אשר נק' ג"כ בשם אשה, כנ"ל.

ויבן ה"י את הצלע, בינה יתירה ניתן לאשה, הנה אשה נק' בחי' דבור וקול נק' בחי' איש. גם אשה יראת ה' גם תושבע"פ נק' אשה כי מאיש לוקחה זאת וגו'. וזהו תושב"כ ובכל הג' בחי' הנ"ל יש לה בינה יתירה דהיינו שע"י הדבור מתגלה השכל יותר וכמו שאנו רואים בחוש שדוקא הקול והדבור יעורר הכוונה ואם הי' מתפלל התפלה במחשבה לא הי' מתפעל כ"כ וכמו בלימוד שע"י הדבור נתגלה בזה יותר עמקות השכל כו'. וכן אשה יראת ה' יש בה בינה יתירה שע"י בחי' יראה הנ"ל בזאת יבוא אהרן

אל הקודש שהוא להחיותי העולמות משאיכ בחי' קודש שהוא למעלה מבחי' התפשטות קדוש ומובדל אינו יכול לבא כ"א ע"י יראה בחי' ביטול בואת וגו'. וכן תושבע"פ יש בה בינה יתירה כי ידוע שס"ה מלית הם הרחקת הרע ורמ"ח מ"ע הם המשכות למטה משאיכ ז' מצוות דרבנן הם כח המשכה להרחיק הרע וכמו נט"י אשר צריך להיות קודם האכילה כי לחם נק' מלחמה ללחום את מושל כי אז ירדו לחם שעורים וגו'. כי לחם לכב אנוש יסעד בחי' שני לבבות יש בזה מלחמה כבידה שלא ליתן כח באכילה לבחי' הרע לכן צריך קודם נט"י כי הלחם נלקח מבחי' עש"י עושה שמים וארץ ע"י מדות דעש"י חסד דרועא כו' ונתחלק לכמה בחי' מאצבעות עד שירדה לבחי' צפרנים להחיות ע' שרים וע"י מים ששרתם הוגבהי. מאד כי אין לה גוניך כללי. שהוא בחי' ים החכמה למעלה מהמדות ולכן כתיב רחצו הזכו כי רחץ ה' את צואת גו'. ולכן ע"י המים יכול להיות להמשיך המשכה שיוכל להרחיק החיצוני' אח"כ באכילה נמצא מצות נט"י הוא המשכה להרחיק את הרע ומקודם תיקן שלמה נט"י רק לקודש ואח"כ לתרומה ואח"כ מחמת שירדה כו' סוכת דוד הנופלת תיקן ג"כ לחולין'. וכמו"כ מצות עירובין ששליטות ס"א בריה דוקא וכשיש שני חצרים ע"י עירוב ממשיך המשכה לחברם להיות רשות א' שלא ישלוט הס"א וכמו"כ נר חנוכה וכל המצות עשה דרבנן הכל המשכתו להרחיק את הרע משאיכ מ"ע שבתושבי"כ הוא רק המשכת כו'. וזהו בבחי' גלות משאיכ לע"ל. וכן גם הגלות איצ לשמירות החיצוני' כלל ואז כתיב בצאתה משבי' ועשתה צפרני' והסירה את שמלת שבי' מעלי' שאין כח לבחי' צפרני' כלל ואז כתיב גן נעול אחותי כלה וגו', גן נעול מעיין חתום פ"י כשהכלה בבחי' אחות כי מתחלה נק' בחי' כלה ולא זו מחבבה עד שקראה אחותי וכשהוא בבחי' אחות אז נק' גן נעול שנעול וסתום שלא יהי' לבחי' הרע כלל לינוק ממנה ח"ו ואי' לשומרה כלל. והנה כשהיא בבחי' אחות נק' גן וכו' ואח"כ לא זו מחבבה עד שקראה אמי נק' גל נעול כי גל בבחי' חומה טרוקי' גלי' כו', דהיינו כשהוא בבחי' אחות נק' גן בינה ששם גדול ויונקי' פירות ועשבים כו' משאיכ כשנעשה אמי אשת חיל עטרת בעלה נק' גל בחי' חומה למעלה מבחי' יניקה כו' ולכן נק' מעיין חתום כי יש

שהוא להחיות: שם שהיא למעלה קדוש בחי' התפשטות וע"י האהבה שהוא בחי' זה יוכל להשיג רק זה אלי ואנוהו אני והוא שהוא בחי' הנמשך למטה להחיות.

קודם: שם נוסף לזה.

ששרתם הוגבה: שם ששרשם גבוה.

כלל: שם נוסף וכל הגוונים הם במדות כמו לכן הוא בחי' חסד וכדומה משאיכ מים אין לה גוון

כלל.

ומקודם . . לחולין: שם ליתא רק אח"כ בשורה המתחלת המשכתו — שבתושבי"כ נוסף וכמו נ"י לתרומה ואח"כ לחולין[1].

בינה . . ויונק: שם גינה . . ויוצא.

כו': שם בא כאן והנה בחי' . . חיי החיים [לקמן ע' נה שבשורה כלל].

תהום שעדיין אין שום כח התגלות ואח"ז נעשה מעיין חתום ואח"ז ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' בינה רחובות הנהר שיוכל להתבונן בגדולתו כו', משא"כ בחי' אמי עטרת. בעלה עליותה לבחי' מעיין שקודם התפשטות השגה כלל והנה בבחי' גן כתיב ועץ החיים יוצא מתוך. הגן רק. עץ החיים משא"כ גל הוא למעלה מבחי' חיי החיים ואעפ"כ נק' מעיין כ"י בתהום כתיב ולגדולתו אין חקר כלל רק נק' מעיין סתום וכמו מעיין חתום וכו' ולכן נק' סתום. דאורייתא וכתיב גל עיני ואביסה נפלאות וגו' כי נפלאות הוא מבחי' גל כו' תהלה לדוד ארוממך הוא ג"כ לבחי' גל כו' והנה ידוע של"ת גדול מבחי' מ"ע כי י"ה עם שמי שס"ה ו"ה עם זכרי הם רמ"ח כו', כי לדחות החיצוני' צ"ל מבחי' י"ה שהוא מבחי' מקיף וכמ"ש כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק, משא"כ מ"ע הם המשכות לכן ו"ה עם זכרי הם רמ"ח כו'. משא"כ ז' מ"ע דרבנן הם המשכות וגם להרחיק הרע כו' בחי' י"ה כו' מחמת שבינה יתירה ניתן לאשה שהיא תושבע"פ ולכן בשבתי דמעלי שבתא להתפלל יותר כי ג"כ בינה וכו'. ונק' אז תתענג על ה' וגו'. וזהו שלחך פרדס רמונים וגו' שלחך נק' שדה בית השלחין שהיא שדה גרועה אעפ"כ פרדס רמונים פ"י אף בבחי' שלחך. ששלח החיצוני' הנ"ל ג"כ פרדס רמונים שהוא בחי' המשכות הנ"ל נרד וכרכו' וגו', שהוא בחי' י"ג מדות הרחמים כו', בחי' סוכה בחי' לית מת"ב כו' למעלה מבחי' סוכ"ע וד"ל.

זאת אות הברית כו'. את קשתי נתתי בענן כו'. ונראתה הקשת בענן כו'. ולהבין מהו ענין הקשת שנתחדש אחר המבול הרי אמרז"ל עשרה דברים נבראו ע"ש בין השמשות הקשת והמן כו'. ועוד שהרי מבואר בספרי המחקרים שהקשת הוא דבר טבעי כשהשמש זורח בצד א' מהרקיע ובצד

עטרת: שם א"ה עטרת.

יוצא מחוץ: שם בתוך.

רק: שם שהוא רק.

כ: שם סתום בחי' סוכ"ע לית מחשבה תמיסא ב"י כלל כו' כ"י.

רק .. סתום: שם למעלה מבחי' סוכ"ע אבל גל נק' מעין סתום וכמו מעין כו' כניל ולכן כתיב

גן סדרים.

בשבת: שם יוכל.

בינה: שם נוסף יתירה.

נק' .. שלחך: שם דהיינו מ"ע דרבנן שהיא בחי' שלוחך.

כו': שם שיר ושכחה כו' חסר.

זאת: אולי לאדה"ז — נעתק מהעתקה משובשת.

שכנגדו מהרקייע יש עננים מחמת הנחות אור על העננים עיי' נראה גוונ-
הקשת בהעננים וכמו שאנו רואים בחוש הטבע כשמעמידים כלי מים
בצלוחית נגד השמש יהי' נראה גוונה בהמים ומאחר שהקשת ענין טבעי אי-
מהו זאת את הברית כו'. הענין הוא כך שמה שנבראו ע"ש בהש"מ הוא הכח
על שיוכל להיות אח"כ בעתו כמו המן והמטה וכל המנוים שם שהכל היר
במשך זמן רב אחר בריאות העולם רק הכח עכ"ז שיהי' אח"כ זה נברא בע"ש
ביה"ש ומה שלא היו הקשת בפועל קודם המבול הוא לפי שהעננים היי' אז
רבים מאד ולא הי' אור השמש פועל בהם שיהי' גווני קשת ואח"כ אחר
המבול נתחדש שהעננים נעשו בדקות יותר עד שיהי' השמש פועל בהם
שיהי' קשת. ולהבין ענין הענן וגווני קשת כתיב ואד יעלה מן הארץ והוא
בח"י תשובה לב נשבר ונדכה וי"ל ענין התשובה כל ימיו בתשובה מהו כל
ימיו והוא מ"ש והרוח תשוב אל אלקים אשר נתנה מהו העילוי בזה כ"כ
שתשוב לשרשה ולמה ירדה כו'. כי הנה ויפח באפיו נשמת חיים מאן דנפח
מתוכו נפח כמו גשמי שמוצא בנפיחתו מפיו הבל הלב פנימיות חיות האדם
ולכן נק' אות ה' שמוצא מהבל הלב בלבד אתא קלילא כו'. כמו"כ עד"מ
למעלה שרש הנשמה בח"י הבל רוח חיות פנימי' אלקי' וו"ש נשמה שנתת בי
טהורה בראתה יצרת נפחת ארבעה בחינות עד נפחת והוא בח"י אחרונה
המלוכשת בגוף כנגד ד' אותיות שם הוי' כיעקב א' ואנכי איש חלק דהיינך
הנשמה שנק' חלק הוי' עמו כמו למשל כנפש עד שיצא לחוץ בדבור מקודם
יש שכל ומדות מחשבה ואח"כ דבור שהוא בח"י אחרונה דשם הוי' וכמו"כ
בח"י נפחת דנשמה המלוכשת בגוף הוא בח"י אחרונה אמנם הנה לא כל
הנשמות כמו למעלה יורדת למטה להתלבש בגוף האדם כי ברוחניות אינך
שוה לגשמי השפעה מים יורדים כו'. שנחסר במשפיע ע"ד שאמרז"ל בכותל
מערבי שבבית המקדש אף לאחר בהמ"ק שכינה לא זזה ממקומה ויש שם
בדבור לחוץ כו'. ומזה יובן דגם בנשמה מה שירדה להתלבש בגוף הוא בח"י
אחרונה מן הנשמה ועיקר הנשמה נשאר כלול בשרשה למעלה במקורה ובח"י
זו נקרא בשם מזל מקורה ושרשה מזליהו חזי כו' הגם שאמרז"ל אין מזל
לישראל זהו בח"י השפעה שנמשך ממזלות שמסודר עפ"י טבע בסדר
ההשתלשלות של מזל מחכים מזל מעשיר כו' בזה אין מזל לישראל כי
שרשה גבוה יותר אבל מזליהו חזי הכוונה מקורה הנשמה למעלה בח"י
ונזולים מן לבנון כ' הנה זה תשובה ה"ת תשוב לשורשה ומקורה כמו שהי'
ה"ת למעלה כי תשובה תשוב ה' כי הכל תלוי בעבודת האדם אם ממשיך
ולבו בתאוות גשמי היתר ואיסור ח"ו עיי' מורי"ש ה' אחרונה בשם הוי' דשם
שורש נשמת המלבש בגוף למטה שיהי' יניקת החיצונים וסטיא כו' ואם מותר
ולבו מתבוננת בהשגת אלקות וזהו עסקו תמיד ועיי' תשובה ה' למעלה משם
הוי' כ' ע"ד שנא' עד יעבר עמך הוי' שעברה למעלה מבחי' הוי' לבחי' מזל

בחי' אין וז"ש והרוח תשוב וזהו ענין ק"ש למסור נפשו דהיינו שיהי' לו תשוקה ורשפי אש לשוב לשורש הנשמה למעלה ובזה יש כמה בחינת דהיינו ק"ש בשחרית וערבית וק"ש שעל המטה כי בק"ש שעל המטה אומרים בידך אפקיד רוחי ר"ת באר דהיינו העלאת בחי' נפחת בי המלובשת בגוף ושרשה ה' אחרונה דשם הוי' וזהו תשוב ה' התשובה לבחי' ה' אחרונה וק"ש דשחרית ביום מאיר בחי' גבוה יות' דהיינו בחי' שני תשוב ה' למקורה דהנשמה למעלה משם הוי' בחי' עד יעבור עמך ה' והנה העין הוא בחי' כח התשובה כי ענין העין ע"י שמאיר אור השמש בתוקף למטה באויר הסמוך לארץ ומחמת קירוב החמימות שנמשך מהשמש להלחלוּחית שיש בטבע בהארץ עי"ז מוציא אודים מן הארץ ומעלה עננים למעלה ע"פ הרקיע כאשר נראה בטבע כשמניחי' כלי מלא בקירוב לאש יצא מן עשן מהמים כי האויר שמן הרקיע לארץ נתחלק על ב' אוירים האויר העליון שסמוך לרקיע תקף החמימות אויר הממוצע שם תוקף הקרירות ובאויר התחתון שסמוך לארץ מתפשטות חום השמש בתוקף כי מאחר שאין לו מקום להתפשט עוד לכן הוא בתוקף גדול כי נעוץ תחיה' והמשל לזה מזריקת אבן לכותל בגמר כח הזריקה כשמגיע לכותל מאחר שאין לו עוד להיכן להתפשט עי"ז נעשה אור חוזר להתפשט לחזרה בתוקף עכ"פ כ"ת שמחמת אור השמים בתיקוף על הארץ עי"ז מעלה עננים כו' וזהו הענין לפשוטו והענין כי העננים הוא כח שיהי' תשובה דכתיב כמראה הקשת היום הענן כן מראה דמות כבוד ה' ב' ונמשך ע"י בחי' שמש כי הנה שמש ומגן ה' אלקים כ' כמו המגן שמשם ומסתיר על השמש כמ"כ שם אלקים מסתיר ומעלים על שם הוי' והנה כמו שכל השפעות גשמיות שנמשך מהשמש ממגד תבואות שמש וכמ"כ למעלה תבואות נק' מלאכי כו' הכל הוא רק מאור השמש ובהשמש עצמו אין מזה שום שינוי כמ"כ הנה שם הוי' מקור כל התהוות עולמות אבל משם הוי' עצמו לא הי' אפשר להשתלשלות עולמות בע"ג והו' הכל בבחי' ביטול ולכן ע"י ה' אותיות דשם אלקים הם כלים להגביל האור ה' שיוכל להתהוות עולמות נבראים בע"ג ע"י צירוף אותיות דשם אלקים כו' והנה בריבוי השתלשלות מק"כ צירופי דשם אלקים נעשה מזה למטה העלם והסתר גמור החושך יכסה ארץ וע"ז נאמר ואד יעלה מן הארץ שהענן הוא כח על התשובה והיינו ע"י התכוננות איך שהוי' הוא האלקים שו.ס.ת.ר והעלם הוא רק לנו ומגבילים בכדי שיוכל להיות נפרדים אבל האמת אני הוי' לא שניתי כתיב שאין שום שינוי נעשה ח"ו כו' ית' מבריאת העולם אתה קדוש קודם שנברא העולם כו' אני ראשון ואני אחרון כו' עי"ז נעשה כח על התשובה לצאת מהסתר והעלם כו'. ועפ"ז יובן ג"כ מ"ש את קשתי נתתי בענן דג' גווני קשת מורום על שיש ג' מדריגות בתשובה מלמטה דהיינו שע"י התשובה נמשך מדת האהבה לאלקות ויש שע"י תשובה נמשך מדת היראה מה' ועוד ממשיך בחי' ר"ר

כמש"כ ברחמיך הרבים כ' וע"י תשובה אדם מלמטה בג' בחי' הנ"ל ממשיך עי"ז מלמעלה בכל ג' בחי' הנ"ל אהבה ויראה ור"ר שיתגלה בנפשו בפנימי' כו' ועיקר התשובה הוא ע"י אותיות התפלה במס"נ לאלקות בחרבי ובקשתי בצלותי ובעותי כמו הקשת שורה חיצים למרחוק כמ"כ ע"י אותיות התפלה מגביה הנפש מאד למעלה כו'. והנה כאן נת' שהענן והקשת הוא מורה על בחי' תשובה והרוח תשוב כו' שנשתבחו מאד והרי אמרו"ל קשה יומא דעובא כיומא דדינא שדימו עונות ופשעים לעננים כמש"כ מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך והענן הוא מסך מבדיל כמש"כ עונתיכם מבדילים כו' הענן הוא כמו שיש שני בחי' בחושך הא' הוא חושך גשמי ויש בחי' ענן גבוה דהיינו גילוי אור אלקי גבוה שאינו יכול להשיגה כמו שהוא הא' בא ע"י הענן כמש"כ במשה ויבא משה בתוך הענן כו' ולא יכול משה לבוא כו' כי משם שכן עלי' הענן והענן הוא מלבוש לאור ה' שיוכל ע"י להיות בא למטה וכמו עדי"מ בשכל עמוק מאד שלא יוכל להסבירו כמו שהוא מסביר אותו ע"י משלים כו' והנה בנפש האדם יש ג"כ בחי' ענן הגשמי הנ"ל והוא ע"י שמים דעתו ולבו רק בענינים' דתענוגי העולם ג' תאוות גשמיות היתר ואיסור ח"ו עי"ז נעשה מגושם מאד עד שלא יוכל להאיר בו אור אלקי מחמת שנתגשם מאד ולא יוכל לבוא לבחי' תשובה כלל ועי"ז אמרו"ל הבא לטהר מסייעין לו כי מחמת שנתגשם מאד בתאוות קשה לו להגיע למעלת התשובה ולכן צריך מסיוע מלמעלה שיהיו לו כח על תשובה וזהו ענין דור המבול שנתגשמו מאד הם והעולם עד שהארץ נשחתה וז"ש למעלה שהעננים הי' עבים קודם המבול דהיינו מחמת גודל עונות שלהם לא הי' להם כח על תשובה כלל בהעננים שיתחזו בהם גווני קשת מחמת גודל עביות העננים היינו העננים היינו שנתגשמו מאוד בתאוות כו' כי השחית כל בשר דרכו כ' ואח"כ ע"י המבול שנק' מי נח ניחא דרוחא עי"ז נטהרו הארץ ע"ד שאמרו"ל מטומאתה כמ"ש מבול בא לטהר את הארץ ע"ד שאמרו"ל הבא לטהר מסייעין לו כ' היינו הכח על בחי' התשובה ולכן אחר המבול נאמר זאת את הכרית את קשתי נתתי בענן כו' דהיינו שיהי' פועל אור השמש בהעננים כו' שיתחזו גווני קשת בעננים כי עננים הוקשו אחר המבול כו' שיהי' כח התשובה וזהו ענין הקשת שנתחדש אחר המבול כ' ואח"כ כתיב וראיתה לזכור ברית עולם היינו קיום נצח ע"י כח התשובה כי במקום שבע"ת עומדים צדיקים גמורים איי לעמוד לכן מחמת זה מהי עוד.

בעזרה

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים כו'. ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ וירד ה' לראות את העיר והמגדל כו' ויאמר ה' הן עם א' ושפה אחת לכולם וזה החילם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות הבה נרדה ונבלה שם שפתם כו'. ויפץ ה' אותם משם ע"פ כל הארץ ויחדלו לבנות העיר. והנה הדקדוקים בהבנת הפשוט. בפי' זו רבו מאד הא' מ"ש טעם לבנין המגדל ונעשה לנו שם מהו שם זה שיעשו להם ע"י בנין מגדל גבוה דוקא. הב' טעם השני שאמרו פן נפוץ כו' אין לזה הבנה כלל מה יועיל להם המגדל שלא יפוצו ע"פ כל הארץ ולמה יפחדו כאשר יפוצו ע"פ כל הארץ אדרבא זהו יותר טוב כדי שיהי' ישוב האדם ע"פ כל הארץ ולמה חששו כ"כ לנפשם באמרם פן נפוץ כו' ואם אינם רוצים בכך מה יועיל להם המגדל ועוד למה אומרים שני טעמים ונעשה לנו שם פן נפוץ כו' והראב"ע פי' ע"ד הפשוט משום שבני אדם מעט היו וכדור הארץ רחבת ידים מאד ואם היו מתפרדים איש לדרכו למצוא להם מרעה כל או"א הי' הולך עד סוף העולם והיו מתרחקין מאד זמ"ז עד שלא ימצא איש את רעהו והם היו חפצים באחדות יחד שיוכלו להקבץ כולם כאיש אחד ע"כ אמרו נבנה לנו עיר ומגדל גבוה ראשו בשמים שיהי' לסימן לכל הולך ומתרחק לסוף העולם שיוכל לבא אל מקום המגדל ויתקבצו שם כולם כא' וזהו שאמרו טעם לבנין המגדל פן נפוץ כו' וגם זה אינו מתיישב בפשט הכתוב באמרם ונעשה לנו שם פן נפוץ כו' שם זה אינו ענין לחשש הנפיצה כו'. הג' מ"ש ויאמר ה' הן עם אחד כו' וזה החילם לעשות ועתה לא יבצר כו' דמשמע שחשש לאיזה דבר גדול שיוכל לפעול ע"י המגדל הזה וזה כבר החלו לעשותו ועתה לא יבצר מהם שום מניעה מלעשותו כו' מהו חששא זאת שחשש כ"כ שיוכלו לפעול ולעשות ומהו שאמר שזה החילם לעשות כו' ושלא יבצר מהם עוד כל אשר יזמו לעשות דמשמע שיוכלו לפעול ככל אשר עלה ברצונם לעשות אשר עדיין לא החלו כעת מהו זה שיזמו לעשות כו' והפשוט מורה דקאי אדלעיל מיני' בטעם שאמרו לבנין המגדל ונעשה לנו שם וכו' ובטעם השני פן נפוץ כו' וע"ז א' בחששא גדולה שמה יוכלו לעשות להם שם וזה כבר החלו לעשות ולא יבצר מהם ככל אשר יזמו שלא יפוצו כו'. אך באמת אין לזה הבנה כלל דמה איכפת לו אם יעשה להם שם ולא יפוצו ע"פ כל הארץ. כו' הרי נאמר השמים שמיים לה' והארץ נתן לבני האדם ואם נתן במתנה למה ירע לו

הפשוט: בבזר 403 (ועד"ז) 1084 [שם נמצא המאמר בלי הגהות כ"כ אדמו"ר הצי"צ] הפסקו"י.
יעשה: בבזר הנ"ל יעשו.

הארץ: ע"כ נמצא בבזר 624.

בעשותם להם שם בארץ ולמה ירע לו בחיבורם יחד כו'. ועיקר ענין השם זה ומה שלא רצו בפיוור ונפיצה אינו מובן כנ"ל וכמ"כ אינו מובן להיפך דאם הם רצו בכך למה לא רצה ה' בזה עד אשר ירד בעבור זה כדי להפיצם כמ"ש הבה נרדה כו'. הד' מה שחשש שלא יבצר כו' מטעם שהם עם אחד ושפה אחת לכולם דוקא דלכאור' אין לזה שייכות לענין פעולת רצונם הזו ולמה לא תלה רק בדבר הזה כמ"ש הו' עם א' כו' וזה החילום לעשות ועתה לא יבצר כו' דמשמע מחמת שהן עם א' ושפה א' דוקא יכולים לפעול ככל רצונם וסוף הענין מוכיח שנתבטל הבנין מפני שבלל את שפתם כו'. והנה במדרש אמר ויהי כל הארץ שפה אחת בל"ה'ק ודברים אחדים באו בעצה אחת נעלה לרקיע כו' ד"א ודברים אחדים על יחודו של עולם ויהי בנסעם מקדם מקדמונו ש"ע כו' עיין בפרש"י ויפץ ה' אותם שאין להם חלק לעוה"ב מפני שפשטו יד בעיקר ולמה לא נאבדו כדור המבול ללמדך שגדול השלום ושנאוי המחלוקת אלו היתה מריבה וגזל ביניהם ואלו היו נוהגין אחרונה וריעות ביניהן ובזוהר ס"פ נח פי' ויהי בנסעם מקדם מההוא קדמא דעלמא וימצאו בקעה כו' דהא מתמן מתפרשן לכל סטרין ואי תימא הא כתי' ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד כו' ודאי הכי הוא דכיון דנטלא מתמן הוה פרודא וכד אינון כנישין תמן לינקא לא הוה פרודא כו' וז"ש וימצאו בקעה מתמן נטלו בלבייהו לאפקא מרשו עילא' לרשו אוחרא אמר ר' אבא בחכמתא דרשיע' אתו בגין לאפקא מרשו עילא' לרשו אוחרא ולאחלפא יקר' ליקרא נוכראה כד מטו להאי בקעה דאיהו רשו נוכראה אמרו הא אתר למיהב ולאחלפא לבא ולאחלפא ב' תתאי נתקו באתר דא עיר ומגדל, ונעשה לנו שם אשר- דא יחא לנו לדחלא נבנה לאתר דא עיר ומגדל למה לן לסלקא לעילא דלא אוכלי' לאחלפא מינה הא הכא אתר מתקנה ונעשה לנו שם דחלא למפליח תמן. פי"י נפוץ לדרגין אחרנין ונתבדר לסטרי עלמא וירד ה' לראות כו' לאשגחא בדינא כו' ובגין דהאי מילא מטא לעילא אשגחוא דלעילא הות ב' בקדמיתא כמ"ש לראות את העיר והמגדל כו' אשר בנו בני האדם כו' בניינא ודאי אמרו ובעו למיבנא לעילא ויהי בנסעם מקדם אתנטילו מעילא לתתא אמרו הא הכא אתר למדבק ונעשה לנו שם ויתדבק סיועא דלתתא באתר דא בגין דכד דינא אתא לאשראה בעלמא הא אתר דא לקבלי' ומהכא יתהנא עלמא ויחזן דהא לעילא דחיקו איהו לאתזנא עלמא מיני', ויאמר ה' הן עם א' כו' בגין דכלהו כחדא ביחודא יעבדון ויצלחון יתבדרון דרגין כל חד לסטרי ובג"כ יתבדרון כל הני דלתתא מה כתיב ויפץ ה' אותם משם. ואי תימא

לישנהון אמאי אתחבלבל אלא בגין דכולהו ממללי בלה"ק ההוא לישנא קא עביד לון סיועא בגין דבעובדא ובמילולא דפומא תליין מילין אילין לאדבקא כוונה דליבא ובדא עבדי סיועא ללהוא אתר דבעו לאקמא ועל דא אתחבלבל לישניהון דלא יכילו לאתקפא רעותהון ולא אצלחו בעובדא בגין דחילו דלעילא דלא אשתמודע בר בלה"ק ומיד ויחדלו לבנות העיר דהא איתבר חיליהון ותוקפא דלהון ע"כ. הן עם א' ושפה אחת דאינון בלבא חד וברעותא חד וממללי בלה"ק ועתה לא יבצר כו' לית מאן דימנע עובדא דלהון מאי איעבד אבלבל לון דרגין דלעילא ולישן דלהון לתתא וכדין אתמנע עובדא דלהון מכאן דמארי מחלוקת לית לון קיומא דהא כל זמנא דבני עלמא אילין עם אילין ברעותא חד ולבא חד אע"ג דמרדי ב' בקוב"ה לא שלטא בהו דינא דלעילא כיון דאתפלגו מיד ויפץ ה' אותם כו' לעתיד כתיב אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם א', עכ"ד הזהר בקיצור. והנה כדי לתרץ כל הדקדוקים הנ"ל בפ' זו ולהבין ביאור דברי הזהר דלעיל בפ' זו יש להקדים תחלה הקדמה אחת בשרש בחי' התוהו והתיקון שהוא בחי' עקודים נקודי' ברודים כידוע. דהנה מבואר בע"ח בשרש ענין ז' שמות שאינן נמחקין אל אלקים הוי' כו' שהן בבחי' ז' מדות דז"א שהוא בבחי' התיקון א"ל בבחי' חסד ואלקים בבחי' גבורה והוי' בבחי' ת"ת כו' והן ג"כ לנגד בחי' ז' אורות דתוהו כידוע וענין הז' שמות היינו שהן בחי' הכלים לאורות כי כל בחי' שם הוא בחי' כלי להיותו בבחי' אותיות כידוע ובחי' הכלי של מדת החסד הוא שם א"ל ובחי' הכלי דאור הגבורה הוא שם אלקים ובחי' הכלי דאור הת"ת הוא בחי' שם הוי' כו' ועד"ז בכל הז' שמות שאינן נמחקין כידוע. אמנם הנה מבואר בע"ח דכ"ז רק בבחי' הכלים שלהם אבל בבחי' האורות כולן הן בבחי' הויות ואינן מחולקין בשמות דאל אלקים כו' רק בבחי' הכלים אבל בחי' האור של כל מדה הוא בבחי' הוי' רק שהניקוד דהוי' דחסד אינו כניקוד דהוי' דגבורה שזה בצירי כו"י. והנה מבואר כ"ז בע"ח שזהו יתרון מעלה במדת הת"ת יותר משאר המדות מה שגם בבחי' הכלי דת"ת הוא בחי' שם הוי' כנ"ל בו' שמות שאינן נמחקין דכלי הת"ת הוא בחי' שם הוי' משא"כ

כו': שם נוסף (ומשי' מי כמוך באלים הוי' דמשמע ששם הוי"ה גדול מכל השמות יתפרש בין בכלים בין באורות והכל במדת הת"ת דוק להיותו כלול מכולם כידוע ובין בחי' הכלי דמדת ת"ת שנק' בשם הוי"ה גדול הוא משאר השמות דאל אלקים כו' ובין בבחי' האור דת"ת הגם שכולם בבחי' הוי' כניל מ"מ גדול הוא מכולם להיותו כולל כל ההויות שבשאר המדות כו' וד"ל. וזהו שאמרו בני גד ובני ראובן א"ל אלקיים הוי"ה ומי' עוד הפעם מי כמוך נאדר בקודש שהוא בחי' אור אבא בשם מ"ה דהכמה המתלבש בז"א במדת הת"ת דייקא כמי' כמ"א בענין שרש בחי' השבת בענין המאמר קודש מלה בגרמי' כו' ע"ש וי"ש נורא תהלות הוא בחי' קו האמצעי דז"א שעולה עד נגימי' הכתר בבחי' ת"ת דע"י כמי' כמ"א.

בשאר המדות שאין בחי' ש' הוי' רק באורות שלהן ולא בבחי' הכלי כו"י. אך הנה להבין כ"ז יש להקדי' תחלה ביאור ענין בחי' עקודים נקודים ברודים הנז' בע"ח ומבואר שם דבחי' העקודים אין שם התחלקות לע"ס בגילוי גמור אעפ"י שהן ע"ס במספר מפני שפ"י בחי' העקודי' היינו שכל הע"ס עקודים בכלי א' ואינו מתחלקין ב"י כלים ע"כ אין התחלקות הע"ס ניכר להיותם עקודי' וכלולים כולם בכלי א' אבל בחי' הנקודי' היינו שע"ס מחולקי' דוקא שכאז"א מאיר בפ"ע בכלי מיוחד ונקי' התחלקותן לייס אמנם בחי' השכירה הי' בבחי' הנקודי' כידוע ואח"כ נעשה בחי' התיקון שהוא בחי' הברודים שהוא בחי' ההתכללות דע"ס זע"ז כו"י. ולהבין ביאור כ"ז יש להקדי' לבאר ענין המאמר אנת הוא חד ולא בחושבן חכים ולא בחכ' ידיעא מבין כו"י דלכאורה ולא בחושבן אינו מובן כלל דאם הכוונה על בחי' חשבון הי"ס וקאמר דאנת חד ולא בחושבן י"ס אי"כ סותר דבריו במה שמפרש ואזיל אנת חכים ולא בחכ' ידיע' כו"י ומונה והולך חשבון הי"ס רק שכולם אינו בבחי' ידיעה נגלית אבל מ"מ יש חשבון י"ס עשר ולא תשע כו"י וקשי' סיפא לרישא. ואם הכונה במ"ש אנת חכים כו"י על ע"ס הגנוזות ונעלמות בד וכמשמעות אומרו אנת חכים כו"י הי' יחוד בחשבון י"ס עכ"פ ואיך אמר ולא בחושבן ע"ס כלל כו"י. אך הענין יובן בהקדים להבין ענין ע"ס הגנוזות בעצמות המאציל (לפי קבלת הרמ"ק ז"ל בפרדס ולפי קבלת הארז"ל בע"ח הן ע"ס דאי"ק או ע"ס דעקודים. דלכאורה דבר זה כפלא יחשב דאם הן גנוזות בהעלם העצמות ממש אי"כ איך ימצאו במספר ע"ס דוקא הלא אור העצמות הוא אור פשוט בתכלית למעלה מבחי' התחלקות לגמרי כידוע. אך הנה דבר זה ידוע שזה יובן עז"מ מעשר כחות הנפש רצון ושכל ומדות כו"י

כו"י: שם (וע"כ אמר מי כמוד באילים כגון א"ל דחסד או אלקים דגבורה שד"י בחי' יסוד וכיוצא בכלול אין שם הוי"ה בכלים שלהם רק בבחי' הפנימי' יש שם הוי"ה ובאור הת"ת יש שם הוי"ה בין בחיצוני' בין בפנימי' כו"י והיינו מפני שאין הכלי מסתיר את האור כלל ואותו אור דהוי"ה שבפנימי' מתגלה גם בחיצוני' הכלי משאי"כ שם אל או אלקים שבכלים דחוי"ג מסתירים על בחי' הוי"ה שמאיר בפנימי' שלהם כנ"ל ומ"ש כי שמש ומגן הוי"ה אלקים דשם אלקים מסתיר על שם הוי"ה היינך בבחי' אלקים דמל' דוקא אבל לא מדבר באור הת"ת דז"א עצמו ורא"י לדבר לעתיד דכתיב ונגלה כבוד הוי' כו"י שם הוי"ה דוקא מפני שעתידי להוציא חמה מנרתיקה שהוא שם אלקי' דמל' ובשם הוי"ה אין בחי' אלקים המסתיר כשאר המדות ע"כ ממילא יתגלה כבוד הוי"ה וראו כל בשר כו"י (ד"ל).

ונק': שם וניכר.

לרישא: שם נוסף ואם הכוונה שאין היחוד בעצמות המאציל רק באחיה"פ ולא כמו יחוד הע"ס שנק' אחד המנוי וז"ש אנת הוא חד ולא בחושבן כו"י אי"כ מהו שמפרש דברים אנת חכים ולא בחכמה ידיעה כו"י הרי יחוד זה בחשבון הי"ס עכ"פ רק שהן מיוחדות ונעלמות בעצמות המאציל כו"י ועוד שלא יתכן לשון יחוד כלל בבחי' העצמות אחר שהוא אור אחד פשוט בתכלית ואיך אמר אנת הוא חד כו"י.

במ"ש .. כו"י: שם ליתא.

דעקודים: שם הגנוזות במל' דאי"ס שלפני הקו והחוט כו"י במשית).

שבנפש הן כלולים ומתאחדים יחד בעצם הנפש עד שאינן ניכרים שם במציאות כלל וכלל ומיד בכוא הארתם באברי הגוף שם מתחלקים למספר עשר רצון מציאות בפ"ע ושכל מציאות בפ"ע כו' וכך כל פרטי הכחות כח הראי' מציאות בפ"ע וכח השמיעה מציאות בפ"ע וכח הדיבור והריח מציאות מחולקים בפ"ע אשר כל אלה הכחות היו כלולים יחד בעצם הנפש בלתי ניכרין במציאות כלל וזה לכאורה יפלא מאין נמצא במציאות גמור בהיותם באברי הגוף כמו שכל במוח וראי' ושמיע' בעין ואוזן וכה"ג אם לא שכבר נמצא מציאותם בעצם הנפש רק שמאירים בכלי הגוף בלבד וא"כ יש מציאות הכחות הללו בעצם הנפש רק שאינן ניכרין שם במציאות מורגשות כ"כ כמו בהיותן בכלי הגוף לפי שכלולים ומתאחדי' בעצם הנפש וגם מטעם זה אינן מחולקין שם כאו"א במציאות בפ"ע אלא כולן מתאחדי' יחד ולא ניכר מציאת שכל נבדל ממציאות הרצון כלל אלא שניהם כא' כלולין בעצם הנפש והמדות נכללין ג"כ עד"ז וכך כל פרטי הכחות ראי' ושמיעה וכה"ג ולפ"ז הרי מובן עכ"פ שיש מספר לכחות הנפש גם בהיותם כלולים בה רק שאין המספר בהתחלקות ניכרת להיותם כלולים בעצם הנפש ומיד שיבואו להאיר בכלי הגוף מתחלקים כל א' נבדל מזולתו כמו השכל יאיר במוח והראי' בעין והשמיעה באוזן כו' ולא אפשר שיתחלפו שיאיר השכל בכלי העין וכה"ג אלא כאו"א יאיר בכלי שלו דוקא כו' ולפ"ז ממילא יובן שאין ערוך כלל לי' כחות הנמצאים באברי הגוף לגבי " כחות הכלולים ומתאחדים בעצמות הנפש יותר מערך הבדלת הצומח הגשמי לגבי כחו ושרשו הרוחני בכח המצמיח הרוחני שנארץ כי בחי' כח השכל הכלול בעצם הנפש שהוא רוחני בערך עצם רוחניות הנפש כשבא ממנו אור להאיר בכלי המוח לפי מזג גשם המוח אין לו ערך כלל לגבי כחו ושרשו הרוחני שהוא כח השכל שבעצם הנפש כי הארת השכל שבמוח הוא להתחכם באיזה דבר ולא שייך לכנות שם התחכמות בכח השכל הרוחני שבנפש כי הוא מושלל לגמרי מתואר התחכמות שזה אינו אלא בהגשמת ענין ודבר מה כו' כמו שבודאי א"א לומרי שהנפש תראה ראי' גשמית וכמ"כ א"א לומר שתשכיל שכל גשמי המושג במציאת כו' ועד"ז כל הי' כחות שבנפש מושללי' לגמרי מכל בחי' תואר מציאת כחות הנראי' אלינו באברי הגוף לא מיני' ולא דוגמתם כלל וכלל ואעפ"כ שרש הי' כחות הנגלים בגוף אחוז וקשור בי' כחות הנעלמים בעולם עצמות הנפש ממש כמו כח הראי' בעין שמקבל מכח הראי' שבנפש וכן שאר הכחות כו' וכל א' לא ישנה את תפקידו מכחו ושרשו ברוחניות הנפש כו' וד"ל. והנמשל מכ"ז יובן למעלה בבחי' ע"ס הגנוזות במאציל ובחי'

לומר: שם נוסף שיש ערך ויחוס לראי' הגשמיות שבעין לגבי כח הראי' הרוחני' שהרי א"א לומר.

ע"ס הגלויות בבחי' האצ"י דהנה ע"ס הגנוזות הן הנה בחי' כח"ב כו' הכלולים ומתאחדים בעצמות אור המאציל הפשוט עד שאינו ניכרין בבחי' מציאות כלל וכדמיון י' הכחות הכלולים בנפש שאין ניכר שם מציאות רצון במורגש כמו בהיות מאיר בגוף וכן כח השכל כנ"ל כך בחי' הרצה"ע שנק' כתר והחכ' וכה"ג אינו ניכרין כלל בבחי' מציאות בהתכללותם בעצמ' המאציל ועד"ז שאר הספירות הנק' גנוזות וזהו שדימה בס"י לשלהבת הקשורה בהעלם בתוך הגחלת כו' וכמ"ש במ"א ומהו הטעם מוכח שאין שם בחי' התחלקות כלל להיות הרצון מציאות נבדל מן השכל אלא שניהם כלולים כא' כנ"ל בכחות הנפש ולפי"ז עכ"פ יש מספר עשר גם בספירות הגנוזות רק שהן כלולים כא' ולא ניכר מספרם בהתחלקות ניכרת מפני התכללותם אבל מיד שיבואו להאיר למטה ניכר המספר בהתחלקות ניכרת עד"מ הנ"ל בכחות הנפש המאירים בכלי הגוף שכל במוח רא"י בעין כו' שכל כח במציאותו נבדל מזולתו וגם לא ישנה תפקידו מלהאיר בכלי שאינו שלר כמו שלא יתחלף להאיר השכל בעין וכה"ג כו"י וד"ל.

ומעתה מתורץ הקושי' הנ"ל בענין מספר ע"ס הגנוזות דאם הן גנוזות בהעלם העצמות איך ימצאו במספר י' כו' דודאי יש להן מספר י' מאחר שנגלו למטה ב"י כלים בהתחלקות ניכרת ואם לא ה"י להן בחי' מספר כלל איך ימצאו במספר למטה וכמו כחות הגוף שמקבלי' מכחות הכלולים בנפש רק שאין ערך בניהן כנ"ל שא"א לומר שהנפש תשכיל שכל גשמי או תראה רא"י גשמי' ובודאי מושללים מכל תוארי' הללו כנ"ל וכך אין ערך לע"ס הגלויות לע"ס הגנוזות עד שמושללים הע"ס מכל תוארים שבע"ס הגלויות וע"כ נק' ע"ס בלי מ"ה בלי מהות כידוע אבל מ"מ מציאות ע"ס הגלויות הרי נמצאו מבחי' ע"ס הגנוזות ומאחר שיש מספר עשר בגילוי בהכרח שאותו המספר הוא בהעלם שהוא מקור מציאות ע"ס ונק' י' מקורי' כמו כח השכל שבנפש שנק' מקור מיוחד לשכל הנגלה במוח ועד"ז כל ה"י כחות שבנפש נקראו י' מקורי' אבל יש להן מספר יו"ד עכ"פ רק שהן כלולים ומתאחדים יחד מטעם הנ"ל וד"ל. אך עדיין הקושי' במקומה עומדת איך ימצא בחי' מספר כלל בעצמי' אור המאציל הפשוט שהוא למעלה מבחי' מספר והתחלקות כלל כידוע. אך הענין הוא דמ"ש בפרד"ס שנק' ע"ס הגנוזות הוא בחי' העקודים שכל הע"ס עקודים וכלולים בכלי א' כנ"ל אבל עכ"פ יש מספר י' רק שעקודים כא' ובחי' הנקודים היינו שמתחלקים האורות ב"י כלים כנ"ל והוא ענין הנ"ל בכחות הנפש ב' מדריגות הא' כמו שהן

כו': שם ומכ"ש שלא יאיר האור בכלי שהוא היפוכו ומנגדו כמו אור החסד בכלי הגבו' וכה"ג כו'.

כלולים בעצם הנפש והוא דמיון לבחי' העקודי' ובחי' הנקודי' היינו כמו עד"מ מדריגה הב' בבחי' התחלקות הכחות בכלי הגוף שכל במוח וראי' בעין כו' שניכר התחלקות כנ"ל ואין ערך לבחי' אורות דנקודי' לגבי אורות דעקודים כמו שאין ערך לכחות הגלויות לכחות הנעלמות בנפש כנ"ל באריכות וד"ל.

אך הנה למעלה מבחי' העקודים שם אמר בסי' לפני אחד מה אתה סופר ששם הוא למעלה מבחי' המספר לגמרי וגם לא יתכן לקרות בשם ע"ס הגנוזות אחר שאין שם בחי' מספר כלל (והענין הוא עד"מ בבחי' עצמו' אור הנפש שהוא אור פשוט המאיר לרצון ולשכל ולמדות ולדיבור וראי' ושמיעה וכל הכחות בהשוואה א' לכולם מבלי יתרון מעלה לא' על זולתו כלל מפני שהאור הזה מושלל לגמרי מכל תואר אור וכח במציאות פרטי' כמו אור הרצון הנעלם או אור השכל הנעלם כי הוא בחי' אור וכח היולי פשוט בתכלית כו' יותר משלילת הכחות הגנוזות מתוארי הכחות הגלויות כנ"ל וד"ל). וזהו שאמר לפני אחד מ"ה את"ה סופ"ר כו' וכמ"ש במ"א. דלאו דאית לך צדק ידיע' עד ולאו מכל אינון מדות כלל ופי' כלל ר"ל שאין שם כלל מבחי' מספר מדות וספי' אלא הוא אור אחד פשוט בתכלית כו' וד"ל.

ובכ"ז יתורץ ענין המאמר דאנת הוא חד ולא בחושבן י"ס כו' דר"ל ולא בחושבן י"ס הגנוזות ג"כ כי גם י"ס הגנוזות הנ"ל נק' חושבן י' עכ"פ רק שהן כלולים בעצמות כנ"ל וז"ש אנת הוא חד ר"ל יחוד אחה"פ בתכלית למעלה מבחי' יחוד של מספר וחשבון גם בע"ס הגנוזות כו'. ועפ"י קבלת האריז"ל הוא בחי' עצמות א"ס שלפני הצמצום הראשון שהאור בתכלית האחה"פ דהיינו בבחי' א"ס ממש ושם אמר לפני אחד מה אתה סופר כנ"ל ואח"כ אמר אנת חכים ולא בחכ' ידיעא ואין זה כמפרט דבריו אלא מספר והולך בשבחו של אור א"ס מלמעלה למטה בתחלה מדבר בשבח אור עצמותו דוקא ואמר אנת הוא חד כנ"ל אנת ממש ואח"כ מדבר בשבח יחוד ע"ס הנאצלים בהעלם גדולי' והוא כמו בחי' העקודי' שכלולים כל הע"ס בכלי א"י ואח"כ יצאו הע"ס הנעלמים לידי גילוי בכלים שונים ובחי' הקו מאיר לכל מציאות בפ"ע כמו לספי' הכתר שנק' רצון באור מיוחד בפ"ע ונק' תחלה ואח"כ נמשך עוד למטה ומאיר לאור החכ' ונמשך עוד ומאיר לאור הבינה כו' וע"ד קבלת האריז"ל הן הנה כל הפרצופים דע"י וא"א ואו"א וזו"ג

גדול: שם עצמיות אורו הנק' י"ס הגנוזות והוא הכולל ביחד בהתכללות גמור בבחי' הרשימו שלפני הקו בכח ובהעלם גדול (כמ"ש בהקדמת הוהר בריש הורמנתא כו' גליף גליפו בטה"ע ופי' האריז"ל שיער בעצמו כל הע"ס דקו"ח וכמ"ש במקד"מ וכמ"ש במ"א).

א': שם נוסף (ועד"מ באדם שיודע בסקירה א' מרצונו ושכלו עד תגעת ידו כו').

וגם בחי' ראשית א"ק נמשך מראשית הקו כו"י ומ"ש את חכים את זה הוא בחי' מל' דא"ס שנתמצם ונק' חכים ומבין וכלולים בו מספר י"ס אבל הן בבחי' העלם העצמיו' עדיין ולכך אמר ולא בחכ' ידיעא ולא בנינה ידיעא כו' לשלול מבחי' תואר י"ס הגלויות וידועות בכלים מפני שאין ערוך בניהן כלל כנ"ל ומ"ש בסוף המאמר ולא מכל אינון מדות כלל חוזר לתחלת דבריו שאמר אתה הוא חד דר"ל ביחוד האחה"פ שבעצמו' אא"ס ממש שלמעלה מבחי' מציאות י"ס לגמרי כנ"ל ע"כ אמר ולא מכל אינון מדות כלל כו' וד"ל.

ב) והנה אחר שנתבאר בחי' עקודי' ובחי' נקודי' כנ"ל י"ל מהו בחי' ברודים שהוא בחי' התיקון כנ"ל והוא בחי' ההתכללות שבע"ס וע"ז כנ"ל. דהנה מבואר בע"פ שהשבירה הייתה בבחי' נקודים והן ע"ס דתוהו שנתחלקו לי' בהתחלקות ניכרת בי' כלים כנ"ל אבל בבחי' העקודים שהע"ס כלולים יחד לא הי' בחי' שבירה כלל בכלים מאחר שכל הע"ס עקודיו ומקושרין בכלי א' כו' ומפני שבחי' הנקודי' הוא בחי' ההתחלקות לי' ע"כ בו דוקא הייתה השבירה בכלים. וביאור הדבר ידוע בסיבת השבירה לפי שבחי' האורות דתוהו היו בבחי' תגבורת ותוקף אור שהוא בחי' ההתגלות בתוקף שנק' בחי' יש ודבר גדול כמ"ש וימלוך וימת כו' אלא אמלוך והמלוכה הוא בבחי' תוקף הישות כידוע והיינו בחי' ב"ן דס"ג כו' כמ"ש במ"א. והנה סיבה זאת באה מפני שנתחלקו לי' כאו"א נראה ונגלה לבחי' מציאת מורגש בפ"ע נבדל מזולתו דוקא ע"כ ממילא אין להם חיבור והתכללות וע"ז כלל אלא כאו"א בפ"ע דוקא כי כל גח"י יש לא יוכל להתחבר לפי שכל חיבור בא מסיבת הביטול וכמו עדי"מ שני מלכים א"א שיתחברו לפי שכאו"א בישותו ולא יכנע כלל וע"כ גזרו אומר שא"א לב' מלכים להשתמש בכתר אי' וע"כ בחי' הישות גורם לעשות הפירוד היפך החיבור והוא שלא יסבול זולתו כלל כי אינו סובל דבר מה חוץ ממנו כו' וכדוגמא זו הי' בבחי' אורות דתוהו שנאמר בהן וימלוך. אלא אמלוך. אלא דוקא ולא הי' סובל אור זולתו וע"כ גא' וימלוך תחתיו דוקא כי הו' זת"ז בלתי מתכללים כלל כמ"ש בע"פ וכ"ז מסיבת ההתחלקות שלהם וע"כ הי' השבירה כי לא הי' ביכולת הכלי לסבול האור שהוא תקיף ביותר וז"ש וימלוך וימת כו' וזהו טעם ענין השבירה שהי' בבחי' הנקודי' דוקא לפי שבנקודי' נתחלק להיות כאו"א יש ודבר בפ"ע נבדל

כו': שם נוסף (וזה ענין נקודה קו שטח נקודה בחי' הרשימו וקו מקור כל האורות ושטח הוא בחי' הכלים כו').

א': שם נוסף אבל לעתיד דכתי' והי' אור הלבנה כאור החמה שהוא בחי' זו"ן שיהי' שוין בקומתו ויקבלו מכתר א' היינו מפני בחי' התיקון דשם מיה החדש שמאיר במצחא [בכוך 1084 ממצחא] דא"ק וד"ל).

וימלוך: שם נוסף וימת.

ומופרד מזולתו כנ"ל אבל בבחי' העקודים שכל אור אינו נבדל מזולתו אלא אדרבא כלולים ומתאחדים יחד בכלי א' ע"כ לא הי' בחי' שבירה כלל כו'. אך מעתה י"ל בבחי' התיקון שהוא בחי' ההתכללות דע"ס זע"ז דהנה בע"ח אמר שבחי' התיקון עיקר ענינו הוא בחי' רוב התחלקות האורות לריבוי חלקים בריבוי כלים וא"כ יש להקשות קושי' גדולה וחזקה לכאורה דהלא מבואר למעלה בסיבת השבירה בבחי' הנקודי' לפי שנתחלקו לי' כו' והרי בבחי' התיקון יש בחי' התחלקות הרבה יותר שהרי ידוע בע"ח בבחי' הנקודות דתוהו שהן רק י' נקודות בלבד אבל כא"א אינו מתחלק עוד לי' כי זהו פי' נקודה כמו עד"מ בחי' נקודה הגשמית שאינה מתפשטת כלל לאורך ורוחב בקו ושטח כו' אלא מצומצם בה מאד כל מה שיכול להיות ממנה המשכות והסתעפות וכך הוא בבחי' נקודות דתוהו שהן בחי' הכתרים כידוע שהוא בחי' עצם שכל בחי' עצמיו' הוא בבחי' נקודה בלתי התפשטו' להתחלק לחלקים כלל כמו עד"מ עצם הרצון או עצם השכל ועצם החסד כמ"ש במ"א שאינן מתחלקי' כלל וממילא לא יוכלו להתכלל זע"ז כמו עצם החסד עם עצם הגבורה שבלתי אפשר שיסבלו זא"ז כידוע ומבואר במ"א וזהו ההפרש בין נקודה לספי' ופרצוף שהנקודה בלתי מתחלק לי' ובחי' הספירה היינו שכא"א מהי"ס מתחלק לי"ס כמו אור החסד מתחלק לי"ס כחב"ד שבחסד חג"ת שבחסד כו' ואז נק' ספירה ובחי' הפרצוף הוא ריבוי ההתחלקות יותר דהיינו שגם העי"ס שכלולי' בכא"א מהי"ס מתכללים עוד להיות כלול כא"א מ' וכמו חסד שבחסד שבגבורה וכיוצא בזה בשאר הספי' כידוע והוא עיקר בחי' התיקון שנק' פרצוף אדם כידוע וא"כ הרי יש בחי' ההתחלקות בריבוי ביותר בבחי' התיקון הנק' ברודים הרבה יותר מבחי' ההתחלקות שבבחי' נקודות דתוהו ולמה הי' השבירה בבחי' הנקודי' והתיקון בבחי' ברודי' אדרבא מצד בחי' ריבוי ההתחלקות שבברודי' הי' מהראוי שיהי' שם בחי' השבירה יותר ומלבד שאין בו שבירה הנה הוא עיקר התיקון כו'. אך הענין הזה יובן בהקדי' להבין עוד ענין א' הנראה לכאורה כסותר זא"ז והוא במ"ש בע"ח בכמה דוכתי שבחי' התיקון עיקרו בחי' ההתכללות זע"ז כנ"ל ובכמה דוכתי אמר שעיקר בחי' התיקון הוא בחי' ריבוי ההתחלקות של האורות בריבוי כלים כנ"ל ובחי' ההתחלקות עם בחי' ההתכללות לכאורה ב' דברי' הפכיי' כנ"ל שבסיבת ההתחלקות א"א להיות בחי' החיבור אלא גורם לעשות בחי' הפירוד כו'. אמנם כ"ז יובן בהקדי' תחלה שיש ב' מיני התחלקות הא' בחי' ההתחלקו' שגורם הפירוד היפך החיבור כנ"ל והב' בחי' התחלקות שגורם דוקא בחי' החיבור שהוא בחי' ההתכללות ובוה מתורץ מ"ש בע"ח על בחי' התיקון שהוא בחי' ההתחלקות ובחי' ההתכללו' משום דשניהם ענין א' ממש והענין מובן לכל משכיל כי התחלקות הב' שהוא ריבוי האורות אין זה בחי' פירוד כ"א אדרבא מחמת ההתכללות וההתאחדות שמתכלל כל א'

מזולתו להיות נמצא בו גם מטבע זולתו ע"כ נעשה ריבוי האורות כמו בחי' חסד שבגבורה או גבורה שבחסד היינו זה שיש בבחי' החסד גם מטבע הגבורה והגבורה מטבע החסד משא"כ בתוהו שהי' כל א' מובדל לעצמו כו' וד"ל. (וביאור זה הנה יש להקדי' תחלה סיבת ענין ההתכללות דהנה עיקר סיבת ההתכללות הוא בא מחמת ריבוי ההתחלקות דוקא והוא בחי' התחלקות הב' שגורם לעשות בחי' החיבור דוקא כנ"ל. וביאור הדברי' הנה יובן עדימ' גשמי בענין מזיגה גשמי' של ב' דברים הפכיי' כמו דבר החריף כצנן ופלפלין עם דבר המתוק כדבש וכיוצא שעם היותן לכאורה ב' הפכיי' דהיינו מרירות ומתיקות שהם מבחי' חו"ג עכ"ז מתחברי' ומתמזגי' יחד והיו לעצם א' וימצא מזה מרקחת טוב וכעדיז בעירוב סממני הרפואה שמערבי' סם החריף ומחמם עם סם המקרר ואז יהי' מן העירוב הזה סם טוב לרפאות החולי וכיוצא. הרי אנו רואי' מכ"ז שמתחברי' ומתכללי' יחד ב' הפכיי' והיו לעצם א' ולא עוד אלא שמעירוב והתכללו' זו נעשה פעולה טובה ושלמי' יותר מאילו הי' כאו"א בפ"ע ולא הי' מתחבר עם זולתו המנגד לו. ואמנם אנו רואי' ג"כ ב' הפכיי' שאין מתחברי' כלל יחד והיינו מים ואש שאין יכולי' לדור כא' כי המים מכבי' אש, והטעם לזה הוא כי המים והאש כאו"א הוא מנגד ממש לזולתו מכל וכל ע"כ א"א לו להתחבר אליו, משא"כ בדבש וצנן וסממני הרפואה הנ"ל שאינן הפכיי' פשוטי' כ"כ אלא כל א' בעצמו מורכב בו ג"כ קצת משכנגדו כמו בצנן מורכב ג"כ קצת מבחי' המתקיף ויש בדבש ג"כ מטעם החריפו' ולכן יוכלו להתחבר יחד כי החריפות שבדבש יתחבר לצנן מצד החריפות שבצנן ומתיקות שבצנן יוכלל ויחובר במתיקות שבדבש. וכיוצא בזה בהרכבה וחיבור הסממני' ההפכיי' הנ"ל שמתחברי' יחד לפי שהן ממוזגי' בהרכבה קצת גם בעצמותם ואינם אש ומים פשוטי' הבלתי' מתחברים. ונמצא מובן שכל שהדבר יוצא מפשיטותו להתחלקות ההרכבה שבו יותר יוכלל עם דבר המנגדו והרי בחי' ריבוי ההתחלקות ביותר עושה בחי' החיבור וההתכללו' ביותר כי אם לא הי' בחי' ההתחלקות תחלה דהיינו שהי' הכל עצם א' פשוט לבד כמו עדימ' בחי' מים לבד ואש לבד לא היו בחי' התחברו' כלל כמו שהמים והאש אינן מתחברי'. אבל עיי' בחי' ההתחלקו' והוא שהדבר לא יהי' עצם ומהות א' לבד כ"א יתחלק לכמה בחי' כמו עדימ' הדבש שמתחלק לכמה בחי' הנמצאי' בו חריפו' ומתיקות אלא שהא' גובר בו יותר וכן בצנן כנ"ל. הנה התחלקו' זו גורמת החיבור וההתכללו' שיתחבר ויתכלל בשכנגדו. נמצא שבחי' התחלקו' זו היא ממש בחי' התכללות וחיבור, והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' התכללו' העיי' ועיז כמו ב' הפכיי' חו"ג שיתכללו יחד כמי'ש בזהר בדוכתי טובא לאכללא שמאלא בימינא וימינא בשמאלא, סיבת התחברו' זו הוא מפני שחסד מורכב וכלול בעצמותו מבחי' הגבורה ג"כ והוא בחי' גבורה שבחסד אלא שעיקרו ומהותו בחי' חסד הוא מימ' יש בו מבחי' הגבורי' ג"כ וכן מדת הגבורה כלולה מבחי' החסד ג"כ והוא בחי' חסד שבגבורה

ועי"ז יוכלו להתחבר יחד כללות החו"ג בסוד לאכללא שמאלא בימינא כו' ועד"ז בשאר המדות. ונמצא שהתחלקו' זו שהחסד נתחלק מתחלה להיות' בו כמה בחי' חו"ג וכל הי"ס וכן מדת הגבור' ג"כ נתחלקה ליי"ס כו' זוהי הגרמא שיהי' בחי' חיבור הי"ס יחד. והתחלקו' זו היא ממש בחי' התכללות וגורמת החיבור וזיווג המדות יחד, כי אם לא היו מתחלקו' תחלה החו"ג בפ"ע להיות כלול"י מ"י לא היו מתחבר"י כלל כמו שאש ומים כמו שהן בעצמן בלתי חילוק ההרכבה א"א להן שיתחברו כנ"ל וז"ש בסי' טרף אש ומים ובללן מפני בחי' התחלקות חסד שבגבורה וגבורה שבחסד אזי מתכלל זה החסד גם עם בחי' הגבורה המנגדו מאחר שגם בחסד יש הרכבה נגלית מבחי' הגבורה וכן הגבורה מתכללת עם החסד המנגדו לפי שגם בגבורה יש הרכבה מבחי' החסד כו' משא"כ בחי' י' נקודות דתוהו שאינן מתחלקים להיות כל א' כלולה מ"י אלא כל א' בחי' נקודה פשוט' לכן א"א שיתחברו ולזה הי' בהן סיבת השבירה כמ"ש וימלוך וימת כו' ונמצא עיקר בחי' התיקון הוא ריבוי התחלקות הע"ס להיות בבחי' פרוצוף כנ"ל והוא מ"ש בע"ח בכמה דוכתי שהתחלקו' הוא עיקר התיקון כנ"ל והוא מ"ש במ"א שהתכללות הוא עיקר התיקון לפי שהו ענין א' והא בהא תלי' כנ"ל וד"ל אבל בחי' התחלקות הראשון שגורם לעשות הפירוד היפך החיבור הוא כמו בחי' התחלקות דע"ס דתוהו שנק' י' נקודות כנ"ל והיינו שהן מחולקין מתחילתן דהיינו לא כמו התחלקות דתיקון הנ"ל שדבר א' מתחלק להיות בו ממש חלקים שונים כלול"י יחד במהות ועצם א' ממש אבל התחלקות שבבחי' י' נקודות דתוהו היינו שהן תחלתן הוויתן באין בפירוד והתחלקו' הא' מחבירו ואין הא' כלול מחבירו אלא הוא בעצמו עצם א' בלתי מורכב כ"כ מזולתו וחלוק ומובדל ממנו ולא בחיבור כמו עצם האש עם עצם המים שהן מפורדי' ומחולקי' מתחלת הוויתן מן הקצה לקצה או כמו עד"מ עצם כח החסד עם עצם כח הדין שנק' בשם נקודות כנ"ל שא"א שיתחברו ויתכללו כנ"ל והתחלקות כזאת הוא עושה הפירוד היפך החיבור שהוא היפך ההתכללות דתיקון כנ"ל. ובכ"ז מתורץ גם הקושי' הנ"ל למה לא הי' השבירה בבחי' ברוד"י דתיקון מאחר שבא בריבוי התחלקות יותר מהתחלקות ד' נקודות דתוהו מפני שבחי' התחלקו' דברוד"י עושה יותר בחי' ההתכללות משא"כ בחי' התחלקות ד' נקודות דתוהו עושה יותר בחי' הפירוד מטעם שרש הפרש הנ"ל שבין ב' מיני התחלקות הללו וד"ל) והנה ידוע בע"ח שסיבת התהוות ההתכללות בעולם הברוד"י הנק' עולם התיקון הוא ע"י הארת שם מ"ה החדש שמאיר בא"ק שהוא בכלל בחי' העקודים שכל האורות כלולים כא' כו' שמחמת שהאורות שם כלולים כא' בכלי א' ע"כ יש ביכולתם לעשות ג"כ בחי' התכללות גם באורות שכבר נתחלקו בריבוי חלקים כו' עד"מ ב"י כחות הכלולים בנפש שאין הרצון נכדל מן השכל כנ"ל וכאשר יאיר אור משם גם להתחלקות הכחות הללו שכבר נתחלק כאור"א ל"י וי'

מיו"ד כמו גבורה שבחסד שבגבורה וכיוצא יעשה בהן התכללות והתאחדו' שיוכלל החסד עם הגבורה היפכו מפני שבעצם שרשן של חו"ג כמו שהן כלולים בעצם הנפש הרי הן מתאחדין שם בתכלית וכן עד"ו יוכלל השכל ברצון וכה"ג. וע"כ אנו מוצאים שעיקר בחי' התיקון יבא מבחי' העקודים שהוא בחי' ההתכללות בעצם ועיקר השבירה באה מבחי' ההתחלקות בעצם (ויותר יבא השרש דתיקון מבחי' העקודים גם משלמעלה ממנו והוא בחי' מל' דא"ס שלפני הקו שלמעלה לגמרי ממספר י' כנ"ל לפי שבחי' העקודי' יש התכללות במציאות י"ס עכ"פ והוא ענין שם מ"ה במצחא דא"ק דוקא שבבחי' א"ק יש בחי' י"ס רק שהן כלולים כא' כידוע בענין צופה ומביט שנק' מחה"ק בשם מח' אחת כו' רק שאעפ"כ גם סיבת התכללות ע"ס דא"ק הנק' בחי' עקודים בכלל בא מפני הארת עצמות אור א"ס שלפני הקו שמאיר במצחא דא"ק ששם אמר ולא מכל אינון מדות כלל וכמשל טעם התכללות י' כחות בנפש מחמת עצם הנפש שכולם יחד) כו' וד"ל.

ג) ובכל הנ"ל יובן ענין פ' הנ"ל בדור ההפלגה שבנו עיר ומגדל לעצמם כמ"ש הבה נבנה לנו עיר ומגדל כו' ונעשה לנו שם פן נפוז ע"פ כל הארץ וכו' ותחלה י"ל כללות הכוונה בבנין עיר ומגדל הזה ואח"כ יובן גם כל פרטי הדקדוקים שבענין זה הנ"ל. דהנה כתיב את זלעז"ו עשה האלקים והוא בחי' סט' דקליפה המנגדת לסט' דקדושה ומקבלת מבחי' אחורי' דסט' דקדושה ונק' אלקים אחרים כידוע. וכיאר ענין זה ידוע שהקליפה היא בחי' היש הנפרד היפך בחי' הביטול והיחוד וכמ"ש משם יפרד בבחי' הפירוד שהוא להיות יש בהתפשטות בפ"ע דוקא ולא להיות בבחי' הביטול שהוא בחי' היחוד העליון דסט' דקדושה והוא הנק' ג"כ בחי' נוגה שמשם נחצבו שרשי הע' שרים דעשי' מבחי' ז' מדות דנוגה שכל א' כלול מ"ס כידוע וז"ש יצב גבולות עמים למספר בניי שהן ע' שרים כו' וידוע דשרש בחי' נוגה נפל מז' מלכים דתוהו שהן בחי' י' נקודות שהשבירה הייתה בהן כנ"ל מפני שיצאו בבחי' יש אנא אמלוך והן זת"ו בבחי' הפירוד וההתחלקות ולפ"ז א"א שיקבלו הע' שרים דעשי' מבחי' התיקון שהוא בחי' היחוד וההתכללות דע"ס דקדושה והוא להיות שבחי' שם מ"ה דא"ק מאיר בהן שהוא בחי' העקודים שהע"ס כלולים כא' ביחוד גמור כו' כנ"ל באריכות ושרש הע' שרים אינו אלא מבחי' הפירוד דנקודות דתוהו דוקא ולא יכלו להיות בבחי' הביטול והיחוד דשם מ"ה כלל (וע"כ נקראו בשם רה"ר ונק' טורי דפרודא כמ"ש ומשם יפרד כנ"ל). וא"כ א"א שיבא ויגיע אליהם אור

וההתחלקות: שם נוסף (והוא בחי' התחלקות הא' שמתחילת הוויתן שעושה הפירוד כדמיון שני מלכים שא"א שיתחברו כנ"ל באורד).

השפע וההמשכה הפנימי שנמשך ע"י יחוד עליון דע"ס דקדושה שבבחי' התיקון כלל וכלל רק מקבלים מבחי' האחוריים דשם ב"ן דקדושה הנופל להם בבחי' פסולת בלבד כידוע. והנה אנשי דור הפלגה רצו לקבל בחי' ההשפעה וההמשכה הפנימי שנמשך ביחוד העליון דתיקון ע"י שם מ"ה שמאיר במצחא כו' וז"ש ונעשה לנו שם פ"י שרצו להמשיך אליהם מבחי' ש' הו"י שהוא בחי' ש' מ"ה ולא שיהי' יניקתם מבחי' אחוריים דשם אלקים לבד אך לא רצו להיות בבחי' הביטול וההתכללות באלקות כי שרש נפשם מבחי' הפירוד להיות דוקא בבחי' יש כנ"ל ע"כ אמרו לנפשם ליתן עצות לזה איך שיגיע להם האור השפע הפנימי דקדושה העליונה ואעפ"י שיהיו בבחי' יש נפרד ולא יצטרכו להיות בבחי' הביטול כמו שהוא למעלה בסט' דקדושה אך הלא א"א שיאיר אור שפע הפנימי דקדושה בבחי' הפירוד והיש כנ"ל אלא דוקא בבחי' היחוד והביטול כו' הנה לזאת נשאו עצות בנפשם לבנות בנין עיר ומגדל וראשו בשמים כו' והי' הכוונה שלהם ע"ד הפשוט כמ"ש הראב"ע שיהא גבוה המגדל לסימן שלא יתפזרו זה בקצה הארץ כו' ולא יתחברו לעולם וע"י ראי' המגדל יוכלו להקבץ כולם כאיש א' ועפ"י דרך הסוד הנה כוונה זאת הייתה בעצה עמוקה איך שיהיו מקבלים השפע מהפנימי כנ"ל והוא ע"י שיהיו באחדות כולם כאיש א' חברים והוא מצד בחי' ההכנעה והביטול שיש לכל א' וא' אל זולתו כידוע שכל אחדות א"א להיות בלתי בחי' ביטול והכנעת כאו"א שאם יהי' כאו"א בבחי' יש ודבר לעצמו דוקא ולא יבטל אל זולתו בודאי לא יהי' דיעותיהם שוות ומסכימות כא' ויתהווה בהן הפירוד וההתחלקות וכנ"ל שזהו ענין ובחי' שם מ"ה דתיקון שהוא בחי' הביטול העושה בחי' החיבור וההתכללות והוא היפך בחי' היש שעושה הפירוד כו'. אך הנה לכאורה יפלא מאין יהי' באוה"ע בחי' הביטול וההתכללות שנק' אחדות הלא שרשם נמשך מבחי' הפירוד דתוהו ואיך יכלו לדמות א"ע לבחי' הקדושה לעשות בעצמם ג"כ מבחי' שם מ"ה דתיקון אמנם הענין ע"ד הפשוט הוא שגם שבשרשם המה בבחי' הפירוד היינו דוקא למעלה מפני שהן מבחי' אחוריי' דשם ב"ן שנפל מבחי' ב"ן דתוהו כנ"ל אבל למטה נשאו עצה בנפשם שאעפ"י שיהיו בבחי' פירוד מאלקות דהיינו שלא יהי' בהן בחי' ביטול כלל וכלל לאלקות ויאמרו לאל סור ממנו מ"מ יגיע להם כל שפע אור הפנימי ע"י שיהיו בהתאחדות גמורה זע"ז מפני שטבע מדת האחדות הזאת הנק' למעלה בחי' התכללות דשם מ"ה להמשיך כל ברכה ושפע בלי שיעור מפני שאור א"ס נמשך במקום היחוד דוקא ולא במקום הפירוד ואעפ"י שהיחוד הזה בקליפה מ"מ מאחר שהן באחדות גמור כאיש א' יכלו להמשיך ממקור הברכות העליונות דאור א"ס כמו שנמשך ע"י בחי' יחוד העליון דקדושה ע"י שם מ"ה דתיקון כנ"ל וראי' לדבר זה מדורו של אחאב שאעפ"י שרשעים היו ועבדו כל ע"ז שבעולם מ"מ הצליחו מאד

בכל מלחמותיהם והיי' נמשך להם כל שפע טוב רק מפני האחדות העצומה שבהם והוא מטעם הנ"ל וזה הי' כל עיקר עצת אנשי דור הפלגה לבנות עיר ומגדל שיתחברו ויתאחדו ע"י תמיד כא' ממש ועי"ז יוכלו לקבל לעצמם כמו שנמשך השפע למעלה ביחוד העליון דקדושה ע"י שם מ"ה גם שיהיו בכחי' פירוד מאלקות כו'. וזהו שאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל כו' ונעשה לנו שם פי' נעשה ונמשיך לנו שם מ"ה העליון דתיקון גם בהיותינו למטה בכחי' הפירוד מאלקות כי לא רצו לקבל ע"י סט' דקדושה מבחי' האחוריי' בלבד כי לא רצו להיות בכחי' הביטול לאלקות ע"כ נשאו עצה לעשות ולהמשיך להם בחי' שם מ"ה כמו שהן למטה בכחי' נפרד מאלקות וז"ש ונעשה לנו כמו שאנחנו למטה שם מ"ה דתיקון ע"י האחדות שיהי' בהם ע"י בנין המגדל כנ"ל ולא נצטרך לקבל מבחי' האחוריי' כו' וד"ל. (וזהו שאמרו ונעשה לנו שם להמשיך להם מבחי' ההתכללות שבעצם אוא"ס שהוא שם מ"ה הכללי

וד"ל: שם נוסף אך עדיין י"ל היא גופא איך הי' באפשרי להם להיות גם בנשמיות האחדות מאחר ששרש האחדות הוא מבחי' שם מ"ה דתיקון כידוע והלא שרש נפשם הוא מבחי' הפירוד וההתחלקות דתוהיו וע"כ ארוזל אדם אתם קרוי' אדם ואין אוה"ע קרוים אדם פי' אדם הוא בחי' שם מ"ה דתיקון כידוע וא"א שיאיר שם מ"ה דאדם דתיקון רק בישראל מפני ששרשם הוא בכחי' אדם העליון אבל אין אוה"ע קרוים בכחי' אדם שהוא שם מ"ה כלל לפי שהפרידו מאחדותו וכמארוזל אשר חלק הי' אותם כו' שהחליקו בדברים כו' וא"כ גם באחדות גשמיות א"א שיעשו וימשיכו להם שם מ"ה דאדם וגם איך יוכלו להיות באחדות גם בנשמיות מאחר ששרשן מבחי' הפירוד כמיש אשר חלק כו' שחלקו והפרידו מבחי' האחדות כו', אך התירוץ לזה יובן ע"פ הנ"ל שיש ב' מיני התחלקות הא' בחי' התחלקות שיוצאות מבחי' היחוד וההתכללות בתחלה שעושה חיבור והתכללות גם לאחר שנתחלקו מפני שכא"א כלול מזולתו גם בהיותם במקורם והיינו בחי' העקודים שכלולי' כ"א ואף שא"כ נתחלק כא"א ל"י מימ מתכללות והתחלקות השני' התחלקות בעצם מתחילת ההוייה כו' שעושה הפירוד כו'. והנה ידוע שבכחי' מ"ל דא"ס שלפני הצמצום הראשון הנ"ק מק"פ כו' הי' כל האורות שעתידי' לצאת כלולי' באור זה הפשוט בתכלית וממנו שרש נש"י כמאמר ישראל עלו במחשבה שהוא מחשבה א' בלבד כו' ושרש אוה"ע למטה הוא מבחי' הצמצום שנק' חשך והעלם וע"כ למטה נק' חשך גמור וכמאמר הנ"ל שהפרידו מאחדותו וכמיש אשר חלק כו' שיצאו בכחי' פירוד להיות בכחי' הסתר וצמצום גמור כו' וכמיש במ"א וזוהו הטעם בכחי' ישראל שלמטה באב"ע יש בכחי' ההתכללות מצד שרשם שלפני הצמצום גמור וזהו שאמרו אתם קרוים אדם דוקא כנ"ל מפני ששרשם בחי' ההתכללות שבעצם משא"כ שרש אוה"ע מבחי' ההתחלקות שבעצם שנק' י נקודות דתוהיו כנ"ל אמנם הנה בחי' הרשימו שנשאר מן ההעלם וצמצום הנ"ל בו כלול כל מה שנתעלם וע"כ הגם שבכחי' הפנימי' א"א להיות באוה"ע בחי' התכללות אבל בכחי' החיצוני' יכול להיות גם בהם בחי' התכללות מצד שרש ההתכללות שבעצם (וגם מטעם שעיקר ההתכללות הוא מפני בחי' ביטול הנק' אין כנ"ל ובסטרא דקדושה להיות בכחי' אין האמיתי' נעשה ההתכללו' בכחי' הפנימי' שנק' שם מ"ה דהוי' דתיקון אבל באוה"ע א"א להיות בכחי' הפנימי' מצד עצם שרשם כנ"ל אך מימ מטעם ששרשם מבחי' הצמצום שנק' אין בענין ביטול המציאות והוא מטעם שע"ש דעשי' נק' אין כמיש כל הגוים כא"י כו' אפס ותוהו נחשבו כלומר אין ממש דנלא תשיבו והוא היפוך א"י' האמיתי' שהוא מקור הכל כו' וע"כ יוכל להיות גם באוה"ע בחי' האחדות כנ"ל) וע"כ לא אמרו רק שאין אוה"ע קרוים אדם בכחי' שם מ"ה אבל בכחי' אלקים שהוא בחי' ב"ן יש גם בהם ההתכללות ואע"פ שמצד שהשם בצמצום דשם אלקים הראשון כו' הרי יצאו למטה בכחי' פירוד אבל מחמת אור הרשימו יוכל להאיר בהם גם מבחי' אור הראשון שלפני הצמצום.

שיאיר גם בבחי' הפנימי' ולא שיניקתם יהי' רק מחיצוניו' דשם אלקים המצמצם ומסתיר כו' כמ"ש מלך אלקים על גוים כו' אלא רצו לקבל משם מ"ה ושיאיר להם בחיצוניו' כמו בפנימיות כמו שבישראל מאיר שם מ"ה בבחי' שם הוי' שהארתו בין באור בין בכלי' וזהו דוקא מדת הת"ת שנק' ישראל כמ"ש ישראל אשר בך אתפאר כו' וז"ש לא הביט און ביעקב כו' כי ה' אלקיו עמו פי' מ"ה ובין שבו שנקי' אלקיו עמו מפני שאין בחי' אלקים מסתיר על שם הוי' ושוה החיצוני' עם הפנימי' (כו') וד"ל וזהו שדקדקו באמרם ונעשה לנו שם וכל עשי' הוא בבחי' הכלי דהיינו לעשות שם מ"ה בבחי' כלי שיאיר בחיצוני' כמו בפנימי' ולא יצטרכו לקבל מבחי' האחוריי' כנ"ל וד"ל.

(ד) **ואחר** כ"ז יוכן כל פרטי ד' הפ' הזאת ויתורצו גם כל הדקדוקים הנ"ל בפסוקים האלה ויהי כל הארץ שפה אחת כו' פי' בחי' מל' דא"ס נק' כל הארץ והי' כלול בה הכל בבחי' האחדות הפשוטה ונק' שפה אחת לשון נוק' להיותה מקבלת דברי' אחדי' מאחד הפשוט והוא לה"ק שכולל ע' לשון כמשי"ת כו' וד"ל. ויהי בנסעם מקדם ואמרו שנסעו מקדמונו ש"ע שהוא בחי' מחה"ק הנ"ל שנק' מח' א' קדמונו לכל כו' והוא בחי' מל' שנתעלם ונתצמצם וירד למטה והוא בחי' הבקעה שמצאו בארץ שנער שמשם שרש בחי' הפירוד אשר למטה כנ"ל אך כדי שיאיר להם למטה גם בהיותם בבחי' הפירוד מבחי' שם מ"ה דאח"פ אמרו בעצה הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים כנ"ל שהוא בחי' האחדות שיתאחדו ע"י עיר ומגדל הזה כנ"ל והיינו לפי שיהי' ראשו בשמים דוקא, שהוא אור המקיף הכללי שנק' שמים ומשם יומשך להם שם מ"ה כנ"ל. וזהו שאז דוקא נעשה לנו שם כו' וד"ל פן נפוץ ע"פ כל הארץ פי' פן יתפרדו ויפוצו ולא יתחברו לעולם ואז יתרחקו מאד מלקבל אור ושפע הפנימי' שא"א להיות כ"א ע"י חיבור והתכללות דוקא כנ"ל. והנה אמרו כאן ב' דברים הא' ונעשה לנו שם והב' פן נפוץ כו' ולכאורה למה צריך לב' טעמים אך האמת הוא דב' דברים הללו דבר וענין א' הוא דמשום ששרשם בעצם מבחי' הפירוד וההתחלקות די' נקודו' דתוהו ע"כ חששו מאד לנפשם פן יפוצו להיות בבחי' הפירוד לגמרי וכמו שהן בשרשן שהפרידן מאחדות וחלק אותם כנ"ל והם רצו לקבל דוקא מבחי' היחוד דשם מ"ה העליון ע"כ אמרו נבנה לנו עיר ומגדל שהוא בחי' אור וכלי עיר הן בחי' אותיות שבנוות הבתים כמ"ש בס"י ה' אבנים בונות ק"כ

כנ"ל: שם נוסף (משא"כ שאר השמות כמו אל אלקים כו' שבכלים אינו מאיר בחי' הוי' רק באורות מאיר בחי' שם הוי').

שנקי': שם נוסף ה'.

הפנימי': שם נוסף וכנ"ל בפ"י מי כמוך באלים הוי'.

בתים והמגדל הוא בחי' אור הכלתי מוגבל העולה למעלה מעלה כמו דוגמת מגדל בעיר גשמי שהוא שומר לעיר לעלות בו הנלחמים להציל את העיר לזרוק אבנים אל העומדי' במצור לעיר (כמ"ש במ"א בפ"י ושדי כמגדלות וכו') וז"ש עיר ומגדל בתוך העיר להיות הקיבוץ והיחוד של אורות וכלים לקבל מבחי' שם מ"ה הכללי הנ"ל ע"י המגדל שראשו מגיע השמים הכללי הנ"ל וד"ל. ובכ"ז מתורץ הדקדוק הנ"ל למה אמרו ב' טעמים ונעשה לנו שם ופן נפוך דהכל א' דבעשיית שם בעיר ומגדל הנ"ל לא יפוצו לעולם כי הוא עיקר בחי' התיקון דומה ממש לבחי' שם מ"ה דתיקון העליון וזהו פי' אדם אדמה לעליון ממש כו' וכמ"ש במ"א וז"ש ונעשה לנו שם כי אם לאו פן נפוך כו' וד"ל. ודקדוק הב' הנ"ל במ"ש ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החילם לעשות ועתה לא יבצר כו' מהו אשר יזומו לעשות ומהו אשר עדיין כעת רק החילו לעשות ומהו החששה בעשיי' השם הנ"ל מה אכפת לו הרי נאמר והארץ נתן לבניא כו'. הענין הוא מובן עפ"י כל הנ"ל בענין אתם קרויים אדם ואין אוה"ע קרויים אדם כו' לפי ששרשם מבחי' הצמצום והפירוד וז"ש אשר חלק כו' ע"כ לא רצה ה' שיאיר בהם בחי' יחוד האמיתי דשם מ"ה הכללי הנ"ל מאחר שכבר חלק והפרידו כו' אמנם ע"י בנין המגדל והעיר עשו בחי' כלי להשראת שם מ"ה הנ"ל וז"ש אשר החילך לעשות בחי' כלי לאור שם מ"ה ויוכלו לפעול ככל אשר יזמו לעשות להיות בבחי' אדם ממש כמו בחי' אדם העליון דאצי' כנ"ל בפ"י אדם אדמה לעליון וסוף מחשבתו ניכרת מתחלת המעשה הזאת אשר החלו לעשות וז"ש ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות לפי שעי' בחי' האחדות וההתכללות דעיר ומגדל הנ"ל יכלו לעשות ולהמשיך שיאיר בחיצוניות כמו בפנימי' כמו בבחי' שם מ"ה דאדם העליון כנ"ל וה' לא רצה כלל בזה מטעם הנ"ל ע"כ ירד ה' לראות את העיר והמגדל כו' להשגיח במקור האחדות שיבוא ע"י עיר ומגדל הזה אשר בנו בני האדם בדוגמא העליונה ויאמר ה' הן עם א' ושפה אחת כו' פי' זאת הסיבה והוא עיקר המקור לבחי' ההתכללות והאחדות בבנין העיר והמגדל הזה מפני שהן עם א' ושפה אחת לכולם פי' שאעפ"י שנסעו מקדמונו י"ע בשרשם כנ"ל אבל למטה מאיר בהן עדיין מבחי' אור הרשימו שנשאר מן האור הראשון שלפני הצמצום כנ"ל שנק' שפה אחת והוא מח' אחת הנ"ל והן עם אח'ד דהיינו בחי' דכר ונוק' הכל בבחי' האחדות אלא שזה נק' אחד וזה נק' אחת והוא בחי' מ"ה וב"ן שנק' אור וכלי שמאירים בשוה כמו בבחי' מ"ה וב"ן דישאל דתיקון כנ"ל בפ"י ה' אלקיו עמו שבבחי' הת"ת מאיר שם הוי' בחיצוני' הכלי כמו בפנימי' האור כו' וע"כ יכלו לפעול כל אשר יזמו לעשות כנ"ל ע"כ א' הבה נרדה ונבלה שפתים כו' שיהיו בבחי'

הפירוד וההתחלקו' לע' לשון שרש ע' לשון הוא מו' מלכים דתוהו כמ"ש בהנחיל עליון גוים בהפרידו בניא בהפרידו דוקא ושרש לה"ק הוא מבחי' היחוד העליון דשם מ"ה וע"כ נק' קדש שהוא בחי' אור אבא שהוא שם מ"ה כמ"ש מ"ה שמו מ"ה ש"ם בניו ונק' א"ק כידוע וזהו שפה אחת שהיו כולם מדברי' בלה"ק דוקא כמ"ש במדרש וכאשר בלבב את לשונם שלא ידברו רק כ"א כפי שרשו' בע' לשון ולא בלה"ק שהוא שרש היחוד וההתכללו' ממילא נפוצו ונתפרדו זמ"ז וז"ש ויפץ ה' אותם כו' וכזה מתורץ גם הדקדוק למה תלה הטעם באמרו הן עם א' ושפה אחת כו' וד"ל. ובכ"ז יובן ג"כ פי' דברי המדרש שאמרו ויהי כל הארץ שפה אחת שדיברו בלה"ק דוקא ודברים אחדים על יחודו ש"ע להיות כי רצו להדמות אליו דוקא בבחי' האחדות כמובן עפ"י כל הנ"ל בפ"י אדם כו' וזהו שאמרו נעלה לרקיע כו', בנסעם מקדם מקדמונו ש"ע כו' כמבואר הכל למעלה ויפץ ה' אותם שאין להם חלק לעוה"ב כי שרש העוה"ב הוא בחי' התיקון שלאחר הכירור מכל ז' מלכים שמתו כידוע והם פשטו יד בעיקר שהוא בחי' שם מ"ה שיאיר גם בעולם הפירוד כנ"ל אך עכ"ז לא נאבדו כדור המבול לפי שהיו בהן אהבה ואחזה ובדור המבול ה"י בהם גזל ומריבה כו' ללמדך שגדול השלום ושנאווי המחלוקת והיינו מטעם הנ"ל שבמקום היחוד שנק' שלום שורה משלימותא דכולא ואינו שורה במקום הפירוד מטעם הנ"ל כו' (וזשרז"ל ע"ז פיזור לרשע"י נאה להם ונאה לעולם כו' וד"ל) ומעתה יובן ג"כ פי' דברי הזוהר בפ' זאת כנ"ל, ויהי בנסעם מקדם מקדמאה דעלמא דכתיב ונהר יוצא מעדן ומשם יפרד כו' כיון דנטלי מתמן הוה פרודא כו' פי' קדמא דעלמא הוא בחי' מחה"ק הפשוטה בתכלית והוא בחי' מל' דא"ס ובלשון המדרש נק' קדמונו ש"ע וכתיב ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם פי' ה' אלקים הוא בחי' מ"ה ובכ"ז גן בעדן הוא בחי' חו"ב שמאירים במל' וז"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד כו' דהיינו דוקא מן הנהר הזה שהוא בחי' בינה מתחלק לד' נהרות שנק' ד' ראשים שהן ד' מוחין חו"ב וחוי"ג כו' אבל בבחי' עדן עצמו עדיין אין שם בחי' התחלקות ופירוד כלל להיות כי מאיר בשם מ"ה דחכ' מבחי' קדם הנ"ל והוא ענין הנ"ל בהפרש שבין בחי' עקודי' לנקודי' שבבחי' העקודי' כל העיס כולם כלולי' כא' משום שמאיר שם מבחי' שם מ"ה הכללי כו' והוא בחי' מ"ה דחכ' דעדן וכידוע שבחכ' אין התחלקות עדיין כו' אבל בבחי' נקודי' דבינה שם מתחלקי' המדות ונחלקו לד' ראשי' בכלל כנ"ל. וז"ש ויהי בנסעם מקדם כיון דנטלו מעדן הנ"ל כתיב ומשם יפרד שהוא בחי' הנקודי' הנ"ל ששם ה"י בחי' השבירה בשם ס"ג כנ"ל אבל כד אינון כנישין בעדן בהתכללו' דשם מ"ה לא הוי פרודא כלל אלא הן מיוחדי' ביתוד

העצמות כמו בחי' העקודי' כו' וז"ש וימצאו בקעה תמן נטלו לאפקאה מרשר עילאה שנק' רה"י עולם היחוד לרשו נוכראה שנק' רה"ר עולם הפירוד ממש והוא בחי' היש דנוגה שבא מסיבת השבירה דנקודות דתוהו כנ"ל כרשר העי' שרים דנוגה שנק' טורי דפרודא כו' מטעם ששרשם מבחי' הפירוד וההתחלקות דנקודו' דתוהו שהיו בבחי' יש אנא אמלוך כו' וד"ל. א' ר"א בחכמתא דרשיעו אתו בגין לאפקא מרשו עילאה לרשו אוחרא ולאחלפא יקר' ליקרא נוכראה פי' ע"ד הנ"ל ככונת בנין המגדל שמאיר בהם שם מ"ה העליון גם בהיותם בבחי' הפירוד וז"ש לאחלפא יקר' שהוא בחי' הת"ת שבו מאיר שם מ"ה מבית ומחוץ בשוה כנ"ל ליקרא נוכראה להיות שורה יקר זה ברשו' הרבים עולם הפירוד כו' וד"ל ומ"ש בחכמתא דרשיעו אתו היינך כמ"ש חכמים המה להרע כו' שהוא בחי' חכ' דקליפה להמשיך ע"י בחי' האחדו' ג"כ אך הוא להרע ולא להטיב והוא כדי להיות כל שפע טוב דוקא בהיותם כרע ופירוד גמור ולא יצטרכו להיות בבחי' הביטול כלל, וזהו הנק' חכמתא דרשיעו שהוא היפך חכ' דקדושה שהוא בבחי' הביטול דבחי' מ"ה וז"ש ארמי אובד אבי כו' וכמ"ש במ"א בפי' אני חכ' שכנתי ערמ"ה כו' וד"ל. אמרו האי בקעה אתר למיהב ולאחלפא ליבא לאתהנא' בי תתאי נתקין באתר דא עיר ומגדל ונעשה לנו שם אתר דא יהא לן לדחלא נבנה לאתר דא עיר ומגדל למה לן לסלקא לעילא דלא נוכל לאתהנא' מיני פי' עתה קמפרש ואזיל באיזה חכמת' דרשיעו אתו לאפקא' כו' להמשיך להם שם מ"ה כו' ואמרו בהאי בקעה דאיהו אתר כו' פי' האי בקעה הוא בחי' הצמצום האחרון-למטה להסתיר אור האלקי' לגמרי ויוכלו להיות' בבחי' נפרד לגמרי וז"ש האי בקעה הוא אתר ושרש לאחלפא למטה לאתהנא' בי' תתאי שלמטה מטת בבחי' הפירוד ממש ע"כ אמרו בעצה נתקין באתר דא עיר ומגדל ונעשה לנך שם פי' שימשיכו לאתר דא מבחי' שם מ"ה שיאיר בחיצוניו' כמו בפנימינו, וע"ד הארת שם מ"ה בקדושה שהוא ע"י בחי' ההתכללו' והאחדו' בכלים דוקא כך רצו לעשות כלי לשם מ"ה הנק' עיר ומגדל לההוא אתר שבבחי' הצמצו"י שנק' בקעה. וז"ש לההוא אתר נבנה עיר אתר דא יהא לון לדחלא בהעלאת מינ' ע"י ביטול האחדו' שבהם כנ"ל וזהו שכאו בחכמת' דרשיעו להמשיך יחוד העליון גם בעולם הפירוד כו' ולמה לן לסלקא לעילא לקבל מבחי' שם מ"ה דקדושה ע"י בחי' הביטול היפך הפירוד שלא נוכל לאתהנא' מיני' בבחי' הרגשת עצמותו לבחי' יש כלל וכלל כנ"ל וד"ל. פן נפוץ לדרגין אחרנין ונתבדר לסטרי עלמא פי' פן יבואו לבחי' קבלת השפע כמו שהן

האחרון: שם הראשון שנסעו מקדם כו' כנ"ל שמשם נמשך שורש הצמצום האחרון.

הצמצו': שם נוסף דשם אלקים הראשון.

בקעה: שם נוסף (כידוע דהר ובקעה הוא בחי' מ"ה וכ"ז דו"ג כו').

בשרשם מבחי' ענפין מתפרדין ונק' נפילת הכלים דתוהו למטה בבחי' אחורי' דשם ב"ז בשם דרגין אחרנין שרחוקים מאד מאד מבחי' פנימי' האור שבקו וחוט דאצי' כו' כידוע וד"ל. וירד ה' לראות כו' אשגחותא דלעילא הוה בקדמיתא כו' פי' בשרשם הראשון ואח"כ ירד לראות במגדל התחתון כו' אשר בנו ודאי כו' כי נק' בני האדם דנפקו מא"ק וכל אשר יזמו לעשו' ע"י שם מ"ה ודאי אמרו ובעו למבנא לעילא וד"ל. בגין דכד דינא אתא בעלמא מבחי' ריבוי הצמצומים הא אתר דא לקבלי' להמתיק ע"י שם מ"ה שבבנין עיר ומגדל הזה כנ"ל ומהכא אהני עלמא ויתון בבחי' הגשמת השפע דהא לעילא דחיקו איהו להיות' בבחי' תכלית הביטול כו'. ויאמר ה' הן עם אחד ביחודא כולהו כחד שהוא בחי' אדם דמ"ה בהתכללו' ודאי יצלחון אלא יתבדרון דרגין לכל סטר כמו שהוא בשרשן בבחי' ההתחלקו' וממילא יתבדרון הני דלתת' וז"ש ויפץ ה' אותם וד"ל וההוא לישראל דממליון בלה"ק עביד לון סיועא בגין דבעובדא ובמילולא דפומא תליי' מילין אילין לאדבקא כונה דלבא פי' כמ"ש ויהי האדם לנפש חי' ותרגומו לרוח ממללא שהדיבור הוא הכולל לבחי' אדם ונק' בחי' מדבר ואז יכול לכוין אל היחוד דשם מ"ה דאבא כמ"ש מה שמו מה שם בנו והוא שרש ענין לה"ק שנמשך מאור אבא וכולל ע' לשון שבו' המדות דתוהו ומיד דאתבלבל לישנהון לא יכלו לאתקפא רעותהון בכונה דשם מ"ה מפני שאין כאן בחי' כלי לחזק ולא תקפא כונת ורצון ההתכללו' בגין דחילו דלעילא ויחוד העליון לא אשתמודע בר בלה"ק מטעם הנ"ל וע"כ עיקר העצה לבלבל הלה"ק ואעפ"י שהן עם א' אם לא יהי' להן שפה אחת יחדלו לבנות העיר הנ"ל כי כל הנחלים הולכין אל הים שהוא הדיבור וממילא איתבר תוקף האחדות שבהן בשרשן ויתבדרון כו' וד"ל. ועתה לא יבצר בגין דאינון בלבא חד וממללי בלה"ק לית מאן דימנע ויסתיר האור מבית ומבחוץ כי זהו דומה ליחוד דמ"ה ובין שנא' ויקרא שם אדם דו"ג ויברך כו' אבלבל דרגיהון לעילא לעורר שרשם שבבחי' הפירוד ולא יהיו עם א' ולישן דלהון לתתא וכדין יתמנע עובדיהון כו' וד"ל. מכאן דמארי מחלקות לית לון קיומא משם מ"ה בגין דכד כו' אילין עם אילין כו' ולא שליט בהון דינא כנ"ל ולעתיד כתיב אז אהפוך אל העמים שפה ברורה שהוא ענין תשלום הכירור בבחי' ב"ז דתוהו ע"י שם מ"ה ויקרא שפה ברורה שיוכללו הע' לשון בלה"ק לקרוא כולם בשם ה' שהוא שם מ"ה דת"ת ולעבדו שכם א' בבחי' יח'ת דשם ב"ז שנק' שכם וכתפין אבל יהי' ה' אחד ושמו א' שוין בקומתן למהוי אחד באחד ממש' כו' וד"ל).

ויאמר הוי' אל אברם לך לך מארצך וממולדתיך אלי הארץ אשר אראך והייתי שם לגוי גדול כו'. הנה כתי' והי' שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך וזה קאי על עת שנימול אברהם שאז הי' בן צ"ט שנים ואז נק' אברהם בתוס' ה' משא"כ תחילה הי' נק' אברם ואמנם כשנצטוו לצאת מח"ל לארץ כנען הי' בן ע"ה שנה וכמ"ש ואברם בן ע"ה שנה בצאתו מחרן ואז נאמר לו לך לך מארצך כו' ומעת הציווי עד שבאי' לארץ כנען הי' כ"ד שנה דהיינו מע"ה שנה עד צ"ט שנה ואח"כ הימולי' בשר ערלתו ואז נולד ממנו יצחק. ונמצא שיש כאן ג' זמנים מחולקים הא' קודם שהי' ע"ה שנה שאז לא נצטוו כלל לילך לארץ כנען יוהב' בהיותו בן ע"ה שנה שאז נצטוו לילך לארץ כנען כמ"ש לך לך מארצך כו' והג' הוא אחר הכ"ד שנה הנ"ל שהי' מעת הציווי עד הקיום דהיינו כשנעשה בן צ"ט שנה שאז הימולי' א"ע ונק' אב המון גוים כו' והנה להבין כל תוכן ענין מעשה זו ויסודתה בהררי קודש עליון למעלה מעלה באלקות ששם יש ג"כ בחי' אברהם ושהוא יוצא מארץ מולדתו לארץ כנען בתמידות כידוע שהתורה אינה סיפורי מעשיות לפי שע"ה בלבד כי היא נצחית כו' יש להקדים תחילה להבין מהו בחי' אברם ומה שניתוסף בו אח"כ ה' ואז נק' אברהם כי הנה ידוע דנוטריקון אברם הוא שני תיבות אב רם פ"י אב הוא בחי' ח"ע שנק' אבא דאצי' וכמ"ש כי אתה אבינו דקאי על בחי' חכמה הנק' אתה שנקראת ג"כ אב כו' היינו מפני שהיא מקור ושורש הנאצלים כמ"ש ראשית חכמה וכמו עדי"מ השכל שהוא מקור ושורש לכל הכחות שתחתיו כמו המדות ומו"ד' שכולם מסתעפים ממנו כו' וע"כ נק' אב כמו האב שממנו בא עיקר השפע כי כח המוליד הוא מהאב עד שמוליד בדומה לו כו' ואמנם אב רם היינו בחי' רוממות החכמה ונק' תעלומות חכמה או חכמה נעלמה דהיינו נקודת החכמה שבכתר ובלשון פרד"ס נק' חכמה שבכתר ועפ"י לשון הגאונים נק' שכל הנעלם מכל רעיון כו'.

וביאור הדברים הוא כי הנה ידוע דהחכמה נק' אין כמ"ש והחכמה מאין תמצא ונק' ג"כ כ"ח מ"ה שהוא בחי' ביטול ואין כמו מה פשפשת כו' ולכאירה יפלא שהרי פעמי' נאמר שהחכמה נק' יש וכידוע בפ"י מאמר קנה חכמה קנה בינה שבי' פעמים קנה הם בגימטרי' יש וכך פ"י הפשוט בענין כח מה הוא מורה ג"כ שהוא בחי' יש כי מה הוא לשון מהות דהיינו שהוא בחי' מהות יש ודבר כו' ואמנם הענין הוא דשניהם אמת דהיינו שבחי'

אל: בבוך 118 כו' אל.

והיית: בבוך 118, 552 ואעשך.

שם: בבוך 118 ליתא.

שבא: בבוך 552 עת שבא.

הימולי: בבוך 118 מל.

ומו"ד: בבוך 552 ומחור"מ.

החכמה הגלוי' שבאצ"י נק' יש להיות כי החכמה היא מקור להתהוות ההשגה דבינה שהוא תכלית הישות צדיקים יושבים ונהנים כו' ועד"מ סקירותי השכל שאע"פ שאינו בבחי' תפיסא והשגה באדם כי היא רק כמרחף על המוח מלמעלה עכ"ז הוא מקור להתפשטות ההשגה שהרי מסקירת השכל היא שנמשכת ההשגה וע"כ נק' יש כנ"ל משא"כ בחי' מקור החכמה דהיינו בחי' חכמה שבכתר נק' אין ולהיותה למעלה מבחי' שכל גילוי ואינה אפי' שרש ומקור להתפשטות ההשגה וע"כ נק' מוחא סתימאה דלא מתפתחא לליב שבילין פי' שאינה נגלית להיות מקור ושורש להתחלקות השכל במדות שזוהו ענין הליב שבילין שהם ליב מיני המשכות מהשכל שבמוח למדות שבלב כידוע ואין זה אלא מהשכל הגילוי במוח שהוא בחי' חכמה דאצ"י למעלה שהוא יכול להתחלק משא"כ העלם אור החכ"י דא"א להיותו למעלה מעלה מערך שכל גילוי כנ"ל מכ"ש שאינו מתחלק לליב שבילין כי איך יתכן לומר שתתחלק לחלקי' אחרי שעיקר מציאותה נעלם הוא כנ"ל וע"כ נק' סתימאה כו' והיינו כמו עד"מ כח המשכיל שבנפש המוליד וממציא מושכלות שמאחר שאנו רואים שיכול להוליד כמה מושכלות פרטיות מוכרח לומר שהוא עצמו אינו ממהות שכל גילוי כלל כי אלו הי' ג"כ מציאות שכל גילוי בודאי שהי' מתואר על אופן ומציאת שכל פרטי וא"כ לא הי' יכול להוליד רק אותה השכל ולא שכליים אחרי' ומאחר שאנו רואי' שכחו גדול עד להוליד כל המושכלות בודאי שהי' מוכרח שאינו ממהות שכל גילוי כלל אלא שהוא כח היולי שמופשט מכל התוארים פרטיים השכליים ואינו רק כח וחיות המוליד שכליים כו' וע"כ יכול להוליד כמה מיני שכליים מובדלים זה מזה כו' כמ"כ למעלה שאור החכמה דאצ"י מתחלק לחלקי' לליב שבילין במדות להיות שהיא בחי' גילוי החכמה וע"כ נק' יש כנ"ל בענין קנה חכמה קנה בינה והן ענין ש"י עולמות שצדיקי' יושבי' ונהני' בהם מזיו השכינה דהיינו מההארת ההשגה עליונה דבינה שנמשכה מהחכמה כו' משא"כ חכמה שבכתר נק' אין להיות שאינה אפי' מקור ושורש לגילוי ההשגה כנ"ל ונק' סתימאה ואמנם אע"פ שהתהוות החכמה הגלוי' הוא מח"ס אינו מהארת עצמיות הח"ס כי נעלמה היא כנ"ל אלא רק מבחי' הארה חיצוני' שאינו נוגעת כלל לעצמותו כמו הארת שכל הגילוי מכל המשכיל שהוא ג"כ רק הארה חיצוני' שהרי אינו ממהות ומציאות עצם כח המשכיל כי עצם כח המשכיל אינו בא לידי גילוי כלל רק שפועל בכחו גילוי המושכלות כו' וכמ"ש במ"א כמ"כ הארת החכמה דאצ"י מח"ס היא רק מבחי' החיצוני' ומותר המוחין אבל עצם האור

דח"ס אינו מתגלה כלל כנ"ל וזהו ענין קו המדה שהוא בחי' גבו' דע"י המתלבש בח"ס שהוא המודד שפע הח"ס שע"כ תבא ולא יותר וכידוע ואמנם זהו דוקא בבחי' ההשתלשלות שהוא סדר ההנהגה בתמידותי' שע"י קו המדה שאז מקבלת החכמה דאצי' הארה חיצוני' בלבד ממו"ס כו"י אבל בבא לפעמי' התעוררות מעצמות המאציל בע"י וא"א אז יאיר ג"כ אור חדש מכתר בחכמה דהיינו שתקבל החכמה דאצי' מעצם ההארה דח"ס בתוס' עילוי רב מכפי ההנהגה התמידית. כו' וזהו כללות ענין המעשה דאברם שאמר לו הו"י לך לך מארציך כו' פי' אב רם היינו בחי' העלם האור דח"ס שנק' חכמה הנעלמה או תעלומות החכמה ובלשון הגאונים נק' שכל הנעלם כנ"ל שזהו פי' אב רם דהיינו רוממות החכמה שבכתר והו"י הוא בחי' עצמות המאציל שלמעלה מח"ס כנ"ל ואמר לו הו"י לך לך מארציך דהיינו מבחי' מל' דא"ק אל הארץ אשר אראך דהיינו בבחי' בינה או מל' דאצי' שהן עלמין דאתגלי' כידוע והיינו משום שע"י שהי' תוס' הארה בח"ס מעצמות המאציל שזהו ענין ויאמר הו"י אל אברם כו' אז הי' ג"כ תוס' אור מח"ס באצי' שלא כסדר ההשתלשלות כנ"ל אך הנה בפ' לך לך מארציך אל הארץ כו' יש ב' פירושי' הא' הוא כפשוטו לך לך מארציך היינו מבחי' מל' דא"ק כי המל' נק' ארץ כידוע וארציך היינו בחי' המל' דח"ס ובדרך כלל הוא בחי' מל' דא"ק כי א"ק הוא כתר הכללי כידוע ואל הארץ אשר אראך היינו בחי' בינה שהיא עלמא דאתגלי' כנ"ל והיינו ענין המשכה מלמעלה למטה מהעלם האור דח"ס שלא הי' אפי' מקור ושורש להשגה כנ"ל להיות מאיר ומתגלה בחו"ב דאצי' שהם בחי' שכל הגלוי כנ"ל והיינו מפני שהי' תוס' הארה מעצמות המאציל בח"ס שזהו ויאמר ה' אל אברם כו' והב' הוא לך לך מארציך היינו מבחי' מל' דאצי' שנק' ארציך לשון נוכח להיותה בחי' גילוי הארת האצי' כידוע אל הארץ אשר אראך היינו בחי' בינה שנק' ג"כ ארץ כידוע בזוהר דאית ארץ ואית ארץ כו' ע"ש והוא בחי' העלאת האור דח"ס אחרי שכבר ירד ונמשך בריבוי הירידו' עד שנמשך בבחי' מל' דאצי' הנק' ארציך כנ"ל להיות עולה באור הבינה דאצי' הנק' ג"כ ארץ והוא ענין עלי' מלמט' למעלה דהיינו בחי' העלאתי' האור וזהו היפוך מכפי המכוון שלפי פי' הא' שהוא ענין ירידת האור דח"ס להאיר למטה דוקא כנ"ל אך הענין דשניהם עולים בקנה. א'

האור דח"ס: בבוך 118 אור הא"ס.

בתמידות: בבוך 118 במדות.

ממו"ס כו': בבוך 118 ממהו"ע.

ההנהגה התמידית: בבוך 118 הנהגת המדות.

האור דח"ס: בבוך 118 אור א"ס ב"ה.

העלאת: בבוך 118, 552 הסתלקות.

בקנה: ע"כ נמצא בבוך 552.

שהמכוון העיקרי במעשה זו הכל א' דהיינו ענין תוס' הגילוי באור הח"ס שזהו ויאמר אל אברם ואז יהי ג"כ תוס' גילוי מח"ס באצ"י כנ"ל וזהו לך לך כו' אך כי ידוע שבכל ירידה והשפעה מעליון לתחתון יש בחי' רצו"ש דהיינו בחי' ההסתלקות של המשפיע וההתפשטות שלאח"כ ונק' ג"כ מטי ולא מטי כו' ולפי פ"י הראשון מדבר כאן בבחי' ההתפשטות דח"ס למטה דהיינו לך לך מארציך שהיא מל' דא"ק למטה בבחי' אצ"י ולפי פ"י הב' מדבר באיכות ההסתלקות דח"ס מאצ"י לרשרו כו' והרי המכוון בשניהם אמת הוא כ"א לא הי' הגילוי דח"ס למטה לא הי' יתכן לומר שיסתלק למעלה כו' וד"ל.

והנה ירידת האור דח"ס למטה באצ"י ומשם בבי"ע אינו אלא אחר שנימול אברם דווקא וכמ"ש המעשה דמילת אברהם תיכף משבא לארץ כנען דהיינו משום שענין הליכת אברם לארץ כנען היינו למעלה המשכ' אור הח"ס באבי"ע וזה אינו כ"א אחר המילה כו' ולהבין זה יש להקדים תחילה ענין המילה מהו כי הנה ידוע בענין מילה ופריעה שהם אותיות מ"ל י"ה או פרע י"ה כי פ"י מל הוא לשון גילוי כמו לרוח ממללא כו' עתים חשות עתים ממללות וכן פרע לשון גילוי כמו ופרע את ראש האשה והיינו בחי' גילוי י"ה שהם אר"א דאצ"י והוא ע"י כריתת הערלה דווקא וכמו"כ באברהם נאמר והוא יושב פתח האוהל ופ"י בווהר חסד אתגל"י בפומ"י דאמה דהיינו בחי' ירידת אור חסד עליון במל' כו' והכל הוא לאחר כריתת הערלה דווקא והענין הוא כי הערלה הוא בחי' קליפת נוגה שמסתרת על אור האלקי המאיר ומחי' את הנבראים עד שנעשים בחי' יש ודבר נפרד בפ"ע לומר לי יאורי כו' וכמ"ש בס' הקבלה בענין ג' שנים דערלה ע"ש וע"כ א"א להיות ירידות והמשכות האור כשעדיין הערלה קיימת שקליפת נוגה עדיין בשלימותה מפני שיקבלו יניקה כו' וכמו עד"מ ברב שלומד עם תלמידו כאשר צריך לפרש ולהסביר איזה השכלה עמוקה לתלמידו ואין שכליהן דומות זו לזו יש מהם אנשים בעלי דיעה רחבה שהוא מובטח בהם ששיגו ההשכלה לאמיתתה ולא יטעו בדבריו ויש מהם בעלי קטני השכל שלא יבינו אמיתות השכל ואם ישמעו אותו כמו שהוא יעותו אותו ויטעו בו ויסורו מדרך הישרה כו' ולזאת א"א לו להסביר להם השכל כמו שהוא מחמת אותן התלמידי' שיטעו כנ"ל וכדאי' בגמרא שלא ישתו התלמידי' ממים הרעים וימותו כו' וע"כ צריך להו לצמצם ולהעלים את השכל עד שלא יטעו כו' והיינו שמסתיר ומעלים נקודת תמצית השכל ופנימיותו שלא יהי' בולט כ"כ עד שלא יתבלבלו מעצם עמוקותיו וגם הוא מעלימו בלבושים רבים דהיינו במשלים וחידות וכיוצא אבל אם הוא מובטח בתלמידו שיבינו השכל כמו שהוא אצלו דקיימי' אדעת' דרבי' אינו צריך להעלים ולהסתיר להשכל אלא אומרו כמו שהוא כו' וכן עד"מ כשאדם מתפעל מאיזה בשורה טובה

ומשתעשע ומתענג מאד אם הוא מתיירא מאיזה שונאי' שיתנו ענין להרע על שמחתו ותענוגו הוא מעלים ומסתיר העונג שלא יהי' ניכר גם בפני אוהביו מעוצם יראתו מפני השונאים משא"כ אם אין לו שונאים הוא מראה עוצם העונג לעין כל כו' וכמו"כ למעלה הארת הח"ס המאיר באבי"ע בתמידית היא מתמצמת ומתעלמת בלבושים רבים ע"י השערות דדיקנא כידוע דהיינו מפני שבאבי"ע יש קליפות וחיצונים אשר אינן ראויים לשפע זו וע"כ צריך האור להתצמצם ולהתעלם עד שלא יוכלו לינק וע"כ גם בעולמות דקדושה הוא מאיר בצמצום וכנ"ל במשל הרב שמעלים שכלו גם בפני תלמידי' הגדולים מצד היראה מאותן תלמידים הקטנים שלא ישתו ממים הרעים כו' וא"א להיות תוס' גילוי האור למטה אם לא ע"י שיעברו החיצוני' להיות ואת רוח הטומאה אעביר כו' ולא יהי' מסתירי' כלל על אור קדושת ה' וזה יהי' לעתיד שנאמר עין בעין נראה כו' שיהי' בחי' גילוי טלא עילאה בדולחא שהוא גבורה דע"י המלוכש בח"ס שהוא הטל שעתיד להחיות בו את המתים ועליו נאמר טל אורות טליך והיינו ע"י שיכרתו החיצונים כמ"ש בלע המות לנצח אמנם גם עתה יש הארה מעין זה מח"ס והוא כנ"ל בענין לך לך מארציך כו' שהוא בחי' תוס' אור מח"ס שלא כפי ההשתלשלות ואין זה דווקא כ"א אחר שנימול אברהם שכרת הערלה שהיא בחי' קליפת נוגה המסתרת ואז יכול להיות הגילוי למטה בעולמות דקדושה וכנ"ל במשל הרב כשארין לו תלמידי' קטני' הוא אומר השכל כמו שהוא כו' וזהו שנאמר לו מצות מילה משבא לארץ כנען דוקא משום שמצות המילה להכרית החיצונים הוא דוקא כשיש תוס' הארה שאז הוא היראה והיינו כשבא לארץ כנען שהיא בחי' מל' כידוע וכנ"ל במשל וד"ל.

ועתה צריך להבין מה שאמר לו הקב"ה לאחר שנימול לא יקרא עוד שמך אברם כ"א אברהם כו' דמשמע שתוס' ה"א זו היא מעלה יתירה שנודעת לו ע"י המילה ולכאורה הוא פלאי מהו השבח כ"כ בתוס' הה"א הרי שורש הה' הוא בבחי' בינה שנק' ה' עילאה והיא למטה גם מבחי' חכמה דאצי' ואצ"ל מבחי' חכ' שבכתר וא"כ מהו המעלה שניתוסף הה"א ונק' אברהם הלא בתחילה כשנק' אברם שמורה על ח"ס הוא לכאורה יותר גבוה מאד נעלה כו'. אך הענין יובן ע"פ הקדמה בתחלה והוא להבין מאמר הידוע בזוהר ע"פ ועבד הלוי הוא כו' הוא דא עתיקא שלכאורה הוא פלאי שהרי ידוע שהלויים שרשן מבחי' בינה מקור הגבו' דקו השמאל וא"כ מ"ש בהם

שאבי"ע: בכוך 118 שבבי"ע.

כו': בכוך 118 מן הארץ כו'.

נראה: בכוך 118: יראו.

ועבד הלוי הוא קאי על בחי' בינה שנק' הוא מפני שהיא בחי' עלמא דאתכפיא ונק' לכך הוא לשון נסתר כו' וא"כ מה זה שאמר הוא דא עתיקא איזוה שייכות יש לבחי' בינה עם עתיק ואם הוא מפני שאור עתיק מלוכש תוך כל ספירה וספירה וכידוע שהוא כמו התענוג שמתלבש בכל כחות הנפש כמו בשכל ומדות כו' וכיצא א"כ מהו שאומר שבינה דוקא נק' עתיק הרי החכמה מקבלת האור בתחילה כמ"ש ראשית חכמה והי' מהראוי שיהי' בה ביותר הארת ע"י כו'. והנה לכאורה הי' נראה לפרש שבאמת הארת ע"י הוא בחכמה יותר מבבינה להיות הראשון בקבלת השפע ונטל חלק בראש כו' ומ"ש על בינה הוא עתיקא דמשמע שיש בה יותר הארת ע"י היינו באיכות הגילוי דהארת ע"י שבבינה הוא יותר בגילוי מבחכמה כו' ואע"פ שהחכמה גבוה יותר מן הבינה מ"מ אין בו גילוי התענוג כ"כ כמו בבינה מפני שטבע אור החכמה הוא בחי' העלם ואין וע"כ גם התענוג שמאיר בו הוא ג"כ בבחי' העלם משא"כ בחי' בינה שהוא בחי' גילוי ההשגה ע"כ גם התענוג שמאיר בה הוא בבחי' גילוי וכמו בנפש שהרגשת התענוג הוא ביותר בהשגת השכל כשמשיגו באורך ורוחב מבכריקת וסקירת השכל כו' ולא מצד יתרון עצם מעלת ההשגה על הבריקה והסקירה של השכל כנ"ל שיתכן לומר שמעלת התענוג שבהשגה הוא מעולה בעוצם על התענוג שבסקירת השכל כנ"ל כי אין יתרון כלל להשגה כו' ואדרבה החכמה גבוה יותר כידוע רק שהוא מצד ההשגה היא בבחי' גילוי ע"כ גם התענוג מורגש בה כו' וכמ"כ נאמר בפ"י בינה דא הוא עתיקא שלא מצד שעצם הארת ע"י שבה הוא יותר נעלה מהארת ע"י שבחכמה רק שהוא מצד הגילוי כו' אבל באמת לא יתכנו כלל דברי הזוהר לפ' פי' זה באמרו הוא דא עתיקא דמשמע מדבריו שעצם הבינה נק' עתיקא והחכמה אינו נק' כן כו' ולפי פי' הנ"ל יש הארת ע"י בחכמה כמו בבינה ואדרבה יותר כו'. והענין הוא דבאמת הפירוש כפשוטו שהבינה דוקא נק' עתיקא ולא החכמה להיות כי הארת ע"י הוא בבינה יותר מבחכמה כו' וע"כ אמר הוא דא עתיקא שבינה דוקא נק' עתיקא ולא החכמה ואע"פ שהבינה נמשכת מהחכמה כמשל ההשגה שמתפשטת מסקירת השכל וא"כ מאין יתווה בה התענוג יותר מבחכמה הלא דיו לבא מן השפעי' להיות כמוהו הענין הוא דאע"פ שהבינה נמשכת מהחכמה היינו רק בכל שכל פרטי שבחי' בינה שבו שהוא התפשטות אותו השגה נמשכה מבחי' החכמה שבו שהוא מהסקירה של אותו המושכל שהי' בתחילה שהוא המתפשט בהשגה אבל כח אותו ההתפשטות אינו נמשך כלל מסקירת השכל והמופת לזה הוא ממה שאנו רואים שיש אנשים שיכולים להמציא תמיד שכליים חדשי' בבחי' בריקה וסקירה ואע"פ אינו יכולין להבינם בהשגה באורך ורוחב כו' והיינו

מפני שכח המהווה ההשגה הוא כח מיוחד בפ"ע ולא ששרשו מחכמה כו' וע"כ אנו רואים שיש מי שאינו יכול לחדש המצאות חדשות ואעפ"כ הוא בעל השגה בכל שכל שישמע מזולתו בקצרה וירחיבנו בכפליים בהשגתו באורך מילי והסבר כו' וזהו מצד כח ההשגה שיש בו לתפוס ולהשיג השכל כו' וזהו מבחי' בינה ואע"פ שאין בו כח החכמה להוליד שכליים חדשים מ"מ יש בו כח זה דבינה להיות שהוא כח מיוחד בפ"ע ויש לו שרש ומקור בהעצמות ולא שעיקר תולדתו מהחכמה כנ"ל וע"כ יתכן שיהי' כח נעלה בבינה יותר מבחכמה עד שתקרא הבינה בשם עתיק כנ"ל דהיינו שיהי' בה הארת ע"י יותר מבחכמה ואע"פ שבהשתלשלות היא למטה יותר מ"מ מאחר שיש לו שרש מיוחד בפ"ע ויכול להיות שבמדריגה א' תהי' יותר גבוה כו' והענין הוא שהיא הנותנת דלפי שהבינה היא למטה בהשתלשלות נמוכה יותר מבחי' החכמה כמו ההשגה והסבר השכל שהיא למטה יותר מנקודת השכל כי נקודת השכל הוא תכלית הפנימי' ועומק הכוונה משא"כ ההשגה וההסבר הוא רק בחי' חיצוני' השכל וכנראה בעליל שכשיבא למעלת פנימי' כוונת השכל אז לא יצטרך כלל להסבר ואריכת הדברים כו' אך היא הנותנת שמוכרח להיות ששרשו יותר גבוה וע"כ הוא מתלבש למטה במדריגות היותר תחתוניות וכידוע מענין הכלל הגדול שבהשתלשלות איך שכל בחי' שהיא יותר נמוכה למטה שרשה יותר גבוה כו' וביאור הענין יובן ע"פ הקדמה להבין מה שנשתבחו גדולי החכמי' הראשונים במה שיוכלו להמשיך משלים ולחדות חידות וכאשר העיד הכתוב על שלמה המלך ע"ה וידבר שלשת אלפים משל וכן על ר"מ אמרו רז"ל דהוה תלת מאה משלי וזה פלאי לכאורה איזה שבח גדול יש בכאן הלא המשלים הם רק מעניני גשמיים שבעוה"ז ויותר הי' ראוי לשבחם בידיעת רזין עילאין ולמה עשה מהטפל עיקר כו' אך הענין הוא דאע"פ שהמשל בעצמו אינו כלום והוא למטה הרבה מהנמשל והוא רק טפל להנמשל שהרי עיקר המשל הוא רק תועלת להשיג הנמשל אבל אחר שכבר השיג הנמשל אז המשל הוא אך למותר עכ"ז הוא הוראה על פנימי' המושכל דוקא שלמעלה מערך גילוי השכל דהיינו שכדי להמציא משל לנמשל מוכרח להיות ע"י השגת עומק דוק והענין כי המשל הוא בחי' לבוש להשכל כדוגמת הלבוש הגשמי שמלביש להאדם והוא טפל אליו שאינו רק להגינו שיוכל לילך כי א"א לילך ערום כמו"כ המשל הוא הטפל להנמשל שאינו רק לתועלת השגת הנמשל כו' אבל עצמותו ומהותו טפל הוא אך כדי להמציא אותו דהיינו להכיר הלבוש המתדמה בדוגמא אמיתית לפי אותו הנמשל מוכרח להיות ע"י ידיעת פנימיות המושכל שאז ידע ויכיר באיזו לבוש להלבישנו משא"כ אם הוא משיג השכל כמו שהוא באותיות דהיינו בחי' גילוי השכל לא יוכל להמציא לו משל ולבוש אחרי שאינו יודע עצמותו ומהותו כלל וע"כ אנו רואים שיש מי ששיג איזו שכל

ואעפ"כ לא יוכל להמציא לו משל דהיינו מפני שאינו משיגו לעמקותו וזהו שנשתבחו גדולי החכמים הראשונים במה שיוכלו לומר משלים לא מצד עצמותן ומהותן של המשלים רק להיותם הוראה על הכרת פנימית המושכל שלמעלה מערך שכל הגילוי כו' וכמו"כ אנו רואים שלפי ערך השכל איך שהוא אם עמוק עמוק אם פשוט כו' ככה יצטרך לפי ערך זה למשלים שאם יהי' השכל רב ועמוק עמוק יצטרך למשלים הרבה ואם לא יהי' עמוק כ"כ לא יצטרך למשלים כ"כ דהיינו לפי ערך עמקות השכל כך צריך ללבושים והסברי' רבים עד שיוכלו לתופסו להכיר בעצמותו משא"כ אם לא יהי' עמוק כ"כ יהי' באפשרי להכירו ולתופסו במעט לבושי' כו' וזה הי' ההפרש בין גדולי החכמים עצמן כמו שבשלמה נאמר וידבר שלשת אלפים משל ובר"מ אמרו דהוה אמר ג' מאות משלים דהיינו ששיערו אופן עומק חכמת שהע"ה שא"א להשיגו כ"א ע"י ג' אלפי' משלים דווקא ולחכמת ר"מ די בג' מאות משלים כו' וכעד"ז בכל החכמים שלפי שיעור עומק חכמתם כך יצטרכו דבריו משלים והסברים כנ"ל ונמצא מובן עכ"פ מכל הנ"ל שהמשל אף שהוא למטה יותר נמוך מהנמשל ואינו רק טפל אליו עכ"ז שרשו יותר גבוה ממנו דהיינו שהוא בא מצד עומק השכל שא"א להשיגו אם לא ע"י המשל כנ"ל וכל מה שיהי' המשל יותר מדברי' גשמיים הוא הוראה על עוצם עמקות השכל שצריך יותר למשל גס ועב וכנ"ל בענין שלמה כו' וכמו"כ יובן למשכיל בענין חו"ב דאף שהבינה היא ההסבר של השכל באורך ורוחב היא למטה מבחי' חכמה שהיא נקודת השכל שהוא פנימיו' הכוונה כנ"ל עד שכמעט הוא טפל אליו כנ"ל שעיקר התועלת בהסבר והרחבת הדברי' הוא לתועלת הכרת פנימי' המושכל ואחרי שכבר בא לכלל פנימי' המושכל אז ההסבר הוא אך למותר כדוגמת המשל לגבי הנמשל כו' מ"מ שרשה יותר גבוה מבחי' החכמה דהיינו ששרשה בפנימי' אותו המשוכל שלמעלה מערך גילוי החכמה שבבחי' נקודה וסקירה כו' וע"כ הוא בא ומתלבש במדריגה יותר תחתונה דהיינו בהסבר ואורך מילי כי מפני שהוא עמוק עמוק א"א לו למשך למטה עד שישגו בו המקבל, אם לא ע"י התלבשות בהסבר ואריכת הדברי' וכנ"ל בדוגמת המשל לגבי הנמשל וד"ל והנמשל מכל זה למעלה בחו"ב דאצי' יובן למשכיל דאע"פ שהבינה למטה מהחכמה ואינה רק בחי' החיצוני' דחכמה כו'. אך בזאת נעלה מדרגתה על בחי' החכמה ששרשה יותר גבוה באור הכתר שלמעלה מן החכמה ולכן הוא מתלבש בבחי' יותר נמוכה דהיינו מפני שצריך למשך באצי' צריך להתלבש בלבוש יותר עב וזהו בחי' הבינה שהיא למטה מחכמה להיותה בחי' חיצוני' והתפשטות לאורך ורוחב וע"כ בה דוקא ישכון אור הכתר הגבוה מאד נעלה כנ"ל וזהו שנתבאר בזוהר דבינה הוא עתיקא שהארת ע"י יש בבינה יותר מבחכמה מטעם הנ"ל וע"כ גם למטה אנו רואים שיש הרגשת התענוג בבינה שהיא הסבר השכל באורך

ורוחב יותר מבחכמה שהיא בריקת השכל ולא מצד שהבינה היא בחי' גילוי והרגשה רק מצד עצם מעלתה ששרשו יותר גבוה כנ"ל וד"ל. ובזה יובן מ"ש בע"פ בתמונת אותיו' שאות יו"ד יש לו ג' קוצין קוץ העליון הוא בכתר וע"כ הוא פונה למעלה וקוץ התחתון הוא בבינה והנקודה האמצעית הוא בחכמה ושרש הקוץ התחתון הוא בקוץ העליון שהוא למעלה מעצם הנקודה האמצעית דהיינו מטעם הנ"ל ששרש הבינה הוא בעצמות הכתר למעלה ממקום שרש החכמה והענין כי היו"ד עצמו דהיינו נקודה האמצעית הוא בחי' העלם שהוא בחי' חכמה שהוא נקודת השכל כנ"ל וא"א שיתהווה ממנו בחי' גילוי המשכו"י אם לא ע"י הארת ממקום שלמעלה מההעלם שהוא הפועל שיומשך לידי גילוי כו' וכמו שית' וזהו ששרש הקוץ התחתון שהוא ההתפשטות החכמה בבינה שלכך הוא פונה אל הה"א כו' הוא מקוץ העליון דכתר וד"ל.

ועתה יובן מה שניתוסף בו הה"א אחר המילה כשנא לארץ כנען שזהו ענין תוס' למעלה כנ"ל ולכאורה אינו מובן שהרי הה"א הוא בחי' בינה ומתחילה כשהי' נק' אברם בלא ה"א הי' בבחי' ח"ס שנק' אב רם דהיינו רוממות החכמה וא"כ הוא בחי' ירידה ולא עלי' כו' אך הענין הוא עפ"י משנת' למעלה דשרש ענין ירידת אברם לארץ כנען היינו בחי' גילוי אור והמשכ' מבחי' ח"ס הנק' שכל הנעלם בבחי' אצ"י וכל גילוי מהעלם אינו ע"י שכל הנעלם עצמו כי מאחר שנק' העלם א"כ מוכרח שא"א לו לבא לידי גילוי לעולם כי מטבעת ההעלם שלא יתגלה כו' אלא סבת התהוות הגילוי מההעלם הוא ע"י איזו תוס' האאר' ממקורא דכולא גם בההעלם שהוא הפועל לבא לידי גילוי כו' וכנ"ל בענין בינה שהיא השפעות בבחי' אורך ורוחב מוכרח ששרשה יותר גבוה בפנימי' המושכל כנ"ל יותר משורש החכמה שהוא נקודת השכל בחי' אין דהיינו שמפני שכל השפעה ממשפיע למקבל אינה אלא ע"י תוס' הארה במשפיע שלמעלה מעצמות מהותו שהארה זו היא הפועלת שישפיע ומתגלה משא"כ מצד עצמו אינו יכול להתגלות ונק' העלם כנ"ל א"כ בדרך פרט מובן ג"כ ממילא שכל השפעה היותר גסה ועבה באריכו' הדברים והסבר גדול מוכרח ששרשה יותר גבוה מהשפעה שאינה גסה כ"כ ולפיכך שרש הבינה נעלה מהחכמה כנ"ל וא"כ ירידת אברם בחי' ח"ס לארץ כנען שהיא בחי' מל' או בינה דאצ"י שזהו בחי' גילוי מהעלם ומוכרח להיות תוס' הארה במו"ס כנ"ל ותוס' הארה זו היא בחי' הה"א שניתוסף בו שהוא בבחי' בינה ששרשו יותר נעלה מעצם החכמה הנעלמה כנ"ל בענין ועבד הלוי הוא הוא דא עתיקא שהתגלות ע"י הוא בבינה דוקא יותר מבחכמה כו' וכדוגמת התענוג שהוא מורגש יותר בהשגת

השכל כנ"ל ואע"פ שלמטה ההשגה נמשכה מהשכל הנעלם אינה מעצמות שכל הנעלם כנ"ל רק מהארה שלמעלה ממנו המתגלה בו לפי שעה לפעול ההשפעה והוא בחי' אור התענוג הזה המאיר בהשגה כו' ולמעלה הוא בחי' הארת ע"י כנ"ל וזהו ג"כ ענין ה"א דאברהם כו' וד"ל. ודוגמא לדבר מצינו ג"כ בענין הברכה דגר חנוכה שמברכים ברוך שעשה נסים כו' להיות כי גר חנוכה מצותו בשמן דוקא וכידוע שרש ענין ההפרש בין שמן למים דאף ששניהם בחי' חכמה מ"מ שמן צף ע"ג המים להיות כי המים הם הוראה על גילוי השכל מהעלם כח המשכיל וכמו המים שירידים מלמעלה כו' מה שא"כ השמן הוא הוראה על עצם שכל הנעלם שהוא בחי' ח"ס למעלה ולכך הוא צף ע"ג המים והנה ענין גר חנוכה היינו שהי' מדליק השמן הזה וענין ההדלקה שהוא בחי' אור הוא ענין הארה והמשכה מח"ס למטה כו' אך מאחר שהח"ס היא בבחי' העלם ומטבעת ההעלם שלא יתגלה וא"כ איך יומשך ממנו אור שהוא בחי' גילוי כו' ולזה הוא הברכה שמברכין להמשיך מבחי' תרין תפוחי' דעתיק במו"ס ולהיות שהם למעלה הרבה מערך מו"ס ע"כ יוכלו לפעול סיבת הגילוי מההעלם וכנ"ל בענין אב רם כו' וכך יובן ג"כ בענין שמן המשחה שהוא ג"כ מבחי' מו"ס ומה שמשחו בו כל הכלים שבמקדש הוא ענין המשכת החכמה למטה בבחי' מל' הנק' מקדש וא"א להיות המשכה זו אם לא ע"י תוס' הארה בעצם המו"ס מבחי' עתיק והוא ענין הבשמים מר דרור כו' שהוא מבחי' חוטמא דע"י וכמ"ש במ"א באריכות וד"ל. והנה ככל הדברים האלה האמורים בענין אב רם שהוא בחי' מו"ס ומה שניתוסף בו הה"א ע"י המילה שאע"פ שהה"א הוא בחי' בינה שלמטה מהחכמה מ"מ הוא הוראה על תוס' הארה דווקא כמו"כ יובן ג"כ בענין התורה דהנה לכאורה צריך להבין מה שדרז"ל ג' נובלות הן ואחת מהם היא התורה שהיא נובלות מחכמ' שלמעלה וענין נובלות ידוע שהוא בחי' הארה חיצוני' דהיינו בחי' המותרו' כמו הנובל מן הפרי כו' וזהו פלאי כי הרי ידוע דשורש התורה הוא למעלה מהחכמה כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם בגימטרי' תר"ך שהוא אותיו' כתר וא"כ איך אמר שהם בחי' הנובלות מהחכמה כו'. אך הענין הוא ע"ד הנ"ל שבאמת שורש התורה גבוה מאד נעלה בבחי' כתר עליון שלמעלה מהחכמה אך היא הנותנת שלפי שהיא למעלה מעלה מבחי' חכמה ע"כ בירידתה והמשכתה למטה בבחי' אצי' מתלבשת דוקא בדבר היותר נמוך דהיינו בבחי' הנובלות דחכמה ולא בבחי' עצמיות החכמה וכנ"ל שזהו הטעם במה שהבינה שהיא בחי' חיצוני' השכל היא גבוה יותר מבחי' החכמה שהיא פנימי' השכל שהוא מפני שהאור שלמעלה מהשכל מתלבש דווקא בבחי' היותר נמוכה כו' דהיינו בבחי' בינה וכמו"כ התורה הגם שלמטה היא בחי'

הנובלות דחכמה וכמו עד"מ תורה דאצילות שהיא להבדיל בין הטמא והטהור כו' והרי גופי התורה הם בחי' המדות חו"ג שהטהור והזכאי נמשך מבחי' חסד והטמא והחייב מבחי' גבו' כו' וטעמי התורה שהוא השכל והטעם למה יהי' זה טמא כו' הוא בחי' הארת החכמה שנעשה מוחין למדות דהיינו עד"מ המשכת השכל להיות טעם למדה כמו לאיזה אהבה כו' שהוא הארה בלבד מעצם השכל ונק' בחי' נובלות בלבד לגבי עצם החכמה וכידוע דמנה"י דאימא בלבד הוא שנעשה מוחין לז"א וכ"ש התורה הגשמיות הנגלות לנו ולבנינו שהיא בודאי נובלות בלבד מחכמה שלמעלה שהרי היא מדברת מעניני גשמיים כמו ציצית מצמר ותפילין מקלף ואתרוג גשמים וכיוצא. אך הנה הוא גופא מה שהוא בחי' נובלות הוא הוראה על עצמותה ומהות' שבשרשה היא יותר גבוה מעצם החכמה ולכך בירידתה למטה מתלבשת דוקא בבחי' היותר תחתונה דהיינו מה שנק' נובלות דחכמה שהוא כמו עד"מ השכל שבמדות כו' ובדרך כלל היינו בתורה דעשי' שמלוכשת בעניני גשמיים כנ"ל וכמו"כ יובן הטעם במה שמעוררי' ע"י המצות מעשיות אורות עליונים וכמו שע"י מצות צדקה נתעורר למעלה יחוד ז"ו"ג להיות נעשה מצדק צדק ה' דהיינו המשכות ה"ח דדכורא כו' וכן ע"י הנחת התפילין מתעורר בחי' המשכות ד' מוחין לז"א וע"י האתרוג מתעורר המל' בבי"ע כו' וכיוצא בזה בכל המצות שמעוררים גילוי אורות עליונים מאד נעלה ואע"פ שהם מדברים גשמיים שהתפילין הם קלף גשמי והצדקה בממון גשמי כו' אך שהיא הנותנת כנ"ל שלהיות גשמיים מעוררים למעלה מעלה כי סבת התלבשותם בגשמיות הוא ג"כ מצד עוצם גבוהות שרשן כנ"ל בענין המשלים ובענין נובלות חכמה של מעלה תורה וד"ל אך לפ"ז צריך להבין הטעם מה שלא נתנה התורה לאברהם שהרי כל אופן זה דתורה הוא שאור היותר עליון יומשך למטה דווקא כו' עד שהתורה שהיא הנובלות דחכמה תעורר למעלה מעלה כבר פעל ועשה כ"ז אברהם במה שיצא מארצו לארץ כנען וזהו ענין אות ה' שניתוסף בו כנ"ל אך הענין הוא שלזה כווננו חז"ל באמרם קיים אאע"ה כל התורה כולה עד שלא נתנה ובודאי אי"א לפרש כפשוטו שקיים כל התורה בגשמיות שהרי יש כמה מצות שלא ה"י באפשרי לקיים כמו מצות התלויות בבהמ"ק כו' וכיוצא אלא מה שקיים כל התורה היינו שקיים אותה ברוחניות שהמשיך כל האורות העליוני' הנמשכים ע"י מעשה המצוות והענין הוא כי כבר נתבאר שכמו שיש תורה בבי"ע שהוא התורה הנגלית לנו ולבנינו בפרטי המצות וביאורן כך ממש יש תורה באצ"י בפרטי המצות דאצ"י וביאורן שיש בחי' תפילין באצ"י והוא כאמרם ז"ל הקב"ה מניח תפילין וכן הקב"ה מתעטף בציצית כו' דהיינו ענין התפילין באצ"י הוא בחי' המשכת ד' מוחין בז"א שהוא ענין ד' בתי תפילין וכן הציצית הם בחי' שערות כו' וכיוצא בזה בכל המצוות ואותם הוא שקיים אאע"ה דהיינו

שהמשיך האורות עליוני' הגבוהים מאוד נעלה להיות מתלבשים בבחי' היותר נמוכים דווקא דהיינו כמו ענין התפילין שהם המשכת ד' מוחין מבחי' ע"י וא"א יהיו מתלבשים בז"א דווקא אף שהוא למטה מהחכמה כו' וכן כל המצות והיינו אחר שבא לארץ כנען ומל א"ע שהוא ענין המשכת אור הח"ס בבחי' מל' כנ"ל שנתהווה ע"י תוס' אור במו"ס כו' משום שכל הגבוה יותר יכול להשפיל א"ע יותר למטה כנ"ל וזהו ענין התורה שקיים אאע"ה ברוחניות דהיינו ענין תוס' אור באצ"י בלבד ולא בבי"ע שהרי לא קיים התורה כלל בגשמיות בפועל ממש כנ"ל אמנם ענין התורה שנתנה לישראל בסיני שהיא קיום המצוות במעשה ממש היינו המשכת אור בבי"ע ממש ע"י קיום המצות הגשמיות שהן למטה מדברים גשמיים שהם מבחי' נוגה ובעלותם למעלה הם מעוררין הארת א"ס היותר נעלה להיות שורה ומתלבש למטה דווקא וכנ"ל בענין נובלות חכמה כו'. וזהו אחר שכבר פעל ועשה אברהם מציאת האופן הזה שהיה' האור היותר נעלה נמשך דוקא יותר למטה כנ"ל אך שהי' מחוסר מעשה עדיין שלא נמשך בבי"ע רק שנשאר באצ"י כו' ואז עשו ישראל ע"י קיום המצות מעשיות להמשיך אור בבי"ע כנ"ל וזה שדרשו רז"ל מעשה אבות סימן לבנים דהיינו שאותו המעשה שעשו האבות והמשיכו תוס' אור באצילות זהו עיקר הסימן להבנים שיהיו יכולים אח"כ להמשיך גם בבי"ע כו' וזהו הנק' ירושה שהבן יורש אביו וכמו ע"ד דוגמא בשלמה המלך ע"ה כשירש את דוד אביו בענין הבהמ"ק שהכין כל המצטרך לבנות לבנינו עד שלא נחסר מאומה בכל מכל כל כמבואר בפ' במלכים ואעפ"כ נק' ע"ש שלמה להיות כי הוא בנה אותו דהיינו שעשה בו הסדר איך ומה לעשות כי דוד הניח רק גוף הדבר אבל הוא מחוסר מעשה עדיין ושלמה עשהו וכעד"ז בכל ירושה גשמיות שהבן יורש אביו כמו בממון וכיוצא הוא הנשאר מהאב ואין כל חדש רק שהבן הוא העוסק בזה ומסדר כו' וכמו"כ עדי"מ ודוגמא למעלה בענין התורה שנתנה לישראל שבאמת הוא ירושה לנו מאבותינו אברהם יצחק ויעקב שכבר המשיכו כל האורות הנמשכי' ע"י התורה ואין כל חדש רק שהי' מחוסר מעשה להיות שהי' נשאר האצילות בלבד בבחי' העלם וע"י ישראל נמשך בבי"ע והיז' כמשל היורש איזה סך רב ומתחיל לסחור בו ולשאת וליתן שאינו עושה דבר חדש מעקרו כלל רק שמתקן בדבר הראוי מכבר כו' וזהו ענין מעשה אבות סימן לבנים כנ"ל ועם כל הנ"ל יובן היטב הקושי' הידוע בספרים למה פתחה התורה בבראשית והאריך כ"כ במעשיות מדורות הראשונים מאדם ועד נח יש כמה סדרים ומלך לך עד פ' תולדות כו' ומתולדות עד ויצא מדברת בעובדות דיעקב כו' ולכאורה הוא פלא שהרי עיקר התורה הוא הדיני' והמשפטי' להורות ולהבדיל בין הטמא להטהור ובין החייב והזכאי שהם מתבארי' בסדרי' שמש' שמות ובויקרא והמצוה הראשונה הוא החודש הזה לכם כו'

ומשם ה' ראוי להתחיל ולמה עשה מהטפל עיקר ומהעיקר טפל להאריך במקום שהי' ראוי לכאורה לקצר ולקצר במקום שהי' להאריך אך הענין הוא כי כל דברי התורה מיוסדי' על אדני פז תוכם רצוף אהבה וחכמת אלקות להיות כי באמת ספר בראשית הוא יותר נחשב מעיקר התורה מכל הארבע ספרים הנשארים והיינו מטעם הנ"ל כי הד' ספרים שמשמות עד ס' דברים ועד בכלל הם בחי' המשכות אא"ס בבי"ע דוקא ע"י מעשה המצות כנ"ל שזוהו התורה שניתנה לישראל אמנם איא להמשיך האור בבי"ע אם לא ע"י שכבר הכינו האבות והמשיכו האור באצ"י וכנ"ל שזוהו עני' התורה שקיים א"א כו' וע"כ איא לפתוח בס' שמות אם לא ע"י הקדמ' ס' בראשית תחלה ולזה הוא מאריך בו יותר בכל המעשיות דאברהם יצחק ויעקב להיות כי מה שפעל אברהם והמשיך ועשה מצות באופן שיהי' האור היותר עליונה מתגלה למטה דוקא לא עשה רק בבחי' מדרגתו ושרשו למעלה דהיינו בקו הימין דחסד ויצחק עשה בקו שמאל כו' ויעקב הוא הממוצע וכלול משניהם ולכך מאריך בו יותר מבכולם ואחר שנשלם כל המשכת האורות באצ"י ומעתה לא נחסר רק קיום המצות במעשה להמשיך תוס' אור גם בבי"ע והיינו שמתחיל אח"כ במ"ת שהם הדיני' והמשפטי' להורות ולהבדיל כו' שהוא בחי' המשכת תוספת אורות בבי"ע כנ"ל וד"ל. אך הנה לכאורה אינו מובן ועדיין הקושי' במקומה עומדת מאחר שאברהם לא קיים התורה רק ברוחני' בבחי' אצ"י בלבד איך הוא נותן כח ועוז להבנים שימשיכו האור בבי"ע כי כמו שהמשכת האור היותר עליון להיות נמשך למטה דוקא זהו דבר חדש שאינו עפ"י קו המדה כנ"ל כמ"כ המשכת אותו האור בבי"ע דוקא ע"י קיום המצות בגשמיו' הוא ג"כ דבר חדש ממש ומאין יהי' הכח הזה בישראל ואין זה דומה כלל למשל הירושה שהבן יורש הירושה בשלימות ואינו מחדש דבר בגופן רק שמסדר איך ומה כו' משא"כ כאן שהרי אברהם לא פעל כלל מציאת אופן הזה שעשו ישראל ע"י המצות דהיינו שיהי' האור האלקי נמשך ע"י מצות גשמיות כו' ואינו מעשה אבות ממש שיהי' סימן להבנים כי לכאורה מעשה אבות לחוד כו'. אך הענין כי הנה אף שהיו מעוררי' למעלה מעלה עכ"פ לא הי' נמשך למטה כי רב הערך מאד מאד רק ע"י בחי' אברהם שהוסיף באצ"י כי אצ"י הוא בחי' מעביר וממוצע בין מאציל לנבראים וע"י שהוא המשיך והוסיף וחיבר אצ"י במאציל תמיד כנ"ל לכן יכולים אנחנו להוסיף בנבראי' ד"מ כמו הבריכה שסמוכה לנהר כשהיא מופרדת מהנהרות אין יכולים להוסיף בה מים אבל כשהיא מחוברת לנהר היינו ע"י שיוצא אמת המים מתוכה לנהר אזי יכולים להוסיף מים כשמרחיבי' אותה כן עד"מ למעלה מחמת שא"א להוסיף אורות באצ"י ואצ"י הוא המחבר המאציל לנבראי' כמו דרך מעביר לכן יכולים להוסיף אורות בנבראים כו' וד"ל.

לא יקרא עוד שמך אברם כ"א אברהם כו'. להבין ענין הטעם שנק' אחר המילה אברהם בתוס' היא כמ"ש אב המון גוים נתתיך שאחר המילה דייקא הוא אב המון גוים כו' הנה ידוע שיש בכל דור ודור בחי' צדיקים אשר ע"י נפעלים כל ההעלאות והמשכות דהיינו שהוא המביא ומעלה כל ההתעוררות של מעשה תחתונים וכל התומצ' והוא המוליך ההשפעה מלמעלה למטה ונק' בשם יסוד כמ"ש וצדיק יסוד עולם כו'. והנה מבואר בס' קבלה שיש פנימיו יסוד וחיצוניות יסוד וכולם נפעלים ע"י צדיק א' שבדור והוא ענין פנימי' ההשפעה וחיצוני' השפעה הנשפעים ע"י צדיק אחד בדרא וחיצוני' השפעה היא מה שנותן לחם לכל בשר וזן ומפרנס לכל ושרש החסד למעלה היא חסד אלקי והוא נמשך למטה לזה בחיצוניות בהשפעת עושר וכבוד וגם המשפט שעל מלכי האדמה באדמה להרים המל' ולהשפיל כו'. נעשה ע"י צדיק ויש שנמשך לו ההשפע' בבחי' פנימי' בעניני אלקות להתפעל במוח ולב שאין זה ערך כלל לכל השפעה חיצוני' בבני חיי מזוני כו' וכ"ז נעשה ע"י צדיק שהוא כמו הסרסור עד"מ שהוא המוליך מלמעלה למטה ומביא מלמטה כו' כנ"ל והנה אברהם הי' צדיק הממוצע כמ"ש ברוך אכרם לאל עליון קונה שמים וארץ שאמר לו מלכי צדק מלך שלום כו' מלכי צדק הוא בבחי' מל' דאצי' כח הפועל בנפעל וההמשכות אלקות לבחי'". והנה קודם שנימול אברהם הי' השפעה הילוך לאוה"ע כמו לישראל בשוה כמו ענין דורו של אנוש הי' ומזונני' בחסדו של הקב"ה הגם שהי' עע"ז הי' מושפעים כל טוב וכמ"כ הי' בימי אברהם ולא הי' הבדל בין פנימי' השפעה לחיצוני' ההשפעה שהי' נשפע שפע אלקים לכולם בשוה דהיינו שהי' נמשך פנימי' אלקות לאוה"ע ולכן מצינו בימי אברהם שהי' חסידי אוה"ע וכמו נשמת מתושלח כו' שהי' נשמות גבוהות מאוד באוה"ע ולא גיירו את עצמן כלל כי הי' נשפע בשוה לכולם והניצוצות שירדו להם נשתקעו שם ולא בדרכי נפילה כמשיית' והטעם הוא מפני שלא נימול והוא הי' בחי' מרכבה לה' גם קודם שנימול לכן הי' השפעת אלקות לאוה"ע כמו לישראל אך אחר שנימול נק' שמו אברהם בתוס' ה' כי אב המון גוים כו' והענין הוא שע"י הסרת הערלה אז נבדל הפנימי' מחיצוני' שלא יומשך הפנימי לאוה"ע כ"א לישראל דווקא ואז נבדלו הישראל מאוה"ע שלא יומשך לאוה"ע רק חיצוני' ומה שנראה כעת גרים המתגיירים שרוח ה' נוססה בם בתשובה נפלאה להתגייר הוא מחמת הניצוצות שנפלו בדרך נפילה ולא מחמת האב ואם שהם

 כו': בבוך 645 כ"ז.

 לבחי': בבוך 645 בבחי' מל' חלוי ע"י אברהם וזהו שאמר לו מלכי צדיק ברוך אכרם כו' שע"י הוא המשכת אלקות לבחי' מל'.
 ומזונני': בבוך 645 נזוניו.

המשכות ניצוץ אלקי כי הרי נבדלו זמ"ז בתכלית מעת שנימול אברהם שאז נעשה הבדלה גמורה בין ישראל לאוה"ע וגם אותם הניצוצות שכבר ירדו גם כן לקח אז אלא שנפלו נשמות בדרך נפילה כו' כידוע אבל בישראל הגם שכתוב בהן בעון חוללתי ובחטא יחמנתי אמי שאב ואם ממשיכים נפש הטבעי ע"י חום התאוה גשמי שלהם מ"מ נמשך בו נשמה ג"כ כמארז"ל שלשה שותפין יש באדם אב ואם ממשיכין נפש הטבעי והקב"ה נותן בו נשמה. וזה ענין מילה ופריעה שמילה היא הסרת הערלה שלא יקבל אוה"ע מפנימי' והפריעה היא ענין השפעה פנימי' של ישראל וזהו ענין וצאצאיו חתם באות ברית קודש כו' וד"ל וזהו שאמרו בני חת לאברהם נשיא אלקים אתה בתוכנו שאתה הוא הפנימי' ולאוה"ע אינו נמשך כ"א חיצוני' והוא ענין פנימי' יסוד וחיצוני' יסוד הנשפע ע"י צדיק ואז ה' אברהם המשפיע וזהו שנק' אחר המילה אברהם בתוס' ה' ע"ש כי אב המון גוים נתתיך שכתחלה לא ה' אב של המון גוים שעיקר ההשפעה היתה ע"י בחי' מל' והוא ה' הסרסור לבד לא ה' כ"א כמו מליץ באמרו השופט כל הארץ לא יעשה משפט ולא בדידי' תליא מלתא אבל אחר המילה אב המון גוים נתתיך שהוא בעצמו המשפיע ובדידי' תליא מלתא וזהו אב המון גוים כו' שאתה הוא האב המשפיע כו' ובחי' מל' נתעלה למדריגה גבוה יותר כו' וד"ל.

בעצם היום הזה נימול אברהם, בעיצומו של יום, ולהבין זאת צריך לבאר פ' עד יעבור עמך ה' דהיינו להיות למעלה מהוי', ואותיות הוי' הוא הנק' תורה אשר עליה נאמר הכתוב לא בשמים היא, ואדרכה הוא דוקא למטה. ולהבין כ"ז צריך לבאר ענין ההשפעה, אשר אין לך השפעה בעולם הגם שהיא רוחניות דקה מן הדקה ואעפ"כ מעורב בה טוב ורע, והוא נק' חיצוניות המעורב בפנימיות הדבר, וכמשל גידול הפרי עם הקליפה, אשר מובן מעתה שגם בכח הצומח אשר נמשך ונשפע בגידול הפרי והקליפה אשר גם שם היו מעורב פנימיות וחיצוניות אשר בפנימיות הטוב נגדל הפרי ומחיצוניות נגדל הקליפה, אך כי שם לא ה' ניכר כלל ולא ה' נפרד עדיין להיות מובדל זמ"ז עד גמר גידולו. וכן הוא בהשפעת השכל יש בו פנימיות וחיצוניות והוא האמת עם השקר, והאמת הוא הנק' חכ' נאמת הוא הדבר אשר אין לנטות ממנו ועליו אין להוסיף ולא יגיע אדם לזה כ"א בהעמקת דעת מאד, והיינו למגרס ולעיוני מאד עד יעמוד הדבר על בוריו אשר לא יפרקוהו עוד בשום קושיא. אבל בלעדי זה הגם אשר ישכיל ויבין בהשכלה

ראשונה עדיין מעורב בה שקר והראי' כי יוכל לפרק זה. והיינו אין אדם עומד על ד"ת אא"כ נכשל בה מחמת עירוב השקר המעורב בשכל הטוב והאמת, אך התערובות אין שוה בכל נפש יש תערובות א' באלף וא' במאה וששים ומאתים, וע"כ לא נק' אדם בשם חכם לאמיתו כ"א כהיות לו כח ומדה זו להבדיל ולהפריד השקר מהאמת ולבא עד תכונתו של דבר, והוא הנק' פנימיות בינה. ובלעדי זה נק' חיצוניות השכל אפי' שיאמר דבר חכ' אבל לא אליבא דאמת הוא. והנה כח ומידה זו להבדיל ולהפריד הוא נהי' באדם אחר השפעת השכל היינו אחר הבינו דבר בהשכלה ראשונה או יקנה לו דעת להיות מבדיל ומפריד האמת משקר ולהשליך השקר ולעמוד על האמת והנה מוכרח הענין שכח זה המבדיל את השכל ומפרקו הוא נמשך ממקום גבוה ומעלה מהשכל בעצמו אחרי אשר כח בו לעמוד על השכל ולעשות בו כרצונו בוודאי הוא דק וחזק ממנו. הגם כי בעת הוא מלוּבש בדבר יש גשמי להבדיל בו אעפ"כ כנ"ל. והנה מבשרי אחזה כי כן היא באלקות ג"כ. כי הנה השי"ת נק' מצוי ולא במציאות וחי ולא בחיים, ולהבין הדבר מהו מצוי מהו חי, כי הנה למשל באדם הגשמי יש להשיג בו השגת פנימיותו מהשתלשלות פועלותיו, בראותינו עושה חסד מסתמא דמילתא כי איש חסד הוא וכן בהיפוך, אבל השגה זו אינה אמיתות עדיין, כי אפשר לאדם להתעורר בלבו חסד ולעשות היפכו ממש, וא"כ מוכרח הוא עצמותו אינו מושג לנו, והנה כן הוא כבי' בהשגות אלקות אשר מושג לנו מפעולת ובריאות העולמות ומילואיהם הוא הנק' מצוי להיות ממציא מקום וזמן אשר אין לך דבר בעולם אשר אינו נופל תחת הזמן אשר יוכל להאמר עליו עבר הוה ועתיד, וא"כ מוכרח היות בדבר המחייהו בחי' וכח זה להיות מחי' אך כי שם אינו בהתחלקות כלל ולכן נק' הוא למעלה מהזמן אבל אעפ"כ נק' אותיות הוי' להורות על הוה הי' ויהי' להורות כי הוא המחי' עבר הוה ועתיד בכל רגע אין דבר חוץ ממנו ואצלו שוה עה"ע והיינו יחודא תתאה, כי הוי' הוא האלקים אכזי אל מסתתר וגו' והוא הנק' מצוי אך לא במציאות העולם וד"ל. והשגה זו להשיג מציאותו נק' עדיין חיצוניות השכל והארה, אך מהותו לא נודע ולא מושג לנו הוא הנק' חיי ולא בחיים, כי הנה צדיק חיי עלמין הנק' יסוד יש בו פנימיות וחיצוניות, הפנימיות נק' יחיד חי העולמים אשר איננו יכול להקרא בשם אותיות הוי', כי לא נופל עליו ל' התהוות כלל ואינו מושג כלל בעוה"ז עדיין כ"א לאחר ביאת המשיח ועוה"ב, והיינו עד יעבור עמך ה' להיות למעלה מהשגת ה' המחי' את הזמן אשר עליו נאמר דור לדור ישבח מעשיך, דהיינו דור הולך ודור בא והארץ כו' דהיינו המשכת החיות

חוזר למקורו והולך לו והמשכה והנהגה אחרת והיינו קול ה' על המים קול ה' בכת, אשר חיות יום ראשון בשבוע נמשך בהוי' של חסד, ויום שני בגבורה, והכל מהמשכת אותיות שם הוי' הנק' מצוי הנמצא לנו בהשגת מחמת פעולותיו, אשר תחת הזמן המה המשתנים תמיד מחדס לגבורה ושם הוי' מקור החיות להם, אך שם אינו מתחלק לזמנים כמו כאן. אבל נאמר כי עמך מקור חיים שהמקור בטל לבחי' הגדולה ממנו הנק' פנימיותו חיי עלמין. והנה בעולמות עצמן כמו"כ הענין פנימי וחיצוני, כי הע' שרים שהם חיצונים ויניקתם מאחוריים ולכן נק' בשם אלהים אחרים והם הם הקליפה לפרי, ישראל אשר עלו במח' תחילה והם פנימיות רצונו ותכלית מכוון מבריאות העולמות, וכן באדם עצמו נפה"ב הוא מקליפות נוגה חיצוניות ונפש האלקית פנימיות לה, ותכלית עבודתו של אדם הוא לאתהפכא חשוכא לנהורא, ועכ"פ לפחות והוא עיקר העבודה הפנימית להבדילם ולהפרידם זמ"ז לבלתי יהיו מעורבים יחד למען ידע האדם לבחון בין טוב לרע אשר לא יוכלי ניצוד עוד ברשת הטמון לרגליו. והנה התורה ניתנה לנו להבדיל בין דם לדם בין דין לדין בין טהור לטמא בין אסור למותר, והתורה היא מליבשת בגשמיות ודברים גשמיים הנופלים תחת הזמן ומקום, ועליה נאמר לא בשמים היא לאמר מ"י יעליה לניו השמימ"ה ר"ת מילה הוא הבדלה יע"י אשר עליה נאמר ומלתם את ערלת לבבכם וס"ת הוי"ה, כי התורה נק' הוי"ה אשר עליה נאמר לשון היה הוה ויהיה הוא נה"י דאצי"ו בשם בבריא, אשר מוכרח בנבראים האלו לחלק ולהפריד ולהבדיל בין טוב לרע, אבל מקור כח הזה המבדיל הוא גבוה מעל גבוה מאד ממקור עולמות, והוא הוא בעצמו המבדיל ומפריד למטה בין טוב לרע, ובהתגלות בחי' זו הנק' פריעה אשר אי"ה לעתיד יתגלה בחי' זו היא הנק' עצם היום עיצומו ופנימיותו של יום, כי יום הוא הנק' שם הוי' כי לחושך קרא לילה הוא מדת מלכותו המלובשת בעולמות בפרט לכל נברא ונברא, והיינו מעביר יום ומביא לילה, ומבדיל בין יום כו', אבל עיצומו של יום הוא פנימיות המקור אשר אין שייך שם הבדלה כלל, ולא שום חיצוניות ופנימיות, והיינו לעתיד אי"ה אשר יתגלה ה' עין בעין, ועליו נאמר ומל ה' אלקיך את לבבך לאהבה כו', והנה באברהם אבינו נאמר קיים אברהם אבינו כל התורה אפילו קודם המילה היינו הבדלת טוב מרע, וע"כ נעשה מרכבה לפנימיות ועצם היום הזה להיות נימול מלמעלה מעצמו, ולכן נק' אב המון גוים דהיינו שנעשה הוא אב ומקור לגילוי אלקות בעצמות אשר אי"ה יתגלה לעתיד אחר כל הבירורים.

בעזרתה, שבת פ' וירא

להבין בתוספת ביאור מאמר אנת הוא חד ולא בחושבן כו', אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרית לון י' ספירו כו' עד חד אריך וחד קציר וחד בינוני. הנה תחלה יש להבין שרש ענין המאמר שאמר לבושי' תקינת לון כו' וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופין לגבי לבושי' דמכסיין עלייהו כו', בהיות ידוע דהשכל והמדו' נק' בחי' עצמו' הנפש עדיין לגבי לבושי' דמחשבה דו"מ שנק' לבושי' נפרדי' ולגבי עצמו' הנפש גם המדו' והשכל נק' לבושי' אך ההפרש שיש בין לבושי' דמחשבה דו"מ ללבושי' דשכל ומדו' היינו שלבושי' דמחשבה דו"מ נק' לבוש נפרד ולבוש דשכל ומדו' נק' לבוש המחובר כו'. וביאור הדברי' הנה אנו רואי' שיש לבוש שיוכל ללבוש אותו ולפושטו כמו לבוש הגשמי על גוף האדם ויש לבוש שאינו יכול לפושטו אלא מתאחד עמו בתמידות והוא הגוף עצמו שגם הוא נחשב כמו לבוש לנפש כי הרי הוא מעור ובשר גשמי ונא' בו עור ובשר תלבישני כו' אמנם לבוש הגופני הוא לבוש מחובר שאינו נפרד לעולם והמופת לזה שכאשר ינקוף אצבעו ירגיש מיד הנפש וכן כאשר ירצה לילך תיכף יניע רגלו לילך בלי שום שהי' ועיכוב אפי' רגע ואילו הי' זה בדרך התלבשו' הי' צריך שהי' קצת כמו התלבשו' השכל לחשוב ולדבר שיש בו שהי' קצת אבל התנועה של הרגל עפ"י רצון הנפש אין בה שום שהי' כלל כלל אפי' רגע מזה מוכרח לומר שאין הנפש בגוף בבחי' התלבשו' נפרד אלא בבחי' התלבשו' מחוברת ומתאחדת בתכלית כאילו הם מתחלת הבריאה עצם א' ממש וע"כ תתפעל הנפש ממאורעו' מקרי הגוף תיכף ומיד בלי שום שהי' כלל וכלל וכו' משא"כ בחי' לבושי' דמחשבה דו"מ הן נק' לבוש נפרד מן העצם שהרי גם אחרי התלבשו' השכל במחשב' ודיבור מ"מ הן מפורדי' שהרי יכול לפשוט ולפסוק מלחשוב ולדבר כו' וד"ל. והנה ע"ד הנ"ל בלבוש הגופני שהוא נק' לבוש המחובר כך יובן בשכל ומדות עצמן דגם הם נק' לבוש מחובר לגבי עצמו' הנפש ואינם מעצמו' הנפש ממש והמופת ע"ז שאינם מבחי' עצמו' הנפש ממש אנו רואי' ממה שמצינו בחי' קטנו' וגדלו' בשכל ומדו' ולא מצינו שינויי' אלה בעצמו' הנפש שהרי הנפש תמיד במהו' א' מיום הולדו עד היותו בן ע' שנה אך בזמן משך ימי שניו הוא נגדל בחכמה וכשהי' קטן הי' קטן בשכל וקטן במדו' וכשנגדל נגדל השכל ונגדלו המדו' מעט מעט עד שאמרו כל זמן שמזקינין דעתן מתיישבתן כו' וגם במדו' כתיב לפי שכלו יהולל איש כידוע ומבואר בלק"א אבל הנפש עצמה איננה בעלת שינויי' כלל בקטנו' וגדלו' כי היא אור אחד פשוט בלתי מתחלקת ובלתי הסתעפו' עדיין בהתפשטו' להיות בבחי' הקטנו' או בבחי' הגדלו' אלא התפשטות במהו' השכל והמדו' ומתחלקת בהן ל"י כחו' הוא

שלא מבחי' עצמותה ממש אלא הן לה כמו בחי' הכלי בלבד אך שהוא בחי' כלי מחובר מפני שמתאחדי' עמה בתכלית ויובן זה ע"ד דוגמא מכלי הגרזן ביד החוצב בו שיפעול פעולתו ע"י הגרזן שהגרזן הוא כלי מחבר את הפועל עם הפעולה כו' כך השכל והמדו' הן בחי' כלים לחבר את הנפש לדבר הנפרד זולתה כמו שהנפש תתחכם בחכמת הרפואה וכיוצא ע"י כח השכלי-שיש בה שהכח הזה הוא כמו בחי' כלי שעל ידו תפעול הנפש פעולתה כו' וכמו עד"ז להחכים ע"י החכמה נק' כח החכמה בחי' כלי כך המדו' נק' כלים להביא את הנפש לידי אהבת דבר נפרד זולת הנפש כמו לאהוב הכסף וכיוצא אותה כלי המדה של אהבה שקבועה בנפש היא המחברת את הנפש ומביאת' לפעולת אהבת אותו הכסף וא"כ אהבה כמו בחי' כלי ממוצע בין הפועל לנפעל ועד"ז בכל המדו' פרטיי' כולן הן כחו' ממוצעי' ונק' לבוש עד"מ הלבוש שעל ידו יתחבר כו' כך תמצא הנפש המצאה של שכל ע"י כח החכמה וכיוצא ומה שנק' לבוש מחובר הוא לפי שמ"מ השכל והמדו' מחבורי' ומיוחדי' בעצמו' הנפש והיו לאחדי' עמה יותר מחיבור הגוף לנפש כנ"ל ואינם לבוש נבדל מן הנפש כו' וזהו עיקר ההפרש בין לבושי' דמחשבה דו"מ שנק' לבוש נפרדי' אבל שכל ומדו' נק' לבוש מחובר מפני שנמשכי' מעצמו' הנפש ממש רק שנעשי' לנפש כמו בחי' כלים איברי הגוף לנפש אבל יותר דבוקי' בנפש מדיבוק איברי הגוף באיברי הנפש כו' וע"כ נק' המדו' בחי' מהו' ועצמו' לגבי לבושי' דמחשבה דו"מ כו' וכמ"ש בלק"א וד"ל. ובכל זה יובן פי' התחלת המאמר אנת הוא דאפיק' עשר תקונין כו' דלכאורה אינו מובן למה קראן בשם תיקונין ולא קראם בשם לבושי' כו' אך הענין הוא משום דמדבר באורו' דאצי" עצמן כמו שהן מלבושי' בכלים שהוא כדוגמת השכל והמדו' באדם כשמלובשי' באברי הגוף כנ"ל שהן הנק' תיקונין משום שהן בחי' כלי תיקון לנפש שעל ידם תתחבר הנפש כנ"ל כך למעלה על ידי הי"ס שמלובשי' בכלים יומשך אור א"ס ויפעול פעולותיו בכלל ע"י הכלי דחכמה ישפיע שפע חכמה למטה בכל העולמו' עד חכמה דעולם העשי' וכך ע"י כלי החסד יפעול פעולת המשכת אור החסד עד למטה מטה בחסד גשמי שלנו כו' וע"כ נק' בשם תיקונין שהוא כמו שתרגם המתרגם לא ילבש גבר בשמלת אשה לא יתקן גבר בתקוני' דאתתא כו' כמו כלי התכשיט לאשה שמתקנה כו' כך הי"ס שבכלים נק' תקונין שעל ידם יתוקן אור השפע כו' אמנם לפי שהן בחי' לבוש מחובר ולא לבוש נפרד ע"כ קראן בשם תקונין ולא בשם לבושי' ממש כו' כי הרי מתאחדי' עם המאציל בתכלית וכמאמר הידוע דבאצי' איהו וחיהי וגרמוהי חד כו' ור"ל כזה ב' דברים הא' האורו' חב"ד ומדו' שקבועי' באור המאציל בתכלית היחוד ע"ד דוגמת שכל ומדו' באדם התחתון ועוד גם בחי' התלבשותו בכלי' ואיברי' ג"כ עדיין הן מתייחדי' עם אור המאציל וז"ש וגרמוהי שהן הכלים והוא משום שנק' גופיך

וכמו שהגוף מתאחד ג"כ עם הנפש כנ"ל וד"ל. וזהו שאמר כמה גופין תקינת כו' כי בחי' לבושי' דמכסיי' כו' היינו בחי' לבושי' דמחשב' דוי"מ שבבי"ע שנק' עלמי"ן נפרדין כידוע אבל באצ"י עצמו נק' גופין מטעם דאיהו וחיהוהי וגרמוהי חד כו' אלא שנק' בשם לבוש מחובר משא"כ לבושי' דמכסיין עליהו נק' לבוש נפרד ממש שיוכל ללבוש ולפשוט וכנ"ל וד"ל (ומפני שבמלת תיקוני"ן סובל ב' הדברי' לבוש ואינו לבוש כמשמעו' התרגום על לא ילביש כו' לא יתקן בתקוני' כו' ע"כ קרא לייס עצמן בשם תיקוני"ן וכמו אתקרי בתקונא דא חסד כו' משא"כ בבי"ע שלא נק' רק לבושי' כו' וד"ל).

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא כו'. הנה אע"פ שמתבאר מתוך משל הנ"ל בשכל ומדו' שבאדם שהם נק' תקוני"ן מפני שעל ידם יפעול כו' שגם למעלה הרי הי"ס בכלים דאצ"י הן הן בחי' המקורי' והשרשי' לכל פרטי ההשתלשלו' הנמצאי' בעולמו' הנפרדי' מאחר שהן נק' תקוני"ן עדי"מ הנ"ל, מ"מ אין שום ערך והשתוו' כלל וכלל בין חכמה הנמצא' בעולם הנפרד לבחי' החכמ'ה שבי"ס דאצ"י וע"ז אמר אנת חכיים ולא בחכמ' ידיעא פי' אע"פ שהושפל האור של המאציל להפעיל פעולת שפע החכמ'ה למטה ע"י כלי החכמ' דאצ"י שבה נק' חכיים כנ"ל מ"מ עדיין אין אותה חכמה שנק' בה חכיים ענין חכמ'ה ידיעא כמו החכמה הנמצא בעולם הנפרד אלא מובדלת בערך לגמרי אע"פ שהיא בחי' המקור לכל חכמה הנמצא כנ"ל ויובן ערך זה עפ"י משל כח המצמיח התפוח או מזל המכה ומגדלו שיש מצמיח ומגדל תפוח מתוק או מצמיח ומגדל תפוח חמוץ וכיוצא ובודאי כל מזל מיוחד להגדלה הפרטי' של אותו התפוח הפרטי דוקא ולתפוח אחר נמצא מזל מיוחד אליו וא"כ בהכרח שימצא מעין מתיקו' התפוח באותו המזל המיוחד להגדיל תפוח הזה כי מהיכן נמצא מציא' מתיקו' זאת בתפוח זה אם לא מאותו כח המכה ומגדלו במתיקו' זאת וזה בודאי א"א לומר שמהו' מתיקו' גשמי' כזאת נמצאת במזל הרוחני אלא ודאי שמתיקו' במזל הוא מתיקו' רוחני כענין מתיקו' מניגון טוב או מתיקו' ועריבו' משכל וסברא וכידוע דכל בחי' מתיקו' הוא מסטרא דחסד אך שמתחלק לפי אופן המדרגה ברוחני' וגשמי' וערך מתיקו' התפוח נמצא מציא' מתיקו' הרוחני' שבמזל שהוא כמו ערך מתיקו' שכל וכיוצא ועד"ז עד רום המעלו' יובן גם במציא' החכמה ממקור החכמה דהיינו בחי' חכמה דאצ"י הנ"ל וכן ערך מדת הרחמי' גשמי' למטה לגבי בחי' מקור הרחמי' למעלה בייס וזהו אנת חכיים ולא בחכמ' ידיעא כשלונו ועד"ז בשאר המדו' וד"ל.

ועתה יש להבין שרש ענין התחלת המאמר אנת הוא חד ולא בחושבן כו'. והנה תחלה יש להבין בשרש ענין בחי' צמצום הראשון הנק' מקום

פנוי וחלל ריקן כו' ובענין בחי' הפרסא הידועה המפסיק בין האצי' לבי"ע. ומהו ההפרש בין בחי' הפרסא לבחי' הצמצום הראשון הנק' מקום פנוי כו'. ויש להקדים תחלה להבין שרש ענין פי' האצי' מהו לשון אצילו' דוקא. הנה לשון אצי' הוא לשון הפרשה והבדלה כמו שנא' במשה ויאצל מן הרוח כו' דר"ל שהפריש והבדיל ההארה מקצת ממדרגתו העצמי כו'. והנה ע"ד הפשוט הי' עיקר הטעם למה שנאצל מרוחו של משה על ע' הזקנים להיות כי מעלת ומדרגת משה הי' גבוה מאד נעלה עד שבשביל שפע גשמית כמו ליתן להם בשר לא הי' יכול משה להשפיל א"ע כ"כ ולכך אמר מאיין לי בשר כו' וע"כ נאצל והופרש מרוחו בירידת המדרגה בע' הזקנים ואע"פ שגם הם נתנבאו כמ"ש ויתנבאו ולא יספו כו' מ"מ כבר הוקטן מדרגתם הרבה ממדרג' משה אחר שהופרש עליהם רק הארה בעלמא וגם זאת נבדלת היא מרוחו של משה הרבה כו' ולהיותם בקטנו' המדרגה יכלו להשפיע לכני' גם השפעה גשמי' ולזה הטעם אמר למשה ואצלתי מן הרוח כו' והדוגמא דדוגמא מזה יובן ג"כ למשכיל למעלה שכדי שיהי' אור אלקי בחי' מקור למציא' נבראי' בעלי גבול כו' לא הי' צמצום שפע כזאת נמצאת מעצמו' המאציל מפני שהוא מרום ומובדל גבוה מאד נעלה ע"כ הוצרך להאציל ולהפריש בבחי' הבדלה אורו' הנאצלי' שמהן יושפע כל השפעה כו' להיות שהאצי' כבר הוא בערך קטנו' המדרגה וכדוגמת משל ע' הזקנים הנ"ל וזהו הטעם שנק' בלשון אצילו' מלשון הפרשה דוקא וד"ל. והנה באמת יותר אין ערוך בין אצי' לגבי המאציל משאין ערך בריא' לגבי האצי' כו' שהרי בין אצי' לבריא' אינו מפסיק רק בחי' פרסא בלבד ובין המאציל לנאצלי' הוצרך להיות בחי' צמצום מקום פנוי לגמרי כו'. וביאור ענין ההפרש ביניהם יובן בהקדים תחלה שיש בחי' מאור ובחי' אור כידוע והמאור הוא עצמו' הדבר כמות שהוא והאור אינו אלא בחי' התפשטו' בעלמא ממנו כמו אור היום שמאיר מזיו השמש וכמ"ש ויקרא אלקי' לאור יום כו' אבל גוף ומהו' השמש נק' מאור וכמ"ש ויברא ה' שני המאורו' כו' ועד"ז גם נפש החיונית שבגוף האדם הוא ג"כ בדרך אור ומאור כי הנה ידוע דמה שהגוף יחי' מחיו' הנפש אין חיו' זה מעצמו' ומהו' הנפש כ"א רק מבחי' אורה וזיווה בלבד דהיינו רק מבחי' התפשטות ההארה ולא מעצמות' כו' כמ"ש במ"א ע"פ כי עמך מקור חיים באור"ך כו' ועד"ז יובן גם כאבר פרטי בגוף שהוא ג"כ בבחי' אור ומאור כמו כח הראי' בכלי העין הנה כח הראי' עצמו גם שיסגור כלי העין נמצא כחו הרי הוא הנק' בשם מאור כמו שנק' מאור עינים כאשר הוא סומא מפני שלא נתגלה הזיו בעין ונשאר רק המאור של העינים כו' והתפשטו' הראי' מן העין הוא רק כמו בחי' הזיו והאור מן עצם המאור כו' וכידוע. והנה אנו רואי' שכאשר יסגור כלי העין ולא יביט בה כלל ונשאר כח הראי' בנפש כמו שהוא בעצמו ומהותו מבלתי התפשטו' אור וזיו כו' אין הענין

שנתבטל מציא' האור וההתפשטו' של הראי' לגמרי כי דבר רוחני לא יתבטל לעולם והרי יש כח רוחני בהבטה והסתכלו' כידוע מבת היענה כו' אלא הענין הוא שנכלל האור הזה במאור העין ואין התכללו' זאת בבחי' ביטול האור אלא אדרבה נתחזקה במאור העין ביתר שאת ועכ"פ ישנה שם במציאותה בודאי בלי תוספת או גרעון מכמו שהיתה שהרי חוזרת ומתפשטת כמבראשונה כשפותח כלי העין וא"כ אין הענין אלא שנעשה מן הגילוי העלם דהיינו שגילוי הראי' נעשי' להי' בבחי' העלם עצמו' המאור ואין זה שינוי כלל וכלל גם בעצם האור ואע"פ שנעשה בבחי' העלם והוא העדר ההתגלו' אין העדר זה שינוי בעצמו כלל וכלל. ויובן זה בביאור יותר עפ"י משל אחר בכחו' הנפש כמו השכל שהוא כח מכחו' הנפש ויש בו ג"כ בחי' אור ומאור דהיינו כשישיגו החכם בלמדו איזה שכל וסברא אזי נגלה העלם כח השכלתו וכשמפסיק מלהבין ולהשיג את השכל וסברא הנה בחי' אור ההתגלו' נכלל בכח השכלתו ובודאי לא נתבטלה כלל אור ההשג' הנגלי' לו כי הרי ישיב לשואלו מיד אלא נכללת האור ונשארת בו בבחי' כח העלמי וא"כ הרי מזה מובן יותר שאור וגילוי השכל לא ישתנה מפני העדר התגלותו בשעה שמפסיק מללמוד כו' וד"ל. והנמשל מכל אלה המשלי' בבחי' אור ומאור ואיך שהעדר ההתגלו' איננו שינוי' גם בעצם האור כו' יובן כמ"כ למעלה מעלה בבחי' הצמצום הראשון הנק' מקום פנוי וחלל ריקן כו' שאין הענין שהוא מקום פנוי' וריקן ממש ח"ו אלא מפני ששם הוא העדר התגלו' האור שמאיר מעצמו' המאור הנק' א"ס לכך קראו בשם חלל כו' לפי שבלשון המקובלי' נק' ענין ההתפשטו' וההתגלו' בשם או"ר כמו י"ס שנק' בשם אורו' כידוע והוא ענין מציא' יש ודבר מה ע"כ קורא למה שהוא בחי' העדר ההתגלו' בשם מקום פנוי' וחלל כו' אבל לא שהוא פנוי' לגמרי אלא הוא ע"מ הנ"ל בכח הראי' שנתפשט' כשנכללת במאור העיני' או כמשל כח התגלו' שכל שנכלל בכח השכל העצמי כו' שאין זה שינוי כלל וכלל גם בעצם האור כו' ואיך נקרא אותו פנוי לגמרי מן האור כו' אלא הענין הוא רק בחי' התכללו' האור במאור שישנו במציאו' כמו שהי' ממש וכנ"ל וד"ל. והנה ידוע דאחר הצמצום הזה הנק' מקום פנוי' כו' נשאר בחי' רשימו' וממנו נמשך בצמצום קו וחוט דק כלבד כו' כמ"ש בע"ח והוא ענין התגלו' מצומצמת מאד אחרי העדר ההתגלו' והי' כמשל השפעה לתלמיד עמקו' שכל שלא יוכל לקבל שמוכרח המשפיע לצמצם ולהעלים הכל בתחילה ואח"כ יאמר לו רק כמו תיבה אחת. והוא שכל מעט מזעיר מאד שנשאר ממה שהניח מכל עומק השכל כו' ואז יוכל לקבל כמ"ש במ"א וד"ל. וא"כ נמצא מובן מכל זה שאין ערוך כלל וכלל בין אצי' עם עצמו' המאציל מאחר שה... תחלה ענין העדר התגלו' לגמרי ולא נשאר רק אפס קצהו וגם אותו בחי' הקו כו' הוא בא אח"כ בהתלבשו' בין איק' לנאצלי' והוא הנק' פרסא שבין

א"ק לנאצלי' כידוע ועוד כמה צמצומי' היו עד שנעשה בחי' אורו' וכלים בנאצלי' כידוע מענין ההבלי' דאח"פ דא"ק כו' ומענין עקודי' שהוא עקוד בכלי א' ואח"כ נקודי' כו' עד שנתהוו ריבוי הכלים באצ"י כו'. אבל מאצ"י לבי"ע אין שם רק בחי' פרסא בלבד ואין שם ענין צמצום מקום פנוי וחל"ל הנ"ל כו' והענין של הפרסא ידוע בשם ההי"מ ז"ל שהוא עד"מ התגשמו' השכל בצרופי' זרים שלא מערך דקו' השכל כלל כמו התלבשו' איזה שכל עמוק במשל וחידה כמו משלי שלמה בן חכם ישמח אב כו' שהשומע משל זה ואינו מבין ומשיג סוד העמוק שמלוּבש בזה הרי הוא משיג הדברי' כפשוטן שכן החכם ישמח בו אביו כו' וזהו דברים שגם התינוקו' יודעי' והן דברי' בטילי' ממילין דהדיוטא כו' וכיוצא בזה אך שמלוּבש בזה סוד עמוק למעלה מעלה כמו שהוא בבחי' אב למעלה ובבחי' ב"ן למעלה כו' וכיוצא וגם מי שיבין וישיג מזה המשל הסוד ההוא אינו משיג כמו שהוא הענין באמת למעלה רק מעין ודוגמא בלבד וגם זאת הוא מבין בדרך התלבשו' זר במשל וחידה בלבד והוא בתכלית ההגשמה כו' וכמ"כ הוא ענין בחי' הפרס"א למעלה שהוא ירידת אור העליון לבא בהגשמה בצרופי' אחרים וזרים שלא מערך עצם האור כלל וכלל בכדי שיוכל המקבל לקבל אחרי בקיעת האור דרך הפרסא שנק' אור של תולדה כידוע עד"מ המסך העב שמעלים האור הגדול ואמנם עכ"ז יסתכלו באור הגדול קצת גם דרך עובי המסך אך שאין ההארה מאירה כמו שהיא אלא בהגשמה גדולה כו' וכך ע"י בקיעת הפרסא למעלה יבא אור השפע למקבלי' עד שיוכלו לקבל מפני שבא כבר בהגשמה כו' וד"ל. והנה אע"פ שבא האור דרך הפרסא בהגשמה מ"מ כל האור כמו שהוא מאיר דרך בקיעת כל עובי שטח המסך וכך גם בענין המשל וחידה הרי כל השכל העמוק כמו שהוא כולו מתלבש במשל וחידה רק שמבינים ומשיגי' אותו בדרך גשמית אבל מ"מ כולו מושג ונגלה לכל מבין אך שלא יבינו כמו שהוא בדרך הרוחני כו' והנמשל מזה יובן ג"כ בבחי' פרסא למעלה דכל האור כולו מתלבש במסך הפרסא רק שבא בהתלבשו' כו' והענין הוא שכל מה שלמעלה באצ"י הרי נמצא מעין ודוגמא גם למטה בבי"ע כמו חכמ' דאצ"י הרי נמצא החכמה גם בעולם הבריאי' אלא שהיא מעין ודוגמא בלבד מפני התלבשו' והתגשמו' אור החכמ' דאצ"י בבחי' הפרסא כו' ועד"ז בכל פרטי שפע הי"ס דאצ"י שמאירי' בבי"ע דרך בקיעת הפרסא הרי כולן כמו שהן מאירי' רק שבאין למטה בבי"ע אחרי ההתלבשו' ובחי' ההגשמה דפרסא כו' משא"כ בחי' הצמצום הראשון שלפני האצ"י הנק' מקום פנוי וחל"ל כו' שבין עצמו המאציל לנאצלי' כנ"ל הרי הוא ענין העדר ההתגלו' והוא בחי' התכללו' האור במאור לגמרי כנ"ל ולא נשאר רק אפס קצהו הנק' רשימיו בלבד וממנה שרש הארת השפע באה לנאצלי' כנ"ל א"כ מזה מוכרח הענין לומר שאור האצ"י אין ערוך לגבי המאציל יותר משאין ערך הבריאי'

עם האצ"י שהרי בין אצ"י לבריאה אין שם בחי' העדר התגלו' לגמרי אלא רק ענין התלבשו' בפרסא אבל כל האור מתלבש בו כנ"ל וד"ל. ועיקר סיבת התגשמו' הפרסא עצמה נעשית מבחי' מל' דאצ"י עצמה כי הנה ידוע דבחי' מל' דאצ"י נעשה עתי"ק לבריא' ובחי' מל' דאצ"י היא מלאה אותיו' וצרופי' הרבה כמ"ש בס"י וההתגשמו' הוא שינוי הצרופי' במה שמשנה מצירוף דאצ"י לצירוף זר ע"ד החידה ומשל לגבי השכל כנ"ל והוא הנק' פרסא ואח"כ בוקעת הפרסא הזאת ומאיר בעולם הבריא' בבחי' כת"ר והוא הנק' עתי"ק דבריא' כמ"ש בע"ח וד"ל.

וזהו פי' התחלת המאמר אנת הוא חד ולא בחושבן. פי' ולא בחושבן י"ס אלא בלא שיעור ומספר כו' כי הרי מבואר למעלה דדוקא מאצ"י לבריא' כל האור כולו מתגלה אך שהוא בא דרך התלבשו' בפרסא אבל מן המאציל לנאצלי' הי' ע"י צמצום והעדר האור כו' הנק' מקום פנוי' כו' וא"כ בעצמו' אור המאציל א"א לומר שיש בו ענין מספר הי"ס הללו דוקא מאחר שרק אפס קצהו בלבד נתגלה וממנו שרש הי"ס כנ"ל ואין להם ערוך כלל וכלל עם העצמו' כנ"ל וזהו שאמר אנת דוקא שהוא עצמו' המאציל הוא ח"ד ולא בחושבן י"ס אלא ח"ד כו' כלומר או שהוא מאצ"י בלי שיעור ומספר או כשאינו מאצ"י הוא חד אור א' פשוט כו' ושניהם אמת כמ"ש במ"א וד"ל.

אנת הוא דאפיק' י' תיקונין וקרית לון י' ספירן כו'. הנה מה שאמר אנת הוא דאפיק' כו' בא לפרש בזה שלא יטעה הטועה לומר מאחר שיותר אין ערוך מאצילו' לגבי המאציל משאין ערוך לבריא' עם הכורא מטעם הנ"ל א"כ יש לחשוב ח"ו שהאצ"י בבחי' נפרד מן המאציל ע"כ אמר אנת הוא דאפיקת' י' תקונין כלומר אעפ"כ אינם מובדלי' ומופרדי' כלל וכלל, מעצמותך כי אנת הוא דאפיק' לון כו' ע"ד במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותותו כו' וגם כאן הגם שהיתה בחי' שפלו' וירידה להיות' נשפל מעצמו' ולהקרות בשם חכים או מבין וכיוצא כי מצד עצמותו לאו דאית לי' מכל אינון מדו' כלל וכלל מ"מ הרי הי"ס מיוחדי' במאציל אחר שירד ונתלבש בהן משום דאיהו וחיהי וגרמוהי חד כו' וכמשל התלבשו' כחו' האדם בכלי גופו כמו כח הראי' בכלי העין וכח השכל במוחו וכח השמיעה באזן וכיוצא הגם שאיברים הללו עין ואזן נבדלי' בבחי' דבר נפרד חוץ מעצמו' הנפש וכחותי' מ"מ מתאחדי' עמה בתכלית וכמ"ש למעלה וגם בחי' הכחו' הרוחניים הללו כמו כח השכל וכח הראי' וכח השמיעה אע"פ שאינון מעצמו' הנפש ממש כנ"ל מ"מ הנפש מתלבשת בהן ועל ידן תפעול כל פעולתה כמו ע"י כח הראי' יביט למרחוק וע"י כח השכל ישכיל בכל דבר חכמה כו'

וכיוצא בזה יובן למשכיל למעלה ד"ס נק' י' תקוננין של המאציל ופי' שעל ידם יפעול פעולותיו כמו ע"י אור ספי' החכמה ישפיע חכמה למטה וע"י בחי' כח הראי' יביט למטה בבחי' השגחה פרטי' וכמ"ש משמים הביט ה' ראה את כו' וכמו ענין ארדה נא ואראה הכצקת"ה כו' כי עיני ה' משוטטו' בכל הארץ כידוע ומבואר במ"א וע"ד פרט ג"כ אמרו דע מה מלמעלה ממך עין רואה ואזן שומעת כו' וכמ"ש במ"א וד"ל ומאחר שע"י בחי' כח הראי' רואה ומשגיח בכל ההשתלשלו' וע"י בחי' כח השמיעה שומע וכמ"ש ויקשב ה' וישמע כו' אי"כ הרי בחי' כחות הללו הם בחי' אלקו' ממש אלא שאינם רק כחו' מסתעפי' מעצמו' השלימו' דמאציל עצמו אבל מ"מ כחו' אלקים הם ובאמת פי' אלקו' אין זה שטוברי' העולם שהוא בחי' אלוה' עצמו אלא הוא ענין כח אלקי מסתעף מן העצמות (ובל"א געטליך) והוא מפני שהוא רק כח מסתעף ונק' חכמה של המאציל או כח הראי' שלו וכיוצא בזה שהוא הבחי' שלו ומ"מ הוא בחי' אלקו' ממש משום דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' וזהו שאמר אנ"ת דאפיק' כלומר אתה שהוצאתם להיות' כחו' נבדלי' מעצמותך אבל מ"מ עדיין מיוחדי' במאציל ולכך את דמייחד לון ומקשר לון כו' מטעם הנ"ל וד"ל. לאנהגא בהון עלמין סתימין כו', הנה מבואר בזה נכמה דוכתי שיש רבוא רבבו' עלמין סתימין באצי' ולמעלה מן האצי' וכמו בפ"י ד' מאו' שקל כסף שהו' ת' עלמין דכסופין אמר שמתחלק לד' מאו' אלף עלמין כו' ובתליסר נימין אמר שמתחלק לתליסר אלף עלמין וכיוצא ויש להבין לכאורה מהיכן יהי' ריבוי ההתחלקו' כזאת, אך הענין יובן ע"ד דוגמא ממה שאנו רואין כאן באדם התחתון בכח החכמה שיש בו שיוכל להתחכם בכמה חכמו' שונות ובכל חכמה יש כמה שכליים פרטיים ובכל שכל יש כמה מחשבו' פרטי' ובכל מחשבה יש כמה דמיונו' פרטי' ובכל דמיון ג"כ יש כמה מדרגו' שונות יש שידמה בחי' דומם כמחשבה ויש שנדמה בחי' צומח כו' וגם בדמיון במהו' דבר א' אם צומח או דומם יש באופן הדמיון כמה מדרגו' שונות לפעמי' כך ולפעמי' כך כו' הרי אנו רואי' בחוש שבכח חכמה א' שנמצאת באדם יסתעפו ריבוי ההתחלקו' למדרגו' שונו' כ"כ ממש עד אין קץ ושיעור כנ"ל ומכ"ש וק"ו כו' למעלה הגם שבאמת אין המשל דומה לנמשל שלמעלה יוכל להיות התחלקו' רבוא רבבו' פעמי' יותר מזה מ"מ אפס קצהו נוכל להבין שיוכל למצוא מציא' ריבוי התחלקו' ת' אלף עלמין או תליסר אלף עלמין רק מכח ואור ספי' א' מן הספירו' שבאצי' או למעלה מן האצי' והוא אשר קוראם בשם נימי"ן וכיוצא ע"ש כח ההמשכה הפרטי' המסתעפת מהכללי' וכנ"ל במשל וד"ל. וזהו פי' לאנהגא בהון עלמין סתימין שר"ל עולמו' עד אין שיעור כנ"ל מפני שנמשכו' מי' ספיראן עד אין קץ ושיעור מטעם הנ"ל וד"ל.

ואלין י' ספיראן כו' עד חד אריך חד קציר וחד בינוני. הנה פי' חד אריך הוא מדת החסד שאור שפעו מתפשט בא למטה עד אין שיעור כי מצד טבע החסד יאיר אור הטוב והחסד גם לשאינו ראוי ואינו צריך כמו גמילו' חסדי' שהוא בין לעניי' בין לעשירי' כידוע ומדת הגבורה הוא הקצר להיותו בחי' דוקא הדין והמשפט אם הוא ראוי לחסד וכו' כידוע ומדת הת"ת הוא הרחמי' שכלול משניהם חו"ג כי הרחמנו' היא אחרי מדת הדין והגבורו' מ"מ יאמר שראוי לחסד מצד הרחמי' דמ"מ יש רחמנו' עליו כו' כידוע והוא מדת הצדקה שאינה אלא לעניי' מצד הרחמי' ולא לעשירי' משאיכ גמ"ח כנ"ל והוא מה שאמר וחד בינוני' שהוא מדת הרחמי' שאין שפעו כמו החסד בבחתי הגבלה כלל וגם אינו מצומצם מאד כמדת הגבורה כנ"ל אלא הוא בחי' בינוני מטעם הנ"ל וד"ל. והנה ג' מדו' הללו הן בכלל בכל הי"ס וגם בפרט בכל ספי' ובכל מקום עיקר גילוי אור א"ס הוא במדת הבינוני' והוא מדת הת"ת מפני שכולל הכל והוא בחי' שלימו' כידוע בפי' ישראל אשר בד אתפאר שהוא בחי' ת"ת שכולל מכל הגוונים אדום ולבן כו' במדה נכונה ע"כ הוא בבחי' השלימו' כו' וד"ל.

ובכל זה מובן מ"ש ארדה נא ואראה הכצקתה הבאה אלי עשו כו', דלכאורה אינו מובן ספיקו' זאת אם כצקתה הבאה כו' ומי איכא ספיקא קמי' שמיא כו'. אך הענין הוא כידוע דיש בחי' אור ישר שמצד מדת החסד הנ"ל ובחי' אור חוזר שהוא מצד בחי' הגבורו' וההסתלקו' והוא מדת הדין והצמצום כנ"ל והם ב' הפכי' שזה מתפשט בלי שיעור וזה מתצמצם בלי שיעור כנ"ל ותמיד המה מנגדיים גדולי' ולהיות כי בהכרח שיהי' רק כפי א' משניהם והיינו לפעמים כמו מדה"ד ולפעמים כמו מדת החסד ואין א' מושל בשל מנגדו כלל כי אין החסד מצוי כלל בשעת הדין ואין הדין מצוי כלל בשעת החסדי' כנראה בחוש אצל אדם התחתון אך זהו דוקא כשנשלמה מדתו של א' מהם כמו שהיא המדה בשלימותה אם לחסד או לדין אזי או כולו חסד או כולו דין כו' אך כשלא נשלמה המדה על שלימותה שאז יש כח למדה המנגדת לשלוט ג"כ ולהפוך מן הקצה כו' לזאת צריך שירד אור השכל ממקורו לעיין ולפקח בזה ואם לא נשלמה מדה"ד ע"י שלימותה עד"מ יעשה פשר דבר ביניהם דהיינו שישפוט במדת הבינוני' והוא מדה"ר כנ"ל שהוא לא כמדה"ד ולא כמדת החסד אלא בחי' הכרעה אבל היא נטיי' לחסד יותר מן הדין מצד הרחמים כנ"ל וד"ל. וזהו ארדה נא ואראה פי' ממקור החכ' ירד לראותה ולעיין למטה בהעלא' מעשה התחתוני' הכצקתה הבאה אלי עשו פי' אם נשלם מדה"ד ע"י צעקתם הרעה שהעלו למעלה לעורר ממדת הצמצום כו' עד שנעשו למדה"ד למעלה בשלימותו ואז כלה ואין לרחמים בזה חלק כלל ואם עדיין לא עשוהו בשלימותו במעשיהם אזי אדעה

במדה"ר שבאה ע"י הדעת דוקא כידוע שדתי" הוא הכל קו א' האמצעי והוא במדת בינוני הנ"ל וזהו אדעה להמתיק גבורות דמדה"ד בדעת דהיינו ברחמים כנ"ל וד"ל.

ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא אדעה. הנה יש לדקדק בפסוק זה הרבה הא' מה שבתחלה אמר הכצעקתה לשון נקבה ולשון יחיד ואח"כ אמר עשו ל' רבים וגם ל' זכר על תושבי העיר כו' והב' מ"ש ארדה נא ואראה כו' דמשמע שאם לא ירד לא ידע האמת מי איכא ספיקא קמי' קוב"ה הלא נאמר עיניו פקוחות על כל דרכי בני"א וכן משמים הביט ה' כו' ממכון שבתו השגיח כו' המבין אל כל מעשיהם כו' וכהנה רבות בכתובים וגם מהו ענין הירידה הזאת האיך שייך ירידה לפניו הלא נאמר את השמים ואת הארץ אני מלא כו"י. והנה במדרש אמר ארדה נא ממדת הרחמים למדה"ד שזהו נחשב ירידה, וגם זה צ"ל למה תלה הידיעה לראות אם כצעקתה כו' במדה"ד דוקא. ובזוהר ג"כ מפרש ע"ד המדרש וז"ל וכי לא הוה ידע קוב"ה דאיהו אמר ארדה נא ואראה והא כולא אתגלי' קמי' אלא ארדה נא מדרגי' דרחמי' לדרגא דדינא והיינו ירידה אשכחן ירידה לטב וירד ה' על הר סיני כו' אשכחן ירידה לביש כו' אשכחן ראי' לטב וירא אלקים את בני"א וידע ראי' לביש ארדה נא כו' לאשגחא עלייהו בדינא וע"ד המכסה אני מאברהם, עכ"ל. ובסוף המאמר (דק"ו ע"א) אמר עוד מהו הבאה אלי דא הוא רזא כד"א בערב היא באה ובבוקר היא שבה ודא היא הבאה אלי תדיר כגוונא דא קץ כל בשר בא לפני והא אתמר הכצעקתה דא גזירת דינא דתבעא על עלמא כו' עשו כלה הא אתמר ע"כ. ועיקר הדקדוק בפסוק זה הוא מ"ש בסוף ואם לא אדעה מהו ואם לא דמשמע שהוא מסתפק שמא אין האמת כצעקת מדה"ד ולא עשו רעה כ"כ הלא אין דבר נעלם ממנו ית' וגם מהו אדעה כו'. אך הנה כ"ז יובן בהקד"י תחלה הקדמה אחת בענין ההשגחה האלקי' שנבוכו בה הפלסופים מפני הקושי' שהוקשה להם מאד איך יתכן ההשגחה הפרטי' שהיא בחי' הריבוי והפירוד הרי הוא היפך בחי' האח"פ בתכלית שהוא מושלל מכל ריבוי ופירוד יעויין בספריהם שהאריכו בזה איך שלא מושג כלל בשכל האנושי שאחדות הפשוטה יקבל הריבוי וא"כ איך

כו': בכו"ז 624, 672 [שם נמצא המאמר בלי הגהות כ"ק אדמו"ר הצי"צ] נוסף וגם מה טעם תלה (הידיעה הכצעקתה) הירידה בצעקתה אם ירד דווקא ויראה כו'.

יאמר עליו שמשגיח בפרטיו חלקי הנמצאים כולם כו' והכתוב אומר עינך פקוחות על כל דרכי בנ"א מבין אל כל מעשיהם וכן כתיב עיני ה' משוטטות ככל הארץ וכהנה רבות בכתובים. והנה הרמב"ם תירץ לקושי זאת במילות קצרות באמרו שבידיעת עצמו כבי' יודע את כל הנבראים (כמ"ש בלק"א) וגם זה צריך להבין הרי ידיעת עצמו הוא בחי' אחדות הפשוטה ואיך בידיעת האח"פ ידע בחי' הריבוי כו' והדרא קושיא לדוכתא. אך באמת הקושי' הזאת ראוי להם להקשות על עיקר ענין התהוות הכריאה הבאה בבחי' הריבוי והפירוד בבחי' גבול איך ימצא הריבוי מבחי' אח"פ שמאמיתת המצאו כבי' נמצאו כל הנמצאים ואיך ימצא מן האח"פ כל עיקר התהוות הנבראי' והנמצאי' שהן בבחי' הריבוי כו' ולמה להם להפלוסי' להקשות על פרטי ההשגחה על ריבוי הנמצאי' ולא יקשו על עיקר התהוות של הריבוי מאח"פ ואם יתורץ זה ממילא יתורץ גם ההשגחה הפרטי' מאח"פ על הריבוי כו'. אך הנה באמת א"א לתרץ ולהבין אמיתי' ענין זה בשכל האנושי רק אחר ידיעת והשגת חכ' האלקי' בבחי' ע"ס דאצי' שנאצלו מעצמות המאציל שהוא אח"פ ונאצלו באו"כ מכלים שונים וכמ"א אפיקת י' תיקונין וקרית לון י' ספירן כו' ולבושין תקינת לון דמנהון פרחין נשמתין כו' וכמבואר בפרד"ס בכמה דוכתי שא"א לתרץ קושיות הפלוסופי' וכל המבוכים שנבוכו בענין ההשתלשלו' מאח"פ אם לא ע"י חכמת הקבלה וע"כ נק' בחי' ע"ס דאצי' כוזהר בשם רזא דמהינותא קדישא כידוע. והנה תחלה י"ל מהו ענין ע"ס דאצי' ובחי' הכלים ובחי' לבושים שלהם לאחזאה לאתנהגא בהון עלמין כו' וגם הרי יש להקשות ג"כ הקושי' הנ"ל גם בעיקר ענין האצי' במספר ע"ס איך ימצא בחי' מספר באח"פ כו' ומכ"ש ריבוי התחלקות הכלים והלבושי' כו' כמו שהקשו הפלוסופי' בענין ההשגחה כנ"ל. אך הנה ידוע עיקר התירוץ האמיתי להתחלקות י"ס מאח"פ הוא ע"י בחי' הצמצום הראשון הנק' מקו"פ כו' כמ"ש בע"ח דהיינו מפני שנתצמצם ונתעלם האור הפשוט בתכלית ונכלל בעצמות ואח"כ האיר בדרך קו בעלמא ומאותו הקו נמשך התחלקות ע"ס כח"ב וכו' מפני שבבחי' א"א"ס הפשוט עצמו לא הי' בחי' התחלקות כלל אחר שהי' הכל בבחי' אח"פ אלא אחר הצמצום יוכל להיות בחי' התחלקות ואף גם זאת הרי כל האורות הנאצלים ע"י בחי' הקו הרי המה מיוחדים בעצמות אור א"ס בתכלית היחוד וכמ"ש בס"י ע"ס בלי מ"ה כלומר בלי מהות להיותם מתאחדי' בעצמות וכמאמר אנת הוא חד כו' וכידוע ומבואר במ"א ענין היחוד האמיתי הזה ונמצא אעפ"י שנמצא בחי' ריבוי התחלקות לי' מאח"פ מ"מ אין זה בחי' ריבוי היפך האחדות אלא הם מיוחדי' באח"פ וכזה מתורץ קושי' הפלוסופים גם על עיקר ההשתלשלות בריבוי מאח"פ דאם הי' התחלקות בעצם אור א"ס הי' ראוי להקשות אבל אינו מעצם רק אחר הצמצום שנק' הארה דהארה ואף גם זאת לא שבהתחלקות לע"ס נעשו היפך

האח"פ אלא אדרבא נקראו בשם יח'ע בווהר והיינו רוא דשמא קדישא שהן
 רק ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הכולל כל האצ"י כידוע וענין השמות הללו
 היינו רק בחי' אותיות שנק' הארה והארה מעצם אא"ס הפשוט והן מיוחדת
 בעצמות בתכלית היחוד כו'. ויובן זה עד"מ מאברי האדם שמקבלים חיות מן
 הנפש כמו כלי העין מקבל כח הראי' וכלי האוזן מקבל כח השמיעה וכיוצא
 הרי ודאי שאין לומר שמהות שמיעה גשמי' או ראי' גשמי' יש בנפש
 הרוחניות ומ"מ נמצאו מציאת תוארים גשמי' הללו מן הנפש אלא מוכרח
 לומר שכמו שכל הצומח הרוחני מגדל ומצמיח העשב או התפוח שבדאי
 ג"כ א"א לומר שמהות חמיצות או מתיקות התפוח הגשמי יש בכח הצומח
 הרוחני ואעפ"כ הרי מן כח הצומח צומח הגשם הזה אלא הענין הוא שבכח
 הצומח הוא רוחניות החיות של התפוח ובצמיחה הולך ונמשך בהגשמה והרי
 יש עכ"פ קשר וחיבור למציאת הגשם מן הרוחני ומתאחד' מאד וכך הוא
 בהתהוות כחות הגשמי' כראי' ושמיעה וטעימה גשמי' בעין ואזן וחיך גשמי'
 מרוחניות החיות של כחות הללו בעצם הנפש ומתאחד' מאד שהרי א"א
 שיראה האדם בכלי העין בלתי ההארה של כח הראי' שנמשכת מן הנפש
 ומתאחדת הראי' הגשמי' כאור וחיות הרוחניו' שלה מאד עד שא"א לומר
 ענין ההבדל וחילוק ביניהם כלל וכלל וגם בכלי העין מצד חומר עצמותה
 להיותה חומר מוכן לקבל צורת כח הראי' מתאחדת ג"כ מאד בבחי' אור
 הראי' והיו לאחד' בלתי הבדל ביניהם כלל ועד"ז כל האברים של האדם
 המה מתאחד' מאד בעצם הנפש אעפ"י שאין להם דמיון וערך כמו שאין
 ערך לגשם עם הרוחני כנ"ל וד"ל. והדוגמא מכ"ז יובן למשכיל למעלה בבחי'
 ז"א דאצ"י שנק' אדם וכמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם דהיינו בציר
 אברים אריכ כמו עד"מ עין ואוזן וכיוצא וכמ"ש עיני ה' משוטטות כו' עיניך
 פקוחות וירא ה' וכיוצא בזה וישמע ה' הטה אזניך ושמע כו' או וירח ה' כו'
 וכן כל כינויי תוארי אדם באברי' גשמי' כהילוך ושיבה כמו מתהלך בגן כו'
 וישב ה' כו' הנה ה' עומד וכהנה רבות בכתובי' הנה כ"ז נק' בחי' אריכ דז"א
 וכ"ז מפני שאור הנמשך מאור א"ס אחר הצמצום הנ"ל מתצמצם להיות
 מקור בכלים הללו כמו עד"מ שהנפש מתצמצמת בעצמותה להיות גמשך
 ממנה ראי' גשמי' ושמיעה גשמי' כמו התהוות הגשם מן הרוחני כנ"ל כך
 נתצמצם אוא"ס בקו הנ"ל להיות נמשך ממנה החכ' בכלי המוחין דז"א כמו
 עד"מ שנמשך אור וחיות מן הנפש להיות מציאת כח שכלי בכלי המוח
 אעפ"י שאין דמיון לשכל שבמוח לשכל שבנפש כידוע וכן נתצמצם ג"כ
 הארת הקו להאיר בחי' אור בכלי העין הנק' עיני הוי' דז"א וכן עד"ז בכלי
 השמיעה כו' וכולם מתאחד' ע"י בחי' הקו בתכלית היחוד עד"מ קשר וחיבור

ויחוד הגשם ברוחני בצמיחה וכה"ג ע"כ נאמר כי לא אדם הוא כו' דמצד בחי' הקו מקור כל האורות דאצי' קודם שמוגבלי' ומתלבשי' בכלים שנק' אברים או שמות ע"ב ס"ג כו' ע"ב כלי החכ' כו' הרי אמר לאו דאית לך צדק ידיע' ולא מכל אינון מדות כלל כו' והוא הנק' יחוע שמיחדי' האורות במאציל בתכלית כנ"ל וד"ל כי האורות מצד עצמן הן פשוטים כנודע. וכמ"כ יובן בבחי' יחודת' שהוא בחי' מלי' דאצי' בכריאה שנק' אדם דבריאה ג"כ בבחי' אורות וכלים ע"ד הנ"ל באדם דאצי' אך ההפרש הוא שבבחי' אדם דאצי' כל מיני כינויי תוארי' דראי' ושמיעה כו' נק' בלשון זכר כמ"ש עיני ה' משוטטי' לשון זכר ובבחי' ההשגחה דאדם דבריאה שהוא בחי' המל' נאמר עיני ה' משוטטות ל' נוק' לפי שבחי' המל' מקבל מז"א כידוע בענין יחוד ז"נ דאצי' כו' דהנה בבחי' המל' הכלים המגבילים ומלבישים את האורו' כמו כלי העין וכלי האזן המה מלאכים נבראי' בע"ג ונקראו בזהר אברי' דשכינת' וכמ"ש בזהר שיש מלאכים שנק' מארי דעינין ויש שנק' מארי דאודנין כו' והמלאכים שנק' מארי דעינין הם בעלי ההשגחה שע"י מתפשט אור ההשגחה האלקי' הפרטי' על כל נברא בפרט כמא' דע מה למעלה ממך עין רואה ואזן שומעת כו'.

(ב) ובזה יובן מה שמצינו לכאורה כדבר פלא אשר המלאכים אעפ"י שהן בע"ג ותכלית יכולין לומר ע"ע בשם ה' כאלו הוא עצמו שם ה' המשפיע או המדבר כו' כמו שמצינו במלאך שבישר לשרה שאמר שוב אשוב אליך כו' וכן במלאך שאמר לאברהם אשר לא חשכת את בנך יחידך ממני כו' וכן במלאך שא' ללוט נשאתי פניך כו' דמשמע שאיני הדבר תלוי בו' ואין עליון עליו המושל ופי' המלאך אינו אלא שליח בלבד לעשות רצון ה' כידוע אך הענין הוא דאדרבא דמשום שהמלאך אינו אלא שליח בלבד והוא בבחי' ביטול לגמרי לגבי הארה האלקית שבו ע"כ אומר בשם ה' ממש כאלו הוא הנותן והמשפיע כו' מאחר שאינם בבחי' נפרד כלל אין זה שאומר לשון עצמו בחי' פירוד כלל כי מה שאומר שוב אשוב רוח ה' המדבר בו ואינם דברי עצמו כלל וכן כל מה שיאמר המלאך בלשון עצמו כמו עתה ידעתי ממני וכיוצא הכל כח אלקי שמלוּבש בו הוא שאומר ידעתי ממני וכיוצא מפני שאין המלאך יש ודבר בפ"ע כלל כי הן בבחי' הביטול במציאות בתכלית ויובן דבר זה ע"ד הנ"ל דוקא שהמלאכי' דבי"ע נק' אברי' דשכינת' כמו עדימ' אברי' האדם בעין ואזן שהחומר מתאחד עם הצורה ואין להבדיל

 שאין: בבוך 672 ליתא.

בו: בבוך 624 אלא בו.

מחני: בבוך 624. 672 כו' ממני כו'.

ביניהם כלל וכלל שהרי כאשר יראה הרואה בעיניו הרי יאמר עיני ראה
 אע"פ שהאמת שכח הראי' שיש בנפש הוא עיקר הרואה אך שהעין חומר
 מוכן לקבל צורה זאת ואמנם להיותה מתאחדת בצורה זו יאמר עיני ראה
 ועד"ז אוזן שומעת כו' ואמנם הנה אעפ"כ לא יתכן לכנות שם דבר בפ"ע
 לעין ואזן כי נכלליו בבחי' פנימי' חיות האדם וכך הן המלאכים שנקראו עיני
 ה' או אזני ה' וכיוצא כמ"ש עיני ה' משוטטו בכל הארץ דהיינו מארי
 דאשגחות' כמ"ש בזהר הנה לא שהן בחי' דבר בפ"ע חוץ מכח האלקי אלא
 הן נכללים בכח האלקי כחומר המוכן לקבל הצורה וכח אלקי הוא המאיר
 בהן והן מתאחדי' באור האלקי בתכלית וע"כ יוכל לומר לשון עצמו כנ"ל
 משא"כ אם היו המלאכים בבחי' יש ודבר בפ"ע מובדל מכח האלקי הי' לשון
 עצמו בבחי' פירוד כו' אבל מאחר שהמלאכי' הן רק בחי' כלי ואבריים
 להארת אור האלקי אדרבא הוא הטעם שיוכלו לומר ל' עצמם כמו נשאתי
 פניך לפי שהוא כח האלקי המדבר על ידו כו' כנ"ל וד"ל. והנה אחר כל
 הנ"ל בענין יחוד' ויחוד' שהוא רק בחי' כלים לאורות שהן מתאחדי'
 בתכלית כנ"ל הרי עכ"ז יתורץ הקושי' הנ"ל בענין התהוות הריבוי התחלקות
 מאח"פ וכן בענין ההשגחה מאח"פ על הריבוי כו' כמ"ש עיניך פקוחות על
 כל דרכי כו' כנ"ל שכ"ז אינו בחי' ירידת אח"פ בהתחלקות ממש מאחר שגם
 כל ההתחלקות מתייחדת באח"פ כיחוד האברים בנפש כנ"ל אלא הענין הוא
 דעי' בחי' כלים רבים הנק' ממוצעי' בין עצם אור האלקי דאבי"ע להנבראי'
 מתהווה ריבוי התחלקות הנבראי' ומהם באה בחי' ההשגחה הפרטי' ג"כ בכל
 פרטי הנבראי' כמו המלאכי' מארי דעינין שהם המשגיחים בכל פרטי
 הנבראים שבארץ והן בחי' כלים בלבד כנ"ל וכן עד"ז כל בחי' כלים שביח"ע
 ויחוד' הן ממוצעי' בין אא"ס לנבראים וידוע שכאז"א מקבל מעליון שעלי'
 בדרך עילה ועלול כמו אין לך עשב שאין לו מזל כו' והמזלות מקבלים מן
 האופני' וגבוהי' מעליהם שהאופנים מקבלין מלמעלה מהן בדרך קבלת
 העלול מן העילה וכולם הן בחי' כלים דע"ס דעשי' ועד"ז מיצי' לעשי'
 ומבריא' ליצי' ומאצי' לבריאה כנ"ל וכולן מתלבשים זה תוך זה האצי' מלוּבש
 בבריאה ובריאה ביצי' כו' כנ"ל. וא"כ הרי מובן מזה דיוכל להיות השגחה
 פרטי' גם על כל מעשה פרטי' דעשי' כמ"ש אין אדם נוקף אצבעו למטה
 אא"כ מכריזין עליו תחלה כו' והכרוז הוא בחי' הציווי מכחות האלקיי' דע"ס
 שבמל' דעשי' ע"י בחי' כלים רבים שהן המלאכים דעשי' עד שבא למטה
 ממש להיות מעורר לאדם פתאום הכאת ידו או רגלו וכמ"ש מה' מצעדי גבר
 כו' וככה בהיפוך בהשגחה לטובה שינצל מן ההכאה וכיוצא בזה יומשך לו
 ע"י הממוצעי' הנ"ל שילך בדרך טוב בדרכי ההשגה הרוחניות או להיפך וכן

עד"ז בהשגחה על חלקי דצ"ח כמו חלקה א' תמטר וחלקה השני' לא תמטר וכמ"ש בגמרא דעננים יש בהן בחירה לבחור לילך ממקום זה למקום אחר כו' הכל בהשגחה פרטית וכל הצלחות דצח"מ לטוב או להיפך הכל בהשגחה פרטי' וכמ"ש עיניך פקוחות על כל כו' וכן בעשות האדם איזה דבר רע הנה יעלה אותו המעשה הרע ויביא אל בחי' הכחות הרוחני' דעשי' שנק' כלים או לבושים דע"ס דעשי'. והכחות הרוחני' דמלאכי' דעשי' מעלין דבר זה למעלה מהם שמשם הן מקבלי' דרך עו"ע כניל וגבוה מעל גבוה כו' ועד"ז מתעלים מבי"ע לאצי' כו' עד שבחי' אא"ס שבאו"כ דאצי' יודע מדבר זה וכמ"כ כתיב ויקשב ה' וישמע וירא ה' כי רבה רעת האדם כו' שהוא בחי' ז"א דאצי' שנק' הוי' ואדני' הוי' הן בחי' כלים דאצי' שמתלבשים במל' והמל' מתלבשת בכריא' ויצ"י כו"י וזהו מ"ש ארדה נא ואראה הכצעקת' הבאה אלי עשו ודל' ונמצא מובן מכ"ז שבאמצעות הכלים והלבושים הרבים דאבי"ע מפני התאחדותן בעצמו' אא"ס שבאצי' הקב"ה יודע ומשיגח על כל פרטי חלקי העולמות עד חלק האחרון שבעשי' כניל והידיעה שהוא ית' יודע מקרי העולמות אינו כדמיון ידיעת האדם איזה דבר שדעתו השיג הדבר ומתחלה לא ידעו והי' בחי' ריבוי בידיעתו אלא לפניו ית' גלוי וידעו ממילא ולא שנמשך להיות יודע ע"י העמקת דעתו ח"ו אלא כניל שההשגחה היא באמצעו' הכלים אבל האורות הם פשוטי' באמת רק שממילא גלוי וידוע והמשכיל יבין דקות הדברים ולאו כל מוחא סביל דא כו' ודל'.

ג) וזהו ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כו'. פי' הכצעקתה ע"ד הפשוט קאי על צעקת סדום כי רבה כדלעיל מיני' והיינו מפני שחטאתם עלה למעלה מעלה והגיע בשרשן הרוחני בבחי' מל' דעשי' המלוכש בכלים שבמל' דעשי' ומבחי' עשי' עלה ליצי' ומיצי' לבריאה עד שבחי' מל' דאצי' העלה זעקת סדום בבחי' א"ח כו' למעלה באצי' וז"ש בזהר בפ"י הכצעקתה דקאי על בחי' מל' דאצי' כמ"ש בערב באה ובבוקר היא שבה דר"ל בחי' מל' דאצי' שעולה להתייחד בז"א וז"ש בערב היא באה וכמ"ש בזהר בפ"י ורחל באה עם הצאן שהוא בחי' המל' שנק' רחל עקרת הבית שהיא באה ועולה העלאת מ"נ עם הצאן כו' (ובבוקר היא שבה אל בית הנשים כו' שהיא בחי' ירידת החסדי' דמל' בכריאה ויצ"י שהן ג"ע היתהתון

דעשי': שם נוסף (ומשיל לבושוין תקינת לון דמנהון פרחין נשמתין כו').
ואדני': שם ואוני'.

ויצי': שם ובריאה ביצירה.

כו': שם וע"כ אמרו בזהר בפי' מחטו לי במחט כו' וכן מה שאמרו דוחק רגלי השכינה שכ"ז בחי' פגם שבכלים כו' אבל בבחי' האורות אין זה פגם וע"כ אמרו ולא נתכנו עלילות באלף וכן לא צר באלף וכמ"ש אם צדקת כו' (ע"כ נמצא בכרך 624) וכמ"ש במ"א.

וג"ע העליון ובית הנשים שני הוא ג"ע העליון דכריאה כי כלילה הוא בכ"י
 ההעלאה בבחי' או"ח ובבקר הוא בכחי' ההמשכה מלמעלה למטה בבחי' א"י
 ובבקר היא שבה מלמעלה מאצ"י לכריאה כו') וד"ל. ועד"ז יובן ג"כ פ"י
 הכצעקתה הבאה אלי דקאי על בחי' מל' דאצ"י בכלל שע"י עולה כל מה
 שלמטה כנ"ל דגם בעשות אדם פרטי איזה דבר רע יורשם הרע הזה בשרשו
 הרוחני ועולה מלמטה למעלה עד רום המעלות כו' והוא ע"י התאחדות
 הממוצעי' הרבים כנ"ל וזהו הבאה אלי אלי ממש כנ"ל וד"ל (ווי"ש בזוהר
 הבאה אלי תדיר משום דעליי' המל' תמיד בכל יום כמ"ש עולת תמיד כו'
 ואין העלאה זאת למעלה רק לפי מעשה התחתוני' וכמ"ש בזוהר בפ"י עת
 לעשות כו' האי עת כו' ע"ש ולפעמ' עולה בבחי' החסדי' ולפעמים במדה"ד
 והגבורות וע"כ נאמר ואל יבא בכל עת כו' כמ"ש ר' אבא בזוהר ח"ג דנ"ח
 וגם כאן מ"ש צעקתה היינו כשעולה המל' בבחי' הדין הקשה ווי"ש בזוהר
 כגוונא דא קץ כל בשר בא לפני כו' שהוא המקטרג ששרשו מבחי' הדין
 הקשה ונק' קץ הימים כו' וכמ"ש במ"א וד"ל) אך עדיין י"ל מ"ש הכצעקתה
 הבאה אלי עשו דמשמע שהוא מסתפק בדבר אם עשו בפ"מ כמו שבאה בכ"י
 ההעלאה מהם אם לאו וזה פלא גדול לפי הנ"ל דודאי לא ה"י עולה צעקת
 מדה"ד אם לא עשו ומסתמא אינו עולה רק לפי אופן מעשיהם דוקא כנ"ל.
 וגם י"ל מ"ש ארדה נא ואראה מהו ירידה זאת ואם כמו שאמרו בזוהר
 ובמדרש שירד ממדה"ר למדה"ד כנ"ל גם זה צ"ל ולמה תלה הספק בזה כו'.
 אך הנה כ"ז יובן בהקד' ענין א' הידוע בפ"י כי השחד יעוור עיני חכמים
 דלכאורה דבר זה תמוה איך השחד יגרום הטיית דין הידוע ומבואר בתורה
 אם לא שיזיד הדיין וישפוט היפך הדין המפורש בתורה מפני השחד וזה אינו
 במשמעות פ"י יעוור עיני חכמים שענין העיוור הזה הוא הטעות שמטעה א"ע
 וכמו שז"ל הוא בדבר זה שנדמה לו כאמת לזכות למי שנתן לו השחד כו'
 וזה תמוה דמהיכן יפול הטעות אחר שהדין מפורש בהיפך. אך הענין הוא
 דאעפ"י שהדין מפורש לחוב מ"מ יטה לזכות ולא שיפסוק להיפך ממ"ש
 בתורה אלא שימצא שכל וסברא לומר שזה החוב אינו מחייב בענין זה כלל
 מכמה טעמי זכות שימצא בזה כי הרי גם בדבר שהוא בודאי רע גמור יוכל
 להפוך הכל לטוב כמו שידוע דאין אדם רואה חוב לעצמו כלל ולא שאינו
 מוצא חוב על עצמו כלל אלא מפני אהבתו א"ע אינו רואה אותו לחוב כלל
 כי מוצא רוב זכותים על עצמו עד שיקטין החטא בעיניו מאד מאד וכך הוא
 בענין השוחד שמפני האהבה א"ע מטה הכל לזכות ואינו רואה חוב כלל
 וד"ל. ועיקר הענין הוא משום דהטיי' הדין לזכות ולחוב יכולין להתהפך מן
 הקצה לקצה גם בשכל וטעם אחד דהיינו שברצותו לזכות ישכיל באותו שכל
 וטעם לזכות דוקא וברצותו לחוב ישכיל אותו שכל וטעם עצמו לחוב והטעם
 כי הדעת כולל חו"ג פ"י שמשכל א' יוכל להיות ב' נטיות אם לחסד אם לגבורה.

ומובן למשכיל שענין ב' מדות אלו חו"ג הנמשכות מן הדעת היינו בחי' מדות שבשכל כלומר שהשינוי הוא בשכל עצמו שכשנוטה כלפי חסד היינו שמשכיל איך שאינו חייב כלל וכשנוטה לדין הוא מה שמשכיל איך שחייב ואינם שייכים למדות שבלב שיש שם ג"כ חו"ג אבל הם באופן אחר דהיינו בחי' מדות ממש בלב והנה הגם אם כבר חייב השכל לדין יהופך לחסד ברצותו לזכות או להיפך אם כבר חייב השכל ונגזר לזכות יהופך לדין וחוב אם רצונו לכך ונמצא ברצון תלי' מלתא ולא בשכל ואע"פ שהשכל והטעם אחד הוא (דבשני מיני שכליי' א' מטה כלפי חסד וא' מטה כלפי דין אע"פ שגם בהן יכריע הרצון דוקא להיות מאיר החסד שכלפי חסד או להיפך אין זה היפוך בשכל עצמו שהרי השכל שכלפי דין הוא שכל אחר ולא נתהפך כלל או להיפך אבל בשכל וטעם א' אם יהופך מדין לחסד ע"י הרצון ה"ז שינוי והיפוך בשכל א') וע"ד דוגמא באמרנו יה"ר שיכבשו רחמיך את כעסך כו' ובודאי יש שכל וטעם לרחמים בפ"ע ולכעס ודין יש שכל וטעם היפכו אזי כאשר ע"י הרצה"ע מכריע שיכבש אור ושכל הרחמים לאור ושכל הדין והכעס א"כ לא שנשתנה שכל וטעם הדין כלל רק שאינו מאיר מפני תגבורת אור ושכל הרחמים היפכו אבל אם) ע"י הרצון העליון משתנה אור ושכל הדין לרחמים דהיינו שמאותו טעם עצמו שגזר לדין הוא שיגזור לחסד היפכו זהו שינוי גמור בעצם השכל שמתהפך מן הקצה לקצה וכמו שמצינו בכתוב דוגמא מזה והוא מ"ש בבריאת האדם וירא ה' כי רבה רעת האדם וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום כו' וינחם ה' וכו' ויתעצב אל לבו ויאמר אמחה את האדם כו' כי נחמתי כי עשיתים ואח"כ כשהקריב נח קרבן כתיב וירח ה' את כו' ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעוריו כו' והרי בתחלה כשא' אמחה את האדם כו' הטעם והשכל לזה הפסק דין הוא מפני שאמר שכל יצר מחשבות לבו רק רע ע"כ וינחם ה' כו' ויאמר אמחה כו' ואח"כ כשחזר בו ואמר לא אוסיף עוד תלה הטעם והשכל לפסק החסד והרחמים ג"כ מאותו הטעם והשכל הראשון שגזר לדין ועונש והוא באמרו לא אוסיף כו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו והרי זהו הטעם והשכל שגזר בתחלה לדין ועונש והאיך יתהפך שכל וטעם א' מדין לחסד ה"י לו למצוא שכל וטעם אחר לזכות אבל לא אותו הטעם עצמו שגזר לדין כו'. אך הענין הוא כנ"ל בפ"י יה"ר מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך שיוכל להיות ע"י הרצון שינוי גם בשכל וטעם א' שכבר גזר לדין שיתהפך לגזור טעם לחסד ורחמים כו' וכמו בטעם כי יצר מחשבות לבו רק רע שגזר למאוס באדם ולהנחם על בריאותו בתחלה וכמ"ש ויאמר אמחה כו'. אך אח"כ כשהריח ה' בקרבן נח ועלה הקרבן לרצון לפניו גזר הטעם הזה שלא ימחה

את האדם ולא יתעצב אל לבו בעבורו כמ"ש כי יצר לב האדם רע מנעוריו והיינו יצרו הרע הוא המחטיאו ואין עליו אשמה וחוב כ"כ אחרי שיצרו תוקפו מנעוריו ואין לבו ברשותו לעמוד לנגדו מפני תוקף ותגבורת כח היצר עליו כו' והרי מטעם שיצרו רע כל היום גזר בתחלה לדין ועונש למחות את האדם הרי שנתהפך שכל וטעם זה מן הקצה לקצה מפני הרצון העליון שנרצה ה' בקרבן נח כו' וד"ל. ושרש כל הדברי' הנ"ל הנה יובן בתוס' טעם ע"י ענין א' שאנו רואים בטבע האדם להתהפך תמיד מגבורי' לחסדי' ומחסדי' לגבורי' כמו כאשר יאהב אדם לבנו או עבדו הנאמן מפני שבנו הוא יוצא חלציו ואהבתו טבעי' אליו וכן אל עבדו הנאמן בהתקשרי' אמיתי ובעבור זה ישפיע תמיד בעין טובה עליהם להטיב להם בכל מילי דמטיב אך כאשר יכעוס עליהם יתאכזר ויעשה להם רעה גדולה יותר מן הטובה שקיבלו ולכאורה זהו כדבר פלא האיך ישתנה מטוב לרע כ"כ מן הקצה לקצה אך הענין הוא כך דמפני שאוהב אותם מאד יראה תמיד בעין טובה עליהם וענין ההסתכלי' בעין טובה ידוע שהוא גורם הטיית השכל לדון כל מעשיו לטוב דוקא כמו שנראה בחוש שמפני אהבת בנו ישבחנו תמיד במעלות ומדות טובות הגם שאין בו גם חלק מי' מן הטוב אבל מפני ההסתכלות עין טובה גם מעט טוב שבו יגדל בעיניו מאד ולהיפך כל חלקי הרע שבו יקטן בעיניו מאד גם שיהיו רב מאד והוא לעוצם העין הטוב עד שכלא נחשב כל הרע שבו וכאלו אינו רואה אותו כלל (וע"ד שאמר בלעם בראותו שהקב"ה משגיח בעין טובה על ישראל לא הביט און ביעקב כו') ובודאי בהכרח שימצא כל בחי' הטוב שמסתכל עליו בשכל וטעם דוקא כי מפני סיבת ההסתכלי' בעין טובה ממילא ימצא רוב טעמים וסברות לדון במדות של חסד וטוב כי העין הטובה יטה תמיד את השכל לדון לזכות וע"כ יגזור השכל תמיד לחסד ולרחמים להטיב בכל מילי דמטיב כנ"ל. אך כאשר יכעוס האדם על בנו או עבדו הנאמן הגם שהייתה אהבתו טבעית אליהם אבל מפני הכעס שהכעיסוהו יתחיל להסתכל עליהם בעין רעה שהוא היפך בחי' עין טובה הנ"ל והוא שע"י ההסתכלות בעין רעה יגרום למצוא תמיד מחשבות לדון כל מעשיהם ומדותיהם לרע דוקא עד שגם מעט הרע יגדל מאד בעינו וריבוי הטוב כלא נחשב וכאלו אינו רואה את הטוב כלל וזה היפך ממש מבחי' עין טובה הנ"ל שרואה און ולא יתבונן אבל בבחי' עין רעה הוא דוקא להתבונן בחלק הרע ולא להתבונן בחלק הטוב כלל ובודאי ימצא כ"ז בשכל דוקא מפני שיגרום הטיית השכל עליהם לדון לחוב דוקא וד"ל ונמצא כל הטיית השכל להצדיק או להרשיע תלוי הכל בעין טובה או

כו': שם נוסף (וכנ"ל באהבת אדם א"ע ג"כ אינו חוב לעצמו כלל מזה הטעם מפני שמניח כל העין טובה ע"ע כנ"ל).

עין רעה שאם יסתכל המלך בעין טובה ימצא שכל להצדיק גם את הרשע הגמור ולמחול לו כי לא יתבונן כלל על חטאיו וע"כ כל מה שעשה רע ימצא לו זכות עד שתקטן מאד ואם יסתכל עליו בעין רעה כל צדקותיו לא יועילו כי לא יתבונן עליהם כלל ותגדל עוונו גם שהוא עון קל מאד כו' ונמצא יכולין להטות את השכל שיגזור לעשות מעון וחטא גדול באמת שיוקטן מאד או להגדיל חטא ועון קל עד למאד ואז יהי' שינוי הפסק דין מן הקצה לקצה להצדיק את הרשע או להיפוך והכל בשכל וטעם א' ג"כ שהרי מפני שאוהב אותו גם הטעם שגזר אומר לדין ועונש הוא יגזור להיפך כי הרי צריך לתרץ על עון גדול דוקא באותו טעם שחייבו לדין ולהטותו לזכות ולהקטינו מאד כו' וכנ"ל בטעם כי יצר לב האדם כו' שנהפך לטעם לטוב וזכות אעפ"י שהי' תחלה טעם של דין ועונש הרי תלוי כל הטיות השכל מן הקצה לקצה מחסדי' לגבורות או מגבורות לחסדי' הכל בבחירה ורצון והוא בהסתכלות הרצון לטוב או לרע שזהו נק' עין טובה או עין רעה כידועי'. ואחכ"ז יובן מ"ש ארדה נא ואראה הכצעקתה כו' פי' ארדה נא ירידה זאת היינו ממדה"ר למדה"ד כמ"ש בזהר ובמדרש והענין הוא כמו שמפרש בזהר דלעיל אשכחן ירידה לטב וירד ה' על הר סיני ירידה לביש ארדה נא כו' אשכחן ראי' לטב וירא אלקים את בני' כו' ראי' לביש ארדה נא כו' לאשגחא עלייהו בדינא וע"ד המכסה אני מאברהם עכ"ל. וביאור הדברי' הללו מובן עפ"י כל הנ"ל דעפ"י התעוררו' הרצון לרחמי' וחסדי' יתהפך גם הרע לטוב והוא מפני שיראה בעין טובה כנ"ל (ואע"פ שמבואר למעלה דהעין טובה הוא הגורם הרחמים והחסדי' האמת הוא ג"כ דהרחמי' והחסדי' גורמים לראות בעין טובה כמו מסיבת רחמי האב על הבן יגרום ראייתו עליו בעין טובה והכל א' דהא בהא תלי' ואין קדימה לא' על זולתו כלל דמיד שירחם יפקח בעין טוב ומיד שיפקח בעין טוב ירחם וכן להיפוך במדה"ד כו' וד"ל) וזהו מ"ש אשכחן ירידה לטב וכן ראי' לטב כמ"ש וירא אלקים את בני' והיינו שירד להתעוררו' רצון וחמלה וממילא יפקח בעין טוב וחמלה להפוך כל קטרוג רע לטוב כנ"ל וזהו וידע אלקים שהוא בחי' המתקות הדינין הקשין (וכמשי"ת בפי' ואם לא אדעה) וכמו שאמר להפוך טעם של דין ועונש להיו' טעם לזכות במ"ש כי יצר לב האדם רע מנעוריו ואין עליו אשמה כ"כ כו' כנ"ל וכיוצא בזה שהוא הטיית השכל לחסדי' שיגזור לעשות מעון וחטא גדול להקטינו מאד כנ"ל וד"ל ואשכחן ראי' לביש כגון ארדה נא דהכא לאשגחא עלייהו בדינא פי' לפקח עליהם במה"ד שהוא מפני התעוררו' הרצון

כידוע: שם נוסף וז"ש בתחלת ראי' לדין כמ"ש וירא ה' כי רבה רעת האדם שגדולה הרעה מאד אך לאחר שהי' לו הראי' לטוב אמר אל לבו לא אוסיף עוד וכו' כי יצר לב האדם רע כו' כלומר כלא חשיב כו' וד"ל).

לדין שעי"ז ממילא יפקח במדה"ד בתכלית להטות השכל לעשות מעון וחטא קל להיות גדול מאד כנ"ל ולא לראות את הטוב כלל כו' והיינו פ"י לאשגחה בעין השכל רק לדין כו' וכמו וירא ה' כי רבה רעת האדם כו' שגדלה הרעה בעיניו מאד כנ"ל וד"ל וכ"ז ביאור לענין המאמר שאמר בפ"י ארדה נא שהוא לירד מדרגא דרחמי לדרגא דדינא וכמ"ש במדרש ג"כ שירד מכסא הרחמים לכסא הדין כלומר שירד מהרצון לרחמים לרצון לדין וממילא יהי גם הטיית החכ' שבמדות להפוך גם החסדי' לגבורות ודינין כנ"ל והיינו מ"ש ארדה נא ואראה פ"י ארדה נא מרצון החסד והרחמים לרצון של דין ועפ"י רצון זה אראה לאשגחא בדינא שנק' ראי' לביש כנ"ל וד"ל. אך עדיין י"ל ב' דברים הא' דאי"כ למה אמר לשון ירידה ואם מפני שמעלת החסד גבוה ממעלת הדין והי' נק' ירידה במעלה הלא ידוע דב' המדות חסדי' וגבורות שוין הן וגם לעתיד הרי יתעלה מעלת מדת הגבורה על מדת החסד וגם בתחילת הבריאה הרי נברא במדה"ד וכמ"ש ויאמר אלקים כו' וכמארז"ל בתחלה עלה במח' לברוא במדה"ד כו'. וגם י"ל מהיכן הוא בא כח הכרעה זאת שאומר ארדה נא מדרגא דרחמי לדרגא דדינא הלא בדרגא דרחמי אין שם בחי' דין כלל ובמדרגה דדינא אין שם בחי' חסד כלל ואם כבר הי' עומד במדרגה של רחמים הלא כולו רחמים ומהיכן יבא לו התעוררו' רצון לירד ממדרגה זאת של חסד להתלבש במדרגה של דיני', והב' י"ל במשמעות פשט הפסוק הזה דירידה זו לא הייתה רק לראות אם כצעקתה הבאה אלי כן עשו אם לא וז"ש ארדה נא ואראה הכצעקת' כו' אי"כ לפי פ"י הזהר והמדרש הנ"ל הייבנ' שירד ממדה"ר למדה"ד לראות במדה"ד אם כצעקתה הבאה כן עשו אם לא וזה לכאורה כדבר פלא דמאיזה טעם לא יתברר הספק הזה אם עשו אם לא אלא דוקא ע"י ההשגחה והראי' במדה"ד דוקא יותר מבמה"ר כו'. וגם עיקר ענין הספק שנסתפק אם כצעקתה כן עשו כו' הוא פלא גדול דודאי לא הי' עולה צעקת מדה"ד בלתי מעשה רעה כנ"ל וגם הלא אין דבר נעלם מאיתך ית' כמ"ש עיניך פקוחות כו' וכמ"ש בזהר וכי לא הוה ידע קובי"ה דאיהו אמר ארדה נא והא כולא אתגלי' קמי' כו' (ובמ"ש אלא ירד מדרגא כו' לא תירץ קושי' זו ע"ד פשט הכתוב כלל וד"ל).

ד) אך הנה כ"ז יתורץ בהקד' תחלה ענין א' הידוע בע"ח שיש ב' מדרגות בבחי' ההשתלשלות דע"ס הא' בחי' ע"ס דאור ישר והב' בחי' ע"ס דא"ח ושרש בחי' אור ישר הוא מבחי' החסדי' ושרש בחי' הא"ח הוא מבחי' הגבורות כי טבע החסדי' לירד מגובה לנמוך דוקא כמו טבע המים שירדו.

ד"ן: שם נוסף (וכן להיפך לעמוד מכסא הד'.. לכסא הרחמים כ"ש יכבשו רחמ"ך את כעסך אך כמ"ש בתחלה עלה ממה"ד ואח"כ כו').

מגבוה לנמוך וטבע הגבורות לעלות דוקא מלמטה למעלה כטבע האש שעולה מלמטה למעלה וע"כ בחי' או"י טבעו לירד מלמעלה למטה דוקא להיותו מבחי' החסדי' וטבע בחי' או"ח לעלות מלמטה למעלה להיותו מבחי' הגבורו' כידוע (וביאור הדברי' ידוע שהוא כדוגמת ב' מיני בירורי' בהיתוך הכסף ע"י האש כשמבררו או שמברר הפסולת עד שגם הגס יבורר ולא ישאר רק תכלית הגסות או שמברר לנקי ויהי' הכל פסולת ולא ישאר רק תכלית הנקי וב' בירורי' אלה הן דמיון לב' מדריגות דאו"י ואו"ח והוא בחי' חו"ג שבשכל הא' נק' או"י והב' נק' או"ח) פ"י החסד שבחכ' הוא אור השכל שמטה כלפי חסד כטבעו הנה טבעו לירד ולהאיר מטה מטה דוקא דהיינו לירד ולהאיר בשכל וטעם של חסד ולהכשיר או לזכות גם את היותר פסול או היותר חייב (וכמ"ש במ"א בפ"י ותורת חסד על לשונה שנק' תורה של חסד לטהר את הטמא וה"ז כדמיון בירור הא' שמברר גם היותר גס כו') ויש בחי' גבורה שבשכל שנק' בבחי' או"ח והוא תכלית הדין דהיינו להשגיח בעיון הטוב למצוא שכל וטעם לפסול או לחייב גם היותר זכאי או לפסול היותר כשר ולטמא גם את היותר טהור כי ימצא בחי' תערובות זר גם ביותר נקי וברור עד שלא ישאר זכאי טהור וכשר רק תכלית הבירור כו' (וע"ד הן השמים לא זכו בעיניו כו' שהוא עפ"י בחי' הדין שבבחי' החכ' כו' כמ"ש במ"א וזהו כדמיון בירור הב' הנ"ל והוא להיותו מבחי' גבורו' מברר מלמטה למעלה להיות עולה בעילוי אחר עילוי ובעלות למעלה נק' מה שבתחלה פסולת וכמו שמבואר במ"א הטעם שאו' בש"ע סלח לנו כו') אבל בחי' או"י שמבחי' החסדי' אדרבא יורד ומאיר אורו גם במקום היותר נמוך להאיר גם החושך היותר תחתון ונמצא הרי ב' מדות הללו שבאור השכל הן ב' הפכים מן הקצה לקצה זה האור דאו"י הולך ויורד להאיר עד למטה מטה מגובה לנמוך וזה האור דאו"ח עולה למעלה ומסתלק בהסתלקו' אחר הסתלקות. ועפ"י יובן בכללות ההשתלשלות למעלה ג"כ שיש ב' מיני מדריגות הא' בחי' ע"ס דאו"י שהאור האלקי הולך ונמשך מלמעלה למטה בבחי' החסדי' להאיר גם במקום חושך ואפילה כו' וממנו בא ג"כ סיבת בחי' המתקות כל הדינין הקשין ג"כ דהיינו שיעמוד גם לנגד כל מקטרג רע ולהצדיק גם את הרשע ולעשות הקטנה גם מעון וחטא גדול כנ"ל כמו לטהר גם את הטמא או להכשיר גם את הפסול כנ"ל והוא הנק' כסא הרחמים בכלל ובלשון הזוהר נק' דרגא דרחמי והב' בחי' ע"ס דאו"ח שהוא בחי' אור האלקי שעולה במדה"ד בעילוי והסתלקו' מלמטה למעלה ע"ד הנ"ל בבירור השני וכמו אור השכל שמטה כלפי דין לטמא גם את הטהור כו' ובבחי' זו נאמר הן שמים לא זכו ובמלאכיו כו' להיותו מבחי' הגבורות והוא הנק' בחי' או"ח אל

העצמות דוקא שהוא היפך ממש מבחי' אוי' הנ"ל והוא הנק' כסא הדין בלשון המדרש ובל' הזוהר דרגא דדינא וד"ל. והנה ידוע ג"כ בע"פ דבחי' ז"נ דאצ"י הן כמעט ב' הפכ"י דרש בנין ז"א רובו מבחי' החסדי' דאוי' הנ"ל ורש בנין המל' רובה הוא מבחי' הגבורות דאוי' הנ"ל וזשארז"ל וה' הוא ובית דינו שהוא בחי' המל' שנק' בית דינו ונק' דינא דמלכותא דינא אותיות אדני כידוע וזהו פי' הכצקתה הבאה אלי שהוא בחי' הדינין שעוליין מבחי' המל' בבחי' א"ח הנ"ל וע"כ אמר הבאה אלי מלמטה למעלה דוקא כי כל בחי' א"ח עולה מלמטה למעלה דוקא כנ"ל והוא מפני שטבע מדה"ד לעלות למעלה בעילוי אחר עילוי כו' כנ"ל עד שבא אל העצמו' כנ"ל וזהו הבאה אלי דוקא וד"ל. אך הנה בחי' ההשגחה הזאת הבאה מלמעלה ע"י בחי' העלאה דא"ח מלמטה למעלה הוא בא במדה"ד וע"כ נק' צעקתה שהוא מפני בחי' גודל ענין הרע להיותו עולה בבחי' הגבורות דא"ח כדמיון שכל המטה כלפי דין ביותר כנ"ל אבל מצד בחי' החסדי' דאוי' הנ"ל אם בחי' ההשגחה באה מחמתו הרי הוא היפך בחי' העלאה דא"ח כי טבע החסדי' דאוי' לירד דוקא מטה מטה להאיר גם במקום נמוך כנ"ל והיינו לעמוד לנגד כל מקטרג כו' עד שיקטין גם כל דבר חטא ועון קשה וא"כ גם שנאמר בועקת סדום ועמורה כי רבה וחטאתם כבד"ה מא"ד היינו רק בבחי' הגבורות דא"ח שעולה בבחי' המל' שנק' אדני א' דין כו' כנ"ל שם זעקת סדום רבה ביותר וחטאתם כבדה מאד אבל אם ירד אור השפע עליהם להשיג עליהם בבחי' החסדי' דאוי' הנ"ל שטבעו להיפך להצדיק גם את הרשע מפני שמקטין כל דבר חטא כו' אזי יוכל להיות' שלא יהי' עוונם גדול מנשוא כ"כ ולא תהי' חטאתם כבדה כי משום דעפ"י החסדי' שנבחי' אוי' יכול להפוך כל דין וקטרוג הכל לזכות כמ"ש למעלה בטעם כי יצר לב האדם רע מנעוריו כו' וכיוצא בו שנהפך לזכות אותו הטעם שממנו נלמד לחוב בתחלה כו' וזהו כללות ענין הספק שנסתפק אם כצעקתה של בחי' א"ח הבאה אלי כן עשו פי' א"כ תכבד חטאתם גם עפ"י בחי' ההשגחה דחסדי' דאוי' דהיינו אם גם עפ"י בחי' החסדי' דאוי' יהיו עוונם גדול מנשוא כמו ע"י בחי' הגבורות דא"ח שנק' צעקתה וז"ש הכצקתה הבאה אלי עשו כלה שאם העון גדול כיכ עד שלא נמצא לו היפוך לזכות גם בבחי' החסדי' דאוי' (כמו דמיון תכלית הגסות דכסף שאין לו בירור גם בכירור היותר אחרון או כמו תכלית הטומאה ותכלית הפסול או תכלית החיוב שאין בכח השכל המטה כלפי חסד לטהר או להכשיר או לזכות כו') אזי מתחייב"י כלייה שהוא איבוד הרע הגס דנוגה שאין לו תקוה להתברר ולהוציא ממנו טוב כלל וכלל וכמ"ש ובערת הרע ואת רוח הטומאה אעביר (וכמארז"ל דלעתיד הקב"ה ישחוט ליצה"ר כו') ואם לא פי' שאין עוונם גדול כיכ מצד בחי' החסדי' דאוי' כי ע"י בחי' עוצם ירידת אור החסד ביותר יוכלו למצוא זכות ויש להך

תקוה ובירור ואינם חיביי' כליי' לגמרי אזי אעפ"י שמצד בחי' הגבורות דא"ח חיביים כלי' לגמרי לא אעשה בהם כלי' וכצעקתה דמל' העולין אלי כי מבחי' הגדלת חטאתם עפ"י בחי' הגבורות דא"ח לבד אין ראי' ברורה לאמיתת הענין כי טבע מדה"ד בכך כו' אך אם גם עפ"י החסדי' דאו"י יתחייבו אז ראי' ברורה לאמיתת הענין (ואם הייתה ההשגחה רק בבחי' החסדי' דאו"י גם מזה אין ראי' ברורה לאמת הענין לטוב וזכות כי טבע מדת החסד בכך להצדיק גם את הרשע ולטהר גם את הטמא כו' אבל אם אחר צעקת בחי' הדיני' דא"ח ימשך אח"כ בחי' החסדי' דאו"י ויתלבש במדה"ד הרי הוא כדמיון שכל המטה כלפי חסד כשמעיין בשכל המנגדו דוקא המטה כלפי דין לסתור כל טענותיו ולהפוך הכל לזכות ולא כשאינו מורה רק לפי טבע עצמו אזי ראי' ברורה לאמיתת הענין אם עשו כצעקתה של מדה"ד וז"ש ארדה נא ואראה הכצעקתה כו' והפשוט הוא שירידה זו היא לראות אם עשו רע כפי הנשמע מצעקת מדה"ד ואמרו בפי' ארדה נא שירד ממדה"ר למדה"ד פי' שאחר העלאה דגבורות דא"ח במדה"ד ירד להאיר מבחי' החסדי' דאו"י שנק' מדה"ר לסתור כל טענות מדה"ד דא"ח וע"כ נק' בשם ירידה דוקא כי בחי' או"י להיות הולך מלמעלה למטה נק' ירידה היפך צעקתה דא"ח שעולה מלמטה למעלה ודוקא בירידת החסדי' דאו"י (כשמתלבשי' בגבורו' דא"ח הנ' מדה"ד) אזי יתברר הספק הזה אם עשו עון גדול מנשוא כפי צעקת מדה"ד אם לאו מטעם הנ"ל. ובכ"ז מתורץ הדקדוקים הנ"ל בפסוק זה דארדה נא כו' דמי' לשון ירידה לא מפני שהגבורות למטה מן החסדים אלא מפני שבחי' החסדי' הן באין בבחי' ירידה (אך מה שלכאורה מובן מפשט המדרש והזוהר בטעם ירידה זו מפני שנתלבש במדה"ד כנ"ל גם זה אמת משום דהחסדי' כשצריכי' להתלבש כדינין לאכפיי' לון נק' ירידה מטעם משל הנ"ל בשכל של חסד הגובר על השכל המנגד אליו כו' וגם מתורץ הדקדוק הב' דלעיל איך תלה בירור הספק הכצעקתה כו' בהתלבשות במדה"ד דוקא כי מאמצעות שניהם דמדה"ר כשמתלבש במדה"ד ולא יוכל לגבור מדה"ר על מדה"ד אזי נודע אם האמת כמדה"ד ואם לאו הי' מדה"ר מתלבש במדה"ד אין לזכות ולחוב בירור כלל אך לפי' י"ל למה לא הי' להיפך שיתלבש מדה"ד במדה"ר ואם לא יוכל מדה"ד לגבור על מדה"ר יתוודע האמת כמדה"ר כו' אך מפני שהאמת נודע קמי' עצמות המאציל דעשו כפי צעקת מדה"ד גם כשיתלבש בו מדה"ר לא יש להם זכות רק שירד להיות הארה זו בגילוי למטה שאל"כ אין עונשין למטה וא"כ גם כשיתלבש מדה"ד במדה"ר הי' גובר על מדה"ר והי' תגבורת הדין ביותר ע"כ אמר ארדה נא להמשיך מדה"ר להפוך מדה"ד כל מה שאפשר ואם לא יוכל ואז יתחייבו כליי' אין תגבורת הדין כ"כ כי צריך להציל את לוט משם וע"כ אמרו דגם מיכאל באותו עצה הי' דאעפ"י שהי' שר של חסד הרי נמשך בחי' הסכמה ופסק לדין גם מצד החסדי' אבל אינו

דין קשה כ"כ כי כבר נמתק הדין בכל מה שהי' ביכולת החסדי' להמתיקו כו' משא"כ אם הי' מדה"ז גובר על החסד כו' וד"ל וז"ש בספק זה דהכצקתה כו' ואם לא אדעה דלכאורה יפלא מאחר דקמ"ו עצמות המאציל נודע האמת שעשו כצקתה א"כ מהו הספק להיפוך ואם לא כו'. אך הענין הוא דכ"ז הוא בחי' תוקף גילוי החסדי' דאוי' להתגבר על הדין דא"ח ועצמו' המאציל הוא שאומר ואם לא ששם יוכל להיות תגבורת אוי' על א"ח ולא עשו כצקתה אך בירידת ההמשכה למטה לא נמצא כן כו' ועשו כו' וע"כ או' ואם לא אדעה פי' אדעה כמו וידע אלקים להמתיק הגבורות בחסדי' אבל אם עשו כצקתה גם אחר תגבורת החסדי' דאוי' לא יועיל להם בחי' המתקה כלל אבל עכ"ז אינו דין קשה כ"כ אחר שעברו בו ריבוי החסדי' כ"כ וד"ל. ובכ"ז מתורץ ג"כ מ"ש ארדה נא מרחמי' לדין מי הוא המכריעו לנטות מרחמים לדין כנ"ל הענין הוא דכח המגביר החסדי' על הגבורו' הוא כמו קו המשקולות המכריע לא' על השני כו' והוא בחי' פנימי' הכתר שלמעלה מהתחלקות הב' קוין חח"נ בגיה שמכריע לחסד או לדין והיינו בחי' עצם הרצון שלמעלה מבחי' התחלקותו בבחי' ח"ס שנק' טעם כמוס לרצון והוא הסיבה שיכול להטות גם שכל א' מזכות לחוב או להיפך כנ"ל ובחי' ב' עיינין טו"ר שרשם בחו"ג שברצון שמתלבש בחכמה ואמנם תרין עיינין הללו אתהדרו לחד הנק' בחי' עינא פקיחא כמ"ש הנה עין ה' כו' ומשם הוא בא כח המכריע לחו"ג וז"ש ארדה נא מרחמים לדין ואראה אחר אמצעו' שניהם אם למטה עשו כצקת מדה"ז אזי כלה ואם לאו שיגבר איי על א"ח אדעה להמתיק הגבורות במקור החסדי' כו' וד"ל).

ה) ובכ"ז יובן ג"כ ענין מ"ש מיד אחר זה הפסוק דארדה נא ואראה כו' ויפנו משם האנשים וישקיפו ע"פ סדום כו' ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע כו' ולא תשא למקום למען חמשים צדיקים כו' חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והי' כצדיק כרשע חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט. והנה הדקדוקים בכ"ז רבים הם הא' ענין הסמיכות של טענת אברהם למ"ש ארדה נא ואראה כו' והב' מ"ש ויגש אברהם דמשמע שנגש לריב כמו ויגש אליו יהודה וכידוע שבכ"מ שנאמ' הגשה הוא לעמוד לדברי ריב ותוכחה או למלחמה כו' וכמו שמוכח מדברי אברהם שאמר בלשון תוכחה ובלשון אוהרה חלילה לך מעשות כדבר הזה וכפל עוד הפעם חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט שזהו כמו מתרעם ומתקצף על מדותיו ית' איך שאינו עושה משפט אמת להמית צדיק עם רשע וח"ו שלא הי' אברהם מן המאמינים בה' שהוא שופט אמת ושאינו להרהר אחר השכינה גם אם נראה לו שאינו משפט אמת יש לו לבטל דעתו לגמרי הרי האכות הן המרכבה בתכלית הביטול במציאו' וגם יפלא ענין

התוכחה להוכיח לה' לומר לו השופט כל הארץ לא יעשה משפט דממ"נ אם הוא שופט כל הארץ מסתמא עושה משפט אמת ואין להרהר אחרי' כלל וכלל כו' וביותר יפלא ענין האזהרה שמוהירו חלילה לך כלומר חולין הוא לך האיך העבד יזהיר את האדון ואברהם ה' בעצמו עפר ואפר לגבי השכינה וכמ"ש בבקשתו הנה הואלתי לדבר ואנוכי עפר ואפר כו' והג' יש לדקדק בגוף טענת אברהם למה מתרעם כ"כ ולא תשא למקום למען הצדיק' כו' מניין פשוט כ"כ שיועיל צדקת הצדיק להציל הרשעי' אדרבה הרי אנו מוצאי' בגמ' פ"ה דשבת שבעון הרשעי' נענשו הצדיקי' על שלא הוכיחו אותם, ומהו ההכרח כ"כ שיועיל צדקת הצדיק להציל הרשע עד שמתמיה מאד ולא תשא כו' והד' מ"ש בתחלה ויקומו משם האנשים וישקיפו ע"פ סדום ואברהם הולך עמם לשלחם וה' אמר המכסה אני מאברהם כו' ואברהם היו יהי' כו' דמשמע שהאנשים כבר נשלחו להחריב את סדום כי כבר נגמר הדין בלתי ידיעת אברהם אי"כ למה אח"כ נמלך ואמר להודיע זה לאברהם ה' לו להודיעו בתחלה ומאיזה טעם נתחרט להודיעו בסוף מעשה כו'. אך הנה כל זאת יתורץ עפ"י הקדמה אחת בשרש מדריגת אברהם למעלה באצ"י, דהנה ידוע בשרש אברהם שהוא בחי' אור חסד עליון דז"א דאצ"י כי האכות הן המרכבה היינו שהן בבחי' ביטול לגבי בחי' אורות עליוני' דאצ"י ובחי' חסד דאברהם הוא מרכבה לבחי' חסד דז"א והנה ידוע בע"ח דז"א רובו חסדי' ומיעוטו גבורות דהיינו שהחסד' המה גוברי' וממתיקים לבחי' הגבורו' עד שגם בחי' הגבורות נכללי' בחסדי' ונק' גבורו' ממותקות וז"ס כי גבר עלינו חסדו בתגבורת החסדי' על הדינין וזהו פ"י אברהם אבר מ"ה דחכ' כי תגבורת החסדי' בא ונמשך מבחי' אור אבא שהוא מקור כל החסדי' כידוע בפ"י כי אתה אבינו כו' וכמ"ש במ"א והיינו בחי' חסד שבחכ' לטהר גם הטמא ולהצדיק גם את הרשע כי ימצא טוב גם בגסות הרע כנ"ל בענין בחי' או"י שטבעו לירד מטה מטה דוקא להיותו מבחי' החסדי' כו' והיינו מפני שביכולתו להפוך גם הדין לחסד מטעם תגבורת אור החסד ועד"מ מים המתוקים עם מים החמוצי' כל מה שהמים המתוקים מתוקים ביותר יותר יש בכחם להמתיק המים החמוצי' שיהיו גם הן מתוקי' וכמו ויורה ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים המרים וד"ל. והנה כתיב והוכן בחסד כסא וכן כתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה דהיינו שבחי' המל' הנק' כסא או עולם עיקר בנינה מבחי' החסדי' דז"א דאע"פ שפעמים אמר בע"ח דעיקר בנין המל' מבחי' הגבורות להיותו רובה מבחי' הגבורו' ומיעוטה חסדי' כנ"ל בפ"י וה' הוא ובית דינו שהמל' נק' בית דינו דז"א כי דינא דמלכותא כו' אותיות אדני כו' היינו דוקא במהותה ועצמותה הטבעי כנראה למטה שהאשה מלאה גבורות ודינין כו' וכך באשה יראת ה' שנק' אי"ח ע"ב כידוע אבל מזה הטעם עצמו להיות עיקרה מבחי' הגבורות והדינין (וכמ"ש ודלת ראשך כארגמן

ואמר בזוהר סומקי גו סומקי כו' ע"כ המל' מקבלת מבחי' החסדי' דז"א
ובחסדי' הללו שמקבלת היא נבנית בפרצוף שלם ולזה רמוז רז"ל דאין האשה
כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי כמ"ש כי בועליך עושייך כו' והיינו בחי'
ה"ח דדכורא שמקבלת ונמתקין הגבורות שבה ונעשים גם חסדי' (וכמ"ש
במ"א בפי' מלפני אדון חולי ארץ ההופכי הצור לאגם מים שהוא המתקת
הגבורות דנוק' שנק' צור לאגם מי החסדי') וז"ש לזאת יקרא אשה כי מאיש
לוקחה זאת פי' מבחי' ה"ח דאיש לוקחה זאת וז"ש והוכן בחסד כסא כו'
וד"ל. ומעתה יובן כללות ענין הפרשה הזאת במ"ש ויאמר ה' זעקת סדרם
כו', ויפנו משם האנשים כו' ויגש אברהם ויאמר כו' פי' ויאמר ה' היינו הרא
ובית דינו דוקא שהוא בחי' המל' שנק' בית דינו דז"א שנק' דינא דמלכותא
ונק' אדון כל הארץ או השופט כל הארץ והנה בחי' המל' מלאה דינין
וגבורות כי רובה גבורות ומיעוטה חסדי' כנ"ל וע"כ אמר זעקת סדרם
ועמורה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד מפני שעלה למעלה בבחי' א"ח
שהוא בחי' מדה"ד לדקדק גם בטוב למצוא דקות הרע עד שגם בקדושינו לא
יאמין וכיוצא כנ"ל ויכול להיות עפ"י מדה זאת להרשיע גם את הצדיק וכמו
שכל המטה כלפי דין שמטמא גם את הטהור כנ"ל לכך אמר בהעלאת מעשה
סדרם להגדיל חטאתם במאד כמ"ש כי רבה כי כבדה מאד ומטעם הנ"ל
שבטבע מדה זאת להגדיל גם עון קל כו'. אך הנה מיד ניגש אברהם אעפ"י
שכבר נגמר הדין עפ"י מדה זו כמ"ש ויפנו משם האנשים אבל אברהם הרי
הוא בחי' מרכבה לחסד דז"א דאצי' וזהו עודינו עומד לפני הוי' כו' ומיד
ניגש אור חסד זה ואמר להמליץ טוב האף תספה צדיק עם רשע כו' פי' בחי'
חסד דז"א נמשך מלמעלה להמתיק לבחי' הדינין והגבורות דנוק' ולהגביר
עליהן שיהיו גם הן בחי' חסדים כנ"ל בבחי' חסדי' דז"א שטבען להיפך
להצדיק גם את הרשע כו' להיותם בבחי' או"י כו' וע"כ אמר להיפך האף
תספה צדיק ולא תשא למקום כו' לסכול ולקבל גם את הרשע להצילו בעבור
צדקת הצדיק מפני תגבורת החסדי' על הדינין כנ"ל וד"ל. ואחכ"ז יתורצו גם
כל הדקדוקים הנ"ל דהנה דקדוק הא' בטעם סיבות הגשה דאברהם למ"ש
ארדה נא כו' הענין הוא דבתחלה גזרה מדה"ד שהוא בחי' הגבורות דנוק'
דז"א שנק' בית דינו כנ"ל ומבואר למעלה דהנוק' רובה גבורות ומיעוטה
חסדי' שהגבורות גוברים על החסדי' ונעשי' גם החסדים דינין כו' וכמ"ש אם
כצעקתה כן עשו חייבי' כלי"י וע"כ מיד שגזר מדה"ד לשלוח האנשים שתק
אברהם כי לא שיער בבחי' אור החסד שבו בשרשו בחסד עליון דז"א שיוכל
להמתיק ריבוי גבורות ודינין כאלה אך מיד כשאמר ארדה נא ואראה
הכצעקתה כו' בשמעו בבירור צד החסד באמרו ואם לא אדעה להמתיק הדין
בחסד כנ"ל אז ניגש אברהם בכח גדולת מדת חסדו חסד עליון דז"א להמליץ
טוב ולהמשיך בחי' החסדי' אל המל' ועיקר הטעם הוא מפני שאמר ארדה נא

ואראה כו' שהוא בחי' המשכות החסדי' דאוי' בא"ח לעמוד לנגד כל דין כו' כנ"ל בפ"י הזהר אזי יש מקום לחסד דאברהם לטעון לנגד מה"ד ג"כ ולא קודם לכן וז"ש ואברהם עודינו עומד כו' ויגש אברהם כו' וד"ל. ודקדוק הב' במ"ש ויגש אברהם דמשמע שניגש לריב ותוכחה כו' ומ"ש חלילה לך ל' אזהרה כו' כנ"ל הענין הוא דשרש אברהם הוא מבחי' חסד דז"א שמשם בנין הנוק' לעשותה כלי כמ"ש כי מאיש לוקחה כו' כנ"ל ועד"מ כמו ציווי הבעל אל אשתו כך אמר בחי' אור חסד דאברה"ם לבחי' המל' בלשון אזהרה חלילה לך מעשות כדבר הזה כו' (ופי' חולין הוא לך לפי שיוכל לצאת מזה גבורות קשות דקליפה שהן חולין גמורים ומ"ש ויגש בענין ריב ותוכחה הוא כדי להמתיק לבחי' הגבורו' דנוק' ע"י תגבורת כח החסדי' דוקא כי א"א בלי תגבורת כח גדול ביותר והיינו שניגש בכח מלחמה כמו ויגש אליו יהודה כו' וענין התוכחה חלילה לך השופט כל הארץ כו' הוא ג"כ להמתיק הדינין דנוק' כי אין מיתוק הדין אלא בשרשו בבחי' הגבורות ג"כ עד"מ המוכיח את בנו או תלמידו ע"ד האכזריות יצטרך להוכיחו בדברי רוגז דוקא ואז ירך לבבו הקשה) וזהו מ"ש עוד הפעם חלילה לך השופט כל הארץ כו' ואין זה ציווי כמו חלילה לך הראשון אלא דברי תוכחה כנ"ל והענין הוא דבחי' המל' כשהחסדי' גוברים על הדינין אז נק' שופט כל הארץ כידוע דשופט איהו רחמי כו' וז"ש השופט כל הארץ בחסדי' הגוברין על הדינין לא יעשה משפט להציל את הרשע בעבור צדקת הצדיק ומתחלה אמר על ההיפוך להמית צדיק עם רשע שהוא מפני תגבורת הדין על החסד כנ"ל חלילה לך מעשות כו' בלשון אזהרה וציווי שלא יגבר הדין על החסד אבל על תגבורת החסד על הדין אינו אלא ע"י בחי' תוכחה שהוא המתקת הדין כנ"ל והוא ענין חלילה לך הב' כנ"ל. ודקדוק הג' בגוף הטענה כנ"ל מובן עפ"י כל הנ"ל דמשום שבחי' חסד דאברהם גובר על הדין ע"כ גוזר שיציל הצדיק את הרשע וע"כ הוא כמתמיה מאד האף תספה כו' על ההיפוך להמית צדיק בעבור הרשע ומוכיח על ההיפוך להציל הרשע בעבור הצדיק כנ"ל וד"ל, ודקדוק הד' למה לא הודיעו לאברהם בתחלה כו' והודיעו בסוף כו' הענין מובן עפ"י הנ"ל דבעל"י מדה"ד בבחי' הריבוי של הגבורו' לא ה' אברהם מועיל עדיין כ"כ אך כשאמר ארדה נא כו' להמשיך בחי' או"י בא"ח כנ"ל ואם לא אדעה וזהו אחר שילוח האנשים כמבואר בפ' זו אז אמר ג"כ וה' אמר המכסה אני מאברהם כו' כדי שימתיק בחסדיו וז"ש בזהר דלעיל וע"ד המכסה אני מאברהם כו' וד"ל. ובזה יובן ג"כ משרז"ל דאניס דכאן המה מיכאל וגבריאל דגם מיכאל שר של חסד נשלח לשם מפני שאמר ארדה נא בבחי' החסדי' דאוי' כו' כנ"ל וע"כ יכלו להציל את לוט בחסד ה' כו' וד"ל.

אֲרֻדָּה נא ואראה הכצעקתה כו'. ל' ארדה נא פלאי וגם מ"ש ויגש אברהם
 כו' חלילה לך מעשות כדבר הזה כו'. שלכאורה הוא כהטחת דברים
 כלפי שמיא ומה משה שלא אמר רק למה הרעות שהכביד פרעה עליהם
 ביותר אחר שליחותו נענש ואמר לו הקב"ה עתה תראה אבל לא תראה
 כשיכנסו לארץ למה הררר אחרי מדותיו כו' ולכאורה אברהם דיבר קשות
 יותר חלילה לך כו' ולא מצינו שנענש ע"ז כלל. ויובן בהקדים משל א'
 עפ"מ"ש השוחד יעור כו' הלא הדיין אינו מורה רק ככתוב בספר. אך הטעם
 כי מחמת קירוב לבבו אליו אוי נראה לו ענינו באופן אחר ממש כאילו הוא
 זכאי, כי בכל דבר אם ידינוהו בשכלו יוכל להטותו לב' דברים הפכים
 ברצותו יעשה מזה חוב ואיך שהוא מעשה שלא יעשה, וברצותו יצדיקו
 וישיכל איך שמעשה זו עצמה אינה חוב כלל. ולזה אין ב"ד שקול פחות מג'
 כי א' כל מגמתו להציל ולזכות והב' בהיפוך והג' מכריע וזה תלוי באיזה עין
 שכלי יביט עליו אם בעין טובה או בעין רעה, וכדמצינו גם למעלה שמתחלה
 נאמ' ויתעצב אל לבו ויאמר אמחה את האדם כי יצר מחשבות לבו רק רע
 כו' וא"כ אין תועלת בו, ואח"כ כשהריח את ריח הניחוח שהקריב נח ונמתקו
 הגבורות אזי היפך זה גופא לזכות באמרו וינחם כי יצר לב האדם רע
 מנעוריו פי' וא"כ עליו אשמה כלל והיינו לפי שחקר דינו בעין יפה שהרי גם
 מתחלה ידע זה אלא שמצד הגבורו' ה"ו זה גופא חוב כו' כי הכל תלוי באיזה
 אופן יחקור דינו שכך יהי' הטייתו מהשכל כו' והטעם כי הדעת כולל חו"ג
 פי' שמשכל א' יוכל להיות ב' נטיות אם לחסד אם לגבורה, ומובן למשכיל
 שענין ב' מדות אלו חו"ג הנמשכים מן הדעת היינו בחי' מדות שבשכל
 כלומר שהשינוי הוא בשכל עצמו שכשנוטה כלפי חסד היינו שמשכיל איך
 שאינו חייב כלל וכשנוטה לדין הוא מה שמשכיל איך שהוא חייב ואינם
 שייכי' למדות שבלב שיש שם ג"כ חו"ג אבל הם באופן אחר ממש דהיינו
 שמצד השכל אין שינוי בין כשהוא בחסד בלב לכשהוא בגבורה ויודע בשכל
 שהוא חייב עדי"מ אלא שאעפ"כ לענין הפסק הוא מתחסד עמו כלומר לו יהי'
 כן מ"מ אינו חפץ בעונש ומדת הגבו' היא להעמיד הדבר על הדין ויעמיד
 במשפט תיכף, משא"כ בחי' מדות שנמשכי' מן הדעת שבחי' החסד הוא
 שמהפך הדבר בשכל ושמשכיל כאילו אינו חייב כלל, ומדת הגבורה שבדעת
 היא ג"כ נטי' בשכל להיפוך, וזה שביקש דוד מלפניך משפטי יצא ולא
 שביקש חסד לעשות עמו לפנים משהי' שהרי משפטי כתי' רק שיצא מלפניך
 כי בהיותך מלא רחמים תראה עיניי באופן אחר ממש ואצא זכאי משא"כ אם
 יסתכלו בעין אחר וכנודע שיש ב' עינין א' מחסד וא' מגבורה ולמעלה יותר
 כתי' פקח עיניך חסר כתי' (הגם שבספרי' שלנו הוא מלא מ"מ לפמ"ש בזהר
 כן הוא ויש כמה שינויים בין ספרי' שלנו לכמ"ש בזהר כמו בענין כלות
 משה ובוהר כלת משה חסר כתי') להיותו כולו רחמים כו' ולית שמאלא בהאי

עתיקא. וזהו ארדה נא ואראה הכצעקתה כו' פי' צעקת' היינו של המקטרג שמעלה דין סדום ומעשיהם הרע' לפני ה' ולפני מי הוא צועק היינו לפי מדת הרחמים כי למדה"ד אינו צריך לצעוק שבלא"ה מסכמת עמו אלא שמדה"ר מעכבת ולזאת הוא צועק שתסכים גם היא כי אם העון גדול מאד אזי גם עפ"י מדה"ר ראוי' לדין. ולזה אמר ארדה נא ממעלה למטה בבחי' חסד ואראה כלומר 'אני אראה בעין שלי היפה הכצעקתה הנאה אלי עשו כי יוכל להיות שלא כן הוא כלומר שעפ"י החסד יוכלו למצוא זכות בגוף המעשה. וז"ש מיד ויגש אברהם כו' כי אברהם הי' בחי' מרכבה וזהו שנתן לאכול להמלאכים מיכאל וגבריאל כו' שהם גי"כ בחי' מרכבה אלא שהם בחיצונית ואברהם הי' מרכבה בבחי' פנימית ולכן השפיע הוא להם וכנגד השכינה אמר אל נא תעבור כו' שאינו רוצה להיות בבחי' פירוד ח"ו.

והנה מתחלה הי' מרכבה לבחי' ש' אדני מקור דבי"ע ואחר שאמר הקב"ה ארדה נא כו' שהוא בחי' ש' הוי' שהוא מדה"ר שנמשך מלמעלה למטה לראות כו' אזי ויגש אברהם פי' שנגש ונתקרב לבחי' שם הוי' המתגלה כי אברהם הוא איש החסד ומיד בהגלות נגלות בחי' מדת חסד עליון הנק' הוי' שאמר ארדה נא כו' אזי נגש אברם וקפץ אליו ונעשה מרכבה אז אליו. ולכן אמר אחיכ חלילה לך כו' והוא המדובר בעד מדת חסד עליון שאליו הוא מרכבה שאותו מדת החסד כו' אומר לבחי' מל' הנק' שופט כל הארץ שמלאה דיני' כי דינא דמלכותא דינא חלילה לך מעשות כדבר הזה להתנהג בדיני' שהוא נגד מדת החסד שלי, כי הבעל יכול למחות באשתו ולהרגיז עליה עד"מ.

וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דיבר. הנה איתא בזהוה פקידה בנוק' זכירה בדוכרא כו' להבין זה כי הנה ההשפעה שהמקבל תופס מהמשפיע נק' בשם פקידה מלשון ויפקד המלך פקידים וכן מלשון צריך לפקוד את אשתו. והוי' הוא ובית דינו, בית דין נק' מלכות, הוא נק' ז"א בחי' מידות, אי"כ הוא ובית דינו הוא יחוד ז"א ונוק' מידות ודיבור. כי הנה במידות יש ד' יסודות אמ"ר בחי' אומר והעפר הוא בחי' דיבור הוא יסוד הד'. והנה יחוד ז"א ונוק' יחוד מידות ודיבור א"א להיות אלא שמתחילה צריך להיות יחוד אבא ואימא, כי הנה התינוק אינו יכול לדבר עד

שיטעום טעם דגן, דגן הוא מלח ולחם חסדים דאבא וגבורות דאבא כי מתחילה יונק ממוחין דאימא ע"י החלב ואח"כ ע"י טעם דגן יונק ממוחין דאבא וזהו הוא יחוד אבא ואימא ואז יכול לדבר הוא יחוד ז"א ונוק', כי הנה התינוק נלקח מיחוד אבא ואימא דהיינו מטיפת אב ואם והטיפה נמשך מתענוג, אך הטיפה של אב נמשך מחסדים דתענוג והטיפה של אם מגבורות דתענוג וע"י זיווג אב ואם נתייחדו חסדים וגבורות דתענוג ועי"ז נתהווה הוולד. אך צריך להבין איך שייך חו"ג בתענוג, בשלמא בשכל ומידות שייך לומר חו"ג כי הכלי של השכל מגביל את השכל לזכות או לחוב חסדים וגבורות כי השכל הוא פשוט וכולל חו"ג אך הכלי של גבורה מגביל את השכל ג"כ לגבורה והכלי של חסדים מגביל לחסד וזהו שמצינו בגמרא דזה אשתבע שכך אמר רב וזה אשתבע שכך אמר רב כי רב אמר שכל פשוט אך לזה הי' כלי שלו מגבורה לכך נתפס בו השכל ג"כ לגבורה וזה הי' כלי שלו מחסדים לכך נתפס בו השכל לחסדים וכן מחלוקת שמאי והילל ואילו דברי אלקים חיים ג"כ עדי"ז אבל בתענוג שהוא למעלה מהשכל ואין שייך בו לאמר בחי' כלים אי"כ איך שייך שם בחי' חו"ג. אך להבין זה הוא כי הנה חסדים של תענוג הוא עדי"ז התפשטות התענוג כמו אדם שרואה איזה דבר מפואר ויש לו תענוג מזה וכל מה שרואה יותר יותר יש לו תענוג זהו נק' חסדים של תענוג התפשטות התענוג וגבורות של תענוג הוא עיד ריחוק דווקא כמו אב מן הבן כשהוא רחוק ממנו ואח"כ כשרואה אותו התענוג גדול יותר זהו נק' גבורות של תענוג שהוא מחמת ריחוק השפעה אינו יכול להיות אלא ע"י גבורות דתענוג. כמ"כ הוולד נוצר מטיפת אמו מגבורות התענוג כי אינה מתעברת אלא סמוך לווסת שהוא מחמת הריחוק שהייתה מתחילה ונק' גבורות התענוג והוולד נוצר ממנה רק הטיפה של אב הוא המברר זה יהי' לראש וזה יהי' לרגליים אבל עיקר ההשפעה אינה אלא מאם מגבורות התענוג.

ועפ"ז מתורץ הקושי" של העי"ח למה נברא העולם בזמן הזה ולא קודם לכן, אך העולם הוא בחי' זמן והשפעת העולמות הוא בחי' זמן א"א אלא ע"י גבורות התענוג שיהי' תחילה בחי' העלם וריחוק כו' לכן מה שיהי' בתחילה העלם יותר נשפע עי"ז עולמות וזמן. ולכן תינוק אינו יכול לדבר כי הוא יונק ממוחין דאימא מחלב האם ואז אין התחלקות המידות רק המידות בעצם כמו שהם הפכים זה מזה ולכן א"א להיות התחלקות זמ"ז ואינו יכול לדבר כי בדיבור כל המידות בהתכללות כי אומר ר"ת אש מים רוח והקטן הוא יונק ממוחין דאמא ומשם הם רק מידות פשוטים כי עדיין לא נתבררו ממוח האב להיות התחלקות בכל מידה ומידה רק הם מידות בעצם לכן הם הפכים זמ"ז ואינו יכול להיות בהתכללות לכן אינו יכול לדבר. אבל כשטועם

טעם דגן אז יונק ממוחין דאבא שמברר את המידות ומחלק כל מידה ומידה לעשר עיי"ז יכול להיות התכללות ומ"ז ונק' יחוד אבא ואימא ומחמת זה יכול לדבר ונק' יחוד ז"א ונוק'. וזהו שפעם אמר שאבא יסד ברתא, ופעם אמר שאימא אוזיף מינהי' לברתא, אך שניהם הם אמת כי התהוות המידות הם מאימא ועיי' מוחין דאבא הוא המברר ומחלק את המידות. וזהו וה' פקד את שרה, פי' וה' הוא ובית דינו יחוד ז"א ונוק' מידות ודיבור א"א להיות אלא עיי' פקד את שרה פקידה בנוק' הוא השפעה שנשפע לאימא והוא נק' יחוד אבא ואימא עיי"ז יכול להיות וה' הוא ובית דינו יחוד ז"א ונוק' מידות ודיבור עיי' פקידה המל' יחוד אבא ואימא.

כאשר אמר, כי הנה יש בחי' אמירה ובחי' דיבור, אמירה בלב כמ"ש ויאמר בלבו, דיבור בפה, פי' אמירה בלב כמו שהוא בעצם המשפיע כי הנה איתא הכל תלוי במזל אפילו ס"ת שבהיכל, פי' ס"ת הוא בחי' אבא, היכל הוא בחי' בינה ס"ת שבהיכל הוא יחוד אבא ואימא הוא תלוי במזל, וצריך להבין הנה ענין מזל סתם הוא מזל הי"ג שכולל כל המזלות והוא תמוה כי פעם אמר שאבא יונק ממזל נקה כו' ולא ממזל סתם, וגם נאמר שאבא ואימא מלבישי' זרועות דאריך ולא מזל הי"ג כו'. אך הענין כי בחי' המזלות הוא בחי' שערות ששרשם מתוספות מוחין ומחמת זה נעשה מותרי מוחין, וצריך להבין מהות אבא ואימא פי' אבא הוא התחדשות שנופל לו שכל חדש, ואימא הוא התרחבות השכל באורך ורוחב ושורש התהוות אבא ואמא הוא מאריך כי באריך יש ג"כ כל הספירות חו"ב ומידות אך שהם רוחניים כי הם רק כוחות לע"ס כי חכמה התחדשות השכל הוא נלקח מכח החכמה שבאריך וכן בינה נלקח מכח הבינה שבאריך כי אנו רואים בחוש שחכמה נלקח מכח זה ובינה נלקח מכח אחר וכן כולם וכו' והראיי' שיש אדם שיש לו בחי' חכמה היינו שיש לו כח ליפול על שכל חדש ואינו יכול לתפוס השכל באורך ורוחב ויש אדם שיש לו בינה דהיינו התרחבות השכל אבל אינו נופל לו שכל חדש ואם מכח א' הם נלקחים מפני מה יש לזה חכמה ולא בינה ולזה בהיפוך כו' אלא עיי' שהם נלקחים כ"א מכח בפ"ע כי באריך יש כל הכחות לע"ס והכחות שבאריך שממנו נלקחים בחי' חו"ב הוא נק' חכמה שבכתר חכמה סתימאה וכן בינה שבכתר וכן כולם וזהו נק' ע"ס הגנוזות במאצילן, פי' ע"ס נקראים אבל הם גנוזות מחמת שהם רק כחות לע"ס והכחות נק' חכמה שבכתר בינה שבכתר וכן כולם וזהו נק' מזלות, אבל בחי' כתר שבכתר שבו נכללים כל הכחות היינו כל המזלות ונק' מזל הי"ג מזל סתם שכולל כל המזלות ומחמת המזל הי"ג יכול להיות יחוד אבא ואימא אף שנתהוו מבי' כחות כי מחמת המזל הי"ג שבו נכללים כל הכחות ומיוחדים ביחוד גמור מחמת זה יכול להיות יחוד אבא ואימא. וזהו שאבא

ואימא יונקים מהמזלות נקה כו', פי' שהתהוות אבא ואימא הוא מהמזלות נקה כו' היינו מכותות מכח חכמה מכח מבינה וזהו פי' מלבישין זרועות דאריך כי הם נלקחים מבחי' זרועות דהיינו ממזלות, אבל יחוד אבא ואימא הוא ס'ת שבהיכל הוא תלוי במזל סתם מזל הי"ג בחי' כתר שבכתר שבו נכללים כל המזלות והכחות לכן יכול להיות יחוד אבא ואימא אבל התהוות אבא ואימא ממזל נקה כו' דהיינו מכח חכמה מכח בינה ומזל הי"ג היינו כתר שבכתר נק' חסדים של תענוג והמזלות דהיינו הכחות נק' גבורות של תענוג. והנה יש בחי' מוח הזיכרון שהוא ג'כ בעצם המשפיע כמו אמירה בלב כי אמרו רז"ל קשה עתיקא מחדתא. והענין הוא כי להיות נופל על שכל חדש הוא יכול להיות בקל מחמת שגלקה זה מכח החכמה אבל דבר עתיק שלמד ושכח השכל שלמד נמצא השכל שלמד נסתלק מלמעלה מן השכל לבחי' כתר שבכתר בעצם המשפיע ואין חכמה כלי לזה להפיל לו שכל זה מחמת שנסתלק מלמעלה מהשכל והחכמה, לכן קשה לו ליפול ולזכור על שכל ששכח אבל ליפול על שכל חדש יכול לפול בקל מחמת שהחכמה כלי לזה אבל השכל ששכח נסתלק בלימעלה מהשכל בבחי' כתר שבכתר כו' בעצם המשפיע הוא נק' בחי' אמירה בעצם המשפיע בחי' כתר שמחמתו יכול להיות יחוד אבא ואימא. וזהו וה' הוא ובית דינו יחוד ז"א ונוק' ע"י ופקד את שרה הוא בחי' יחוד אבא ואימא פקידה בנוק' ויחוד אבא ואימא הוא ע"י כאשר אמר בעצם המשפיע בחי' כתר שבכתר מזל הי"ג ע"י יכול להיות יחוד אבא ואימא ויחוד ז"א ונוק'.

ויעש ה' לשרה כאשר דיבר עש"י היא לעילא מהאי דרגא, ולהבין זה כי הנה בחי' שכל נלקח מבחי' תענוג דהיינו מכח החכמה ומכח הבינה שהם נק' גבורות של תענוג נמצא שהשכל נלקח מבחינת תענוג דהיינו כתר שבכתר שנק' חסדים של תענוג וגם נלקח מיחוד חו"ג הוא מבחי' כתר שבכתר שנק' חסדים. נמצא שהשכל נלקח מבחי' תענוג דהיינו חסדים וגבורות של תענוג אבל הוא רק נלקח מחיצוניות תענוג ולכן אין עצמותו ממש, אבל הכן הוא ג'כ נלקח מתענוג שנתלבש בטיפה אבל הוא מפנימיות תענוג אך שנתלבש בטיפה ובגוף הכן בגשמיות אבל הוא מפנימיות תענוג דהיינו מעצמותו ממש ולכן יכול להפקיר א"ע בשביל בנו כי הוא נלקח מפנימיות עצמותו ולכן נזכר בתורה הנסיון של העקידה על אברהם ולא על יצחק כי מפני שלהפקיר א"ע יכול להיות בקל אבל אברהם שהפקיר את בנו שנלקח מפנימיותו ועצמותו כי מפני זה יכול להיות שלא לשמוע על עצמותו ולהפקיר הכל בשביל בנו ואברהם הפקיר את בנו בשביל אהבת ה' לכן הנסיון גדול עד למאד ונזכר על אברהם ולא על יצחק וכן הנסיון של הכבשן לא הזכיר על אברהם הוא ג'כ מחמת זה הטעם כנ"ל.

וזהו נעוץ תחלתו בסופן, פי' תחילתו נק' כתר שבכתר ראשית נק' בחי' חכמה, סופן נק' בחי' מל' וזהו נעוץ תחילתו בחי' כתר שבכתר הוא דווקא בסופן בחי' מלכות כי מחמת שהוא נק' סוף ומטה הוא נלקח ממקום גבוה דהיינו מבחי' פנימיות כתר שבכתר כמו במשל הנ"ל מהבן שהוא בגוף גשמי והוא נפרד מהאב הוא נלקח מעצמותו כמ"כ כל מה שהוא למטה במדריגה ואפילו עשיי' גשמיית הוא נלקח מעצמותו דהיינו מפנימיות כתר שבכתר. וזהו שבקש משה הראני נא את כבודך ואמר לו כו' כי לא יראני האדם וחי וכמ"ש לפני לא יראו וראית את אחורי דהיינו שראהו כתר של תפילין כו' אבל לא תפילין עצמם כי משה ביקש הראני נא את כבודך היינו תפילין עצמם שרצה להשיג מהות אבא ואימא ואמר כי לא יראני האדם לפני לא יראו כי אינך אתה יכול להשיגו בהשגת מהות אבא ואימא אבל במצות מעשיות כמו תפילין וציצית וכה"ג ממשיכין פנימיות אבא ואימא מה שמשה ע"ה לא היה יכול להשיג וזהו ויעש ה' לשרה כאשר דיבר עשיי' הוא לעילא מהאי דרגא פי' לעילא ממדריגה שנלקחים בחי' חכמה ושכל כי הם נלקחים מכח החכמה ומכח הבינה כו' ויחוד חו"ג הוא נלקח מבחי' כתר שבכתר אבל הוא רק מחיצוניות כנ"ל. אבל עשיי' הוא לעילא מהאי דרגא כי עשיי' נלקח מפנימיות כתר שבכתר הוא מעצמותו ממש כנ"ל וד"ל.

ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום כהר ה' יראה בתחלה נק' יראה בסגול שעתידי להתראות שם כו' ואחר העקידה יראה כבר נראה הוא כהר ה', להבין זה. הנה אברהם הי' מדריגתו מדת האהבה והאהבה והיראה המה שני הפכי' כי האהבה ענינה הוא התקרבות המקבל שמשתוקק להתקרב אל הדבר הנאהב הלוך וקרוב ועל כן האהבה היא מרחוק דוקא כי בהיותו רחוק שייך לומר שרוצה להתקרב וכל מה שיורחק יותר מן המשפיע יותר תהי' מדת האהבה בתוקפה ובשלימותה העצמי' כאשר בווערה וכל מה שיתקרב יותר תגרע כחה ביותר כמו אהבת הבן אל אביו כל שנתרחק מהאב ביותר משך זמן והרחק המקום תגדל ביותר האהבה והתשוקה עד שתהי' בעצם שלימותה ועיקר נקודתה כו' אבל כל מה שיהי' מקורב אל אביו ביותר אז תקטן האהבה ולא תוכר כלל כידוע, וכמ"ש במ"א ע"פ מזמור לדוד בהיותו במדבר כו' ואז דוקא צמאה לך נפשי כו' מחמת היותו בבחי' מדבר ושממה העדר גלוי אלקות שאז האהבה והרצוא בצמאון ותגבור' גדולה וע"כ אמר אח"כ כן בקדש חזיתך ר"ל הלואי שיהי' לי אה"ר כזו כשאתקרב להיות

בחי' אלהותו ית' בגלוי ממש אלי. אמנם מדת היראה בהיפך כל מה שיתקרב
 ביותר אל האדון תהי' הירא' בשלימות' העצמי' ועיקר נקודתה עד
 שארככותיו דא לדא נקשן מפני גודל היראה כו' וכל שיתרחק קצת לא תהי'
 בעצם שלימותה כו' עד שמסיבת מדת יראה יהי' המקבל מתרחק מן המשפיע
 כענין שנאמר וינועו ויעמדו מרחוק ומסיבת האהבה יהי' המקבל מתקרב
 ובהמשפיע אל המקבל יהי' גיכ שבאמצעו' היראה הוא כאשר יהי' קרוב אל
 עבדו ביותר ובאמצעו' האהבה הוא כאשר יתרחק מאד האב מן הבן ודיל
 כמ"כ באהבת אברהם הלוך ונסוע בעבודתו בקדש באהבה רבה שעם היות
 שהגיע למדריגת פנימית נקודת האהבה בבחי' רצוא ותגבורת גדולה הרי כך
 היא מדת האהבה שבאה מצד הריחוק דוקא בהיותו אז רחוק מבחי' גלוי
 אלהות ולכן גדלה האהבה כנ"ל וכן אהבת ה' אלי' הייתה מרחוק דוקא ולכן
 ה' יראה בסגול' שעתידי להתראות באהבת אברהם שנק' הר ה' כידוע ועדיין
 לא נגלה כו' אבל ביראה דיצחק כל שגדלה יראתו הייתה מצד הקירוב
 ביותר שהי' ה' קרוב לו מאד כנ"ל לכן יאמר היום בהר ה' יראה שכבר נראה
 ונגלה גם באהבת אברהם ע"י התכללות יראה דיצחק באהבת אברהם בחי'
 גבורות בחסדי' ע"י מעשה העקידה שנעקד יצחק ונתכלל באברהם והיינו מה
 שיוכל להיות מסינ' בכל א' מישראל אף שלא הי' לו אהבה לה' בתפלה
 מעולם שימסור נפשו מפני גודל האהבה כו' אבל מפני היראה שירא למרוד
 באחד ולהנתק ממנו לגמרי כו' הרי הוא מוסר נפשו מפני זה ואין זה אלא
 מהארט יראה הפנימי' ביטול במציאות ממש שבאת מפני הקירוב הגדול כנ"ל
 ולולי עקידת יצחק להמתיקו בחסדי' דאברהם לא הי' באפשרי להי' כח
 יראה וביטול פנימי זה במסינ' על קדה"ש בכל א' מישראל כו' ודיל אבל ע"י
 שגם באהבת אברהם נתגלה ונראה בקירוב גדול הרי יש אהבה מסותרת
 ומצומצמת בכל א' מישראל מחמת ירושה מאברהם כידוע (כי מבחי' החסד
 הוא להוריד השפע מטה מטה) לכן יש ביכולת למסור נפשם על קדה"ה כו'
 וזהו בהר ה' יראה פ"י אף שהר הוא מפסיק (כמו גבה טורא בנינו) כי כל שתגבה ההר
 יותר יחשיך כו' וכן בתגבורת האהבה ביותר יהי' נסתר ממנו אלקות ביותר כו' אבל
 מפני שנמשך יראה עילאה דיצחק באהבה זו מפני מעשה העקידה אז יהי' ה' קרוב לו
 גם בתגבורת האהבה וזהו יראה שיהי' התגלות יראה דיצחק באהבה דאברהם אוהבי
 ומחמת זה סיבת הכח במסינ' אפי' בקלים שבישראל ודיל.

בעזרה. שבת פ' חיי שרה

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. להבין ענין הכפל שכפל לומר ב' פעמים חיי שרה. יש להקדים להבין מאמר הזוהר פ' חיי שרה (דקכ"ג ע"א). אריש מ"ש בכולהו דאמר שנה שנה ובאינון שבע דאמר שנים כו' אלא כולא חד מאה שנה כללא דכולא קובי"ה דאתכלל מאתר עילאה סתימאה דכ"ס במאה כו' וכן עשרים שנה כתיב שנה רזא דיחודא דלא אתפרש מחשבה ויובלא לעלמין ז' שנים אילין אתפרשאן ונפקאן מכללא סתימאה דלעילא ואע"ג דכולהו יחודא חד אבל מתפרשין בדינא ורחמי כו"י וכולהו איקרין חיי ויהיו חיי שרה דהוו ממש דאתבריאו ואתקיימו לעילא ע"כ המאמר. והנה להבין כללות ענין המאמר ובפרט בעיקר כוונות המאמר במה שפי' ענין מאה שנה כנ"ל, יש להקדי' תחלה פי' ענין המאמר הידוע אנת הוא חד ולא בחושבן כו' אפיקת עשר תיקונין וקרית לון י"ס כו' וי"ל תחלה למה נקראו בלשון ספירה דוקא כי לשון ספירה הוא ענין בהירות כמו מראה שנראין בה מפני בהירת הזכויות כו' והוא מלשון ספיר כידוע"י הנה אע"פ שמבואר בלק"א שהמדות והשכל שהן נחשבים בחי' עצמות הנפש היינו לגבי לבושין דהיינו מחדו"מ כו' אבל לגבי עצמות הנפש גם הן נחשבים רק בחי' לבוש לבד ועכ"ז יש ביניהם הפרש. וביאור הדבר הנה אנו רואים שהשכל באדם אינה אלא כמו בחי' כלי בלבד לגבי עצמות הנפש כי כשירצה איזה דבר יפעול הדבר ע"י השכל שישכיל איך לעשות הדבר א"כ אין השכל רק כמו ענין ממוצע לבד לחבר הנפש ולהביא לידי פעולת סוף המעשה כו' וה"ז כמו שיתלבש האדם בלבוש כן תתלבש הנפש בחכ' בשביל איזה פעולה כו' והשכל נחלק לג' חלקים חב"ד וגם הן ע"ד הזה ומן השכל נחלק עוד לג' חלקים אחרים והן המדות חג"ת שנמשכים מן השכל כידוע וגם הן ע"ד הנ"ל דהיינו שהשכל מתלבש במדות כו' והמדות מתלבשי' במחדו"מ כנראה בחוש שכל מה שיעלה בלבו מיד ירהר במח' כו' והמחדו"מ נק' לבושים לגמרי כו' כמ"ש כלבוש תחליפם משא"כ המדות והשכל נק' גופא אעפ"י שהן כמו בחי' לבוש לגבי עצמות הנפש מ"מ הן מתאחדי' עם הנפש והן נחשבים מ"מ לעצם א' יותר כהתאחדות הגוף עם חיות הנפש המלוכש בו וכמ"ש במ"א"י. והנמשל מכ"ז יובן למשכיל למעלה ב"ס העליונות חב"ד ומדות כו' שנק' יו"ד תיקונין הטעם שנק' תיקונין כי תיקונין הוא ל' לבושי' כדאיתא בתרגום אונקלוס ע"פ ולא ילבש גבר שמלת אשה ולא יתקן גבר בתיקוני איתתא. והענין לפי שלגבי עצמות אור הא"ס שמלוכש בהן אינם אלא כמו ענין בחי' כלי הממוצע שעל ידו יפעול הפועל

ויהיו .. להקדים: בנ"ך 1001 [שם נמצא המאמר בלי הגהות כ"ק אדמו"ר הציצ' ליתא.
** הגהות אחרות מכ"ק אדמו"ר הציצ' בע' תכד.

את הפעולה כנ"ל במשל השכל לגבי נפש וזהו פי' תיקונין מפני שעל ידם יפעול פעולת שפע ההמשכה לכל העולמות וזהו פי' אפיק' יו"ד תיקונין כו' לאנהגא בהון עלמין כו"י ולזה הטעם נקראו ג"כ בלשון ספירות כמו עד"מ ענין הבטת האדם במראה שמפני בהירותה יביט למרחוק וכדומה כך עד"מ הרי ע"י הו"ד תיקונין יצא אור השפע למטה בג' עולמות הנפרדי' שהן בחי' לבושים נפרדי' ממחדו"מ והן עלמין סתימין ועלמין דאתגליין כו' אבל הו"ד תיקונין עצמן הן עדיין בבחי' אלקות ביחוד גדול במאצילן כנ"ל שהשכל והמדות נחשבים עדיין בחי' עצמיו' א' עם עצמו' הנפש אעפ"י שעל ידם יפעול פעולה הנפרדת כו' וע"כ נק' ספירות מלשון ספיר כלומר מפני שבחי' אא"ס עדיין מאיר בהן בבחי' אור בהיר כדוגמת המראה כנ"ל לפי שהן מתאחדי' עמו כו' דאיהו וגרמוהי כו' משא"כ בג' לבושים מחדו"מ שהן לבושים לבד כידוע וכנ"ל ועליהם אמר לאנהגא בהון עלמין כנ"ל וד"ל. ונמצא מובן מכ"ז שיש כאן ג' מדריגות בכלל הא' בחי' ג' לבושין דמחדו"מ והב' המדות והשכל שהן בחי' גופא שנק' תיקונין כנ"ל והג' בחי' עצמות אור המאציל דאפיק יוד תיקונין הנ"ל שהוא מובדל ומרומם בערך גם מ"י הספירות וזהו מאמר אנת חד ולא בחושבן פי' ולא בחושבן י"ס כו' כידוע וד"ל. וביאור ענין ולא בחושבן י"ס יובן בהקד' תחלה דהספירות הן עשר ולא תשע ולא י"א כו' כמ"ש בס"י והנה זה המספר עשר הוא דוקא כשאור המאציל כבר ירד למטה ואפיק יוד תיקונין אז שייך לומר דאפיק יו"ד ולא ט' כו' אבל בבחי' עצמו' הארת המאציל לא שייך לומר כלל ענין מנין ומספר לספירות אלא הא' מב' אופנים דהיינו או שלא מתחלק הארה זו לחלקים כלל אלא הוא אור א' פשוט בתכלית הפשיטות כי הרי האור מעין המאור שהוא ית' מובדל ומרומם לגמרי מערך ומהות ספירה כנ"ל וא"כ גם הארתו ית' שהיא ג"כ מעין המאור היא ג"כ פשוט בתכלי' כו' ולמעלה מגדר ההתחלקות כו' או שאם הייתה מאירה בבחי' התחלקות ומדיגו' שונות אז ה' ההתחלקות לריבוא רבנות מדריגות עד אין קץ ושיעור ממש ולא כמו שהוא עכשיו רק י"ס לבד שהם עשר מדריגות לבד וריבוי התחלקות שבנבראי' הוא רק ממיזגת הכחות כידוע וסיבת התהוות י"ס במספר קצוב הוא ע"י צמצום הידוע אבל אלו ה' הארות א"ס ב"ה מאיר כמו שהיא שלא ע"י צמצום רב ועצום כ"כ לא ה' כלל מספר י"ס אלא בא' מב' אופני' הנ"ל ולא יתכן בו אותן ענינין שהמה הדברי' המנגדי' לזה והוא שיהא בגדר ספי' ושיהא במספר קצוב יו"ד דוקא וכו' אלא בודאי מושלל הוא מב' דברים הללו והוא שאינו בגדר ספי' ואם גם הוא מתחלק יתחלק לריבוא רבבו' מדריגות עד אין שיעור כו' ואמנם הנה באמת אעפ"י שבהכרח לומר שהאור המאיר מן המאציל עצמו הוא בא' מב' פנים הנ"ל או שהוא מתחלק לאין שיעור או שאינו אלא אור א' פשוט כו' והרי לפי הנראה ב' פנים הללו הפכיי' מ"מ

כאשר ישכיל המשכיל בזה יבין שאינם הפכיי כלל ואדרבא היא הנותנת דלפי שהוא מתחלק לאין שיעור מזה מוכרח לומר שגם הוא אינו אלא אור א' פשוט והכל ענין א' והא בהא תלי' דלפי שהוא אור א' פשוט ע"כ מתחלק לאין שיעור כו' ואעפ"י שלכאורה תרתי דסתרי המה באמת אינם סותרים כלל ודבר זה מפורש ומבואר היטב במא' הזהר הידוע דהמשיל ענין זה האור דכתר עליון כהאי בוצינא דאתפשטת מיני' נהורא לכל סטר כו' וכד תסתכל לא תשכח אלא בוצינא חדא כו'... ביאור ענין המאמר שהמשיל לאור הנר המבהיק ויוצאים ונמשכים ממנו לכל צד כמה וכמה ניצוצות אור שאעפ"י שיתחלקו לכמה ניצוצו' כולן כלולין ומיוחדין בנר היחידי ונחשבי' רק על שמו וזהו באמרו וכד תסתכל לא תשכח אלא בוצינא חדא כו' והטעם הוא לפי שטבע האור להתחלק לכמה חלקים ניצוצות עד אין שיעור לריבוי אורות המדליקים ממנו ומ"מ אור הנר עצמו עדיין נשאר בפשיטותו כמו שהוא ואין התחלקות הזאת גרם לו התחלקות והוא מפני שהוא פשוט בטבעו וע"כ גם מזה הטעם יתחלק לאין שיעור כו' והמשל הזה אעפ"י שהוא גשמי ג"כ להבין בדוגמא דדוגמא מזה למשכיל למעלה בעצמות אור המאציל אעפ"י שהוא באמת אור א' פשוט כו' אבל מטעם זה הנה זאת היא הסיבה דוקא לריבוי ההתחלקות עד אין שיעור כו' וא"כ ממילא מובן שגם מהי"ט אעפ"י שכ"כ נתחלקו לרבבו' מדריגות מ"מ עדיין אור א' פשוט וכולן בטליון ומבוטליון בפשיטו' האור כאלו לא נתחלקו עדיין כו' והרי א"כ מזה מובן שאין ב' הפכים הנ"ל סותרים וא"ז כלל אלא אדרבא שניהם ענין א' ממש והא בהא תלי' כנ"ל וד"ל והיינו פי' אנת חד ולא בחושבן י"ס מטעם הנ"ל וד"ל... ועתה יובן מ"ש הזהר מאה שנה קובי"ה דאתכליל מאתר עילאה סדכ"ס במאה פי' קובי"ה הוא בחי' אור הכתר שהוא ממוצע בין המאציל לנאצלים (ועל היות בו מבחי' תחתונה שבמאציל נק' קדוש ל' הבדלה שמובדל בערך מהעולמות ועל היות בו מבחי' שרש הנאצלים נק' ברוך ר"ת ראש ומקור כל ברכה ר"ל מקור ההמשכה לנאצלים) וזהו דאתכליל מאתר עילאה פי' א"ס ב"ה שהוא סתימ' דכ"ס ולכן הוא ברזא דמאה שהוא למעלה מבחי' המספר ד"ס עשר ולא י"א כו' והיינו משום שבא"ס ב"ה נאמר בוזהר כבוצינא דא דאתפשטין מיני' נהורין לכל סטר בחי' ומדריגות בלי קץ ממש ולא עשר לבד ולכן הכתר שיש בו מבחי' התחתונה שבמאציל הוא למעלה מן העשירות שהם בחי' י"ס משא"כ באו"א אמר אח"כ עשרים שנה שכל א' יש בו י"ס עשר ולא ט' כו' (אך צ"ל דא"כ הי' ראוי להיות ההתחלקות מבחי' כתר בלי קץ ומספר כלל ולא מאה לבד. והענין הוא דלפי שהכתר נק' בחי' ממוצע בין המאציל לנאצלי' וענין הממוצע שלו היינו שיש בו מב' הפכיי ממהות

ועצמות המאציל וממהות הנאצלים כידוע ומצד שהוא כלול מעצמות המאציל לבד הנה הוא למעלה עדיין מגדר התחלקות לייס וי' לי' עד שבכללם הוא מספר מאה כידוע אלא מתחלק עד אין שיעור וגם מה שמתחלק כאלו אינם במציאות כלל כנ"ל מפני שכלולין להיות בבחי' אור הפשוט של המאציל הנק' בוצינא חדא כו' וכנ"ל בפ"י המאמר וכד תסתכל לא תשכח כו' אך מצד בחי' התחתונה שבכתר שהוא כלול מבחי' הנאצלים ג"כ להיות להם לראש ולשרש כידוע הנה הוא מתחלק לייס דוקא וי"ד לי' עד שכללותם נק' מאה ואעפ"י שעדיין גם זאת ההתחלקות אינה בבחי' גילרי גמור אלא רק בבחי' שרש ומקור עדיין כי לכך נק' כתר על שהוא בחי' הכותרת והמקפת להיותו בבחי' מקור הנאצלים כו' מי"מ מאחר שהוא בחי' שורש ומקור לנאצלים בהכרח שימצא בו שורש כל פרטי התחלקות שלהם בכלל עכ"פ והוא מספר מאה כי מה שכל ספירה כלולה מי' בלבד זהו בדרך כלל בלבד כידוע וד"ל. וזהו פ"י מאה שנה מאה הוא בחי' התחתונה שבכתר שמתחלק לי' וי"ד לי' מצד שהוא שרש ומקור להן כו' ומי"מ להיותו למעלה מהי"ס עצמו ע"כ המספר בו ביותר בחי' מאה כו' ופ"י שנה שהוא לי' יחיד כאלו אינו אלא במספר א' דהיינו שנה א' בלבד היינו מצד בחי' הארת עצמות המאציל שיש בו שהוא למעלה מעלה מגדר התחלקות ליי"ד דוקא אלא או מתחלק עד אין שיעור או שכל ההתחלקות כלא חשיבי ואינם אלא כבוצינא חדא ושניהם אמת דאעפ"י שמתחלקים עד אין שיעור עכ"ז המה כלולים בתכלית היחוד להיות רק בבחי' אור א' פשוט בלבד וע"כ נק' מספר המאה כנ"ל רק בשם שנה אחת בלבד ע"ש בחי' היחוד שיש בו שאינו אלא כבוצינא חדא כו' ולהיות שהכתר הוא ממוצע מב' הפכים ע"כ הוא כלול מב' המדריגות יחד דהיינו שהוא כלול ממספר מאה וגם הוא בבחי' היחוד להיות נקראים רק שנה אחת מצד בחי' אור עצמות המאציל שיש שם שמייחד אותם בתכלית היחוד ותכלית ההתכללות וד"ל.) דאתכליל גם מבחי' עצמו המאציל שנק' אתר עילאה ואעפ"כ הוא שרש וראש לייס הנאצלים ע"כ הוא ברזא דמאה ברכאן כו' ומי"מ הוא ביחודא חד מאה שנה כולא חד כללא דכולא כו' וד"ל.

(ב) ועשרים שנה כתיב שנה דלא אתפריש מחשבה ויובלא כו'. הנה ידוע דאוי"א נק' תרין ריעין דלא מתפרשין כו' וזיווגיהו תדיר להחיות העולמות וידוע ענין ההפרש בין א"א לאוי"א דא"א להיותו עדיין רק

וד"ל: בבוך 1001 נוסף ובכל זה מובן פ"י התחלת המאמר הנ"ל מאה שנה כולא חד קודב"ה דאתכליל מאתר עילאה סתימא דכל סתימא' הוא ברזא דמאה וביחודא חד כו' פ"י סתימא דכל סתימין היינו הארת עצמו המאציל וקוביה וקודב"ה הוא בחי' אריך (או בחי' מל' שבכתר כו').

בחי' שרש ומקור כללי לכל ההשתלשלו' דאצי' לא יתכן לומר בו ענין יחוד משפיע ומקבל ממש אלא הוא יחידי בעצם רק מפני שהוא שרש כל ע"כ בהכרח שימצא בו כל פרטי ההשתלשלות עכ"פ בדרך כלל כנ"ל והו' רזא דמאה ברכאן כנ"ל אבל חו"ב דאצי' אחר שכבר נאצלו בבחי' יש מאין כמ"ש והחכ' מאין תמצא וכידוע א"כ בהכרח שיש בהם בחי' יחוד משפיע ומקבל וע"כ נק' תרין ריעין שהן שנים עכ"פ אך שהמה מתייחדי' תמיד כו' וכמ"ש במ"א ולזה הטעם ג"כ יובן מה שאינם נחשבים רק במספר עשיריו' ולא במספר מאה כי העשירית הוא כאשר המדה מיוחדת רק לעצמה בפרט ומפני שהיא נחלקת ליי"ס כידוע ע"כ היא במספר עשיריו' וכך הענין בחו"ב דאצי' מאחר שהמה נאצלים בדרך פרט ואינם ענינים כוללים הכל רק לעצמם ע"כ נק' עשרים ב"פ עשר בלבד משא"כ אור הכתר להיותו בבחי' אור כולל הכל כנ"ל והרי בהכרח שימצא בו מציאות כל הפרטי' בדרך כלל עכ"פ כנ"ל ע"כ נק' מאה מטעם שכולל כל הי"ס שמחולקים כאו"א ליו"ד כידוע וד"ל. ואמנם עדיין י"ל למה ישתנה מעלת החכ' מן הכתר והלא ידוע דאין התלבשות אור א"ס אלא בחכ' דוקא מטעם שהוא בחי' ביטול כח מ"ה כו' והרי גם כל עיקר יתרון מעלת אור הכתר היינו שהוא בחי' ממוצע ויש בו הארת בחי' עצמו' אא"ס כנ"ל וא"כ מהו ההפרש ביניהם. אך הענין יובן עפ"י דוגמא ממה שמצינו במשה שהי' שרש נשמתו מבחי' אור אבא כמ"ש ונחנו מה דהיינו מבחי' מ"ה דחכ' כידוע וע"כ נאמר בו והאיש משה עניו מאד כו' ואעפ"כ לא נתגלה בו אור א"ס כמו שהוא ממש שהרי נאמר לו וראית אחורי ופני לא יראו כו' וכמ"ש כי לא יראני האדם וחי כו' וזה לכאורה פלאי לפי הכלל הנ"ל דאין התלבשות אא"ס אלא בחכ' כו'. אך זה הענין יתורץ עפ"י הקדמה א' מ"ש הה"מ ז"ל ע"פ ה' בחכ' יסד ארץ דאינו מובן לכאורה לשון בחכ' בבית השימוש כו' אך הענין הוא דהתלבשו' אא"ס בחכ' אין הענין שמתגלה בה כמו שהוא ממש רק שמפני שהחכ' איננה דבר מסתיר ומנגד דהיינו להיות בבחי' יש ודבר היפוך האור האלקי ע"כ יכול האור האלקי לשכון בו משא"כ בבחי' יש נפרד אמרו אין אני והוא יכולים לדור כו' וא"כ אין החכ' יתרון מעלתה רק במה שיכולה להיות בבחי' כלי מכון לשבתו ית' אבל ענין שבתו ומשכנה בה הוא בדרך התלבשו' בודאי כי מאחר שהחכ' כבר נאצלה בבחי' יש מאין וכמ"ש והחכ' מאין תמצא והגם שהחכ' מושללת מבחי' היש הנפרד ונק' אין לגביו וכידוע דהחכ' נק' אין והבינה יש כו' מ"מ לגבי עצמות אור המאציל אין ערוך כלל וכעשי' ממש נחשבת משא"כ באור הכתר מאחר שהוא בחי' ממוצע ויש בו מבחי' הארת עצמות המאציל זאת ההארה היא בו בבחי' עצמו' דהיינו שהארת עצמי' המאציל כמו שהוא ממש בכלתי לבוש וירידת המדריגה כמו בהתלבשותו בחכ' כו' והוא להיות הכתר בחי' מקור הכל ולא בבחי' התגלות גמור עדיין כנ"ל וד"ל. וזהו שאמר ה' בחכ'

בבית השימוש כלומר ה' שהוא אא"ס מתלבש בתוך החכ' בדרך ההתלבשו' כאדם הדר בבית כו"י. ובכ"ז יתרוץ מה שלא ראה משה הגם שהי' מבחי' מ"ה דחכ' לבחי' פנימי' המאציל וכמ"ש למשה לפני לא יראו כו' ובוה יובן ג"כ הטעם והתירוץ לקושי' הנ"ל למה ישתנה מעלת החכ' להיות בירידת המדריגה ממעלת ומדירגת הכתר עד שא' בכתר מאה שנה ובחוי"ב עשרי' שנה כו' וד"ל. אך עכ"ז אמר במאמר הנ"ל דגם בחוי"ב שנק' מחשבה ויובלא משום דגם הן לא מתפרשין כו' ונק' עשרים שנה ברזא דיתודא כו' כי להיות שאור החכ' תמידי' היא בבחי' הביטול דכח מ"ה ע"כ יחוד או"א ג"כ תמידי מפני שתמיד אור המאציל מתלבש בה ובעצמו' המאציל היחוד נצחי מטעם שהוא עצם אור א' פשוט כנ"ל בפ"י כד תסתכל לא תשכח אלא בוצינא חד כו' וד"ל. ושבע שנים, אילין אתפרשאן ונפקין מכללא סתימאה דלעילא כו' דמתפרשין בדינא ורחמי כו' הנה עיקר ההפרש בין ג"ר לז"ת הוא במה שבג"ר יש שם בחי' הביטול בתמידות כנ"ל ע"כ זיווגיהו תדיר כו' ואור המאציל שוכן שם בתמידו' כנ"ל אבל בחי' ז"ת שהן המדות חג"ת נהי"מ כו' לא יש בהם בחי' הביטול בתמידות כ"כ כמו בג"ר רק לפרקים ע"כ גם בחי' היחוד שהוא התגלו' אור המאציל בהן אינו אלא לפרקים שונים כמו ג' מועדי רגלים שהן חג"ת בלבד דכתיב ג' פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני הוי' אלקיך כו' או בכל ר"ח ושבת ושעת העמידה דש"ע בכל יום וכיוצא ולא בזמנים זולת אלה כידוע בכתבי האריז"ל והוא מפני שאין שם מ"ה כ"כ מאיר במדות מפני שהן יוצאים ונמשכים בבחי' פירוד והתחלקות יותר מבחי' ג"ר שהרי מבשרי אחזה כו' דהתפשטו' החסד הוא קו הימין כידוע והתפשטות מדת הגבורה והדין שהוא קו השמאל הרי הן מפורדים זמ"ז לגמרי שהרי אין מרחמים בדין ואין עונשין בשעת החסד כו' וגם מדת התפארת שהוא כלול משניהם בחוי"ג כי הוא מדה"ר דמשפט איהו רחמי והגם שבעצמות המאציל אמר ולא משפט ידיעא אבל כשמתגלים המדות באצ"י גם המשפט ידיעה ויצא לחלק למדה מיוחדת בפ"ע וכמ"ש מלך במשפט יעמיד ארץ כו' כידוע וא"כ גם מדת המשפט יוצא ונמשך למטה בבחי' פירוד מאחר שאיננו בא כ"א אחרי התגלו' שתי המדות חוי"ג כי לפי ערך התגלות הגבורות והדין כך יתעורר במדה"ר לומר דאעפ"כ ראוי להטיב לו מפני הרחמנות ואם ירבו הכחות של הדין יותר מדאי לא תוכל שאת מדה"ר כו' הרי דגם מדה"ר במדה וקצבה באה למטה ויש בה ב' המדות דחוי"ג בהתגלות גמור אך שהמה כלולים יחד אבל בבחי' הפירוד וההתחלקות היא באה כמו שארי המדות המסתעפי' מג"ר כו' וד"ל. ווי"ש ז' שנים דמתפרשין ונפקין מכללא דסתימאה כו' פ"י כי מפני שיוצאין בבחי' פירוד קצת זמ"ז ואין בהם

בחי' הביטול להתכלל יחד כמו בגיר ע"כ בחי' הארת עצמו' המאציל שנק' סתימאה אינו מאיר בהם כ"כ כמו בגיר ולכן לא נמצא בהם היחוד רק לפרקים שונים כנ"ל וע"כ נק' ז' שנים ולא שנה ברזא דיחודא כנ"ל כי עפ"י הרוב אינם מיוחדים כנ"ל וד"ל.

ג) (בסוף המאמר הנ"ל) ויהיו חיי שרה דהוו ממש דאתבריאוו וקיימא לעילא עכ"ל. הנה יש לדקדק בפ"י הפסוק עצמו במה שכפל ב' פעמים להזכיר חיי שרה הא' בתחלתו שאמר ויהיו חיי שרה כו' והב' מה שבסוף הפסוק כפל עוד הפעם לומר שני חיי שרה שכבר אמרו ותיבות אלו שני חיי שרה מיותרין הן לגמרי. אך הענין יובן בהקד' שרש ענין שרה מהו הנה פ"י שרה הוא לשון וענין השתררות כידוע והענין הוא לפי שאברהם ושרה הוא בחי' מ"ה וב"ן אברהם אב"ר מ"ה כו' א"ב ר"ם כידוע ושרה הוא בחי' ב"ן הנק' מלכות ונק' מטרוניתא ואימא תתאה וידוע הענין שהוא בחי' כח הפועל האלקי בנפעל להחיות העולמות כולן מאין ליש בדוגמת האם לבנים שהיא הולידה אותם כך נאמר כי הייתה אם כל חי כו' וכמ"ש ואתה מחי' את כולם וגם בחי' שרה אימנו להיות כי הייתה בחי' מרכבה לבחי' מל' דאצי' נק' שרה כו' ומפני שהיא הנק' מטרוניתא לשון שררה כי מלכותו בכל משלה כידוע וע"כ אמר ויהיו חיי שרה כלומר מאלה השנים הנזכרים בסמוך מאה שנה ועשרים שנה וז' שנים הן הן ערך חיי שרה כו'. וביאור הדברים הנה ידוע מ"ש כל הנחלים הולכים אל הים כו' שבחי' המל' הנק' בשם ים כידוע מקבלת היא מכל הנחלים העליונים דאצי' וגם מה שלפני האצי' הכל נמשכים ויורדי' בה מפני שהיא בחי' הכלי לקבל כל נהורין כמ"ש בזוהר כעשישת' דמקבלת כו' וכידוע עדי"מ המראה כו' וכמ"ש במ"א והנה הגם שבאצי' עצמו יש מדריגות חלוקות זה למעלה מזה ואין באח' ממה שבעליון הימנו ובדרך כלל הנה השנים הנזכרים מאה שנה הן בבחי' א"א דוקא ועשרים שנה באו"א דוקא וז' שנים בז"א כו' וכאו"א מיוחד בפ"ע אעפ"י שהן באין בהשתלשלו' מא"א לאו"א כו' אבל בבחי' מל' כלולים כל השנים הנ"ל ויש בה גם מאה שנה דא"א וגם עשרים שנה דאו"א וגם ז' שנים דז"א כו' ולא מנין שנים ממדריג' אחת בלבד כי היא בחי' הכוללת הכל מטעם הנ"ל דנק' עשישת' כו' וכל ההמשכות העליונות שנמשכים בה ואינה מקבלת דבר פרטי אלא מקבלת הכל כו' וד"ל. והנה כל אלה השנים דהיינו מאה שנים דא"א הנ"ל ועשרים שנה דאו"א וז' שנים דז"א כולהו חיי איקרו ונק' חיי שרה כי הרי מהן נתמלאה וקיבלה ונעשית בנין פרצוף שלם כו' ולהיות כי סוף מעשה עלה במחית' כי כל עיקר רצון המאציל בהשתלשלו' האצי' הי' רק בשביל הסוף מעשה דהיינו להיות בחי' מל' דאצי' מחי' בי"ע כו' ע"כ אמר ויהיו חיי שרה פ"י כמ"ש דהוו ממש דאתבריאוו וקיימא לעילא ר"ל דלעילא

בעצמות המאציל הוכנו ואתבריאו ועלו במח' כו' ואח"כ ירדו דהיינו למטה להיות הכתר כלול מק' ברכאן הנק' מאה שנים ואח"כ באו"א עשרים ובז"א ז' שנים כו' כנ"ל והכל בשביל המל' הנק' שרה כנ"ל להיות לה לחיים שרשיי בכדי שתוכל להשפיע למטה אח"כ מאין ליש בבי"ע כו' וד"ל. וזהו תוכן כוונת המאמר בקצרה בפ' הפסוק שאמר ויהיו חיי שרה כו'. ולהבין זה בביאור יותר הנה ידוע דהמל' הוא בחי' מקור הזמן כמ"ש מלך מלך וימלוך כו' כי עולם שנה כו' וכמ"ש בע"ח בפ' המשנה מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות כו' שהענין הוא דהזמן גרמא בבחי' המל' שנק' נוק' דז"א דשם נשים פטורות מפני שבחי' מקור הזמן בנוק' דוקא כנ"ל וע"כ מצ"ע שהזמן גרמא דוקא נשים פטורות כו' ע"ש וד"ל. ולמעלה מבחי' מקור הזמן הוא באצ"י עצמו כמו בבחי' ז"א ואו"א וא"א כו' מפני שבבחי' האצ"י עדיין אין מקור לזמן אלא ה' הוה ויהי' כא' כמשמעות שם הוי' כידוע ולהיות כו' הרי כשנמשך בחי' הארות והמשכות מכל הפרצופים דאצ"י ולמעלה מהאצ"י דהיינו מן המאציל במל' ה"ז כמו ענין ההמשכה מלמעלה מן הזמן לבחי' זמן בדרך כלל וזהו הטעם שנק' השנים הנ"ל בשם חיי שרה כדוגמת ומשל חיי נפש האדם בגופו שבאה ונמשכת בזמן מלמעלה מן הזמן וכמ"ש ימים יוצרו כו' וכידוע ומבואר במ"א וד"ל. והנה בכל הנ"ל מתורץ גם הקושי הנ"ל בפ' הכפל שהכפיל לומר עוד הפעם שני חיי שרה כו', כי הנה מבואר למעלה בפ' המאמר דהוה ממש דאתבריאו כו' משום דסוף מעשה עלה במחית כו' וא"כ בזה הטעם יתורץ ג"כ מה שהמל' דוקא כלולה מכל השנים ולא זולתה כו' וכנ"ל ואעפ"י שמקבלת רק מז' שנים דז"א אבל מצד שרשה במחית כו' כלולה מהכל דוקא וזהו פ"י ויהיו חיי שרה דהוה ממש פ"י דהוה כבר כו' אמנם לאחרי שעכשיו כבר קיבלה כל האורות העליונים כמו שעלה במחית כו' הנה עיקר הכוונה עתה הוא שיושפע ממנה למטה להחיות רוח שפלים דוקא וכנ"ל ע"כ זהו שכפל אח"כ ואמר שני חיי שרה כלומר מאלה השנים הנזכרים שהיו שרשיי לשרה נמשך מזה אח"כ מה שנמשך משרה עצמה שנים וחיים למטה בבי"ע ג"כ כדוגמת השנים הנזכרים ונקראים שני חיי שרה פ"י מה שנמשך משרה למטה כדוגמת משל חיי נפש האדם בגופו שנקראים חיי' ושנים כו' וכך אמר שני חיי שרה מפני שהן שלה לאחר שירדת חיות למטה להיות נק' אימא ע"ד שנא' כחיה כי הייתה אם כל חי כו' משא"כ בשנים הנזכרים תחלה אמר ויהיו חיי שרה משום דהוה כבר כו' ולא נק' שני חיי שרה אך משום דהא בהא תלי' ע"כ אמר כסדר ויהי' חיי שרה דהיינו בתחלת המחשבה מאה שנה וכו' ואז ממילא נעשה מהם למטה שני חיי שרה (ופ"י) זה דשני חיי שרה הוא היפך בחי' חיי שרה הראשון דחיי שרה הראשון הוא מלמעלה מן הזמן לזמן בכלל ופ"י חיי שרה האחרון הוא מבחי' מקור הזמן דמל' למטה להחיות רוח שפלים מאין ליש כנ"ל וד"ל). ותמת שרה

בקריית ארבע כו' ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה כו'. דהנה מבואר למעלה דדוקא בבחי' המל' יש מכל מה שיש למעלה גם מבחי' הכתר מפני שסוף מעשה דוקא עלה במח' כו' וא"כ גם בחי' הסתלקות שלה עולה למעלה מעלה ברום המעלות ביותר ובדרך דוגמא אנו מוצאים כמה מיני מדריגות של מס'נ בנשמות שמבחי' מל' דוקא וכמו ר"ע שיצאה נשמתו באחד בבחי' העלאת מ"נ כו' והוא מפני בחי' יחידה בכל מאדך כו' וזהו דוגמא להכין שיש גם בחי' כתר במל' כו' ואמנם הרי הוא בחי' או"ח דכתר כו' וד"ל. וזהו ותמת שרה בקריית ארבע פי' שם ב"ן דשרה כנ"ל עלה ונסתלק למעלה בבחי' או"ח מלמטה למעלה מעלה דהיינו במקור חוצבה במח' כו' ולהיות כי עולה היא במעלת עצמו' המאציל ע"כ אמר לאחר שמתה שרה ונסתלקה בא אברהם לספוד לשרה ולבכותה כו' כי הנה ארו"ל אגרא דהספדא דלויי פי' דלויי הן העלאות כענין דלה דלה לנו כו' וידוע ענין ההספד לנשמה שנסתלקה הוא כדי להעלות אותה בזה במקור חוצבה ולתקן אותה בזה ההספד כדי שיהי' ממנה עוד תיקון להבא והוא שתוכל לחזור ולבא בעולם לתקן דבר ולקיים ע"י תומ"צ כמבו' בס' הגלגולים כו' וכך בדרך כלל הי' ענין הספד דאברהם לשרה דהיינו להעלותה במח' באופן שיוכל להיות ממנה עוד בנין ותיקון על להבא והוא שיבנה ממנה בנין רבקה ליצחק כידוע בפ"י וינחם יצחק אחרי אמו דמפני שכמו שהי' אופן מדריגות שרה לאברהם כך הי' אופן מדריגת רבקה ליצחק וכנ"ל וד"ל. וזהו ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה כו' כי אגרא דהספדא דלויי כנ"ל ומחמת העלאתה זו נבנית בנין רבקה דהיינו בבחי' המשכה חדשה להיות שם ב"ן לבחי' יצחק כי בחי' יצחק הוא מבחי' גבורות כידוע ושרה הייתה בחי' שם ב"ן לבחי' מ"ה דאברהם שהי' איש החסד כידוע וע"כ כדי להחליף ההמשכה מבחי' דמ"ה דחסד להיות שם ב"ן לבחי' מ"ה דגבורה דיצחק הוצרך אברהם לענין ההספד דוקא מטעם הנ"ל וד"ל (ועם זה יובן גם בפ"י המאמר הנ"ל במ"ש קוב"ה דאתכליל מאתר עילאה כו' שר"ל בחי' שם ב"ן אך שהוא בחי' שם ב"ן דכתר דהיינו מה שעלה סוף מעשה במח' כו' וז"ש דאתכליל מאתר עילאה דמח' דא"ק שנק' סדכ"ס ע"כ הוא ברזא דמאה ברכאן דהיינו בבחי' היחוד דמ"ה וב"ן שבכתר עצמו ואח"כ יורד עוד למטה ביחוד או"א ואח"כ בו' שנים וכולן מסתיימים במל' שהוא שרה שם ב"ן בפרט) כנ"ל וד"ל.

בעזרה. ביאור על תורה הנ"ל

להבין בתוס' ביאור ענין הנ"ל, ותחלה יש להקדים להבין שרש ענין המאמר הנ"ל כבוצינא כו' דכד תסתכל לא תשכח אלא בוצינא חדא כו'. הנה י"ל שרש ענין ההפרש בין לבושי מחדו"מ לשכל ומדות כנ"ל בהיות שאנו רואים שע"ס דאצי' שהזכיר במאמר דאליהו לא הזכירם רק כמו שהן מלובשים בכלים כמו חכמה מוחא מלגיו כו' כתר קרקפתא כו' חסד דרועא ימינא כו' וכיוצא ולכאורה אינו מובן למה לא הזכירם כמו שהן אורות פשוטים מבלתי התלבשות בכלים. אך הענין יובן בהקדים תחלה להבין שרש ענין מחדו"מ שנק' לבושים וי"ס שמלובשים בכלים כנ"ל נק' גופא כמבואר במאמר דאליהו דהנה ג' לבושים מחדו"מ באמת לא על גופי מהות המח' והדיבור בלבד אמרו אלא גם על כחי' הכחות שלהם דהיינו בחי' כח המח' וכח הדיבור וכח המעשה הגם שכחות הללו נק' בחי' אורות לגבי התפשטות מהות המח' והדו"מ מ"מ גם הכחות נק' לבושיין לגבי עצם האדם ומתחלה י"ל איך שהן נק' אורות כי הנה מה שבלשון המקובלי' נק' אורות נק' בלה"ק הפשוט בשם כחות כי הכח הוא מה שיש בעצם תמיד באדם כמו כח התנועה שיש באדם להניע כל דבר גם קודם שיניע כמו שיש בכח היד לזרוק האבן הנה יש אותו כח תמיד ביד וכשיניע לזרוק האבן אינו אלא גילוי אותו כח מן ההעלם ואין פ"י העלם שאיננו אלא אדרבא ישנו תמיד ביד ברוחניות גלויי' רק שלא נתפשטה בהתגלות חוץ ליד רק ע"י הזריקה וגם אחר שנתפשטה בזריקה אין הענין שתצטרך הכח להתגלו' זאת לצאת דרך הבשר והגידיים של היד בדרך בקיעה להיותם גשם עב מונעים התפשטותו אלא הענין הוא שתיכף שעלה ברצונו להניע כחו שביד יניע הכח את היד פתאום מבלתי הצטרכות לצאת מגדרי גשם היד כי לגבי כח הרוחני אין גשם היד מונע ולא מעכב כידוע שאין הגשם מפסיק לרוחני כו' והנה כשזורק האבן כאשר יכלה כח הזריקה יפול האבן ועד שעדיין לא כלה הכח ונשא ויוליך את האבן למעלה או למרחוק כפי אופן הזריקה והרי מוכרח מזה שאותו הכח הרוחני נושא כל אותו המרחק כידוע כפי המדה בלבד שנתגלה מאותו הכח שיש בעצם ביד כו' וע"כ נק' כח זה שיש בעצם ביד לזרוק כהנה וכהנה בשם אור והתגלות אותו האור הוא בשעת הזריקה במדה וקצבה והוא עד"מ שיאיר האור לפעמים בהתפשטו' רב או בהתפשטו' מעט כו' ואין שינוי בעצם האור מפני זה כו' וד"ל. ועד"ז יובן גם בכחות של המחדו"מ שכמו שכח התנועה שהוא כח המעשה נק' אור והתפשטו' הוא בחי' גילוי האור כנ"ל כך גם במח' בחי' כח המחשבה שיש בעצם תמיד במוח נק' אור והתפשטו' שלה לחשוב ממש לפעמים במיעוט ולפעמי' בהתרחבו' הוא בחי' גילוי האור ועד"ז בדיבור ונק' גם הם בשם או"כ (ויש בהם מדריגות חלוקות כענין הקטנות

והגדלות ג"כ כמו בשכל ומדות כי הרי הבהמה יש לה כח התנועה בשלימות בבחי' או"כ כמו בוריקת צרורות וכיוצא ובדיבור אין לה רק קולי פשוט ובמח' רק כח הדמיון כו' משא"כ באדם) ואמנם לגבי בחי' גופא גם בחי' המחדו"מ נק' לבושים נפרדי' כנ"ל כי הרי אנו רואים שתתחלף המח' למח' אחרת וכמ"ש כלבוש תחליפם מזה מוכרח שגם אותו הכח הרוחני של המח' אינו מתאחד כ"כ עם הנפש כמו המדות והשכל הנק' גופא שאין האבריי' מתחלפים לעולם והרי תמיד הן בקיומן בלי שום שינוי ללבוש ולפשוט כמו בג' כחות דמחדו"מ שהרי היד שמורה על החסד תמיד בקיומו ואיננו מתחלף כלל וגם הרגל ושאר האברים הפנימים והחיצוני' כולן לא ישנו תפקידם לעולם כידוע מפני שמתאחדו' עם האורות של הנפש בתכלית היחוד שהרי הגוף איננו נראה נפרד כלל מן האורות וכחות של השכל והמדות שמלוכשים באבריי הגוף וכאלו הן עצם א' ממש כו' וע"כ נק' ג' כחות דמחדו"מ בשם לבושים לגבי גופא כו' עדי"מ הלבוש שהאדם יכול לפושטו וללבושו מפני שהוא נפרד משא"כ מאבריי גופו לא יוכל לפשוט כי המה עצמי' בנפשו הגם שהן רק בחי' כלים לשכון בו כו' וד"ל. וכדוגמא זו יובן למשכיל למעלה עיקר הפרש בין אצי' לבי"ע דע"ס דאצי' כמו חכ' מוחא כתר קרקפתא חסד דרוע' ימינא כו' היינו בחי' אורות של המאציל שמלוכשי' בבחי' כלים שהן הנה בבחי' עצם א' מתאחדו' עם האורות וגם בכתר הראש והגלגולת עצם א' נחשב עם האור של הכתר אעפ"י שהגלגולת שהיא בחי' גשמי' לגבי' כו' ועדי"ז בשאר האורות שמלוכש בכלים כמו חכ' מוחא חסד בדרוע' ימינא כו' משא"כ בבי"ע נק' לבושים דמכסיין על גופא כו' פי' מפני שהם נפשטי' מן בחי' העצמו' דאדם דאצי' כמו כח המח' שפושטה ולובשה כנ"ל וד"ל. והנה בכ"ז מובן טעם הפרש שבאצי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' משא"כ בבי"ע אך עוד טעם אחר יש והוא במה שיש בחי' הפרסא המפסיק בין אצי' לבי"ע כידוע.

ב) ולהבין ענין הפרסא תחלה י"ל בסדרי ההשתלשלו' בג' עולמות דבי"ע עצמו כי גם בהן יש בחי' פרסה או מעקה שמפסיק בין עולם לעולם כידוע. דהנה התהוות נפש השכלי' שלנו בעולם השפל ידוע שהוא רק מבחי' חיצוני' הכלים דיי"ס דעשי' עי"י זיווג דמ"ה ובין שבי"ס דעשי' תחלה כו'. וביאור הדבר הנה ידוע בכ' האריז"ל די"ש ג' מדריגות בכל עולם דהיינו נר"נ ושרשם בכלל הן מבחי' ל' כלים דאצי' שנעשה נר"נ כללי בבי"ע ומתחלק לפרטיות נר"נ בכל עולם כו'. והנה בחי' אור הנשמה שבכל עולם

גם בעולם העש"י הוא בחי' אלקות עדיין ובחי' נפש ורוח הן בחי' נברא ובחי' הכלים של נר"נ כולן הן בחי' נברא גם בחי' כלי של נשמה כו' וידוע שמבחי' הכלים של עולם העליון נעשה בחי' אורות בעולם התחתוני כמ"ש במ"א באריכו' ואמנם הנה כאשר יצטרך שיוולד אור בריאה חדשה כמו דוגמת נפש דעש"י שמלוכשת בגופות שלנו הנה בהכרח שיתייחדו האורות והכלים ב"ס דעש"י בבחי' היחוד דמ"ה וב"ן דעש"י כו' ומולידים אז אור נפש חדש מאין ליש וע"ד דוגמת זיווג הגשמי שהזיווג והיחוד הוא בחיצוני' הכלים והאברים כך למעלה מתייחד' בחי' חיצוני' הכלים דמ"ה עם חיצוני' הכלים דב"ן ומולידים וענין ההולדה הוא ג"כ יציאת וירידת מדריגה עוד למטה כי הוא ע"ד דוגמא מהולדת וולד למטה מזיווג זו"נ גשמי' שהולד נולד ויוצא מופרד לעצמו ואיננו שייך לאמו ולאביו אחרי הולדו כי נלקח מחיצוני' שלהם שכבר נפרדו מן עצמם כו' וד"ל. והנה אחרי כל הירידות של המדרי' הנ"ל דהיינו רק מזיווג חיצוני' הכלים דמ"ה וב"ן דעש"י ונולדה הנפש החדשה בבחי' פירוד אזי יורדת ונכנסת אח"כ בגוף חומרי בעוה"ז יתמעט אורה עוד הרבה מפני גשמי' חומריות הגוף כידוע ואעפ"כ הנה אנו רואים שהנפש הזאת היא יכולה להיות משכלת בכל חכ' ומדע כמו חכמת שלמה וכיוצא וא"כ מזה אנו רואים על אחת כמה וכמה בכפלי כפלי' לאין שיעור עוצם הפלאות רוממות מעלת אור החכ' כמו שהיא ב"ס דעש"י עצמו כו' וד"ל באמת הרי אין ערוך כלל ליתן דמיון לחכ' שלנו עם בחי' חכ' שב"ס דעש"י לא מינ"י ולא מקצתי' אפי' בדוגמא דדוגמא עפי' אופן ירידת מדריגות הנ"ל אלא רק יובן קצת דוגמא כזאת ממה שאנו רואים עד"ז גם כאן בעוה"ז השפל דילוג מדריגות כיוצא בזה. דהנה כמו תפוח הצומח מן האילן הנה כח הצומח מצמיחו והמזל העליון מכה ומגדלו כידוע והנה בתפוח יש הרבה מדריגות במינים טעמים הרבה יש תפוח מתוק ויש תפוח חמוץ או ערב כו' כידוע ובודאי שזה השינוי אינו מצד עצמו רק מחמת כח המגדלו שהצמיחו וגידלו במהות מתיקות זאת או חמיצות כו' וידוע שאין ערוך כלל וכלל בין טעם מתיקות גשמי' שנרגש לחיך גשמי למתיקות רוחניו' שבנפש שאינו נרגש לחיך גשמי כו' והנה זהו עכ"פ מוכרח לומר שבודאי א"א שיהי' מציאת מתיקות גשמי' כזאת במזל העליון הרוחני כו' אלא ענין המתיקות שבמזל הוא ע"ד ענין מציאת מתיקות ועריבות שיש לאדם מן השכל וסברא הטובה או מן הניגון הערב לנפשו וכיוצא שמתיקות ועריבות הללו רוחני' הם ואינם נרגשים לחיך גשמי כידוע ועד"ז מציאת מתיקות הרוחניות שבמזל העליון וממנו נסתעף מתיקות גשמי' שבתפוח ע"י ההגדלה שגידלו והמשיך בו מעט מעט וכיוצא בזה הדילוג המדריגה יובן

ענין דוגמא מזה למעלה איך שנולד נפש שכלי' שלנו מזיווג מ"ה וב"ן דחיצוני' הכלים דייס דעשי' ואיך שהנפש המשכלת עכ"פ קצת מעין דוגמא דדוגמא ממהות אור החכ' הנמצא בחיצוני' הכלים דייס דעשי' עד דוגמת מתיקות התפוח לגבי מתיקות הרוחני שבמזל (וכיוצא בזה יובן עוד למעלה מעלה מהולדות אורות חדשות בעולם העשי' מזיווג חיצוני' שבי"ס דיצי' מכלים דמ"ה וב"ן דיצי' ועד"ז ענין הולדות אורות חדשות ביצי' מזיווג מ"ה וב"ן דבריאה כו' וכ"ז מפני שאין ערך כלל בין עולם התחתון לגבי העליון כנ"ל וד"ל) והנה עיקר הסיבה מה שאין ערך בין עשי' ליצי' ובין יצי' לבריאה. הוא מפני שיש בחי' מעקה המפסיק בין יצי' לעשי' וכן מבריאה ליצי' כידוע וענין המעקה ידוע להיות כי בחי' מל' שביצי' נעשה בחי' עתיק לעשי' כידוע ופי' עתיק ידוע שהוא מלשון המעתיק הרים כו' שנעתקו ממקומם כך בחי' מל' דיצי' נעתק ומובדל מערך ההשתלשלו' שבעולם העשי' (וגם נק' עתיק מיומין דיצי' מפני שאינו אלא ע"ד המעתיק שמעתיקין מספר לספר כך בחי' מל' דיצי' נעתקה מעולם היצי' כו') וכידוע שזהו פי' המתנשא מימות עולם כו' לפי שגם בחי' התחתונה שבעליון נעשה בחי' מקיף ומקור לתחתון כידוע והנה לזה הטעם בהכרח שכאשר יבא אור השפע מיצי' לעשי' אינו ע"י סדר השתלשלות מעילה לעילה כמו בעולם היצי' עצמו אלא מוכרח שיתלבש ויתעלם האור בלבוש גס ועב כמו מסך והאור הבוקע המסך העב עדי"מ הוא שיכול עולם העשי' לקבל מאחר שגם מבחי' מל' דיצי' לא יכלו לקבל רק בבחי' מקיף כו' וענין ההלבשה הזאת במסך מבדיל נק' מעקה או פרסא והוא נק' אור של תולדה כמ"ש במ"א והיינו מה שנראה אור נולד דרך בקיעה בלבד דרך המסך העב כו' וידוע ענין הבנת המסך הזה מדוגמא שמצינו למטה בהלבשת איזה אור שכל עמוק במשלים וחדות כמו משלי שלמה שהעלים עמקות חכמה במשלים והנה השומע המשל בלבד ואינו מבין מה שנרמז בתוכו אין המשל אצלו רק דברים בטלים בעלמא ומי שמבין השכל הנרמז בו ג"כ איננו משיגו כמו שהוא רק אפס קצהו ממה שמובן מתוך דברי המשל וה"ז כמי שרואה את האור הגדול דרך המסך המבדיל בינו לבין האור שאיננו רואה מהות האור ממש רק הארתו דרך המסך כנ"ל וכמ"ש במ"א באריכות וכך יובן הדוגמא ענין התלבשו' שפע מיצי' לעשי' אינו אלא ע"י העלם השפע בתוך המסך הנק' פרסא והאור שביקע מתוכו אותו בלבד יכולים לקבל וכ"ז מטעם שאין ערוך כלל ביניהם כי מבחי' מל' דיצי' נעשה עתיק לעשי' כנ"ל (וע"כ זאת הסיבה ג"כ מה שנולדו אורות

לבראייה: בבוך 1001 נוסף עד שמחיצוניות הכלים דיצי' נעשי' ונתהוו' אורו' חדשו' דעשי' וכנ"ל.

חדשות בעשי' רק מזיווג חיצוני' הכלים דיצי' כו') ועד"ז ממש יובן מבריאה ליצי' וד"ל (וגם ענין המסך הזה הוא נמצא בכל חלקי הפרצופים העליוני' כידוע שהרי משכל למדות ג"כ יש פרסא כי הנה התפעלו' המדות אין ערך להם כלל עם מהות השכל כידוע ולכאורה יפלא איך תתפעל המדה מחמת ההתבוננו' וכיוצא אחר שאין ערך כלל וכלל ביניהם אלא הענין הוא ג"כ שבא האור השכל בדרך התלבשו' בבחי' מסך ומעקה עד שיקבלו המדות אור השכל ויתפעלו גם הם כו' וענין זה המסך שבין השכל והמדות הוא מבואר במ"א ע"פ ועל ראשי החיות רקיע כעין הקרח כו' אמנם יש הפרש בין פרסא זו לבחי' הפרסא והמסך שבין עולם לעולם, ואין כאן מקום ביאורו) והנה ע"ד הנ"ל יש מעקה כללית בין אצי' לבי"ע עד שמחמת זה ג"כ הוא הסיבה שמזיווג חיצוני' הכלים דמ"ה ובין דאצי' נולדו אורות חדשים בעולם הבריאה להיות נהנין מזיו כו' כי מל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה כו' אבל באצי' עצמו איהו וחיוהי וגרמוהי חד כנ"ל וע"כ הוא הטעם השני להתאחדות המדות והשכל בנפש יותר מג' כחות לבושי מחדו"מ כנ"ל והיינו שהזכיר במאמר דאליהו בחי' הכלים דוקא משום דאיהו וחיוהי כו' וד"ל.

ג) אך עדיין י"ל למה לא הזכיר בחי' האורות די"ס כמו שהן מבלתי התלבשו' עדיין בכלים ואברים כו'. אך הענין יובן בהקד' ענין ההפרש בין בחי' הפרסא דבין אצי' לבי"ע ובין בחי' צמצום החלל והמקו"פ שבין עצמות אא"ס לנאצלים כי הנה בבחי' הפרסא הנ"ל הגם שמלוכש ונעלם האור מאד בלבוש המסך מ"מ כשרואין מחוץ לפרסא דרך בקיעה עכ"פ מ"מ רואין את האור אלא שאין רואין אותו כמו שהוא ממש אלא במיעוט גדול מפני ההעלם כנ"ל וגם בענין המשל שמלביש השכל ג"כ הלא משיגים קצת גופו של שכל מתוך המשל אלא שאין משיגים כמו שהוא ממש אלא בהעלם מתוך דברי המשל כו' אבל בחי' החלל והוא נק' מקו"פ כידוע הנה הוא צמצום יותר גדול לאין ערוך מן צמצום הפרסא והמסך הנ"ל כי ידוע ומבואר בע"ת שהמקו"פ וריקן לגמרי והוא העדר גילוי האור שלפני הצמצום לגמרי לגבי העולמות והברואי' שבתוכם וע"ד דוגמא בגשמיו' הוא כמו שאין השמש מאיר בבית אפל שסתמו חלונותיו שלא יאיר אור השמש כו' שבבית הזה אין אור השמש כלל ואין זה דומה למשל הפרסא שהאור ממש עכ"פ מאיר גם מתוכו אלא שהוא במיעוט כו' ויובן ענין וטעם לצמצום זה דבחי' החלל ומקום הפנוי דוקא בין עצמו' אא"ס לנאצלי' כו' בהקד' תחלה ביאור ענין המאמר הנ"ל כהאי בוצינא דאתפשט לכל סטר כו' וכד

כנ"ל: בבוך 1001 נוסף (אך בין מוחי' למדות יש בחי' פרסא ג"כ כנ"ל ובין אברים הפנימי' לאברים החיצוני' שנק' חצר הכבוד כו').

תסתכל לא תשכח אלא בוצינא חד כו'. דהנה העיס נק' ייס בלי מיה פי' בלי מהות ולכאורה יפלא הלא המה מהות מציאות חכ' או בינה אלא הענין הוא עדי' ממה שאנו רואים באדם שיש אצלו בחי' כח עצמי שהוא הנק' כח היולי כידוע וענינו ידוע שעדיין לא נתפשט ונמשך כלל להיות נק' בשם איזה מציאות דבר מה אלא עדיין הוא אצלו בכח בעצמותו ויכול להמשך ממנו לכל דבר מה שיחפוץ כמו ע"ד דוגמא כח החכ' עצמה יש בה ב' מדריגו' הא' מה שכבר נתפשט כחה בלימוד איזה השכלה אם תכונה או חכמת הרפואה שנק' הכח הזה כבר בשם איזה מציאת דבר מה ואם היא חכמת הרפואה אינה חכמת התכונה וכיוצא אבל כשעדיין לא נתפשט כח חכמתו כלל בלימוד אלא עדיין הכח הזה בעצמו כולל בהכנה שלימה שכאשר ירצה להשכיל בה ישכיל בכח זה בכל חכמה שירצה כו' והרי גם שיכול הוא להטות כח זה לכל חכ' אבל כח הזה עצמו מופשט ומושלל לגמרי עדיין מכל מהות ומציאות שם חכ' והשכלה גלוי' פרטי' רק שממנו יומשך כחות השכלות רבות בכל מיני חכ' כו' ונק' זה בשם בחי' כח היולי כידוע ועיקר הכונה בו שאינו נק' עדיין בשם ולא יש דבר מה שיתפס בו עדיין אלא מוכן הוא להתפס להשכלות רבות ומיני חכמות שונות וכיוצא ע"כ בהכרח לומר בו א' מב' פנים או שאינו בגדר מציאות דבר מה כלל וכלל או אם ימשך להתפס בשם מציאות יוכל להמציא ממנו כמה מיני מדריגות עד אין שיעור בבחי' החכ' והשכל כו' וד"ל. וגם זה מובן בו שגם אחרי המשך ממנו כמה מציאות עדיין כלולים בבחי' הכח היולי ולא נחשבים לכולם כי בהיותם חוזרים אליו הרי הן כאלו לא נתפשטו במציאות כלל כו' כי הרי ממנו הם מציאות התפשטותם וד"ל אמנם מ"מ הכח היולי הזה גם הוא מוגדר באמת היותו מקור לחכ' לבד ולא לחו"ג וכיוצא רק שבבחי' החכ' הוא היולי ועד"ז יובן בכללות ג"כ שיש בחי' כח היולי כללי בנפש האדם שמכח הזה יתפשטו כמה מיני מציאו' כמו כח החכ' או כח הרצון וכח המדות וכיוצא ואותו הכח כוללם יחד בא' מב' פנים הנ"ל או שיוכל להמשך מאיתו ריבוא רבבו' אופני מציאות כחות כאלו או שגם אחרי התפשטותם כשחוזרים אליו הרי כאלו לא היו עדיין במציאות כי באמת הרי אין כאן אלא כח א' פשוט שימצא מאתו הרבה מציאות כחות והוא עצמו אינו בגדר שום מציאות כח נגלה עדיין כו' וד"ל. והנמשל מכ"ז יובן למשכיל למעלה דייס הנאצלים מעצמות אור הפשוט של המאציל הרי עצמו' הארת המאציל הוא אור א' פשוט בתכלית בדוגמת כח היולי הנ"ל שיוכל להמשך ולהאציל עד אין קץ ושיעור כמו מאה ריבוא פעמים ייס או להאציל ספי' שאינם במציאו' ייס הללו דהיינו מציאות ספירות אחרות שאינם לא כתר ולא חכ' כו' וגם אחרי שהאציל ייס נק' ייס בלי מ"ה פי' האורות דייס מצד עצמן טרם התלבשותן בכלים הם בלי מהות דבר מ"ה כי כלולים הכל בבחי' עצמות אור

הפשוט והרי הוא אינו נק' בשם מציאות דבר מה עדיין כלל וכלל אלא רק מה שיש בכחו להאציל עדיין וא"כ גם אחרי שהאציל כאלו אינם במציאו' אצ' לגביו מהיט' וד"ל וזהו פ' כד תסתכל לא תשכח אלא בוצינא חד כו' פ' מפני שלא נמצא עדיין במציאו' דבר ולא יש דבר שיתפס בו כלל אלא רק כמו בחי' כח היולי דאתפשט לכל סטר וגם אחרי התפשטותו אינו אלא בוצינא חד דהיינו אור א' פשוט בתכלי' הפשיטו' כנ"ל וד"ל. ועתה יובן הטעם שלא הזכיר במא' אליהו ענין האורות כמו שהן פשוטי' מבלתי התלבשו' בכלים כי מצד הארתן העצמי מאור המאציל הפשוט הנה הן נק' י"ס בלי מ"ה כנ"ל מפני שאור המאצילן פשוט הוא וא"כ אין מיוחד אור א' מחבירו לומר עליו כי הוא זה מציאות מיוחד כמו מציאת חכ' ולא בינה שבהיותם כלולים יחד בבחי' כח היולי כו' הרי יכול להיות מציאת בינה במקום שהי' ראוי להיות מציאת כתר כי מאחר שיכול להוציא מן הכח כל מה שרצה באופני' שונים כנ"ל אלא עיקר הבדל האורות דייס להיות ניכרין במציאותן ומהותן לומר על מציאות חכ' מיוחד במהות חכ' לכד וכיוצא אינו אלא כשמתלבשין בכלים דוקא כתר קרקפתא חכ' במוחא כו' וכיוצא ע"כ הזכירם בכלים דוקא וד"ל. ואחכ"ז יובן ענין טעם ההפרש בין בחי' הפרסא מאצ' לבריאה ובין בחי' צמצום פנוי כו' כי מאצ' לבריאה אין שם התחדשות גמור כ"כ רק ענין אור הנברא מאין ליש הוא נעשה מסיבת הירידה של אור דאצ' אבל גופו ומהותו של הנברא כבר הי' בתחלה בבחי' אצ' רק שירד האור ונתגשם במסך כו' וכמשל הגשמת המתיקות שבתפוח מהמתיקות רוחנית שבכח המצמיחו שמ"מ אינו התחדשו' גמורה כי גם המתיקות רוחניו' מהות מתיקות הוא אלא שבתפוח מתגשם כו' וככה עדי"מ התהוות חכ' דבי"ע מחכ' דאצ' וכנ"ל אבל מן עצמו' המאציל לנאצל א"א עדי"ז כי באמת עצמות המאציל לאו מכל אינון מדות איהו כלל לגמרי ובחי' י"ס דאצ' אין ערוך כלל אצלו ית' ולא כמו ערך העשי' לגבי האצ' כו' לא מיני' ולא מקצתי' וגם בחי' ההארה שהוא ית' מאיר בבחי' אור וזיו ממהרתו ועצמותו ית' כמו שהיא מצד עצמה לפני הצמצום היא ג"כ אינה בערך שיתהוו ממנה י"ס שהם בחי' מציאות דבר מה פרטי חכמה חסד כו' כי האור מעין המאור וכמובן קצת לפי ענין הנ"ל בדוגמת בחי' כח היולי עם כחות הנמצאים מאותי' שמציאות הכחות הנמצאים מחודשים הן לגמרי שלא היו מציאותן כלל נמצא במהות כזה בהיותם עדיין כלולים בכח ההיולי כי מושלל הוא לגמרי מכל וכל מכל בחי' גדר מציאת דבר מה כנ"ל ובאמת שמשל ההיולי אינו דומה לנמשל מכל צד רק בצד א' והוא מה שבההיולי אין ממהות המסתעפי' ממנו ואינו בערך מהותם שכמ"כ למעלה כו' כנ"ל

אבל מ"מ בצד א' אינו דומה כי ההיולי הוא מוגדר ומיוחד להיות מקור לכחות המסתעפי' ממנו להן דוקא ולא לזולתם כמובן ממשל הנ"ל שכח השכל נק' היולי לגבי ההשכלות הגלויות הרי עם שאין בו ממהות שכל גלוי לא מיני' ולא מקצתי' מ"מ גם הוא יש להגבילו ולומר כי הוא זה כח מיוחד להשכיל ונבדל מן כח המיוחד להתחסד כו' ועד"ז גם ההיולי הכללי מיוחד להיות מקור לכחות המסתעפי' ממנו כמספרן עשר רצון ושכל כו' ולא זולתם משאי"כ למעלה שהוא ית' פשוט בתכלית הפשיטו' ואי"כ גם ההארה שהוא ית' מאיר מאתו היא גי"כ בתכלי' הפשיטו' ואין שייך לומר בה שום מקור למציאות ספי' אלו דוקא כנ"ל שהי' יכול להמשיך ספירות אחרים כו'. ולכן היא למעלה מעלה ממדריגת ההיולי רק שמשל ההיולי נאמר כאן לשלול שאין שם ממהות הי"ס עכ"פ. ולהיות כן מובן למשכיל שכדי שיצאו ויתוו מהארה זאת בחי' י"ס במציאות דבר מה שהוא מחודש כו' הוצרך להעלים את אורו ית' לגמרי ולא בדרך מסך בלבד והוא ענין צמצום הראשון הנק' מקו"פ כו' ואמנם אין ענין מקו"פ הזה ע"ד ההגשמה ח"ו כדוגמת חלל ריקן למטה אך הענין יובן עפ"י משל דוגמתו שאנו רואים כאשר ישפיע הרב איזה שכל לתלמידו אזי בודאי הרי נגלה איזה אור וכח שכלי מעצמות השכל של הרב בשעה שמשפיע. והנה כשמפסיק מלהשפיע אין לומר שנסתלק אותו גילוי אור השכל הקדום ונעלם לגמרי אלא הענין הוא שנכלל הגילוי הזה בכח העצמי של אותה שפע ההשכלה שישנה בתמידות אצלו גם מקודם שישפיע אותה כו' והי' כהתכללות אור במאור. ואמנם התכללות זאת לא עשתה שום שינוי ממש גם בבחי' גילוי אור אלא שלא נתגלה עוד כמו הסוגר כלי העיין שאור גילוי הראי' נשאר בכח שאין זה שינוי כלל בעצם כח האור של הראי' רק שלא נתפשט עוד וכדוגמא זו הוא משל גשמי הנ"ל בחלל הבית אפל שאין האור של השמש זורח שם שאין זה שינוי כלל בעצם זיו ואור השמש ואעפ"י שבמקום זה סתמו החלונות ולא נגלה בו האור מ"מ בעצם האור אין זה שינוי כלל וכלל כו' וכך מכל אלה המשלים יובן בדוגמא דדוגמא למשכיל למעלה מעלה בבחי' החלל ומקום הפנוי שבין עצמות המאציל לנאצלים שאינו אלא בחי' העדר גילוי אור מפני שנכלל בעצמות המאציל שנק' מאור שאין זה שינוי כלל בעצם האור רק כמו עד"מ כח היולי שברב שנכלל בו גילוי שפע השכל כשמפסיק מלהשפיע וכיוצא וכ"ז המשל בהכרח לומר כן מפני שמבואר למעלה בפ"י המאמר כבוצינא חד כו' שבחי' עצמו' כח ואור המאציל הוא אור פשוט בתכלית וע"כ כדי שיהי' נאצל מאיתו מציאות דבר מה בהכרח הוא דוקא ע"י בחי' העדר גילוי האור לגמרי בתחלה הנק' מקו"פ וחלל כו' ולא נשאר בחלל רק בחי' הרשימו כמו נקודא בעלמא כמ"ש בע"ח ומשם נמשך שרש הנאצלים ולהיות יוצאים ונמשכים בבחי' מציאות דבר מ"ה כו' והי' עד"מ כמו הרב שיצמצם כח השכלתו

העצמי ויוכלל הגילוי בהעלם כח היולי שבו ויניח וישאר מ"מ רק אפס קצהו
ההארה מאור אותו השכל הנשפע לתלמידו בכדי שיוכל שאת ועדיין הארה
זו הנשארה אצלו כלולה בכח אך שהוא נשאר בבחי' גילוי להיות נובעת
ונמשכת לתלמידו. וכמ"כ למעלה יובן מזה שזהו בחי' הרשימו שנשאר בחלל
ומקו"פ להיות מסתעף ממנה הארתי שרש כל הנאצלים אך מ"מ הצמצום הזה
הוא רק לגבי העולמות שאין מאיר בתוכם האוא"ס בגלוי כמו שהוא כדי
שיהי' כמו שהם עתה ולא יתבטלו ממציותם לגמרי אבל קמי' ית' אין שום
שינוי כלל ע"י הצמצום והוא ית' נמצא גם עתה בתוך כל העולמות וגם
בבחי' החלל הנק' מקו"פ כמו שהי' לפני הצמצום רק שאינו בבחי' גילוי לגבי
המקבלי' ועש"ז נק' מקו"פ ר"ל לגבי המקבלים שאין האור מתגלה עליהם נק'
פנוי אבל באמת אינו כן ומקרא מלא כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא
ובזוהר לית אתר פנוי מיני' כו'. ולהבין הדבר איך ומה לקרב קצת אל השכל
אין כאן מקום ביאורו כידוע וד"ל. ובכ"ז יובן ג"כ פ"י התחלת המאמר
דאליהו אנת הוא חד ולא בחושבן פ"י ולא בחושבן י"ס אלא לריבוא רכבו'
ספירו' עד אין קץ ושיעור וגם שלא בחושבן י"ס כלל וכלל כי אחרי בחי'
החלל ומקו"פ דוקא הוא שיתכן לומר בחי' מספר הי"ס אבל קודם צמצום זה
שהאור א' פשוט בעצמות המאציל כפי המוכן מתוך משלים הנ"ל הרי לא
יתכן לומר בו ענין מספר וחשבון כלל אלא כבוצינא חד כו' וד"ל. ואחר כל
הנ"ל יובן בתוס' ביאור שרש ענין דברי המאמר הנ"ל בפ"י הפסוק ויהי חיי
שרה כו' קוב"ה דאתכליל מאתר עילאה כו' שהוא בחי' הכתר הממוצע כנ"ל
והנה יתבאר זה עפ"י הנ"ל בענין צמצום מקו"פ כו' דיש הפרש גדול בין
לפני צמצום הזה שהוא אור אחד פשוט בתכלית וזהו הנק' אתר עילאה
סדכ"ס וגם נק' עתיקא דעתיקין בדרך כלל כידוע בסה"ק ובין אחרי הצמצום
הזה שכבר הוכן שם כח ושרש למציאות התפשטותו אור המאציל לכמה מיני
מדריגות שונות כנ"ל במשל שפע שכל הרב לתלמיד וכיוצא וזהו בחי' הכתר
עליון בכלל שהוא שרש וראש לנאצלי' ולא בחי' פרסא בלבד מפסיק בין
עצמות המאציל לנאצלים אלא דוקא בחי' צמצום מקו"פ מטעם הנ"ל ומ"ש
קוב"ה דאתכליל מאתר עילאה כו' התכללות זאת בכתר הוא ע"י בחי' ההארה
שנמשכת מעצמוי' המאציל כמו שהוא לפני הצמצום כו' וע"כ הוא ברזא
דמאה ברכאן דוקא כו' דהיינו להיות כלול בבחי' ראש ושרש של כל מה
שעתיד להסתעף מאתו עדי"מ הנ"ל ברשימו שנשאר ברב המשפיע כו' וע"כ
הוא כולל מאה לפי ערך ההסתעפו' דיי"ס העתיד להיות כו' וד"ל. ומ"ש
בפירוש מאה שנה דאעפ"י שהן מספר מאה מ"מ הן שנה אחת ברזא דיחודא

כו' הענין מובן שהוא מצד התכללות זאת עצמה דהיינו מה שאותה הרשימו כלולה גם ממה שלפני הצמצום ששם האור פשוט ונק' שנה א' כו' והיינו שא' דאתכליל מאתר עילאה כו' וב' מיני התכללות יש כאן הא' ממה שלפני הצמצום והב' ממה שאחר הצמצום והכל ע"י בחי' הרשימו והקו' וד"ל. ומ"ש בפ"י עשרים שנה וז' שנים מבואר למעלה ומה שמסיי' בפ"י ויהי' חיי שרה דהו' ממש כו' הענין הוא מובן מתוך הנ"ל בדרך אחרת. דהנה מבואר למעלה דיש הפרש בין בחי' פרסא לבחי' החלל ומקו"פ כו' דמאצי' לבריאה אין זה התחדשות גמור כו' והנה מה שמאיר האור מאצי' לבריאה ע"י בקיעת הפרסא וזהו הנק' שני חיי שרה כידוע דשרה הוא שם ב"ן ושני חיי שרה הוא מה שיושפע מאיתה לבייע ע"י בחי' הפרסא שמקבלת ע"י כל האורות העליוני' כנ"ל אבל בחי' שרש ומקור כל הנאצלים ק' שנה ועשרי' שנה כו' זהו שאמר ויהיו חיי שרה דהו' כבר כו' משום דיותר אין ערוך בין נאצל למאציל מכמו שאין ערוך בין בריאה לאצי' כנ"ל וע"כ אמר ויהיו מפני שהי' רק בבחי' כח היולי ואח"כ נתפשט למטה בדילוג המדריגה מאד כנ"ל וד"ל (ושרש ענין ותמת שרה בקרית ארבע כו' שהוא ענין העלאת שם ב"ן מלמטה למעלה בבחי' או"ח כו'. הנה יתבאר ג"כ מתוך ענין הנ"ל בפ"י המאמר קוב"ה דאתכליל מאתר עילאה כו' דהנה מבואר בע"ח דכלל גדול הוא בפ"י המאמרי' בזהוהר מה שלפעמי' כספירה אור א' ישונה הלשון לקרותו פעמים בלשון זה ופעמים בלשון אחר שהוא מפני שבזהר הכוונה מיוחדת לספ"י ואור פרטי דוקא ואינו מדבר בדרך כללות ההשתלשלו' כמו שלפעמים ידבר במל' דנקודים או במל' דעקודים ולפעמי' במל' דכתר ולפי אופן הכוונה ישנה הלשון וגם כאן הנה פ"י קוב"ה הוא בחי' מל' דא"א ושרשו עוד למעלה ממנו היינו בחי' הרשימו הנ"ל שנשאר בחלל כו' ולהיות שרשימו הנ"ל כלולה ממה שלפני הצמצום ומה שאחר הצמצום כנ"ל כי הקו שהוא נמשך מהאור שלמעלה מהצמצום מתלבש ברשימו ע"כ אמר קוב"ה דאתכליל מאתר עילאה כו' כנ"ל וד"ל (והנהי' מה שהיא כלולה מכל מה שעתיד להיות) בהשתלשלו' זהו בבחי' או"י ומה שכלולה ממה שלפני הצמצום הוא בבחי' או"ח וזהו מ"ש ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים ואמרו נוגע ואינו נוגע כו' וד"ל. וז"ש ותמת שרה בקרית ארבע כו' שהוא העלאת שם ב"ן דא"א עד רום המעלות להיות בבחי' או"ח היפך הירידה וההמשכה בבחי' א"י כו' והיינו אחרי שהזכיר ענין ויהיו חיי שרה עד שכפל עוד ואמר שני חיי שרה וכנ"ל באריכות אמר ותמת שרה שנסתלק שם ב"ן להיות רק בבחי' או"ח בלבד והעלאה זו עולה בעילוי אחר עילוי בעצמות אא"ס ומתוך זה יוכל להיות

אח"כ ירידת האור בבחי' א"י ובאופן ומדריגה יותר גבוה מבראשונה כי אחר שנתעלה כ"כ א"כ מאותו מקום ומדריגה שנתעלה שם משם דוקא ירד כו' וד"ל. וזהו שרש ענין ויבא אברהם לספוד לשרה כו' ואגרא דהספדא דלוי"י כו' דהיינו להעלות בעילוי יותר כדי שיהי' אור היורד אח"כ ביתרון מעלה והוא בנין רבקה ליצחק שהוא יותר גבוה וכמ"ש לעתיד כי אברהם לא ידענו כו' וכמ"ש במ"א מטעם יתרון מעלת הגבורות על החסדי' כיתרון מעלת הזהב על הכסף כו' וד"ל.

להבין מארז"ל בענין שני גוים בבטנך אלו אנטנונים ורבי שלא פסקו צנור וחזרת מעל שולחנם הנה כל אחד מישראל יש לו חלק חיצוני' ולבושיו בע' אומות כי יצב גבולות עמים למספר ישראל שהי' ע' נפש כו' וכדאיתא במדרש ישראל אחד מע' באומות ואומות א' מע' בבהמות ובהמות א' מע' בחיות וחיות א' מע' בעופות ועופות א' מע' בשדים ושדים א' מע' במלאכים כו' וזהו שמע ישראל שם ע' רבתי כו' וביאור הדבר כי הנה ישראל הם פנימיות של חיצוני' וכמו שיש לכל אבר בחי' פסולת וחיצוני' כן יש לכל אחד מישראל חלקו המגיע לו מחיצוני' הקליפות והלבושי'. ולכך ישראל מועטים כי הפסולת מרובה לעולם כו' ולעתיד כתיב והחזיקו בכנף איש יהודי כו'. ועתה בגלות הוא בהיפוך שכל אחד מישראל בגלות אצל הקליפה שלו כו' וכמו"כ בעבודת ה' מי שהולך בדרכי הוי' כל היום מלביש לו לבושי קדושה לחלק נפשו המגיע לו והם המלאכים כמ"ש כי מלאכיו יצוה לך כו' מלאכים רבים מאד לנפש אבדי' כו' ובהיפוך בדרכים הרעים חונים מלאכים רעים מאד סכיב לנפשו בבחי' לבושי' וכו' וד"ל. וביאור ענין א' מע' של אומות בבהמות כי אתם קרוים אדם כו'. והיינו כשרוח האדם עולה לדבוק בה' אחד כו' והנפרדים לילך אחר העפר ככהמה שיורדת למטה הם ע' אומות שהיא בחי' ח"י כו' אך הם בחי' חי שבאדם שהרי יש להם שכל אנושי בתענוגיהם כו' והיא בחי' מדבר שבחי' והיינו שהם מועטים ג"כ א' מע' בבהמות שהוא החי כו' וד"ל. וכמו"כ העופות עם החיות ששניהם אינם מיסוד העפר כ"כ שהרי החיה קלה ברגלי' מאד מפני תגבורת יסוד הרוח על העפר ולכך לא נצטוו להקריב חי' ע"ג המזבח מפני שהבהמה צריכה בירור הרע מאד מפני שיש בה תגבורת פסולת הגבור' עליונות שנפלו כו' והיינו בעפר דוקא כי נחש העליון עפר לחמו כו'. אבל החי' אין בה כ"כ פסולת

אבד: בכוך 1146 א.

רעים: בכוך 1146 חבלה רבים.

כו' והיינו: בכוך 1146 בחי' מדבר.

הגבור' קשות מפני שהחיות שלה דקה הרבה מחיות הבהמה להיות כי יסוד האש שבה נתגבר בו מיסוד הרוח יותר מיסוד העפר. ולכך הוא בחי' גבורות ממותקות כמ"ש במ"א וד"ל. וידוע שארמ"ע נגד דצח"מ והדומם הוא מיסוד העפר והצומח הוא מיסוד המים והחי הוא מיסוד הרוח והמדבר מיסוד האש כנ"ל והחיות שהן מיסוד הרוח כנ"ל לכן הם א' מע' בעופות שהם מיסוד המים כי מן הרקק נבראו כו' והוא בחי' צומח כי המים מגדלים ומצמיחים כו' וד"ל. אך ההפרש בין עופות לחיות שהחי' בחי' רוח שבעפר והעוף מבחי' רוח שבמים. ולכך העוף יעופף בשמים שיש בה יסוד הרוח יותר מבחי' אעפ"י שמרוצתה במהירות עצום כו' ועד"ז יובן ביסוד הרוח שבחי עם יסוד הרוח שבמדבר שיהי' הפרש גדול ביניהם והיינו ענין השדים שהם אוכלים ושותים כב"א ופרין ורבין כו' היינו שהם מבחי' חי שבמדבר ככני אדם. אך כנ"א הגשמי' כמו האומות הרי בעפר יסודם שנתלבש נפשם השכלי' בגוף שהיא הדומם כו"י ונתגלה בהם בחי' יסוד העפר כו' ובשדים עיקר הגילוי בחי' הרוח. אבל הרוח שבחי ע"כ ישוטטו יותר מהעופות בג' אוריים העליונים תחת גלגל הירח כמ"ש בס' חסד לאברהם. וגם הם רבים מאד ע' פעמים כעופות כו' ואמנם המלאכים היא בחי' רוח שבמדבר שהיא המכיר את בוראו ואינו אוכל ושותה כו' ולכך השדים שהם בחי' רוח שבחי חלק ע' מהם לבד כו' ונחלקו לב' בעה"ז טו"ר יש מהן דקשוט שהוא ע"ד אדם הגשמי שבהטותו שכלו ולבבו אל צרכי גופו יתגשם וידבר כזבים ובהטותו שכלו ולבבו אל אלקים חיים יהי' כל השגותיו אמיתיות כנ"ל כמו"כ יש מלאכים בעולם העשי' המעורבים טו"ר כו' וד"ל. אבל לאחר כל זה יובן שכללות נשמות ישראל הנקראים אדם שהוא מדבר שבמדבר כולל כל החיצוני' דחיצוני' מחלקי דצח"מ והיינו ע' רבתי כידוע שהפנימי' כולל כל החיצוני' כו' וד"ל. והנה כמו שנחלק הפנימי' מן החיצוני' בנפשות החיי' מאדם ובהמה וחיי' ועופות כו' כן במזון חיותם שהם מגד תבואות שמש ופירות וכל מיני מאכלים יש בהם הפנימי' מכולם השייך לישראל וכמו"כ לכל אומה המאכל והמזון השייך לחלק' ומדריגתה כו' וכן לכל חי' ועוף כו' עד שלכל אחד מישראל פרטי יש בו אכילה כנ"ל. ומזונת השייך לחלק נפשו כי הרי הציב גבולות עמים למספר שבטי ישראל שהם ע' נפש נגד ע' אומות ולהיות כן כשרצה רבי לגייר את אנטינינוס הי' יודע המאכל השייך לנפש אנטינינוס ולפי שהי' מכירי רבי שהי' אנטינינוס בחי' חיצוני' השייך לחלק נשמתו כי כל אחד מישראל יש לו חיצוני' השייך אלי' לבדו כנ"ל לכך אכל רבי עמו

כנ"א: בכרך 1146 נוסף הגשמי'.

כו': בכרך 1146 ונתגבר.

בו אכילה כנ"ל: בכרך 1146 במאכל.

מכיר: בכרך 1146 מבין.

צנון וחזרת שזה הי' מאכל אנטיניגוס ברוחניות. (אעפ"י שטבעו לא הי' כן) ובאכלו עמו הנ"ל. והעלה נפש אנטיניגוס להבטל ולהכלל בנפש רבי אעפ"י שמאכל זה לא הי' מחלק מאכלים השייכים לרבי כו'. יובני זה ע"ד הנז' בר"מ בענין מעשה דיוסף עם אשת פוטיפר שמה שחשקה אליו הוא לפי שהיתה מבחי' נוקי' דחיצוני' דיוסף, וזהו ותתפשיהו בבגדו פי' שהיו לה אחיזה והתקשרות בלבושי' החיצוני' כי היתה כו"י וכן באסתר' שהשביעה דמות כנ"ל וד"ל. וזהו שלא פסק משולחנם צנון וחזרת דוקא וד"ל. ולמה-בחר בצנון וחזרת דייקא כי בהיות שנתבטלה חכ' דקליפה בחכ' דקדושה במה שגיירו ועד"זי' בשלמה שהלכו כל האומות רק לשמוע חכמתו ולא נתבטלו מצד מלחמות כמ"ש במ"א כ"א מצד החכמה והיינו כמו שמבואר במ"א סיהרא באשלמותא בבחי' חכ' שבה כו'. וזהו שהמתיק רבי באכלו עמו צנון וחזרת שהיא בחי' אחורים דקליפה. שנפלו כו' כי חזרת חסא סופר מתוק דחס רחמנא כו' מקיפים דאימא כו' וצנון ג"כ סופו מתוק כו' וד"ל.

הנה* שרש בחי' יעקב אותיות יבקע כמ"ש יבקע כשחר כו'. הנה יובן ע"פ מה שנודע בפ"י יעקב יו"ד עקב שהוא בחי' אחוריי' דאבא וז"ש קול דודי דופ"ק קפ"ד בחי' אחוריי' דאבא שמלוכש בקול יעקב כמ"ש במ"א) והוא הנק' ג"כ חז"ן לשון חותי' דרגא כמ"ש למעלה. וביאור הדברי' הנה מבשרי אחזה, בהיות שאנו רואים שכח השכל הוא במוח והדיבור הוא בה' מוצאות הפה וידוע דאבא יסד ברתא כמ"ש מצרף לחכמה שהצירוף והתחלקות אותיות הדיבור נמשך ע"י כח החכמה דוקא כמ"ש לנפש ח' לרוח ממללא כו' ובודאי א"א לומר שמהות החכמה עצמה נמשך בכלי הדיבור שהרי

הנ"ל: בבוך 1146 הגביה.

אעפ"י .. יובן: בבוך 1146 (אעפ"י לנפש רבי) ויובן.

נוקי: בבוך 1146 חיצוני'.

כו': בבוך 1146 מחלקו כו'.

באסתר: בבוך 1146 נ' ואחשורוש.

ולמה: בבוך 1146 (אך למה).

ועד"ז: בבוך 1146 נ' לא הי' אלא.

כמו .. במ"א: בבוך 1146 דקיימ'.

דקליפה: בבוך 1146 דח"ב.

וד"ל: בבוך 1146 וד"ל).

הנה: בבוך 449 להבין.

ז"ש: בבוך 449 כו' הי"ד הוא בחי' חכ' כידוע ומה שיש בכח החכ' להתפשט למטה מטה ע"ד בחי' עקביים הוא בחי' יעקב יו"ד עקב שהוא בחי' אחוריים דאבא (ז"ש).

חז"ן .. חות: בבוך 449 חז"ן .. נחות.

כמ"ש למעלה: בבוך 449 ליתא.

הדיבור הוא בחי' אותיות שנק' דומם בלי אור וחיות כלל לא חיות שכלי ולא חיות המדות אלא רק אותיות פשוטים ונק' בסי' אבנים כידוע ועכ"ז אנו רואים שסדר הצירופים מתהווה דוקא ע"י כח החכמה דבמוח בלי כוונה. תחלה כלל אי"כ בהכרח לומר שיש הארה מן החכמה שנמשכת לצרף ואותה ההארה היא באה למטה בדרך ירידה גדולה דהיינו בשינוי המהות מכמו שהוא בעצם כח החכמה ולא כמו שיומשך מבחי' אור החכמה להשכיל בצירור וכתב איך לציירו ולכתוב אותיות וכה"ג שהשכל מתלבש בצירור גשמי ונק' שכל שבעשי' וכמוי' שכל הבא בדבור שהוא מה שמבינים מתוך הדיבור איזה שכל והשגה שאין כל זה בא בשינוי המהות כי"כ רק שיקרא אותה ההארה המאירה מן החכמה בדבור ועשי' בחי' חיצוני' החכמה ולא בחי' פנימיותה וכנודע המופת על זה דלא קאים אינש אדעתי' דרבי' כו' לפי שפנימיות המושכל אינו יכול להאיר כלל בדיבור שא"א להביאו באותיות הדיבור ומכ"ש באותיות הכתב וממילא מובן שהשכל המאיר בכתב ולשון הוא רק בחי' חיצונית ומכ"ש שכל שבעשי' להשכיל איך לעשות הצירור או איך לדבר כפי אופן השכל שצריך להביא בדבור כו' אך בחי' אחריים דחכמה הוא למטה גם מבחי' חיצונית שבה והוא הנמשך בבחי' מותרות עד"מ שיחת חולין דת"ח כו' שכפי ערך חכמתו כך שיחתו נאה שצריכה לימוד כו' כמ"ש במ"א והוא בחי' נובלות המשכה שנמשך לאותיות הדיבור לחלק הצירופי' שעל זה אמר מצרף לחכמה וכמאמר דאבא יסד ברתא כנ"ל וראי' ברורה לזה מן התינוק בן ג' שנים שמתחיל לדבר שאין בו כח עדיין להביא איזה שכל בדיבור אבל יכול לצרף אותיות בלבד כמו לקריאת שמות לכל דבר ולהוציא אותיות בצירופי תיבות אבל אינו מבין כלל מה שמדבר ומה שירצה ויבקש בשכלו לא יוכל עדיין להוציא בצירופי תיבות כלל אלא בהמשך הזמן מעט או יוכל להוציא כוונות שכלו בדבור מעט מעט לפי שבחי' אחריי' קודם לבאי' ואח"כ נמשך מן החכמה יותר שהוא בחי' פנימיות יותר לגבי ערך צירופי אותיות ונמצא ג' חלוקות בחכמה האחד בחי' הנובלות לצרף אותיות והב' בחי' החיצונית שנמשך להאיר שכל בדיבור ועשי' כנ"ל והג' בחי' פנימי' השכל שא"א לבא כלל בדבור וכמו שאנו רואים בעת טרדת כח השכל בעומק העיון בפנימיות המושכל לא יוכל לדבר כלל ולא ישיב כלל לשואלו דבר מה או שמרחשן שפתיו בלחש ואינו מרגיש כלל מה שמדבר כי אותיות הדיבור נמשך ממילא ומאליו אחרי השכל העמוק שטרוד בו בלי בחירה ורצון כו' כמ"ש במ"א והוא תלוי ג"כ בחלוקי מדריגות שבחכמה

עצמו אם האור הוא בחי' פנימיות שבחכמה ביותר יותר לא יוכל לבא
 בדיבור עד שישתק לגמרי כמו אישתיק רב אשתומם כשעה חדא כו' ואם
 אינם בפנימיות החכמה כ"כ יוכל קצת להתמשך בדבור אבל הוא בדבור
 שבלחש ונמשך- מאליו כנ"ל והענין הוא כידוע דיש ע"ס בחכמה ובחי' הכתר
 שבחכמה בחי' אין הנעלם דחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא כו' שנק' קוצר
 של יוד שהוא בבחי' ההעלם אינו יכול לבא בדיבור כלל כמו אישתיק רב
 שאינו יכול להביא הטעם כלל בגילוי הדיבור ובחי' חכמה שבחכמה שהוא
 עומק הפנימי שבשכל יוכל להביא בדיבור אבלי' לעצמו בלי הרגש ולא
 לזולתו שיבינו מתוך הדיבור כנ"ל והוא יו"ד הא' הא"י ויו"ד התחתון שבו
 הוא בחי' יסוד אבא הנמשך בבחי' חיצוני' בכתב ולשון כנ"ל ומבחי' מל'
 דחכמה בחי' אותיות השכל נמשך לצרוף אותיות בלבד כו' (ובמ"א מבואר
 ששרש צירופי אותיות הדיבור מבחי' קדמות השכל שהוא מקור כח החכמה
 שנק' משכיל למעלה גם מבחי' כתר דחכמה וראי' לדבר ממה שמתהווה
 הצירוף בלי בחירה ודעת כלל וממה שיכול לעמוד על עומק השכל מחמת
 הדיבור אשר לא הי' בכח השכל שלו להשיגו כמו ומתלמידיו יותר מכולן
 כו') והנה ידוע דבחי' הדיבור העליון נק' רחל בחי' עלמא דאתגלייא רחל
 עקרת הבית ובחי' זיווג יעקב ורחל הוא בחי' אור השפע הנמשך לדיבור
 מבחי' החכמה שהוא בחי' חיצוניות ואחורי' דאבא יו"ד יעקב להתפשט
 בהתחלקות אותיות הדיבור כנ"ל וז"ש הקול קול יעקב קול בחי' המשכה
 לחלק אותיות הדיבור כמ"ש בזוהר בכמה דוכתי בענין קול ודיבור והוא בחי'
 ת"ת ומל' כלל ופרט כו' ולזה הטעם נק' יעקב בחי' בריח התיכון המבריה מן
 הקצה לקצה כי קצה העליון שבכל עולם ועולם הוא בחי' החכמה שנק'
 ראשית וכמ"ש ראשית חכמה כו' ובחי' אותיות הדיבור שבכל עולם הוא קצה
 התחתון שהוא בחי' המל' ובזוהר נק' שירותא וסיומא כו' וזהו המבריה מן
 הקצה דחכמה עלאה עד קצה התחתון דמל' לבא בהתחלקות אותיות וז"ש
 ביעקב ויזרח לו השמש וכתוב בשמש והוא כחתן יוצא מחופתו כו' מקצה
 השמים מוצאו וכמשי"ת והנה ידוע שיש בכל עולם בחי' חכמה ומל' כמו
 באצילות חכמה דאצילות ומל' דאצילות וכדי שיומשך מחכמה למל' הוא ע"י
 יעקב ממשיך השכל לדיבור לחלק אותיות הדיבור ולהביא בו איזה שכל כנ"ל
 (ושרשו מבריה מקצה העליון דקדמות השכל שלמעלה גם בחי' כתר דחכמ'
 כפי המבואר במ"א (וכמו"כ) עד רום המעלות למעלה מן האצילות עד גם

יוכל .. ונמשך: בבוך 449 יכול להביא קצת בדבור אבל הוא בדבור שבלתי נמשך.

בדיבור אבל: בבוך 449 רק.

הא' הא': בבוך 449 עליון שכאות א'.

במ"א (וכמו"כ): בבוך 449 במ"א וכמו"כ.

בבחי' א"ק בחי' חכמה דא"ק שנמשך למל' דא"ק הוא ע"י בחי' יעקב והוא בחי' יעקב היותר עליון שהציל את כל הכבוד וגם בנות לבן מבחי' לובן העליון כמ"ש בע"ח וד"ל. ומעתה יש להבין למה נק' יעקב בענין בקיעה אותיות יבקע כנ"ל, דהנה כתיב הקול קול יעקב ב' קולות כו', בהיות שאנו רואים שגם מן המדות שבלב אל הדיבור יש כמה חלוקות כנ"ל בשכל הבא בדיבור להיות נראה בחוש שכאשר אור המדות מאירים בתקפם בלב לא יוכל להביא בדיבור מה שכליבו כלל כמו רוב כעס וטינא בלב שלא יוכל לדבר מפני תוקף אור ההתפעלות בלב וכמו"כ בתוקף אור ההתפעלות אהבה וחמלה לא יוכל לדבר וכך הוא בעבודה שבלב בתפלה ברוב תוקף ההתפעלות לא יוכל לדבר בקול רם רק בלחש כמו בתפלות ש"ע אדנ"י שפתי תפתח כו' ונמצא שכמו שבתוקף אור השכל לעמקו יותר לא יוכל להביאו בדיבור כלל כך בעומקא דליבא במדות וכמו שמבואר למעלה ג' חלוקים כך יש כאן ג' חלוקים האחד בחי' חיצוניו' שנק' יסוד ז"א שנמשך בהבל הלב אל הדיבור ובחי' הבל הלב עצמו שנק' קול הבל בחי' אחורי' דחזה דז"א שנמשך לה' מוצאות בבחי' קולי' גשמי כו' ובחי' הפנימי' יש בלבי' בחי' המוחין שבמדות יכול להביא בדיבור בחשאי לעצמו ולא להשמיע לזולתו בקול רם כו' ונק' קלא פנימאה דלא משתמע ובחי' עומקא דליבא שנק' כתר דז"א שלמעלה מבחי' החכמה שבמדות שנק' נקודת הלב כו' אינו יכול להביא בדיבור כלל כנ"ל בנקודת החכמה שנק' אין דכתר דחכמה כו' כנ"ל. ונמצא יש בחי' יעקב שמברייח כו' וגם מן בחי' המדות אל הדיבור ע"ד הנ"ל שמברייח מן החכמה לדיבור כו', וזהו הקול קול יעקב ב' קולות ודרך כלל בה' פרצופי' א"א ואו"א. כו' יש ה' קולות וזהו שאמרו כל שאינו משמח את החתן בחי' יעקב כו' עובר בה' קולות וד"ל. וזהו הטעם שיעקב אותיות יבקע בחי' בקיעה שהרי כאשר המדות בתקפם וגבורתם לא יוכלו להאיר כלל בדיבור כי לא יוכלו לצאת כלל חוץ מפני תוקף כוחם בעצמותם עד"מ החכיות הסתומה ביותר שצריך לבקע בה סדק שיצאו המים אך לפעמים מפני שהחכיות מליאה ביותר מכפי כלי קבלתה שלא תכיל את מילוי המים או היין יבקע בקעים וסדקים ממילא ויצאו המים כו'. וכך יובן למשכיל למעלה בהיות שהמדות נמשכים ונולדים בבחי' שיעור ומדה וע"כ נק' בשם מדות וידוע שטעם ענין קריאת שם למדות בשם לב להיות שאור החכמה מאיר במדות והוא ל"ב ג"ח והנה כאשר אור החכמה במילוי ביותר בעצם כחה ממילא יבקע אור החכמה שבמוחו לצאת לחוץ והוא להאיר במדות תוקף גילוי אורות המוחין במדות וע"ז נחלש כח ותוקף אור המדות

קול: בבוך 449 גילוי קול.

יש בלב: בבוך 449 שבלב.

א"א ואו"א: בבוך 449 מן אריך עד או"א.

כי מוח שליט על הלב כו' ואז יוכלו המדות להתפשט בדיבור וזהו ענין הבקיעה והרי יש בזה ב' בקיעות האחד בחי' הבקיעה של אור החכמ' שיצא להתפשט במדות והב' בקיעת אור המדות לצאת להמדותי כו' וזהו יצא יצא יעקב ב' יציאות וכן יבקע ענין בקיעת רבותי וזהו דיעקב הוא בריח התיכון המבריח פי' מבריח מעליון לתחתון כמו מחכמה למדות וממדות לדבור והנה סיבת בקיעת אור החכמה הוא מפני תוקף האור שלמעלה מן החכמה הוא הגורם בקיעת אור החכמה עדי' שבוקע אור החכמה במדות שיצאו לחוץ כנ"ל וזהו ענין בקיעת מותרו מו"ס בבחי' מזלות ושערות מפני תוקף האור במו"ס מלמעלה מח"ס שהוא בחי' גולגלתא דחפ"א על מוחא כו' כמ"ש במ"א ועד"ז בקיעת אור המדות לדבור מפני תוקף האור דחכמה במדות כנ"ל וכך הוא בסיבות בקיעת אור דחכמה בדיבור כנ"ל אבל כאשר טרוד בעמקות השכל או כשהוא בעומק המדות לא יוכלו השכל או המדות לבא בדבור לפי ששכל עליון מחליש כח התחתון הימנו בבואו אליו וגם דוחק אותו לצאת לחוץ מפני שלא יוכל להכילו ומסיבות ב' טעמים הללו ימצא מציאות התפשטות ההמשכה של עליון בתחתון כמו מהכמה למדות וכיוצא. ודוגמא לדבר דחיקת המוח מפני דבר שלא יכילנו המוח אם עומק שכל או דבר שנגד רצונו מאוד שיצא דמעות וזהו מבי' טעמים הנ"ל האחד שכח העליון שלמעלה מהשכל שבמוח מחליש כח השכל שבכלי המוח וגם דוחקו לצאת לחוץ אבל ענין טרידת השכל בעומק השכל הוא היפך זה ממש דהיינו שהתחתון עולה לגבי העליון שנתצמצם כחו מאוד כמו עליית כח השכל בהשגתו העומק שלמעלה מכפי כח השכל שזהו היפך ענין מילוי ותוסוף האור שהוא גורם בחי' ההתפשטות למטה כנ"ל שזהו ענין הבקיעה אבל הטרדא בעומק השכל הוא ההעלאה היפך בחי' התפשטות ואינו נק' אור המאיר (כמו שאמרו דאפילו אור צח אוכם הוא לגבי כמ"ש במ"א בענין פלא). וזהו בחי' יבקע מהעליון לתחתון מסיבות ב' דברים הנ"ל והוא הנק' בחי' זיווג יעקב ורחל שהוא בחי' בקיעת אור הנמשך מחכמה במדות ועובר ובוקע את המדות ומחליש כוחם כדי שיוכלו לבא בדבור כנ"ל וד"ל. ועד"ז יובן ג"כ שזהו ענין זיווג יעקב ולאח שהיא בחי' ההמשכה והבקיעה מאור החכמה באותיות המחשבה שנק' לאה כידוע ע"ד הנ"ל בהמשכת החכמה למדות ולדבור והן בחי' ה"ג מנצפ"ך שמחלקות אותיות המחשבה כדוגמת

להמדות: בבוך 449 לדבור.

בקיעת רבות: בבוך 449 יציאת דבור.

בקיעת: בבוך 449 ב' בקיעות.

ע"ד: בבוך 449 ע"ש.

בקיעת מותרו: בבוך 449 בחי'.

המחשבה: בבוך 449 הדבור.

קול הלב שמתחלק באותיות הדיבור וכידוע בענין המחשבה שבתינוק דקטן אין לו מחשבה כי לא נמשך ונבקע הארת השכל באותיות המחשבה וכמו שבפנימיות השכל אינו בא בדבור כך פנימית השכל בחי' אין דחכמה אינו מושג כלל במחשבה וגם בחי' חכמה שבחכמה אינו מושג רק דרך סקירה כללית בבחי' פנימי' כח המחשבה בלבד כמו מה פשפשת כו' ומה שנק' מחשבה חשב מ"ה הוא בחי' חיצוניות החכמה שנק' אחורי' שנבקע ומאיר במחשבה ממש ונק' זיווג יעקב ולאח כו' (ומ"ש לית מחשבה תפיסא בי' כלל אין הכוונה דוקא על בחי' אין דחכמה שאינו מושג כו' אלא ר"ל בחי' מחשבה סתימאה גם כן לית בי' תפיסא משוט דאפילו אור צח ומצוחצח אוכם הוא כו') ואמנם בחי' התולדה של המדות הנה לאה ילדה דוקא ששה בנים והוא מה שאנו רואים שתולדות התפעלות המדות מן השכל א"א בלתי חיבור ויחוד השכל במחשבה ובלי מחשבה לא יתפעל אדם לא באהבה ולא ביראה ויש מחשבה שלמטה מן המדות כמו שאין אדם מהרהר במחשבה כי אם מה שלבו חפץ והוא על ידי בקיעת דהבל הלב באותיות המחשבה והוא ג"כ בחי' זיווג יעקב ולאח וכמ"ש במ"א בענין יעקב נשא ב' אחיות שהן מחשבה ודבור כנ"ל וד"ל.

והנה יש עוד להבין בענין בחי' הבקיעה דיעקב אותיות יבקע שז"ש יבקע כשחר כו' היות מוזכר בע"ח בכמה דוכתי שבחי' הבקיעה הזאת היינו שבוקע את המסך הנק' פרסא ויש כמה פרסות עד רום המעלות ובכל בקיעות בחי' פרסא מעולם לעולם נק' יעקב יבקע והוא בחי' יחוד יעקב ורחל בחי' יחוד מ"ה ובין כידוע ונמצא שבכל בקיעות פרסא נמשך בחי' יחוד מ"ה ובין וידוע שיש בחי' פרסא בכללות הכל שהוא בחי' צמצום הראשון הנק' מקום פנוי שנאמר בו ישת חושך סתרו כו' כמ"ש במ"א עניינו אך אינו בחי' פרסא כמו מסך ממש רק הוא בחי' העדר גילוי האור בלבד אמנם בחי' האותיות דרל"א שערים פנים ואחור שנשארו אחרי הצמצום הזה הוא בחי' פרסא גמור להעלים האור להיות בבחי' קו וחוט בלבד כמ"ש בספר עמק המלך שהוא ענין הבקיעה ביו"ד דטהירו עילאה כו' ואח"כ מבחי' הקו לא"ק יש עוד בחי' פרסא המעלים להיות בחי' עיגול א"ק שנק' אדם דבריאה יש מאין כו' ומבחי' א"ק לע"י וא"א יש בחי' פרסא המעלים אור דא"ק כי אין ערך כלל בין המאציל לנאצלים גם בחי' שרש ומקור האצילות כידוע אך בחי' מל' דא"ק בלבד הוא שנעשה ע"י כו' לפי שאין ערך כלל בין הנאצלים לעצמות המאציל כו' וכמו כן יש בחי' פרסא המפסיק בין ע"י וא"א

להיות בבחי': בבוך 449 והחיות דבחי'.

בחי': בבוך 449 עתיק.

לחוב כי מבחי' הכתר לחכמה יש ג"כ בחי' פרסא לפי שאין ערך כלל
 לחכמה עם הכתר כמ"ש והחכמה מאין תמצא כו' וזה הכלל בכל מקום שאין
 ערך למקבל עם המשפיע כלל וכלל שצריך להיות המשכות המשפיע למקבל
 ע"י בחי' פרסא המעלים האור וע"י בחי' הפרסא יוכל המקבל לקב' עד"מ
 שאין האדם יכול להכיל אור בהירת השמש אלא ע"י מסך שבעובי המסך
 מתעלם בהירת השמש ונעשה אור כהה שקרוב בערך אור הראי' לקבלו ע"כ
 ע"י דוקא יוכל לקבל אור בהיר של השמש ונמצא שצריך להיות השפלת אור
 הקרוב לערך המקבל גם שהוא עליון מקבלת המקבל אבל ביכולת המקבל
 לקבלו שהרי האור שנראה במסך (או מראה שנק' שפאקוליון וכיוצא) למעלה
 מאור הראי' אך ביכולתו לקבל וזהו הסיבה שעל ידו יוכל להיות באור הראי'—
 באור השמש הנראה בו רק אור המראה או המסך הזך וכיוצא אמנם יש אור
 בהיר ביותר שלא יוכל להביט בו כי אם ע"י מסך עב המחשיך אור הראי'
 ועושה את האור הנראה בבחי' אור כהה הרבה גם מאור הראי' ולולי זה לא
 הי' ביכולת העין לקבל גם ע"י מסך או מראה כידוע ודל'. ויובן זה בענין
 השפעת שכל מן הרב המשפיע לתלמיד המקבל דהנה כאשר קרוב ערך שכל
 התלמיד המקבל אל שכל הרב המשפיע אין צריך הרב המשפיע לצמצם
 ולהעלים אור שפע השכל כלל מכמו שהוא אצלו אלא משפיע לו הדבר
 חכמה כמו שהוא בלי העלמות ולבושים כלל אך כאשר אין ערך כלל שכל
 המקבל לקבל אור השפע זו כמו שהיא אצל המשפיע בהכרח שהמשפיע
 יעלים השכל ההוא בערך ומדריגה הקרובה אל ערך שכל המקבל שע"ז יוכל
 המקבל לקבל שכל זה וכנ"ל בענין קבלת בהירת אור השמש ע"י מסך או
 מראה כלי ההבטה שיש בו ב' אופנים כך יש בו ב' אופנים בהעלמות השפע
 מן המשפיע להמקבל האחד מה שיעלים המשפיע אורו בהתלבשות שונות עד
 שהלבשה זאת קרובה לערך שכל המקבל גם שהוא עליון ביותר אך ביכולתו
 להביא ע"ז שיוכל המקבל להסתכל לעמוד על כל השפע שכל שנמשך מן
 המשפיע רק שהיא מתלבשת בירידת המדריגה הרבה מכמו שהיא אצל
 המשפיע. והב' כאשר אור השפע עמוק עמוק ביותר מכלי המקבל עד שלא
 יוכל להכילו גם בירידות בלבוש הקרוב בערך המקבל כי אם כאשר ישפילנו
 ויורידנו בערך שלמטה מן שכל המקבל כמו ענין המשל שממשיל אל שכל
 עמוק ביותר דהנה אנו רואים שגם אם יוריד השכל ברבוי דברים בהלבשות
 שונות כולן המה למעלה מערך כלי המקבל אבל לפעמים ישכיל על ידם לפי
 שגם הם עליונים מערך המקבל מ"מ קרוב בערך הן ומושגים קצת לשכלו
 והוא אופן הא' אבל אופן הב' הוא כאשר ישפיל השכל בכמה ירידות
 מדריגות מ"מ לא יכילנו כלי המקבל אז מוכרח להעלים ולעשות לבוש גם

ועב יותר למטה מערך המקבל בכדי שעי"ז ישיגנו וב' אופנים הללו הן במשלים לשכליים שיש משל שמושג קצת גם מאור השכל בו רק שהוא עליון מכלי המקבל אמנם יכול לעמוד מרחוק עלי' החכמה הגנוז בו אבל יש משלים שהן דברים פשוטים לגמרי ולא מושג בהן מאור החכמה הגנוז בו כלל רק שכפי' הלבשה גשמית במשלים הללו יוכל להשיגו בדוגמא קצת מהחכמה הגנוזה בו והרי זה כמו המסתכל דרך מסך מחשיך הראות בכדי שיוכל להביט כנ"ל (וכמו' תלת מאה משלים דר"מ וכן במשלי שלמה גנוזים בהם הרבה סודות והמה מלובשים בענינים פשוטים לגמריי' ואין זה רק מפני גודל מעלת עומק החכמה ההיא שלא תבא בהשגה כלל כלבושים דקים כמו שא"א להסתכל אור הבהיר ביותר ע"י מראה טובה כנ"ל כי אם דוקא ע"י לבוש עב יותר מאור הראי' כנ"ל ונמצא שבחי' הב' משלים שאין בהם השגה רק כמו ע"י מסך ממש גבוה שרשם יותר בעצמות המשפיע שמשם לוקחו להלביש אור השפע כנ"ל וד"ל. והדוגמא מכל זה יובן למעלה בכללות ענין הפרסא שהוא בחי' העלם האור והשפע מן המאציל לנאצלים וכמו בבחי' הכתר לחכמה שיש בחי' פרסא כנ"ל הנה הענין הוא דהתענוג והרצון הוא למעלה לגמרי מבחי' החכמה שהרי הכח של החכמה לא ישיגו לכח התענוג והרצון כי אין טעם לרצון כלל שהטעם יכלה כחו והרצון לא יכלה כחו לעולם וכאשר צריך להיות התלבשות הרצון והתענוג בטעם ושכל א"א להיות בקירוב הערך מאחר שאין ערך ביניהם רק שמלביש לרצון בהעלם ולבוש להסתיר אורו וכחו העצמי אזי יוכל להאיר בחכמה דהיינו שיהי' טעם ושכל לרצון והוא כמו המסך המפסיק (ועד"מ הכלי שמבדיל השוליים ויוצא טיפים הימנו כו' כך הוא בחי' מזל ונוצר אותיות רצון להאיר בחכמה כמ"ש יזל מים מדליו כו' וכמ"ש במ"א) ויש בזה ב' אופנים הנ"ל האחד הארת הרצון הבא בערך קרוב אל השכל עד שיכול השכל לקבל אורו גם שהוא עמוק ממנו (כמו השוחד שיעוור כו' שהרצון ימצא שכלי' בערך קירוב להשכל שבמוחו) והב' העלם הרצון והתענוג בלבוש נמוך מן השכל והחכמה כמו בחי' ההסכם ולפעמים מתלבש הרצון והתענוג במחשבה או במדות ועל ידן מקבל השכל להיות שכל וטעם לרצון כו' או כמו ענין ההלבשה במשלים להעלים הרצון עד שלא יובן ויושג כלל בחי' מהותו העצמי' כי מלובש בדבר פשוט מאוד וכמו המצות המלובשים בענינים גשמי' וע"כ נק' משל הקדמוני כו' שזה יותר גבוה וכנ"ל דכל היותר עליון יותר מלביש א"ע כו' וד"ל.

אמנם .. ע"ל: בבזך 449 אבל יכול להכילו וע"י יעמוד על כל השכל והחכמ' כמו משלי שלמה בן חכם ישמח אב שמושג ממנו אור.
שכפ"ל: בבזך 449 נוסף אופן.
(וכמו: בבזך חסר סיום החצעי"ג.
לגמרי: בבזך 449 נוסף כמו ארבעה המה קטני ארץ כו' וכיוצא.

ועד"ז יוכן בחי' הפרסא שבין א"ק לכתר כו' שהוא בחי' מחשבה ורצון הקדום בעצמות המאציל עד שיהי' ממנו בחי' גילוי הרצון והתענוג לבחי' דבר מה כמו בחי' אצילות שנק' כתר דאצילות כידוע יש ג"כ בחי' פרסא והוא בחי' העלמת אור בבי' אופנים הנ"ל מטעם הנ"ל וד"ל ועד"ז מבחי' מלי' דאיס שאחר הצמצום הראשון לא"ק יש בחי' פרסא להיות כי בחי' א"ק נקי' אדם דבריאה יש מאין ואין ערך כלל ביניהם צריך להיות ע"י מסך והוא בחי' האותיות דרל"א שערים כו' ולמעלה יותר גם בבחי' איס עצמו צריך שיהי' בחי' צמצום והעלם אור העצמי הנק' מקיפ וחלל כו' כדי שיבא לכלל בחי' השפעה והמשכה ביי' עדי"מ באדם שמעלים א"ע עד שיבוא לכלל השפעה חוץ מעצמותו ממש גם להיות מקור לתענוג ורצון כו' ועל זה נאמר ישת חשך סתרו רק בהעדר גילוי אור ולא בחי' מסך ממש לפי שבחי' המסך אינו רק כאשר צריך להשפיע כנ"ל ובחי' צמצום זה אינו רק כדי שיבא לכלל בחי' משפיע ולא בשביל ההשפעה כו' וד"ל.

הקל קול יעקב (וכמבואר במ"א באריכות), הנה להבין זאת צריך להבין מ"ש בוהר בענין קלא פנימאה דלא אשתמע, כמאן דאשתעי רזא עם מלכא (בחי' ש"ע).

ולהבין זאת היטב הוא למשל כמו בגשמיות הקול הגשמי הוא יוצא מן הבל הלב דרך הקנה (של הריאה לגרון) והוא קול נירגש גשמי כו' (והוא חיצוניות הקול).

אבל קלא פנימאה הוא פנימיות הבל העליון שבלב וכו' וד"ל שהוא פנימיות הלב שההתבוננות מכסה עלי' ואינה נירגשת כלל (ולא אישתמע רק הוא כמו בליא גליעניק וציעניק דיא הארץ) שהוא פנימיות נקודת הלב רעותא דליבא, והוא ענין ש"ע בלחש (שהוי"ק מכוסים בתוך יסוד אימא כאשר מבואר במ"א באריכות ע"פ לא יחפוץ כו').

וזהו ניקרא קול גדול, שהוא בחי' פנימיות נקודת הלב, ולא יסף תרגומך לא פסיק, שאין לו הפסק כלל וד"ל וזהו הקל בלא וי"ו שהוי"ו הוא

המשכה ודיל (וזהו בחי' תורה ודיל, ונימשך מזה אח"כ קול גשמי דרך קנה של ריאה ונק' קול בויוו ודיל) אבל הקול שיש אצל בהמה הוא קול גשמי מהבל החיצון והוא בלא דעת ורצון כלל כ"א מטבעיות המדות שלה, שאם יכנה תצוקה בקול מחמת שהוא נגד טבעיות רצונה, אבל להפך רצונה ע"י הצוקה זאת אינו ביכולתה, אבל פנימיות הבל הלב רעותא דלכא הוא שנמשך מבחי' רצון העצמי למעלה מן הדעת ונשפל למטה מן הדעת ונק' רעותא דליכא ע"ש שנעשה רצון ע"י התבוננות וממשיך ע"י בינה רצון חדש מרצון העצמי אף שלא הי' רוצה מקודם וממשיך עתה ע"י ההתבוננות רצון חדש מרצון העצמי משא"כ בבהמה שאינה הולכת רק אחר הטבעיות ולא יכולה להפך כנ"ל ודיל והבן היטב (וע"ש באריכות ע"פ לא יחפוץ כו' ע"ש).

בעורת השט ליל פ' תולדות

ויתן לך האלקים מטל השמים כו', איתא במדרש מטל השמים זה מקרא ומשמני הארץ משנה ורוב דגן זה תלמוד ותירוש זה סוד כו' ע"ש. והנה תחלה יש לדקדק בפי' הפשוט בענין הברכה הזאת ומתוכו יובן הפי' שעפי' כתבי האריז"ל, דהנה כאמת זה יפלא על מה שחפץ יצחק לברך את עשו דוקא ולא את יעקב עד שהוצרך להתנכר כו' והרי יעקב מרכבה הי' לשכינה כו', ועוד שהרי ידע יצחק שעיקר ברכת אברהם ניתנה ליעקב ולא לעשו כמ"ש כי ביצחק ולא כל יצחק כו'.

אך הענין הוא דבאמת הי' יודע יצחק שעיקר הברכה מאת הי' ליעקב ניתנה וכמו שנאמר לו כבר גור בארץ הזאת כו' כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל כו' והרבתי את זרעך כו' והיינו לזרע יעקב דוקא, אמנם עיקר הברכה הזאת היא על ארץ ישראל שנקראת שער השמים ועיני הי' בה כו' כידוע, והיא אשר ניתנה לאברהם וזרעו דוקא, לפי שכל ההשתלשלות דאבי"ע דקדושה מריש דכל דרגין דקדושה העליונה ונעוץ סופן בתחלתן כו' עד שכל העליון שורה ונמשך בה כו' ודיל. אבל ע' שרים הסובבים לה אין ליעקב חלק בהם כי הפירודן מאחדותו כידוע. ולהיות כן רצה יצחק לעשות את עשו בנו הגדול שיהי' גביר עליהם וישתעבדו כל הע' אומות תחתיו מפני שהן בחי' חיצוניות ואחוריים דקדושה לבד רצה שיעבדוהו עמים כו' ונשאו על כל השרים באמרו יעבדוך עמים כו' כי יצחק מרכבה הי' כידוע ולכך לא

הזכיר לו ברכת ארץ ישראל כלל כי לא לעשו ניתנה ואין לו חלק בה כלל
 כאשר נאמר לו כבר שברכת אברהם ליעקב ניתנה כו' ודיל.

ובזה יובן ג"כ מה שיש לדקדק בפסוקים אלו, והוא מה שבברכת מטל
 השמים ויעבדוך עמים כו' לא אמר לשון ציווי אלא לשון עתיד
 שממילא יהי' כן שכל יו"ד לשון עתיד הוא כמו יעבדוך ולא לשון ציווי
 כידוע, אבל הוי גביר לאחריך לשון ציווי הוא שמצווהו הוי גביר ולא ממילא
 יהי' כו', והטעם הוא שבעמים ושרים א"צ ציווי כי מאליהם נשתעבדו תחתיו
 באמרו יעבדוך כניל, אבל שיהי' גביר לאחיו שהוא יעקב לזה צריך ציווי לפי
 שיעקב וזרעו חלקם הוא בארץ ישראל בתכלית העילוי, אך לפעמים ירדו
 ממעלתם, וכמ"ש והי' כאשר תריד כו', כי מטבע נשמות ישראל שאינן
 עומדים במעמד א' אלא עולין ויורדין כי הם בחי' מהליך כמ"ש ונתתי לך
 מהלכים בין העומדים כו' וכמ"ש במ"א, לזאת ציוה יצחק שיהי' גביר כלומר
 עומד לימין צדקם ולהגין עליהם מכל אויב כו' אם יהי' גביר להם להגן
 עליהם כו' יהי' עשו עומד בממשלתו על כל האומות ואם לא יחפוץ להגין
 עליהם ולהיות גביר לאחיו כו' יפול ממשלתו כו' ודיל, וא"כ ציווי זה הוי
 גביר כו' בשביל טובת יעקב הוא ולא בשביל טובתו לכך צריך ציווי כו'
 ודיל.

והנה מכל הנ"ל ע"ד הפשוט יובן כל הענין עפ"י כתבי האריז"ל, בהיות
 ידוע דשרש עשיו למעלה הוא בחי' גבורות קשות דבין שנפל
 בשבירה משם ס"ג שלפני התיקון דאצילות, כי נקודים וברודים הוא מבחי'
 התיקון ובחי' העקודים שם הם ז' מלכין קדמאין דתוהו דכתיב בהו וימת
 וימלוך כו' וכולם משם בין דמלכות כמ"ש וימלוך כו', וא"כ שרש עשו קודם
 השבירה הוא גבוה מיעקב בעל עולם האצילות כמ"ש לפני מלוך מלך לבני
 ישראל כו' וכמ"ש במ"א בארוכה, ולהיות כן רצה יצחק וחשק מאד להעלות
 את עשו מן השבירה לשרשו בעקודים כו', לפי שהי' עשו מפסולת הקדושה,
 דמדרגת יצחק בבחי' הגבורות כמו סוספיתא דדהבא כו' וכידוע דרישא
 דעשו בעיטפי דיצחק, פי' כתר קליפת עשו דאצילות מאחוריים דיצחק
 דקדושה הוא דבוק כו', וזהו ויאהב יצחק את עשו כו' וענין קליפת דאצי'
 ידוע שהוא התגשמות הדבר להיות הביטול נראיה ונרג"ש בבחי' יש ודבר
 מ"ה, כענין ופלגשו ושמה ראומ"ה כמ"ש במ"א, ונמשך ממנו קליפת דבריאה
 שהיא גסות הרוח ממש, כו', עד שהוא שרש עשו למטה, וכאשר חפץ יצחק
 להעלות גבורות קשות דקליפה דאצי' להמתיק בשרשם בבחי' אלקות
 דקדושה הגבורות דמדרג' יצחק היינו כמו שהיו הז' מלכין קדמאין דבין
 דתוהו לפני השבירה כו' לכך ציוה לו יצחק להביא לו ציד מצידו פי'

להעלות הנשמות שנפלו בצידו צייד באצילות, והן נשמות ר' עקיבא ושמעיי ואבטליון ואונקלס כו' הגרים שהיו בו בבחי' עיבור כו' ולקשרם במקורם בקדושה האלי' דבין דתוהו שלפני האצי' כו', והוא עיי' הברכה שבירכו באמרו ויתן לך האלקים כו' האלקים דייקא ואעפיי שבכל מקום הוי' הוא עיקר המברך כמ"ש יברכך הוי' כו', אבל ברכת עשו ששרשו בבין דתוהו כו' שהו בחי' אלקים לכך בירכו באלקים דוקא. ועיקר הטעם ידוע שכל בחי' אלקי' ואדני' שבעליון נעשה בחי' הוי' לתחתון הימנו כמ"ש במ"א בארוכה לפי שסוף מדרגת העליון נעשה מקור לתחתון כו', וכמו שידוע בכתבי האריז"ל ע"פ אם עונות תשמר י"ה אדניי מי יעמוד פי' אדניי שבכתר שבמקור החכמה ובינה הנק' י"ה מי יעמוד כו', דהיינו אדניי דייג תיקונין שמכפרין כל עון וממתיקין כל דין כו' וכידוע דצמצומי היג' תיקוני דיקנא דא"א הם בבחי' אלקים ואדניי הם ובחי'ב נעשים בחי' הוי' כו' וד"ל, ועד"ז כאן בהיות דו' מלכי' דברי' התוהו הוא שם בין דכתר עליון כידוע, וזהו ויתן לך האלקי' ממילא ולא בדרך ברכה והמשכה, כי ענין ברכה והמשכה אינו אלא בבחי' הוי' דז"א דאצי' שהוא בחי' התיקון כו' לפי שאותיות הוי' ידוע שהו בחי' צמצום והמשכה והתפשטות כו' שהוא ענין התיקון לכלול כמה אופנים שונים כו' ושייך שם הברכה והשפע עיי' אותיות דהוי' כו', אבל מקור הברכה שממנו מתברך כל ברכה שהוא בחי' הכתר כו' לא שייך שם הוי' אלא צמצומי' דשם אלקים ואדניי כמו שבייג תיקונין אינו אלא שם אדניי כו' וד"ל, או כמו העגולים דתוהו אינו אלא בבחי' נפש כו' מטעם הידוע שלפי עוצם מעלתם צריכים לבוא לידי צמצומים כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו שאמר יעבודך עמים כו' להיות כי יתברר עשו במקורו כנ"ל יהיו כל העמים נכנעים תחתיו כו' ולא בירכו בארץ ישראל להיות שהיא מבחי' התיקון דישאל דיעקב שם מ"ה כו' שהוא איש חלק בלתי שערות כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

וגם בזה יובן ענין הנ"ל בציווי הוי' גביר לאחיק כו' דהיינו בבחי' סיג לאחר הכירור שלפני מ"ה דתיקון כו' וד"ל. ואמנם לא חפץ ה' בזאת שיברך יצחק את עשו ולכך התנכר יעקב במרמה עיי' רבקה כידוע. והטעם הוא לפי שמדרגת יצחק גבוה מאד מאד בבחי' גבורות דעיי' מקור הגבורות כו' שלמעלה מן השבירה וכמו שאמר זקנתי לא ידעתי יום מותי פי' לא ידעתי כלל מענין שבירת הכלים שהם נק' יום מותי כמ"ש וימלוך וימות כו' וכמ"ש במ"א באריכות, ואם ה"י תיקון ובירור עשו עיי' יצחק לבדו כו' ה"י מעלהו למדרגתו דהיינו עד שרש ומקור כל הגבורות דמדרגת יצחק כו', והי' ממשתל עשו נצחיית ולא ה"י תקומה ליעקב מפניו כו', כי ידוע מעלת הזהב על הכסף כו' עד שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ואברהם לא

ידענו כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ גם ברכת אברהם שבחלקו של יעקב היתה נופלת תחת ממשלת עשו ח"ו לפי שהוא במדרגת יצחק כו' וד"ל. ולזאת ציוה ה' ע"י רבקה שירמה יעקב את יצחק ועיקר הענין שלא תהא תיקון ובירור עשו כ"א ע"י יעקב שם מ"ה המברר ב"ן, והוא ע"י שקיבל יעקב הברכות הללו כו' ולא ע"י יצחק לבדו כדי שלא יתעלה כ"כ כנ"ל. ואמנם אחר שהתלבש יעקב בבגדי עשו וקיבל יעקב הברכות ממקור הגבורות דאלק"י שבע"י כו' ועל ידו יושפע השפע לגבורות דעשו לבררו והיינו ע"י שם מ"ה שמברר ב"ן כו' אז לא יהי' ממשלת עשו נצחיית כ"כ כי אין לו בירור ותיקון כ"א ע"י אמצעות יעקב שם מ"ה כו'. וזהו שאמר לעשו הן גביר שמתיו לך כו' כי כל מה שאמר בברכות הללו יעבדוך עמים כו' הכל קיבל יעקב שם מ"ה לברר אותם כו' וד"ל.

ועתה יובן ענין המדרש הנ"ל מטל השמים זה מקרא כו'. דהנה מקרא משנה תלמוד קבלה הן כנגד ד' אותיות הוי"ה והוא מבחי' תיקון דשם מ"ה כי אורייתא מחכמה נפקת כידוע, ובתחלה רצה יצחק להמשיך לעשו מטל השמים כו' מקרא ומשנה כו' שלמעלה מן החכמה שהוא בחי' האלק"י שבכתר עליון כנ"ל בשביל הבירור שלו וכמ"ש זורח משעיר למו כו' אך ע"י מרמת יעקב נמשכה אליו מקרא ומשנה כו' בבחי' שם דתיקון דשם הוי"ו וממנו יבורר עשו כי בחכמה אתברירו כו' וד"ל. והאות לזה מן הגרים כמו שמעי' ואבטליון ור"ע כו' שהם מחלקו של עשו ונתברר נשמתם בתורה שלמדו מפי בני יעקב דוקא והוא מה שר"ע למד מפי ר"א ור' יהושע דוקא וכן אונקלוס הגר כו' וכן שמעי' ואבטליון לפני הזקנים שקדמו להן והוא מפני שגם נשמות הגרים שכבר יצאו מן הקליפה דעשו אין להם תיקון בתורה שילמדו בעצמם כ"א מה שילמדו מפי חכמי ישראל דוקא, והטעם הוא מפני שליעקב ניתן ברורי עשו כנ"ל וד"ל. וא"כ מובן שאין הכוונה במרמת יעקב ליקח הברכות הללו בשביל עצמו שהרי ברכת עצמו היא ברכת אברהם שהיא ארץ ישראל כנ"ל, אך כדי שיהא ברורי עשו תחת ידו כנ"ל כי הוא עצמו א"צ בירור כי הוא איש חלק כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

ועם כל הנ"ל יובן ענין הסמיכות שסמך מאמר ויתן לך כו' אל מה שאמר תחלה ראה רית בני כריח השדה אשר ברכו ה' דמה ענין ושייכות זה לזה ובפרש"י נדחק בקשר הדברים הללו ע"ש ובמדרש א' שדה זה שדה תפוחים כו'. אמנם הענין הוא כנ"ל בכוונת יצחק שהי' כוונתו שיברור ויתקן עשו בשרשו כמו שהי' קודם השבירה בבחי' ומדרג' יצחק כו' ורצה להמשיך בשבילו גם התורה דטל השמים כו' וזהו שאמר דריח בגדי עשו החמודות כמו שהן בשרשם קודם השבירה כריח שדה אשר ברכו ה' פי' כמו אותן

הריח דחק'ל תפוחים שהוא שם ב'ן שניתקנה ע"י שם מ'ה וזהו שדה אשר בירכו הוי' דייקא שהוא התיקון דשם מ'ה וא"כ אחר שיוכל עשו לבא לידי בירור בשרשו עד שיהי' במדרגת שם ב'ן שאחר הביורור משם מ'ה כו' אינו צריך לבא לידי בירור ע"י אמצעות יעקב שם מ'ה שהוא בחי' הוי"ה דאצילות כו' אלא ויתן לך האלקים כו' ודיל.

ויחלום והנה סולם מוצב כו'. הנה פי' ויחלום הוי' ל' חולם שהוא נקודה בריש אתווין ויעקב המשך המשכה זו שיהי' באפשרי להיות מציאות נקודת חולם שהוא מרומז בתיבת ויחלום ל' מפעיל שהמשיך מציאות חולם כו'. ולהבין למה דוקא ע"י יעקב נעשית המשכה זו הענין הוא מפני שהאבות נק' חגי'ת ויעקב הוא בחי' תפארת וידוע שעפ"י הקבלה שם הוי' שבבחי' תפארת הוא בניקוד חולם כידוע (כמ"ש במ"ח גבי ברכות רפאינו שהיא בברכת התפארת ולפיכך הוא בניקוד חולם ע"ש) וכידוע דרך כלל שבפסח שם הוי' שבו בניקוד סגו"ל לפי שהוא כחסד ובשבועות שהוא קבלת התורה והוא בבחי' תפארת שם הוי' שבו בניקוד חול"ם כו' והנה חול"ם הוא אותיות מוח"ל דבשבועות נק' חול"ם וביו"כ נק' מוח"ל עונות עמו כו' דהנה בשבועות כתיב ואתם תהיו ל"י ממלכת כהנים כו' ל"י בגימט' מ' וא' במדרש שהוא מ' יום שמקבלת התורה עד חטא העגל שלא היו ממלכת כהנים אלא מ' יום לבד ואח"כ כשחטאו בעגל ונשתכרו הלוחות ונעשה דין גמור שקצף עליהם ה' כו' עד שעמד משה בהר מ' יום עד יו"כ שקיבל לוחות אחרונות ונסלח לכל עונם כמ"ש סלחתי כדברייך כו' ואז נמתקו הדינים שבמ' יום הראשונים וזהו שנאמר ביו"כ שובה אלי כו' שאלי בגימט' מ"א שהוא מ' יום שמרומזים בפ' ואתם תהיו ל"י אלא שהא' ממתיק את המ' וזהו אל"י שע"י התשובה ביו"כ נמתקו הדינים ונסלח לכל עונם וכן אנכי אנכי הוא מוחה פשעך למעני שבתבת למעני יש ג"כ בראשו וסופו שני אותיות ל"י הנ"ל אלא שנמתק ונק' למעני ל' נועם כו' (כמשי"ת) כי מחמת שנרצה עונם עד שזדונות נעשו כזכיות ממש נק' נועם ל' נעימות ומתיקות שזהו היפך הדין ממש (וזהו ונרצה עונם כי עונם ג"כ אותיות נועם שזהו כאשר נהפכו לזכיות כו').

והנה להבין כ"ז יש להקדי' תחלה ענין א' והוא שרש סליחת עונות ביו"כ שהוא למעלה ממשפט התורה דאעפ"י שעפ"י משפט התורה יהי' חייב

מחמת העונות שגברו כמו אם עונות תשמר ייה שהוא ביו"ד דחכ' דאורייתא מח"ע נפקת ויכול להיות שמירת העונות גם ביו"ד דחכ' אך ביו"כ ע"י תשובה יכול להיות שיסלח לכל עונם כו' והוא מפני שביה"כ מתגלה הארה ממדריגה גבוהה מאד נעלה למעלה משרש החכ' עד ששם שוין עונות וזכויות ממש לפיכך יכול להיות שהעונות יקובלו כזכויות ממש מפני ששניהם שוין ממש בערך והשוואה א' כו'. ולהבין ביאור הענין הוא דהנה כתיב והחכ' מאין תמצא, והענין יובן דלכאורה בנפש האדם איא להשיג עוד מדריג' גבוהה למעלה יותר מבחי' החכ' רק מצד ההכרח שאנו רואים כאשר ישכיל האדם סברות חדשות בהתחכמות יתירה בהתחדשות נוספות על מה שהי' לו מקודם מזה אנו מוכרחים לומר שיש איזה מקור מציאת שפע לחכ' שממש נובעות בתמידות דאלי"כ מאין ימצא מציאת שכל וסכרא חדשה וזהו נק' בחי' משכיל שממש נובע השכל כו' אבל למעלה מבחי' המשכיל איא להשיג נפש האדם כו' אך בעולמות ע' אנו רואים בס"ק שמדברים באורות עליונים יש שם הרבה מדריגות גבוהה מעל גבוה אפי' מבחי' המשכיל כמו איא ע"י ואי"כ כו' שהם למעלה מבחי' המשכיל שנק' ח"ס (שהיא חכ' שבכתר) שהיא שרש ומקור לחכ' הגלוי' שנק' אבא דאצי' כו'. והנה מ"ש והחכ' מאין תמצא לי' מציאות איא לומר דקאי על כח המשכיל שממנו נמצא בחי' חכ' הגלוי' דלא שייך ע"ז לי' מציאות דהא כבר הי' שם בחי' חכ' זו בכח המשכיל בהעלם שנק' ח"ס ונמשך משם בגילוי ואינו אלא גילוי ההעלם לכד ולא מציאה חדשה כו' אלא בודאי שקאי על בחי' אין האמיתי שהוא בחי' כתר שבכתר שנק' ע"י כו' שממש נמצא גם בחי' המשכיל הנ"ל שהוא בחי' ח"ס הנ"ל בדרך מציאות לכד כמציאה חדשה שלא הי' שם מעולם דאיא לומר שגם בבחי' כתר שבכתר יש מקור מציאות החכ' דזהו נק' משכיל שהוא מקור למציאות החכ' אבל בבחי' אין האמיתי שהוא למעלה הרבה מכח בחי' המשכיל אין שם אפי' מקור למקור למציאות כח המשכיל כלל אלא התהוותו הוא מאין ליש בלבד בדרך מציאה ממש ואי"כ שוה לפניו להיות מקור למציאות חכ' דאצי' או למציאות דומם ועפר הגשמי ממש בשוה (או אפי' מקור למציאות גי"כ וע"ש כו') כי כולם אינו בערך כלל בשוה ממש רק התהוותם מאין ליש וזהו והחכ' מאין תמצא בחי' מציאה שלא בדרך ער"ע שנק' יש מ"ש אלא מאין האמיתי נמצא כו'. ובוה יובן מ"ש מצאתי את דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו וא' במדרש היכן מצאוהו בסדום כו' דדוד מרות קאתי ורות משני בנות לוט נמצאות בסדום כו'. והענין הוא דהנה ידוע דדוד נק' בחי' מל' דאצי' ויצא מבנות לוט בדרך ניאוף שהוא מרע דק"נ כו' וכך ישי אבי דוד בא על אשתו בטעות כו'. ולכאורה הוא דבר פלא ביותר איך אפשר שמתכלית הגסות דק"נ יצא דבר קדושה כזה כו'. אך ע"ז אמר מצאתי את דוד עבדי שהוא בדרך מציאה ממש משום דלגבי בחי' אין האמיתי שוה

ממש מציאות כח השכל דקדושה (שנקי' חיס שעי' א' והחכ' מאין תמצא בדרך מציאה לבד למציאה זו שמצא את דוד עבדו אעפ"י שהוא מקי"נ ממש אך שניהם שוים לפניו משום דבחי' חיס נמי אינו בערך כלל רק בדרך מציאה לבד וזהו מצאתי את דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו שמן הוא בחי' חכ' ושמן קדשי הוא בחי' חיס הניל משום דשרש א' להם מאין האמיתי רק בדרך מציאה לבד (ושרש הענין הוא דאבא יסד ברתא ששרש המל' הוא בבחי' החכ' ועי"כ מצאתי את דוד עבדי שהוא בחי' המל' בשמן קדשי משחתיו שהיא בחי' חיס כו'). והנה מובן מכ"ז ענין סליחת העונות ביו"כ אף לנפש החוטאת שעפ"י משפט התור' נפש החוטאת היא תמות אך ביו"כ שמתגלה האר' מבחי' אין האמיתי שלמעלה הרבה מבחי' החכ' דאורייתא נפקת משם יכול להיות שם סליחת העונות משום דפגם העונות אינו מגיע אלא ביו"ד דחכ' כמו אם עונות תשמר י"ה כו' אבל לגבי בחי' אין האמיתי שלמעלה הרבה מבחי' חיס כניל לגבי' שוין העונות וזכיות בהשוואה א' כניל דלגבי שניהם אינו בערך ויכול להיות שהעון וחטא לרצון גמור יוכל שם כו'. ובוה יובן פ"י ויחלום שהוא המשכות החולם, דהנה ענין החולם היא נקודה בריש אתון שהוא האור שאינו מאיר בתוך הכלי כו' והוא נק' בחי' חיס חכ' שבכתר כו' ולפי המבואר לעיל שגם בחי' חיס אינו בערך לגבי בחי' האין האמיתי וא"א למצוא בדרך עו"ע אלא בדרך מציאה כו' וזהו ויחלום שהמשיך תוס' שפע חדשה מבחי' אין האמיתי כדי שיוכל להיות מציאות חולים כו'. והענין הוא דגם בבחי' חולים יכול להיות עדיין שמירת עונות כמו אם עונות כו' דאורייתא מח"ע נפקת ועפ"י משפט התורה נפש החוטאת כו' ולפיכך נשברו לוחות הראשונות מחמת חטא העגל כו' משום דגבי בחי' החכ' יש בחי' דין והוא שאינו יכול לסבול את המנגד שהוא היפך לחכ' זו (וכמו חכם גדול שכאשר נתאמת אצלו האמת עפ"י החכ' אינו יכול לסבול ההיפך ביותר כו' כמ"ש במ"א) והוא כמו יריע אף יצריח על אויבי' יתגבר כו', אך כאשר נמשך תוס' חדשה מאין האמיתי או נמתקי' כל הדיני' כו' וזהו ויחלום שהמשיך תוס' חדש' מאין האמיתי כו' כניל וזהו ע"י התשובה דוקא שנהפך מחולים להיות מוח"ל ביו"כ שמתגלה בחי' אין האמיתי עד שהודונות נעשו כזכיות כו', וזהו ואתם תהיו ל"י ממלכת כהנים כו' דזהו בשבועות שהוא קבלת התורה מח"ע כו' ויש שם מקור מציאות לדין כו' שעפ"י משפט התורה ולפיכך נשברו הלוחות וביוי"כ נאי' שובו אליי' שהא' ממתיק הדינים דל"י הניל משום דהא' מורה על בחי' אין האמיתי ונמתקי' כל הדיני' כו' וזהו תבא האים ותקנח כו' א"ס הוא א' שממתיק את המ' הניל כו' אך הנה יש עוד חילוק בין מחילה לסליחה וכפרה דהנה כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וא'

בזהר שהוא כמאן דאסתכי בימא רבא כו', ופי' הענין שמי שרוחץ בימא רבא אם יש עליו איזה לכלוך המים שוטפים אותו והוא מחמת ריבוי המים מאד שיבוטל שם ברוב אבל ישנו במציאותו אלא שאינו ניכר מחמת ריבוי המים ששטפוהו כו' וזהו ענין מחילה שנמחל העון היינו שאינו עושה רושם אבל לא שנתקבל לרצון כו' אבל פי' סליחה וכפרה הוא קבלת הרצון שהוא מ'ש ונרצה עונם כו' דהנה כפרה הוא ל' קינוח שנתקנח עד שלא נשאר כלום כו' אלא אדרבה הזדונות כזכיות ממש יחשב כו' וזהו מ'ש כי ביום הזה יכפר עליכם סתם ולא הזכיר שם הוי' כי כפרה הוא למעלה משם הוי' דקאי על בחי' אין האמיתי אבל לפני הוי' תטהרו מל' טהרה מטומאה לבד כו' וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני שבתוכי למעני יש ג'כ הל' והי' אלא שנעשה לנועם ממש וזהו אנכי מי שאנכי דקאי על בחי' אין האמיתי שזדונות כזכיות יחשב עד שמקבל תענוג מזה בשוה ממש וזהו למעני ל' נעימות ומתיקות שהוא קבלת התענוג כו' ודיל'.

ענין שנא' באמהות שהיו יפ'ת ויפ'מ מה בא משה להשמיענו וכי לפושעים הוא נותן יד ח'ו שמוכיחי' מכאן הקפדה על היופי כו'. ושלמה סותר דבריו במ'ש שקר החזן והבל היופי כו' אך הענין כי בחי' היופי הוא ג'כ בשרשן למעלה מהארץ הכתר שנמשך ומאיר במל' דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן כמשל תגבורת אור השמש באויר השלישי הסמוך לארץ ביותר מבאויר האמצעי כו'. וכך לפי שבחי' מל' רגלי' יורדות לכן צריכה חיזוק מלמעלה יותר והוא ענין י'ג מדה'ר שנמשכים במל' ולכך גם למטה בסבע הבריאה הנשים יפים מהאנשים ולכן חשקו השרים פרעה ואבימלך בהם והעיקר הוי' בשרשם למעלה שהן השרים שלהם שלמעלה שחשקו לקבל יניקה מהם וכמ'ש במ'א ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה שרי פרעה שהן ב' שמות הוי' א' כסדרו וא' למפרע שהיו בה כו'. וכך היא דרכה של תורה שתוכן רצוף ענינים פנימיים העומדים ברומו של עולם והקורא בתורה וסובר שהם סיפורי מעשיות כפשוטן כתב ע'ז בס' א' שאינו מקבל שכר ע'ז כלל. והנה הלא היא כתובה על ספר הישר הכונה על ס' בראשית, שקודם לתורה, כי כל הד' ספרים הם גופי תורה בביאורי המצות ויש בהם ב' קוין ימין ושמאל עשין ולית זה כנגד זה משאיכ' ס' בראשית הוּג: בכחי' יושר וכולו בכחי' א', ולכן ארזיל יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים כו'.

וההפ"ש שבין תואר למראה הוא כי היופי בתואר היינו ענין הסידור נכון בבנין האיברים במזיגה שלא יעדיף מדת הא' או יקצר מדתו מכמו הראוי להיות לפי מדת האיברים האחרים אלא יהיו כולם שקולים וכן בד' החושים ראוי שמיעה ריח דבור יהיו כולם במזיגה ולא יהי' א' רפה והשני חזק יותר לפי ערך ממנו, ולמעלה היינו בחי' המזיגה בספ"י עליונות חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא כו' שיהי' כחו של זה כפי הראוי להיות נגד שלעומתו. והיופי במראה היינו בחי' ההידור בקלסתר פנים והוא בחי' המקיפים (שהרי מה שאין לו קלסתר פנים עכ"ז אין שינוי בעצם מזיגת האיברים אלא ההידור הוא רק השראת המקיף כו').

ענין כי שנואה לאה כו' ויאהב את רחל כו'. הטעם הוא משום שבחי' לאה היא גבוהה מאד במדרגה היינו בחי' אם הבנים שהעמידה ששה שבטים כו' ולכן לא הכירה יעקב שהוא בחי' מדות עליונות שהן למטה מהשכל כי המדות נמשכות מהשכל כמיש לפי שכלו יהולל איש ואיכ השכל עצמו הוא למעלה בערך מהם ושם הוא בחי' לאה אלא שהיא בחי' האחרונה שבשכל דהיינו בחי' אותיות המחשבה שהן לבושי השכל וע"כ נקראת לאה שהוא מלשון עייפות כמו וילאו למצוא כו' שהיא נלאה תמיד מחמת שמקבלת ההשפעה בתמידי' בלי הפסק כי המחשבה משוטטת תמיד ואפי' בחלום יחשוב וידמה כו'. ומ"מ היא למעלה מהמדות שהן למטה מהשכל לגמרי ולכן לא הכירה יעקב משאיכ רחל הוא בחי' עולם הדיבור שלמטה מכחי' המדות שהוא בחי' יעקב ולכן היתה לאה שנואה כי דבר הנעלם ומופלא מההשגה אינו אהוב ואין בו תענוג כלל משאיכ מדבר המושג הוא מתענג ולכן היתה רחל אהובה. וזה שבכניסתו את לאה הי' שלא מדעתו כי היא בחי' למעלה מהדעת שלו כנ"ל. אמנם כ"ז הוא קודם שנשאה אבל אח"כ הרי נעשה הוא בעל ומשפיע לה והיא נעשי' בחי' מקבל ממנו והיינו שירדה בחי' המחשבה מכמו שהיתה קודם בחי' לבוש להשכל בלבד ונמשכה למטה להיות מלבשת גם את המדות ונעשית בחי' מקבל מהמדות כו'.

והי' העטופים ללבן והקשורים ליעקב כו'. הנה באמת לא נזכר בע"ח ריבוי השתלשלו' המדריגות כמו שיש באמת פרטי' רבי' מאוד כו' כמיש במ"א. והנה באמת מ"ש בע"ח דקליפת נוגה סמוך סביב ממש לקדושה היא יש להפליא מאוד דאיך יתכן שקינ המעורבי' טויר תקבל שפע גם ממדריגה

התחנתנה שבכלים די"ס דקדושה כו' והלא מבשרי אחזה אדם שמתפלל מאוד
 בכוונה ויש בו בחי' גילוי אלקות ממש, איך יתכן שבמעט רגע יהי' לבכר
 נכון לקבל שום דבר רע אפי' בתערוב' כו' ועד"ז למעלה מאחר שכל בחי'
 אורות עליונות דאצי" מאירי' גם במדריגה התחנתנה שבכלי' די"ס איך יתכן
 שיסתעף מהם שום דבר גם שיהי' מעורב טו"ר כו'. אך הענין הוא דכמו
 שקי' היא ממוצעת בין הקדושה לג' קליפות הטמאות כו' כן יש הרבה עוד
 בחי' ממוצעות גם לפני ק"נ דהיינו שעד שישתלשל ק"נ דטו"ר מעורב באצי"
 כו' קדם לה תחילה התהוות דבר מבחי' הכלי' דקדושה שאינו מעורב טו"ר
 כלל רק כולו טוב והוא המקור לבחי' הטוב שמעורב טו"ר בחציו כו'. והוא
 הממוצע לבחי' בין הכלי' דקדושה לק"נ כו', כי באמת אין רע יורד מלמעלה
 כלום מבחי' הכלי' דקדושה כו' וד"ל. אך כדי להבין הענין למעלה איך ימצא
 בחי' ממוצע בין הקדושה לנוגה שסביב לה כו', הנה אנו רואי' למטה
 כדוגמא זו ממש בנפש האלקי כו' בהיות שאנו רואי' כמה בני"א שמייעים את
 נפשם האלקי' בהתבוננות בגדולת ה' בהשגות רבות בנפלאות ה' כו'. ולא
 יתפעל כלל בבחי' הרגשה בנפשם אלא ענין ההשגה מקפת עליהם מלמעלה
 בלבד ולא נכנסת אל תוך תוכם כלל וכלל. אך עכ"ז להיות שנפלאה מאוד
 בעיניהם גדולת ה' ורואים שלא יוכלו לקבל אורו בבחי' גילוי אור בנפשם
 נופלים ממדריגתם מאד ושפלים מאוד בעיניהם עד שיהי' בבחי' ביטול
 עצמותם לגמרי וכמו עד"מ אדם שאינו מבין הסברא מפני עומקה מתבלבל
 מחשבתו לגמרי ולא יבין כלל וכלל כמ"כ מפני קוצר וקוטן כלי קבלת אותן
 נשמות הנ"ל תתבטל לגמרי ותהי' בבחי' שפלות המדריגות מאד וזה בא
 מסיבת מיעוט האור האלקי בהם מיעוט אחר מיעוט כו' עד שלא יוכלו לקבל
 רק מעט מזעיר בלבד ואם יתוסף בהם ההארה האלקי' יתבטלו לגמרי כו'
 וד"ל והנה אותן נשמות נק' עטופים מלשון בהתעטף עלי רוחי כו' וכן תפילה
 לעני כי יעטוף כו' פי שמתעטפת רוחה בעצמותה ומהותה מפני בחי' ביטולה
 כלפי מעלה כו' כאדם המעטף א"ע בטליתו מפני הבושה מגדול ושר וכדומה
 וד"ל. אבל יש נשמות גבוהות מהם דהיינו שלא נתמעט מהם האור האלקי
 כ"כ כו' יוכלו כלי השגתם לקבל גילוי אלקות בתוך תוכם כו' ולא יתבטלו
 ממציאותם כלל אדרבה יעמדו במעמדם ויוכלו לקשר בעצמם אור גילוי
 אלקות והם הנק' קשורים פי' שאור האלקי מתקשר ומתקבל בהם בבחי'
 קליטת ההתקשרות ככל בחי' התקשרות מקבל במשפיע כו' כידוע וד"ל.

והנה מטעם זה ההפרש עוד בין ב' מדריגות הנשמות הנ"ל העטופי'
 והקשורים שבחי' העטופי' לא יוכלו להשפיע לתחתונים מהם
 במדריגה כלל כי מאחר שלעצמו לא קיבל איך ישפיע לזולתו וקי' הוא אם
 לא נכנס האור בתוכו מפני בחי' ביטולם איך יהי' במדריגת משפיע למטה כו'

אבל בחי' הקשורי' שקיבלו בעצמם אור השפע אלקי' גם ביכולתם להשפיע לזולתו ולהיות ראש ומקור לתחתונים כו' וד"ל והנה כדוגמת ב' מדריגות הנ"ל בחי' העטופי' ובחי' הקשורים בנשמות כמ"כ יובן למעלה בהיכלות עליונים במלאכי' עליונים שלפני ק"נ כו' דהיינו שיש בחי' ממוצעת בין בחי' הכלי' דקדושה ובין ק"נ והמה הנק' עטופי' כמשל הנפש אלקי' הנמוכה במדריגה שלא תוכלו לקבל רק מעט מזעיר וגם זאת המעט תתבטל ותתעטף עלי' רוחה כו' כמ"כ בחי' ממוצעת הזאת היינו אשר בחי' גילוי אור י"ס דקדושה נתמעט מיעוט אחר מיעוט כ"כ עד שיתהווה דבר שאין בכחו לקבל כ"א בריחוק מקום, ובבחי' ביטול מעצמותו הנק' עטופים כנ"ל ועדיין כולו טוב כו' והוא המקור לבחי' הטוב שבנוגה המעורב טו"ר משאי"כ בחי' הקשורי' הם האורות האלקיי' שנאחזים בבחי' כלים דקדושה שמתקבל ומתקשר בחי' האור ד"ס דאצי' כו' ולכך נק' קשורי' כנ"ל וד"ל. ומבחי' הקשורי' הללו יוכל להיות השפעה לתחתוני' ג"כ ולא מן העטופים מטעם הנ"ל מפני שבבחי' הקשורי' יש בחי' זיווג עליון במה שמתקשר בהם אור האלקי' ויוכל להוליד בדומה לו כו' משאי"כ בעטופי' וד"ל. וזהו והי' העטופי' ללבן כו', פ"י לפי שכל עבודת יעקב הי' בפיצול המקלות כו' ולהעמידם ברהטי' בשקתות המים כו' היינו להיות בחי' החסד עליון כלול מבחי' הגבורות ולהיות האהבה עזה כרשפי' אש כו' שהוא עיקר תגבורת השפע כנ"ל ויש בזה עבודה רבה דהיינו איך להיות המזיגה מבחי' החו"ג במדה נכונה לא פחות ולא יותר כו' רק כפי המצטרך ע"פ כוונת המאציל כו' והוא ענין הפצלות במקלות בציוור גוונים במיזוג במדה דוקא כמשל התפארת ביופי' כ"ד שאינו אלא לפי אופן מזג ציור הגוונים אם לערבם באופן כך או כך כו' כמ"ש במ"א וד"ל וזה שהעמיד המקלות ברהטי' בשקתות המים היינו שהעמיד האורות העליוני' בבחי' הכלי' העליונים הנק' רהטים ושקתות המים כו' כמ"ש ישקו כל חיתו כו', ובכאן הצאן הן בחי' הנשמות דאצי' לקבל שפע מרהטי' ושקתות המים הנ"ל יחמנה הצאן כו' פ"י שילידי בדומה לגווני המקום במזג נכונה כו' יחמנה הצאן בבחי' גבורות ממותקות שבחסדי' שבא מהם בחי' ההתקשרות ונק' אז צאן המקושרות כו' ויוכלו לקבל כנ"ל וגם יולידו בדומה להן צאן רבות לכך ויפרוץ האיש מאד כו' ע"י בחי' היחודים וזיווגים עליונים לבחי' הצאן הניק' קשורי' דוקא אבל צאן הנק' עטופים כנ"ל לא שתם כלל על צאן לבן כו' כי לא יוכל להיות בהם בחי' יחוד וזיווג מטעם הנ"ל וע"כ בהעטיפ' הצאן לא ישים פ"י בהיות בחי' נשמות נמוכים במדריגה עד שיתעטף רוחם כו', ולא די שלא יולידו אלא שלא יקבלו ג"כ לא ישים או המקלות ברהטי' כו' וגם כדי שלא יצא השפע לנוגה שמקבלת מבחי' העטופים ע"י שהם בחי' הממוצעים כו' וד"ל.

לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכלי, שמע ישראל וכו', להבין בחי' ישראל מהי ענינו למעלה ואיך הוא בעבודה של כל אחד ואחד מישראל וכו'. הנה צריך להבין תחלה ענין תפלה כידוע שיש ב' בחי' תורה ותפלה תפלה היא ממטה למעלה ונק' חיי שעה ותורה ממעלה למטה וכו' כמ"ש במ"א. והנה ענין תפלה מבואר הוא בפע"ח שהוא ענין שפיכת הנפש. ולהבין מהו בחי' שפיכת הנפש ומהו בחי' ולשון השפיכה הנאמר במקרא ג"כ כמ"ש ואשפוך את נפשי לפני ה' וכו'. הנה בזמן הגלות נאמר בבקשת כנסיי סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני כידוע שיש ב' בחי' באהבה ד"מ אדם התאב וחפץ במאוד לראות פנים בפנים עם אוהבו וכמו בן שיש לו געגועין על אביו שהלך ממנו ובבוא ריעו או האב אל הבן ממילא מתפשט ומתגלה מדת האהבה בהתגלות חוצה כי מה שהי' הצמאון והתשוקה בעמקות יותר כן תגדל השמחה ביתר שאת. וכמ"כ יותר מזה יהי' לעיל בהגלות נגלות ממעטה לבושי' כבי' וכמ"ש ולא יכנף עוד מוריק כו' אשר ע"ז נאמר הפכת מספדי למחול לי וכו' כי מהי שהי' המספד והצמאון וכו' יהי' בבחי' הפכת ממש וכמ"ש במ"א. ובחי' הב' של אהבה הוא בחי' אהבה שבזמן הגלות שהוא כמשל כשהוא עדיין בצמאון וכאב לבו לגעגועיו אחר אביו ולא בא עדיין וכו'. כמ"כ עכשיו נק' כנ"י בבחי' חולת אהבה (כידוע מענין חסד שבחסד וגבורו' שבחסד כמ"ש במ"א) וכמו שבכללות כנ"י דלעילא יש בחי' אהבה ותשוקה לדודה כנ"ל כמ"כ בכל פרטי נפשות ישראל צ"ל ג"כ בחי' אהבה כמ"ש ואהבת וכו' והוא ענין הציודי להוליד את האהבה ע"י הדברים המעוררים וכו' וכמ"ש וידעת היום והשבות אל לבבך שהם ב' מצוות כמבואר בהרמב"ם מ"ע לידע אותו וכו' ומ"ע לאהבה וכו' וזהו וידעת היום בחי' ידיעה וכו' והשבות אל לבבך מצות האהבה כי ב' הבחי' צריך להיות בעת עבודה שבלב זו תפלה כי זה בלא זה אינו נק' עבודה כלל כי אהבת רשפי הלב. לבד בלי שתמשך מבחי' בינה לבא וכו' אינה כלום שהוא בחי' יש גמורי' היפוך הביטול האמיתי וכו' וגם שע"ז נאמר ועד ארגיעה כו' שתיכף הוא נופל מאש הזרה שבקרבו ואין לו קיום והעבודה שתיכף אחר התפלה יהי' כלא הי' וכאלו לא התפלל כלל

ותוכלי: בבוך 749 נוסף ובפי' היחוד נאמר ג"כ.

וכו' .. מה: בבוך 749 דוקא ולא יעקב ויש להבין ענין הפרש השינוי בין יעקב לישראל ומה. ואיך: בבוך 749 וגם איך.

תפלה: בבוך 749 ובכללות הפרש ביניהם שתפלה.

מה שהי': בבוך 749 כל מה שתגדול מקודם.

מה: בבוך 749 כמה.

להוליד: בבוך 749 לעורר.

הלב: בבוך 269 אש שבלב.

נחור: בבוך 749 נוסף הרגשה עצומה.

והסימן הוא קיום המעשה המסתעף מזה וכמ"ש. הוי כל צמא לכו למים שצריך להיות הצמאון חזק שיכון לעד לרוות אותו במים וכו' משא"כ אהבה לבדה בלי התבוננות אינו רוצה כ"א הצמאון ואינו רוצה לרוות צמאונו כלל וכו' ונק' בוהר ענפין מתפרדין וכו' ומזה באים כל הנפילות וכו'. וכן בחי' ידיעה לבדה דהיינו התבוננות במוחו מבלי שיתפשט בלבו אף שהוא בחי' עבודה ואלקות מ"מ אין הדבר נוגע אליו דהיינו לעצמותו רק שמבין בשכלו וע"ז נאמר על כי אין אלקי בקרבי וכו' בקרבי דייקא ולזה צריך להיות בב' הבחי' דהיינו ההתבוננות במוחו ואהבת רשפי אש בלבו ביחד שזהו בחי' בינה לבא וד"ל. ולא שיהי' ענין ההתבוננות בבחי' סגולה להתפעלות הלב בתשוקת רשפי אש וכו' רק שמחמת שההתבוננות יהי' באורים אצלו באר היטיב בתפיסה במוחו ממילא תתפעל הלב ותתפשט מדת האהבה כו' למשל. מי שצמא למים אינו שומע מהצמאון כמ"כ. לא ישמע כלל מרשפי אש שבלבו אף שהלב בוערת וכו' וד"ל. וכמ"ש במ"א בארוכה ענין זה ע"ש.

והנה ענין ההתבוננות הוא מ"ש אח"כ. כי ה' הוא אלקים וכו'. ולהבין איך הוא הוי' אלקי הוא ענין מ"ש נעשה אדם בצלמינו כדמותינו שיש למעלה בבחי' אצי' ב' בחי' צלם ודמות ונק' בוהר דכר ונוקבא, דהנה ידוע שמל' דאצי' נק' בשם חותם כמאמר הזהר ע"פ שימני כחותם וכו' וכמ"ש הת"ז תיקון ר"ב שכיתא איהי יחודא דקוב"ה איך גליפין בה דיוקנין דלתתא וכו' ע"ש והיינו בחי' הצירופים של הבי"ע. דיוקנין דלתתא וכו' וכמ"ש בע"ח שער השמות פ"א שכל בחי' השתלשלות העולמות הכל בבחי' חותם. חותם דאצי' בבריאה וכו' ע"ש. ולהבין ענין דמות וחותם שנק' בהם מלכותו. מלכות כל עולמים מל' דאצילות דהיינו שבה מצטיירת כל פרטי הצירופי' המוטבעים בבי"ע ומושפעים ממנה וכו'. דהנה צלם הוא עצמיות הצורה ודמות הוא בחי' צורה מצורה דהיינו שיש ב' בחי' בחותם יש מיש ויש מאין למשל אותיות החקוקי' בחותם כשמכה זה החותם בשעוה נצטיירים אלו

הסימן הוא: בבוך 749 העדר.

וכמ"ש: בבוך 749 ובאמת צריך להיות כמ"ש.

שצריך: בבוך 749 כי צריך.

אינו: בבוך 749 נראה שאינו.

למשל: בבוך 749 בדומה למשל.

אינו: בבוך 749 מייגע למצוא מים ואינו.

כמ"כ: בבוך 749 נוסף כשיעמיק בטוב בירור ענין השגת אלקות.

אח"כ: בבוך 749 אחר וידעת והשבות כו'.

הוא .. הוא: בבוך 749 הוי' הוא אלקים צ"ל.

של הבי"ע: בבוך 749 דאבי"ע.

חותם: בבוך 749 נוסף היינו.

מלכותו: בבוך 749 בחי' מלכותו.

האותיות ממש על השעוה וכן כשמכה ויחתום זאת השעוה על איזה דבר אחר וכו'. הנה כל ענין ציורי אותיות הללו הם בבחי' יש מיש דהיינו שצורת האותיות בלתי אפשרי ה' שישונה בעת ההטבעה והחתימה זמ"ז לצורת אותיות אחרות מאחר שכל החתימות מצטיירות מחותם הראשון שכבר מוטבעים בתוכו האותיות בפועל בצורת אותיות אלו דוקא אף שאין ערך האותיות אלו לאלו בעצמותם ומהו' שאלוי הם בחי' חקיקה ואלו הם בבחי' בליטה מ"מ צורת האותיות הכל אחד ותיבה המצטרפת מאותיות שבחקיקה תצטרף ג"כ באותיות המצויירי' בכליטה מאחר שהכל נמשך מבחי' חותם הראשון ולזה הוא נק' יש מיש וכמשל בבואה דבבואה שהצורה המתראה בבבואה הראשונה הוא מצורת האדם איכ תהי' ג"כ מצויירת צורת הבבואה כציור האדם וכן אם מזו הבבואה תתראה ותתצטייר צורה אחרת ונק' בבואה דבבואה ג"כ לא תשונה וכו' זהו ג"כ בבחי' יש מיש ויש מאין הוא בחי' עצמיות הצורה הראשונה שבחותם הראשון עצמו שבאפשרי ה' ג"כ שישונה צורת אותיות להצטייר ולהחקק כפי חפצו ורצונו אל צורת אחרים ואותיות אחרים מאחר שהיא צורה הראשונה שאינה מצטיירת מצורה אחרת וגולם החותם מוכן לקבל כל צורה ואותיות שיש בעולם לזה בחי' אותיות המצטיירת כ"י הם יש מאין.

ולקרב הדבר אל ההסבר יותר הוא מבשרי' מג' בחי' מחשבה שבאדם דהיינו מחשבת השכל ומחשבת הדבור ומחשבת הדמיון ומעשה מחשבת השכל הוא כשמעמיק דעתו ושכלו באיזה השכלה אוי שכלו מלובש באותיות המחשבה דהיינו שכל ענין העמקות שכלו הוא ע"י שמחשב ומעמיק יותר אוי מחשבתו מלבשת את המושכל והמושכל מוקף ומלובש באותיות המחשבה כמ"ש בלק"א שגם במחשבה יש בחי' אותיות כי בודאי הוא מחשב באותיות רק שהאותיו' אין ניכרים בגילוי ממש מחמת שהוא עדיין עסוק בהעמקת שכלו ונק' מחשבת השכל לרוב העלם האותיות וכו' אך מ"מ הוא בבחי' אותיות גשמיות. שא"א לחשוב ולהעמיק בשכלו באיזה מושכל אם לא שיחשב כזה באותיות המחשבה וכו' ומחשבת הדבור הוא שאחרי שהמושכל ברור אצלו באר היטיב ואין צריך עוד להעמיק דעתו ושכלו להבינו והוא רוצה להסבירו לאחר דהיינו להגיד לו באר היטב כאשר השכל ברור אצלו

וכו': בבוך 749 יצטיירו ג"כ על דבר הגי'.

שאלו: בבוך 749 נוסף שבעצם החותם.

וכו' .. בבחי': בבוך 749 מצויר הראשון זהו ג"כ נק' בחי'.

כ"י: בבוך 392, 749 בו.

מבשרי': בבוך 749 נוסף אחזה כו' היינו.

גשמיות: בבוך 749 ממש מפני.

לזה אין צריך העמקת הדעת רק לספר ולהגיד לו ואזי הוא צריך לחשוב ולהלביש המושכל באותיות המחשבה דהיינו לחשוב את המושכל וע"י שמחשבתו טרודה ועסוקה בהמושכל אזי הפה מדברת וכו"י ובחי' זאת של מחשבה הוא ג"כ בודאי ע"י אותיות אלא שבכאן נגלים האותיות ביותר מחמת שאינו צריך להעמיק דע"ו רק לחשוב בדבר שכבר ברור אצלו נרגשים גילויי האותיות ביותר וזה נק' מחשבת הדבור שמחשב איך לדבר ובשעה שמדבר ואעפ"כ כל בחי' מחשבת זו הוא רק לחשוב השכל כנ"ל. ומחשבת הדמיון ומעשה הוא שגם שאינו צריך לחשוב זה השכל כלל ואינו רוצה כלל לטרוד מחשבתו בהבנת השכל להיות מחשב בו כנ"ל רק שהוא מחשב אותיות של השכל לבדן בלי שום הסבר כלל כידועי שכאשר איזה הלכה ברורה באר היטיב במוח המשכיל ושגורה בפיו בע"פ ממש אזי אח"כ כשמחשב בה אינו מחשב כ"א צורת האותיות לבדן ואף שהוא ג"כ בחי' השכלה ראשונה עצמה מ"מ אינו מחשב כ"א בחי' צורת האותיות וכו' או אדם ששומע שכל מחבירו המספר לו (והשכל הוא שכל פשוט) אזי אין מחשבתו טרודה כ"א בצורת האותיות לבדן אף שהוא מחשב ג"כ השכל וכנ"ל.

והנה כל ג' בחי' ומדרגות מחשבה הללו הם הכל בבחי' אותיות כמבואר בלק"א שאף מחשבה הוא בבחי' אותיות אלא שהם בדקות והעלם יותר מאותיות הדבור שמורגשות ונגלות ביותר וכו'. וג' בחי' מחשבה אלו משתלשלים הם זה למטה מזה ונמשכים ומתפשטי' זה מזה כמו אותיות מחשבת הדיבור נמשכין מאותיות מחשבת השכל כנראה בחוש שאם לא הי' מעמיק דעתו ושכלו מקודם בהמושכל בבחי' אותיות מחשבת השכל לא הי' יכול אח"כ להגידו לאחר ולהעמיקו ולהלבישו באותיות מחשבת הדבור וכן אותיות מחשבת הדמיון נמשכין מאותיות מחשבת הדיבור דהיינו שאם לא הי' השכל אצלו ברור כ"כ באר היטב שיוכל להגידו וכו"י לא הי' יכול לחשוב צורת האותיות לבדן בבחי' מחשבת הדמיון כנ"ל ובחי' התפשטו' והמשכות הללו שנמשכים ומתפשטי' זה מזה וכן אותיות הדבור ממש שנמשכין מאותיו המח' כידוע הכל נק' בבחי' יש מיש דהיינו שמאותיות הבחי' שלמעלה נמשכין ומשתלשלי' אותיות של הבחי' שלמטה הימנה בבחי' צירופי אותיות אלו דוקא דהיינו אותן האותיות שהיו בבחי' שלמעלה הימנה וא"א שישתנה

וכו': בבוך 749 לזולתו המושכל.

גילוי': בבוך 749 ממילא גילויי.

כידוע: בבוך 749 כדומה למשל.

וכו': בבוך 749 לאחר.

ובחי': בבוך 749 ואי לזאת בחי'.

לכחי' אותיות אחרים כנראה כחוש שהאותיות שהוא מחשבה א"א לו לדבר צרופי אותיות אחרים.

וכן בג' מדריגות שבמחשבה ג"כ א"א שישונה צירופי אותיות שבבחי' ומדריגה התחתונה ממה שלמעלה הימנה כנראה כחוש ומובן לכל משכיל וזה נק' בחי' יש מיש אמנם בחי' אותיות המחשבה אפי' שבמחשבת השכל לגבי מקור השכל שאינו בבחי' צירופי אותיות כלל וכלל כ"א שכל פשוט ומופשט מכל גדר וצירוף אותיות נק' בחי' יש מאין ששם אין מוטבע להיות דוקא צרופי אותיות אלו כי מצד מקור השכל בעצמו יכול להיות שיתלבש ויתגלה בבחי' צירופי אותיות אלו או באופן אחר בצירופי אותיות אחרות רק אחר שנתלבש באותיות מחשבת' השכל כפי רצון המשכיל אזי ג"כ בחי' מחשבה אחרי' שלמטה הימנה דהיינו מחשבת הדיבור ומחשבת הדמיון וכן אותיות הדבור ממש א"א להם שישונה צירופיהם מאחר שהם נמשכים ומוטבעים זה מזה בפועל ממש וכו' וכנ"ל. כמ"כ יובן למעלה למשכיל בענין השתלשלות ג' עולמות ב"ע מבחי' דבר ה' בחי' מל' דאצילות מל' מלכות כל עולמים כמ"ש ויאמר אלקים כו' אלקים הוא בחי' מל' דאצי' בבחי' כח הפועל בנפעל ואמירה הוא בחי' צירופי אותיות הדבור וכו' (ויש אמירה בלב ג"כ דהיינו בחי' אותיות המחשבה כו') איתא כזה שיש בחי' אתון גליפין וכו' דהיינו שהשתלשלו' ב"ע הוא בבחי' צירופי אותיות כידוע כל בחי' ההשתלשלות והמשכות הצירופי' בפרטיו' המדריגות שבב"ע זה למטה מזה ומושפעת ממה שלמעלה הימנה כו' הכל בבחי' יש מיש דהיינו בחי' פרטי ההשתלשלות שבעשי' כמו שד' יסודות גשמי' מקבלים מד' מחנות שבעשי' בחי' שנא'ן שבעשי' וד' מחנות שבעשי' מקבלים מד' בחי' מלאכים שביצירה ובחי' שביצי' מקבלים מבחי' מיכאל וגבריאל שבבריאה וכו' (אשר פרטיות הבחינות אין כאן מקום ביאורם כמ"ש במ"א) כל בחי' וצירופי' שבעולם התחתון משתלשל ומושפע מבחי' צירופי' שבעולם שלמעלה הימנו כאותן צירופי אותיות ממש רק שמשתלשל ונמשך למטה כו' כמו עשי' מיצי' ויצי' מבריאה ופרטי צירופי אותיות שבעולם הבריאה נמשך ומשפיע ומושפע מצירופי אתון גליפין דבגושפנקא דמלכא מל' דאצילות שהיא היא חותם המלך שבה מצטיירים כל הצירופי' שבב"ע וא"כ צירופי אותיות שבבריאה הנמשכי' מאותיות דבר ה' הוא ג"כ בבחי' יש מיש שהוא כמשל ג' בחי' צירופי אותיות המחשבה הנ"ל שנמשכי' ומתפשטי' זה מזה בבחי' יש מיש

ג': בכוך 392, 749 ליתא.

בחי' .. שבעשי': בכוך 749 ליתא.

ובחי': בכוך 749 נוסף מלאכים.

כו': בכוך 749 בשינוי הדקות ומהות.

כנ"ל. ואף שבאמת אין המשל דומה לנמשל כלל שג' בחי' אותיות המחשבה השתלשלותם והתפשטותם זה מזה הוא בדרך עלה ועלול כמו אותיות מחשבת הדבור הם בודאי ערך ויחוס א' עם אותיות מחשבת השכל רק שנתפשטו ונמשכו למטה במדריגה יותר אבל הם עצמם ג"כ בחי' אותיות להלבשת השכל וכו' והם הם עצמם בחי' אותיות הראשונות אלא שנתצמצמו להשתלשל ולהמשיך כו' משא"כ בהשתלשלות העולמות אין ערוך ויחוס כלל לבחי' עולם התחתון נגד בחי' עולם העליון כמבואר בע"ח שמל' דאצי' עתיק דבריאה ומל' דבריאה וכו' מ"מ הם בבחי' יש מיש לענין שא"א שישונה הצירופי אותיות בעולם שלמטה מצירופי אותיות עולם שלמעלה הימנו בפרטיות העולמות ב"ע וכמ"כ גם צירופי אותיות של עולם הברי' הנטבעים מצירופי דבר ה' כנ"ל א"א שישונה הצירופי באופן אחר מכאשר נצטרפו במאמרו מלכותו וכו'. והרי הוא ממש דומה למשל ג' בחי' אותיות המחשבה הנ"ל בבחי' יש מיש וכו' וכמשלי הטבעות שנטבעים מהחותם כנו' במשל הא' שא"א שישונה ההטבעה בצורת האותיות באופן אחר מ כמו שהם מוטבעים בהחותם הראשון כנ"ל. כמ"כ א"א להיות שינוי ההטבעה בצירופי' של ב"ע אחר שנחתמו בחותם המלך בחי' מל' דאצי' צירופי' אלו דוקא וזהו ונחתם בטבעת המלך אין להשיב שהיינו שא"א להשיב ולעשות צירופי' אחרים בשינוי ההטבעה בכ"ע מאחר שנחתם בטבעת המלך בחי' מל' דאצי' הנק' חותם כנ"ל. בלשון הזהר איך גליפין בה דיוקנין וכו'. אמנם צרופי אותיות שלמעלה שבעולם האצי' אפי' צירופי אותיות שבבחי' סופא דכל דרגין טבעת וחותם המלך בחי' מל' דאצי' וצירופי אותיות שבכלים דאצילות הוא בבחי' יש מאין דהיינו שאין הצירופי' מוטבעים שם בפ"מ ח"ו רק בכח שיכול להיות צירופי' כאלו או כאלו שזהו בחי' האצילות מושלל מהגבלה והטבעה בפועל ואף שמל' דאצילות נק' חותם וטבעת המלך הוא כמשל צורת צירופי אותיות הראשוני' שבלב המשכיל החוקק לחקקם בגולם הטבעת שאף שרצונו שיחקק אלו האותיות אפשר לו לשנות ולחקק אותיו' אחרות שהגולם של החותם מקבל כל הצורות וכנ"ל. וכמ"כ מל' דאצי' מקבלת כל הצירופי' עששית דמקבלת כל נהורין וכנ"ל וכמו צירופי אותיות מחשבת השכל לגבי מקור השכל שאף שאח"כ הוטבעו אותיות אלו במחשבה דוקא וכו' מ"מ בראשית המשכותם ממקור השכל שוים ממש אלו הצירופי' עם כל הצירופי' שיוכל השכל להתלבש בהם וכל צירופי אותיות הם בכח לבד במקור השכל וכו' וכנ"ל. וכן ענין כלים דאצילות אינם בחי' כלים והגבלה ממש בפועל

מצירופי: בכרך 749 נוסף אותיות.

וכו' וכמשל: בכרך 749 באופן ופשוט הנ"ל וגם כמשל.

בהחותם: בכרך 392 במהותם.

כנ"ל: בכרך 392 המל'.

ממש ח"ו כניל שאין שם הגבלה והתחלקות ח"ו כידוע (שלמיד כלים דמלי
 דאצי נעשי נרין לכי"ע) רק בחי' כלים דאצי' הוא בחי' הגבלה בכח כמשל
 אדם ההולך ג' אמות ועמד הרי הוא בחי' הגבלה ע"כ ותו לא מ"מ באמת אין
 זה הגבלה שהרי הוא יכול לילך כמה אמות עוד רק שהוא הגבלה בכח
 וברצון הנפש דהיינו שאינו רוצה לילך יותר והגבלה שבכח וברצון אין נק'
 שום הגבלה מאחר שאין מוטבע וכו'. כמ"כ יבין המשכיל בבחי' אצילות
 הממוצע בין בחי' מאציל לנבראים הכלים והצירופי' הם בבחי' כלים והגבול'
 רצון הנפש פ"י שיכול להיות כך או כך וכו' ויכול לשנות הצירופי' כרצונו
 שאין שם הטבעה בפועל ממש, כמ"כ צירופי' אותיות שבמלי' דאצילות מלי'
 כלים שלה אין מוטבעי' כלל בפועל ממש כ"א בכח כניל בבחי' יש מאין (פ"י)
 שהיש וההגבלות הכלים מהותן מהאין שעצמות מהות היש הוא האין והאין
 תמיד ניכר בהיש משא"כ בבי"ע שהוא יש מיש ממש שמהות היש הוא יש
 ממש וזהו עצמות פ"י וענין יש מאין ויש מיש והמ"י) וידוע הוא שמלי'
 מקבלת צירפ"י ממה שלמעלה וכו' עד רום המעלות שבאצילות שהוא בחי'
 אין בעצמו פ"י שאינו מלושב בשום יש כלל ועיקר והוא בחי' כתר דאציל'
 (כידוע שאין כלים לבחי' ח"י יחידה דאצילו' כי ראשית הכלים אינו מתחיל
 כ"א מנר"ן) כמבואר בע"ח שבבחי' כתר הוא תחלת המשכות מקורי' ושרשים
 להמשכות העולמות וכו' כמ"ש בראשית ברא ומתרגמינן בחוכמתא פ"י
 פנימיות חכמה בחי' ח"י שבנפש כמ"ש במ"א שפנימי' חכמה ויחידה הכל א'
 וכו' אורות בלא כלים כניל בחי' אין ושם הוא מקור ועיקר שינויי' ההטבעות
 ומשם יומשך אפי' בבי"ע צירופי' אותיות באופן אחר כמו למשל אדם העושה
 בידיו איזה כלי בציוור שחפץ בלבו מאיזה טעם שנתצמצם בלבו משכלר
 וכשרוצה לשנות הציוור מוכרח הוא לשישונה שכלו בתוספות טעם אחר וכו'
 אמנם כשיאיר עצמיות הרצון להיות הציוור באופן אחר ממילא ישונה השכל
 והמדות כו' כמ"ש במ"א (וכידוע כשהארת הכתר מאירה בפרצוף מהפכו
 מגבו' לחסדים) וזהו שעיקר שינויי' ההטבעה א"א להיות כ"א כאשר יומשך
 הארה מכתר דאצילו' וכמ"ש במ"א באריכות על ענין רחב"ד שאמר מי שאמר
 לשמן וידיק יאמר וכו' מי שאמר דייקא הוא בעל המאמר בחי' כתר דאציל'
 שמשם יכול להמשך בהשתלשלו' צירופי' אחרים אל בי"ע כידוע ממשל הנ"ל
 שכאשר ישונה הציוור במלאכת הכלי ע"י הארת הרצון ממילא כל האבר'
 נשמעי' לרצונו וד"ל. כמ"כ בחי' בי"ע בחי' אברין מארי דעינינו כו' כמ"ש
 במ"א, ישונה הטבעות צירופי' במקור דמקור וכו' בכתר דאצילות בחי' אין
 באמת כנודע שהכתר הוא אין כמ"ש והחכמה מאין תמצא (וכמ"ש במ"א פ"י)
 וטעם לזה) ובלעדי בחי' הרצון דהיינו כתר דאצי' אין יכול להיות שום שינוי
 הטבעות הצירופי' בבי"ע (כמבואר במ"א באריכות) וזהו כל ענין בקשתינו על
 שינויי' ההטבעות בלשון יהי רצון כו' רצון דייקא שיומשך בחי' עצמיות

הרצון ע"ז האופן בחי' הארת כתר דאצילות אזי ממילא יולד שינויים בחב"ד ומדות בכל פרטיות הפרצופי' ובאברי' חיצוני' דהיינו כבי"ע כנ"ל וכמבואר במ"א (וזה ג"כ טעם שבכללוי' נק' כל בחי' האצילו' יש מאין שמקבלי' מבחי' אין העליון בחי' כתר דאצי' כנ"ל). וזהו בחי' ישראל למעלה בעולם האצי' דהיינו בחי' כתר דאצי' כי ישראל הוא מלשון שר אל כי אל הוא בחי' חכמה (כידוע מהזהר מענין בחי' צירופי שמות המלאכי' שבכל צירוף יש אותיו' אל מיכאל גבריאל שהוא' נהירו דחכמתא דנהיר עלייהו כמ"ש במ"א שאף שנאמר חסד אל כל היום היינו שחסדי' נמשכים מבחי' חכמה שהוא בחי' אל כידוע מענין הקווין קו הימין חח"ן כו' כמ"ש במ"א). וזהו בחי' ישראל דלעילא שר אל שר הוא לשון שר ומושל שבחי' כתר דהיינו הרצון הוא המושל ומשתרר על כל הפרצוף וגם על בחי' חכמה (כמ"ש והחכמה מאין תמצא שכל מציאת החכמה אינו אלא נקודה א' לגבי בחי' הרצון וכמ"ש במ"א בפ"י מ"ש בע"ח אבא יונק ממזל הח' וכו' ובמקום שרצונו נוטה ממילא נמצא בחי' החכמה כמ"ש במ"א) נמצא שעיקר שינויי' ההטבעה א"א להיות כ"א בבחי' ישראל שר אל הנ"ל בחי' יחידה וכתר דאצי' כנ"ל.

ולתוספת ביאור ענין בצלמינו כדמותינו וכו' צריך להקדים שאף שנת' לעיל שאפי' בחי' מל' דאצילות וכלים שלה הם בבחי' יש מאין וכו' פי' בבחי' עצמיו' צורה הראשונה כנו' במשל הא' דהיינו שהיש הוא הוא הראשון שהוא אינו מוטבע להצטייר אחר צורה אחרת מאחר שהוא צורה הראשונה שבחקיקת החותם משא"כ צורות אחרות המוטבעים ונחתמים ע"י זה החותם הם יש מיש שכבר ישנה לצורה זו בצורת החותם כמ"כ בחי' בי"ע הוא בחי' יש מיש דהיינו שבחי' צירופי אותיות העליוני' ממש נמשכים וכו' משא"כ בחי' אצילות אפי' בחי' מל' כו' הוא בחי' יש מאין וכו' עצמיות הצורה כו' אין זה כ"א לגבי בחי' בי"ע שהם עולמות נפרדים וכו' נק' אף מל' דאצי' וכלים שלה וכו' עצמיו' הצורה בחי' יש מאין שהיא אחת ממדותיו ית' דאיהו וגרמוהי חד בהון וכו' וכידוע אבל לגבי בחי' פרטי פרצופי' שבאצילות כו' נק' גם מל' דאצי' בחי' יש מיש לגבי בחי' שלמעלה הימנה ז"א דאצילות בעלה דמטרוניתא וכו' (כידוע מענין נטל צרור וזרק בחי' פסיעה לבר כמ"ש במ"א) והוא נק' בחי' צלם יש מאין וכו' ונוק' נק' בחי' דמות כמ"ש ומראה דמות כבוד ה' וכו' דהיינו דמיון צורה שישנה כבר בעולם בחי' יש מיש (כמ"ש במ"א שאינה כ"א בחי' גילוי וכו'). וזהו ענין צלם דכר דמות נוק' וזהו מ"ש נעשה אדם בצלמינו כדמותינו אדם הוא אדם דבריאה ואדם דיצירה ועשי' כנודע שיש אדם דבריאה כו' בצלמינו כדמותינו

זו"נ יחוד הוי' ואלקים וכו' כמ"ש במ"א. וזהו מה שפעם נאמר ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וכתוב כי לא אדם הוא וכו' דהיינו שבחי' אדם הנ"ל אינו כ"א בבחי' דמות כמראה אדם בבחי' מל' דאצי' מקור צירופי אדם דבריאה וכו' משא"כ למעלה הימנה וכו' כי לא אדם הוא וכו'.

והנה נודע שבאתערותא דלתתא תלוי אתערותא דלעילא דהיינו שכל ענין בקשתינו בשינויי ההטבעות דהיינו מחי' מתימי' שיעשה שינוי בצירופי אותיות הטבעות בי"ע ועיקר שינוי ההטבעה הוא דוקא ע"י המשכות ישראל דלעילא בחי' כתר דאצילות בפרצופי האצילות להאירם ואזי יתכללו הגבורי' בחסדים וישתנו הצירופי' בטבעת המלך מלכותו מל' כ"ע וממילא יתהפכו צירופי בי"ע וכו' כנ"ל צריך לעשות העלאת מ"ן לזה ג"כ בבחי' ישראל בחי' שר אל בחי' יחידה שבנפש ועי"ז ירדו מ"ד בהארת ישראל דלעילא כתר דאצילות וכו' (כנודע כי אין הורדות מ"ד מבלי שיוקדם העלאות מ"ן).

ולחבין ענין בחי' ישראל ובחי' יחידה שבנפש אלקי' בעבודה שבכל אחד מישראל הוא ענין המבואר בווה"ק אית רצון ואית רצון וכו', והוא בהקדם מאמר רז"ל במקום שבעי"ת עומדי' אין צדיקי' גמורי' יכולים לעמוד שלכאורה אינו מוכן שהרי כל מעלות בע"ת שיש לו בחי' מסירת נפש הלא אף לצדיק יש ג"כ מסירת נפשי' כידוע וכן מעלת בע"ת שזדונות נעשו לו כזכיות והצדיק הוא כולו זכיות. רק הענין הוא כנ"ל דידוע הוא שיש ב' בחי' ברצון וכמ"ש בזהר אית רצון וכו' דהיינו בחי' רצון שבא ע"י טעם ודעת דהיינו ע"י ההתבוננו' שמבין בשכלו שכך יאתה וראוי להיות ממילא הרצון שלו נוטה לזה ואין זה העצמיות הרצה"ע כיון שהוא בא ונולד מחו"ב וזה נק' רצון התחתון כמ"ש במ"א. וזה הרצון יכול ג"כ להשתנות וכו' וכמ"כ בבחי' נפש אלקית עבודת הצדיק גמור הוא ג"כ לפי שכלו כו' דהיינו שאהבתי ויראתו והעלאת מ"ן שלו ומסירת נפשו הכל הוא לפי השגתו וידיעתו וכו' (כמבואר במ"א על משנה אם אין תורה וכו') שלא האיר עדיין בנפשו כ"א בחי' ו"ק' או בחי' חב"ד וכו', אך בחי' יחידה בחי' כתר שבנפש לא האירה בנפשו לכן כל עבודתו הכל לפי ערך השגת החב"ד וכו'. משא"כ בחי' בע"ת היינו שמאיר בנפשו בחי' כתר שבהי' דהיינו שמסירת נפשו אינו

מחי' מתימי': בכרך 749 רופא חולים.

מעלות .. בחי': בכרך 749 המעלה שנמצא בבע"ת הוא.

נפש: בכרך 749 נוסף על התורה ועבודה.

כו' .. שאהבתו: בכרך 749 והתבוננותו בתמידות ברוממות אלקי' ומאהבתו.

ו"ק: בכרך 749 נוסף מבחי' המדות.

שבה: בכרך 749 ויחידה שבנפש.

שמסירת: בכרך 749 נוסף רצונו ומסירת.

נמשך מערך השגה. כ"א בבחי' עצמיות רצון העליון כמו אדם שצר לו מאד בדבר שנוגע לעצמותו ממש אוי לבו כואב מאד ברצון התשוקה. וזו התשוקה לא יכבנה השגת השכל כלל כיון שהדבר הוא עצמיותו ממש כמו הבן הצועק לאביו וקוראו אליו שאיננו רוצה להיות יחידים מאחר שנפש הבן הוא מעצמיות נפש האב לא תבטל הצעקה והכאב לב אפי' אם יתנו לו וכו'. משא"כ אדם הנמשך אחר חבריו ואוהבו מצד קבלת השפעות טובה תהי' התשוקה לפי ערך ההשפעה והשגתו וכו' כמ"ש במ"א. כמ"כ בחי' בע"ת מסירת נפשו בצעקת הלב למעלה מטו"ד בבחי' כתר שבנפש בחי' ישראל שר אל דהיינו מחמת מסירת נפשו על עוצם ריחוקו לכן תתעורר התשוקה בלבבו עד למעלה מבחי' חכמה שבנפש כו' שנוגע לעצמותו ממש וכמ"ש בזהר בחילא דתיובתא יתיר והוא ענין מ"ש השליך נפשו מנגד שזהו ענין אמיתית מס"ג בבחי' יחידה שבה וכו' והוא כמשל ההולך במלחמה שמוסר נפשו אף לנצח וליהרג כו' שאין השכל מחייב זה כלל רק מהניצוח התקועי בעצמיותו ממש שכ"כ צר לו מאד ההיפוך שינצח. הוא מוסר נפשו בלי טו"ד אף ליהרג וכו' ומשליך נפשו מנגד וכו' כמ"כ בחי' בע"ת מחמת שמר לו מאד באמת ונגע לעצמיותו ממש כו' כי ככרי. באה נפשו כו' מסירת נפשו הוא ג"כ בבחי' עצמיות ממש שלא כפי ערך השגתו. שהוא בחי' חב"ד וכו' כ"א בבחי' יחידה שבנפש אשר בעבודת צדיק גמור א"א להגיע כל ימיו להבחי' שלו. מחמת שמ"ן שלו הכל לפי ערך ההשגה כו' ובחי' מס"ג של בע"ת דהיינו בחי' כתר ויחידה שבנפש בחי' ישראל הנ"ל נק' בשם שפיכת הנפש וכו' כמ"ש ואשפוך את נפשי וכו' דהיינו עד מיצוי הנפש ממש וכו'. והארת בחי' כתר שבנפש בבחי' הנ"ל תאיר ג"כ בבחי' חו"ג דהיינו בבחי' אהוי"ר שבנפש אלקי' רק שעל אופן זה לא יתפסו מקום כלל בחי' חו"ג שבה רק בבחי' גדפין וכו'. וביאור ענין הגדפין כמו למשל כנפים של עוף הפורח שאף שכל ענין פריחתו הוא ע"י הכנפים מ"מ אין בהם ציור תנועה עלי' וירידה כלל רק שטבעם לקבלי' את האויר ובמקום שרצון העוף תקוע לעלות

מערך ההשגה: בכרך 749 בערך ההשגה וידיעה.

שאינו: בכרך 749 מפני שהוא נשאר יחידים במקום ט"ט ויוון מצולה ואינו.

יחידים: בכרך 749 נוסף נפרד מאביו.

וכו': בכרך 749 כל מעדנים וטוב העולם.

התשוקה: בכרך 749 נוסף לא עצמיות כ"א.

התקוע: בכרך 749 המגיע.

שינצח: בכרך 749 שינוצח ח"ו לכו.

ככרי: בכרך 749 בצרה.

השגתו: בכרך 749 הטבע.

להבחי' שלו: בכרך 749 לבחי' זו.

וכו' דהיינו: בכרך 749 לפני ה'.

לקבלי': בכרך 749 לבלבל.

למעלה ד"מ אזי הם מעלין אותו ממילא ע"י בלבולם באויר שלא בצורך
 תנועתם שיהי' מוטבע בהם ענין העלי' כו' וכן בירידה כו"י שאין תנועתם
 כ"א לבלבל את האויר כנ"ל וד"ל. כמ"כ בחי' חו"ג שבנפש כשמאיר בנפש
 בחי' יחידה שבה בבחי' בעי'ת אזי החו"ג הסי' בבחי' גדפין דהיינו בלבול
 האויר שיהי' הלב הגשמי בוער ברשפי אש כו' ממילא והוא אינו שומע כלל
 מהצמאון ותשוקה מחמת שנגע עד מיצוי הנפש ממש כנ"ל ופעולת החו"ג
 בזה שהם מעלים את כל המהות ממקום זה למקום אחר דהיינו ממהות
 למהות וד"ל (כמ"ש במ"א בענין חו"ג וחוי"ב) וזהו עבודת כל אדם להיות כל
 ימיו בתשובה להאיר בנפשו בחי' יחידה שבה ולשפוך נפשו בעת התפלה
 בשפיכת נפש ממש שזהו ענין כל התפלה שמפני זה נק' בחי' שפיכת הנפש
 ומקודם צריך להיות בבחי' התבוננות בפסוד"ז וכו' כמ"ש במ"א ואח"כ שמע
 ישראל שר אל בחי' יחידה שבנפש הוי' אלקינו ה' אחד בחי' יחודא עילאה
 בחי' יחוד פרצופי דאצי' לבחי' ש"ר א"ל דלעילא כתר דאצילות וכו' שאין
 תופסים מקום כלל כו' כו"י כנ"ל וכמ"ש במ"א וד"ל. ובשכמל"ז הוא יחודא
 תתאה ביטול ביע' למל' דאצי' גושפנקא דמלכא ואיך גליפין בה דיוקנין-
 דלתתא כו' כמ"ש במ"א וד"ל. ולפי העלאת המין שלו בבחי' יחידה וכתר
 שבנפש בבחי' בעי'ת כמ"כ גורם למעלה הארת כתר דאצילות וכו' כנ"ל
 להיות שינויי' ההטבעה בכל פרטי העולמות הנ"ל.

וז"הו לא יעקב יאמר עוד שמך כ"א ישראל דווקא בחי' שר אל בחי' יחידה
 וכתר. כי שרית עם אלקים בחי' מל' דאצילות דהיינו לגרום צירופי'
 אחרים בחותם המלך מגבורו' לחסדי' ע"י הארת כתר דאצי' וכו' בחי' ישראל
 בכל פרצופי האצי' ממילא יתמתקו הגבורו' בחסדי' בהתכללות המדות
 ויחודם ע"י גילוי רצון העליון דוקא בחי' שר אל הנ"ל ממילא ישתנו צורת
 צירופי החותם בטבעת המלך בבחי' מלכותו מל' כ"ע (וכמבואר בלק"א
 בהג"ה שע"י גילוי רצה"ע מתמתקי' הגבו' בחסדי' כו' כמ"ש במ"א). ועם
 אנשים הוא בחי' אדם דבריאה אדם דיצי' אדם דעשי' (ונק' אנשים שענין
 קבלת הוא מקטנות המדות עליונות דאצי' מבחי' אנוש העליון בחי' קטנות
 המדות כידוע מענין קטנות וגדלות כמ"ש במ"א) דהיינו שממילא ישונה אופן

כו': בבוך 749 מפני.

וד"ל: בבוך 749 וממילא הוא מתעלה.

הס: בבוך 749 נוסף רק.

כו': בבוך 749 ליתא.

דיוקנין: בבוך 749 תיקונין.

בבחי': בבוך 749 נוסף ישראל בחי'.

דאצילות: בבוך 749 נוסף בחי' ישראל דלעילא.

הטבעתם ג"כ באופן אחר כמשל השתנות ציור עשיות הכלי וכו' כנ"ל וד"ל.
 ותוכל הוא בחי' שינויי הטבעה כמו אדם שמחולק עם חבירו באיזה סכרא
 מחמת שסברתו נוטה לכך ואין חבירו נוטה לו מחמת שלפי דעתו האמת עמו
 ואח"כ כשמראה לוי' שסברתו הפוכה מהאמת וזה מודה לו נק' בלשון
 המקראי שיכול לו דהיינו ענין הפיכת המהות למהות אחר כו' וכמו ב'
 אנשים המתאבקים זה עם זה וכל אחד רוצה שמהותו יעמוד ויקום ולבטל
 מהותו של האחר ואח"כ בנצוח א' לחבירו יבטל מהותו דהיינו שמקודם הי'
 תקיף בדעתו לנצח והוא מנוצח ממילא נתבטל מהותו למהות אחר וכמו
 שהי' ביעקב עם שרו של עשו זה נק' ג"כ יכול לו וכמ"ש וירא כי לא יכול
 לוי' ועם אנשים ותוכל. כמ"כ יובן למשכיל למעלה שענין שינויי הטבעות
 הצירופי' שבבי"ע שהיו מוטבעי' בפועל ממש בצירופי' ומהותי' כזה דייקא
 ובשנותם לצירופי' אחרים ולמהות אחר נק' ותוכל וד"ל. ותוכל לנוכח דהיינו
 ישראל דלעילא כו' הוא המשנה וד"ל. והכל הוא ע"י העלאת מ"ן בחי'
 יחידה שבנפש בבחי' בע"ת. ולעתיד לבא תושג זו הבחי' עצמה בשמחה
 דייקא דהיינו שיתגלה בחי' כתר דאצי' בכל פרטי הפרצופי' כו' ויגיע עד
 אפי' בפרצופי' בי"ע שלא ע"י העלאת מ"ן כלל כ"א בשמחה תצאו וד"ל. וזהו
 הפכת מספדי שמה שעכשיו בזמן הגלות אין יכולים להשיג כ"א במספד
 דהיינו בהעלאת מ"ן בבחי' בע"ת. בבחי' יחידה יהפך לעתיד למחול לי,
 בשמחה תצאו כמ"ש במ"א וד"ל, והמי'.

בעו"ה שבת פ' וישב יעקב

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. להבין ענין הכפלי בארץ
 בארץ כו"י גם להבין מ"ש אתהלך לפני ה' בארצות החיים
 שיש ב' ארצות שהם בחי' כלים לאור החיים העליונים וחיים לשון רבים.

דהיינו .. וד"ל: בכרך 749 ליתא.

ואח"כ .. לו: בכרך 749 ולא כדעת חבירו רק אח"כ כשחבירו מראה לו בראיות ברורות.

המקרא: בכרך 749 הקודש.

לנצח והוא: בכרך 749 ובלבדו לנצח לכל ועתה הוא.

לו: בכרך 749 ולהלו.

אף: בכרך 749 סוף.

בע"ת: בכרך 749 מריירות ומ"נ דבע"ת.

הכפלי: בכרך 970 גויף לשון.

כו: שם תרי ומני.

רבים: שם נוסף הוא.

דהיינו רבוי מיני חיות והלא כתי' אל חי דמשמע חיות יחידי וכן יחיד חי העולמי' כו'. אך הענין יובן ע"פ הקדמה תחלה להבין למה נק' ארץ ישראל בשם ארץ כנען. והלא חם הוא אבי כנען ומה שבח יש לא"ל בזה הנה ידוע שאולעניז עשה אלקי' כו' ומה שיש בקליפה יש דוגמתה בקדושה דהיינו - בחי' לבן ועשוי ושר המשקי' ושר הטבחים ופרעה' וא"כ גסי בני נחי' הם בקדושה ג' גוונים קשת מהארץ יסוד אבא כמ"ש במ"א דהיינו חיזור וסומק וירוק ג' גוונים חג"ת שהם מקור כל התהוות מאצי' לבריאה כידוע וז"ש שמאלה נפצה כל הארץ כו' אך בשב"כ שירדו העולמות נתגשמו מאד כידוע אז בקליפה נתגברה הגסות והשמרים מחלק הגבו' דייקא שהם עולים - יותר מדאי למטה. מטה בגבו' קשות ונשתלשל מזה לקליפת חם אבי כנען והוא חמימות רוחני' התאו' גשמי' כו' אמנם כנען דקדושה הוא בחי' גבו' קדושות וארץ כנען היינו מלי' דקדושה שמלא גבורות וקודם שנתחלקו - נק' ארץ כנען ולאחר מירוק. ותיקון נק' א"י כמ"ש בלק"ת והנה פי' כנען הוא לי' סוחר כמ"ש אשר כנעני נכבדי ארץ. כנען בידו מאוני מרמה כו' והטעם שנק' בשם כנען דוקא יובן ע"מ הסוחר הגשמי דהנה הסוחר מפזר מעות זהב וכסף ומוציא מרשותו לרשות חבירו לקנות סחורה והרי איבוד והוצא' - אך הכוונה הוא שירויח בסחורה. הרבה כסף וזהב יותר ממה שהוציא כידוע ועכ"פ עד שירויח במכירת הסחורה הנה כבר הוציא מרשותו כל מעותיו ולא נשאר מהם בידו כלום כמ"כ הנה כתיב עת אשר שליט האדם באדם לרע לו פי' שמל' דאצי' שהוא בחי' כניי כידוע נק' אדם כ"י אתם קרויים אדם כו' ואדם. דקליפה שולט בו בשעבוד הגלות כו' וה"ז כמשל פיזור מעות הסחור' כמ"כ נתפזרו ניצוצים קדושים דכניי בחומר שעבוד הגוף בגלות וישאר

כנען: בבוך 925, 970 נוסף בכל התורה.

דהיינו: שם נוסף גם.

ועשיו: שם נוסף יש בקדושה.

ופרעה: שם נוסף וכדומה.

גם: בבוך 970 נוסף ג.

נח: שם נוסף שם חם ויפת.

בקדושה: שם נוסף והם.

שהם עולים: בבוך 925, 970 (לפי) שהם עולים לירד.

יחר . . למטה: בבוך 970 מטה.

חמימות רוחני': שם ברוחניות החמימות.

שנתחלקו: שם שנמתקים.

מירוק: שם המיתוק.

ארץ: בבוך 925 גוי ובבוך 970 נוסף כר וכן.

איבוד והוצא': בבוך 925 אבד מעותיו והוציא.

בסחורה: בבוך 970 במכירת הסחורה.

כ"י: שם כמ"ש.

ואדם: בבוך 925, 970 נוסף בליעל.

ריקם מכל וכל כו'. אך הכוונה היא לתועלת ריווח גדול שיגיע מזה דהיינו שעי"ז דוקא יזכו לימוהמ"ש דכתי' עין בעין יראו שהוא תכלית השלימות אשר לא הי' דרגא כזו גם בזמן בהמ"ק כי יהי' אז גילוי אלקות מאד • במדרי' גבוה עד שיראו כל בשר כו' ויבולע המות כו' ורוח הטומאה אעביר כו'.

והנה גם אם הי' בהמ"ק קיים עד עתה לא היו זוכים למדרי' זו שהרי בימי שלמה המלך ע"ה הי' עדיין יניקת החצונים קצת וא"כ אין זה כ"א מחמת שעבוד הגלות שנתפזרו דוקא וכמשל הסוחר הנ"ל וזהו ונוגשיך צדקה שע"י נגישת האומות מרוויחי' ישראל • השלימות בתחמ"מ וכל הנחמות שיהי' לע"ל כמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה • כמ"ש במ"א וזהו בא אחיך במרמה ולקח • ברכותיך פי' כמ"ש כנען בידו מאזני מרמה שמרמה את הקונה ולקח ממנו ביותר מדמיו שהוציא עליו כו' כי מרויח הרב' כנ"ל וכמ"כ יעקב שהוא כנ"י מפזר הניצוצין מחלקו של עשוי • בכדי להשתכר ולהרויח תכלית השלימו' וזהו שבמרמה לקח יעקב ברכות עשו מטל השמים כו' וד"ל. והנה כתי' טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף פי' זהב וכסף הם אהוי"ר שכלי"י או טבעי"י שבניצוץ אלוקות בעודנה במקור חוצבה במל' דאצי' נהנין מזיו כו' כשלהבת העולה מאליה פי' הוא • בחי' רצוא ושוב וזהו לשון כסף וזהו כסף הוא אהבה כמ"ש נכסוף נכספת כו' והזהב הוא רשפי אש התשוק' להכלל כידוע והוא בחי' הגבו' כמ"ש מצפון זהב יאתה כנ"ל מאלפי לשון לימוד דהיינו מה שהיתה הנשמי' לימודה באהוי"ר במקורה כפי ערך השגתה בצמצום כו' טוב לי מהם תורת פיך מה שהרויחה הרייח הגדול בהתלבשותה בחומר הגוף ע"י תשו' ומע"ט כו' וה"ז כמשל הסוחר שמוציא זהב וכסף בשביל הרייח כמ"כ הגם שמחמת • חומר הגוף הריי האהוי"ר שלה נגרעו הרבה מכמו שהיו בעודינה במקור חוצבה קודם שירדה בגוף כידוע עכ"ז בתשובה מעומקא דלכא ניתוסף הארת אלקי' הרבה יותר מכמו שהי' לה וכמארוז"ל יפה שעה א' בתשובה כו' וד"ל והטעם שע"י התשו' דוקא תבוא לה הרייח כנ"ל הנה באמת ע"י תשובה מעומקא דליבא תגיע לדביקות

מאד: בכרך 970 נוסף נעלה.

כו': שם מן הארץ כו'.

גס . . ביהמ"ק: שם בזמן שבהמ"ק.

ישראל: בכרך 925, 970 נוסף תכלית.

וגבה: שם נוסף מאד.

ולקח: שם ויקח.

כנ"י: בכרך 970 בחי' כנ"י.

של עשיו: בכרך 925 לעשיו.

פי' הוא: בכרך 925, 970 וכי' והוא.

שמחמת: שם נוסף חושך.

נפשה. באלקי' חיים מה שלא הי' מגעת בגעה'ע והטעם הוא לפי שאין התלבשות אא"ס בעצמותו ומהותו כ"א ברעותא דליבא דוקא הוא נתפס וכמ"ש ממעמקים קראתיך הוי' ומלבד רעותא דליבא הנה למתב"כ מאחר שאינו נתפס בשום השגה אפי' בעולמות העליונים מאד וביאור הדברים כי הנה ידוע בענין אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו' פי' כל העולמות והנבראים לא נתהוו מאין ליש כ"א ממת מל' ית' וכמ"ש מל' מכ"ע וא"כ אין השגת הנבראים מגעת אלא בכח האלקים המהו' מאין ליש אבל למעל' ממת מל' לית מתב"כ מאחר שהוא למעל' מבחי' השפעה והמשכה כלל וזהו אני ראשון כו' וכמ"ש אני הוי' לא שניתי כלל. קודם שנברא העולם כו' כידוע דבמהותו ועצמותו ית' לא שייך לומר שום גדר השפעה לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב כלל ולכך אין שום מחשבה תפיסא בעצמותו אפי' מבחי' המקיפים כו'. וזהו יפה שעה א' בתשובה ומע"ט כו' שבג"ע העליון לא הי' לה שום תפיסא בעצמותו ית' אפי' מבחי' המקיפים שלה כו' אבל ע"י התשובה. מעומקא דלבא נתפסת בעצמותו ית' מפני שעומקא דלבא אין בא כ"א מצד ביטול והעדר ההשגה באלקות היינו כשמתבונן איך דלית מתב"כ כו' והוא למעל' מבחי' סובב וממלא כו' וע"י עומק הלב הנה נתפסת בעצמות אלקות בשעה שמתבונן איך שהוא ראשון כו' משא"כ בג"ע או בזמן בהמ"ק כתיב כי אתם תהיו ארץ חפץ פי' הוא גילוי אלקות בהיכל ק"ק והיינו ע"י רעותא דלבא דכנ"י הי' מתעורר למעל' חפץ העליון ורצונו ית' ונק' ארץ חפץ העליון אך הי' במדה וקצבה ודרך צמצום ההשתלשלות דהיכל ק"ק כו' אבל בזמן הגלות כתי' ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת פי' ע"י שעבוד הגלות ירויחו ריווח גדול ע"י התשובה משם ימצאו הוי' אלקי' במהותו ועצמותו וזהו משם דוקא ולא בג"ע כו' כמשל הסוחר כנ"ל וד"ל ועיקר שרש הטעם מכל הנ"ל הוא לפי שמרחק תביא לחמה היתה כאניות סוחר פי' שאחז"ל גלו לאדום שכינה עמהם דהיינו שמת מל' מחי' לע"ש כמאן דשדר כו' שהרי הם עוברי רצונו כו' והוא מסיבת הנפילה ממקום גבוה מאד כענין הידוע בשבה"כ לפני מלך. כו' שהרי ארך אפיים גדול יש בזה להשפיע מרצונו לעוברי רצונו כידוע דרצון הוי' הוא המקור האמיתי' כמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה כו' אך זהו לכוונת הריוח כנ"ל וכמ"ש היתה כאניות סוחר כו' וענין הריוח כאשר נתעלו ונתבררו הרפ"ה ניצוצין מהעוברי רצונו כו' וזהו ובקשתם משם דוקא כנ"ל ע"י תשוב' כו' וה"ו כמשל הריוח הגשמי' שהרא

נפשה: שם נפלא.

כלל: שם נוסף בין.

החשובה: שם נוסף עילאה.

מלך: בבוך 970 נוסף לבני ישראל.

מצד אמיתי יוקר הסחורה מן הדמים שהוציא כנ"ל ד"מ. יוקר הרפ"ח ניצוצין הרבה יותר כשעולים לשרשן לפני מלודי כו' מן החיות והשפע שמשפעת לע"ש כו' וד"ל לזה הטעם ג"כ נמצא ע"י תשו' מחומר הגוף להיותו נתפס בהעצמיו כנ"ל מה שלא הי' לה בג"ע כנ"ל וד"ל. וזהו בבכי יבואו ובתחנונים אובילם להיותי רעותא דלבא הנ"ל אלא מצד התשובה מן החשך הגס של חומר הגוף א"כ תהי' ההתעוררו' בבחי' מרירות גדולה ועצומה מקרב ולב איש עמוק וזו היא התשו"ע אמיתית שע"י יזכו ישראל לתכלית השלימות עין בעין יראו כנ"ל וד"ל. וזהו דוקא בבכי יבואו לימות המשיח כו'.

והנה חם הוא אבי כנען פי' כי כנען דקדושה הוא הארץ התחתונה מקור כל ההתהוות מאין ליש והוא מלא גבור' קדושות דהיינו הצמאון וההסתלקות כמ"ש אלקי' אל דמי לך כו' וכמ"ש בזה"ק על ענין הסיבי עיניך כו' דמוקדין ל' בשילהובי דרחימותא כו' וכמ"כ למטה באדם התחתון ענין זה הוא בחי' יראה תתא' להתבונן איך שמלכותך הוא מכ"ע ויוליד ממנה אוי"ר בגילוי הלב ברשפי אש הצמאון כו' וזהו חם הוא אבי כנען פי' בין למעל' בין למטה ברשפי אש והצמאון הנק' חם דקדושה והוא אבי כנען שהוא מגביה ומרומם את האדם למעל' למעל' להיכלל במקורא דכולא כו' וד"ל ואח"כ יוכל האדם להגיע לבחי' רעותא דלבא הנ"ל שהוא פנימי נקודת הלב להתמרמר על חשך הגוף מעומק הלב כו' שהוא מדרי' גבוה הרבה יותר כנ"ל שבה יוכל להתקשר בהעצמי א"ס ב"ה. וזהו כנען בידו מאזני מרמה פי' שבתחלה מוצא זהבו וכספו הן האהוי"ר שלו הטבעיי' ברשפי אש כנ"ל ואח"כ מאזני מרמה בידו להרויח ריוח גדול להתקשר בהעצמי כנ"ל ע"י תשו' עילאה וד"ל כו'. וזהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל כו' דהנה אנו רואים דגנבא על פום מחתרתא רתמנא קרי' והלא הוא העובר עבירה ומוכיר שם הוי' שיושיעם וזהו תרתי דסתרי אך באמת מה שימצא בלבבו בשעה ההיא ב' היפכים אינם ב' היפכי' אצלו כי נקוד' לבבו סר מאחרי ה'. ועומד ברשעתו לעבור על רצון ה' ומה שמוכיר שם ה' ובוטח בו כל אלו המי' באמת בנקודת לבבו וממילא הי' שב בתשו' ולא הי' גונב לעבור על רצון ה' אך ענין הזכירה הוא בדרך מעביר לבד במוחו ושכלו אינו באמת ולכך אינו סותר כלל למה שעובר עבירה כו' וז"ש לכל אשר יקראוהו באמת פי'

כנ"ל ד"מ: בבוך 925, 970 כו' כו (970 הוא) עדימ.

מלוד: שם נוסף מלך.

להיות: שם נוסף כי.

הניל: בבוך 925 נוסף אינה.

כל . . . המ: בבוך 925, 970 כו' אלו הי'.

בנקודת הלב מעומקא וממילא הי' נמשך אחר ה' כל היום והי' נשמר מכל רע מפני שהוא סותר לנקודת לבבו והי' בעיניו כב' הפכים ממש כו' אך אם לא הי' קריאתו באמת בתפלתו רק בחיצוני' הלב בדרך מעביר לבד לכך אחר התפי' אף שרחמנא קרי' בכל עת מוכן הוא לימשך אחר הרע כו' ואין זה תרתי דסתרי בעיניו כו' וד"ל. ועיקר שרש הטעם בזה היא לפי שנקודת הלב הוא ילמעל' מן הטעם והדעת ולכך הוא בכחי' ביטול אמיתית בעצמותו לה' לבדו ע"כ ישרה בו אור אלקי' וממילא נשמר מכל רע כי לא יגור במגורו רע כו' אבל החצוני' שמתפעל מצד ההתבוננות לבד כאשר חלפה ועברה השגת אלקות ממילא מתבטל ההתפעלות כי בטל דבר בטילה אה' כו' משא"כ באה"ר שאינה תלו' בטו"ד כלל אינה בטילה כל היום. כל תמוט כל היום. גם אחר זמן רב אחר התפי' כו' וד"ל וזהו קרוב ה' לכל קוראיו באמת דוקא כ"י קרוב ה' הוא השראת עצמיות אלקות בכל אשר יקראהו בנקוד' הלב בעומקו כנ"ל וזהו באמת ושפת אמת תיכון לעד וד"ל. והנה כתי' הקל קול יעקב קדמאה חסר וא"ו קלא דלא אשתמע ובתראה בואו קלא דאשתמע כמ"ש בזה"ק. וביאור הדברי' הנה תחלה יל"ה ענין יעקב יוד עקב פי' חכ"ע חכים ולא בחכ' ידיעא נק' יוד כנודע וכשנמשכת מראש המדרי' שבה להתגלות בדיבור בסוף המדרי' נק' יוד עקב עד"מ הדיבור של אדם הוא בחי' עקב ובחי' רגל של החכ' עצמה שהוא המשכיל ונק' ראש בחי' הג"ר דחכ' וכשנמשכ' הג"ר דחכ' עד העקבי' נק' אז יעקב יוד עקב שהיוד מתגלה בעקב כו' וד"ל עד"ז הוא בחי' יעקב הוא המבריח מן הקא"ק מראש כל דרגי' עד סוף כל המדרי' הנק' רגלי יעקב בחי' השפעה מעילה לעלול כו' אך להעקביים אלו הרי נמשך מראש ומוחין שבעילה כו' ונק' המשכ' זו מראש אל הסוף מהמשפיע עצמו בשם יעקב וד"ל. ועד"ז ענין יעקב בכל פרצוף דאצי' כידוע עד"מ הידוע מן הקול שהוא ג"כ ההמשכה בעצם המשפיע מראשו לסופו כמו שאנו רואים בגילוי מצפון האותי' המח' להבל הלב שהוא הנק' קלא פנימא' פי' קול ההמשכ' מהמח' אל הלב וכן פנימי' הלב לחצוני' נק' ג"כ קלא פנימאה דלא אשתמע אבל מהבל הלב אל ה' מוצאות הגם שהוא ג"כ קול יעקב מאחר שהוא המשכת הלב עדיין ואין שייך אל הדיבור של ה' מוצאות. שהיא עיקר קול הנשמע כו' וד"ל.

כל היום: שם לעולם.

כ"י: בבוך 970 פי'.

נק': בבוך 970 נוסף עקב (925 דהיינו).

הג"ר: בבוך 925 האור . . האור.

דרגין: בבוך 925, 970 נוסף בכל עולם ועולם לפי ערכו וכענין ועמדו רגלי ביום ההוא וכו' והארץ הדום

רגליו כו' אני מקום רגלי אכבד כו' הכוונה היא.

מוצאות: שם כו' מ"מ קלא דאשתמע נק' מאחר שסופו להתגלות בקול הדבור מכ"ש קול הדבור עצמו

מה' מוצאות.

והנה עתה יבון הקל קול יעקב קדמאה חסר ואו להורות על פנימיו נקודת הלב כשמתגלה בלב ואו שורה בו האור אלקי דלמת"ב כו' דהיינו אור התורה החכ' עצמה חכים ולא בחכ' ידיעא דלית מח' והשגה נגלית תב"כ כי טעמי סודות התומ"צ לא נתגלו כידוע והוא כידוע הטעם לרצון של המצוה למה המצוה כך כו' כך. הוא בחי' ח"ס דאריך אנפין כו' ובהיותו בבחי' נקודת הלב דוקא אזי היא הביטול מעצמותו. כנ"ל אך מה שקול בתראה שהוא קול תורה יוד עקב הוא בואו היינו לפי שהתו' הוא סתים וגלי' כידוע שאע"פ שסודותיו נעלמים אבל אותיו' תושב"כ ושבע"פ גלויים הם והר"ז כמשל הדיבור שנק' עקב לגבי ג"ר דחכ' כמ"כ אותיו' מהתו' בחי' עקב הוא לגבי סודותיו שבה כו' והקורא באותיו' התור' הנה הוא ממשיך מהעלם חכמת התורה לידי גילוי אותיו' הדיבור ונמצא הוא קלא דמשתמע כנ"ל אמנם להיות כי חכ' שבתו' הוא מבחי' עצמיות אלקו' דלית מח' כו' שלא ישרה כ"א בדבר שהיא תכלית הביטול כידוע לכך דוקא בנקודת הלב קלא פנימאה כנ"ל ואו יכול לבא לידי קלא בתרא' של תורה כנ"ל וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך דבר ה' זו הלכה היינו אותיו' התורה שהם עקביי' דג"ר כו' וכמו הדיבור וכנ"ל וכידוע כתנאי' ואמוראים שנק'. מאן מלכא רבנן להיות כי הם בתכלית הביטול לגבי ח"ע שבתו' דלכך הם גוזרים בדבריהם להיות המצות מעשיו' כך כו'. והרבה הם גבוהים מבחי' המעשה עצמה של המצוה שאינו אלא כעבד חסר אל מצות. אדונו כו' והם נמשלו לשלוחי האדון שמצוים לעשות כך כו' ולכן מתניתא מלכתא כו' ואם היו תופסים קצת מקום ויש בלתי ביטול אמיתי לא היו יכולים לגזור כו' אך מפני תכלית ביטולם ה"ז כאלו המלך בעצמו גזור ע"י דיבורו כמ"ש במ"א וד"ל.

וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו וישב הוא ענין השפלה גדולה מן העצמיות עד"מ ישיבה גשמיות באדם התחתון הנה כופף קומתו בישיבתו ומתצמצם בעצמותו כשיושב כו' כמ"כ השפלה וכפיפה גדולה הוא ליעקב יוד עקב שישב במגורי אביו כו' כי הנה לשון מגורי יש בו ב' פירושי' הא' לשון יראה והב' לשון אוצר כמו מגורה פירות שנעצרו שנאספו ונתאספו בכלי א' כנ"ל, וכמ"כ עד"מ הביטול אמיתי דרעותא דלבא הנ"ל הוא בחי' יראה-עילאה ירא בושת והן יראת ה'. היא חכ' דהיינו שהירא' הוא בחי'

כו' כד: בבוך 925 ולא כד כו' כי.

מעצמותו: בבוך 925, 970 נוסף לכך או כלי ומכון שישרה בו חכמת התורה שהוא היוד.

שנק': שם נוסף מלכים.

כו': בבוך 970 ולא כד.

שנאספו: בבוך 925 ליתא.

שהירא': בבוך 925, 970 נוסף עילאה.

כלי להשראת אור החכ' העצמיו' שבה ישכון תמיד שפע החכ' משא"כ בדבר שהוא נתפס ליש כידוע (ובאמת יר"ע הוא מדת ענווה שהוא הביטול במציאות והיינו מה שעשתה יראה עטרה לראשה היא המשכת המוחין עשתה לה ענוו' עקב וד"ל) וזהו שנק' אוצר של יראת שמים כמ"ש יראת ה' היא אוצרו לפי שיר"ע כמשל האוצר שנתאספו ונתקבצו בו פירות והתבואות והרא כללי להתקיים ולשכון בו בתמידות שפע החכ"ע כמארז"ל אין התו' מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כאלו הוא אין או במי שממית עצמו עלי' כו' וד"ל וזהו שנק' ארץ מגורי אביו הוא מתכ"ע חכים ולא בתכמה ידיע כו' כנ"ל וד"ל ומגורת לשון אסיפ' וקיבוץ החכ' הוא ביר"ע שנק' ארץ מגורי אביו אוצר החכ' כו' וד"ל וזהו וישב יעקב כמבואר למעל' שיווד עקב הוא ענין המשכת החכ' מעצמיות בסוף כל דרגין שבה עצמה כנ"ל והיוד עקב ענין קולו של תו' כו' וא"כ מה שנמשך יוד עקב הוה ברעותא דלבא הנ"ל הוא השפלה גדולה ועצומה כמשל אסיפת התבואה לתוך האוצר כנ"ל אך מ"מ נתיישב בה יעקב כי הוא בחי' כלי ומכון להתקיים בה ימים רבים בהצנע והסתר עד עת קץ שיתגלה הצפון בהי' כמשי"ת בעו"ה וד"ל.

ועתה יובן ענין הכפל בארץ מגורי אביו בארץ כנען, וכמ"ש אתהלך לפני ה' בארצות כו' כי הנה הענווה הוא הביטול האמיתית ברעותא דלבא היינו בחי' ארץ העליונה פרוץ לאה כו' ובחי' עקביי' דלאה נכנסים תוך ראש רחל והיינו מה שעשתה יראה כו' עשתה ענווה פי' כמו שהביטול במציאות כלי לאור החכ' עצמי' וע"י נעשה יחוד דאו"א כו' כמ"כ ע"י יראה תתאה בחי' ארץ התחתונה נק' כנען נעשית יחודאי דו"נ. וזהו אתהלך לפני הוי' בארצות החיים ב' יחודים, ולכך נא' חיים ל' רבים כנ"ל. וביאור הדבר יובן מ"ש והוכן בחדס כסא שכסא המל' דאצי' בבי"ע להיות כי הפועל אלקי' בנפעלים להיות מאין ליש כו' הוכנו בחס"ע דז"א דהיינו ג"כ ענין יעקב יוד עקב אלא שהוא בחי' יעקב התחתון שבמדות דאצי' כמשל מוצאת קול הכל הלב אל הדיבור וזהו יחוד יעקב ורחל כו' והיינו ג"כ ענין ישיבה והשפלה ממדות העצמי' להיות נובעים אל הדיבור עליון כו' וזהו וישב יעקב גם בארץ כנען הוא מדת מל' דיבור העליון שמסתתר בבי"ע להחיות רוח שפלים כידוע הוא ע"י ישיבה והשפלה ג"כ מן העצמות כנ"ל בארץ

יראה: בבוך 925 נוסף תתאה.

להתקיים: בבוך 925, 970 נוסף בו ימים רבים כו' כמ"כ בענווה והביטול האמיתי הוא בחי' אוצר וכלי להתקיים בו.

כה: שם נוסף כמו שיהי' לעיל.

יחודא: שם נוסף תתאה.

נובעים: בבוך 970 נוגע.

עליונה לגבי חכ' וד"ל וכמ"כ למטה בניצוץ אלקי' הוא ענין יראה תתאה החיצוני' שהוא כלי ומכון להיות בה שפע האה' העליונה כו' וע"י אתעדל"ת ביחוד אהוי"ר זו כמ"כ נעשה למעל' ענין יחוד חס"עי. בכסא כו' וד"ל וזהו אתהלך לפני ה' פ"י היחוד נק' בשם הילוך כי הוא ענין הדיבוק של התחתון בעליון כו' והילוך זה לפני ה' בב' הארצות בארץ עליונה לחברה עם החכ' שיוגנו בה כנ"ל ובארץ התחתונה שיהי' ה' שורה באצ"י וד"ל. והנה לע"ל כתי' ולא יהי' עוד כנעני בבית ה' צבאות ביום ההוא פ"י כי הנה מבואר למעל' ענין כנען שהיא כמשל ריוח הסוחר הנ"ל שמרויח בסחורתו ע"י שיקח הרבה יותר מדמים שהוציא והנמשל הוא להעלות רפ"ח ניצוצין שנתבררו שמצד מקורם בשרשם קודם שנפלו בשבירה כידוע ע"כ תקרא מדת מל' המכברת בשם ארץ כנען, וזהו טעמה כי טוב סחרה פ"י הסחורות והמו"מ שלה הוא טוב מאד כי לא יכבה בלילה נרה דהיינו שמכברת בעוד לילה וחושך ומעלה את הרפ"ח ניצוצין בהארת נר ה' כמ"ש במ"א ועי"ז תרויח ריוח גדול כנ"ל והנה ריוח הזה יאצר ויחסין בבית האוצר כמשל הסוחר הגשמי שגם לאחר שירויח לא ירצה להוציאם כ"א מצפונם ומטמינם באוצרו להיות מוכנים לעת מועד להגלות ביחד כל מה שהרויח בכל ימי עמלו כו' אבל בעת עסקו ועמלו במו"מ יכנוס מעט לאוצרו ואוצרו צרור וחתום מעין כל כו' כך עד"ז כל הברורים מרפ"ח ניצוצין אין אלא להוסיף אורות באצ"י בכפל כפלי"י כמ"ש כי טוב סחרה כו' אך אינם בגילוי כ"א בהעלם גדול צרור וחתום עד עת קץ הגאולה והיינו באלף הז' בימות המשיח שיפתחו אוצר העליון דיראה עילאה ותתאה. שהן אוצרות החיים בשם אוצרות כי הם ענין אוצרות חיים העליוני' שמאספין ויקבצו בהם להיות מכוסה ונעלם בהם עד עת מועד וכענין המבואר במ"א בפסוק מתן בסתר כו' וד"ל. והנה ההפרש בין אוצר וכלי שהכלי מוכנת לפתוח מיד והאוצר לא יפתח עד זמן רב דוקא כידוע כמ"כ אור החכ' עילאה שנאצלת ביראה עילאה הנ"ל נעלמות היא בה עד עת מועד בימוה"מ דכתי' אז עין בעין יראו כו' משאי"כ אם לא הי' שעבוד הגלות לא הי' ענין הרויח מהעלאת מ"ז דרפ"ח ניצוצין כו' מה שיאצר ויחסין כו' ע"כ בזמן בהמ"ק לא הי' מדרי' עין בעין כמו שיהי' לע"ל כו' וד"ל. וזהו ולא יהי' עוד כנעני בבית ה' צבאות פ"י ה' צבאות ידוע שהוא ענין היחוד עליון דאו"א וזו"נ כו' וע"י הכנעני של סחורות המו"מ מהעלאת הניצוצין נעשה היחודי' כנ"ל ע"פ אתהלך לפני

 חס"ע: בבוך 925 חכ' עילאה.

באצ"י: בבוך 925, 970 באלקים.

ותתאה: בבוך 970 ויראה תתאה כנ"ל ויתגלה כל הריח של שית אלפי שנין וד"ל ולכן נק' יראה עילאה

ויראה תתאה.

הוי' כו' אבל לע"ל כשכבר נתגלה מה שהי' טמון באוצר הנה לא יהי' סיבת היחודים אז מצד העלאת מ"נ מהברורי' כ"א יהי' עין בעין כו' מצד העצמות דהיינו מאשר שכבר הרויחה כו' וד"ל וזהו לא יהי' כנעניי והנה מ"ש (בישעי') לא יאצר ולא יחסן כ"א ליושבים לפני הוי' יהי' סחרה כו' הכוונה על שלע"ל לא יהי' כוונות היחודי' בשביל התועלת של הרייח להאצר עוד כנ"ל כ"א יהי' קודש לה' ליושבי' לפני הוי' כו' וזהו שביום ההוא דוקא לא יהי' כנעני כו' וד"ל.

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען דאיתא הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה ולכאורה הוא תמוה והענין הוא דהנה יש אצל מלך ג' מיני עבדים כת אחת שרואים פני המלך תמיד והם השרים שלו והם עובדים אותו מיראה גדולה מחמת שרואים תמידי עצם כבוד מלכותו וממשלתו ויש כת אחת שאינם רואים אותו רק לפעמים וכשבאים לפניו אומרים שירות ותשבחות ויש כת אחר שאינם רואים אותו כלל רק שהם עובדים אותו לדבורו ומצותיו ועושים צויו מה ששולח להם ע"י שילוחי איגרת. והם נק' עם הארץ. והנה השי"ת מחי' כל העולמות עליונים ותחתונים והיא פליאה גדולה איך שהשי"ת איס מצמצם עצמו לחיות עולמות

כנעני: שם נוסף לע"ל.

יהי': שם נוסף עוד.

דאיתא: בבוך 268 איתא בגמרא.

והענין הוא: בבוך 268 אבל הענין. מכאן עד משחה שמרים — נדפס גם לקמן בחי' ע' תקנה. יש .. שלו והם: בבוך 109, 877 אצל המלך יש כמה מינים וכמה כתות יש מיני שרים שרואים פניו תמיד פני מלך ועליהם וודאי לא שייך לומר מלך שהם.

תמיד: בבוך 268 נוסף כבוד המלך.

שהם .. אגרות: בבוך 109, 877 שומעים דבריו וציווי ששולח ע"י אגרת ואעפ"י שאין רואים אותו.

הארץ: בבוך 109, 877 נוסף וזהו עיקר העבודה וע"ז שייך לומר מלך על כת שרחוקים ממנו ושומעים ציווי המלך וזהו עיקר המלך כאשר דבר מלך שלטון כך יש כמה בחי' ישראל ועיקר המלוכה על אילו שנק' בחי' עבודה ואעפ"י שאין מבין שום דבר רק שומעין לציוי ומדבק כל מחשבתו ודיבורו וחיותו לו ית' בתו' ותפילה דהנה הם הרוב וזהו כרוב עם הדרת מלך דהנה הם הרוב שאין רואים פני מלך ואצל בחי' שיש רוב אומות דהיינו המסרת אלקות שם שייך יותר הדרת מלך וזהו אינם יכולים לעשות רק ישראל שהם המעט מכל האומות וכו' שיכולים למעט עצמם ולהפקיר א"ע מכל וכל משאיכ האומות שהם נק' אומות מלשון האם של העוה"ז שרוצים הכל לעצמן והם נחשבו בעיניהם ליש ועליהם נא' ואעשה להם משתה משנים משתה שמרים וכו'.

והיא .. עצמו: בבוך 268 ואיך הוא הדבר מא"ס ב"ה מצמצם א"ע.

אך הענין דהנה כתיב גמ"ג שומר וגבוהים עליהם ואי' דע מה למעלה ממך דהנה השי"ת מחי' וממכ"ע תחות כ"ע אפי' הנשמה ממלא כל הגוף ומחי' אותו ומצמצם וא"ס בעצמו מחי' ג"כ כל העולמות אך אינו דומה כי הנשמה מתפשטת בכל הגוף רמ"ח אברין ושס"ה גידין משא"כ החיות מהשי"ת נתפשטת ג"כ בכל האברין ובלתי זאת לא הי' יכול לעשות שום אבר מאומה ומ"מ החיות של כל אבר גבוה ממנו ומחי' אותו מלמעלה למשל כמה מינ' התקרבות יש בעולם כמו ב' אוהבים או ב' שותפים או אב ובנו ויש התקרבות מלך עם עמו שהוא ג"כ התקרבות שעושה כל צרכי עמו ומ"מ בכל בחי' התקרבות קרבות. שלו הוא גבוה מהם ובלתי זה לא הי' נק' מלך עליהם כך השי"ת מחי' כל העולמות ע"י שאין מלך בלא עם ממ"כ עולמים ומחמת זה יכול להיות איזה התקרב' עמו אך מ"מ הוא גבוה מעליהם וזה דע מה למעלה ממך גבוה אעפ"י שמחי' אותך והנה כמו שישי' ג' מיני עבדים כנו' כך יש ג' בחי' אצל האדם מחשבה שכלי דבור ומעשה והנה ע"י שממשיך עליו מ"ש במצות מעשיות שעושה בידיים כגון סוכה ולולב. מחי' בחי' עשי' דהיינו הגוף שלו שיכול לילך ברגליים וליקח בידיים מחמת התקרבות הנ"ל ומחמת שממשיך עליו מ"ש ע"י דבור דהיינו תורה ותפלה שרות ותשבחות מחי' מחמת התקרבות הנ"ל בחי' דבור שלו שיכול לדבר ובשכלו שיעשה. התבוננות בגדולת הבורא ית' דע את אלקי אביך ועבדהו והי' בחי' יראה מחי' את שכלו ונותן לו. שכל טוב ובלתי זה לא הי' יכול

גמ"ג: שם כי גבוה מעל גבוה.

ואי' בבוך 268 נוסף בגמ'.

מחד: בבוך 109, 877 נוסף והוא תמוה מה למעלה ממך.

מחי' וממכ"ע: בכל הנ"ל ממכ"ע ובבוך 109, 954 נוסף וסוכ"ע.

תחות כ"ע: בבוך 109 ליתא ובבוך 268 ואסתר כ"ע.

אפי' בבוך 268 ליתא, ובבוך 109, 788 דהנה.

ומצמצם: בבוך 109, 268, 877, 954 ליתא.

האברין: בבוך 109 הנבראים.

אוהבים: בבוך 109, 268 נוסף או (268 שני) אחים.

קרבות: בכל הנ"ל ליתא.

עמו .. מ"מ: בבוך 268 עם עמו ומ"מ.

שיש: בבוך 109, 268 נוסף אצל מלך.

שכל: בבוך 268 ליתא.

ולולב: בבוך 109, 877 נוסף ציצית.

מחמת: בכל הנ"ל ליתא.

הנ"ל: בבוך 268 הלז.

ובשכלו שיעשה: בבוך 109, 877 ומחמת שממשיך עליו מ"ש שכלו שעושה ובבוך 268 ומחמת שמחשב בשכלו ועושה.

והי' בבוך 109, 268 והוא.

מחי': בבוך 268 נוסף בהקרה זו.

לו: בבוך 268 נוסף השי'.

שום אדם לחיות ואעפ"י שיש ג"כ כמה גוים שחיים. אך זה אינו נק' חיים שרשעים בחייהם קרואים מתים כנז' לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהוא בחי' מדו"מ אצלו כיי ית' ויש ג' מיני כבוד אצל אדם. שיוכל לכבד את בוראו בג' בחי' אלו כנ"ל וע"י ממשך ג' בחי' להי' לחיות מאתו הג' בחי' שלו כנ"ל וזהו יראת ה' לחיים שע"י יראה מחי' אותו והנה אם רואים שכל האומות שלווים ושקטים וישראל להיפך כנ"ל וזהו כ"א מישראל. אפי' פושעי ישראל ממשך עליו באיזה מצווה מ"ש וזהו מחי' אותו וזהו ע"י בחי' מלכות כמשל הנ"ל ומלך במשפט יעמיד ארץ מחמת שהוא מלך עליהם מדקדק עמהם וזהו יותר ויותר. חייהם שהתקרבות שלו יותר חייהם. משא"כ האומות שפורקים עול מעליהם ואין להם שום מלכות והחיות שלהם אינם חיים כו' ויש להם כל טוב. אך דהנה יש צדיק וטוב לו צב"צ והענין שאביו ע"י המשכתו נותן לו חיים וזהו וישב יעקב בארץ לשון ישיבה בשלום הוא מחמת ארץ מגורי אביו הוא בחי' יראה שיצחק ה' בחי' יראה שלמד את תורת ה' מיראה וזהו ופחד יצחק אברהם למד מאהבה ויצחק מיראה. וזהו בארץ כנען שע"י יראה נעשה נכנע וזהו וישב ע"י בחי' שהמשיך חיים לעולם המשיך לו חיים. ולכן ה' יכול לישב בשלווה ודום. דהנה הענין מובן שאביו ה' צדיק והמשיך מ"ש בעולם והמשיך חיים לעולם. ממילא החיים נשארו והמשפט אין עליו, כדאי' האב זוכה לבנו בנוי בכח ועושר הוא כנ"ל וזה שיש לנו זכות אבות ולכן יש לנו איזה תקומה משא"כ כ"א לעצמו

שחיים: בכל הנ"ל נוסף ומדברים ויש להם שכל (טוב) וכל טוב העוה"ז בלא זה.
 כנז': בבוך 109, 877, 954 אבל (באמת) אינו יכול להיות כ"א (ע"ד) כנזכר דכתיב.
 כ"י: בבוך 109, 877 ליתא, ובבוך 268 כו'.
 אצל האדם: בבוך 268 ולכן האדם.
 לה': בבוך 268, 954 לעצמו.
 וזהו: בבוך 268, 954 נוסף הו'.
 אס': בבוך 268 אנו.
 וזהו .. מישראל: בבוך 286, 954 לפי שכל ישראל.
 ויותר: בבוך 109 ליתא.
 חייהם: בבוך 268 נוסף והוא העמדת ארץ שצדיקים במיתתו קרוים חיים.
 משא"כ .. טוב: בבוך 109, 877 והוא העמדת ארץ שצדיקים במיתתם קרוים חיים כי יש להם כל טוב.
 כו' .. ויש: בבוך 268 כנ"ל ולכן יש.
 יש: בבוך 109 מ"ש.
 הוא בחי' .. מיראה: בבוך 268 בחי' יצחק שעכד את ה' ביראה.
 חיים: בבוך 286, 954 נוסף יראת ה' לחיים כאמור.
 ודום: בבוך 109, 877 ודו"ק, בבוך 286, 954 ליתא.
 והמשיך: בבוך 109 ג' ביראה.
 שאביו .. בעולם והמשיך: בבוך 186, 954 למה כ"צ טוב לו כי מאחר שאביו ביראתו המשיך לו.
 לעולם: בבוך 268 נוסף מעולם החיים.
 נשאר: בבוך 268, 954 נוסף למטה.

אינו יכול להמשיך לו טובה מחמתו כנ"ל דהנה באתדל"ת אתדל"ע שבאמת • בעולם הבא יש משפט לרשעים ולאומות מחמת והי"י בעצמו נוהג משא"כ בעוה"ז שאין הוא ית' יכול לצמצם ואינו • רק ע"י המשכות שממשיכין מאתו חיות בעבודתו • ועי"ז הוא התקרבו והכל ע"י בחירתו לפי מה שממשיך עליו מלכותו הוא יותר עליו • ובמשפט כו"י וזהו וסביביו נשערה מאד וזהו מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך משא"כ מי שפורק עול ח"ו לגמרי הוא הפקרי • לא יחפץ כסיל בתבונה וזהו שכתב ישעי' הנביא ע"ה כי כבוד העם • בפיו ובשפתיו כבדוני וליבם רחוק ממני ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבניו תסתתר ולכאורה מה זה עונש ע"ז אך הוא כנ"ל מחמת שאינם עובדים הש"י רק בבחי' דבור ולא במדע • ושכלי • לכן אין להם חיות להשכל שלהם וזהו ואבדה חכמת חכמיו ודו"ק.

להבין ענין כתונת הפסים. הנה כתיב ויפשיטו את יוסף את כותנתו את כתונת הפסים כו' כי ב' כתונות היו לו א' כתונת פשוט וא' כתונת הפסים. דהנה בטעם כתונת הפסים אמר וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו ועשה לו כתונת פסים ולא נאמר ויעשה אלא ועשה לו ממילא כו'.

ויש להקדים תחלה בענין ע"ס או"כ שיש ב' מדריגות א' בחי' או"פ המוגבל ובא בכלי, והב' או"מ הבלתי מוגבל בכלי כו'.

וביאור הדברים הנה עדי"מ אור החכ' נק' אור דהיינו עצם חכמת אדם וכח שכלו ותבונתו טרם שתתפשט ותתלבש בדבר התחכמות איזה ענין

שבאמת: בבוך 268, 954 וכשארן ההתעוררות טוב במצות לתת ולהמשיך החיות צריך לזכות אבות והגם שאמרנו הרשעים בעוה"ז והם (והאומות) יושבים שלווים ושקטים מטעם הנ"ל אבל באמת.

והי': בכל הנ"ל ששם השי"ת.

משא"כ .. ואינו: בבוך 268, 954 שאינו.

בעבודתו: בבוך 109, 877 בעולמות, בבוך 286, 954 בעבודת הבורא.

עליו: בכל הנ"ל מלך עליהם, (286, 955 עליו).

כו': בבוך 268 יעמיד ארץ כנ"ל.

הפקר: בבוך 109, 877 היסר זה.

כי כבוד העט: בכל הנ"ל יעו כי ניגש העם הזה.

במדע: בבוך 109, 877 ביראה, ובבוך 268 בידיעת.

ושכל: בבוך 268 השכל.

שכלי כמו אדם שנק' בר שכל באיזה ענין ודבר מה הוא השכל המתלבש ומוגבל באותו ענין ובחכמת הרפואה מתלבש ונתפס כח שכלו בעניני רפואה ובמילי דעלמא יש ג"כ חלוקי מדריגות כמו עניני הלצה שהשכל מלובש בצמצום ההלצה ובענין גדול יותר יש יותר הארת כח שכלו כו' וזהו הנק' בחי' או"פ שאור השכל מוגבל ונמשך כפי אופן הכלי שהוא מתלבש בו בלבד שהכלי הוא אותו ענין דבר מה שמתחכם בו יהי' מה שיהי' אם ענין קטן כמו משיחה בעלמא או ענין דבר גדול בעמקות הסברות שבמושכלות הנפלאות כו', ויובן למשכיל עכ"פ שאין הפרש בין ענין עמוק ביותר ובין ענין קטן ביותר הכל בחי' כלי ולבוש יחשב שבהם נתפס אור השכל שבמוח להתחבר בו רק שבזה יש יותר הארה כו' ואין הפרש בזה רק לענין הגבלת אור השכל שבזה הענין מוגבל ומצומצם יותר כו' אבל כ"ז נק' בחי' או"פ כו' אבל בחי' או"מ הוא אור השכל העצמי כמו שהוא ממש טרם שיתחכם באיזה ענין שכלי כלל שכח הזה דאו"מ מאיר באו"פ להגדיל ולהוסיף כמושכל אשר יתחכם [וע"כ אנו רואים שזה האדם מסוגל לחכ' זו וזה לאחרת מפני בחי' או"מ שהוא עצם כח שכלו שמסוגל להתחכם בענין שכל זה דוקא ובענין שכל אחר הוא כשוטה גמור כו' וכמ"ש במ"א] וכמ"כ יובן בבחי' אור החסד ההיולי דהיינו שבכל ענין של חסד וצדקות שיובא לפניו יעשה אבל עדיין לא יוגבל ומלובש בענין דבר מה עד שיובא לפניו איזה ענין של חסד שבו יתלבש ויותפס ויש הרבה חלוקים כמו ענין צדקה לעני בממון או לעשות חסד עמו בגופו או בדברים או בכבוד כמו סוס לרוץ לפניו וגם גמילות החסד לעשיר יש הרבה חלוקי ענינים אם בממון או בגוף או בדבור ומעשה ויש עניני חסד אחרים לגמרי כמו השפעת שכל לחסר דעת או להדריך בדרך טוב ולהשיב את הנדח לדרך רע כו' או להציל עשוק ולרפוא חולים ולבקר חולים או לעשות שלום כו' וכה"ג ואותו הענין שמלובש בו החסד נק' כלי ואור החסד מוגבל בכלי לפי מה שהוא ואין הפרש בין ענין חסד הקטן כמו פרוטה לעני ובין השפעת החסד הרוחני להשפיע חכ' כו' אף שהוא מוגבל יותר כנ"ל באור החכ' אבל בחי' עצם החסד ההיולי כמו שהוא טרם שיתפשט ויוגבל אורו בעניני חסד הוא הנק' בחי' או"מ והוא הנותן עוז לאו"פ כנ"ל באור החכ' וכך יובן בכל המדות בהפרש שבין בחי' או"פ לאו"מ כו' וד"ל.

והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' ע"ס דאצי' שיש בהו ב' מדריגות א' או"פ המוגבל בכלי כמו בחי' חכ' המוגבלת בענין דבר מה כו' כך חכים ולא בחכ' ידיעא מוגבלת בכלי ומשם יוכל להיות השפעת השפע חכ' למטה מטה בבי"ע עד שאתה חונן לאדם דעת כו' והחכ' המוגבלת למטה בעוה"ז וכמו חכמת שלמה דכתיב החכ' נתן לך כו' וכן יהיב חכמתא לחכימין וכן בלב כל חכם לב נתתי חכ' כו' וכה"ג משא"כ בבחי' או"מ דחכ' דאצי'

שעדיין לא בא בהגבלת כלי א"א שיומשך מהארתו ענין שפע חכ' למטה
בני"ע כלל כי הוא המדע כו' ולא בחכ' ידיעא כלל כמוכן ממשל עצם כח
חכמת אדם כמו שהיא טרם שמתלבשת בענין שכל כו' וכמ"כ בבחי' אור
החסד מבחי' או"פ המוגבל בכלי ע"ד הנ"ל בחסד דאדם שמלוּבש בענין דבר
מה כך למעלה הרי נמשך מזה למטה שמלוּבש החסד בענין דבר מה אם
ברוחני' כמו החסד האלקי שהנשמות נהנין בהשגות בג"ע דבריאה או ענין
חסד נמוך יותר בחיות דיצי' עד ענין חסד היותר נמוך כמו פרוטה לעני
כענין חסד פרנסה בעולם העשי' כו' שמלוּבש בענין דבר מה אם ברוחני'
דעשי' שהוא להיות מתפלל ולומד או בכנים ת"ח או בעושר וחיים כו' וכמ"ש
בענין וברכך בכל אשר תעשה דאדם נידון בכל יום באיזה ענין יתלבש
החסד ההיולי דעולם העשי' שפסקו לו ברי"ה כו' וכמ"כ יובן בשאר המדות
והספי' העליונות דאצי' ומבחי' מקיפין דע"ס דאצי' מאיר בבחי' או"פ כנ"ל
וד"ל, אך לפעמים נמשך האור והשפע ממש מבחי' או"מ המאיר ממש כו' רק
להיות בחי' מקיף כנ"ל ואינו מוגבל בכלי להיות מצומצם לפי אופן הכלי
שבאותו העולם אלא למעלה מבחי' הכלי והלבוש שבאותו העולם כמו ניסים
שנעשים לאדם שאינו יודע מהם כלל כעובדא דר"ע בשרגא ותרנגולתא כו'
שהי' נס בהעלם דבר בבחי' שמירה מלמעלה בלתי מלוּבשת בדבר מה כו'
ועי' נאמר לעושה נפלאות לבדו כו' שיש ניסים ונפלאות שאין ידועים רק לו
לבדו ולא לבני"א כלל וזהו לעושה נפלאות לבדו שהנפלאות הן לבדו בלי
ידועים ונגלים בעולם לבני"א וכמו במי שישן תחת האילן ונכרך נחש על
עקיבו ובא עוף וחתך ראשו והאיש קם משינתו ולא ידע מאומה וכך בכל
צרות ישראל יש ניסים רבים שנצולים ע"י סיבה מאת ה' שלא נודעה בעולם
כלל, והוא הנק' בחי' שמירה שהמשתמר אינו יודע איך שהוא נשמר ומי הוא
המשמר וּבחי' השמירה אינה אלא מבחוץ בבחי' מקיף בלבד וכמ"ש לא ינום
ולא יישן שומר ישראל כו' ואע"פ שהוא בבחי' מקיף הרי אנו רואים שבא
לכלל בחי' השפעה והמשכה בעוה"ז ממש שהרי נעשה הנס וההצלחה בפור"מ
וגם נתלבש בדבר מה רק שהוא נעלם בידיעה והשגה איך נעשה ונק'
נפלאות בבחי' פלא העליון וכן השמירה הרי שומר בפור"מ מכל דבר רע רק
שאינו השמירה הזאת באה בבחי' השגה למשתמר כמ"ש כי מלאכיו יצוה
לשמרך בכל דרכיך כו' וכן הישועה בעת צרה שלא נודעה איך וכמה כו'
וכה"ג [והי' כמו הקטן שהולך בגשר קצר והגדול עומד מאחוריו ומסייעו
לילך בדרך הישר כו'] וזהו הנק' או"מ המאיר ובא בבחי' הארה והשפעה
ממש רק שבלתי מוגבל בהשגה ובדבר מה כו' [והי' כמ"ש למעלה בענין
או"מ דחכ' וחסד שהוא נותן עוז וכח לבחי' או"פ דחכ' וחסד שלא נודע איך
ובמה כו'] והנה בחי' השפעת והמשכת האו"מ מאיר ונמשך על בחי' הלבושים
דוקא כי ענין הלבוש אינו רק בבחי' שומר ומקיף להקיף ולשמור את הגוף

מכחוצ' מן הקרירות והגשם וכה"ג ואין הלבוש נכנס בתוך אברי הגוף להיות בבחי' אור וחיות בבחי' או"פ שבגוף שהוא הנק' מקיפים והוא המאיר על הלבושים וזהו כמו השפעת עומק שכל שלא יוכל התלמיד להגביל בכלי מוחו ששורה על כליו בבחי' מקיף כו' וראי' לדבר זה שהרי ר"י קרי למאני מכבדותא כו' וכמו שאנו רואים שהכבוד שבלבושים אינו ענין טעם ותענוג מורגש בגוף כמו תענוג וטעם מורגש לחיך ואברי הגוף אך עכ"ז אנו רואים שיתענג האדם מלבוש הנאה והמהודר הרבה יותר מתענוג במאכל ערב וכה"ג גם כשהולך מלוכש בו לעצמו וכ"ש כשמתפאר בלבושים לפני בני"א בשוקים ורחובות ולפני הגדולים והשרים וכה"ג אשר זהו בחי' הכבוד וההוד' שבלבושים ויש בזה הרבה חלוקי מדריגות במיני טעמים ותענוגים שונים לפי אופני הלבושים היקרים ובציור תמונת מעשיהם במעשה רוקם ומעשה חושב וזהו ג"כ תלוי לפי טבעי בני"א יש שאוהב כך כו' כמו במיני מטעמים שבמאכלים שיש בהן הרבה מדריגות חלוקות לפי אופני הטעמים ולפי טבעי' בני"א במטעמים אשר אהב כו' ועכ"פ אנו רואים שבחי' תענוג שבכבוד שבלבוש שהוא בבחי' מקיף בלתי בא בתוך הגוף ממש הרי מ"מ הגוף נהנה ממנו ביותר רק שהנאה זו בלתי מורגשת באברי הגוף כמו מן המאכל ואמנם בכל חלקי פרטי ההנאה כמו במאכל הוא מאיר בגוף בבחי' התפעלות יותר מן התפעלות שבמאכל כו' כי הכבוד גם להיותו בבחי' מקיף הוא מאיר בגוף בבחי' השפעה והמשכה רק על הגוף כמו על הלבושים וגם הכבוד מצד עצמו יגביה את הנפש בתענוג נפלא גם שהוא בבחי' מקיף אבל הארתו יתירה יותר מבחי' או"פ כתאוות המאכלים והמעדנים כידוע איך שמתיקות הטעם שבכבוד יותר ערב לנפש ממתיקות גשמי שבמאכל הערב ביותר וכאשר אנו רואים שכל אשר יתן בעד מעט כבודו וזהו שר"י קארי למאני מכבדותא שבהן הארת המקיפין בחי' יחידה שלמעלה מבחי' נר"ג שבלבושים במוחא וליבא כו' וד"ל.

וזהו שרש ענין כתונת הפסים ד'וסף. דהנה כתיב וישראל אהב כו' כי בן זקונים הוא לו כי זקן היינו קנה חכ' פי' קנה חכ' ממקורה בבחי' מקיף דחכ' שהוא כח היולי דאור החכ' כמו שהוא טרם שתתפשט כוחה להתחכם בכל ענין שכלו והוא מה שיהי' כנ"ל ויעקב יו"ד עקב הוא בחי' החכ' וכשנעשה זקן שקנה חכ' ונק' ישראל סבא היינו בחי' מקיף דחכ' בחי' מקיף דחי' ששורה דוקא על בחי' הלבושים וזהו כי בן זקונים הוא שנוולד לו לעת זקנתו כשקנה חכ' ממקורה בבחי' ההיולי מאירה בבחי' מקיף בלכד שהוא למעלה מבחי' מקיף נר"ג שבגוף כו' וכידוע שיוסף הי' חכם מכל חכמים שבמצרים וכמ"ש ואת זקניו יחכם כו'.

וזהו ויפשיטו את כתונת הפסים ב' כתונות היו לו א' בחי' מקיף דנר"נ שהוא כתונת הגוף בלבד וכתונת הב' הוא בחי' מקיף דחכ' שבראש שכוללת הכל ולמעלה על הכל והוא הנק' כתונת הפסים וזהו ועשה שממילא נעשה כו' להיות ענין הפסים הוא ענין היופי שבהעלם בבחי' מקיף כמו יופי הלבוש שהתענוג ביופיו בחי' מקיף וכמו חכמת אדם תאיר פניו שהארת פנים הללו עושין יופי גדול בפנים לעין כל רואה כמו רבי יהודא שצהבו פניו וא"ל ההוא מטרוניתא או מלוה ברבית כו' והשיב לה חכמת אדם תאיר פניו, אמנם שרש יופי זה אינו יופי הטבעית שבפנים מצד עצמו תמיד אלא דוקא מצד חכמת אדם עצם כח חכמתו שמאירה בפנים והיינו בחי' הארת המקיף דחי' הנ"ל כשאינו בהעלם למעלה אלא מאיר ובה בגלוי כמו ביופי דלבוש שמתעדן בו ממש כנ"ל וכך יוסף הי' יפ"ת ויפ"מ מפני שחכמת אדם תאיר פניו להיותו בן זקונים דחכ' דוקא וד"ל [וזהו למעלה מבחי' שופרי' דיעקב שהוא שם מ"ה בז"א שתפארת שבפניו הוא רק בבחי' המדות מהמוחזן שנמשך להן מאו"א אבל שופרי' דיעקב רק מעין ודוגמא דא"ק שהוא חכמת אדם תאיר פניו שזהו היופי רק מצד החכ' שתאיר ולא יופי הפנים עצמו כו' שהיופי בפנים מצד עצמו נק' איש יפה ויוסף יפ"ת ויפ"מ רק מצד החכ' א"ק כי בן זקונים הוא לו לגרמי' כו' וזהו יוסף אותיות פסים רק המ"ם נעשה וי"ו ביוסף כו' והוא מ"ם דצלם דאבא כו'] ודומה שופרי' דיעקב כי בן זקונים הוא בבחי' מקיף דחכ' כמו שהוא בעצם ועשה לו כתונת פסים שחכמת אדם שנמשך ומאיר ממילא בפניו והוא ענין כתונת הפסים ג"כ רק שזה בפנים וזה בלבוש וכמ"ש במ"א בענין עטרת תפארת שיבה כו' ועשית בגדי קדש לכבוד ולתפארת כו' וכמ"ש בלק"ת בענין פסים ע"ש וד"ל. והוא ענין הזכרון שהוא ג"כ בבחי' מקיף דחי' דוקא כי מה שנשכח השכל הוא מפני הגבלתו בכלי אך מה שלא נגבל בכלי הוא בבחי' שומר לשמור אותו שלא ישכח לעולם ע"כ הזכרון פנימי' אור אבא והפושט ב' לבושים קשה לשכחה כמ"ש בסה"ק וד"ל.

ויוסף הורד מצרימה וגו' ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך גו' בן פורת יוסף וגו' עלי עין ויוסף הוא המשביר וענין ארונו של יוסף. להבין ענין השבטים וענין יוסף למה לא הכירוהו כי השבטים הם מבחי' מל' שמחי' בי"ע כמו למשל שבטים של אילן שהם מגוף האילן ומקושר בשרשיו עם האילן ונוטים. בבחי' פירוד זה מזה להלאה מן האילן כן הוא בחי' שבטים

מבחי' מלכות דאצילות להחיות בי"ע וכל עבודתם הי' להעלות המין מבי"ע
 בביטול למלכות דאצילות כמו משל אכילת האדם שמדצ"ח להעלותם בבחי'
 ביטול לבחי' מדבר כידוע והם היו בביטול לבחי' ממלאי' שהוא בחי' אין של
 היש נמצא שהם הי' בבחי' העלאות מין מבי"ע למלכות דאצי' ובחי' יוסף הי'
 מבחי' יסוד דאצילות שהוא מבחי' אצילות עצמה ולא מהארה של האצילות
 שכבריאה כמו השבטים כנ"ל נמצא כי לא הי' מעלה בירורים למלכות מחמת
 שהוא היה המשפיע. המדות למלכות נמצא כי העלאה שלהם הי' ירידה
 אצלו כי טבע המשפיע שהוא ירידה להמקבל והעלאה והבירור שלו הי' כמו
 בירור אחר בירור דהיינו כמו טבע טפת הדכר הוא רק לברר המין של הנוק'
 והוא מעמיד ומחבר כקיבה לתוך חלב שבקדירה שפעולות הקיבה הוא שיש
 בה כח לברר הגבינה ביחד ונסיובא דחלבא בלבד כמו כן עיקר הולד הוא
 ממין שהוא מהבירורים של רפ"ח ניצוצין וטיפין המ"ד הוא מן המעמיד
 ומקיים והוא בחי' עצמיות שהוא בחי' עצם כידוע וכן אחר העיבור נעכר
 הדם ונעשה חלב הרי זה הבירור הוא מצד היסוד דהיינו שהמברר צריך
 להיות במעלה יותר גבוה מהמתברר נמצא כי עיקר הבירור של המין
 במלכות דאצי' הוא מהמאציל עצמו והמעלה המין הוא היסוד דהיינו כמו
 שהשבטים מעלין מין מבי"ע למלכות כן היסוד מעלה המין של מלי'
 לעצמיות המאציל שהוא המקור של המין שהוא ב"ן שבאדם קדמון שנעשה
 יחוד עם מ"ה שבאדם קדמון ושם הוא מקור הבירור עד שבהשפעות המ"ד
 יהי' הבירור במלכות עד שיהי' מזה הולדה חדשה והוא שם מ"ה החדש דרך
 מצחא כידוע וגם אח"כ להתהפך הדם לחלב וזהו ואנחנו מאלמים אלומים
 וגו' דהיינו הבירור שלהם הי' בביטול להבירור שלו כנ"ל ואיך יהי' זה שבחי'
 יסוד דאצילות מעלה המין עד המאציל הוא מבשרי אחזה כמו כי קושי'
 האבר הוא התקשרות במוחו ומעורר המשכה מעצמיות בחי' ירידה שלו עד
 שיכול להוליד כדומה לו מה שלא הי' הולד כזה מבחי' מדה או שכל כידוע
 מחמת כי יסוד ודעת הכל הוא ענין אחד שהוא בחי' התקשרות ועולין עד
 הכתר כידוע נמצא שיש בבחי' יסוד ב' בחי' העלאה שהוא התקשרות למעלה
 והעלאה הוא ממין דנוק' כנראה וידוע והוא קישוי כנ"ל ותיכף מעלה למוחו
 ומשם בחי' ירידה ומשפיע טיפת המ"ד מעצמיות המאציל וכמ"ש הנה בנך
 יוסף בא אליך וישתחו' ישראל על ראש המטה וד"ל רק שנתגשם במוחו
 וחוליות השדרה כמ"כ ענין ק' ברכאן כידוע והגורם לזה העלאה הוא מחמת
 העלאת מין דבי"ע דהיינו כל זמן שהוא משפיע למטה להיותי' בי"ע אזי בחי'

מחלוא: בכוך 80, 392, 1157 מ"ל.

המשפיע: בכוך 735 נוסף למל' בבחי' מ"ד כידוע מבחי' יסוד שהוא המשפיע.

ירידה: בכוך 20, 80, 105, 115, 392, 735, 866, 1157 יחידה.

להיות: בכל הגיל (חוץ 392) לחיות.

יסוד בבחי' ירידה והשפלה אבל בהעלות משם בבחי' התקשרות ע"י השבטים
אזי יגרום להעלות היסוד וד"ל וכל זה הי' קודם מ"ת רק שהי' הכנה שיהי'
מציאות התורה כידוע כי נובלות חכמה שלמעלה הוא תורה.

ולהבין זאת וגם להבין ענין יציאות מצרים ואח"כ הי' התורה דווקא, הנה
ידוע שענין מקור האצילות הם ספירות גנוזות במאצילן שהוא
אדם קדמון והם הסובב האמיתי של בחי' מקור הממלא וזה א"א להיות
שבחי' גנוזות היא בחי' העלם כמו שטבע החסד גנוז אצל הנברא גם בשעה
שאינו משפיע חסד זה איא להיות כ"א בנברא שהוא מורכב אבל אצל
המאציל מושלל מזה כי הוא היודע והוא המדע ולא יש אצלו כהעלם רק
שהענין הוא שכמו שע"י שם של אדם פונה עצמותו לקורא נמצא בזה
הפונה אין שום דבר חדש רק הטיות המהות וגם השם בעצמו אינו נוסף על
עצמותו כי בשעה שהוא לבדו אין זה השם שום דבר מה בעצמותו כי הוא
הכנה כשיקראו אותו בשם אזי יפנה לקורא כמ"כ הוא שמבחי' שם הוא בחי'
מלכות דא"ק והוא מתחלק בשם ע"ב ס"ג וגם כמו שיש אותיות השכל
ואותיות המחשבה והדיבור ומ"ה היא אותיות המחשבה לכ"ן וכ"ו והשמות הם
הפעולות שיפנה באיזה שם שיקראו ובאיזה שם שיקראו יהי' הארה מעצמיות
המקור דהיינו למשל כשיקראו אותו חסדן יהי' המקור לחסד דאצילות
וכשיקראו רחמן יהי' מקור הרחמנות והשם הוא כמו בחי' אותיות להאור
שיתגלה להמקור והאור התגלותו מהמקור הוא כמו משל מהשכל המלוכבש
באותיות כי לפי ערך האותיות כן יתגלה עצמיות השכל בתוך התיבה נמצא
מובן למשכיל כי השכל שבתביבה הוא בחי' זיו מהמקור רק שיהי' העלם הזיו
מהמקור לפי ערך התיבה וד"ל כמ"כ הוא למעלה שיש בחי' ממוצע בין
המאציל לנאצלים הוא בחי' א"א והוא הכתר שיש בו בחי' אחרונה מהמאציל
כמו זיו השמש שעכ"פ הוא מהשמש, רק בתוך השמש הוא בניטול גמור
וכשיש מקום וכלי אזי יתגלה כמ"כ אם יש בחי' אותיות ותיבות אזי יורח
הזיו ואם השכל הוא בפ"ע אינו מאיר והוא בניטול נמצא שיש בו שייכות
להמאציל והכלי שהוא השם ולכן עיקר אלקות הוא המקור שיורח להאותיות
אליו ולא למדותיו וזה ידוע כי זריחת השכל לתוך התיבה הוא לפי הדעת
אם הוא מקושר לעצמותו אזי לא יורח כ"כ מהשכל בתיבה וגם לא אכפת
ל"י בהתיבה שידבר בדקדוק עד שיתגלה השכל כרצונו מחמת שלא יש לו
רצון כ"כ לגלות כפי רצונו דווקא והגם שמדבר הוא בחי' חיצונית הרצון

הם: בכל הנ"ל (חזן 115) נוסף י.

לקורא: ע"כ נמצא בכ"ו 115.

הוא: בכל הנ"ל (חזן 20) נ"י למשכיל.

מקושר: בכל הנ"ל (חזן 105) נ"י למעלה.

כידוע שעיקר התגלות הפנימיות הרצון הוא בתוך חו"ב ומדות ומעשה אבל בעצם הרצון כשהוא בעצמותו אין שם שום הפרש רק שכולו חד כי היפך הרצון יומשך משם כנ"ל, כי קמ"י כחשיכה כאורה והוא עד"מ כשטורד בעצמותו לא אכפת לו הזכוב ההולך על פניו וכמ"ש שממית בידי' תתפש והוא בהיכלי מלך ולכן יש כח גם לבחי' מצרים שהוא פסולת של ישראל שלא להניח אותם משם מחמת פרעה כנ"ל ולא הי' הפרש בין תחילה להיות רק ששר האופים תלוי דהיינו מה שהי' עיקר ההשפעה מעצמותו בבחי' פרעה נחסר מר"י ממנו בבחי' פנימיות הרצון והוא בחי' קנה חכמה קנה בינה דהיינו שהי' דווקא ע"י פנימיות החכמה ובינה ופרעה במקומו עומד והשפעתו בהעלם ועיקר הגילוי הוא לבחי' ישראל וידוע בזה ההעלם יותר גבוה מהגילוי ולכן הי' כח במצרים לשלוט על ישראל ושלא להניח את ישראל לצאת משם ולכן הי' צריך לגלות בכבודו ובעצמו שהוא התגלות המאציל ולא הזיו וזהו בעתיקא תלי' מלתא כו' עד שנאבדו מצרים בים כמב"א ופרעה לא מת כנ"ל רק שהמשכות שכבר נמשכו ממנו נטבעו בים ואחר יציאתו אזי נעשה בהדרגה דהיינו שדמים טמאים יצאו לחוץ בפסולת שהוא בחי' מצרים שהוא דם הלידה ומאז והלאה מתחיל בחי' הספירה דהיינו התבררות הדם ונעשה חלב כמו למשל כשכבר יצא המדה מהבינה אזי יש השפעה מפנימיות רצונו אל המדה דרך הטע' של המדה כידוע וזהו שבחי' הברורים בחי' דמים מתעלים. להיות חלב ליניקת הולד וזהו ההתבררות הוא מחיצוניות חכמה ובינה מחמת שלא. התעוררות היסוד מחמת התקשרותו בלבד. בפנימי' כנ"ל רק שהתבררות הוא מחמת צמצום הרצון שכבר נתגלה וזהו בחי' תורה ומדת חו"ג כידוע שהתבררות החלב מהדם הוא בחי' חסדים וגבורות כידוע וכל זה הוא בחי' יניקה וקטנות כידוע שקטנות המדה הוא מהתכוננות חו"ב שכבר יש במציאות ואחר היניקה אזי עולה בחי' אמא בינה לבעלה ומתעורר מזה בחי' עצמיות כנ"ל וזה ידוע כי כל ההשפעה המאוחר הוא יותר ממקום גבוה בעצמיותו וכל היותר גבוה יוכל להשפיל יותר למקום נמוך כמשל מי שהוא חכם ביותר יכול להסביר להיות קטון כידוע ולכן בזיווג נולדו המוחין גדולות להולד. דרך בינה דהיינו שהי' הולד בעצמיות שיכול להוליד שמות. בני ישראל (וזהו כארז

מר: אינו ברור בהבן ובהנ"ל כהיום.

יציאת: בבוך 80 נוסף מצרים.

שבחי' .. מתעלים: בבוך 80, 392 שכל העלאת (העולמות) מתבררים.

שלא: בכל הנ"ל נ"י יש.

בלבד: בכל הנ"ל בולד.

בזיווג: בכל הנ"ל נ"י שני.

להולד: בכמה מהנ"ל להוליד.

שמות: בבוך 80, 392 נשמר.

בלבנון ישגא לבנון הוא ליכון העליון ישגיא זיא ודיל) ישראל בביע ולהניק להם שהוא בחי' תורה שניתנה בהר סיני עשה ולית כשבאותי מוחין דגדלות בזיא כידוע שמוחין דגדלות נעשי' נהיי חדשים להשפיע מחמת שהמוחין נעשים מבחי' זיווג וכל בחי' זיווג ההשפעה מהמקור כניל ולכן יכול להוליד נמצא שהשבטי' ויוסף הי' הכנה בהעלאת מין שלה שיהי' אחיכ מזה העלאת מין תורה וזהו נובלות חכמה שלמעלה תורה כי הוא רק השפלה וירידה מהרצון שהוא חסד דאיא כניל ולהיות בחי' חויב ומדות בהתגלות הרצון ובוזה יהי' בירור בביע עם תורה כידוע אבל בירור השבטי' ויוסף הי' בכדי לעשות תורה כניל ואעפ"כ לא הי' ביכולתם לברר בביע כל הברורי' עד שנתנה התורה מחמת שבחי' נשמות ישראל שיצאו ממצרים הי' מזיווג היותר אחרון וכל היותר אחרון הוא ממקום גבוה יותר וכל היותר גבוה יכול להשפיל יותר למטה דהיינו דימ כשהתלמיד משתבש יותר מעמקות נקודת השכל אזי יותר צריך הרב להתחכם מפנימיות השכלותו איך ומה לתקן ולברר הטעות העמוק וכמיש שמים לרום וארץ לעומק גוי' כי בדבר עגול הרום והעומק בשוה כי כל שהוא עומק ביותר הוא למעלה בשרשו ממקום גבוה ביותר ולכן הברור שיוברר מהעומק ביותר לעורר בהעלאה שלו זיווג ממקום גבוה ביותר וכל מה שהמיד הוא ממקום גבוה ביותר תלהי' ויוברר הברורים שבמקום עמוק יותר ולכן בדרא דמשיחא יתער מנדע בעלמא דהיינו בעקבא דמשיחא יתער מנדע לברר הניצוצים שבעקבי' ודיל. כמשל החץ כל מה שיומשך יותר למטה יפול יותר למעלה ויחזור ויפול למטה בעומק ביותר וזהו שכס אחד על אחיך שכס הוא בחי' כתפי' והוא על אחיך דהברורי' שלהם הי' מבחי' כתפי' דאיא דביע והברור של יוסף הי' מבחי' כתפי' דאיא דאצי' דהיינו מה שהי' בבחי' כתפי' בלבד נעשו בבחי' התפשטות זרועות וידים שהוא בחי' חויג להתלבש בחויב כניל. וזהו עלי עין כי הם לא עלו רק עד בחי' שם כניל והוא העלאה בעצמית המאציל ישראל עלו במחשבה כניל וזהו שמע ישראל ואחיכ המשכה מלמעלה למטה הוא הוי"ה אלקינו שהוא זיווג חויב ואחיכ הוי"ה א' הוא יחוד זיא ונוק' ואחיכ בשכמליו הוא בביע שעיקר ההמשכה בביע הוא מבחי' זיווג מטיפת יסוד דדוכרא אבל עיקר הולד הוא מחלק האבי רק שבני עלי מועטים הם שהי' מחלק האב כמו משה כי מן המים משיתיהו ויוסף ורב המנונא סבא וכדומה

כשבאות: בכמה מהגיל בשכועות.

תלה: בכל הגיל יתגלה.

ההמשכה: בבוך 80 ועדיו, 392, 735 נ' הוא למטה.

הוא: בבוך 735 נוסף בחי' שבטים שהוא מחלק העם כידוע הגם שבמקור התהוות הנשמה הזה.

האב: בכל הגיל (חוי 735) האם.

שנשמתם הם אחים ורעים לבחיי אצילות דכדומו לו אבל יש ג"כ שהוא בחי נוק' וד"ל וזהו הים ראה ארונו של יוסף שהוא המקיף של עצמיות יוסף והוא בחי עתיקא כו'. והוא בחי ירידה מעצמיות כנ"ל ולכן ופרעה חולם וד"ל אחר שנחסר השפעתו שהוא הושט שר האופים כו' וזהו החילוק בענין עבודה בין בחי ביטול היש ובין בחי ההתכוננות בעצמותו שההתפעלות יהי' יותר עמוק שהוא ענין התורה כנ"ל וביטול היש לבד הוא בחי השבטים שקודם התורה וד"ל ודו"ק.

ויגש • אליו יהודא ויאמר בי אדוני הנה בספר אוה"ח לפרש מלת ויגש מאי הגשה ופי' הוא כראוי לו שההגשה היא בלב להיות ידוע כמים הפא"פ לב האאה"א ובדברים אלו הי' רצון יהודא לעורר רחמי יוסף לכן הגיש בלתי להתקרבו ליוסף ולאהוב אותו כאמיתות הלב בכדי לעורר אהבת יוסף אליו לעורר רחמיו והנה יצא בפה קדוש דברי חכם חן אמת ואמונה אבל אם אמנם לפי דעת יהודא שהי' סבור על יוסף שהוא מצרי שהוזהרו ישראל על לא תחננם שלא ליתן להם חן לא נמנע יהודא מלקרבו לבו לאהוב אותו עד הידוע בקרבנות ותפלה ואכילה.

והנה אז"ל במדרש ושיס ראוי הי' יעקב אבינו לירד בשלשלאות של ברזל למצרים אלא וכו' משל לבהמה שמוליכין אותה למקילין ואינה רוצה לילך מושכין אותה בחבלים ע"ש הנה המשל הוא הניראת. ענין יעקב ובניו למצרים בכדי להעלות הניצוץ הק' במצרים כידוע ע"פ וינצלו את מצרים כתרגומו ורוקינו וארז"ל כמצולה שאין בה דגים והנה ענין האכילה של אדם הוא ג"כ לצורך זה בכדי להעלות הניצוצות מדרגא לדרגא מדו"צ הראוי לאכילה האדם ושאינו ראוי עולה מצומח לחי עד שמגיע לאכילת האדם והחוש מעיד שלכאורה דבר פלא להיות המאכל גשמי סיבה להתקשרות הנפש עם הגוף שאינו יכול לחיות בלא אכילה ומוכרח להיות במאכל ניצוץ חיות הקודש אשר הנפש ניזון ממנו והגוף מן הגשמי ואעפ"כ אינו רוצה שום ניצוץ הק' לזון ממקום שהוא בסתר המדריגה ולהעלות כאמרם רז"ל שכל

שהוא: בכרך 20, 80, 735 נוסף בדומה (כדומה) לה שהוא.
כו': בכרך 735 וזהו יונס ל' הוה מצרימה כי הגורם להיות ישראל במצרים מצוינים שם כו'.
ויגש: נדפס גם בספר פרי הארץ י, ב.
אוה"ח: בכרך 996 נוסף מובא.
הניראת: שם הניראת.

עשב יש לו מלאך הממונה ומכה אותו ואומר לו גדל כי הניצוץ הק' מתירא ממקרה בלתי טהור אולי יודמן לפני אדם בליעל שיפול יותר במאכלו משהוא עכשיו ואף כי זה כל האדם עומד על הבחירה ומי יודע אם יבחר בטוב להעלותה כי אין שייך לשום עילוי אלא אם יחשב האדם לזון ומזונג דתיהב מבי מלכא קובי' בתוך המאכל ויאכל וישתה ויחזה את האלקים להתקרב אליו ע"י המאכל כמעשה דרב המנונא סבא שהוא מתעלה תיכף כמעשה הקרבן ומתיחדים כל העולמות מן השפלים תחתוני' עד רצה"ע א"ס ב"ה יחוד אדם ובהמה באכילתו אותם ולמטה ממנו אדם שטוב לפני אלוקים ואינו מעלה תיכף באכילתו עכ"פ התוספות חיות שקיבל באכילתו והחיות הגיע ג"כ לזאת תורת האדם וכל מעשיו שיעשה אח"כ לשי"ש מתעלה החיות ג"כ משא"כ ח"ו כשאדם מתגשם מן האכילה ויאכל וישבע ותאוותו יבוא לו הרי הוא מפיל לניצוץ הק' בתוך הקליפה יותר ויותר שהרי הוא נותן חיות ובורא קליפות ר"ל זהו יראת הניצוץ להתעלות עד שמכונני' אותו כו' ובאמת ניצוץ הקדוש שרואה מקום שוכן לפניו להתעלות בלי ספק מבקש מאוד כידוע מענין מים התחתונים בוכין גם אנו בעיין למהווי קדם מלכא שהוא ענין התפילה שלפעמים כשאדם ניגש אל האלוקים בנקודת לבו באמת כאמור ביהודא מתעוררים עליו מדות זר"ו או מדות רעות והוא שרצונם להתעלות כי הנה מקום מוכן איתם להעלות הניצוצות כענין עשב המכין אותו לגדל ופרה שמוליכין אותה למקולין להעלותה בשחיטתה ואכילה והי' ראוי לירד בשלשלאות של ברזל אלא שזכותו גרמא לו שהבטיח לו הקב"ה אנכי אעלך גם עלה והנה תורתנו תורת אמת ואמונה שבוודאי אסור לאדם להביא עצמו לידי נסיון ולהכניס עצמו למ"ז כדי להעלותה ח"ו כי מי יודע אם יתגבר כארי, או ירד למטה ולא יעמוד בנסיון ח"ו א"ל כשהנסיון נודמן לפניו בלא מתכוון הוא בוודאי מן ה' לנסותו וצריך להתגבר בכל כחו למסוג' על התשובה והוא עלי' וזה הי' ענין שהע"ה שאמר ארבה ולא אסור ומתחילה יצא במתכוין בכדי לעלות ניצוצות קדושות ולא עמד בנסיון וזה ארז"ל שצריך לברך על בריות נאות ברוך שככה לו בעולמו אפי' על גוי נאה ואינו סותר למאמר ולא תחנם כי שם מיירי להכניס א"ע לראותו אינו תשאר- בכדי לומר כמה נאה גוי זה משא"כ כשכבר נודמן לפניו בוודאי צריך לברך בכדי להעלות הנאות הראי' כמעשה דר"ע בהי'א מטרוניתא שאמרו קרן זויות הוואי ובתחילה וודאי אסור והוא מס'נ בענין נ"א כידוע והנה כללל דמילתא מענין העלאה הוא שצריך האדם להתבונן על כל מה שיודמן לפניו

שמכונן: שם שמכין.
 מדות זר: שם מ"ו.
 תשאר: שם רשאי.

שגם בו נימצא שמץ מנהו מאותו דבר אם טוב ואם רע ואחר שמצא מין את מינו וניעור לכן צריך תיכף להקשיר בו ית' מעין המאורע שנודמן לפני' בשומו אל לבו הלא ה' זו ואין דבר בלתו כמאמר ומלכותו בכל משלה כי המלכות היא מושל בכול ומחיי את הכול ועיי' התקשרותו בו ית' נתגלה עם המשכות אלהי הסוד. שהוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה להעלות כידוע מצדיק יסוד עולם לכן הנה יהודא כשראה כל אלו הסיבות שנודמנו לפניהם כאמרם מה זאת עשה לנו אלהים הבין יהודא להיות הדבר מתבקש מאותם להעלותם לכן ויגש אליו יהודא בלב אפי' אם ה' גוי או מצרי שהרי כבר זימן ה' לפניהם והקרה היותם מוכרחים לרחמי' על נפשם וזהו שאמר בי אדוני ידבר כו' להיות יהודא מלכות בה' ומלכותו בכל משלה הכל כלול בו ויגש להקשר עמו אליו ועי' האמת להיות יוסף הוא היסוד ומתקשר עם המלכות וזהו בי אדוני עפי' פשוט וגם עפי' האמת ודל.

ויגש אליו יהודא כו' אל יחר אפך בעבדך ענין יהוד' ויוסף מבואר בכתבי האריז'ל שזהו העלאת מין דמל' ומיד צדיק יסוד זיא כו' והיינו מש"כ בזהר ע"פ כי הנה המלכים נודעו יחדיו כו'. וכמ"ש במ"א כל הענין באריכו' אך להבין הגשה זו דיהודא אל יוסף הצדיק כו' בפרטות הנה תחיל' יש להקדים דעבדיך הנוכר כאן הוא הכוונה על מט"ט דבריאה הנק' עבד למל' דאצי' כידוע והוא בחי' ו"ק דבריאי' כמ"ש נער היתי וגם זקנתי שרו ש"ע אמרו ולהיות כי השפעות היסוד כלול מכל מדריגות עליונות דזיא כי הוא כנישו דכל נהורין כו' ויכול להיות נשפע בו גי"כ גם מבחי' הגבורות דזיא ע"כ נגש אליו יהודא לבקש שלא ישפיע בעבד מט"ט בחי' גבורות שלו וזהו אל יחר אפך בעבדיך בכדי שלא ישתלשל מהם למטה גבורות הקשות ביותר כו' אמנם פרטי ענין בקשה זו דיהודא היינו במה שאמר בי אדוני ידבר נא עבדיך. דבר כו' פ"י מל' דאצי' ליוסף צדיק ח"י עלמין ואמר בי אדוני כו' כי כמוך כפרעה פ"י עי"ד העלאת מין זה הגבה והעלה מדריגות

נחגלה .. הסוד: שם נתעלה עם המלכות אל היסוד.

לרחמי': שם נוסף לבקש מאתו.

נודעו: בבין 449 נוסף עברו.

אדוני: שם נוסף עיי' ובחי'.

עבדיך: שם נוסף מט"ט.

כו' . . כי: שם העלאת מין באוני.

ז"א והמתיק הגבורות שלו בהיות שרש ז"א בא"א שהוא פרעה קדושה כידוע וכאשר נעוץ סופן בתחילתן הרי כמוך כפרעה לכך לא יאות לך חרוץ אף דגבו' בהשפעה ממש כי אין רע' יורד מלמעלה כו' והנה להבין כל הענין באריכו' הסיפור בכ"ב. פרשיות הללו במעשה דיוסף עם השבטי' יש להקדים ענין א' בהיות ידוע דשורש השתלשלות הקליפות נמשך מן הקנאה של נחש הקדמוני והנהי' זו הרעה של הנחש באה"ראשון הוא כבר באה בהשתלשלות בנבראי' הנפרדים בבחי' אדם דבריאה ויצירה עד האדם דעשיי' כשנתגשם אדה"ר כמו קנאה גשמיות אצל אדם התחתון דנפש הבהמית כו' אבל מתחיל קודם החטא הי' אדה"ר ראשו בבריאה ורגליו בעשיי' כמיש בכתבי האריז"ל עד שנתקנא בו נחש דבריאה בקנאה רוחני כו' והורידו למטה כו' והי' שורש לקנאה למעלה מעלה גם בבחי' אצי' באדם דאצי' ע"ד המבואר במ"א בענין בא נחש על חוה שהוא בחי' מילוי אחוריים דשם הוי' כו' ע"ש וכמיש במ"א על ויעש משה נחש הנחושת כו' ועפי"ז מובן קנאת השבטי' ביוסף על כתונת הפסים ולא הי' בדרך גשמי ח"ו כי השבטי' בחי' מרכבה תתאה לשכינה הוא כמיש' כשם שאין בליבך אלא א' כו' כידוע וקנאתם לה' היתה לש"ש דהיינו על אודות קרבת יוסף ביעקב עד שהי' בו גילוי אלקות כ"כ כמו בכתונת הפסים שהוא גילוי אלקות והמה לגודל תשוקת נפשם באלקים חיים גם הם חשקו לקרבת אלקים בזה ונמנע מהם ולזאת צמח הקנאה בליבם אך כולר טוב רק חלקי קצתי' רע הי' מעורב בה עד שנשתלשל מזה השנאה בפועל"מ כמו שנשתלשל קנאה דנחש דבריאה מקנאה דנחש דאצי' כנ"ל וכאשר ראה יוסף שהמות דנחש דעשי' קשור בשבטי' עי"ד קנאתם כמו שהמות הגשמי נשתלשל מנחש העליון כו' רצה לתקן זה שלא יומשך בהם המות בפועל"מ כי שורש קנאתם. לה' היתה בבחי' אלקות רק אפס קצהו נשתלשל למטה ולזאת התחכם יוסף למצוא תחבולות שונות שיבואו השבטים למסין על בנימין אחר ובנימין הי' מדריגתו ממש בבחי' חיצוניות היסוד כידוע, וכאשר העלה מ"ן על בנימין אחיו נתקן החטא השנאה והקנאה על יוסף ולא נמשך בהם המות בפע"מ רק נשאר בדקות למעלה מעלה עד שמרוב הימים ושנים דורות האחרונים סוף בית שני נפרעו בהם ביו"ד הרוגי מל' ולא קודם לכן כלל ועד"ז יובן גם למעלה עד שורש כל השרשי' דקליפה אינו אלא בחי' הקנאה בלבד לדמות כקוף בפני ב"א ולזאת כל עיקר התשוקה שלהם אינו אלא להיות למנגד לה' כמו ויבוא להתיצב על ה' כו' על ה' ממש להיות למנגד

בכ"ב: שם בכ"ב.

והנה: שם וקנאה.

הוא כמיש: שם כמארז"ל שהם אמרו ליעקב.

חלקי קצת: בבוך 20, 449 קצת חלקי.

קנאתם: בבוך 449 נוסף בו.

ובעולמות נשתלשל מזה הקיטרוגים במלאכי הרעים כו' עד שנעשים ברצוא-לאקאה בפוע"מ ח"ו והתיקון להם אינו אלא המס"ן והעלאת מ"ן כמו שעשה יוסף עם אחיו עד שתיקן והסיר מהם קנאת הנחש בכל ההשתלשלות שלו רק נשאר הרע שבדקות ממנו כנ"ל ואחר כ"ז יובן ענין אריכות הסיפור בבי' פרשיות הללו מעובדת דיוסף ותחבולותיו עם אחיו להמציא לנפשם במס"נ עי"ד בנימין אחיו מטעם הנ"ל עד שבפועל מ' ויגש נשלם כל עיקר כוונתו כי יהודא מרוב צערו ניגש בהעלאת מ"ן גדול ואמר בי אדוני ידבר נא עבדך כו' כלומר העלאת מ"ן יגיע באזני אדוני ממילא אל יחר אפך בגבורות הקשות דנוגה שנמשך מסיבת קנאת הנחש העליון וענין חזרת הדברי' אדוני שאל את עבדיו כי הרי מכל וכל מה שעשה יוסף נעשה ונמשך באותיות התורה שבכתב עי"ד משה כו' וכזה הוא עיקר התיקון שלהם לדורי דורות כי אורייתא מחכ' נפקת כו' ואי"כ ה" מן הצורך שגם יהודא אחר מס"ן יחזור אותן הדברי' ממש עד שיהי' מהם פ' שלימה דווקא או לא יכול יוסף להתאפק כו' וד"ל.

להבין ענין אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. אנכי מי שאנכי ארד ואנכי מי שאנכי אעלה. ולהבין בחי' ירידת ועלית בחי' אנכי צריך להקדים, הנה כתיב בצאת ישראל ממצרים, הנה גלות נקר' בחי' עיבור תלת כלול גו תלת ונק' בחי שינה, עד יעבור עמך יעבור אתוון עיבור, ואיתא בזה"ק בשעתא דגלותא אסתלק יקרא דקביה לעילא לעילא. ולהבין מהו לעילא לעילא צריך לבאר מהות העיבור, כי ארז"ל עובר במעי אמו אוכל ממה שאמו אוכלת פיו סתום וטבורו פתוח, ולכאורה אינו מובן כי הלוא עובר הוא ירך אמו ואינו רק כאחת מאבריה, ולמה צריך למה שאמו אוכלת שהוא פרצוף שלם, כי הנה יש שני מיני אכילות חיצונית ופנימית, אכילה החיצונית היא הצריכה להתברר ודווקא ע"י הפה, למשל באכילה גשמית צריכה דישה ממוץ שלה ואח"כ טחינה ואפי' ואחר האפי' נעשית לחם לאכילת אדם. ואעפ"כ הטעם גנוז בה בעולם וצריך להוציא הטעם ע"י הפה, היינו לגרום המאכל ע"י ל"ב שיניים ויורדת לקיבה ושם מתבררת ג"כ, והחיצונית והפסולת נשארות בקרב והדם עולה לכבד ומובחר הדם להלב, והכל הוא בזמן ששה שעות העיכול, ודרך אדים וקטורת דקים עולים להמות

ואח"כ יורד דרך גידי המוח חיות לכל האברים לכ"א כפי תכונתו ומזגו וכ"ז הוא באכילה חיצונית שצריכה ברור אחר ברור כנ"ל, ויש אכילה פנימית שאינה צריכה להתברר כמ"ש בס' הכוונות באכילת שבת שאין בה מותרות ופסולת שהיא סעודתא דעתיקא לכן השולחן כנגד המזבח שעיקר כוונת הקרבן להפריד הפנימית מהחיצונית וכמ"כ באכילת חול, אבל בשבת הי' בא לחם הפנים לחם שכולו פנים שאינה צריכה ברור, והוא בחי' המן שירד מעתיקא, ולא הי' בו חיצונית והי' נבלע באברים, ואלו ב' הבחי' פנימית וחיצונית נמצא ג"כ בשכל, שיש שכל המחבר ע"י חצונית היינו שא"א לבוא ע"י אמתת השכל כ"א ע"י קושיות ופרוקים, ואח"כ ברוב יגיעה והסרת קושיות נעשה ברור והיינו היות דאב"י ורבא שבירור ועומק הדין בא ע"י קושיות ופרוקים. ויש בחי' פנימית השכל שא"צ לכל זה רק שהוא שכל ברור כמו שהוא בעצם המשכיל וכמא' רז"ל משמת ר"מ בטלו האשכולות מאי האשכולות איש שהכל בו היינו שהי' בו בחי' פנימית השכל כמו שהוא בעצם ולא הי' צריך לקושיות ופרוקים המבררים רק שהי' השכל ברור כמו שהוא בעצם. לכן בימי עיבור אוכל ממה שאמו אוכלת היינו מפנימית מוחין דאימא ודווקא דרך הטבור. כי הנה ארז"ל עובר במעי אמו ראשו בין ברכיו היינו תלת כלול גו תלת שחביד וחג"ת נעלמים תוך נה"י נר דלוק וכו' וכיון שיצא לאויר העולם כו' כי הנה יש ג' בחי' עיבור יניקה ומוחין עיבור הוא בבחי' פנימית אימא ובחי' יניקה אף שהוא צריך עדיין לאמו, אעפ"כ אכילתו הוא דרך הפה וצריכה להתברר מפסולת, ומוחין נחלקת למדריגות היינו בן ט' ובן י"ג ובן עשרים, בן ט' נק' מוחין דקטנות, אף שאינו צריך לאמו כלל ואוכל דרך הפה אבל המוחין אצלו בבחי' קטנות ומוחין דגדלות הוא בבן עשרים לכן יורד בנכסי אביו ומוכרו, מכירה היא דבר הנעתקת ומשתנית מרשות לרשות, סדין עשתה ותמכור היינו שמוכר נכסי אביו וקונה בהם דברים אחרים אשר אינם ממהות הראשון כי נעשו לו בחי' מוחין דגדלות. מוחין דאבא, היינו שיכול להשפיע לזולתו שמשנתנה השכל ממהות למהות. משא"כ בכ"ז היינו בבחי' משפיע רק בבחי' מקבל השכל כמו שהוא ולעצמו דווקא ולא להשפיע לזולתו שצריך השתנות כידוע, ולכן הוא בבחי' ברורים מדרגה אחר מדרגה ועד בן כ נק' גדלות ראשון, ויש עוד בחי' גדלות שני, היינו מכן עשרים עד בן שבעים, בן ארבעים לבינה בן ע' לחכמה זקן זה קנה חכמה, היינו בחי' חכמה הברורה כמו שהיא בעצם היא מתגלית בכ"ז ע', לכן שערות לבנות מורות לבחי' חכמה. וראב"ע השיג גדלות השני בכ"ז עשרים לכן אמר הרני בכ"ז ע' שנה ובחי' הזאת הי' גם בפרחי כהונה, והנה חכמת אדם ניכר מימי קטנותו כמארז"ל בוצין בוצין מקטפייהו ידיעא, שמבחי' השגת חכמה בקטנותו ניכר מה יהי' בגדלותו, ולכן כתיב ימים ידברו ורוב שנים ידיעו חכמה, היינו כל זמן שכלי הגשמים

גדלים נתרבו בהם ג"כ האור, היינו החכמה בכלי החכמה והחסד כו', ולכן דווקא עפ"י מלמדים המלמדים אותם מעט מעט עד שברוב ימים בא לגדלותו, אך אנו רואים בקטנים שאין בהם שום שכל והבנה בקטנותם, או רבוי או מעוט שכל, הנה כל זה נלקח מבטן אמו, כמארז"ל אוכל ממה שאמו אוכלת, היינו מפנימיות מוחין דאימא, אשר להאם היא עדיין בכחי' פנימית והעלם, ולהעבור בא בכחי' גילוי, ולכן בא דרך הטבור דווקא שאינה צריכה להתברר כמו האכילה דרך הפה רק דרך הטבור, כי הפנימית בא איליו בהתגלות, כמו שהוא בעצם ופנימיות אימא, ולכן אמרז"ל ומלמדין אותו כל התורה כולה, היינו בחי' ההשגה וההבנה שבאים לו בכחי' גדלות ראשון ושני הכל הוא מההעלם שקבל במעי אמו בימי העיבור שקבל בכחי' פנימית דרך הטבור. אך אחר שיצא לאויר העולם בא מלאך וכו' היינו בחי' המוחין הנגדלים מעט מעט ודרך בירור דרך הפה וד"ל וזהו ענין הגלות ויצאת הגלות ואחי"כ מ"ת כי בומן הגלות הי' ג"כ בחי' תלת כלול גו תלת, וזהו קב"ה אסתלק לעילא לעילא, קוב"ה בחי' ז"א אסתלק לעילא לבחי' פנימית אבא לכו כתיב ביחזקאל ושרך לא כרת והחתל לא חותלת הכל בחי' לידה ועל זמן הגלות קאי, ואחי"כ הי' מ"ת שבתורה יש ג"כ ב' בחי' פנימית וחיצונית, חיצונית היא התורה שירדת לברר ברורין ע"י החכמה בחכמה אתברירו אורייתא מחכמה נפקת, היינו להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין הכשר ובין הפסול, והכל הוא ע"י בירורין דרך הפה ע"י קושיות פרוקים מיט דר"מ מיט דמר עד שנתברר הדין שזה כשר וזה פסול וכה"ג להפריד פנימית מן חיצונית, ויש בחי' פנימיות התורה הוא טעמי התורה מה שאינם יכולים להתגלות למה הדין כך או כך, וזהו נכנס יין יצא סוד, ולכן אמר ר"ע חמרא וחיי לפום רכנו, כי חצונית התורה הצריכה להתברר דרך הפה, ולכך אמר חמרא וחיי הוא בחי' פנימית אימא ופנימית אבא. לפום רבנו שיתגלה הפנימיות לפום דרך הפה, לכן כתיב שררך אגן הסהר רפאות תהי לשרך, היא פנימיות התורה שאינה צריכה בירור דרך הפה, רק היא מתגלית דרך הטבור כמשל התינוק וד"ל. ומעתה מ"ש בצאת ישראל ממצרים, ישראל בחי' ישראל זוטא, ממצרים מיצר מי, מי נק' בינה, מיצר מי כי אי אפשר שיבוא בחי' בינה להתגלות כ"א ע"י המיצר בחי' הצמצום. ולבאר זה כי הנה יציאת מצרים הוא בחי' התגלות הבינה הוא ע"י חמישינו תרעין, זה השער להוי', וכמשל בעת נעילת שער אז מכסה מה שבתוכו ובעת פתיחת השער אז נגלים מה שבתוכו, ויכולים לצאת דרך השער, והנה שער הנו"ן נקר' בעת שחוי"ב בבחי' תרין רעין דלא מתפרשין כי בינה היא דבר המשגת איזה שכל בהרחב, אך קודם שבא על ההרחב, היינו שהיא עדיין בכחי' חכמה, ואינו נודע עדיין מקום ההשגה, רק נפל לו מכח משכיל שכל חדש ועמוק אזי בעת ההיא, בחי' הבינה בכחי' הצמצום, ואינה מהות בפ"ע, רק

שהיא דבוקה בבחי' החכמה, ואינה נק' בשם בינה כלל, למשל באדם הנופל לו בחי' מכח חכמתו איזה שכל חדש ועמוק, אז בעת ההיא אין בו כח להשפיע לזולתו, רק הוא טרוד בעצמותו איכות ומהות ההשכלה ושכלו אינו נקרא בעת ההיא בשם כלל, רק טרוד למבלע, וזהו נק' מיצר מי, שבחי' מי הנק' בינה בעת ההיא בבחי' מיצר וצמצום כעלול הדבוק בעילתו, וכמו בעילה ועלול, שמה שהמקבל דבוק בעת ההשפעה מהמשפיע ומעמיק שכלו בו, אז אח"כ בעת הפרדם יורחב ההשכלה אצל המקבל לפי ערך דביקותו בהמשפיע, ולכן אמרז"ל כל תלמיד שאינו יושב לפני רבו ושפתותיו נוטפות מור תכוינה, היינו שיהי' טרוד למבלע, וכל מה שהוא בעמקות יותר בעת השפעת הרב, אז אח"כ בעת הפרדם יורחב ההשכלה יותר לפ"ע העומק. וזהו שלש שעות ראשונות יושב ועוסק בתורה שניות יושב וזן יושב ודן. הקבי"ה נק' בחי' זעיר היינו לפ"ע התדבקותם בבחי' מוחין דא"א יכול להיות אח"כ ההשפעה דן וזן לזולתו וד"ל. וזהו מיצר מי מתוך שהי' מי בבחי' מיצר יכול להתהוות אח"כ חצוניות בינה. מפקת דאימא, התפעלות לזכות התפעלות לחוב. ואח"כ דרך הגרון הנק' קנה, קנה חכמה קנה בינה נעשים מדות שבלב חו"ג וכו'. וכמו שבפנימית בינה אינו בא בהתגלות כ"א ע"י ממוצע, היינו בחי' מיצר מי פנימית, וכ"ה ממש ההתגלות מחיצוניות בינה, אשר הם עדיין בבחי' השכלה, שיתהוו מהם מדות שבלב, הוא ע"י הגרון הנק' קנה, שהקנה היא בחי' ממוצע, ובכלי הקנה נתהפכת בחי' חצוניות בינה בבחי' מיצר ג"כ השתנות ממהות למהות. ולכן יכולים להגלות אח"כ בבחי' מדות שבלב. כמשל הגרעין שכל זמן שהיא בשלימות א"א שיבוא ממנה בחי' הצמחה, רק אחר התרקותו ונעשה בבחי' אין השתנות ממהות הראשון, אז האין ההוא מתדבקת בכח הצומח שבארץ, ומצמיח ומגדל, ומזה יבוא בבחי' ח"ך וגרון דא"א, כי כל זה הוא בבחי' נאצלים, או"א דאצ"י, כי הנה כתר נקר' בשם ממוצע היינו פנימית כח"ב הוא בחי' מל' דא"ס, בחי' התחונה שבמאציל, וחצוניות כתר נק' ראש וראשית לנאצלים. והנה פנימית כתר נק' בשם קורא הדורות מראש שהוא בחי' רישא דאי"ק רישא דכל רישין והוא עצמו פשוט מה שא"א שיבוא לידי התגלות כלל וכלל אך חיצונית הכתר הנק' אריך היא ראש וראשית לנאצלים. והנה גם בבחי' אריך יש ב' בחי', חיצוני' ופנימיות, למשל מחכמה ובינה, כי חכמה נק' השכלה חדשה מוח הבנה שמבין דבר חדש, ובינה נק' שמבין ומשיג איזו השכלה בהרחבה, ונק' מוח תפיסא, היינו שתופס את ההשכלה שנפלו לו מבחי' חכמתו באר היטיב בפרטות, ומרחבת ההשכלה החדשה, והנה אנו רואים שאין כל העתים שוות לפעמים גופלים לו השכלות חדשות ועמוקות בתכלית ואח"כ משיג אותם בהרחבה גדולה ע"י המוח בינה. ולפעמים אין גופלים ומתחדשים לו השכלות חדשות, או אם גופלים הן אינם בעמקות כל כך, וכה"ג במוח בינה, ממילא מובן שכל הנ"ל

הוא מצד סיבת ומניעת הרצון, כי בעת שיש לו רצון לאיזו דבר ורוצה מאוד להשיג השכלות חדשות, ומעמיק עצמו למאוד, אז בעת ההיא באות לו ההשכלות לפי רצונו, וכמו כן במוח תפיסא, ובעת מניעת הרצון שאין לו רצון, לפי מיעוט הרצון ככה ממש מיעוט ההשכלה והתפיסא, ועוד אנו רואים שיש לאדם חשקות לחכמה זו ולא לחכמה אחרת, למשל לחכמת התכונה ולא לחכמת תשבורת אף שבכח החכמה הנק' משכיל, שמה שווין. שהיא כח לכל החכמות, ואין שייך לקרותה שהיא כח לחכמה זו ולא לזו רק שנק' כח לכל החכמות. וזהו ג"כ מצד הרצון, שרצונו וחפצו לחכמה זו ולא לחכמה אחרת. וממילא מוכן שכמו שיש בבחי' החכמה והבינה, שני בחי' הנ"ל היינו בחי' הכח ובחי' החכמה הגלוי', ככה ממש בבחי' הרצון יש ב' בחי' הנ"ל כח הרצון וגלוי הרצון. ומעתה יוכן למעלה בבחי' הכתר כי מבחי' פנימיות הכתר הנק' מל' דא"ס אין אנו מדברים כלל כי היא בחי' עצם המאציל. אך בחי' חצוניות הכתר הנק' אריך יש בה ב' בחי' פנימיות וחצוניות, כמו בחכמה ובינה דאצילות וכנ"ל ולכן איתא בזה"ק כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אראנו למאן לישי"ס, וז"ש תשורי מראש אמנה כמד"א ותשורה אין להביא כי אמנה נק' י"ס רזא דמהימנותא, וצריך להביא להם תשורה מבחי' ראש, ולכן ארז"ל חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות, היינו שיהי' כל הספירות כלולים מיוד כחביד ועולה למנין מאה. ולהבין זה הנה ענין בחי' אריך חצוניות הכתר אינו נק' בשם רצון כלל, רק שהיא מקור לרצון, וכמו למטה שבחי' כח משכיל אינו נקרא בשם חכמה כלל, רק בשם כח היולי שאין בה שום בחי' חכמה רק עצם פשוט. וממנה מסתעפים החכמות, וככה ממש למעלה וכמ"כ למעלה רק שבה כלולים עשרה כחות הנק' בשם רצון, רצון לחכמה רצון למדות, ונק' בשם ג"ר דאריך ז"ת דאריך וכמשל בנפש האדם הנה היד מתנענע, ממילא יש בו חיות שמנענע היד, והחיות הזה יש בעצם הנפש רק העצם אינו נק' אף בשם כח, אבל בו נכללים כחות והכחות עדיין כלולים בהעצם, וכשירדים לבחי' היד את מנענע את היד, וכמו"כ בזוי השמש כשמאירה על הארץ נק' בשם זיו, ובעצם אינו נקרא בשם זיו, רק היא עצם. אך ממילא מובן, שיש כח הזיו בהשמש, בכך שיהי' התגלות מעצם לג"ר ומג"ר לז"ת הנק' י"ס הוא ע"י קנה חכמה גרון דאריך. ואח"ז יכול להיות מל' דאריך, בחי' דיבור וידבר אלקים מל' דאריך. ולמשל כמו למטה, מפנימיות בינה יורדת לחיצוניות, ומחיצוניות לגרון הנק' קנה, ומשם נעשם המדות הנק' חויג היינו בדרך ירידה. ומחויג הנק' הבל הלב, כי פנימיות המדות נק' בשם אש מו"ר רוחניים, וחיצוניות המדות נק' אש מו"ר גשמיים ומהם נעשה ההבל. ומההבל נעשה קול. וה' גבורות דמנצפ"ך מחלקים הקול להאותיות. והרא"י שהקול הוא מבחינת ח"ך וגרון הנלקח מבינה, היא מגנינה, לפי' מתיקות נגינה, או שכל במוח, ככה מתגלית

בהקול, והגרון הוא המעביר כי הוא הממוצע כנ"ל, וכל זה הוא בדרך ירידה ועלי, ירידה מבינה ללב, ועלי' מלב לדיבור, וככה ממש למעלה בבחי' אריך, ירידה מג"ר לייס הנק' מדות דאריך, ע"י הגרון דאריך הנק' מצר, ואח"כ עלי' לבחי' דיבור מלי' דאריך, וזהו אנכי מ"ש ארד, ואנכי מ"ש אעלה וד"ל.

נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר כו', ולכאורה אינו מוכן שמתחילה אמר הכתוב לשון נקיבה אילה שלוחה, ואח"כ כתיב לשון זכר הנותן כו', אך כי הנה איתא בזהר דנפתלי הוא בחי' ירכא שמאלא בחי' הוד שבהוד כי תרין ירכין ותריין כוליון כו' הם נצח והוד ובחי' הוד הוא פרצוף שלם ויש בו בחי' ראש ואמצע וסוף כו'. ונפתלי הוא ירכא שמאלא בחי' הוד שבהוד, כי הנה כשצריך להיות השפעה מהמשיע להמקבל והם רחוקים זה מזה בתכלית אינו יכול להיות השפעה אלא ע"י בחי' הוד כו' שהוא בחי' שליח עד"מ כמו שליח שהוא ממוצע בין המשפיע להמקבל כי המשפיע הוא בריחוק מקום מהמקבל ואינו יכול להשפיע לו כ"א ע"י שליח, ובהשליח יש בו בחי' המשפיע ובחי' המקבל ונק' ממוצע כמו עד"מ בעל שכל גדול שצריך להשפיע שכלו לקטן ממנו אינו יכול להסביר לו מחמת ששכלו גדול מאוד וצריך להסביר שכלו לאחר והאחר יכול להסביר להמקבל נמצא שהשליח יש בו בחי' המשפיע מפני שיוכל לקבל הגדול וג"כ יש בו בחי' המקבל מחמת שיוכל להסביר לבעל שכל קטן מה שאינו יכול המשפיע להשפיע, ולכן נק' שליח ממוצע שיש בו ב' הבחי' מהמשפיע ומהמקבל. כמ"כ בחי' הוד שבהוד נק' שליח שהוא ג"כ ממוצע כי כשצריך להיות השפעה ממהות למהות כמו מיסוד אבא למל' א"א אלא ע"י בחי' הוד כי הוא הממוצע והוא בחי' נפתלי בחי' הוד ירכא שמאלא כו'. ולכן כתיב בן פורת יוסף בן פורת עלי עין, פי' עין הוא בחי' מלכות ע"ד עיני כל אליך ישברו עד"מ כמו עני ואביון שאין לו מגרמי' כלום שמגביה עיניו להמשפיע, כמ"כ בחי' מלכות לית לי' מגרמי' כו', אך הוא רק אל אישך תשוקתך ולכן נק' בחי' עין בחי' מלי' ועוד טעם למה נק' בחי' מלכות בשם עין כי הוא עד"מ כמו מעיין שהמים נובעין מלמטה למעלה היפוך מטבע המים, כמ"כ בחי' מלי' כתיב אל אישך תשוקתך מלמטה למעלה, נמצא שבחי' מלכות נק' בשם עין מלשון מעיין, ובחי' יוסף הוא בחי' יסוד אבא. וזהו בן פורת יוסף דהיינו השפעה מבחי' יוסף שהוא יסוד אבא, עלי עין דהיינו לבחי' מלכות, הוא ע"י בחי' נפתלי בחי' הוד, ולכן ב' הפסוקים אילו סמוכים זה לזה. ולהבין זה באר

היטב, הענין הוא, כי הנה כתיב תפלה למשה איש אלהים ה' מעון אתה כו', וגם כתיב ויהי נועם ה' עלינו ומעשה ידינו כו', והנה ידוע כי אותיות נועם הם האותיות מעון רק שהם בחילופי אתוון, ולהבין זה כי הנה יש ב' בחי' ביחודים, היינו יחוד פנים בפנים, ויחוד אחר באחר, והנה ידוע שהיחוד אב"א הוא גבוה מהיחוד פ"פ והראי' שבמ"ת כתיב פנים בפנים דיבר ה' עמכם כו' ולעתיד יהי' אחר באחר כמ"ש ועמדו רגליו על הר הזתים בחי' אב"א וכמו שהי' קודם החטא אדה"ר, הי' אז אדם וחיה אחר באחר, ולאחר החטא הי' הנסירה ונעשה פ"פ, נמצא מוכח מזה שיחוד אב"א הוא גבוה מיחוד פ"פ.

ולהבין מהו יחוד פ"פ ויחוד אב"א וגם יש יחוד פנים באחר ולהבין כ"ז הוא ע"מ בעל שכל גדול שמסביר שכלו לקטן ממנו והוא תופס קצת את השכל, נמצא שמה שהוא תופס מהשכל הוא תופס כמו שהוא בהמשפיע, זהו נק' יחוד פ"פ כו' וגם יש מי ששכלו גדול עד למאוד ואינו יכול להסביר אלא ע"י משל, נמצא במשל הוא בחי' חיצוניות שאין זה המכוון, אבל המשל נלקח ממקום גבוה מעצם השכל מפנימיותו כו', והראי' א' כששומע איזה שכל אף שמבין אותו אעפ"כ אינו יכול להסביר לאחר ולתת משל לזה השכל מחמת שאין לו עצם השכל, אבל מי שיש לו עצם השכל יכול להלביש את השכל במשל ולהסבירו, נמצא שהמשל אף שהוא חיצוני מ"מ הוא נלקח ממקום גבוה דהיינו מפנימיותו ומעצם השכל וזהו נק' פנים באחר פנימיות בחיצוניות. ואחר באחר הוא ע"מ מי שאינו יכול להבין שכל של המשפיע כלל אפילו מעט מזעיר אינו מבין, ואעפ"כ נק' זו השפעה כי מחמת זה יכול להבין שפלות שלו שאינו ערך להמשפיע ואיך שהמשפיע הוא מופלא מאוד מה שלא היה ידוע לו כ"כ מתחילה, זהו ההשפעה נק' אחר באחר, ויש בזה ב' בחי', א' שמחמת זה יכול להשפיע לאחר, כי הנה בחי' פ"פ הוא שמבין את השכל, אינו יכול להשפיע לזולתו כי איידי דטריד למיבלע לא פליט, אבל בחי' אב"א שאינו מבין השכל רק ששומע ההפלאה של המשפיע מחמת זה יכול להשפיע לזולתו, ע"מ מי שרואה את המלך ומבין שכלו וגדולתו של המלך אזי אין לו פנאי לומר ולהסביר לאחר שכלו וגדולתו של המלך כי איידי דטריד כו', אבל אם אינו מבין שכלו וגדולתו של המלך רק ששומע ההפלאה שלו אזי יכול לומר ולהשפיע לאחר, נמצא שמבחי' אב"א יכול להיות השפעה משא"כ בבחי' פנים בפנים כו'. וזהו בחי' א' שיש בבחי' אב"א, ובחי' ה' היינו ששומע מחמת זה העצמותו של המשפיע כי ההפלאה ששומע הוא עצמות המשפיע כמו ע"מ מי ששכלו גדול אינו יכול להשפיע אלא ע"י סילוק כל הגילויים ויהי' שומע בהפלאה שלו דהיינו עצמות ומחמת זה יכול להשפיע שכלו נמצא מוכח

שההפלאה הוא עצמותו, כמ"כ בחי' אבי'א שאינו תופס השכל כלל רק ששומע ההפלאה נמצא ששומע עצמותו ולכן יכול להיות מבחי' אבי'א השפעה כי הוא מחמת שאבי'א שומע הפלאה שלו שהוא עצמותו של המשפיע. משא"כ בחי' פבי'פ אינו שומע אלא הגילוי משל המשפיע. נמצא שבחינת אבי'א הוא גבוה מבחי' פבי'פ מחמת ששומע בהפלאה של המשפיע שהוא עצמותו וגם מחמת זה יכול להשפיע לזולתו משא"כ בחי' פבי'פ כו' כניל ודיל.

כמ"כ יש למעלה, כי הנה עולם האצילות נק' עלמא דדוכרא, ובי"ע נק' עלמא דנוק', ובחי' דוכרא נק' בשם אין כי אינו כלה ונפסד, ובחי' נוק' נק' בשם יש שכלה ונפסד. והנה בכל עולם ועולם יש בחי' ע"ס כמו באצילות יש ע"ס חביד כו', והעשר ספירות נק' יחוד פבי'פ מפני כי האור איס מתלבש תוך הע"ס חביד כו' כמו חכמה דאצי' הוא השגה באלקות וכן בינה עדי' כו', נמצא שהע"ס משיגים אור איס כי אור איס מתלבש בהם ע"י צימצומים, לכן נק' בשם יחוד פבי'פ כו' אבל מלכות דאצי' נק' יחוד אבי'א כו' כי מלכות לית לי' מגרמי' כלום כי אין לה השגה פרטית באלקות כמו בהע"ס חביד כו' רק ששומע הפלאה באלקות איך שהוא מופלא. ולכן מלי' דאצי' נעשה עתיק לבי"ע כי מחמת שאינו משיג ותופס שום השגה לכן יכולה להשפיע לכו"ע משא"כ שאר הספירות חביד כו' משם אינו יכול להיות השפעה לבי"ע כי איידי דטרודים כו', אבל בחי' מלי' מחמת שהיא אינו משיג שום השגה רק ששומע הפלאה שהוא עצמותו ית' לכן יכולה להשפיע לבי"ע כמו מעצם אור איס, כי הנה מאור איס אינו יכול להיות השפעה לאצי' אלא ע"י סילוק עצמותו יחוד אור במאור ומחמת זה שומע הפלאה שלו ומחמת זה יכול להיות השפעה לאצי' כמ"כ בחי' מלי' מפני שאין לה השגה כלל רק ששומע ההפלאה שלו דהיינו עצמותו ית' לכן נעשה עתיק לבי"ע ונעשה השפעה ממנה ומזה הטעם נק' מלי' בשם יחוד אבי'א מחמת שאינה משגת שום השגה רק ההפלאה והוא למעלה מיחוד פבי'פ כי מה ששומע ההפלאה הוא עצמות אלוקות וגם מחמת זה יכול להיות השפעה לבי"ע, משא"כ יחוד פבי'פ כו' כניל.

וזהו תפלה למשה איש אלוהים מעון אתה כו'. כי הנה הפלאה שבצמצום המשפיע כדי להתהוות אצי' נק' בשם מעון כי מעון הוא בחי' תענוג בחי' הפלאה. והפלאה שבמלי' נק' בשם נועם, כי נועם הוא אותיות מעון רק שהוא בחילופי אתווו, כי מעון הוא ההפלאה ותענוג שבמשפיע והתהוות אצי', ונועם הוא ההפלאה שבמקבל היינו שבמלי' והתהוות בי"ע לכן כתיב ומעשה ידינו כו', וזהו משה מלגאו, ויעקב מלבר, פי' כי בחי' משה הוא

הפלאה ותענוג שבעצם המשפיע ונק' איש אלוהים מעון כו', לכן נק' משה מלגאו בעצם המשפיע, ויעקב הוא בחי' יסוד אבא י' עקב ויסוד אבא מתפשטת עד הוד ולא עד בכלל כי יסוד אבא אינו יכול להשפיע למלכות ולבי"ע כי יסוד אבא קצר מחמת שהוא בחי' פכ"פ איידי דטריד כו' זהו נק' בחי' יעקב. אך אביר יעקב הוא בחי' משה הפלאה שבעצם המשפיע נק' אביר יעקב. משם רועה אבן ישראל, רועה לשון הגדלה, אבן הוא יחוד א' ב"ן שהוא יחוד יסוד אבא עם מל' הוא ע"י אביר יעקב הפלאה שבעצמותו כי ע"י הפלאה שבמל' נתייחד עם הפלאה שבעצמותו ועי"ז נעשה יסוד אבא ארוך ונתייחד אבא עם מל' ועי"ז יכול להיות השפעה לבי"ע, ולכן נק' יעקב מלבר, וזהו שבי"ב שבטים לא ימנה יוסף, ובברכה כשברכם גמנה יוסף. אך עם כל הנ"ל יובן כי הי"ב שבטים הם ע"ס והם נק' יחוד פכ"פ ואינו יכול להיות השפעה מהם למטה, אך כשצריך לברכם ולהשפיע למטה א"א אלא ע"י בחינת יוסף שהוא יסוד אבא נתייחד עם מל' ע"י ההפלאה כנ"ל, נמצא כללו של דבר שיחוד אב"א דהיינו שאינו משיג כלל רק ששומע ההפלאה הוא גבוה למעלה מעלה מאוד מיחוד פכ"פ דהיינו מהע"ס כמו חביד כו' ואפילו גבוה מהמזלות שמהם נלקחים הע"ס כמו מחכמה סתימאה כו'. כי בחי' הפלאה שבמל' נתייחד עם הפלאה שבעצם המשפיע שהוא בחי' פנימיות, כתר שבכתר ועי"ז נתייחד יסוד אבא עם מל' ויכול להשפיע למטה, וזהו שלעתיד נאמר ועמדו רגליו על הר הזתים, כי זתים הוא בחי' חכמה, הר הזתים היא בחי' ח"ס, ורגליו הוא בחי' מל' יהי' נתעלה על הר הזתים דהיינו למעלה מבחי' ח"ס ויהי' נתעלה בפנימיות בכתר שבכתר עצמותו כנ"ל.

וזהו החילוק שבין ברכה להודי"י, כי ברכה נק' יחוד פכ"פ בחי' המשכה כו', והודי"י הוא כמו מודים אנחנו לך שאינו משיג כלום רק מודה לו, היא בחינת ההפלאה שנתייחד עם עצמותו הפלאה שבמשפיע כו'. וזהו נק' בחי' נפתלי ירכא שמאלא בחי' הוד שהוא בחי' הפלאה שבעצם המשפיע, והפלאה שבמלכות. ולכן נק' בחי' שליח שהשליח הוא ממוצע בין המשפיע להמקבל שע"י נתייחד המשפיע עם המקבל, וכמ"כ בחי' נפתלי שהוא בחי' הוד הפלאה שבמשפיע והפלאה שבמקבל, שעל ידה נתייחד היסוד אבא עם המלכות ומשפיע לבי"ע כו'.

ואילה בחי' מלכות, כי כמו שאילה רחמה צר, כמ"כ בחי' מלכות רחמה צר כי לית ל"י מגרמי' כלום, ועוד מה אילה שהרגלים אחרונים מגיעים לרגלים ראשונים, כמ"כ בחי' מלכות שנק' בחי' רגל שהיא מדריגה התחתונה מע"ס מגיע ועולה ע"י בחי' הפלאה לפנימיות כתר שבכתר דהיינו עצמותו כו' ולכן נק' בחי' מלכות בשם איילה. וזהו פ"י הפסוק איילה שלוחה היינו

איילה בחי' מלכות שלוחה ע"י בחי' נפתלי שהוא בחי' הוד בחי' הפלאה ע"י שלוחה למטה לבי"ע. כי מחמת נפתלי נתייחד יסוד אבא עם מלכות ושלוחה לבי"ע לעולם הנוק'. והוא ע"י הנותן אמרי שפר, שפר הוא בחי' תענוג בחי' הפלאה ע"י נותן ומשפיע או לאצילות או לבי"ע כו'. וזהו בן פורת יוסף עלי עין, פי' ע"י בן פורת שהיא בחי' תענוג בחי' הפלאה ע"י נתייחד בחי' יוסף יסוד אבא עם בחי' עין שהוא בחי' מל' ומוזה נעשה השפעת בי"ע כו' והכל ע"י בחי' נפתלי ירכא שמאלא בחי' הוד שבהוד בחי' הפלאה כנ"ל.

בנימין זאב יטרופ כו' יששכר חמור גרם כו'. יש להכין מהו המעלה במה שדימה אותם לזאב ולחמור שהם טמאים כי מ"ש ביהודה גור אריה יש ליישב עדיין שעם היות האריה חי' טמאה אבל מ"מ הוא מלך שבחיות משא"כ הזאב בחיות והחמור בבהמות הן פשוטים כו'. אך הענין עפמ"ש בתירוץ מ"ש פני ארי' אל הימין ופני שור מהשמאל ולמטה נהפוך הוא שהארי' הוא חי' טמאה והשור הוא כהמה טהורה. שהענין הוא כי אדרבה היא הנותנת כי להיות שרש הארי' למעלה בקדושה גבוה מאד נעלה לכן בהתמשכות למטה דהיינו בירידת החיות להתלבש בבחי' גוף ב"ו א"א לו להתלבש בגוף טהרה שאינו בעומק תחת כ"כ עדיין לפי ערך גבהות שרשו שכל הגבוה גבוה יותר בירידתו למטה נמשך כמורד יותר אלא מתלבש בגוף טמא דוקא. אבל פני שור שהוא מהשמאל מתלבש בגוף טהור כו'. וביאור זה הוא ע"ד מ"ש רז"ל כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו, והטעם הוא כי הנה ע"ד דוגמא מדת אהבה היא בודאי מדה גדולה בעבודת ה' ית' ואנו רואים שמסתע' ממנה גם מדת הכעס שכששופך לבו לפני ה' בתפלה באהבה עזה אזי יכעוס מאד כראותו אח"כ אנשים הולכים בהכליות ויבער בו מאד קנאת ה' באש תבערה. וכל שתהי' האהבה חזקה ביותר אזי יותר יהי' הכעס אח"כ על ההיפוך. והנה הכעס בעצם מציאותו הוא לא טוב ועכ"ז נתהוה דוקא מצד הקדושה דהיינו מהאהבה לאלקות שהרי מי שאין לו אהבה כלל לא יכעוס גם על הרשע והטעם הוא משום שכל דבר יש בו פסולת מחמת עה"ד טו"ר לכן גם מאהבה מתגלה אח"כ הפסולת וזהו הכעס וכמשל השמרים שביין כו'. וזהו ענין הארי' שהיא בגימ' גבורה דהיינו אהבה בתגבורת לה' ית' ולמטה הוא מזיק וטורף ודורס באין מידו מציל. והיינו משום כי גם בשרשו יש פסולת מהאהבה שהוא ענין הכעס על ההיפוך וכמשארז"ל מזיעתן של חיות יוצא נהר דינור ועל ראש רשעים יחול כי החיו' עומדי'

באימה ויראה ולכן יכעסו על הרשעי' והוא הנק' בשם זיעה כמו שהזיעה גשמיו' הוא מים ויוצאים בגוף מחמת חמימות דוקא שהיא מחמת שרוב החום שבגוף מגרש דבר שכנגדו חוצה, וכן היא סיבת הזיעה במקום חם כך הוא ענין הכעס שנולד דוקא מיתרון האהבה כניל. ולהיות כי הארי' למעלה הוא בחי' אהבה גדולה מאד לכן גם הכעס הנולד אח"כ הוא רב ביותר עד"מ שאנו רואים בגשמיות הישמעאלים הם בעלי חסד גדולי' למסתופפי' בצלם וזהו מחמת גדלות עצמותם אמנם למורד בו יהי' באכזריות גדולה וימיתוהו מיד כרגע. ושניהם סיבת א' כי לפי שהחסד הוא מסיבת הגדלות שלו א"כ הרי שכנגדו כלא חשיב אצלו כו', משא"כ מי שאינו יש ודבר בעיניו כ"כ אף שאינו גומל חסד כ"כ גם למסתופפי' בצלו אבל אינו מהיר כ"כ גם בעונש לכשנגדו וגם נפש זולתו יקרה היא כו'. וכמ"כ הנמשל לענין הארי' שהוא בחי' אהבה בתגבורת בקדושה לכן מן הפסולת נמשך אח"כ הכעס הקשה ביותר על המנגד ועל ראש רשעים יחול כו' ובירדות המדרגו' בהתלבשותו בגוף גשמי מתהווה מזה ארי' גשמי המזיק ודורס בגשמיות בלי חמלה משא"כ מפני שור כו' וזהו שכל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, והוא מוכן אמנם לעיל כשיתבררו כל הבירורי' וכמארז"ל עתידה חזיר ליטהר כו' אזי יהי' כאו"א רק כמו שהוא כעצם הקדושה האלקי' ומצד עצם הארי' גבוה יותר וכעד"ז בשאר כל החיות טמאות שנפלו ממקום שלמעלה יותר שלכך ירד מאד בדילוג הערך יותר כו'. וז"ש בנימין זאב יטרוף וישכר חמור גרם ואין הכוונה על הזאב והחמור שבקליפה אלא על השרש ממקום שנפלו הניצוצות להיות זאב והחמור שהוא עליון ביותר כו'.

הנה ש' מיה ובין בחי' מל' מקור דבי"ע נק' בין עיקר התבררות הבירורים ממנה הוא כמו בגשמיות בקרבנות שאש שלמעלה בדמות ארי' אור יהי' יורד כו' והוא בחי' בירור הראשון מיש לאין לפי שכל המאכלי' הם גשמיים ותחת ממשלת נוגה ועיי' ההקרבה הם מתעלים מגשמיותם וכן תפלה במקום קרבנות שמתפלל בכח האכילה כו' אך זהו רק בחי' ביטול היש אבל עיקר הביטול הוא המאיר ממעלה למטה מבחי' ש' מ"ה וכנודע שיש ב' מיני ביטול הא' ביטול היש מבי"ע לאצי' עד כלים דאצי' הגם דאיהו וגרמוהי כו' אבל עצמו' אאיס ב"ה פשוט בתכלי' הפשיטות ולאו מכל אינון מדות כלל ואינו מאיר כ"א עיי' התלבשותו בבחי' חכמה כח מה ביטול אמיתי ומשם בז"א וככה הוא בענין הבירורי' שלהיות התעלות מבחי' נברא ויש להיות

נכלל באלקות ממש צ"ל ב' בחי' בירורי' תחלה ביטול היש והוא ענין מ"ש
 בזהר בצלות' דישראל שהמלאך נשיק לה והיינו שע"י שמתאחדת בהכלו
 מתפשטת מגשמיית' ויש בחי' הפשט' זו בכל עולם העליון מן התחתון כו' עד
 שאח"כ באצ"י מאיר בה מבחי' ש' מ"ה להיות ביטול אמיתי למהוי אחד באחד
 כגוונא דאיהו כו' איהי אתייחדת לתתא וד"ל וזהו כשים שלום טפת דוכרא
 וזהו ענין ס' מלכות אלו ס' מסכתות כו' כי הנה עיקר הולד הוא מטפת האם
 כמארז"ל אודם שממנו בשר וגידין וטפת הדכר אינו רק מכרר אלא לברר
 המובחר מן הפסולת כמחבץ בקדירה וכמ"ש ותזרני כו' וכך הנה התנאים
 לימוד המשניות כשר פסול טמא טהור הוא בחי' בירורי הדברים שמבחי'
 נוגה דבי"ע והוא מבחי' מל' בירור הא' כו' אמנם התנאי' נק' איתנים
 שמקבלים מבחי' חכמה ע"ד מארז"ל משה קבל מסיני ומסרה כו' כי עיקר
 פסקיהן לא הי' עפ"י הכרע שכלם רק ממה שקבלו מרבנותם כמארז"ל על
 ר"א כו' וכן עקביא בן מהללאל חזור בכ' כו' והיינו לפי שהי' בבחי' אין
 וביטול ממש ע"כ האירה בהם הארת משה מן המים משיתהו משאי"כ אליהו
 חיצוני' ולכן עלה גופו כו' ולכן הדיני' שאמרו הם בחי' אלקות ממש שהוא
 ע"י בירור ב' דמ"ה כו' וכמארז"ל אלו ואלו דברי אלקים חיים הם, ולכן
 מותבינן תיובתא מינייהו, ופלגשים אלו הברייתות, כי כל מתניתא דלא
 מיתנא ב' ר"ח ור"א לא מותבינן מינה ואינן ברורי' כשמש עד שנשתכחו ג'
 אלפים הלכות בימי אבלו של משה והיינו לפי שהם בבריא' ולא באצ"י בבחי'
 בירור השני ר"ח קפץ ונשבע כו' ואינן ברורים וודאים כ"כ ואמנם אותן דאיתנו
 בר"ח ור"א מותבינן מינייהו לפי שנתבררו כו' ונק' פלגשים כמו הפלגש
 שאינה בתמיד' גם בהסתר כו' כי פסקי הלכות הם עפ"י הארת ש' מ"ה
 משאי"כ המימרות שהם לפי הכרע שכלם ולכן נק' חשך ואי' דמקנא בבריא'
 היינו שא"א שאינה יכולה לירד עוד משאי"כ החכמ' מתפשט' למטה ועלמות
 אלו מימרות האמוראי' הנק' שמעותות כי תלמוד בבריא' נק' חשך כו' והם
 קודם הבירור עדיין וליבון הלכתא הוא בחי' הבירור ע"י קושיות ופירוקים
 מבחי' לובן העליון כתר חכמה כמ"ש עצי לבנון וכן כה"ג ניוכ"פ בגדי לבן
 כו' ולכן לא מותבינן כלל מינייהו גברא אנברא קרמית וכל ענין הגלות הוא
 לברר הבירורי' ואז לעיל כתי' בתולות אחר' מובאות לרקמות כו' כמשל
 הכור מצרף לכסף מן הסיגים כך בחומר דא ק"ו ובלבנה ליבון כו' והנה כמו
 שלהיות התגלות אלקות במ"ת הי' צ"ל תחלה גלות מצרים בחומר ובלבנים
 כך הוא ענין גלות הזה לפנימי' התורה דלעתיד כו' ומתחלה צריך לבאר
 ענין גלות מצרים שנאמ' ואלה שמות בניי הבאים מצרימה את יעקב וכתי'
 בני יעקב ובניו כו', כי הנה יש יש"ס וישראל זוטא כי ישראל לי ראש הוא
 בחי' חכמ' אמנם חכמ' עילא' כמו שהיא בעצמותו חכים ולא בחכמ' ידיעא
 אי' להשיג בעולמו' שהרי ה' הוא שהיא גם אלו לא ברא רק בחי' נ"ה דאבא

מאירי להיות מקור למוחי דזיא וענין נ"ה הוא ד"מ כליות יועצות איך להשפיע כי בכל שפע מרב לתלמיד צ"ל צמצום ומיעוט והיינו העצה שמתיעץ איך להשפיע והנצח הוא ההסתלקות כו' וזהו בחי' יש"ס, ובניי הבאים מצרימ' היינו התלבשות השכל באותיות המחשבה ולכן יעקב אחורי' דאבא המתלבש בתבונה נק' בן לישראל זה כו', אמנם כתי' ירד ירדנו ב' ירידות והיינו במחשבה ודיבור ושם הוא בחי' ישראל זוטא דהיינו כשכבר נתפשטו המדות והמוחי' שמאירים בהם נק' ישראל כי יש הפרש בין שהמוחי' מאירי' במדות או אינן מאירים כגון התינוק מתקצף בקל וגדול דעה קשה לכעוס ולכן אומר' אב הרחמן בחי' חכמ' מקור הרחמים כו' והנה מבחי' ישראל זוטא נמשך בדיבור כמשל מהבל הלב במדות ובחי' יעקב י' עקב אינו בן אלא אח לישראל זה כו'.

בחי' אותיות שנמשכי' מחכמ' ע"מ יהי אור הוא מבחי' חכמ' אך כשהחכמה מאירה בגילוי אזי יכול להיות שינויי צירופים מדם למים ולכן המופתים ע"י משה ובגלות אותיותנו לא ראינו שמתלבש ומתעלם במחשבה כו'.

ואלה שמות בני ישראל וגו'. כתיב שמעו נאי בית יעקב הנקראים בשם ישראל, ממי יהודה יצאו, והוא תמוה. אך הענין דהנה כתיב לכו חזו מפעולות אלהים אשר שם שמות בארץ, ואמרו רו"ל א"ת שמות אלא שמות, וכתיב אין קורא בשמך מתעורר להחזיק בך, ואיתא כל התורה כולה היא שמותיו של הקב"ה. ולהבין זהו וכי כמה שמות צריכין לו להקב"ה, וגם להבין מילת קורא בתורה שנזכר בדרז"ל כמה פעמים ולא אומר עוסק בתורה. ולהבין מה שאמרו רו"ל ע"פ. על עזבם את תורתיי המאור שבה הי' מחזירן למוטב. האור שבה הליל כי התורה נק' אור. אך הענין הוא דלכאורה הוא פלא איך יתכן שיהי' שינוים כיכ בעולמות מאחר שהנל מקבלים ממנו ית' שהוא אחדות פשוט בלתי שום שינוי, כמ"ש אני ה' לא שנית, רק. שבאמת אלו היו כולם מקבלים כא' מעצמותו ית' בשוה היו כולם

בחי': נכתוב בראש ובצד העמוד ולא נסמן מקומו בפנים.

וגו': בבונה ירושלים הבאים כו' באו.

נא: בבוני ובבוך 966 ליתא.

אלקים: בבוני ה' ובבוך 966 ה' אלקים.

ולהבין זה: בבוני ולכאורה תמוה.

ולהבין . . ע"פ: בבוני ואי'.

על . . תורת: בבוך 966 אותי עזבו ואת תורת.

האור . . אור: בבוני מהו המאור הלא התורה נק' אור הוליל האור שבה.

אז . . רק: בבוני אכל הענין הוא דהנה הוא פליאה גדולה שהוא ית' א"ס בלי שום שינוי אני

ה' לא שנית והוא ית' מתי' כל העולמות עליונים ותחתונים מפני מה יש כמה שינוים בברואים מאחר שהם מקבלים כאחד אכל הענין.

שוי, אך מפני שגבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם, ואינם יכולים כולם לקבל מעצמותו ית' רק ע"י ממוצע, דהיינו ע"י צמצומים רבים, ויש כמה מיני מדריגות אלפי רבבות עד אין מספר, לכן יש כמה מיני שינויים. והנה- נבין מה הוא שמו של האדם, דהנה אנחנו רואים בחוש ששמו הוא חיותו כשקורין לאדם בשמו אפילו הוא טרוד מאוד בעסקיו בכל גופו ואבריו. תיכף הוא נפנה למי שקורא אותו אך הנראה בחוש שהשם אינו לבחי' שכלו דהיינו נשמתו, שהרי קודם שנכנס בו הנשמה. לא היה צריך לשום שם, ונמצא שהשם א"צ לבחי' שכלו, וגם להגוף החומריי אין מועיל לו השם, דהנה נראה שלפעמים אוחזין אותו בגופו ממש והוא אינו נפנה מחמת איזה טרדה שיש לו ואעפ"כ כשקורין אותו בשמו הוא פונה מיד. והענין הוא שהשם הוא בחי' המקשרי הנשמה בגוף, והחיות שמחי' את אותיות גופו הוא נשרש באותיות שמו, דהיינו למשל ראובן החיות שלו הוא ר"ש אל"ף כו', ולאה מחמת שראתה המעשה כמו שאמרו רז"ל ראו מה בין בני כו', ידעה ששורש נשמתו באותיות הנ"ל, דהנה כל דבר גדול הנצרך לצמצם עצמו להחיות מה שלמטה הימנו הוא רק בחי' שמו, וכשהאדם לעצמו א"צ שום שם, רק בכדי להתגלות לאחרים צריך שם, והנה כשהוא מתגלה לאחרים אינו מתגלה בעצמיות שכלו ממש, רק שמו הנז', והנה נראה שאותיות המה המחייים ואינם כלום רק שבהם יש חיות מועט שמחי' את הגוף, וכן הנמשל מובן כשהוא מחי' את העולמות עליונים ותחתונים הוא רק בבחי' שם כדי להתגלות לאחרים ולא בעצמיותו ממש כי העצמיות אינם יכולים לסובל, ולכן יש כמה שמות לו ית', מאחר שהוא ית' מחי' את כולם. ע"י ממוצעים כמה מיני מדריגות עד שיורד לזה העולם וכל מדריגה הגבוה שמחי' בחי'

והנה: מכאן נדפס באוה"ת שמות ע' קג (ושם בדרוש יש) ע"ס ואלה שמות) למשל אדם הנקרא בשם ראובן (ובבונ"י נוסף או שמעון) הנה.
 מאד . . ואיבריו: באוה"ת ליתא.
 שכלו . . נשמחו: בבונ"י נשמתו ושכלו.
 בו הנשמה: באוה"ת ובבונ"י לגוף.
 שם: באוה"ת נוסף אך כשנכנס לגוף הוא צריך לשם.
 ונמצא . . שכלו: בבונ"י ליתא.
 החומרי: באוה"ת עצמו ובבונ"י בעצמו החומרי.
 אין מועיל . . המקשר: באוה"ת אין השם מועיל אך השם.
 אינו . . מיד: בבונ"י נפנה.
 אותיות: באוה"ת ובבונ"י ובכוך 966 ליתא.
 הנ"ל: באוה"ת שמו.
 רק: בכרך 966 נק.
 לאחרים: באוה"ת נוסף בבחי' שמו.
 המה המחייים: בכל הנ"ל השם הם חומרים.
 כשהוא: באוה"ת ובבונ"י שהוא ית'.
 מחי' . . כולם: באוה"ת (ועד"ו בבונ"י) אינו יכול להחיות כלום בעצמו רק.

שלמטה הימנו הואי בבחי' שם כנוז, וכולם ממנו ית' ולכן יש כמה שינוים בעולם מחמת הנוז, והנה השם אינו כלום נגד העצמיות וכאפס נחשב כנוז, וז"פ לכו חזו מפעלות הוי"ה הפליאה הגדולה שה' הואי א"ס ב"ה המהווה כל העולמות תמיד יש מאין בדיבורו ורוח פיו אשר שם שמות לשון שממה שבאמת נק"י שממה נגד עצמותו ית' וכולא קמ"י כלא חשיב. וזהו בארץ בבחי' ארץ שהם כל המדריגות התחתונים, א"ת שמות אלא שמות שהוא רק בבחי' שם הוא מחי' כו', ביה ה' צור עולמים, וזהו כל התורה כולה הוא שמותיו של הקב"ה, דהנה באורייתא ברא עלמא והוא אינו רק בבחי' שם, וכמה צמצומים כו', ולכן התורה היא שמותיו נוז, וזהו והיו הדברים האלה וגו' על לבבך ושננתם וגו', דהנה צריך האדם להתבונן ולשום אל לבו כשרואה כמה מיני ברואים בעולם שהכל הוא א"ס ב"ה והוא מחי' אותם תמיד בכל רגע כמאמר עושה בראשית, ובלתי זה היו חוזרין לאין, וזהו והיו הדברים האלה שהוא בחי' רבים מחמת דברים שהוא בחי' דיבור בחי' שם. אשר אנוכי מי שאנוכי שאינך יכול להשיג אותי, דהיינו שהוא הוא בעל השם, וכמו עדימ כשאנו קוראין לראובן בשמו א"צ לשמו רק תכלית המכווין הוא לבעל השם, אלא שאין אנו יכולין לתופסו רק בשמו, וכן בנמשל זהו תכלית הבריאה שמכל הברואים דהיינו בשמו נבין מעט מעצמותו ית' שהכל ממנו ית' ולא השם הוא העיקר אלא בעל השם. וזהו אשר אנוכי שהוא א"ס מצוך לשון התקשרות שמקשר א"ע בעולמות בכמה מיני צמצומים בכל רגע להחיות עולמות והכל הוא בשביל ישראל יהי' זה תמיד. על לבבך, וכשיתבונן אהבת הבורא איליו ממילא כמים הפנים אל פנים מתעורר אצלו האהבה, ושננתם וגו' ביום ובלילה. ובטכיבה ובקימה מפקיר א"ע מכל וכל נגדו ית' מאחר שמבין בדעתו שהוא ית' מניח א"ע מכל ועושה רק לחיות העולמות, וממנו יראה וכן יעשה גם האדם כך בשביל השי"ת. וזהו תכלית הבריאה לקיים וכו' תדבוקי. וזהו קורא בתורה שכל התורה שמותיו והוא קורא בשמו בכדי שיפנה איליו בעל השם, ולא יהי' אצלו קריאת התורה

הוא: באוה"ת נוסף רק.

וז"פ: באוה"ת וזהו.

הוי": בכרך 966 נוסף אשר שם שמות בארץ שמאת הוי".

שה' הוא: באוה"ת שהוא.

נקי: באוה"ת הוא.

הקב"ה: ע"כ נדפס באוה"ת.

שם: בבנו"י ה'.

וכן . . . זהו: בבנו"י אבל באמת צריך לעצמותו וזהו.

שמכל . . . יח': בבנו"י שנבין מעט משמו דהיינו מכל הברואים שהכל מעצמותו א"ס.

יהי' . . . תמיד: בבנו"י כ"ז תקח לך.

ובלילה: בבנו"י נוסף ובלכתך בדרך.

תדבוקו: בבנו"י תדבק.

בעצמה ענין בפ"ע רק בכדי שיבין ממנה לבעל השם, ולא יחשוב השם בעצמו כנוי וזהו קורא בתורה. וזהו שהוכיח הנביא את ישראל אין קורא בשמך שהוא בחי' קריאה שיקרא לבעה"ש, רק שעשו מהם עיקר, דהיינו כל הנבראים בעולם ואינן כללי רקי בחי' שם והעיקר הוא בעל השם כו', וזהו שאמרו רז"ל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו, דהיינו לפי שעושה עיקר מהשם לכן אין לו כלום ואפי' תורה כו"י, וזשיא רז"ל המאור שבה מחזירן למוטב כו' כי התורה בעצמה נק' אור והמאור הוא המאיר בה, דהיינו בעה"ש, ופי' כשיקרא בתורה יפנה הוא ית' אליהם ויחזירם למוטב, וזהו שמעו זאת בית יעקב הנקראים בשם ישראלי שהם אינם רק בחי' שם לבד ואינם מבינים ממי יצאו, וזהו ואלה שמות בני ישראל כשאדם מדבק א"ע לדברים אלה, דהיינו לתאות עוה"ז שהם בחי' אלה הוא מעשה העגל, שכשאדם מדבק אליו ית' הוא בחי' אחד, משאיכ בחי' אלהי רבים ונפרדים ואינו מחשב לבעה"ש רק שמפריז בעה"ש מהשם ועושה עיקר מהשם הוא רק שמות בני ישראל הנאים מצרימה, וזהו תחילת ביאתם לגלות ולמיצר, אח"כ יורד מטה מטה את יעקב איש וביתו באו, אך בחי' יציאת מצרים הוא להתכונן שאו מרום עיניכם וראו מי ברא, שיש מי שהוא איס ביה מי שאנכי ברא את האלה, וכולם כאפס ותוהו נחשבו כנגדו ית' והם רק בחי' שם, והעיקר הוא בעה"ש, וזהו יציאת מצרים שיצאו מחמת ההתכוננות הנ"ל ממצר לדבקה בו ית', וזהו אלוהים המוציא אתכם ממצרים שהם אותיות מי אלה שיחבר מי עם אלה כנ"ל וד"ל.

ארץ זבת חלב ודבש. הנה י"ל מה ענין חלב אל ארץ גם למה הזכיר אלו דוקא כו'. אך הענין הוא דכתיב דבש וחלב תחת לשונך והוא ענין המתיקו' והעריבות שבתורה הנגלית שצ"ל כהסתר והעלם תחת לשונך בחשאי וגם מפני היות החיך שהוא הטועם המתיקות הוא תחת הלשון כו'. אך הנה לפעמים התורה נק' מים כמ"ש הוי כל צמא לכו למים כו' הענין

רק . . . כלל: בבונ"י דווקא רק שאצליהם השם הוא העיקר וזהו שכל הנבראים שבעולם אינם מכירים מכל.

רק: בבוך 966 נוסף שמחזיק.

כו': בבונ"י נוסף רק צריך כנ"ל כפי והיו הדברים.

יעקב: בבונ"י נוסף הם מדריגה תחתונה.

ישראל: בבוך 966 נוסף דהיינו מדריגה פחותה בחי' יעקב הנק' בשם ישראל.

שהם . . . ממי: בבונ"י שהי' רק נקי בשם ישראל ואינם ממעי.

אליו: בבונ"י א"ע לדברים אלה לו.

משאיכ . . . אלה: בבונ"י אך כשהוא מדבק א"ע לבחי' אלה הדברים.

הוא דעד שהכה משה בצור ויזוכו מים הייתה התורה נקראת ע"ש דבש וחלב כו' (בהיות ידוע שענין ההכאה בצור הוא ענין הפלפול שבא אמיתי' הדבר ע"י ריבוי קושיות דוקא, שהם מעלימים ומסתירים השכל האמת כמו ענין שחוטה מן הצואר דפריך ואימא מאזנו וכדומה עד שמתרץ דלא יתכן מאזנו אלא דוקא מצוואר ואין מפלפול זה שום חידוש בגוף הענין רק שנתברר הענין מתוך היפוכו וחלקו הסותר שהוא נעשה יותר ברור מעצמותו ע"י כמשל המים שיוצאים מעפרור' האבן שנעשו צלולים יותר כו' וזה הי' ההכאה באבן ולא האמירה לאבן הוא המשכות אמיתי' הדבר צלול ונקי כמו צלילות שלאחרי הקושיות ממש והוא ענין הזוגות שהיו נקראים אשכולות איש שהכל בו כמ"ש במ"א וד"ל) והיינו מפני שלא הי' עדיין הפלפול והי' לימוד ההלכות בקצרה מאד והיו בקיאים בהם במעט זמן ונשאר להם כמעט כל היום פנוי מעסק לימוד נגלה לכך היו עוסקים רק בדבש וחלב שהוא סתרי התורה למה המצוה כך וכך והוא ע"ד סתרי הזהר בסיפור השתלשלות הפרצופין כן היו מתבונני' כל הלכה בטעמה עפ"י הקבלה ולימודם זה היו בחשאי והעלם העריבות תחת לשונם כו' עד שהכה משה ע"ה באבן ונתנה לו הפלפול לבדו כמתנה אך הוא נהג טובתי ונתנה לישראל בהיותי כי לא הסתירו למשה כל העלמות הקושיות והי' מברר הבירורי' ע"י הקושיות עד שנתבררה ההלכה הרבה יותר מכמו שקיבלה מסיני באמירה כו' אך לישראל לא ניתן הפלפול מפני היראה שיבלבלו אמיתי' ההלכה ע"י כו' לכך נהג טובת עין פי' המשיך בחי' טוב עין מבחי' עינא פקחא כו' והוא למעלה מכל הבירורין שלא יסתירו אורו כלל כו' עד שכאז"א מישראל יכול לברר הלכה ולא יפול בחושך הפלפול (כמו שארז"ל במחשכים הושיבני) וכן בהשגות העריבות והמתיקות שיהי' זבת חלב ודבש כמשי"ת הי' רק מפני שנהג טובת עין וד"ל) וזהו ארץ זבת חלב ודבש ארץ. הוא מל' דאצי' שהוא תושבע"פ הנגלה לנו והרי מוסתר בה הטעמים והעריבות של חלב ודבש שהוא פנימיות התורה כו' מפני ההלכשה בגילוי אחר גילוי כו' אבל שתהי' התגלות החלב ודבש מתוך דברי ההלכה דהיינו שיוכל אדם להשיג מתוכה הפנימי' כמו שהי' קודם ההכאה בצור כנ"ל זהו ענין ארץ זבת. שוב ונגלה מהסתר הארץ במקומות מפוזרים החלב ודבש כמו שיתראה אור השמש במקצת נקביי הסכך וכדומה והוא מפני ריבוי השפע חלב ודבש בארץ העליונה עד שהיא

ולא: בשני המארות כי.

נהג טובת: שם הי' טיב עין.

בהיות: שם (כהיות).

ארץ הוא: שם שהוא (פנימיות).

ענין ארץ זבת: שם כתי' זבת חלב ודבש.

נקביי: שם מתוך מסך.

זבת באיזה מקומות (פי' כמשל החלב המוסתר בדד וכשיתרבה יותר מדאי יהי' זב מאיליו וכן בדבש כן מפני טובת עין דמשה המשיך גי'כ פנימי התורה בתורה נגלית יותר מדאי עד שיכולים להכיר ולהבין החלב ודבש מתוך ההסתר כי אין כלי ההסתר של תורה הנגלי' יכולים עוד להסתיר וממילא יזוב ויתגלה כו' וד"ל) וזהו שתלה בשבח א"י כי היא ארץ טובה שלא תסתיר כ"כ וד"ל.

בעז"ה פ' וארא

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי' וארא אל אברהם ואל יצחק כו'. ולהבין מה זו תשובה על שא' משה למה הרעותה וכו' וגם להבין הטעם לגלות מצרים ועבדום וענו אותם וכו' כחומר וכלביני' כו' מה ה' החטא שלהם שגזר עליהם גלות קשה כזה כו', הנה אלקי' ל' רבים כמ"ש כי אלקי' קדושים הוא כו' ויש להבין איך יתכן ל' רבים באלקות שהוא יחיד ומיוחד כו' וגם הלא הוי' הוא אחד וכת"י ביום עשות הוי' אלקי' ארץ ושמים דע"י ב' השמות דהוי' ואלקי' נבראו ואיך נתחברו אחר שזה ל' יחיד וזה לשון רבים כו' אך הענין הוא דכת"י גדול ה' ומהולל מאד ואמרו אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו כו' וכת"י ולגדולתו אין חקר כלל וזה כמו תרתי דסתרי אהדדי אך הנה כת"י מה רבו מעשיך הוי' וכו' וכת"י מה גדלו מעשיך כו' וביאור הדברי' הנה באמת לגדולתו אין חקר כלל דהיינו שהוא בחי' א"ס ממש דאיהו וחיוהי וכו' חד בהון בכחי' הא"ס אך להיות כן היא הנותנת שא"א להמשיך למטה מבחי' עצמו' גדולתו שאין לה חקר אלא מבחי' התפשטות ההארה והזיו בלבד הנק' בשם זיו השכינה וגם נק' אור א"ס בחי' אור וזיו בלבד כמשל זיו ואור של המאור השמש וכמ"ש שמש ומגן ה' אלקי' כו' כידוע ועל בחי' התשפטו' זו דזיו והוד בעלמא נא' מה רבו מעשיך כו' מפני שמאד מאד נתרבה התחלקו' המדריגות מאותו הזיו לכמה רבבות מדרגות שונות כמ"ש היש מספר לגדודיו כו' ולהבין איך יהי' התחלקות רב כ"כ הענין יובן ממה שאנו רואי' למטה דאין לך עשב מלמטה שאין לה מזל כו' וא"כ כמו שיש רבבות מדריגות במיני העשבים כן אותם הרבבות מדריגות בכח רוחניותם שהן המזלות הגבוהי' וגבוה מעל גבוה כו' ועד רום

המעלות הכל בבחי' התחלקו' למדרגות רבות מאד כו' כי מה שנמשך למטה במזלות אינו אלא פסולת שפע העליונה דזיו השכינה הנ"ל כידוע על פסוק וכל קרביו כו' דיש מלאכי' שנק' קרביים ואצטומכא שהמה המברר' את השפע ומבדילי' הפסולת והוא אשר נמשך למטה במזלות וכיוצא וכו' וזהו מאמרז"ל נטה ימינו וברא שמים הן הן עולמות העליוני' מלאכי' ונשמות וכענין ריבוי העולמות וההיכלות שיש לצדיקי' עד שארז"ל עתיד הקדב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות כו' ונטה שמאלו וברא את הארץ פי' שמאלו ממה ששמאל דוחה בבחי' פסולת השפע באה למטה בבחי' ארץ וכל אשר בה וכו' וד"ל ועל עולמות ומלאכי' העליוני' נא' ומה גדלו מעשיך כנ"ל כי מאד גדלו במעלה והעולמו' התחתוני' אין להם ערוך כלל עמהם ויובן דרך ההפרש בניהם ממה שאנו רואי' למטה במציאו' תענוגי' הגשמי' שיש בהם כמה רבבו' מדריגות שונות כמו בכל פירות הצומח יש הרבה מיני' מאד לאין מספר זה טעמו כך וזה טעמו כך שאין טעם התפוחי' כטעם השקדי' וכדומה ועד"ז בטעמי' של המאכלי' דחי' יש כמה רבבו' מדריגות וכן בתענוגי' בני"א כו' והכל המה תענוגי' גשמי' מאד שנפלו בבחי' פסולת בלבד משרש ומקור כל התענוגי' והוא בחי' עונג העליון שבבחי' זיו השכינה הנ"ל ואמנם עכ"ז מאחר שבמציאות תענוגי' הגשמי' יש התחלקו' רב כזה. מוכרח לומר שיש במקור חוצבם כל אלה ההתחלקו' והן הן ריבוי צירופי אותיו' אלקי' הנמשכי' מבחי' עונג העליון בהתחלקו' רב עד שיש לכל צדיק ש"י עולמות כלומר ש"י מיני עונג שנמשכי' מבחי' עונג העליון ולכך נק' אלקי' לי רבי' כמ"ש כי אלקי' קדושי' הוא לפי שמתחלק לרבבו' מדרגו' שונות באופן המשכות עונג העליון לנשמות ומלאכי' עליוני' ועליהם נא' מה גדלו מעשיך כו' ואין לתחתוני' ערוך עליהם כלל וד"ל וזהו שאמרו אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו כו' דהיינו צירופי אותיות אלקי' הרבי' בריבוי המשכת העונג לכל צדיק כו' וזהו מ"ש בסי' שתי אבני' בונות ב' בתים וכו' עד חמשה אבני' בונות ק"כ בתים שהן ק"כ צירופי' שיש מ"ה אותיות כידוע וכ"ז הוא רק בחי' התפשטות גדולתו ית' בבחי' זיו והארה בעלמא ע"ז נא' מה רבו כו' ומה גדלו כו' שהן עולמות העליוני' ועולמות התחתוני' אבל בעצמות גדולתו כתי' ולגדולתו אין חקר כלל וזהו בחי' הוי' שהוא אחד באחדות האמיתי ואיננו מתחלק כלל להמשכו' רבו' בצירופי אותיות ונק' מקור החיים או חיי החיים כידוע וד"ל.

והנה מבחי' אלקי' הנ"ל נמשך היראה כמ"ש את אלקי' ירא כו' להיות כי ע"י התבוננות זו באה באדם בחי' הביטול במציאות מפני עוצם

התפשטות גדולתו ית' וכן מדת האהבה והדביקות באה עי"ז בהיות מתבונן
 דהוא ית' עיקרא ושרשא דכולא עלמין וכולא קמי' כלא חשיבא כו' בבחי'
 אותיו' בלבד כנ"ל וזהו לאהבה את הוי' אלקיך פי' עי"ז בחי' אלקיך הנ"ל יהי'
 בחי' הביטול להוי' דוקא שהוא אחד מקור החיים וחי החיים כנ"ל ובוזה
 מתחברי' ב' השמות הוי' ואלקי' כמ"ש ביום עשות הוי' אלקי' ארץ ושמים כו'
 וד"ל וזהו וידבר אלקי' אל משה אני הוי' פי' אלקי' הוא בחי' התפשטות
 גדולתו הנ"ל והוא שנתחבר עם שם הוי' בבחי' היחוד דשם הוי' ואלקים וזהו
 אני הוי' הכל ענין אחד כי הוי' אחד וגם שמו האלקי' א' וכו' ואז וארא אל
 אברהם כו' פי' האבות הן המרכבה בבחי' האהבה ויראה ורחמי' כידוע ואז
 לאחרי היחוד ששם הוי' ואלקי' הוא שנתגלה לאברהם ויצחק להיות בחי'
 מרכבה לגביו משא"כ קודם היחוד וד"ל אך יש להבין מי הוא המחבר ומביא
 בחי' התגלות הוי' באבות אברהם ויצחק כו' דאעפ"י שהאבות הן המרכבה
 אעפ"כ אין ערוך כלל בין אהבה המוגבלת דאברהם לאור אהבה העליונה
 דבחי' הוי' דחסד עליון שהיא בבחי' א"ס כידוע ואעפ"י שע"י אתעדל"ת
 אתעדל"ע אבל זאת גופא יש להבין איך אתעדל"ת המוגבלת יעירו למעלה
 כו' אלא מוכרח לומר שיש מי שמחבר את אתדל"ע לאתדל"ת שבבחי' גבול
 כו' ולזה אמר וארא אל אברהם כו' באל שדי' עי' שם זה דאל"ף למ"ד כו'
 דוקא כי הוא המחבר והענין הוא כפי מאמרם ז"ל שאמר לעולמו די כו'
 וביאור הדברים הנה כתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה כמו בנין הבית וההיכל
 כל שיש בו גג וד' דפנות וקרקע ונמצא האדם הדר בו מוקף מכל צד
 מלמעלה ומלמטה ומד' רוחות כו' כמו"כ אור חסד העליון נעשה ונמשך
 לנשמות האלקי' בבחי' בנין עולם כמו בנין בית והיכל להקיף את הנשמה
 מראשה עד רגלה מכל צד כו' וכמ"ש וימינו תחבקני פי' אור האהבה
 העליונה שבבחי' האצי' נק' ימינו כידוע וכאשר באתדל"ת נעשה אתדל"ע
 דהיינו ע"ד האבות שהי' מרכבה כסוס לגבי רוכבו נק' אור התעוררות אהבה
 העליונה הבאה על הנשמה מלמעלה להיות שהיא העיקר והמקור בבחי'
 אלקות בשם עולם והיכל מפני שמקפת את הנשמה מכל צד כו' בבחי' מקיף
 דוקא וזהו וימינו תחבקני מלמעלה ומלמטה ומכל צד כו' וד"ל וזהו אמרתי
 עולם פי' עולם הוא אור האלקי שנמשך למטה להקיף את הנשמה עד שיש
 עדי' כמה רבבות עולמות כענין ש"י עולמות שיש לכל צדיק כנ"ל וכ"ז הוא
 בנין החסד עליון בבחי' בתים והיכלות רבים מאד כמ"ש למעלה בענין שם
 אלקי' שהוא ל' רבים מזה הטעם וכמ"ש בס"י ב' אבני' בונות כו' וד"ל ועד"ז
 הי' ג"כ ענין האבות שהן המרכבה פי' שהי' נשמתם בבחי' מרכבה לגבי רוכב
 והרוכב הוא בחי' אור האהבה עליונה הבאה מלמעלה ושוכנת על אהבה
 דאברהם כו' כמ"ש באברהם הלך ונסוע הנגבה וידוע שפי' הנגבה היינו אור
 אהבה עליונה שבנגב ודרום העליון שהוא בחי' חסד עליון דאצי' כו' וכמ"כ

בכני' כתי' אהבתי אתכם אמר ה' והכל עדי' שנאמר אמרתי עולם חסד יבנה ודל' ופי' שאמר לעולמו די היינו שבחי' עולם הנל' בבנין בית והיכל הוא בא ונמשך למעלה מעצמות אוא"ס ב"ה בבחי' צמצומי' רבים כי כ"ז אין ערוך כלל לגבי עצמו' אוא"ס וא"כ איך יומשך ממנו בבחי' מדה וגבול גם שיהי' בבחי' מקיף על הנשמה כנ"ל ובפרט שיומשך לכמה רכבות אופני' שוני' כו' אלא שאמר לעולמו די פי' שא' בבחי' הצמצום והסתר של עצמותו ומזה יצא הצמצום ג"כ לעולמו הנל' שיהי' ג"כ בבחי' גבול ומדה וזהו די' ויוד' הוא הצמצום כידוע והיינו בשם זה דא"ל שדי' דוקא הוא שאמר לעולמו די' כידוע שהוא ענין הצמצום וזהו הללוהו בגבורותיו תחלה ואח"כ הללוהו כרוב גדלו פי' משום דדוקא אחר בחי' הגבורות והצמצום דאל שדי הנל' הוא שיכול לבוא אח"כ לידי בחי' גדולה והתפשטו' רבות בבנין עולם החסד הנל' ואם לאו לא הי' לאא"ס שהוא קדוש ומובדל בערך כו' ענין ירידת התחברות להתפשט כנ"ל למטה להתמשך בבחי' בנין והיכל להיות ימינו תחבקני כנ"ל נמצא שם זה דא"ל שדי' הוא המחבר ומביא בחי' התגלות הוי' באבות שהן המרכבה וזהו וארא אל אברהם ואל יצחק כו' בא"ל שדי' דוקא ודל'. ובכל הנל' יובן פי' ואהבת את הוי' כו' שהוא ענין פועל יוצא וכן לאהבה את הוי' כו' ולא אמר לאהוב את הוי' כו' מפני שהוא ענין פועל יוצא פי' מפני שפועלים למעלה שתצא אור האהבה העליונה מהעלם העצמות לידי גילוי להיות בבחי' מקיף כמ"ש וימינו תחבקני כנ"ל והיינו לאהבה את הוי' שמביאים לבחי' הוי' להיות בגילוי אהבה כו' ודל', אך מפסודי' עד ק"ש היא בחי' אתעדלית ומק"ש בפי' ואהבת מתחיל אור המשכת האהבה העליונה כנ"ל ודל' והיא העיקר והמקור עד שמאמת אמיתי' אהבה התחתונה באמת ויצב באמרו ומתוקן ומקובל כו' ע"י ט"ו וויין שבו כמ"ש במ"א ודל'.

ושמי הוי' לא נודעתי להם פי' ושמי הוי' הוא למעלה מעלה מבחי' יחוד הוי' אלקי' הנל' ענין מה רבו כו' ומה גדלו כו' כי הן הן התפשטות שם הוי' אבל שמי הוי' ר"ל שמי העצמי דהיינו בחי' הוי' כמו שהוא לבדו למעלה מבחי' ההתפשטות וההשתלשלות של האורות בכלי' ואותיות כו' והן הן בחי' התורה והמצוות שנק' פנימי' רצונותיו כו' והיינו דוקא כמו שהמצות המה בשרשם למעלה כאשר נקראים מצות הוי' דוקא וכאמרו מצוותי' חוקותי' כו' וכאמרו אשר קדשנו במצותינו' במצותינו' דוקא וכמארז"ל הקדב"ה מניח תפילין הקדב"ה מתעטף בציצית כו' וזהו מאמר הזוהר ע"פ מה יתרון לאדם בכל עמלו כו' שאני עמלא דאורייתא דלעילא מן שמשא הוא כו' ע"ש וביאור הדברי' ידוע להיות כי שמש ומגן הוי' אלקי' היינו בבחי' יחוד דהוי' אלקי' וזהו העמל שתחת השמש אבל לעילא מן שמשא היינו בבחי' שם הוי' עצמו והוא בחי' מצות הוי' בתפילין דמארי עלמא וכדומה

ושרשם מבחי' תרי"ג ארחין כו' שבבחי' הכתר עצמו הנק' אנוכ"י מי שאנוכי
והוא בחי' גילוי של פנימי' אוא"ס וזהו לא הי' רק בזמן מ"ת שנא' פני"ם
בפני"ם דבר כו' וד"ל.

וזהו ענין התשובה על שאלתו למה הרעות כו', כי הנה ידוע בבחי' רצוא
ושוב דלפי ערך הרצוא כן ערך בחי' השוב שאם הרצוא הוא בבחי'
הסתלקות ועליות ביותר כן לפי ערך יהי' השוב מבחי' ומדריגה היותר גבוה
למעלה למעלה כו', שהרי שרש בחי' רצוא ושוב הוא למעלה הוא בחי'
מול"מ והוא לפי ערך לא מטי כן בחי' המטי כו' וד"ל ולהיות כן לזה הטעם
הי' כל עיקר הגלות דישאל במצרים בחומר ובלבני' כו' אעפ"י שלא חטאו
מעולם כו' (כידוע דג' דברי' באו ע"י יסורי' תורה) כי הנה כ"ז שהי' ישראל
במצרים לזאת היתה הסיבה שיכולי' להגיע ולבא אח"כ למדריגת קבלת
התורה פב"פ כנ"ל לפי שהי' תחת פרעה שר של מצרים והנה בגוים נאמר
רם על כל גוים הוי' פי' לפי ששרש חיותם נמשך מבחי' רוממות ה' כמו
שהוא עדיין לפני ההשפלה והירידה בהשתלשלות כו', ולכך הוא ית' אצלם
רם ומתנשא גם למטה כו' ולזה הטעם אמר איוב אם צדקת מה תתן לו כו'
כי איוב מאוה"ע הי' וד"ל וא"כ לא היתה השפעה האלקי' אז מיוחדת לישראל
לבדם (בבחי' פב"פ כנ"ל) מאחר שהכל שווין שם כמ"ש כחשיכה כאורה כו'
וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ מקימי מעפר כו' פי' קאי' ארישא דקרא
מי כה' אלקינו המגביהי' כו' כלומר מתי הוא ה' אלוקינו מיוחד לישראל
לבדם אין זה אלא לאחר שמשפיל א"ע למטה לבא בהשתלשלות אע"פ
שמגביהי' לשבת תחלה בבחי' הרוממות כו' כי אז לא ישרה שכינתו אלא על
ישראל עם סגולתו וקראוי בני בכורי כו' ונתייחדו הם דייקא לקבל התורה
בבחי' פב"פ מאנכ"י מי שאנכ"י כנ"ל וכמארו"ל שנק' סיני שירדה שנאה
לאוה"ע משמע דוקא בזמן מ"ת ירדה השנאה משא"כ קודם לכן שהיו הכל
שוין לפניו מפני בחי' הרוממו' כמ"ש המגביהי' כו' וזהו רם על כל גוים הוי'
דוקא וד"ל ולזה הטעם שהי' מהצורך להיות בבחי' שו"ב דהיינו להיות
משפילי עד שהי' לישראל בלבד צריך לשעבד את ישראל תחת שליטת
מצרים בחומר ובלבני' תחלה כי כדי שיגיעו ישראל למדריגה גבוהה כזו
שהי' עליהם בבחי' פב"פ בתו"מ דשמי הוי' העצמי' אשר לא נודע לאבות
ג"כ כנ"ל הי' צריך להיות בחי' הרצוא שהוא בחי' ההסתלקות לבא בבחי'
הרוממות וההתנשאות בעצמותו דהיינו המגביהי' כו' שלמעלה מן המצות
וכמ"ש אם צדקת כו' וזה הי' מפני שליטת מצרים עליהם דוקא שנא' רם על
כל גוים כנ"ל (וכמ"ש במ"א שבבחי' הגלות הוא בבחי' שינה כמ"ש עורה
למה תישן והיינו בחי' ההסתלקות כנ"ל וד"ל).

וזהו ענין התשובה על שאלת משה בתחלה למה הרעותה כו' כי הנה מבואר למעלה שורש התו"מ שהן בכחי פנימי דא"ס כשנק' מצותיו כו' וכדי שיקבלו ישראל ממקום ומדריגה גבוה כזו פכ"פ ה' צ"ל בחי' הרצוא בתחלה לפי ערך מעלת בחי' השו"ב הזה כנ"ל דלפי ערך הרצוא כן ערך השו"ב כו' ולכך ה' במשקל ובמדה זמן משך הגלות מצרים רד"ו שנה דוקא בבחי' הרצוא כדי להיות השו"ב לפי ערך זה במ"ת וד"ל וזהו ושמי הוי' לא נודעתי להם דהיינו תו"מ שהן גילוי שם הוי' עצמו בבחי' השוב ע"כ ה' הגלות כדי שיקבלו ישראל גילוי שם הוי' וזאת היא התשובה על שאלתך למה הרעותה כו' וד"ל והיינו שמס"ים בסוף דבריו והייתי להם לאלקי' פי' כדי ששם הוי' בעצמו הנ"ל יהי' להם לאלקי' ממש שזהו מדריגה היותר נעלה מבחי' שם אלקי' סתם שהוא בחי' זיו והארת התפשטות האותיות בלבד כו' וד"ל וכיוצא בזה אמר יעקב והי' הוי' לי לאלקי' שזה כאלו אמר דבר חדש ומדריגה נפלאה שאין כמוהו אעשה שיהי' שם הוי' בעצמו לי לבחי' אלקי' ממש כמו שעכשיו בחי' אלקים אצלו ע"י צמצום דאל שד"י כנ"ל וד"ל. והנה מאחר שנתבאר למעלה דלפי ערך הרצוא כן ערך השוב א"כ אם בחי' הרצוא עולה למעלה מעלה בבחי' עליות והסתלקות יותר יהיו בחי' השוב מרצוא כזה ג"כ ממקום ומדריגה היותר גבוה כו' ולפי"ז ע"י אריכו' הגלות דעכשיו כ"כ בהמשך הזמן הרב שהוא בחי' רצוא ביותר הרבה מגלות מצרים שלא ה' רק רד"ו שנה בלבד כו' יהי' בחי' השו"ב מזה הרצוא ג"כ בבחי' מעלה ומדריגה יותר הרבה מכמו שהי' גם בזמן מ"ת פכ"פ כו' והיינו בחי' שלימות האמיתי שיהי' לימות המשיח דכתי' עין בעין יראו כו' משא"כ בזמן מ"ת כתי' כי לא ראיתם כל תמונה כו' וד"ל ואחר כל הנ"ל יובן שגם עכשיו יש כ"ז בק"ש בפ' ראשונה דבכל לבבך היינו בחי' יחוד הוי' אלקי' הנ"ל בבחי' המדות דאו"י דאברהם ויצחק כו' וכנ"ל אבל בכל נפשך היינו בחי' קבלת התורה בבחי' שם הוי' עצמו פכ"פ כנ"ל והוא ע"י מצות ת"ת ודברת בם כו' בהיות ידוע דבלימוד התורה מקשר נפשו בבחי' חב"ד ומחשבה דיבור שהמה בבחי' פנים ומוחין והקדב"ה יושב ושונה כנגדו וכמ"ש במ"א ע"פ ואשים דברי בפיך כו' והיזו כמו בחי' קבלת התורה בסיני ממש וכמ"ש במ"א בענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה כו' והוא בחי' השוב שאחר הרצוא דבכל לבבך כו' וכנ"ל וד"ל. ובכל מאודך הוא המדריגה היותר נעלה גם בכל נפשך שבת"ת והוא המדריגה שיהי' מזה לע"ל דכתי' עין בעין יראו כו' שזה תלוי בתשובה דוקא כמארז"ל אם ישראל עושי' תשובה נגאלין כו' וגם משה לא זכה לתשובה רק קודם מותו ולא בחי' והגם שקיבל התורה פכ"פ כו' והוא בחי' אהבה דבכל מאדך דבע"ת דוקא דמשכי' לי לקוב"ה בחילא יתיר כו' וכמ"ש במ"א עד שבמקום שבעלי תשובה עומדי' צדיקי' גמורי' אינם יכולי' לעמוד כו' וד"ל.

בעז"ה

להבין שרשי הדברי' הנ"ל הנה שרש ענין חסד יבנה הנ"ל יובן עפ"י הקדמה בתחלה להבין ענין הידוע בע"ח דבבחי' עיבור ה"י תלת כלול גו תלת בלבד ואח"כ נגדלו המדות מעט מעט להיות כלול כל מדה מהרבה כו' דהיינו בתחלה היתה הגדלת המדו' בכלל להיות ט"ס ולא תלת גו תלת בלבד ואח"כ נפרדו הט"ס עד מספר רמ"ח איברי' כידוע וסיבת הגדלה זו במדות ה"י מבחי' קו המדה הנק' בוצינא דקרדונייתא כו' וזהו הללוהו בגבורותיו ואח"כ הללוהו כרוב גודלו דמפני בחי' הגבורות דקו המדה הזה ממילא נתגדלו המדות וזהו כרוב גודלו כו' ולהבין ביאור כ"ז הנה תחלה יש להקדים בפ"י א"ס שאין ל' אין סוף זה שייך כ"א בבחי' מל' בלבד ולא במהותו ועצמותו ית' דהנה פ"י א"ס היינו שאין סוף להתפשטותו כו' וזה אינו אלא כשיש מהות דבר מה שנתפשט כבר אזי יתכן לומר שאין לו סוף כו' אבל במהותו ועצמותו ית' שאין לו תחלה כו' ואינו מושג כלל כמאמר לית מחשבה כו' אפילו בבחי' מחשבה דא"ק כו' שהוא סדכ"ס כו' איך יתכן לומר בו אין סוף להתפשטותו כו' אלא הענין הוא דידוע דיש ב' מדריגות בחי' מאור ובחי' אור וזו כו' ופ"י אור וזו היינו ענין גילוי ההשפעה דהיינו כאשר מבחי' העלם העצמות נתגלה לבא בבחי' השפעה והמשכה זה נק' אור וזו כמשל אור וזו השמש כידוע וזה הנק' בשם בחי' מל' ע"ש בחי' התפשטות ההארה וגם נק' בשם אותיו' מל' אתא בוקר כו' ע"ש שבאה ההשפעה מן ההעלם לבחי' גילוי עדימ הידוע באדם התחתון כשמשכיל איזה שכל וחכמה עדיין אין בו אותיות מחשבה כלל אך אח"כ מתפשט אותו השכל ונחקק באותיו' מחשבתו בכמה אופני' שוני' ולפעמים כך ולפעמים כך כו' וא"כ בחי' השפעה של השכל כשבאה לידי גילוי בציוור חקיקת אותיות במחשבה נק' בחי' מל' שהוא בחי' גילוי השכל מן ההעלם והן הן האותיו' וד"ל ועד"ז יובן למעלה מעלה דבבחי' מאור העצמי דהיינו בבחי' עצמותו ית' לא יתכן לומר לשון א"ס אך בכחי' הגילוי שלו מן ההעלם שהוא בחי' מל' וגם נק' בשם אותיות כנ"ל וזהו הנק' בשם אור וזו בלבד כי יתכן לומר ל' א"ס דהיינו שהאור וההתפשטות אין לו סוף כו' וד"ל וזהו פ"י המאמר נעוץ תחלתו בסופן כו' לכאורה אינו מוכן למה בסופן דוקא אך הענין הוא כנ"ל דדוקא בבחי' מל' הנק' סופן שהוא כבר בחי' הגילוי באותיות כו' שם נעוץ תחלתו דהיינו בחי' הכתר הנק' תחלה כידוע אבל בעצמותו ית' שאין לו תחלה כו' לא שייך לומר נעוץ תחלתו כו' וזהו בסופ"ן דוקא וד"ל.

והנה עד"ז יובן למטה ג"כ דהיינו כאשר בחי' המדות דאצי' באין לידי גילוי בבחי' אותיו' כנ"ל זהו הנק' חס"ד יבניה כו' דהיינו מפני

שמתהווה מאין ליש בחי' אותיו' וגילוי ההשפעה' דמדות דאצי' כו' ריבוא רבבות המשכו' עד שיש לכל צדיק שיי' עולמו' ובדרך כלל נתהוו' גי'ע העליון וגי'ע התחתון והכל מבחי' זיו ואור בלבד של המדות כשבאין לידי גילוי כו' ולהבין איך שיהי' ריבוי רבבות אופני המשכות כאלה יובן זה ממה שאנו רואים למטה שיש ריבוא רבבות התחלקות אופני' דטעמי' ותענוגים של מאכלי' ופירות שוני' זה מזה ולא כמו שסוברי' העולם שכולן מבחי' התענוג א' כללי אך שמתחלקי' למדריגות זה למעלה מזה כו' שהרי כ"א מהות בפ"ע לגמרי ואינו דומה כלל לחבירו כמו טעם התפוחי' שאינו דומה כלל לטעם השקדים כו' וכמ"כ בתענוגי בני"א זה מתענג מדבר זה וזה מדבר זה דוקא כו' אלא הענין מפני שגם בראשית יציא' שרשן במקור התענוג מבחי' זיו ועונג העליון יצאו מחולקי' כאו"א בפ"ע והן הן בחי' האותיו' של המדו' דאצי' שמתחלקי' לכמה רבבות צרופי' שוני' והוא הנק' עי"ר אלקינו' כמאמר ב' אבני' כו' וזהו אלקי' קדושי' כו' ל' רבים כו' וד"ל ואמנם אין התחלקות האותיו' הוא באין מן המדות כ"א לאחר שהיתה תחלה הגדלות המדות בעצמותן דוקא וכל עיקר ההתחלקות של האותיות תלוי רק בהגדלת המדות כו' והמופת לזה ממה שאנו רואי' למטה בולד העובר שבמעיי אמו דלפי שעדיין הוא בבחי' קטנות תלת כלול גו תלת בלבד כידוע ע"כ אין לו דיבור עדיין עד שנולד ובכלות ימי היניקה כו' דוקא שנגדלו המדות ע"י חלב שיונק כו' כידוע וד"ל וזהו וידבר הוי' אל משה אני הוי' כו' פי' בא להודיע לו שכבר נגדלו המדות העליוני' ונק' בשם הוי' כי דוקא אחר הגדלת המדות נק' בשם הוי' כידוע ומבואר במ"א וד"ל ומ"ש אני הוי' פי' אני הוא בחי' הגילוי דע"י בחי' האותיו' עד שיתפס בשם דבר מה לומר אני כו' ואני הוא הוי' הענין הוא כידוע דיש בחי' הוי' אלקי' בכל פרצוף ופרצוף לבחי' אלקי' הן הן בחי' האותיות הנ"ל הוי' הוא בחי' העצמו' באותו הפרצוף אך להיות כי הרי האורו' העליוני' באי' בבחי' ההשתלשלות מעילא לעלול כו' כמשל השלשלת כו' ע"כ בחי' תחתונה שבעליון נעשה שרש וראש לתחתון וא"כ בחי' אלקי' שבעליון נעשה בחי' הוי' בתחתון ובהיפך בחי' הוי' שבתחתון כשעולה בעליון לא נק' הוי' אלא בחי' אלקי' בלבד ונמצא מלמעלה למטה בחי' אלקי' שבעליון נעשה הוי' ומלמטה למעלה בחי' הוי' שבתחתון נעשה בחי' אלקי' וא"כ יתפרש הפי' כי הוי' הוא אלקי' בבי' האופני' בין מלמעלה למטה שהוי' שבתחתון נעשה למטה מאלקי' שבעליון ובין מלמטה למעלה שהוי' שלמטה נעשה בחי' אלקי' למעלה כו' וד"ל. וז"ש בנעילת היכ"פ ז"פ פ' זה כי הוי' הוא אלקי' כו' מטעם שזהי' בא בהשתלשלות מעליון לתחתון עד שבחי' הוי' שבתחתון נעשה מבחי' אלקי' שבעליון בין מלמעלה למטה

ובין מלמטה למעלה כנ"ל והוא בחי' הכת"ר הנק' א"א וע"י כו' הוא הראשון שנמשך ממנו בחי' אותיות ע"י קו המדה דבחי' הגבורות דבצ"ק שממנו שרש הגדלות המדות להקרות בשם הוי' הוי' דחסד הוי' דגבורה וגם הוי' דחכ' כמו שיתבאר בעז"ה בסמוך וזהו פ"י הוי' הוא האלקי' פ"י אלקי' שבבחי' הכת"ר שנעשה ממנו הוי' למטה בחו"ב ומדות כו' ומשם להלן הולך ומשתלשל עוד ו"פ עד בחי' המל' בנבראים ממש הנק' אלקי' תתאה כו' וזהו אני הוי' פ"י אני הוא בחי' אלקי' שבעליון נעשה הוי' למטה כנ"ל וע"ז הטעם הוגדלו המדות למטה והיינו וארא אל אנרהם ויצחק כו' שזהו כמו נתינת טעם דמפני שאני הוי' ולכך וארא אל אנרהם כו' דהיינו שנגדלו המדות חג"ת דאצ"י שרשי נשמות האבות שהי' עליהם מרכבה כידוע וד"ל. אך מי הוא המחבר את זה שיוכל העליון לבא למטה בבחי' גילוי האותיו' הוא הנק' אל שד"י שא' לעולמו די כו', כי הנה ידוע המשל מבחי' השערות באדם שהם יוצאי' ונמשכי' מעצמות גופו של אדם ועכ"ז אין להם שייכו' כלל לגופו של אדם שהרי כאשר יחתוך אותם איננו מרגיש כאב כלל ואמנם כאשר ימשוך אותם יכאב לו מפני שיש להם קצת יניקה מן המוח והוא מבחי' מותרי המוח שיוצא ונמשך בחלל השערה כידוע וכמ"ש במ"א ונמצא יש כאן ב' דבריי' הפכיי' שהן שייכי' לעצמיו' קצת ואין שייכי' כלל, והנמשל מהם יובן למעלה שיש בחי' המשכו' מלמעלה מן ההשתלשלות הנק' בשם שערות דהיינו שאינם נוגעים כלל לעצמות המאציל ועכ"ז יש להם קצת שייכות כו' כדוגמת השערות באדם וכללות ענינם הוא ע"י בחי' הצמצום הגדול בתחלה עד שתצא שפע כזו בבחי' שערות בלבד ושרשם הוא בחי' א"ל שד"י המוציא וממשיך בחי' ההמשכות הללו שבבחי' שערות והיינו שא' לעולמו ד"י שהן הגי' דבצ"ק הנ"ל ובכלל נק' בחי' שערות דא"א כו' והוא כדי שיהי' עולם החכמ' נאצל מן המאציל שא"א להיות זה כ"א ע"י צמצום בחי' השערות בתחלה כידוע דממזל החי' ונוצ"ר נמשך הגדלת אור החכמ' וכיוצא בזה לכל י"ס הנאצלי' כו"י. כי באמת אא"ס בעצמו למעלה הרבה מבחי' הנאצלי' עד שאין להם ערוך כלל עמו וכידוע דגם בכל עילה ועלול נק' העילה לגבי העלול שלמטה הימנו בבחי' הא"ס ממש עד שא"א שישפיע לעלול מעצמותו מאחר שאין לו ערוך עמו אך ע"י צמצום בחי' השערות הנ"ל יובן דוגמת זה בבחי' אותיו' שכל האדם שהרי האותיו' המה מציאת דבר נפרד לגמרי מן גופו ומהותו של השכל עד שאין להם שייכו' והשתוות ערך כלל עם השכל שהרי האדם יוכל להלביש שכל וסברא א' בכמה מיני אותיו' מחשבה ודיבור כו' עד שלפעמים יחשוב אותו כך ולפעמי' בצירופי אותיו' אחרים לגמרי ונמצא האותיות הם רק כלבושי' חיצוני' מאחר שיוכל להחליף האותיות

לגמרי וכמו שיוכל האדם לדבר שכל א' בשבעי' לשונות שוני' והענין א' הוא כו' וד"ל והי' ממש כדמיון המשכו' שערות הנ"ל שאינם שייכי' לגופו של אדם ועכ"ז יש איזה הארה מועטת בהן כו' וכן האותיות לגבי השכל ולמעלה יבין שהן הן המשתלשלי' מעילה לעלול ונק' עלמין והיכלות לגבי העלול שלמטה כו' כי מפני שהעילה בעצמות בחי' א"ס הוא לגבי העלול א"א למשוך השפע מאתו לעלול כ"א דרך בחי' האותיות שהוא בחי' השערות כו' וד"ל.

והנה עדי' יש בכל השתלשלות כולו מפרצוף עליון לתחתון כידוע דשערות דז"א מוחי' לנוק' ושערות דא"א מוחי' לז"א כו' וגם מעצמות המאציל יש בחי' שערות כמו מזל ונוצר להאציל החכמ' כנ"ל כי כל הקרוב יותר לא"ס יותר אין ערוך כלל בין העילה לעלול וכמ"ש במ"א שמן המאציל לנאצל יותר אין ערוך מן האצי' לבריאה כו' מטעם שזהו פי' אמיתי אוא"ס למעלה בעילוי אחר עילוי כענין הכל ירוממוך סלה כו' וד"ל. ובכל זה יבין המשך דברי הפ' וידבר אלקי' אל משה אני הוי' כנ"ל שאלקי' העליון נעשה הוי' ועד רום המעלות כן הוא עד שבחי' אלקים שבכת"ר נעשה הוי' לחו"ב ושאר הנאצלי' עד חגית ונהי' כו' ולכך וארא אל אברהם ויצחק כו' שהוא בחי' עולם הבנין של הנאצלי' בכלל כו' אך איך הי' באפשר להיות בנין עולם הנאצלי' מעצמות א"ס לזה א' שנאל שד"י בבחי' הצמצום דבחי' השערות או בחי' האותיות והיינו שא' לעולמ' די להתצמצם בחי' השערות כנ"ל וד"ל.

ושמי הוי' לא נודעתי להם כו' פי' הן התורה והמצות שנקראי' מצותי כו' כענין הקדב"ה מניח תפילין כנ"ל ושרש הדברי' הנה ידוע דשרש תרי"ג מצות הן בחי' תרי"ג ארחין דגלגלתא כמ"ש באדרא ובחי' ארחי' הנ"ל הן למעלה מעלה מבחי' השערות הנ"ל כי הנה בחי' הארחי' הן הן בעצמו' הראש ממש ולא שיומשך מהם פסולת חיצוני' שפע כמו השערות כו' שהרי הארחין נק' בשם י"ג חוורתא דגלגלתא כידוע ובחי' החוורתא הן בעצם הראש ממש ונחשבי' בבחי' העצמות ממש אך שעכ"ז כבר גם הם בבחי' אור וכלי גם שהן בעצמו' הראש מאחר שנק' בשם הארת חוורתא כו' וידוע לייח איך שהן גי' בבחי' אורו' וכלי' אבל אינם בבחי' כלים ממש כמו השערות שהן כדוגמת האותיות להיות במהות נפרד מן העצמו' לגמרי כנ"ל וד"ל. ויהי' איך שיהי' מ"מ אין הלבנוני' דבחי' חוורתא הנ"ל בבחי' המשכה והארת והתפשטות כלל כמו השערות ואין ערוך כלל בניהם וידוע דגם בחי' תחתונה שבעליון גבוה הרבה מכל מה שבתחתון כענין קרסולי החיות כנגד כולם כו' וכמ"ש במ"א וא"כ גם בחי' הכלי דחוורתא הנ"ל גבוה הרבה מכל

ההשתלשלות דבחי' שערות הנ"ל וכוללם יחד כו' וד"ל וביאור זה יובן גם במצות שנק' ארחין כמ"ש ארחות הוי' כו' יש הפרש גדול הנ"ל שתו"מ נק' מצות"י כענין הקדב"ה מניח תפילין כו' ה"ז בבחי' חוורת"א הנ"ל שאינו נוגע ושייך לכל ההשתלשלות דאבי"ע כלל אלא הן בבחי' העצמות של המאציל ב"ה עדי"מ האדם התחתון שעשה מצוה ולתועלת נפשו ולא בשביל תועלת לתקן לזולתו באיזה חסד וכדומה וכו' משא"כ מה שנא' אמרת"י עול"ם חס"ד יבנה הרי חסד זה הוא רק בשביל בנין הנאצלי' ואינו לתועלת עצמות המאציל ולא נק' בשם מצות"י שהמצותי הם גם כשהוא לבדו ולא לזולתו כו' וד"ל וזהו ושמי' הוי' דבחי' חוורתא שרש המצות לא נודע להם כו' וד"ל ואחר כל הנ"ל יובן שרש ענין התשובה על שאלת משה למה הרעות וכו' כמה שאמר ושמי הוי' לא נודעתי כו' כי הנה כאשר רצה הקדב"ה לזכות את ישראל שיקבלו התו"מ להיות שהן בבחי' העצמות דבחי' חוורת"א הנ"ל שלמעלה הרבה מבחי' ההשתלשלות כו' הוצרכו להיות בבחי' הרצוא בתחלה כי לפי ערך מעלת השו"ב כן צ"ל הרצוא בתחלה כו' ולזה ה"י בבחי' הגלות שהוא בחי' עיבור תלת גו תלת כו' ואז יש בחי' עלי' גדולה עד שמגיע לבחי' הרוממות בעצמות שמשם יש יניקה לאוה"ע ג"כ כמ"ש רם על כל גוים כו' והוא ענין המבואר במ"א ע"פ חנם חנם בלא מצות כלל משא"כ משפילי לראות כו' בהגדלת המדות מבחי' קו המדה הנק' א"ל שד"י כנ"ל וזהו התשובה על ששאל למה הרעות כי ג' דברי' בא"י ע"י יסורי' וא' מהן תורה כו' ולפי ששמי הוי' דתורה ומצות עדיין לא נודעתי להם ע"כ למה הרעות להם להיות בבחי' הגלות כדי שאח"כ יהי' מעלת השו"ב בקבלת התו"מ דבחי' חוורת"א הנ"ל והוא הנק' שמי הוי' למעלה הרבה מבחי' שם אל שד"י כו' מטעם הנ"ל דבחי' חוורת"א גבוה הרבה מבחי' השערות כנ"ל וד"ל. והנה לפי"ז דכל שהרצוא במעלה יותר יותר ערך מעלת השו"ב כו' וא"כ עכשיו שיש אריכו' הזמן בגלות הרבה מאד כידוע יהי' בחי' השו"ב לע"ל בימות המשיח הרבה יותר גבוה במדריגה גם מזמן קבלת התורה והמצוות פכ"פ כמ"ש למעלה. ולהבין מה יוכל להיות עוד יותר נעלה במדריגה מבחי' החוורת"א הנ"ל, הנה ידוע דבחי' החוורת"א הנ"ל הם י"ג מיני המשכות הגם שהם בבחי' עצמיות והרי הם בבחי' הכלים עדיין כנ"ל והנה בזמן מ"ת כתי' וכל העם רואים את הקולות פי' קולות הן בחי' המשכת החוורת"א כנ"ל כי כל קול הוא לי' המשכה וכל העם רואי' בבחי' רא"י את הקולות הנ"ל דהיינו מה שא' רז"ל רואי' את הנשמע פי' מה שכבר נשמע בבחי' קול והמשכה ה"י אצלם בבחי' רא"י ממש משא"כ לאחר שנתלבשו האורות דחוורת"א בכלי הלבושי' בהשתלשלות לא יוכלו לראות בבחי' רא"י כו' אמנם הנה עכ"ז לא ראו בבחי' רא"י רק בבחי' הקולות ולא בעצמות אא"ס שהרי נא' כי לא ראיתם כל תמונה כו' רק דברו שמעו מתוך האש ותמונה אינם רואים זולת קול כו' רק

במשה נא' תמונת ה' יביט וגם זאת לא בבחי' פנימי' דא"ס שהרי נא' לו
 ופני לא יראו כו' אבל לע"ל כתי' עין בעין יראו כו' דהיינו שיהי' בחי' הראי'
 שלהם בבחי' העצמות ממש שלמעלה מבחי' הקול דחזורתי הנ"ל, וכמ"ש עין
 לא ראתה כו' אפי' עין דמשה כי בזאת יתרון מעלת משיח על משה כו'
 וכידוע דמאמר ורוח אלקי' זהו רוחו של משיח מרחפ"ת על פני המי"ם
 דבחי' משה שנא' כו' כי מן המי"ם משיתה"ו וכו' וד"ל ולהיות כן שיגיע כני'
 למעלה גדולה כ"כ דעין בעין יראו כנ"ל הוצרכו להיות בבחי' הרצוא לפי
 ערך השוב כזה וזהו טעם אריכות הגלות זה האחרון יותר מן הגלויות
 הראשונות וד"ל.

וידבר ה' אליהם אל משה ויאמר אליו אני ה' וארא אל אברהם כו' באל
 שדי ושמי ה' לא נודעתי להם כו' לתת להם את ארץ כנען כו' דהנה
 איתא אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה ואנ"י איך להתחיל
 ואיתא נמי מכריז ר' ינאי ווי דלית להון דרתא ותרעא לדרתא עביד והוא
 היפוך הגימ' מפתחיות החיצוני' לא מסר להם כו' עי"ל. דהנה מבשרי אחזה
 אלוה כי באדם יש שכל ומדות והשכל הוא למעלה מן המדות שהם אהוי"ר
 וכו' כן כו"י בו ית' והנה כל העולמות הם מידות עולם חסד יבנה וכן כולם
 לך ה' הגדולה וכו' והתורה היא למעלה כמו בשכל באדם כו' והנה האדם
 כשהי' לומד בתורה יהי' מי שיהי' אזי היא עושה רושם ופעולה למעלה כמו
 רשבי' וחביריו ממש כל חד לפום שיעורא דילי' רק החילוק הוא שרשבי'
 וחביריו הם בעצמם היו למעלה וראו והשיגו כל זה שהי' תורתם אומנתם
 כמו אומן כו' אבל באמת הוא כל אדם כשהוא לומד ומדבר אותיות התורה
 הנגלה אז הוא סמכוני באשיות ודברי אשר שמתו בפיו ממש ויכול לבא
 אח"כ לידי יראה שמאלי תחת לראשי אבל בלא זה א"א וזהו מאמר הכתובים
 בהמות הייתי עמך ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני כי נתן אסף עצה טובה
 איך יהי' אדם בעבודתו ית' וזהו תחילת הכול כי אם אין חכמה אין יראה
 אבל אח"כ כשירצה אדם לבא בפנימיות התורה בדעת והשכל א"א כ"א ע"י
 יראה והכנעה ולהשמר עצמו מכל נדנדוד עכירה והנה דעת התורה נק' משה

ה' אליהם: בכוך 373 אלקים.

ואנ"י: שם וא"כ.

עי"ל: שם וי"ל.

כו': שם כ"י.

כמו משה שפיר קאמרת והנה אהבה היא בחי' התפשטות החיות ויראה הוא להיפך צמצום החיות כמו וינועו ויעמדו מרחוק וכן הוא בחוש כו' וזהו אם אין יראה שהיא הצמצום לאין ממש נגדו ית' כי כולא ממש קמי' כלא חשיב אין חכמה דהנה אורייתא מחכמה עילאה נפקת למעלה ממקום וזמן לפי זה אנו לומדים רביי שמעון אמר רבי מאיר ולכאורה מה לנו להזכיר מה שהי' מזמן כבר ובמקום רחוק בא"י ובכל והתורה שנתנה על הר סיני אלא שהוא למעלה ממקום וזמן וזהו נותן התורה תמיד ואיך אפשר לבא למקום וזמן לדעת האדם אם לא ע"י צמצום ע"י אתערותא דלתתא כמו פנים אל פנים ואז יכול להמשיך לבחי' משה למטה וזה ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולם ע"י יסורים תורה וא"י ועוה"ב כי כולם למעלה ממקום וזמן, דהנה א"י נק' ארץ צבי דגמדא ופשטה ואיך אפשר במקום להיות כן אם לא ע"י שהיא למעלה ממקום וא"כ א"א לבא כ"א ע"י יסורים וצמצום בחי' אדני ובחי' אלוקים אם אין יראה כו' וזהו פי' הפסוק וידבר אלוקים כו' והנה משה אמר אדני למה הריעותה וכו' דינא דמלכותא ולמה להם זה והשיבו הקב"ה שא"א ליתן להם התורה וא"י כ"א ע"י הכנעה ושפלות וצמצום וזהו וידבר לשון המשכה אלוקים בחי' צימצום אל משה בחי' דעת ויאמר אליו אני הוי' בחי' הוי"ה למעלה ממקום וזמן מבחי' סוכ"ע וארא אל אברהם כו' בחי' אהבה ויראה כו' באל שדי שאמר לעולמו די בחי' עולם מקום וזמן כנ"ל עולם חסד יבנה כי א"א להגיע בשום אהבה כו' למעלה לבחי' אני הוי' אם לא ע"י צמצום ואז כמים הפנים וזהו ושמי ה' לא נודעתי להם לבחי' הללו כי איך אפשר אבל לאחר שרצה הקב"ה ליתן תורה לישראל וא"י הי' היסורים לצורך ואינו קשה למה הרעותה וזהו לתת להם ארץ כנען כו' והבן.

את זו. דרש אדמו"ר בשבת שמברכין שבט שנת תקנ"ד

וארא. אל אברהם וגו' באל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וגו' וידעתם כי אני הוי' וגו'. וצ"ל הלא גם אצל האבות כתיב וירא אליו הוי', וגם להבין איך יזכו למעלה גדולה זו ביצי"מ שנאמר וידעתם וגו', אך הענין הוא ע"פ מארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין וא"ל אין נגאלין ולכאורה אינו מוכן הלשון וא"ל כו' דמשמע

רבי: שם אמר רבי.

וארא: נ"א נדפס לקמן בהוספות ע' 26.

דלא סגי בלא"ה הגם שאין בידם חטא ועון כלל. אך הנה כתיב כי לא ידח ממנו נידח ממנו דייקא שכל הניצוצין שבכל הנפשות ישראל סופן לאשתאבא בגופא דמלכא. בצאתם מן הגוף. בגלגול זה או בגלגול אחר ולא סגי בלא"ה אך איך תהי' זאת הנפש שהיא בכחי גבול ונכרא מסתאבתי בגופא דמלכא איס ב"ה להיות לאחדים ממש, היה מודעת זאת מ"ש בזוה"י ואברהם זקן בא בימים והוא ע"ד מ"ש ימים יוצרו ולא אחד בהם כי הנה הימים הם בחי' לבושים לנשמת האדם ע"י התו"מ אשר יעשה אותם האדם. בהם להמשיך אליו. בחי' א' אמת שיעלה ויבא ויגיע למדריגת אהבת ה' להבטל ולהכלל באורו ית' בכלות הנפש ממש כנר בפני האבוקה לאשתאבא בגופא דמלכא דהיינו שתהא נפשו אלקות מיוחדת ביחוד גמורי. באחדות אמיתי במקור חיותה חיי החיים ב"ה והיו. לאחדים ממש ע"י שהתו"מ הם הם הממוצעים כי מהותו ועצמותו התורה הנה הוא רצונו של מקום ב"ה והוא רצונו א' ומהותו ועצמותו של המצות הם אברין דמלכא והם נשתלשלו ונתלבשו בעניינים גשמיים כענין מצות ציצית של צמר ותפילין של קלף ולכך הם הם המקשרים ומחברים נפש האלקית הנגבלת בגדר גבול ומקום. ומלובשת בגוף ונפש החיוני' לדבקה בו ית'. ממש שאינו בגדר מקום וגבול ח"ו ואינו נתפס אפי' בשום שכל והשגה כי לית מת"ב. וצריך לזה תו"מ. אפי' מצוה א' כמה כמה. פעמים כמספר הימים אשר נתנו לו מן השמים כפי שיעור הלבושים הצריכים לשורש נשמתו לכן ארו"ל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק עליו נאמר הכרת תכרת וגו' מפני שנשמתו אינה יכולה לעלות ולראות באור ה' וכמ"ש בזוהר דהוה לבושא חסרא כו' ומי שא"א לו לעסוק בתור' כל היום מפני שהוא בעל עסק די לו בפ"א שחרית כו' מאחר שלא הזמינו לו פרנסתו מן השמים כדי שיהי' פנוי כל היום הרי כך שיעורי לבושי נשמתו לפי מקור

דמלכא: בכרך 1064 [אשר ממנו נעתקו הגהות כ"ק אדמו"ר הצי"צ — לקמז] ובתורה אור (לעמבערג תור"ה) נוסף ממש.

הגוף: שם נוסף (כ"מ"ש כי לא יראני האדם וחי בחייהוון אינו רואים אבל במיתתם רואים (כ"ר)).

מסתאבתי: בכרך 1064 ישתארא.

בזוה"י: בכרך 1064 נוסף הקדוש ע"פ.

האדם: שם נוסף וחי.

אליו: בכרך 1064 עליו.

גמור: בכרך 1064 לאחדים ממש.

והיו: בכרך 1064 ופי'.

הם: בתו"א בחי'.

גבול ומקום: בכרך 1064 מקום וגבול.

ית': בכרך 1064 נוסף שמו.

מת"ב: בכרך 1064 נוסף כלל.

לזה תו"מ: בתו"א לעסוק בתורה ומצות.

כמה: בכרך 1064 ובתו"א ליתא.

חוצבה דדי לה בפ"א שחרית כו' משאיכ מי שאפשר לו נענש אפי' על ביטול שעה א' ורגע א' וכמ"ש כמה פעמים בזה ומהן בפ' ויקהל דרי"ז ע"ב והיינו כי מאחר שיש לו פנאי ללמוד ואינו לומד הוה לבושא חסרא וכו' כנ"ל וזהו ואברהם זקן בא בימים כי להיות בבחי' מעלו' ומדריגות אברהם שהיא האהבה לה' בכלות הנפש לאשתאבא בריבא דמלכא בבחי' זקן זה שקנה חכמה דהיינו שיהי' בחי' חכמה מדרגת אין שהוא בחי' אחדותו ית' האמיתי נקנה בקנין נפשו האלקית להתלבש ולהתפשט בה ממש בכדי להבטל ולהכלל באור ה' ממש כנר בפני האבוקה לאשתאבא בגופא דמלכא כדבר הנשאב ונתפס בנפש האדם עד שנעשה מהות ועצמות ממש והיו לאחדים ממש היא-ע"י כי בא בימים שהם הם בחי' הלבושים שע"י נקנה בנפשו א"ס ב"ה כנ"ל וזהו ולא א' בהם ולו קרי בו"י שממשיך בחי' א' האמיתי בהם בהימים הנ"ל ולא כתיב באל"ף שאין א' האמיתי הוא א"ס ב"ה מתלבשת בהם ביחוד גמור ואמיתי כראוי לה לאותה נפש שתוכל לאשתאבא בגופא דמלכא עד מלאת מספר הימים דווקא שנקצבו לה להיות בעוה"ז כדי לקרות ק"ש כיכ פעמים ולהתפלל וללמוד כיכ כנ"ל וליתן צדקה כיכ ולכן ארז"ל שמי שלא קרא ק"ש פעם א' מעלין עליו כאלו לא קרא מימיו וכן לענין ביטול תורה ח"ו.

אך אין כ"א זוכה לזה שיהי' כל ימיו שלמים ולא יחסר בהם אפי' שעה א' ורגע א', והעצה לזה הנה ארז"ל שיהי' כל ימיו בתשובה וענין התשובה כי שובה אותי בושא וכן תשובה אותי בושא וכמו למשל כשאדם עושה דברי שטות ואח"כ רואה שאחרים רואין אותו פתאום נופל עליו הבושה ומתבייש מאוד והכל לפני המבייש והמתבייש ולפי דבר שנתבייש ממנו כמ"כ כשישים האדם אל לבו כל מדוי"מ אשר לא לה' המה ויעמיק בשכלו גדולת ה' אשר הוא ממכ"ע וסוכ"ע וכולא קמי' כלא חשיב ואיך הוא עומד עליו ורואה במעשיו וצופה ומביט כל מחשבותיו ובוהן כליות ולב ולית אתר פנוי מיני' אז יפול עליו הבושה ממנו ית' ובחי' בושא זו יש לה כמה בחי' מרום המעלות עד סוף כל דרגין וסכיביו נשאריו מאוד ומדקדקין ע"ע כחות השערה אשר רואין בעצמן כי פנה לבם ומחשבתם מדבקות ה' ועבודתו שבו ויבושו מגדולת ה' העומד לנגדו תמיד וזהו וייחד לבבינו כו' ולא נבוש לע"ז כי בלא יחוד הלב בו ית' הרי לע"ז יש בחי' בושא זו עד רום המעלות וע"ד מ"ש במ"א מענין השתלשלות העולמות עד אין קץ כמ"ש הכל ירוממוך סלה וכל מה שהאדם עולה בהשגתו ותבונתו למעלה מעלה בגדולת א"ס ב"ה

תקטון בעיניו יראתו ודבקותו הראשונה והיא כאין ממש וכאלו לא היתה לו שום יראה כלל וכמשל הרואה את המלך פתאום שמתבושש מדבורו שדבר בלא ראות.

והנה כתיב כי נער ישראל ואוהבהו וממצרים קראתי לבני, והענין הוא כמו שאנו רואים עד"מ בן נער אצל אביו שכ"ז שאביו מראה אהבתו ומקרבוהו באהבה וחיבה יתירה מתרהב בנפשו לעשות כל מה שלבו חפץ מילין דשטותיני. נגד רצון אביו ואף אם אביו מוחה בידו אין משיג בו ואינו שומע בקולו רק אם אביו גוער בו ודוחפו לחוץ ואומר לו שאינו אביו וכה"ג אזי מתעורר ומתגלה אהבת הבן אל האב בהתגלות לבו וצועק במר נפשו שאינו רוצה ליפרד מאביו בשום אופן ומכ"ש כשלא יקרא בשם אביו משא"כ כשהבן אצל אביו האהבה היא בהעלם אצלו מחמת קוטן שכלו שאינו משיג כמו הגדול שהוא בעל שכל ושומע לקול אביו בעודו עמו בהתקרבות וכן הענין באהבת ישראל למקום ב"ה המסותרת בלב כאו"א מישראל אינו יוצאת מהעלם אל הגילוי כשהם בבחי' נער דהיינו בחי' קטנו' השכל רק אם לבו אליו ישיים' ויתבונן בשכלו שהוא רחוק מה' בתכלית ונפשו נידחית לחוץ כאשר יכול כאו"א למצוא אשמה בנפשו כ"ח לפש"ד אשר בעבורה אין מכניסין אותו במחיצותו של הקב"ה לראות באור פני מלך הקדוש ית' ודוחפין אותו לחוץ כענין הבושה. ואז יתעורר ויתגלה אצלו בחי' אהבה בהתגלות לבו ביתר שאת ויצעק אל ה' בצר לו ותכלה אליו נפשו מאה"ר להבטל ולהכלל באורו ית' בשביל שאינו רוצה להיות נפרד ח"ו ממנו ית' כי ישראל נק' בנים למקום וזהו וממצרים קראתי לבני שמחמת בחי' מצרים שהוא מצר וקטנות השכל קראתי להיות בני כאהבת הבן אל האב מחמת שסבלו שם הגלות ועיי' נתגלה אהבתם ביתר שאת ומעלה ועי' אמרוי קונה עולמו בשעה א' וכן א' בווהר זכאיני מארי דתיובתא כו' בשעתא חדא וברגע חדא כו'. כי אהבה הראשונה הבאה מחמת הימים שנקנה לו בקנין נפשו המשכת אלקותו ית' היא נק' אה"ע בחי' נפשי אויתך וגו' שהוא ענין התפשטות המשכות אלקותו ית' בערך נפש האדם כפי אשר תוכל שאת לפי שרשה ממקור חוצבה וגם לפי ריבוי הכלים והלבושין של תו"מ ונמשך משם

קראת: בתו"א קראתי.

שאביו מראה: בבוך 1064 שמראה לו אביו.

דשטותין: בתו"א פשיטתא.

אם . . ישיים: בבוך 1064 אז ישיים אליו לבו.

לראות . . הבושה: בבוך 1064 ליתא.

אמרו: שם גוספי יש.

זכאיני: בבוך 1064 הקדוש זכאיני אינו.

אל שדי ע"ש שמשפיע לעולמות שפע וחיות די והותר להיות חיים וקיימים כמ"ש והרקותי לכם ברכה עד בלי די שיבלו שפתותיכם מלומר די והוא בחי' ממכ"ע משא"כ אהבה זו מבחי' תשובה היא בחי' אה"ר וגדולה מאוד מכדי ערך נפשו כיתרון האור מן החושך שאור האהבה המתגלה בתוך החושך תאיר כיתרון אור ומעלה יתיר' בלי שיעור וגבול ולכן אהבה זו נמשכת משם הוי' שהוא מהוה כל הוי"מ ואינו נתפס בשום מדה וגבול ואינו בבחי' וערך השגה כלל כי לית מ"ת.

ובתוספת* ביאור הנה שם הוי' ב"ה מורה הי' הוי' ויהי' בהשואה ממש כמו קוב"ע ואחריו שאין עוד ואפס ממש זולתו כך הוא עתה ממש לפניו ית' דקמ"י כלא ממש חשיב כולו וכשיעמיק אדם להתבונן בזה באמת לאמיתו אז יהי' בעיניו כרשע למפריע שהי' רחוק מה' והלך חשכים ולתאווה יבקש נפרד אף שאינו באיסור ח"ו וע"ז יתמרמר במרירות נפשו על העבר שכלה ימיו בחושך. ויצעק אל ה' על העתיד מעומקא דלבא לדבקה בו לכלל ולבטל באורו ית' בכלות הנפש בצמאון לה' כמו העיף וצמא במדבר דייקא וז"ש ממעמקים קראתיד וכמ"ש בזוהרי' דבע"ת משכי לקוב"ה. עלייהו בחילא סגיא לאתקרבא למלכא. וזהו השיב אחר ימינו מפני אויב כו', כי להיות דרישת האהבה מתוך החושך ע"י שרואה בנפשו כי נדחית לחוץ הוא שלא כענין וסדר שאמרז"ל שמאל דוחה וימין מקרבת שהאהבה שהוא בחי' ימין הוא מחמת התקרבות אלא היינו דוקא כשישראל הם בגדולת השכל משא"כ כשהם בבחי' נער בחי' קטנות וכנ"ל והנה ארז"ל לא נתמלא צור אלא כו' כי גלו לאדום שכינה עימהם ותרד פלאים להחיות נפשות האומות. ולהגביה כנשר קנם כי יעקב חבל נחלתו וכאשר עוסק בענינים גשמיים ותאות עוה"ז בחי' אוה"ע מוריד הארת ניצוץ אלקות להתלבש ולתת חיות לאוה"ע שהם מבחי' זו ובפרט כשיעמיק דעתו ומחשבתו בעסקי מו"מ או מוריד חב"ד ונעשה בחי' מוחין דגדלות לאוה"ע וזהו כי הגדיל אויב דהיינו שהאויב שהוא ענין צרכי הגוף ותאוות עוה"ז נעשה גדול בעל שכל ויש לו מוחין דגדלות ואי לזאת השיב אחר ימינו שהוא בחי' אהבה נפלאה גם היא ממדרגתה

הוי"מ: שם הויות.

מ"ת: בכרך 1064 נוסף כלל (ובתריא נוסף) (כ"א כאשר תפיס' ומתלבשת בתרי"מ שהם בחי' הלבושין שירדו ונשתלשלו בבחי' ממכ"ע).

ובתוספת: בכרך 1064 [חלק כשלושה שורות ואח"כ מתחיל (מוננה) גה] ולתוספת.

על . . . בחושך: בכרך 1064 ליתא.

בזוהר: בכרך 1064 ליתא. — מכאן ועד שויה ואי — אהבה נדפס באוה"ת פחס ע' איסא.

לקוב"ה: בתרי"א נוסף בחילא יתיר.

למלכא: בכרך 1064 כו'.

לבחי' אחוריים כדי' להעלותו מן הארץ החומרי ההיא ולדבקה בה' חיי החיים. ע"י שיעמיק דעתו בזה הענין עצמו איך נופל מטה מטה מאוד בבחי' גלות ויצעק אל ה' כנ"ל.

והנה ענין גלות מצרים כי יש בחי' מצרים ופרעה. בקדושה כנגד מצרים ופרעה שבקליפה כי זלעז' עשה אלקים וזה נמשך מזה בבחי' זה נופל וזה קם כו' כי מחמת שפרעה שבקדושה הוא בחי' גילוי אלקות כמ"ש בזהר דאתפריעו ואתגליא כל נהורין לכן נמשך ונשתלשל למטה מרום המעלות עד סוף כל דרגין עד שנעשה למטה בקליפה מן ההיפך אל ההיפך לגמרי בחי' שכחה. לא ידעתי את ה' ולכן כתיב וירא אלקים את האור כי טוב ופרז'ל כי טוב לגנוז כמ"ש ואת צנועים חכמה וכתיב כבוד אלקים הסתר דבר ומצרים שבקדושה הוא בחי' מצר וקטנות שבקדושה שמסתפק במה שלומד בתורה ועובד את ה' ובחי' זו היפך מ"ש ואתהלכה ברחבה כי פקודיך דרשתי ואתהלכה ברחבה שהוא בחי' מוחין דגדלות כי פקודיך דרשתי שאני דורש ושואל תמיד שמא לא יצאת יד'ח עדיין פקודיך הוא לשון יחוד והתקשרות כמו לפקוד את אשתו שבדרז'ל ומחמת בחי' מצרים שבקדושה נמשך ונשתלשל עד שנעשה למטה בקליפה ערות הארץ דהיינו בחי' פגם הברית והיינו כי ע"י שאינו משתדל להעמיק דעתו לה' בתו"ת ודי לו במה שעוסק מצות אנשים מלומדה ויוצא יד'ח לפי ראות עיניו ומחמת זה נכשל בפגם הברית שמטמאין אותו בע"כ במקרה לילה כמ"ש אשר מצרים מעבידים אותם ויצ"מ הוא בחי' תשובה ע"ז הענין עצמו כשרואה שהוא רחוק מה' בתכלית כנ"ל ולכן כתיב וידעתם כי אני הוי' פי' שתתקשרו ותדבקו בש"ם הוי' ב"ה כנ"ל. וזהו והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי כי מחמת שמתח' הי' בחי' השיב אזור ימינו עתה ע"י תשובה יתעלה היד שהיא האהבה בעילוי אחר עילוי בנשיאות היד למעלה מן הראש כמו וישא אהרן את ידיו דהיינו שתתרבה האהבה ותגדל למאוד עד למעלה מן הדעת המושג כי לית מת"ב וגם ישראל יתעלו במדרגתם יותר ממעלה ומדרגה שהי' להם תחלה בחי' ישראל עלו במחש' ועתה הי' במדרגה יותר גבוה ומעלה מעלה מבחי' המחשבה ונתתי אותה לכם מורשה כי הנה האהבה

כדי: בבוך 1064 יתעורר כדי.

החיים: בתו"א נוסף ע"י שנעש' למט' בקליפ' מן ההיפך אל ההיפך לגמרי בחי' שכח' לא ידעתי כו' (בבוך 1064 נוסף) כי משם ידרשני האהב.

ופרעה: באוהית וארא ע' קבו ע"מ. [עד כאן נמצא בבוך 1064 ואח"כ חלק כשלוש שורה ונרשם בנוכחתיי כ"כ אדמו"ר הציצ' נ' דזה שייך לבאר פסוק אשר נשאתי את יד'.

מרום . . . שכחה: בתו"א הנ"ל ליתא.

בתו"ת: שם בתו"מ.

הבאה מבחי' תשובה היא כמו ירושה שנפלה לו הון עתק אשר לא עמל בה
 כך הנה האהבה הלזו וקרבת ה' הבאה מזה היא שלא ע"י מעשיו הטובים
 דבר יום ביומו כ"א בשעתא חדא כו' וה"ז בחי' ירושה שהנחיל אותנו הקב"ה
 וד"ל.

בס"ד

בא אל פרעה כי אנכי הכבדתי את לבו. כי כתיב ויהיו שניהם ערומים ולא
 יתבוששו. כלומר כי לאחר חטא אדה"ר נתפשטה זוהמא של נחש והוא
 בחי' קליפת נוגה בכל עולמות דבי"ע ונתגשמו מאד להיות תופסים מקום
 ויש בפני עצמו שאין הביטול בנפשם למקורם המהוה אותם נגלית עליהם
 שגם השמים והארץ הגשמיים, אעפ"י שבכל רגע נשפע שפע אלקי' לקיימם
 מאין ליש, מ"מ הם דברים נפרדים, והחיות אלקי' מוסתר ונעלם בהם, אבל
 קודם שנתגשמו לא הי' מוסתר כ"כ והי' ביטולם ביותר למקורם שלא הי' כ"כ
 דבר ויש נפרד בפ"ע. והנה הסתר והעלם של בחי' אדם בחי' דבר המשפיע
 היא שהשפעתו בבחי' לבושי' והסתרים מפני הנוגה, וזהו ויהיו שניהם
 ערומים האדם ואשתו, פי' בכל התהוות נברא בע"ג שבבי"ע מבחי' אלקות הי'
 המשפיע ערום בחי' עצמותו בהתגלות אמיתי בלא לבושים והעלמות, וכן
 המקבל הי' מקבל בבחי' עצמותו ג"כ בלי לבושים והעלמות לכן הי' הביטול
 בו מאד למקורו ולא הי' דבר בפ"ע, כי היתה השפעה האלקי' נגלית בתוך
 תוכה, וענין הבושה שהוא הסתר והעלם הוא מפני הקליפה, כי כשהאדם
 בפ"ע אין בוש לילך ערום וכן לפני אוהבו כנפשו, וכל שיהי' מרוחקו שאינו
 מכירו כלל יתבייש ביותר, כן מפני הקליפה שהיא נכרי' צריך להתלבש
 ולהתעלם מחמתה, וכן מחשכת היא אנפי כל בחיין כי כשמאיר השפעות
 אלקי' לנפש אלקי' בשעת התפילה להיות בטילה למקור החיים בכל כחותיה
 אין קבלת הנפש לתוכה מבחי' עצמותה ופנימיותה שא"כ היתה מתפעלת
 מאד שלא לתפוס מקום בפ"ע דהיינו שלא יהי' הביטול כביטול אדם לפני
 הגדול ממנו שגם הוא תופס מקום ולא ניזון ממקומו רק מחמת שמשיג
 גדולת זולתו מבטל דעתו ורצונו ומדותיו נגד רצון זולתו, אבל הביטול
 האמיתי להיות ניזון ממקומו לגמרי שלא ימצא מקום כלל כמו עד"מ מפני
 גדולת מלך גדול מאד יתבטל לגמרי עד שישכח שישנו בעולם כן אם הי'
 נתפסת ענין גדולת ה' בעמקות לא היתה בכלל דבר למצוא מקום בפ"ע. ולא

הי' מרגיש עצמותה אבל מפני שאין מקבל בבחי' פנימיות אלא בלבושי' וחיצוניות גם השפע' המהווה אותה היא נסתרת ונעלמת מאד לכן לא תתפס ההשגה אלקי' בעיקר נקודתה בהתגלות.

קיצור* פ"א יבאר איך שקודם חטא אדה"ר הי' אלהות המחיי' את הנברא בו בגלוי ולכן הי' הנברא בביטול וז"ס ויהי האדם ואשתו ערומי' ולאחר החטא נעשו לבושי' מסתירי' במשפיע ומקבל.

והנה אמרו חז"ל כשם שא"א לעולם בלי רוחות כך אי אפשר בלי ישראל המקדישי' שמו וממשיכים בכל יום בתפילתם חיות אלקי' תוך כל עלמין, ואם לאו היו העולמות כולם חוזרים למקור כל החיים העליונים, כמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו וגו', עד"מ מאדם כשנפח הבל ורוח פיו לחוץ אם יחזור רוח פיו אליו יסתלקו האותיות במקורן שהוא הבל הלב ומדות יסתלק בהשכל והשכל יסתלק לגבי עצמות מהות הנפש, כן עד"מ אם יחזור אותיות שנבראו בהן בי"ע לבחי' לב שהם מדותיו ומדותיו לנשמתו חכמה עילאה דאצי' שורש כל שרשי חיים העליונים ונשמתו אליו אל עצמות אוא"ס ב"ה ממש, כמו האדם המושך רוחו אל עצמותו הי' הכל חוזר לתוהו כלא ממש, דאפי' אור צח ומצוחצח כו', אלא מחמת שישראל שנמשכים מפנימיות ועצמות א"ס ב"ה משיגים התהוות מאין ליש בבחי' פנימיות, ואומרים ואתה מחיי' את כולם ממשיכים חיות פנימיות לאבי"ע, אבל כשתופסים מקום בפ"ע והם כשאר השגות כל הנבראים של בי"ע אע"פ שנתפס היטיב בנפשם אין המשכות מקורא דכולא נמשך על ידי מאמרם ואתה מחיי' את כולם רק לעצמם לבד. ולהבין ביותר כי כתיב הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, ומבואר במ"א שזהו"ע חמשה עליות פרצופי נוק', ומאד הוא בחי' תענוג להתענג על ה' שהוא התקשרות עצמיות מהות הנפש באלקי' חיים לבלי יוכל להסיח דעתו אף רגע קטנה ואזי כל הנבראים יהי' קבלתם בלא לבושים, כי יבוער הרע רוח הטומאה המחשכת אנפי' בחיין, אדרבה מחמת שהי' טמון בעפר הנוגה יהי' יתרון הארה כמו שהי' קודם החטא, אבל עכשיו כתיב ושפלת מארץ תדברי כלומר כי המין צריך להיות מעין המ"ד, ועכשיו שזוהמא של נחש מחשיך הוא בבחי' שפלות וירידה מאד שיהי' נמשך המשכת סוכ"ע לתוך כל עלמין לברוא נבראים גשמיים נפרדים, אך בהתעוררות מין של נשמת ישראל כשמשפילים עצמם מאד בהתכוננות גודל עוצם ריחוקם מה' שפלות זו מעורר שפלות וירידת מדריגת חיי עלמין

קיצור: נדפס בסה"מ תקס"ב (ח"א) ע' רצב וכנראה שזהו קיצור(ים) לדיה זה ונסדר כאן אחר כל פרק (בהוספת תיבת קיצור).

להמשיך חיות כל נברא שבבי"ע ולכן כל עיקר המכוון עכשיו מנשמות ישראל הוא בחי' יצחק המרירות והשפלות מן ההיפך בזאת יומשך חיות סוכ"ע לתוך כל עלמין ג"כ בבחי' שפלות, וזהו ושפלת כניי מארץ מן ההיפך תדברי במרירות גדולה אזי אמרתך אתה מחי' וכדומה תצפצף, צפצוף הוא קול בלא דיבור שהוא ענין המשכת מקורא דכולא מהות מדותיו ית', כמשל הקול יוצא מהכל הלב, או כמו לשון השטה והצפה ע"פ המים, כן אמרתך מן הארץ תצפצף ע"פ כל הנבראים להמשיכם תמיד מבחי' סוכ"ע בחי' הוי', וזהו דווקא עכשיו בזמן שהשכינה בגלות להחיות ע"ש דקליפה צריך המ"ן שלמטה להיות שפלות דווקא, אבל לע"ל שיגבה מאוד העולמות והנשמות יהיו המשפיע והמקבל כללי ופרטי ערומים ולא יתבוששו (והנה למ"ד מצות בטילות לע"ל הוא ע"פ הנ"ל דלע"ל יהי' עילוי לכל הנבראים וראו כל בשר דוקא והמצות אינם אלא לבושים שע"י מעשה המצות תתקשר הנפש במקור שורשה שהרי מעשה המצות ג"כ נתלבשו ונתעלם פנימיית רצונו ית' בענינים גשמיים וה"ז כמו זריעה בעפר, וירידה זו אינה אלא עכשיו שצריך המשכה מלמעלה למטה ג"כ בבחי' ירידה, אבל לע"ל שהמשכה מלמעלה לא יהי' בבחי' לבוש וירידה כמ"ש ולא יכנף עוד מוריך, לכן לא יצטרכו ג"כ לאתעדל"ת בבחי' ירידה שהן מעשה המצות בעניני' גשמיים ודברי האומר שאינו בטילות דעתו שמ"מ אין דרך לראות המלך ערום בלא לבושים אלא שהלבושי' יהיו יותר נעלים).

קיצור פ"ב יבאר שא"א לעולם בלי ישראל להיו' כי הם הממשיכי' חיו' אלהו' בעולמו' והעלמי' מ"ן שלהם עכשיו בשפלות מארץ חדברי' ולע"ל גבה מאד בבחי' תענוג כשלא יהיו לבושי' מסתירי' ומצד זה יש מ"ד מצות שהם לבושי' בטילי' לע"ל.

וזהו בא אל פרעה וגו', כי הארת נשמת משה הוא מבחי' יסוד אבא מקור כל החיים העליונים ופרעה הוא אריך דקליפה תנין הגדול הרובץ תוך יאוריו, ששרש חיותו נמשך משמאלא דקדושה כי זה לעומת זה עשה וגו'. ושמאלא דקדושה גבורות עליונות דמ"ס דא"א וזהו שא' א"א שרש כל הנאצלים אל משה יסוד אבא שישפיע תוספת הארה בקליפה דא"א ויכנס ויתגלה הקדושה בפרעה יותר מכדי צמצום קבלתו ויתבטל ענין בריאתו בקליפתו כאשר יתגלה בו בתופסת יותר מכדי צמצום המשכתו מן שמאלא דקדושה, כי חיות הקליפה נמשך מן הפרי ולפ"ע צמצום הפרי כן תגדל ותתעבה הקליפה, וזהו כי אני הכבדתי פי' המשכתי והוספתי קצת המשכתו וקבלתו בלבו, למען יתבטל ממעמדו ומצבו, לכן בא בתוכו ואל תירא כי אדרבה מחמת התגלות אלקות יותר מכפי צמצום קבלתו יתבטל מהתערבות

קליפתו, ועיין בזהר בא דמשה הוה דחיל מינה ולא קריב אלא לגבי יאורי' דיליה משום דחמא לי' משתרש בשרשי' עילאיה עד דקודביה אמר לי' אל תירא הנני עליך פרעה, להיות כי הרצון דקליפה עיקר האזהרה לבלי ליתן לב לרצון זה אלא יסיח דעתו בניצחון ומלחמה, וזהו בטל רצונך מפני רצון ה' שצוה שלא לילך אחר רצון אחר כמ"ש ולא תחורו אחרי לבבכם, אבל מדריגת צדיק גמור כו', כשבא לו הרצון יהפכנו לגמרי כאלו אין בו ממש כו', לכן ה' רוצה ר"ח לילך אפתחא דזונה לקבל אגראי מה שאסור זה לכל אדם, כמ"ש הרחק מעליה דרכיך פן יתפס במצודתה, מאחר שלא נתהפך עדיין אצלו לגמרי, וכמו"כ מדריגת משה כח מ"ה הביטול בתכלית לאלקות. לא ה' מתיירא להתמשך ברצון דקליפה ולהפכו לגמרי, ותושב"כ פ' בא הניתנה ע"י משה היא ההופכת תמיד רצון דקליפה, אע"פ שאסור לנו לעשות זאת כו'.

קיצור פ"ג יבאר שענין בא אל פרעה חוס' גלוי בהקליפות שעייז יתבטלו ולא יסתירו.

להבין ענין ערב רב שהי' להם התלהבות גדול לצאת מארצם ולהדבק בשכינה מדוע כשלא ראו גילוי שכינה עליהם במ"ת. נהפכו לגמרי אי"כ לא ה' אמתי בתחלה כו' הענין שיש דברים שמצד הגבורות קשות הקירוב אליהם מפסיד אותם ומרחיקם והריחוק והדחי' להם טוב להם. שעי' הדחי' יוכלו להתקרב שמצד מיעוט דעת התינוק הקירוב שיקרבוהו אביו מאד יגרום לו ריחוק אמיתי שיעיז פני אביו שמצד מיעוט הדעת יגבה לבו כו' ובדחיה וריחוק שירחיקוהו לפרקים משפילהו. ואז יעורר אהבתו וקרבתו אליו וכענין מאמרז"ל יצר תינוק ואשה שמאל דוחה מצד קטנות דעתם הריחוקי קירוב להם כו' אבל במי שדעתו עמוקה ורחבה לא יתנשא מפני הקירוב כו' ומפני הדיחוי יתרחק כו' וזהו ענין ערב רב בחי' גסותי שברחוק

ועיין: מכאן נדפס באוה"ת שופטים ע' תתסד.
אגרא: באוה"ת שם נוסף בגמ' פ"ק דעכומ"ז, ד"ז סע"א וע"ב.
בתכלית לאלקות: באוה"ת שם האמיתי בתכלית.
מתיירא: באוה"ת שם נוסף ר"ל ע"י ציווי הקב"ה בא וכ"ר.
במ"ת: בבוכ' 94 בשעת מ"ת.
טוב להם: בבוכ' 94 לטוב.
משפילהו: בבוכ' 94 יישפילהו.
הריחוק: בבוכ' 94 הדיחוי.
גסות: בבוכ' 94 גבוי קשות.

ודחי' הי' קרבתם אמיתי' לעולם אבל מחמת הקירוב שקרבם משה הוא שנהפכו אחי' שהקירוב מרחיקם וד"ל. וזהו שלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ולא אברהם כי הדיחוי לא יוכר החסד שבו כעת בזמן התערובות טו"ר אבל לע"ל שיובררו הרשעים יכירו שמן הדיחוי בא להם הקירוב ויאמרו ליצחק שמאל דוחה כי אתה אבינו וד"ל.

בעזרה שבת חזון

ועיקר הענין. דהנה איתא בר"מ דזרעא דאברהם בגלותא דאדום וזרעא דיצחק בגלותא דישמעאל וצריך להבין דהרי ענין הגלות הוא להיפוך הרע אשר בחלקו והלא ישמעאל הוא נגד חסד דקדושה מדרגת אברהם ואדום כח המתאוה הוא נגד גבורות דקדושה התשוקה לה' ולמה מהפכן להיות אברהם בגלותא דאדום כו' אך הנה ידוע שכל עיקר התהות הנשמה מאין ליש הוא מבחי' אותיות שמו ית' שהוא בחי' לבושים לבד שבכללות העולמות כל עולם האצילות נק' גופא ובי"ע נקראים לבושים ומכלים דאצילות שהוא בחי' אותיות והמשכות אלקות מצומצמות בדילוג ממהות למהות כמ"ש במ"א נתהוו הנשמות בעלי גבול כו' וכמו שהלבוש מופרד מן הגוף ואינו מערכו כלל כמו"כ בחי' אותיות המשכות אלקות להיות מקור לבעלי גבול אין ערך כלל לגבי בחי' גופא בחי' אלקות ממש שאינו בגדר ראש וסוף וכולא קמי עצמותו שוין כידוע ענין אחדות האמיתי וכל עיקר המשכת הנשמה מאין ליש הוא שתופשט מאיכות הגבלתה בכריאותה ממקור חוצבה ותהי' עולה ונכללת בבחי' גופא דמלכא אחדות פשוט שלמעלה מן הראשית כו' והוא מס'נ בכל מאדך דוקא כידוע אך מאחר שהלבוש אינו מערך הגוף איך אפשר שיחזור הגוף להיות במדרגת גופא דמלכא בחי' א"ס ממש זאת הוא ענין החילוף ליתן היפך כל אחד לחברו בחי' אדום לאברהם שעייז יוכל להשתאב בגופא דמלכא דהנה מדרגת אברהם חסד דקדושה הוא להיות עולה במעלה ההתקרבות להדבק בדביקה וחשיקה יותר נפלאה בה' א' פשוט וכל מה שתגבר אש האהבה והכסיפה בה' אחד מחמת התבוננות יותר עמוקה ומופשטת מהגבלתה אעפ"י שמצד האהבה רבה נראה כמתקרב מאד אל ה' וכל המתקרב לא יהי' ערכו כ"כ מרוחק כמו האוהב אמיתי למלך כו' שיכול לדבר איתו כל מצפוניו וסתריו ומדבר עמו בקירוב גדול מאד הרי מוכרח שיהי' האוהב מכיר כל איכות

המלך כחכמתו והנהגותיו אי"כ מהות האוהב קרוב קצת אל מהות המלך זהו בקירוב משני מוגבלים שיש להם ערך זה לזה אבל התקרבות המוגבלת לה' אחד פשוט בלתי בעל גבול אעפ"י שתתקרב מאד באהבה עצומה והשגה עמוקה מאד אין הקירוב אלא מצד הליכות הנשמה במדרגות המוגבלות בעילוי אחר עילוי ליפשוט מן הגבלותיה כמ"ש באברהם הלך ונסוע כו' אבל באמיתת הקירוב בה' אחד אדרבה כל מה שתופשט יותר מהגבלות בעוצם האהבה רבה תהי' משגת באמת גודל עוצם ריחוק ערך אלקות מערך הנכרא בע"ג שהרי התגברות האהבה ביתר שאת באה מחמת השגה עמוקה ונפלאה ביותר בענין א"ס ב"ה איך שהוא א"ס ואין לו ראשית כו' אי"כ תגדל מחמת השגה זו יותר גודל ריחוקה וביטולה במציאות ואף שתתפעל באהבה רבה מחמת השגה זו ותגבורת האהבה הנפלאה הוא ענין הקירוב הוא רק קירוב המוגבל אבל לא קירוב אמיתי להדבק ממש ותהי' לאחדי' ואדרבה כל שנתקרב יותר נתרחקה וכמו שידוע שהשתחואה וביטול האמיתי הוא בכחי' אצילות ובעולם היצירה כתי' שרפים עומדים.

והנה כמו שאהבה דאברהם יש בה קירוב וריחוק כמו"כ בהתפעלות בחי' יצחק שהוא למה יתפס מקום נגד אלקות מאחר דכולא קמי' כו' יש בה קירוב וריחוק אבל בזאת יובדלו שהשתחואה דאברהם מחמת אהב' רבה הרי הריחוק בא מחמת הקירוב בהשגתו העמוקה שנתפעל עוצם אהבתו מחמתה ומאחר שנולדה ממנו אהבה רבה כזו מוכרח שהיתה השגה בא"ס בענין המורה הקירוב איך דלית אתר פנוי מני' ואין לך דבר שחוץ ממנו וכדומה כו' אבל השתחואת יצחק הוא בהיפך שהשתחואה שלו הוא הקירוב ובא מחמת הריחוק בתחלה ונק' השתחואה זו השתחוא' מרחוק כמ"ש וינועו ויעמדו מרחוק, וענין השתחוא' יצחק, דהנה התפעלות יצחק הוא בגבורות דקדושה מאחר דכולא קמי' כלא ולית מאן דתפיס בי' איך אהי' דבר בפני עצמו לחפוף ולהדבק בטפל הבטל אליו כו' וכל מה שתהי' ההתבוננות יותר עמוקה בענין גדולת ה' איך שאין העולמות ערך על עצמותו תגבר ביותר המרירות ברשפי אש גדול מדוע יתפס מקום כו' וא"כ מאחר שנולדה ההתפעלות בכחי' ריחוק בעצמותו מוכרח שתהי' ההשגה נפלאה בא"ס בענין המורה הריחוק ערך א"ס מערך בעלי גבול וכל מה שמאריך יותר בעמקות ההשגה זו הגבהת והתנשאות ערך אלקות מערך המוגבל כו' תתגבר יותר ההתפעלות ברשפי אש עד שבא לכלל השתחואה ג"כ וביטול במציאות כו' אבל השתחואה זו היא רק מחמת עוצם עמקות ההשגה בריחוק אלקות ממנו והרי לפי האמת זו היא אמיתת הקירוב וכמ"ש במ"א בענין מקיפי' ופנימי' וכמשל העיגול הכדורי שעל ההתנשאות ממרכז נקודה האמצעי' שבו עד למעלה יהי' בכחי' עליות וכמו"כ אף בההורדה ממרכז הנקודה האמצעית

למטה מטה אף שהוא דרך ירידה לגבי חצי העליון אבל לגבי חצי כדור התחתון הסובב מתחת כו' הרי הוא ג"כ בדרך עלי' והגבהת ממש כמו בחצי העליון מאחר שהוא עיגול בהשואה מצדדי הקיפו כו'. כמו"כ יובן למשכיל שעומק האמיתי בריחוק עצמותו יגיע לנקודת הסובב מתחת זרעות עול' כו' שהרי כל עיקר ענין זה הוא התכללות או"פ לגבי מקיפים וד"ל.

וזוהו שעתה בזמן הגלות לא יוכלו לומר כי אתה אבינו להיות השגה זו בא"ס שתהי' התפעלות ממנה בריחוק גדול ובשפלות עצומה שלא לתפוס מקום כלל כו' הוא גבוה יותר מהשתחואת אברהם ולכן יאמרו כי אברהם לא ידענו אבל מפני התערובות טו"ר שבזמן הגלות א"א להיות זאת כי אם לע"ל אבל השתחואות שע"י קירוב יוכל להיות גם עתה וד"ל. והנה השתחואה זו וביטול הנשמה במציאות מפני עמקות השגתה בא"ס ב"ה הוא ענין לאשתאבא בגופא דמלכא שיוצאת מצירופים האותיות אלקי' בחי' לבושי' ית' שנבראת ונמשכ' מהן ומתכללת בבחי' עצמותו ית' ע"י השגה עמוקה זו וביטול אמיתי שבא מחמתה כו' כמו אהבת אברהם המוגבלת הנמשכ' מכלי חסד דאצי" כו' שמדת אהבתו ית' הוא בחי' א"ס ומן בחי' אותיות וצמצומי' שהן כלי מדת חסדו נמשך אהבה גבולית של אברהם והתגברות שלה להיות בה יתרון מכמו שנמשכה הוא ענין השתחואה שלה להשתאב בגופא דמלכא שמשגת באמת גודל ריחוקה מערך אלקות שהוא בחי' הריחוק הבא מן הקירוב כנ"ל ואין יתרון אור זה אלא מתוך היפוכו המנגדו כידוע והיפך זה אינו אלא בחי' אדום כח המתאווה רוח הבהמה הב' הנ' להשאר בעצמותו כו' וד"ל אבל השתחואת יצחק הוא הקירוב האמיתי שבא אחר הריחוק יתרון אורו ג"כ לא יהי' אלא מן המנגדו דוקא והוא בחי' ישמעאל חסד הנמשך מגסות הרוח בחי' מוחי' דגדלות שמחמת שהוא גדול מאד בענין מרחם על הבריות השפלים ונבזים בענין כו' והוא כהיפך מבחי' מ"ה כאילו אינו לגמרי כו' וד"ל.

וזוהו זרעא דאברהם הברור והעלי' שלהם בגופא דמלכ' הוא ע"י גלותא דאדום דוקא ודיצחק ע"י ישמעאל ולכן הנגונים של אדום הם רק לעורר השמחה והניגונים של הישמעאלי' הן לעורר העצבון להיות כי ענין הניגון הוא עקרו בבחי' נקודת עמק הלב שהרי מה שלא יוכל להשיג בשכלו ולדבר בדיבור מעוצם עומק הדבר יוכל להראות כל עומק ההשגה שלמעלה משכלו כשינגן ניגון ערב יוצא מתוך נקודת לבנו לפי אופן עמקות המבין ידמה לו כאילו מובן בעיני שכלו ע"י הניגון אעפ"י שבאמת אינו נתפס עדיין הדבר במוחו כו' מפני שהשכל נמשך כמו הארה בעלמא ממהות הנפש והניגון הוא ההילוך ויציאת כחות הנפש כולם אל עיקר נקודת יחידה ראשית

התהותה מן המקור חוצבה כו' ולכן מובן למשכיל שהיציאה מן מהות למהות אחר הגבה מאד הימנו אינו אלא ע"י הניגון שבנקודת הלב המוליך את הנפש לצאת מנרתקה לגמרי ותוכל להדבק בדבר הגבוה ממנה כו' וזהו כל בעלי השיר יוצאים בשיר דהיינו כל עלייות המלאכים ליפשט קצת מהגבלתם בכריאת היו"ד מאמרות ולקבל השגה חדשה נפלאה קצת ממנו אינו אלא ע"י שירה כידוע אך השיר של המלאכים הוא בדיבור קדוש וברוך להיות שאין עלייתם בתכלית השלימות כו' אבל עליית הנשמות למעלה ממקור חוצבם דהיינו לאשתאבא בגופא דמלכא ממש שהוא למעלה מהאותיות שמו ית' וכנ"ל אינו אלא ע"י ניגון בלא דיבור וד"ל. ולפי אופן מהות הנשמה בצרופי אותיות המשכחה מאין ליש כשתעלה להיות בבחי' גופא דמלכא ממש ג"כ על זה האופן תהי' רק שהופשטה מהגבלותי' כו' לכן יהי' ריבוי אופני הניגוני' לפי אופן הנשמות יש מחסדים ויש מגבורות וכידוע וד"ל. ולהיות כי עיקר עילוי הנשמות בבחי' השתחואה וביטול אינו ע"י שיהי' היפך המנגדו תחלה כנ"ל בענין יתרון אור מתוך החושך של בחי' אברהם ויצחק, והרי חושך דזרעא דאברהם היפוכו הוא אדום השמחה מצד עצמותו כי טוב לו בעצמותו כו' וכשיהי' לע"ל עילוי לכל הנבראים וכל אומה בניגון שלה יהפוך חושך שלה לאור ע"י התגברות התגלות אלקות וראו כל בשר כו' וכידוע והיפך שמחת אדום מעצמותו יהי' אז שמחת אברהם חדות ה' לשמוח מאד בתענוג נפלא מחמת עוצם הקירוב לפני ה' בדביקה חשיקה נפלאה עד שהשתחואתו הוא ג"כ מחמת עוצם הקירוב כמשל האוהב אמיתי של מלך שמתקרב מאד אל המלך חדר לפניו מחדר עד שכשבא לפניו ממש משתחוה הוא לפני רגליו ואעפ"י שהשתחואה זו הוא ריחוק אבל בא מצד הקירוב כו' וד"ל. אבל השתחואת יצחק הוא מרחוק כמשל מי שמחמת עומק תבונתו בגדולת המלך הולך הוא לאחוריו הרחק מאד מן המלך וצער לו מאד מאד מה שהוא תופס איזה דבר בפני המלך והרי השגה זו בגדולת המלך הוא אמיתי יותר והשתחואה זו אעפ"י שמחמת ריחוק היא הוא קירוב אמיתי וכמ"ש במ"א. ולכן הניגון שיתכלל ממהותו לגמרי הוא בבחי' עצבון ממה שהוא איזה דבר מה עד שהוא משתחוה ממש והי' כלא הי' וד"ל. וזהו דגלותא דישמעאל תתהפך חשך שלהם ויאמרו כי אתה אבינו כמו יצחק ע"י ניגון שבעצבון ממרירות כנ"ל וד"ל ובדרך כלל שני ההפכי' הם אלו שני אומו' וע' האומות הוא לפי האופן מזיגת החסדי' בגבורות וכל א' בניגון שלו שהרי יצב גבולות עמי' למספר שבטי בני' וד"ל.

ענין מצות פדיון הבן כתיב קדש לי כל בכור כו', הנה יש להבין הטעם למצוה זו בפדיון הבן בכור דוקא, אם משום דהוקדשו לה' בהיותם במצרים מה זה הטעם שנותן לכוהנים דוקא עד שצריך פדיון וגם מה מועיל הפדיון בה' סלעים כסף כו', ועוד הוא גופא קשי' למה הוקדשו הבכורות דוקא במצרים הגם שהוא מפרש בכתוב הטעם הפשוט משום מכות בכורות במצרים גם זה אינו מובן למה במכה זאת דוקא הוא שגילה הטעם להקדיש בכורות בני ישראל. אך הענין הוא דבחי' הבכור הוא בחי' כידוע ושרש הכוהנים בבחי' החכמה ג"כ ע"כ צריך פדיון הבכור מיד הכוהנים בה' סלעים כסף שהן ה' חסדים משום דכוהנים שרשם מחסד כו'. ולהבין זה וגם איך יתכן לפדות החכ' דבכור בחסדים שהן למטה מן החכ' שהרי החסד הוא ענף החכ' בלבד כידוע אמנם הנה יש להקדים תחלה שיש ג' קווין חח"ן קו הימין בגיה' קו השמאל קו האמצעי דת"י והוא הנק' ישראל ישר אל וגם נק' ישורון כו' ובזהר נק' עמודא דאמצעייתא כו' והנה ידוע דהג' קווין הללו הן נרמזים ג"כ בציוור המנורה דהנר אמצעי הוא נגד קו האמצעי וכתוב ב"י אל מול פני המנורה יאירו והענין הוא דכמו שהנר האמצעי ממנו יאירו כולם ומקבלים כולם כך מבחי' קו האמצעי מקבלים כולם מפני ששרש קו האמצעי עולה עד הכתר וידוע דבחי' הכתר עולה על הג' קוין מלמעלה והוא נבדל מכולם בערך להיותי' בחי' המקור והשרש כל ההשתלשלות וכלל את הכל אך הנה הקו האמצעי מגיע עד בחי' הכתר מה דאינו ביכולת הב' קווין חח"ן ובגיה' להגיע לשם וע"כ נק' בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה פ"י מן הקצה היותר עליון שבבחי' הכתר שאין הקווין מגיעין לשם כלל והוא בחי' פנימיות הכתר כידוע בפרדס וזהו אל מול פני המנורה כו' פ"י מול בחי' פנימיות הכתר שמשם נמשך ויורד לקו אמצעי הנק' דת"י ומשם יורד אל כל פרטיות או"כ הנאצלים לימין ולשמאל כמו חח"ן מימין ובגיה' משמאל כו' וד"ל וזהו שארז"ל ישראל עלו במח"י כלומר עלו למעלה מעלה מבחי' פנימיות החכ' שבכתר והוא הנק' חכ' דא"א כידוע שזה פ"י במח' כלומר במח' סתימא כו"י והרי ידוע שהחכ' מאין תמצא היינו מבחי' אין הכתר מפני שהכתר נק' אין כידוע וכדי שיומשך אור החכ' מאין ליש ה"ז בהכרח ע"י צמצום וגבורות כדרך כל ההשתלשלות מאין ליש כידוע ואמנם זהו דוקא בהכהנים כמו שהן בתחלה קודם שנמשח אהרן לכהן גדול וזרעו אחריו והובדלו כל אחיו הכוהנים בקדושה וטהרה כמבואר בכתב"י אבל אחר

להיות: בבוכ 184, 665, 794 להיותו.

במח: בבוכ 665, 794 נוסף פ"י ישראל הוא ישר אל דהיינו בחי' קו האמצעי דת"י כנ"ל ולהיות עולה עד בחי' פנימי הכתר כנ"ל ע"כ אמרו דישראל זה עבמ"ח.
כו': בבוכ 665, 794 נוסף והיינו עבמ"ח והנה הכהן שרשו מבחי' קו הימין דהיינו חח"ן.

שהובדלו הכוהנים בקדושה יתירה כמבואר בכתוב הנה עיקר סיבת יתרון זה הוא דוקא במה שהשמן המשחה נמשך אל ראש אהרן ובניו כו' והוא אשר הוריד האור והשפע קדושה יתירה לאהרן ובניו וכמ"ש כשמן הטוב היורד אלי הראש כו' ואז נותן לאהרן ובניו כל ראשית בישראל כמ"ש כל ראשית בישראל לך יהי כו' ובחי' ראשית ידוע שהוא בחי' חכ' שנק' ראשית וכמ"ש בראשית ברא ותרגומו בחוכ' ברא והיינו שנמשך אור החכ' מאין דכתר שלא ע"י גבול וצמצומים אלא ע"י בחי' רב טוב וחסד עליון הנק' נוצר חסד וכמ"ש בזהר דבהאי חסד ב"י אחיד אור אבא כו' והוא ע"י בחי' שמן הטוב שנמשך באהרן ובניו וד"ל. ואחר שנתן לכהנים כל בחי' ראשית שבישראל הרי חסר לישראל בחי' חכ' שנק' ראשית מצד עצמם אלא ע"י שיקבלו מן הכהנים דווקא ולזאת העיקר טעם מצות פדיון בן הבכור דהנה כל הבכור בישראל בחי' החכ' כנ"ל והרי אנו אומרים ובכורך ישראל גאלת כו' צריך לגאול בכור של ישראל מיד הכהנים ע"י פדיון ה' כסף דוקא לפי שכבר נתנה החכ' כולה ביד הכהנים מטעם הנ"ל ובכדי להמשיך בחי' החכ' גם לישראל צריך לפדות בחי' החכ' מן הכהנים ע"י ה' סלעים הוא בחי' ה' חסדים שנותנים להם חילוף החכ' גם בדרך כל פדיון שבעבור הדבר הנפדה הוא שנותן הפודה את הכסף סך. בעבור בחי' החכ' הניפדית מן הכהני ע"י ה' סלעים נותנים להם בחילוף זה ה' חסדים וענין ה' חסדים הללו הוא דבר המדריגה שאין ביכולת הכהנים להשיגם ובהכרח שיקבלו זה מישראל דייקא בהיות כי ישראל הוא בחי' קו אמצעי ומבואר למעלה קו אמצעי עולה עד הכתר בבחי' פנימיו דוקא ע"כ ביכולת ישראל דייקא להמשיך בחי' פרטיי ה' חסדים שבכתר שהן שרש ומקור לבחי' חסד המצומצם במזל ונוצר חסד שממנו מקבלים הכהנים כנ"ל והיא הנק' חסד כו' ובחילוף זה נוטלים מהכהנים בחי' החכ' שכבר קיבלו מישראל בהנתן להם כל ראשית כנ"ל וזהו ענין מצות פדיון הבן וד"ל וזהו קדש לי כל בכור כו' כי נגלות מצרים הי' בחי' עיבור דז"א במעי אימא כידוע וכשיצאו ממצרים והי' בחי' הלידה וכמ"ש ביחזקאל ומולדתך ביום הולדת אותך לא כרת שרך ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמך כו' וכתוב בני בכורי ישראל וכמ"ש בר"מ היינו ברא בוכרא לאמא. כו'. וענין הבכור הוא ראשית אוני כלומר ראשית ההשפעה שמובדלת משאר השפעות הוזה שהוא בז. גמא למשפיע כי כח המולידים אלו יוליד בדומה לו הוא בבחי' הראשית כמ"ש בראובן כחי וראשית אוני כו' וזהו קדש לי לי דוקא וע"כ אתם קרויים אדם כו' פי' אדם אדמה לעליון כו'

אל: בכרך 184 על.

טז: בכרך 184, 665, 794 כד.

פרט"י: בכרך 665, 794 פנימי.

לאמא: בכרך 184, 665, 794 לא"א.

וכתיב ישראל אשר בך אתפאר וד"ל משום דישראל עלו במח"י בבחי' הראשית כנ"ל כמ"ש קודש ישראל לה' ראשית תבואתו ע"כ ציוה לפדות כל בכור בשעת יציאת מצרים מפני שהי' או בחי' לידה וכמ"ש ביחזקאל ומולדתך כו' ונק' ברא בוכראי כנ"ל וענין הפדיון מיד הכוהנים דייקא מבואר הטעם למע' ומבואר ג"כ בכתוב שתחת הבכורות נתנו הלויים כו' והכל ענין אחד ומבואר ליו"ח וד"ל.

ענין קרי"ס כתיב לגזור י"ס לגזרים כל"ח ואמרו שנגזר ליי"ב גזרים לכל שבט גזר מיוחד בפ"ע לעבור בו למה צריך גזר וקרע לכל שבט ושבט בפ"ע. ועוד י"ל מש"א בישעי' דלעתיד יעברו בנהר והניף ידו על הנהר והכהו לז' נחלים לז' בלבד ולא ליי"ב ולמה גם ביי"ס לא הי' הקריעה לז' או לעתיד ג"כ יהי' ליי"ב גזרים והלא נאמר כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות לעתיד. אך לעתיד א' והיתה מסילה לשאר עמו אשר ישאר מאשור ומצרים המה בני הגולה שנתפזרו בד' מלכיות יתקבצו כולם בימות המ"ש ותחילת העברתם יהי' דרך אותו הנהר שהוא נהר פרת והוא יקרע לז' נחלים ויהי' בו מסילה לעבור בו שאר עמו כו' והנה כתיב בנהר פרת והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא פי' כי הנהר שממנו נפרדו הד' נהרות הוא עצמו הנהר פרת כמ"ש ונהר יוצא מעדן פי' נהר דהו נהר פרת שיוצא מן העדן להשקות את הגן ומשם יפרד נהר זה ונחלק לד' נהרו' והוא נהר פישון נהר גיחון כו' עד נהר הרביעי הוא פרת ודקדקו רז"ל על תיבת הוא שלכאורה הוא מיותר ע"כ אמרו הוא דמעיקרא שהוא נהר פרת עצמו הנהר הראשון שממנו נפרדו הד' נהרות ונהר פרת זהו שיבקע לעתיד כמ"ש והניף ידו על הנהר והכהו לז' נחלים כו' וזהו הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו הרי על ענין קרי"ס אמר הפך ים ל' עבר ועל ענין העברת הנהר לעתיד א' בנהר יעברו ברגל ושם נשמחה לעתיד ולהבא כמ"ש כימי צאתך מארמ"צ אראנו נפלאות לעתיד וגם גזרו או' שמזכירים יצי"מ לע"ל כמ"ש למען תזכור את יום צאתך מארמ"צ כל ימי חיך להביא לימות המשיח ועוה"ב ולכאורה מ"ש שם נשמחה בו משמע שם דוקא נשמחה בו ולא תזכור אז יצי"מ וקיי"ס כו'.

והנה להבין כ"ז י"ל תחילה שרש ענין קי"ס מהו דהנה באמת י"ל לאיזה טעם העבירם בתוך הים ביבשה דוקא דאם מפני שלא רצה לנחם דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כמה דרכים היו לפניו שלא דרך י"ס ואם מפני שרצה לטבוע למצרים ביי"ס הלא הוא ית' כל יכול ויש לפניו כמה דרכים להמית כולם בדבר רח"ל וכה"ג אלא הענין הפשוט מורה שלא בשביל טביעת י"ס העבירם שם כי זה הי' דרך אגב אלא בשביל תועלת ישראל עצמם שצריכין לעבור ביי"ס כדי שיהי' הכנה בנפשם בקבלת התו' בהר סיני פב"פ כו' ולהבין מהו השייכות לקי"ס עם מתן תו' צ"ל תחילה שרש ענין הים מהו דהנה ידוע מאמ' הזהר ע"פ זה הים גדול כו' שם אניות יהלכון כו' דכמו שאית ימא לתתא כך אית ימא לעילא כו' ושם אניות יהלכון בחי' ארבינ דסלקין ונחתין כו' והענין הוא כמו עד"מ הים הגשמי יש בו כל הברואים שיש ביבשה כמארז"ל כל מה שיש בים יש ביבשה כו' אך הבריות שבים א"א להיות ביבשה כלל ומיד שיעלו ביבשה מתים כו' ולא יתקיימו אפי' שעה אחת וכן הבריות שביבשה א"א להיות בים אפי' שעה אחת מפני שנחנקים ממימי הים וכמ"כ הבריות שבים נחנקים מאויר שביבשה כו' וזהו דבר פלא לכאורה אם הם ברואי' ממין א' בים וביבשה למה נשתנה טבע חיותם כ"כ מן ההיפך עד דמה שזה לאור וחיות נפשו הוא ממית לזולתו ומה שמחי' לזולתו הוא ממית לו כו' אך הענין הוא דבחי' הים הוא דבר מגביל ומכסה על הברואים שמובלעים בו וא"א להם לקבל מאויר הארץ רק מן הים וכן הוא נעשה כמו דבר מגביל על הבריות שביבשה שלא יוכלו לקבל ולהיות בים כי שם לים חוק וגבול להגביל ולהעלים בין הבריות שבים ובין הבריות שביבשה שלא יוכלו בריות שבים לעלות ליבשה ולא יוכלו בריות שביבשה לירד לים אבל אם לא הי' מי הים עולה ומכסה על הבריות כלל הי' אפשר להיות חיבור ושיתוף הבריות שבים ביבשה להיות בריות שבים יוכלו לקבל מאויר שביבשה ובריות שביבשה יוכלו לקבל חיות בים כו' רק הים עולה ומכסה על הברואים שלא יתראה ביבשה והוא אשר נעשה בניניהם להבדיל מן הקצה אל הקצה כו' וד"ל. והנמשל מזה יובן למעלה בבחי' י"ס העליון דאצי' שנק' גי"כ בשם י"ס סופא דכל דרגין כידוע והענין הוא שהוא סופא דכל דרגין דאצי' ואי"כ הוא הנעשה כמו בחי' מסך מבדיל בין אצי' לבריאה עד אשר לא יעבור אור מאצי' לבריאה ולא יעלה שום אור מבריאה לאצילו' כנ"ל במשל בבריות שבים שלא יוכלו לעלות ליבשה ובריות שביבשה לא יוכלו לירד לים כו'. וביאור הדברי' הנה י"ל תחילה בביאור ענין בחי' ים העליון דאצי' מה הוא הנה ידוע דבחי' מל' דאצי' הוא בחי' הדיבור העליון כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו' והן עשרה מאמרות יהי אור יהי רקיע וכה"ג שהם בחי' המשכות פרטיות מיי"ס דאצי' במאמ' יהי אור נמשך מאור חסד דאצי' כו' וכך כל בחי' האורות העליונים דאצי' מתלבשים

באותיות הדיבור העליון כידוע להיות כי אותיו' הדיבור הוא בחי' מעלים ומסתיר ומכסה על כל המתלבש בו ע"כ נק' בשם ים כמו שהים הוא מכסה על כל מה שבתוכו כמ"ש במ"א כמו עד"מ דיבור האדם הנה מלובש בו רצון ושכל ומדות כמו כשמדבר דבר חסד ואהבה או דברי חכ' או דברי תענוג ורצון כו' הרי התענוג והרצון והשכל והאהבה אינם מושגים לשומע במהותם כמו שהם ממש כי השומע אינו שומע רק בחי' אותיו' בחי' דומם כמו הבל הפה הגשמי רק שמבין מתוך הדיבור את הרצון והשכל או האהבה והי' בא למקבלים דרך הסתר ושינוי המהות לגמרי לפי שאותיו' הדיבור מעלימים ומצפינים מהות הרצון והשכל בתוכם וכמו הים שמעלים ומכסה מה שנגנז בתוכו כך כל בחי' האורות עליונים כו' דרצון וחכ' ומדות דאצי' געלמי' וגנוזים באותיות הדיבור המכסה ומעלים אותן עד שלגבי הנכראים שנבראו מבחי' אותיו' הדיבור דע"מ אין להם השגה כלל וכלל במהות אורות דאצי' הגנוזים באותיות הדיבור מאחר שכל עיקר התהוותם אינו רק מבחי' הבל אותיו' הדיבור שמעלים ומכסה על כל מה שבתוכו מבחי' אור העליון כמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים שהם בחי' המדות העליונים כו' והמל' נק' ים ועל זה אמר זה הים גדול כו' ולזה הטעם אין הנשמות ומלאכים דאצי' יכולים לירד בבי"ע שהוא בחי' יבשה עלמא דאתגליא שמקבלי' מאותיו' הדיבור כי אותיו' הדיבור מכסה עליהם כמו דגים שמובלעים בים שא"א להם לירד ביבשה ואם יוצאים ביבשה לא יוכלו לחיות מאויר הארץ כן לא יוכלו לבוא למטה לחיות מחיות הדיבור כו' וכמ"כ להיפך א"א שיעלו נשמות ומלאכים דבי"ע באצי' כי יתבטלו שם לגמרי כמו בריות שביבשה שא"א להם לחיות בים כמ"כ מפני בחי' דיבור העליון שנק' ים סופא דכד"ר שבאצי' שנעשה כמו מסך מעלים ומבדיל בין אצי' לבריאה עד שא"א שיבוא ויומשך אור דאצי' להתגלות למטה בבי"ע ולא יוכלו הנבראים לעלות לאצי' כנ"ל כמשל הים הגשמי שהוא חוק וגבול להבדיל בין בריות שבים לבריות שביבשה כנ"ל וד"ל. [ומ"ש בזהר ע"פ וידגו לרוב בקרב הארץ שיש נשמות ומלאכים העליונים דאצי' ממש שיורדים ומתגלי' בקרב הארץ ביבשה בחי' עלמא דאתגליא זהו כמו ענין קרי"ס שמן ההעלם נעשה גילוי לקרוע המסך כנ"ל כמשי"ת בע"ה].

והנה איתא בזהר שכבחי' ים העליון יש נונין וארכין שעל זה אמר שם אניות יהלכון כו' והענין הוא כידוע שבחי' נשמו' דאצי' המתכללי' במל' דאצי' ומתאחדים בה בתכלית הן הנק' נוני ימא רבא והוא כמו ג' סבות ורשב"י כמ"ש בזהר בכמה דוכתי על רה"מ סכא שהוא נוני ימא רבא דש"ט בימא רבא עד"מ דגים שבים שמובלעים בים ומתאחדים בה בתכלית עד שהמים להם כמו חיות לנפשם כמו חיות האויר שיחי' ממש הבע"ח בארץ

כידוע ויותר מזה שהרי הבע"ח מופרד במציאות חיות נפשו רק שמקבל מן האויר והדגים מובלעים בתוך הים והים מכסה עליהם מלמעלה שזהו מורה על בחי' חיות עצמי' וכך הנשמו' דאצי' בבחי' ים העליון שבבחי' חכ' שבדיבור העליון מובלעים שם ומתאחדים בבחי' אלקות בבחי' חיות עצמי כמשיא רשבי' בחד קטירא אתקטרגא כו' בי' אחדיא ביי' להיטא כמארז"ל למה ת"ח נמשלו לדגים שבים שמיד שפורשים ליבשה מתים כו' והרבה יותר מביטול והתכללו' של הנשמות ומלאכי' שנבראו מבחי' אותיו' הדיבור שזה כמו חיות הבע"ח מן אויר הארץ כך מקבלי' מהבל כמ"ש וברוח פיו כל צבאם דאעפ"כ הן דבר ויש בפ"ע וגם יש להם חומר גופני כמו אש ורוח כידוע רק שהוא מבטל בחי' אש שבו ע"י השגתו בכח אלקי המהווה אותו מאותיו' הדיבור כנ"ל ואין זה ערך כלל לבחי' ביטול והתכללו' דנשמו' ומלאכי' דאצי' בים העליון שזהו כמו דגים שמובלעים בים וכמו עובר שהוא ירך אמו ואוכל ממה שאמו אוכלת כו' כידוע בבחי' עיבור הנשמות כו' וד"ל אך בחי' ארבין הן ע"ד הספינה גשמי' שהולכים ע"ג הים שההולכים בהם הם בנ"א שחיים מן האויר וא"א להם לחיות כלל בים אך כדי שיוכלו לעבור בים עושים להם ספינות שהם עשויים להבדיל על מי הים שלא ישטופו על בנ"א כי גם שהספינות שקועות בקצת במים אבל עיקרם שטים ע"פ המים ואין להם חיבור עם הים כלל כי הספינות עשויות מעצים שנצמחו בארץ רק מחמת יסוד הרוח שבהם המה שטים ע"פ המים ואמנם עיקר המעלה הוא לעשות הבדל ומסך שלא ישקעו בנ"א בים ויוכלו גם הם לעבור על הים לחיות בו ועי"ז יש חיבור לברואים שביבשה לעבור בים ולא ימותו מפני מימי הים כי הספינה מפסקת וכך יובן ממש בבחי' ארבין עליונים שהם בחי' מלאכים רוחניים עשויים להבדיל ולהפסיק על ים העליון שיוכלו נשמו' דבי"ע לעבור שם ולא ישקעו ויבלעו בים העליון ויתבטלו. לגמרי וז"ש שם אניות יהלכון כו' שהם בחי' מלאכי' רוחניים שנעשו כמו בחי' ספינה לעבור בה נשמו' עליונים שהם מעלמא דאתגליא בים העליון כמ"ש בגוהרקי דר' חייא כו' כמ"ש במ"א באריכות כי המלאכים אינם מתבטלי' במל' דאצי' כמו נשמו' דאצי' כי שרשם מבחי' אותיו' הדיבור שנמשך מאין ליש גמור וע"כ יש להם גוף בבחי' יש גמור כנ"ל ויש מלאכי' שנק' עצים כמ"ש אז ירננו כל עצי היער ועושין מהם ארבין לנשמות שבעלמא דאתגליא שיוכלו לעבור בים העליון כו' וכמ"כ מאצי' לבי"ע מתלבשים נשמו' דאצי' בלבוש המעלי' עליהם שיוכלו לחיות.

ומעתה יש להבין בשרש ענין קרי"ס מהותה דהנה כתיב ובניי הלכו ביבשה בתוך הים שעיקר הרבותא שהים נעשה בחי' יבשה שזהו למעלה מענין ובחי' גילוי ההעלם שבחי' ים העליון הוא בחי' ההעלם

וההסתר של בחי' דיבור העליון על בחי' אורו' העליונים שבאים ונמשכי' בו כנ"ל וכאשר ההעלם נעשה בחי' גילוי נק' זה בשם קי"ס העליון וכמו י"ס התחתון שנהפך לבחי' יבשה כו' ואז יוכלו כל האורות העליונים דאצי' לבוא בבחי' גילוי בבי"ע כי אין להם בחי' מסך מבדיל ועד"מ כמו שהי' יכולי' בריות שבים לירד ביבשה לולי שהים מכסה עליהם כנ"ל ולמעלה היינו שאין בחי' דיבור העליון מכסה ומעלים על בחי' אורו' עליונים שנמשכים בו מבחי' המדות וחכ' ורצון כו' ובל' המקובלי' נק' זה כאופן אחר והוא בחי' עיבור ולידה שהנשמו' דאצי' כלולין במל' דאצי' שנק' ים בבחי' עיבור כמו עובר שירך אמו הוא כו' בתכלית ההתכללות ואח"כ יוצאים לידי גילוי בבי"ע בבחי' לידה וזהו ענין קרי"ס כמו פתיחת וקריעת הרחם להוליד נשמות וכמ"ש קול ה' יחולל אילות כו' וזהו עד יעבור כו' ולפי"ז מ"ש ובנ"י הלכו כו' היינו בבחי' נשמות שיצאו בבחי' לידה בגילוי שנק' יבשה בתוך הים לפי שהים נפתח ונקרע עד שבא לידי גילוי כו' והיינו שאמרו שאפי' שפחה ראתה על הים מה שלא ראה יחזקאל כי הי' כ"כ עוצם גילוי אורות דאצי' ובבי"ע עד שנמשך בחי' גילוי הנבואה לשפחה בים מה שלא ראה יחזקאל כו' כי נבואת יחזקאל הוא בבחי' היצי' אחר הבדלת המסך הנק' ים ונק' רקיע כו' כנ"ל וד"ל.

והנה יש פי' שני במ"ש ובנ"י הלכו כו' שעיקר הרכותא הוא מה שהלכו גם בתוך הים ביבשה דהיינו גם בבחי' ים העליון שהוא בבחי' הנעלם שלהם הלכו ביבשה וזהו להיפך מפי' הא' שההעלם נעשה גילוי כו' אלא הענין הוא שבחי' הגילוי עלה ונכלל בבחי' ההעלם להיות גם בבחי' ההעלם הגילוי דיבשה וז"ש שהלכו ישראל ביבשה בתוך הים שגם בבחי' ההעלם דים הלכו שם בבחי' גילוי ויבשה כו' וזהו ההפרש המובן לכאורה ממאמר הזוהר הידוע כמו כד סליק ימא גלגלוהי כו' שזהו ענין בחי' העלאת הנשמו' דבי"ע שעלו בבחי' אור האצילות ופי' בנ"י הן הנשמו' דבי"ע הלכו ביבשה כמו שהן בבחי' הגילוי שלהם בתוך הים בעולם העליון דאצי' ולפי"ז לכאורה לא נהפך ונקרע הים והלא כתיב ויבקעו המים כמ"ש הפך ים ליבשה, אמנם הענין הוא דבאמת ליכא נפקותא כלל בענין גוף הדבר בנ"י הפירושי' הללו דבין כך ובין כך הי' ענין בחי' קי"ס דוקא דהיינו שבחי' אותיו' המפסיקים ומכסים לאורו' עליונים וגם ממילא נעשה כיסוי והעלם זה העצמי לגבי אורות התחתונים דבי"ע שחסד ומל' נקרעו ונבקעו באופן שלא יסתיר ויכסה כלל ואז ממילא יש חיבור לאורות עליוני' עם אורות תחתונים בין ע"י ירידות אור העליון למטה בין בעליו' אור התחתון ואין נ"מ בזה כלל רק לענין אופן ההתגלות לבד אם נמשך מלמעלה למטה או מלמטה למעלה הוא דאיכא נפקותא בזה אבל בגוף הענין שהוא בחי' התגלות בלי הבדל ומפסיק בזה אין נפקותא לבי'

הפירושי' בין כך ובין כך לא הסתיר בחי' הדיבור שנק' ים ונתגלה מה שכמוס בתוכו רק לפי' האריז'ל עיקר גילוי זה מלמעלה למטה שהוא גילוי אורות דאצי' לחוץ בבייע ולפי' הזוהר היינו שעלו נשמו' דבייע באצי' מפני שאין עליהם בחי' כיסוי והסתר למנוע עלייתן כו' ודיל' ואפשר דשניהם אמת ולא סתרי אהדדי כלל כי מאחר שנבקע המסך הרי יש ב' דרכי' א' דרך העליון אל התחתון והב' דרך התחתון להעליון ושניהם נק' הליכה רק שזה עולה וזה יורד ועל שניהם יתפרשו ובניי' הלכו כו' אך הנה גם לב' הפיר' הי' צריך שיקרע הים לייב גזרי' וקרעים דוקא למספר ייב שבטי בניי' דוקא כי היה ידוע שכללות מספר בניי' שהם בחי' נשמות דבריאה שמקבלים מבחי' מל' דאצי' הנק' ימא תחאה כו' הן לייב שבטי' וכללותן הראשון הוא רק ארבעה דגלי' דגל מחנה ראובן כולל ג' שבטים כו' שהן ד' מחנות שכינה למעלה כמו בכתות המלאכי' בחיצוני' העולמו' שנחלקה ג"כ לד' והד' נחלקים לייב מחנות כיא נחלק לג' דוקא כמ"ש ביש"ש שהוא עומד על ייב בקר והים עומד עליהם מלמעלה כו' וייב הבקר הללו ג' ג' לכל צד בד' צדדים כידוע כמ"כ הוא למעלה בד' מחנו' שכינה מחנה מיכאל מחנה גבריאל מחנה רפאל מחנה אוריאל מזרח ומערב צויד ד' סטרי עלמא וכל מחנה כוללת ג' כו' והן ייב מחנות ושרשם למעלה הוא בחי' ייב גבולי אלכסון שבבחי' וק' מזרח ומערב כו' וכמ"כ בעולם האצי' כללותן הראשון הוא רק ארבעה ונחלק כ"א לג' עד שהן ייב שבטים בנשמו' דאצי' וייב מחנו' במלאכי' דאצי' ושרשם ייב גבולי אלכסון שבבחי' וק' דאצי' כו' וז"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו' ב' מיני שבטים שבטים שבמל' ובחי' שבטי י"ה דז"א כו' ודיל' כידוע אך הטעם לזה שנחלק כ"א לג' דוקא הנה זה יובן במה שאנו רואים שיש ג' פרקין בידיים וברגלי' כמו פרק העליון שביד הוא האצבעות והוא בחי' חביד שביד שהרי יש בהן הארת השכל ברמו או לכתוב דבר חכמה כו' ופרק האמצעי בחי' חגי'ת שבו ונמצא ג' פרקין דיד ימין שהן חביד חגי'ת נהיי שבחסד דרועא ימינא ובחי' ג' פרקין שביד השמאל גבורה דרועא שמאלא הן ששה וכמ"כ ששה ג' פרקין שברגל ימין וג' פרקין שברגל שמאל כו' הרי שנים עשר מדריגות לפי שמתכללי' חו"ג ונהיי שהן הידיים והרגלי' כ"א מג' מדריגות דוקא שהוא בחי' חביד חגי'ת כו' וכמו שבאדם כו' כך למעלה הנה בבחי' וק' דאדם העליון יש התכללות זה וע"כ גם הנשמו' והמלאכים שמקבלי' מזה הן נחלקים לייב דוקא דהיינו ד' בכ"א מג' כניל' בים של שלמה וד' מחנות שלמטה הם ד' דגלי' מדבר כידוע ודיל'. אמנם עכ"פ בשעה שהלכו בניי' בתוך הים הנה לב' הפי' הנ"ל הי' צריך שיקרע הים לייב גזרים וקרעים לכל שבת גזר וקרע מיוחד שיעבור בו מאחר שנאמ' ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו' הרי כמו שלמטה בעולם הבריאה ייב שבטים כך למעלה ייב שבטים באצי' ולפי' הי' צריך שיקרע הים לייב קרעים וגזרים

בין בשביל גילוי אורות עליונים דאצי' בבייע שמתגלים בבחי' ו"ק דאצי' שנחלקים לייב שבטים עליונים דאצי' שבהכרח להיות מקום מעבר לכ"א בפ"ע בים העליון שיעבור בו מלמעלה למטה מאחר שכ"א מובדל מזולתו והוא מדריגה מיוחדת בפ"ע דוקא הרי צריך שיהי' לו דרך ומעבר בפ"ע כמו גם שלשה שמסט' דחסד כ"א צריך דרך ומעבר בפ"ע כמו הילוך הדגלים או כמו י"ב בקר שכ"א מדריגה בפ"ע ובין בבחי' ההעלאה שעולין בחי' הייב שבטים שבכריאה באצי' כפי פ"י השני המובן בזוהר צריך להיות ג"כ דרך ומעבר לכ"א לעלות בו בפ"ע כי כאו"א מקבל שפעו כפרטיות כהבדל מזולתו וא"כ כאשר נקרע בחי' י"ס העליון צ"ל לכ"א קרע מיוחד אליו שיעלה בו כי יש שרש לכ"א באצי' מובדל מזולתו שלא יוכל לעלות שם במסילה של זולתו ולכן נקרע הים לייב קרעים דוקא כו' וד"ל וכמ"כ עכשיו בענין התפילות מכללות נש"י הרי י"ג שערים למעלה שתפילת כל שבת עולה בשער המיוחד אליו וכן בענין ירידת אור השפע ע"י התפילות מאצי' לבי"ע ג"כ נמשך לכל שבת ע"י שער המיוחד אליו כי לכ"א שפע מיוחדת ודרך מיוחד בשער השייך אליו מלבד בשער שכולל כולם שע"י יוכלו לעלות בו וגם ע"י יוכל להיות ירידת השפע כו' להיותו כולל כולם והוא שער הפונה קדים כו'.

וזהו לגזור י"ס לגורים דוקא כל"ח כי צ"ל בחי' חיבור ויחוד מאצי' לבי"ע כדי שיומשך תמיד בחי' חסד עליון להחיות רוח שפלים בבי"ע כו' וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה כו' ואם הי' בחי' זה ההעלם דים העליון מבדיל תמיד לא הי' נמשך חסד עליון לעולם הנברא יש מאין גם לא היו יכולים הנבראים לעלות ולהתכלל ביחוד העליון כו' ע"כ אמר דמה שגזר י"ס לגורים הוא משום כל"ח וד"ל.

ומעתה הנה יש להבין עוד מה שייכות יש לקרי"ס למתן תו' שבשביל מתן תו' הוצרך להעבירם בי"ס דוקא כנ"ל אך הנה שרש הענין דקרי"ס הי' תועלת גדול בנפשם שיהי' בי"ס שע"ז יהיו יכולים לקבל התו' לפי שענין קבלת התו' בכלל הרי היא המשכות גילוי אא"ס בחכ"ע שנמשך למטה בחכ' תתאה בחי' המל' שהוא כנ"י וזהו שנק' קבלת התו' שקבלו בני מאא"ס שבחכ"ע כו' והיינו ממש כדוגמת גילוי האורות עליונים דאצי' בבי"ע כמו בייב מחנות שכינה בד' דגלי' וכה"ג שא"א להיות זה כ"א ע"י קרי"ס העליון בתחילה שהוא כמו בחי' בקיעת הפרסא המבדיל בין אצי' לכריאה כו' ואם לאו לא היו יכולים להגיע לבחי' ומדריגת זה דקבלת התו' פב"פ כו' וגם לפי ה"ב שהליכתו ביבשה בתוך הים הי' ענין עליות הנשמו' דכריאה באצי' שזהו ג"כ א"א בלי קרי"ס דוקא כו' וד"ל אך הנה עיקר ענין קבלת התו' אז הי' רק בבחי' המשכות אא"ס בחכ"ע וחכ"ת בשביל בחי' המעשה דוקא והוא

תו' הנגלי' לנו בענין קיום המצות מעשיות בפ"מ היום לעשותם דוקא ות"ת כנגד כולם הכל בבחי' הנגלה הבא למטה בעוה"ז בחי' עלמא דאתגלייא בהתלבשות בדברים גשמי' דוקא כי אורייתא סתים וגליא כו' כידוע וחלק הנגלה הוא ענין החכ' שבה שבאה בהתלבשות חיצוני' ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת בגשמיות כידוע אבל חלק הנסתר שבה הוא הנקרא פנימי' התו' כו' שעל זה א' ולמחר לקבל שכרם למחר דוקא בעוה"ב שיומשך לכניי' בחי' פנימיות התו' שזהו ענין התגלות טעמי מצות וסודות שעכשיו הם כמוסים ונעלמים למע' מעלה משם אצי' כי גם למשה א' לפני לא יראו בחי' פנימית היינו כמו שהוא כמוס עמדו בעצמיו' אא"ס שלמעל' מהחכ' והוא בחי' תענוג הנעלם שבעצמותו שהוא בבחי' ההעלם גנוז בתוכה בלתי נגלה בבחי' החכ' גם לא בבחי' חכ"ס והוא הנק' עדן סתימאה שנאמר בו עין לא ראתה אלקים זולתיך כו' וכדפירשי' ישקני מנשיקות פיהו שהן טעמי תו' כו' שלא יתגלו לישראל רק לעתיד בימוהמ"ש דוקא דכתיב בו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא כו' שזהו בבחי' גילוי עצמי' אא"ס שמאיר במלכא משיחא שעל ידו יומשך בחי' טעמי תו' לישראל וזהו ישכיל עבדי ירום לישראל בבחי' טוב טעם ותענוג הנעלם שבמצות שלא נתגלו עד כאן גם למשה והאבות וכה"ג וזהו ירום כו' למעלה מן האבות עד וגבה מאד היפך אותיות דאדם שהוא למעלה מבחי' אדם שנק' אדם קדמאה בחי' אור החכ' כי אדם בחי' מ"ה וכתוב מה שמו כו' והוא למעלה מבחי' משה שע"י משה. ניתנה תו' הנגלית לנו וע"י משיח יומשך ויושפע לישראל בתוס' פנימי' התו' שארוכה מארץ מדה בעליות רבות במדריגות הפנימיות שבעולם הא"ס עד אין קץ ושיעור להיותה למעלה מן החכ' כו' וזה שכתוב עין לא ראתה רק אלקים זולתיך בבחי' הא"ס ממש וגם פירוש הפשוט מורה כך שהרי בימוהמ"ש ותחה"מ יקומו הכל ויהי' לאלפים אלפים רבבות כו' ואיך ילמוד עם כולם התו' הנגלית ועוד שבודאי גם משה והאבות ודורות הראשונים שהי' יודעים את התו' כולה יקומו ולמה יצטרכו לקבל משיח ללמוד התו' הנגלית כו' אלא הענין הוא שילמוד דעת לכולם מבחי' פנימי' התו' הנ"ל ואשר עין לא ראתה עדיין רק אלקים יעשה למחכה לו ע"י משיח דכתיב בי' וגבה מאד כו' וד"ל והנה כמו שמבואר למעלה בענין קבלת התו' הנגלית בהר סיני שהוצרך להעביר את ישראל בים תחילה מטעם הנ"ל שהי' בחי' בקיעת המסך תחילה שיוכל להיות גילוי ההעלם כו' וע"ז יוכלו לקבל התו' בחיצוני' בקיום המצות בהעלאות והמשכות מאצי' לבריאה ומבריאה לאצי' כמ"כ ממש לעתיד כשיצטרכו להגיע למדריגת קבלת התו' בפנימי' ע"י משיח כנ"ל יצטרכו לעבור בנהר פרת כו' כמו שהוצרכו לעבור בים דוקא לצורך קבלת התו' בנגלה מסיני כך יצטרכו לעבור בנהר פרת דוקא לעתיד בשביל קבלת התורה בנסתר שנק' עדן אשר עין לא ראתה כו' וזהו מ"ש עד יעבור עמך הוי' עד יעבור עם זו כו' ולא כתיב בהעברה

זאת השני' שם הוי' אלא עד יעבור סתם כי העברה הראשונה עד יעבור עמך ה' זהו מה שעברו ביי' בשביל קבלת התו' בנגלה שהוא בכחי' שם הוי' דחכ' כמ"ש ויאמר הוי' אל משה בים אבל עד יעבור הב' קאי לעתיד בימוהמ"ש ותחה"מ שהי' בנהר פרת בשביל פנימ" התו' שלמעלה משם הוי' דחכ' כו' ע"כ א' עד יעבור סתם שהוא בחי' עצמו' אא"ס ממש שנק' סדכ"ס דלא ידע ל" בר איהו כו' כמ"ש אלקים זולתיך כו' וזהו מ"ש הפך ים ליבשה דקאי בקי"ס שקודם מתן תו' הנגלית ואח"כ לעתיד יעברו בנהר פרת בשביל פנימית ואז א' שם נשמחה בו ממש עד שאז לא נז' יצי"מ וקי"ס רק בדרך טפל בעלמא וכמו שא' כל ימי חיך להביא לימוהמ"ש כו' וד"ל.

ולהבין ביאור ענין העברה שני' לעתיד בנהר פרת דוקא הנה יש להקדים תחי' כמ"ש ונהר יוצא מעדן כנ"ל זהו בחי' המח' שנק' נהר שיוצא בתמידות מבחי' החכ' הנק' עדן כו' וביאור זה הנה מבואר למעלה בכחי' הדיבור העליון שנק' ים כמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים שהוא כל בחי' המחשבות נמשכים ומתלבשים בדיבור וכל המדות והשכל וגם הרצון והתענוג אותיות הדיבור מכסה ומעלים עליהם לבלתי הגלות נגלות לחוץ כמו שהן כך למעלה כל בחי' אורות העליונים דחו"ב וע"י ובחי' המדות דז"א כולם מתעלמי' תוך הדיבור בעשרה מאמרות בדבר ה' שמים כו' וככה ממש הוא בחי' אותיות המח' עליונה כי כמו שיש בחי' דיבור למעלה אע"פ שאין דיבורו כדיבורינו כו' כך יש בחי' אותיות המח' אע"פ שנאמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם מ"מ עכ"פ זה מובן שבחי' המח' ג"כ בחי' כיסוי והעלם לכל האורות העליונים שמתלבשים בה כמו שהוא ממש וכן גם המדות שבלב רוחני' הם בלב וכשבאין ומתלבשי' במחשבה הרי נתפסים ומתעלמים בבחי' לבושי המח' כאדם שמלביש א"ע וראי' לכ"ז שהרי א"א שיבוא גילוי אור השכל והמדות כמו שהן למטה להיות נתפסים באיזה מציאות דבר שכל או מדה כ"א ע"י המח' שבאמצעו' המח' דוקא הם נתפסים במציאות דהיינו ע"י בחי' הרהורי' אותו' במח' שתופסים בתוכם לבחי' אור השכל והמדות כו' וכאשר נתפסים ע"י המח' ה"ז כמו בחי' כיסוי והעלם עליהם [כמ"ש במ"א בענין אמ"ר דאגלידו מיא כשנתפס ההשגה במח' אע"פ שהכוונה וההשגה עצמה נק' נהר כידוע אין רק בעצם מהות השגת שכל כמו שהוא אבל בחי' המשכתו והתפשטותו הוא כשבא בבחי' אותיות המח' דוקא הוא שמתרבה ומתפשט ברוב ענינים חלוקים ונמשכים מזה לזה כו'] וזהו הטעם שהמח' נק' נהר כי נהר לשון המשכה והתפשטות הוא ודוקא שיוצא ונמשך בתמידות בלי הפסק כמו ונהרו אליו כל הגוים כו' כמו שאנו רואים שהמח' היא תמידית שהרי המח' משוטטת תמיד בכל רגע השקט לא תוכל כי בתמידות עוברת רעיונות המח' בכלי מוחו מכל דבר ודבר לא תנוח לעולם

כמו שהנהר לא תנוח ויוצא ונמשך בתמידות בלי הפסק כלל וענין נביעת והמשכת המח' בתמידות הוא מכח השכל שנק' חכ' שהרי הקטן אין לו מח' וכן הבהמה כו' וכל שבדעתו וחכמתו יותר יותר נקבע בו מחשבות עמוקות בתגבורת ההמשכה כמו נהר גדול שמתגורר בהתפשטותו מפני מעיינות שגוברים בבקיעתם מן הארץ כידוע דחכ' נק' מעיין כו' וכך יובן למעלה בבחי' המח' העליונה שנק' נהר שיוצא מעדן עילאה בחי' חכ' כמ"ש ונהר יוצא מעדן היינו שיוצא תמיד בלי הפסק כלל ואמנם בחי' המח' שנק' נהר הוא בחי' העלם וכיסוי על אורות עליונים דחוי"ב ומדות כו' וע"כ הדיבור נק' ים כי מה שחושב במח' בא הכל בדיבור וזהו כל הנחלים הולכים אל הים אבל המח' נק' נהר ולא ים מטעם שהוא תמידית היא נמשכת ממקורה תמיד כו' משא"כ הים שהוא הדיבור שאינו רק לפרקים כו' וד"ל.

והנה שרש ענין קיבול השכר דלעתיד בהתגלות לישראל בחי' פנימי' התו' ע"י משיח כו' היינו שיהי' אז התגלות בחי' העצמי' הפנימי' דעדן העליון שהוא בחי' פנימי' ועצמי' דחכ"ע שנק' עדן [כידוע דפנימי' אבא הוא בחי' פנימי' ע"י שהוא בחי' פנימי' התענוג שבפנימי' החכ' כו'] וזהו עין לא ראתה אלקים זולתיך יעשה למחכה לו זה עדן היינו לע"ל דוקא שיתגלה טעמי המצות וסודותיהם כנ"ל ולכאורה י"ל למה דוקא לעתיד יתגלה ולא עכשיו אך הענין הוא דעכשיו מעלים ומכסה על פנימי' החכ' בחי' ההשגה שבמח' שנק' נהר כנ"ל בפ' ונהר יוצא מעדן והיינו מה שפנימי' ועצמו' החכ' נתפס ע"י אמצעית כלי ההשגה באותיו' המח' שזהו הלבוש וההשגה מסתיר הוא ומעלים לבחי' נקודה פנימי' של החכ' כמ"ש במהותו ועצמותו ממש כנ"ל וביאור דבר זה יובן ע"ד"מ הידוע כח המוליך ההיולי שבטיפה שהוא רוחני וכלולה מכל האברי' שמתפשט אח"כ וכודאי מה שהאברים נגלים ונראים בהגשמה גמורה אין זה ערך לבחי' אור וחיות ההיולי שבטיפה שכלול מכל האברים ומ"מ שם נמצאו אך בחי' האור היולי מוסתר בהם אחר שנעשית גשם כמו כן ממש בחי' נקודת אור החכ' כמו שהוא בבחי' עצמותו ממש הוא רוחני והיולי ומה שתמשך מאין רוחני זה בחי' התפשטות של מהות ההשגה באותיו' ממש במח' ה"ז כמו לבוש מעלים ומסתיר על בחי' נקודת עצמי' של החכ' אע"פ שמכחו נמשך השגת השכל שבא במח' כמו שנראה בחוש שכח נביעת המעיין עצמו מוסתר ונעלם ע"י אמצעות הנהר המתפשט הימנו כי לא נודע גילוי מקורו מאין הוא נמשך ומתפשט מפני התפשטות הנהר שמכסה על מקורו אע"פ ששרש הנהר ממקורו הוא בא כמ"ש נהרא מכיפי' מיבריך כו' וכיוצא בזה יובן איך שנקודת החכ' מוסתר ונעלם במחשבת השגת השכל המלביש את החכ' עי"ז כמה שנתפס אור החכ' ע"י אמצעי' השגה זו במח' אין זו תופסת עצמותה ומהותה של החכ' כלל

להיות כי מחשבת השגת השכל מסתיר ומעלים על עצם נקודת אור החכ' והשכל ואינו נגלה כמו שהוא רק הארה חיצוני' ממנו הוא אשר נגלה ונתפס ע"י השגה זו אע"פ שמכח החכ' גם זאת ההשגה שבמח' באה מאין ליש כידוע שח"ב נק' תרין ריעין כדמיון מעיין ונהר או טיפה בולד וכה"ג כו', וראי' לד"ז ידוע ממה דלא קאים איניש אדעתי' דרבי' כו' גם ששמע והבין ההשגה אבל לא קאי על בחי' נקודה העצמי' שבשכל זה ששמע והשיג כו'.

ולהבין הדבר בתוס' ביאור הנה ידוע שהחכ' נק' בשם ראי' והסתכלות ע"כ נק' החכמי' עיני העדה כו' שהוא בחי' ראי' השכל כמו איזהו חכם הרואה את הנולד כו' ע"כ חכם עדיף מנביא וכו' וגם בבחי' ההשגה של כל דבר חכ' יש הפרש בין השגה דבינה שאינו רק מבין ומשיג את הדבר כו' ע"י הסבר הקרוב אל השכל אבל לא שמשגיג בעצם מהות כאלו רואה במהותו אך בחי' אור הראי' דחכ' שרואה ומשיג בעיני השכל לעצם הדבר במהותו הרי אז מה שצריך להאריך כמה שעות וזמנים בדברים רבים להסביר לזולתו והי' נתפס ברגע קטן בסקירה אחת וזהו שאינו דומה שמיעה לראי' שהשומע אינו משיג רק לפי מה ששומע הסבר הדברי' ולא יש לו השגה במהות הדבר ממש ע"כ צריך לשמוע כמה ימים ועדיין לא נודע לו מהות הדבר משא"כ הרואה רואה במהות הדבר ממש וברגע קטן רואה כל מה שיש בו מה שצריך לספר לזולתו ימים ושנים רבים כו' וד"ל כמ"ש בכתבי האריז"ל שפ"א נכנס אצל האריז"ל תלמידו הרחיזו ז"ל ומצאהו שהי' מנמנם וא' לו האריז"ל שברגע זאת שהי' מנמנם הי' משיג ורואה כסודו' עמוקות ביותר עד שאם הי' צריך לגלות אותם בדיבור ובכתב הי' צריך לשהות זמן רב ערך פ' שנים כו' ולכאורה דבר זה פלא גדול איך יכולת המח' וההשגה לתפוס ברגע אחד מה שצריך לדבר או לכתוב פ' שנים ואם מפני שאנו רואים דמה שצריך אדם לדבר שעה ושתיים נתפס במח' במעט רגע כמו ב' או ג' רגעים ומה שצריך לדבר יום אחד נתפס במח' עכ"פ בזמן יותר כמו רבע או חצי שעה עד שלערך שנה צריך לחשוב ערך כמה ימים וחדשים כו' ואיך אמר שנתפס ברגע אחד כי הלא המח' אינה אלא כלל הדיבור ואין בפרט אלא מה שבכלל אבל הפרט דומה לכלל ולפי"ע ריבוי דברי הפרט כן ערך ריבוי הכלל אבל רגע לגבי ס' שנה אין זה לפ"ע הכלל לגבי הפרט כו' אך הענין הוא לפי שיש באופן ההשגה ב' מדריגות כנ"ל הא' אשר הוא נתפס ומושג באמצעות ענין המח' שזהו ענין השגת שכל הנתפס ע"י אותיו' המח' ולא דוקא אותיו' המח' הגשמי שמהרהר בהם גם מילי דעלמא דברים הפשוטים שאינם ענין שכלי אלא גם בחי' מח' העיוני' הרוחני' שנק' מחשבת שכל עיונית כשמחשב דבר חכ' שבמח' זו הוא עיקר תפיסת אור אותו השכל והסברא והוא מבחי' אחוריים דאימא ונק' ג"כ בחי' מל' דתבונה ששרשה בבחי' בינה שהוא כח

ההשגה שיוכל להשיגו בהסבר העיון העצמי ואותו ענין ההשגה דבינה הוא אשר נתפס במח' רוחני' זו הנק' מח' עיונית שמעיינת בדבר חכ' לתופסה בה כו' ודיל. והב' הוא בחי' נקודת פנימי' המושכל עצמו כמו שהוא ממש ולא כמו שהוא מושג באמצעות המח' עיונית והוא הנק' בחי' ראי' והסתכלות בחכ' עצמה כמ"ש וכמו שא' בזהר על בחי' החכ' בלשון הסתכלות כמו אסתכלנא ברזא דחכמתא כו' וגם באד"ר שא' ר' חזקי' מסתכל הוינא כו' וא' לו ר"ש נושא עון חמית ובודאי לא שמע ר' חזקי' בראי' דנבואה בייג ת"ד דא"א דאצי' שהרי הנבואה אינה אלא בנויה דז"א ולמטה בהתלבשותו כבי"ע כידוע אך בחי' ראי' והסתכלות זאת הוא בחי' ראי' והסתכלות דחכ' שנק' בשם ראי' אור עין וכנ"ל בענין איזהו חכם הרואה את הנולד שאינו דומה שמיעה לראי' כו' דהיינו כל מה שיצטרך לבוא בהשגה עיוני' במח' במשך זמן רב רואה בראי' בסקירה והבטה א' וע"כ יוכל להיות דמה שיצטרך להביא אור החכ' שראה בבחי' ראי' והסתכלות בבחי' ההשגה במח' העיוני' ומשם ילבישנה עוד באותיות המח' עד שיביאה באותיות הדיבור שיהי' צריך שיעור זמן ס' שנה מה שראה והסתכל בסקירה והבטה א' בראי' דחכ' כו' וכמו שאם הי' צריך ר' חזקי' לפרט ולבאר בחי' התיקון הזה דנושא עון שיהי' מושג בהשכלות והשגת שכלי מח' עיונית עד שיהי' נתפס באותיו' המח' והדיבור הי' צריך לפרט זמן רב כמו שנה או שנתיים כו' ולפי שאינו דומה כלל שמיעה דבינה והשגה באותיו' המח' והדיבור לבחי' הראי' דחכ' כמו שכאשר הרואה כרך גדול בכל פרטי חלקיו וצריך לפרש לזולתו שבודאי יאריך בסיפורו כמה ימים וחדשים עד שיפרש ויבאר היטב כל מה שראה והראי' הי' בסקירה אחת כו' וכך יוכן בענין מעשה הנ"ל במה שנזכר בשבחי האריז"ל שא' לתלמידו הרחי"ו שמה שראה והשיג חכ"ע בסודות עליונים ברגע א' בשינתו צריך לשהות זמן ס' שנה להביא הדבר בדיבור והכתב כי בחי' סקירת עצמיות חכ"ע כמ"ש כשיצטרך להביאה ולהלבישה במח' ודיבור הרי מרגע א' שראה צריך לחשוב ולדבר ס' שנה ואין דבר זה גוזמא כלל כמובן מכל הנ"ל.

ובכ"ז יובן ג"כ ענין פנימיו' התו' שנק' טעמי תו' שהוא בחי' פנימי' ועצמי' דחכ"ע כמו שהוא ממש בלי אמצעי' לבושי השגה דמח' בעיון ואותיות כנ"ל הוא הנק' בחי' ראי' והסתכלות דחכ' שלמעלה מבחי' שמיעה והשגה דבינה כנ"ל והוא ענין הסקירה והבטה בבחי' עצמי' הדבר כמ"ש ע"ד הנ"ל בהסתכלות דר' חזקי' או בהסתכלות דהאריז"ל ברגע אחד כל מה שצריך להביא בהשגה ודיבור ס' שנה וכה"ג והוא ענין גילוי טעמי המצות לעתיד דוקא כי עכשיו הרי לא נתפס ומושג רק ע"י אמצעי' כלי השגה והמח' שהוא בחי' מסתיר ומעלים על בחי' פנימי' ועצמי' כו' כמו גם בגעה"ע

דעכשיו בעולם הכריאה שהנשמות משיגים שם בהשגת אלקות בבחי' בינה והשגה ממש להיות שנמשך להם כח ההשגה רק מבחי' בינה שבמל' דאצי' כידוע דאימא עילאה מקננא בכורסיא אבל לעתיד כתיב כי עין בעין נראה אתה ה' והיו עיניך רואות את מוריך בבחי' ראי' והסתכלות במהו"ע דא"ס ולא כמו שהוא מושג בהשגה ומח' כנ"ל והיינו ע"י בחי' ראי' דחכ' וכמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו וכמו זה אלי ואנויהו לפי שמשוה שרשו מבחי' ראי' דחכ' וע"כ נאמר בו וירא ראשית לו וכמארז"ל כל הנביאים נתנבאו בכה ומשה בזה כו' וגם שבנבואה נאמר ג"כ ואראה אבל ע"י אספקלריא ומשה בלא אספקלריא א' כמ"ש במ"א וזהו כל עיקר ענין קיבול השכר של הנשמו' לעתיד בגילוי בחי' טעמי תומ"צ שיגלה להם משיח וילמוד אותם לכל ישראל וכמ"ש הנה ישכיל עבדי כו' שענין לימוד זה לעתיד לא יהי' כמו עכשיו שלומדי' הדבר חכ' שיבוא בהשגה בטוב טעם עד שנתפס בעיון המח' כו' כמו השגות הנשמות בג"ע אלא לימוד דלעתיד יהי' בבחי' ראי' והסתכלות שיראו כולם בעין ראית השכל אשר יצטרך לבוא בהשגה ומח' זמן רב כנ"ל וזהו פי' ישכיל מקור להשגה שכלי' שהשגה שכלי' אינו רק הארה חיצוני' ומסתרת ומכסה עלי' כנ"ל אבל פי' ישכיל היז בחי' מקור לכל מיני שכל אנושי המושג והיינו מה שישפיע בכני' ג"כ בחי' זו להיות כ"א משכיל ורואה ומסתכל בבחי' ראי' דחכ' וע"כ דוקא לע"ל יתגלו טעמי המצות כמו שהן למעלה ע"י משיח ולא עכשיו כו' וזהו שנאמר גבי עדן עין לא ראתה אלקי' זולתיך יעשה למחכה לו פי' עין לא ראתה משום דעכשיו אין אור החכ' בבחי' ראי' דעין רק בבחי' השגה ומח' עיונית ע"כ אמרו עין לא ראתה עדיין כו' והיינו מבחי' פנימי' ועצמי' דחכ"ע כמו שהוא ממש מבלי אמצעות לבוש כלל שהוא בחי' עדן העצמי אשר עין לא ראתה עדיין רק אלקים זולתיך יעשה למחכה לו לע"ל כנ"ל וד"ל.

להבין ענין קייס שנקרע הים לייב קרעים כמ"ש לגזור י"ס לגזרים גזרים רבים לכל שבט ושבט קרע בפ"ע מה צורך הי' להיות לכל שבט קרע מיוחד דוקא. גם צ"ל מ"ש בישעי' על לע"ל והניף ידו על הנהר בעים רוחו והכהו לשבעה נחלים כו' והי' מסילה לשאר עמו כו'. ופי' לשאר עמו הם בני הגולה ע"ד מלכויות שבקיבוץ גליות לע"ל יצטרכו לילך דרך הנהר הלו והקב"ה יניף ידו עלי' והכהו לז' נחלים שבהם יעברו בניי ביבשה בתוך מי הנהר הנ"ל. וצ"ל מדוע אז יהי' רק שבעה גזרים דוקא ומה נשתנה מקייס שעברו בניי בו ביבשה בצאתם מארץ מצרים שאז נקרע לייב קרעים כנ"ל.

הנה ענין הנהר הנ"ל הוא נהר פרת וכמ"ש ב"י בנהר פרת והנהר הרביעי הוא נהר פרת וארו"ל על מלת הוא, הוא פרת דמעיקרא, כלומר אותו הנהר עצמו היוצא מעדו, כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות כו', ואח"כ ומשם יפרד והי' לארבע ראשים שם האחד גיחון כו', והנהר הרביעי הוא פרת ונקרא בשמו של הנהר הראשון עצמו אשר ממנו נפרדו הארבע ראשים הנ"ל. ונהר הלז הוא שיבקע לע"ל ועליו הוא שמניף הקב"ה את ידו והכהו לשבעה נחלים כו'.

ולהבין כ"ז צ"ל מתחלה ענין קי"ס מהו, שנחם אותם ה' דרך המדבר ים סוף כדי שיקרע הים לפניהם ולא נחם אותם דרך ארץ פלשתים הקרובה יותר כו' ומ"ש בספרים כדי להמית את מצרים על שפת הים כמ"ש ויראו ישראל את מצרים מת אל שפת הים כו' גם זה דחוק, כי בשביל זה בלבד לא הי' צריך לסבב סיבות כ"כ כי כל יכול הוא להמית גם בלא"ה, אלא שהי' צריך זה גם בשביל ישראל עצמם שיקרע הים דוקא לפניהם ועי"ז יהי' להם תועלת אח"כ לענין יכולת קבלת התורה כו'. ולהבין זה מהו שייכות קדימת ענין קי"ס למ"ת, צ"ל תחילה ענין הים כי הנה ידוע המאמר בזהר ע"פ זה הים גדול ורחב ידים כו' שיש בחי' ים למעלה ויש בו ארבין ונונין כו'. והענין הוא עד"מ כמו הים הגשמי שיש בו מכל מה שיש ביבשה והוא מכסה עליהם מלמעלה ומסתיר אותם שלא יתראו ביבשה וכמארו"ל בריות שבים אלמלא עולות ביבשה מיד מתות וכו' וכן הוא מכסה ומעלים לגבי בריות שביבשה שלא יוכלו לרדת בים וכמארו"ל בריות שביבשה אלמלא יורדות בים כו' כמ"כ הוא ענין הים שלמעלה שהוא בחי' מל' דאצי' שנקראת ים סוף פי' לפי שהיא סופא דכל דרגין שבאצי' והיא מפסקת בין האצי' לבי"ע שאינה מניחה אורות האצי' להתפשט בבי"ע וגם שלא יוכלו הנבראי' בבי"ע לעלות באצי' ויש בה ארבין ונונין הנשמות נק' נונין והם בחי' נשמות דאצי' כמו נשמת רב המנונא סכא כי כמו הדגים שבים הם מובלעים בתוך מי הים ומתאחדים עמהם בתכלית עד שהמים מתפשטים בתוך תוכיותם כך הנשמות שבאצי' הם בכחי' התכללות במל' דאצי' ובטלים בה בתכלית כי עובר ירך אמו הוא והמלאכי' נק' ארבין כי כמו הספינות שבים שעם היותם ג"כ שקועים בים כמו הדגים אבל מ"מ הבדל גדול יש ביניהם שהדגים מובלעים בתוכיות הים ממש והיו לאחד' עמו משא"כ הספינות שאין המים מתפשטים ונבלעים בתוכיותם כלל אדרבה עיקר פעולתם הוא בהיפוך שהם מפסיקים בין מי המים ומונעים התפשטותם עד שע"ז יוכלו דרי היבשה לירד בהם ולא ימותו מפני מימי הים כי דופן הספינה מפסיק בינם לבינו. כמ"כ הוא ענין המלאכי' למעלה שאינן מתבטלים במל' דאצי' כמו הנשמות כי אדרבה המלאכים המה יש ודבר בפ"ע מלאך מיכאל כו' והיינו מפני שיש

להם גופות והגופות הם הגורמים בחי' היש של נשמתם שלצד היותה מלוכשת בגוף לכן אינה מתבטלת בתכלי' בימא עילאה הוא המל' כנ"ל כי הגוף מפטיק כנ"ל משאי"כ הנשמות בעודם למעלה בבחי' עיבור כמל' הם מופשטים מגוף כידוע.

והנה. ביאור ענין מל' דאצי' שנקראת ים הוא כי בחי' המל' הוא ענין דיבור העליון שבדבר ה' שמים נעשו כו' וכל העשרה מאמרות שהם המשכות פרטיות מי"ס דאצי' כולם מתלבשים באותיות הדיבור העליון כמי"ש ויאמר אלקים יהי אור כו'. והדיבור הוא מעלים ומכסה עליהם עד"מ בגשמיות האותיות המקבלים השכל הרי המה מצפינים אותו ומעלימים אותו עד שלזאת יש מי אשר לא יוכל להבין השכל הגנוז בהם עד שיתפוס האותיות כידוע, כמי"כ אותיות הדיבור עליון מעלים ומכסה על האורות עליונים דאצי' המתלבשים בו ועי"ז אין הנבראי דבי"ע יכולים להשיגם ולתופסם כנ"ל וכן אין האורו' עליונים או הנשמות דאצי' יכולים לירד ולהתגלות בבי"ע כי הדיבור מעכבם כנ"ל ולכן נקרא ים וזה הי' ענין קיי"ס שנאמר ובני' הלכו בתוך הים ביבשה כו' דהיינו שמהעלם דים נעשה גלוי ויבשה כלומר שלא יסתיר עוד הדיבור העליון על האורות דאצי' המתלבשי' בו ויתגלו האורות דאצי' לנבראי' דבי"ע ויש בזה שני פירושים אם שהאורות דאצי' יורדי' ונמשכים בבי"ע מלמעלה למטה וזהו פי' האריז"ל בפע"ח שקורא לקיי"ס בשם לידה כלומר שהנשמו' דאצי' הנק' נוגנין יורדי' ומתגלים בבי"ע ממעלה למטה וזהו ובני ישראל ופירושו הם הנשמות דאצי' הלכו ביבשה שנתגלו בבי"ע מתוך העלמם בים הנ"ל ואם לפי הנראה מדברי הרשב"י ע"ה בזהר הוא ענין העלאת הנשמו' דבי"ע בעולם האצי' ופי' ובני' הם הנשמו' דבי"ע הלכו ביבשה בתוך הים שנתעלו באצי' ובין כן ובין כך הוא ע"י קריעת הים המעלים והמכסה דהיינו הפסקת אותיות הדיבור ובקיעותם שלא יסתירו על האורות הכמוסים בתוכם ואו יתגלו עצמיות האורות הנ"ל לחוץ דהיינו בבי"ע בין ע"י עליה בין ע"י ירידה כנ"ל ולכן נקרע הים לייב קרעים דוקא כי כללות מספר הנשמות שבבי"ע המקבלים מן המל' המה נחלקים לייב בחי' בכלל וכן המלאכים הנ"ל נחלקים ג"כ לייב מחנות ונק' י"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה עם היותם דרך כלל ארבע מיכאל גבריאל רפאל אוריאל הנה כל א' מהם מתחלק גם הוא לשלש והם כמו ג' פרקין שיש בכל יד ורגל משתי הידות ורגלי האדם פרק העליון שבו האצבעות הוא בחי' חבי"ד כו' וכך גם הי"ב שבטים בכללותם הם ד' דגלים דגל מחנה ראובן וכולל ג' שבטים וכן דגל מחנה יהודה כו'. וכמו שבהיותם בבי"ע ומקבלים מן המל' דאצי' המה נחלק' לייב בחי' אלו אשר כל או"א מקבל שפעו בפרטיות בהבדל מזולתו כך גם כשמצטרכי' להתעלות בעולם

האצ"י ע"י ק"יס המפסיק כנ"ל אזי יש לכל א' ג"כ שפע ודרך אחרת בפרט מובדלת מזולתו ולכן גקרע הים לייב קרעים לכל שבט ושבט בפ"ע כנ"ל. ולכן ה"י זה פעולה לשיהיו יכולים לקבל התורה אח"כ שענין קבלת התורה לישראל שלמטה הוא כדוגמת התגלות הארת האצ"י לייב מחנות שכינה שבבי"ע הנ"ל שזה אי"א להיות כ"א ע"י קדימת קריעת הים ובקיעתו שהוא בקיעת הפרסא המפסקת כנ"ל.

והנה ענין מ"ת הוא בחי' היום לעשותם בעוה"ז בקיום המצות במעשה ומצות ת"ת כנגד כולם ולמחר לקבל שכרם היינו לע"ל וענין קיבול השכר ההוא הוא ענין השפעת פנימית התורה לישראל שהוא ענין התגלות טעמי המצות שכעת הם כמוסים ונעלמים מעין כל חי ולע"ל יתגלו לישראל וכדפרש"י ע"פ ישקני מנשיקת פיהו וגו' כנודע וזהו ענין משיח שנאמ' בו הנה ישכיל עבדי מאברהם ונשא מיצחק כו' וגבה מאד אותיו' אדם שיהי' למעלה מבחי' אדה"ר ומבחי' מרע"ה והוא ילמד דעת לכל העם בהשגת פנימי' התורה כי אם לפי פשוטו שילמד תורה הנגלית לנו ולבנינו אינו מובן איך יוכל הא' לשאת אלפי' רבבות בנ"א שיקומו בתח"ה ועוד והלא אז יקומו בתח"ה כל הגדולי' אשר היו בארץ כמשה שכבר יודע"י כל התורה כו' אלא הענין כי אז יהי' הלימוד בפנימי' התורה שארוכה מארץ מדה ויש בה עליות רבות לאין קץ ותכלית, והנה בכדי שיוכלו לעלות ולהגיע למדרגת קבלת פנימית התורה הנ"ל יצטרכו ג"כ לעבור דרך הנהר פרת הנ"ל כמו שלצורך קבלת התורה בסיני הוצרכו לעבור דרך ים סוף כו'.

והענין כי הנה כמו שיש למעלה בחי' אותיות הדיבור כדכתי' בהדיא כי הוא אמר ויהי ובדבר ה' כו' כך יש שם ג"כ בחי' אותיות המחשבה ועם היות כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתי' מ"מ בחי' מחשבה הוא וכמו שהדיבור העליון עם היות שאינו ג"כ מערך וסוג הדיבור שלנו אעפ"כ הוא בחי' כיסוי ולבוש המעלים לגבי האורות שלמעלה הימנו והן בחי' המדות עליונות הגדולה והגבורה כו' שמתלבשות ומתכסות בתוך הדיבור כו'. וכן גם השכל שבמוח מתלבש בדיבור כשמדבר איוו השכלה כו'. כמ"כ ממש גם אותיות המחשבה הן בחי' כיסוי ולבוש להשכל שבמוח וגם אפי' להמדות שבלב אלא שהיא בחי' לבוש פנימי מהדיבור והדבור מקבל מהמחשבה שהרי אינו מדבר אלא מה שחושב אבל מ"מ היא בחי' לבוש ומעלמת ומכסית על האור הגנוז בתוכה שלא יוכלו להשיגו אלא באמצעות המחשבה דוקא דהיינו ע"י תפיסת והשגת האותיות כו' ובחי' המחשבה היא הנקראת בשם נהר ולא בשם ים כמו שנק' הדבור, לפי שהמחשבה היא תמידית שהרי השקט לא יוכל בלי מחשבה אלא רעיונות עוברות תמיד כמוחו מזה ומזה ולכן נק' נהר

שפירושו ענין המשכה כמו דכתיב ונהרו אליו כל הגוים כו' ופי' שהמחשבה נמשכת תמיד מהשכל וז"ש ונהר יוצא מעדן יוצא בתמידית מעדן הוא החכמה כו'.

והנה ענין קיבול השכר שלעיל הוא בחי' התגלות עצמיו' עדן העליון כמארז"ל עין לא ראתה אלקים זולתך זה עדן יעשה למחכה לו והיינו לע"ל כו' אמנם ענין גילוי זה הוא בחי' התגלות עצמיו' העדן שהיא החכמה ולא באמצעות הנהר הנ"ל שהוא בחי' אותיות המחשבה המלבישות את החכמה כי תפיסת החכמו' שבאמצעות המחשבה אינו ענין תפיסת עצמיותה של החכמה כי הרי אדרבה המחשבה מסתרת ומעלמת על השכל כנ"ל ואינה מגלית רק הארה בלבד כו' אלא ענין גילוי זה הוא התגלו' עצמיו' החכמ' כמו שהיא במהותה ועצמותה שהיא ביתר שאת ויתר עז לאין קץ ותכלית מכמו הגילוי שע"י אמצעות אותיות המחשבה וכמ"ש בפע"ח מעשה מהאריו"ל שנמנם רגע א' ונכנס אליו תלמידו הר"א ואמר לו שהשיג ברגע זו סודות עליוני' שאם ה' מגלה אותם ה' צריך להיות שהיית זמן ס' שנה וזה יפלא לכאורה איך יכול לתפוס במחשבתו ברגע א' מה שצריך לומר כדיבור זמן ס' שנה עם היות כי המחשבה היא כללית לגבי הדיבור היינו שמה שצריך לדבר בשעה יחשוב במחשבתו בזמן רבע או חצי שעה אבל לא בהפלטת הערך כיכ מס' שנה לרגע אחת כו', אבל הענין משום שאופן השגתו הוא בחי' ראיית עצמיו' החכמה לא כמו שמתלבשת ע"י אותיות ולכן כשיצטרך להלביש חכמה זו באותיו' יצטרך גם מרגע א' של סקירת עצמיו' החכמה לחשוב ולדבר ס' שנה כו' והנה ע"ד ואופן השגה, וסקירה זו הוא שיהי' גילוי טעמי מצות לע"ל שזהו ענין שנאמ' עליו כעת עין לא ראתה כו' לפי שכעת מקבלים באמצעות המחשבה כו' וזה שילמד להם משיח כמ"ש בו הנה ישכיל כו' כנ"ל, והיינו בחי' גילוי טעמי מצות כמו שהן דהיינו פנימיו' חכמתו וטוב טעמו ית' שיש לו ברצון של אותו המצוה, ולכן יצטרך להיות ע"י בקיעת הנהר הנ"ל דהיינו שלא להיות אותיות המחשבה מסתירים אלא שיתגלה עצמיות העדן כמו שהוא בעצמותו כו'. וז"ש רז"ל על גהר פרת הוא דמעיקרא, פי' כי הנה מ"ש והנהר הרביעי הוא פרת היינו בחי' מל' דאצ"י אלא שמ"מ הוא דמעיקרא כלומר אותו הנהר עצמו שיוצא מעדן כי שרש הדיבור בהמחשבה וכמ"ש שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל פי' שם ה' קטנה רחל ושם ה' גדולה לאה שהן ב' ההי"ן דשם הוי"ו בינה ומל' ואותו נהר הלוי הוא שיבקע לע"ל כמובן מכל הנ"ל וד"ל.

ול להיות* המשכה ממקום גבוה כ"כ יודע הי' הקב"ה שלא הי' באפשרי לישראל כפי שהיו אז באותו פרק ובאותו זמן לעורר, כי זה הי' מיד אחר יציאתם ממצרים שהיו שקועים שם בנ' שערי טומאה וכנו' בדרז"ל שהי' קיטרוג על הים כל הלילה מה נשתנו אלו מאלו הללו עע"ז כו' לכן התנה תנאי עם הים שיקרע לפני בני' כו' ופי' שעדיין לא נגמר ישותו עד שייקיים תנאו ויתבטל מיש לאין וכנ"ל בדין התנאי שעד שמתקיים התנאי אין הדבר כלום א"כ עד שיקרע הים ונתבטל מיש לאין עדיין לא הי' ממש כ"כ בישותו שנתן לו הקב"ה במע"ב על תנאי זה כנ"ל, ולפיכך הי' בנקל להיות נקרע גם שלא הי' המשכה ממקום גבוה ורם כ"כ, פי' כי עם היות כי ההמשכה בקי"ס הי' מבחי' סוכ"ע הנ"ל דקמי' אין ויש שוין ממש אבל הי' רק הארה בלבד משם משום שישראל הן במדרגה קטנה ולא הי' מהם אתעדל"ת אלא שהקב"ה בכבודו ובעצמו הוריד הארה משם ולכן לא הי' רק הארה בלבד, ולפי שלא הי' הים עדיין יש כ"כ מאחר שעדיין לא נתקיים תנאו כנ"ל לכך גם כח הארה זו הספיקה לבטלו מישותו הקלה זו לאין, משא"כ אם הי' מתהווה בבחי' יש בלי שום תנאי בעולם אזי הי' נגמר ישותו כראוי להיות יש ודבר ממש ואז קשה הי' אח"כ להיות מתבטל לאין אם לא ע"י המשכת עצמיו' הסוכ"ע דקמי' אין ויש שוין ולא ע"י הארתו לבד והמשכה זו א"א להיות כ"א באתעדל"ת דוקא שאזי מעורר אתעדל"ע מעצמיו' הסוכ"ע משא"כ באתעדל"ע מצד עצמו דיו בזה שמוריד ומשפיל הארה א' ממנו, ולפי שלא הי' באפשרי להיות אתעדל"ת אז ביצ"מ לכן הוצרך הקב"ה להתנות תנאו עם הים שאזי יהי' יכול להקרע גם בלי אתעדל"ת מטעם הנ"ל. ובזה יובן מ"ש לאיתנו לתנאו גבי וישבו המים ולא גבי קריעתם לפני ישראל, כי הנה פי' איתנו הוא חזקו ותוקפו והיינו שנגזר ישותו להיות יש ודבר ממש ע"י שקיים תנאו שיקרע לפני ישראל שאזי הוא גמר קיום הדבר שנתן לו הקב"ה במע"ב להיות יש ודבר והנה היכר תוקפו וחזקו הוא ע"י מה ששב הים אח"כ על המצרים וירדו בו במצולות כמו אבן אלא שזה הי' ע"י שנקרע מתחלה לפני ישראל ולכן כתי' אז לאיתנו כלומר לחזקו ותוקפו וע"י מה ע"י תנאו שקיים תחלה במה שיקרע לפני ישראל שע"י יכול אח"כ לשוב על המצרים וד"ל. גם הים ראה האי דכתיב ב"י וינוס כי יוסף ע"י וינוס בחי' ל"ת חותם שוקע מזה נמשך חותם בולט קי"ס גלוי עצום וזהו החילוק בין וינוס דים להריס רקדו חותם בולט שלמטה ולכן נאמר וישב הים לאיתנו כמ"ש ביוסף וחשב באיתן כו' וכן בקר בחי' יוסף כמ"ש בזה בלק ר"ד ב' וזהו לפנות בוקר לאיתנו ע"ד דוד אתקין ל"י חופאה כו' והיינו בחי' ים כו'.

איתנו עמיש בענין איתן האזרחי ואיתן יסוד אבא כו' ע' ע"פ ראה ולכן עיי' נגמר ישותו כי התהוו' היש גשמי דוקא מסוכ"ע יש אמית'.

על הנהר כו' אלע"ל לא נצטרך תנאי כי יומשך ממקום עליונה יותר בחי' איתן ממש יתגלה לע"ל.

ענין קרי"ס בזהר פ' פנחס גבי האי איילתא דאזלת לטורא חשוכא ואחתית מזונא כו' ובזהר בשלח מה תצעק אלי אלי דייקא בעתיקא תליא מלתא ע"ש. הנה ענין התפלה שמתפללים על החולה וכדומה שהוא לעשות השינוי בהנברא ממקור החיים העליונים אין זה שינוי רצונו ית' אלא השינוי הוא בהצירופים אותיו' אלקי רוח פיו ית' המחי' את הנברא מאין ליש שכאשר נפל למשכב הרי חיותו נתצמצם מרוח פיו ית' מצד חסרון כלי הגוף שחסרו אלקים חיים וסלקו החיות מן האבר הנקובי' וכדומה ולהמשיך חיות חדש לכלי האבר שיברא וירפא צריך שישנה צירוף האותיות שלי הנפש הוא דהיינו איכות ואופן המשכתו מאין ליש וע"י אופן החדש שתומשך הנפש ההיא מאין ליש יברא וירפא הכלי האבר הנקוב עם אור החיות וכן ענין רחב"ד שאמר - לחומץ וידליק אע"פ שאין טבע החומץ לימשך אחר הפתילה כמו השמן ולהדליק אבל מי שאמר לשמן פ"י שהמשיך טבע השמן להמשך אחר האש ולהדליק שהם בחי' אותיות והמשכות אלקות להטביע הטבע פרטית לכל נברא הוא מהפוך הצירוף של השמן להמשיכו על החומץ שיהי טבע חומץ האלו להמשך אחר הפתילה כמו השמן והוא טבע חדשה בצירופי אותיות שנבראו בהם כל הנבראים בעשרה מאמרות כידוע וכן רפנ"י שאמר לגינאי נהרא חלוק מימך המשיך המשכה חדשה מצירוף ים ליבשה ע"ד הנ"ל וד"ל.

הנקוב: בבוך 330 הנכאב.

ולהמשיך: בבוך 1002, 330 וכאשר צריך להמשיך.

שישנה . . של: בבוך 1002, 330 להמשיך חיות חדש להאותיו' וצירופי אותיו'.

החדש שתומשך: בבוך 1002, 330 המשכתו יברא.

ההיא . . החיות: בבוך 1002, 330 את אבר הפרטי הנכאב עם אור וחיות שבתוכו.

שאמר: בבוך 1002, 330 נוסף מי שאמר לשמן וידליק הוא יאמר.

לימשך . . ולהדליק: בבוך 330 להדליק.

מהפוך . . וכידוע: בבוך 1002, 330 יאמר לחומץ דהיינו שימשיך טבע חדש לחומץ להמשיך אחר האש

ע"י היפך טבע השמן למים והוא ע"י המשכה חדשה שיומשך בצירופי אותיות שנברא בו החומץ.

והנה ידוע שאותי הצירוף וצרופי התהוות כל נברא הוא ממדת מלכותו ית' שמקור אותיות הדבור הם אותיות המדה. מדת חסדו של הקב"ה שהוא בחי' א"ס ממש והרי כאשר נמשך איזה נברא באופן זה דייקא כמו עיגולי השמים וכדומה הוא מצד מקור האמיתי מדת חסדו ית' עדימ' מהדבורים של אדם ששינוי אופני הדבורים והאותיות אינם אלא לפי אופן הגילוי המשכות מדות שבלב אם מעט ואם רב כו"י נמצא שאין באפשרי לשנות טבע הנברא ואופן המשכתו כ"א כאשר יומשך המשכ' חדשה מפנימית המדה מחסד דאצילות שאז יומשך אותיות המדה באופן אחר ואז יתהפך צרופ אותיות התהוות טבע הנברא באופן אחר וא"כ יובן למשכיל שגם יומשך המשכת שכל חדש בתוך המדה עדימ' כשהשפעת חסד גשמי בלב האדם לחכירו הוא מאיזה טו"ד בוודאי כשיהי' שינוי בהטעם יהי' שינוי באופן ההשפעה כו' וכשירצה להוסיף לו השפעתו מוכרח הוא שיומשך שכל וטעם חדש בתוספות יותר מכמו שהי' ואז תתרבה ההשפעה באופן אחר כו' ועפ"ז יובן למשכיל שרחבי"ד שאמר מי שאמר וכו' המשיך מוחין חדשים במדות עליונות דאצילות בתוספות יותר מכמו שנתצמצמו בשביל אותיות טבע הנברא כו' כמו עדימ' אדם העושה בידיו איזה כלי בציור שחפץ בלבו מאיזה טעם שנתצמצם בלבו משכלו וכשרוצה לשנות הציור יומשך עצמיות השכלתו וטעמו הרחבה שהי' במוחו מקודם שנתצמצם בלב ואז אין אופני הציור תופס מקום כלל ויכול לשנותו כו' משא"כ לאחר שנתצמצם בלב א"א לשנותו כו' וד"ל וכן רחבי"ד אמר מי שאמר מי דקיימא לשאלה בחי' בינה עילאה מוחין דגדלות בתוך ז"א דאצילות כו' וכן ענין כל הנסים בירדן כו' אבל ענין קריעת י"ס לא הי' בדרך הנ"ל כלל כמ"ש מה תצקע אלי שהוא בחי' מדות עליונות בחי' ז"א דאצילות להפוך צרופי ים ליבשה מאחר שכבר נתצמצמו המוחין בהמדות עליונות ואין לישראל ראי' להפוך להם מדרי"י הטבע מן המדות עליונות שבים נדמה להם כבחור בבחי' קטנות המוחין בתוך המדות לפי אופן הבריא' לבדה וכמ"ש ה' איש מלחמה כו' מפני שישראל היו אז בבחי' קטנות ג"כ כו' וזהו אתם תחרישון לא תצקעו בדבור כי אין ביכולתיכם להפוך כו' כ"א שתוקו ורעותא דלבא בצעקתי הלב שלמעלה מהשכל ואז יומשך הארת עתיקא קדישא בבחי' מלכות סופא דכל

שאווחו: בבוך 392 שחיות.

הם . . המדה: בבוך 330, 1002 (הוא מלכותו) ואותי המדות הוא.

מהדבורים . . כו': בבוך 330, 1002 הדבור שאדם מדבר הוא לפי המדה בלב אם לאהבה או להיפך אז (1002 אם) רב (1002 המדה) הדבורים ג"כ רב בזה הענין ואם מעט המדה הדיבורים (330 הוא) ג"כ מעט.

אופן: בבוך 330, 499 נוסף צימצום.

לישראל . . בתוך: בבוך 300, 1002 ישראל ראוי.

מדרי"י: בבוך 392 סדר.

בצעקתו: בבוך 330, 1002 בנקודת.

דרגין כי אז עלתה המלכות באריך הנק' טורא דחשוכא פי' מדות שברצון אעפ"י שאינם בהתחלקות קווין חוי"ג ובהתפשטות ושם אינם מוגבלות כמו שהם בלב עכ"ז גם האהבה והחסד ישנם שם בהעלם גדול בהרצון ונק' הרי חשך עד"מ במקום חשך ואפילה כשיש הרים הגבוהי' מאוד אינם נראים כלל בגבהם ולא כמהותם. ונדמה לאדם שאין כאן שום דבר כלל וכשיא"י האור יתגלו ליש ודבר כמ"כ המדות שברצון מתוך שהרצון נק' חשך פי' מוסתר ומופלא שלמעלה מהשגת דבר מה כו' וכמ"ש ישת חשך סתרו ומתוך העלמתי המפליג גם המדות שבו הן בהעלם ואינם נראים כלל וד"ל וזהו ענין דאזלת לטורי חשוכא פי' המדות של המקבלים שהן ימות עולם גג"ת שבמל' דאצילות מקור כל ביע' עלו במקור האמיתי שלהם כמו שהם בכתר ועתיק דאצילות. ואז יסוד אבא שהוא מטה משה מלשון נטי' כמו נטיות הענפים מן האילן כן יסוד אבא נמשך ממזלא דאריך כידוע אבל מהרי חשך ישונה נטיית השפעתו. וכו' וזהו הרם את מטך ונטה את ידך ה"י"ד שלך על הים פי' ולא שימשיך. מוחין דגדלות מיסוד אבא תוך ז"א מהארת הרי חושך הנ"ל כי צריך שיהי' בבחי' קטנות כנ"ל אבל הנטי' חדשה של היוד יהי' על הים בחי' מל' דאצילות בדילוגי המדות כו' ובקעהו. תבקע את היוד לשנות את הצירוף אותיות ים ויבשה שבמל' דאצילות ע"י שינויי הנטי' ה"י"ד ובקעהו לעילא לעילא בהרי חשך והם ג' שמות ויסע ויבא ויט שהם בחי' חג"ת דמל' שנשתנו מים ליבשה ע"י הארת חג"ת דעתיקא וד"ל וזהו וחילופיהן בגולם פי' חלופי אותיות שבמלכו' הוא ע"י ה"י"ד שהוא כמו גולם. היולי שאין בו צורה אורך ורוחב עדיין שהוא רק נקודה לבד ויכולין לעשות ממנו איזה אות שירצה כו' ולכן שינוי צורת האותיות של הדיבור לעשותם באופן אחר הוא ע"י ה"י"ד שהוא כמו השפעת השכל קודם שמתפשט בהרחבה הנק' בינה כו' וזהו עוצם גודל הנס הנפלא של קריעת ים סוף מהארת עתיקא בדילוגי ההמשכה תוך המדות העליונות כו'. אבל בליל פסח שהוא הדילוג ב"זא עצמו מקטנות לגדלות לא הי' הארה לבד מעתיק כ"א המשכה ממש תוך המדות עליונות מטפת אבא שקבל השפעתו מנקודת

במהותם: בבוך 330, 1002 בכמותם.

העלמת: בבוך 330, 1002 ליתא.

המפליג: בבוך 330 המופלא. 499, 1002 המופלג.

כל . . דאצילות: בבוך 330, 1002 ליתא.

השפעת: בבוך 499, 1002 נוסף השכל.

פי' . . שימשיך: בבוך 330, 1002 מדת מל' שיהי' בבחי' דילוג ולא שימושך.

כנ"ל . . ובקעהו: בבוך 330, 1002 לכן צ"ל על הים מל' דאצי' בבחי' דילוג מהמדות ובקעהו דהיינו.

גולם: בבוך 330 נוסף וחומר.

בדילוג: בבוך 1002 נוסף ולא בבחי'.

תוך: בבוך 330 כה.

עתיק אבל קריעת ים סוף הי' רק הארה בעלמא מעתיק תוך סופא דכל דרגין כו' וד"ל.

והנה להבין הענין בביאור יותר צריך להבין תחילה מה שהי' הנס בים דייקא וגם מה שלפעמים נק' המלכות בשם ארץ ולפעמים בשם ים הנה בזהר בשלח איתא כגוונא דאית בימא תתאה הכי אית לעילא בימא עילאה וכו' ארבין סלקין ונחתין בשעתא דסליק כו' נוני ימא מתבדרין לכל סטרא כו' עד דאתי ההוא דברא הנק' לויתן ואשלים רוחא דזעפא וכל ארבין לא שאטיין כו' ע"ש כתיב כל הנחלים הולכים אל הים וכו' ומתחילה הי' כל כדור הארץ הלזו הרגישה אצלינו. כלולה בים שהי' כל העולם רק מי ים. עד שאמר יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה ולא הי' גדול צמחים וחי ומדבר כלל בשעה שהי' העולם רק ים א' גדול עד שנקוו המים לכל צדדים ונתרא' היבשה באמצע והי' אז חלוק גדול דצח"ם וכל מיני השפעות עוה"ז וכו'. וד"ל.

ועפ"ז יובן למשכיל שבגוונא דלתתא במל' דמלי' דעולם העשי' מקור שמים וארץ הגשמיים. שהשמים הוא בחי' סובב ומקיף וארץ היא בחי' מל' המקבל מבחי' אור פנימי כידוע הי' תחלה הים ואח"כ ארץ באמצע כו' כנ"ל כמ"כ עד רום המעלות מלכותו מלכות כל עולמי' של ביע' תחלת ירידת ההשפעה וההמשכה. מאור א"ס ביה להיות מקום לבעלי גבול קודם שהושפלה להיות הנברא ממש מאין ליש נק' בשם ים מקור כל המקבלים ואינו בבחי' מקבל עדיין כמשל המשכות אורות. התגלות המדות תוך חזה הלב כשרוצה לדבר ועדיין לא הוצאו בגילוי בדבור שאז אינו אלא כנסיות ואסיפות ההשפעות המדות במקום א' כמשל המים הנקווים מנהרות רבות שהלכו אל חפירה א' ומלאוה משא"כ כשהחפירה הנק' באר יומשכו ממנו נתיבות קטנות בשינוי אופנים רבים וכן אור המדה הקצובה בלב כשמתפרדת לחלקים רבים ושינויי אופנים בדבור ובפה כו' אז הוא שינוי גדול ממהות למהות אחר ואם לא הי' הבאר מתפשט בהמשכות קצרות הי' שוטף את כל

הרגישה אצלינו: בבוך 330, 1002 ליתא.

רק . . ים: בבוך 330 רק ים. בבוך 1002 ריקם.

כלל . . וכו': בבוך 300, 1002 עד שיקוו המים אל מקום אחד ונראה היבשה ואז נתגלה הצמחים (1002)

הדצחים) וכל מיני פרטי עוה"ז.

דמל': בבוך 330, 1002 ליתא.

הגשמיים: בבוך 330, 1002 כו' יש בשרש.

כידוע . . וההמשכה: בבוך 330, 1002 וכמו שבעולם העשי' הי' הארץ כלולה בים וכמו"כ במל' דכל העולמות שאצי' ביע' הי' כלול בים עד רום המעלות כמי' מלכותך מלכות כיע' ותחילת ירידות השפע. כמשל . . אורות: בבוך 330, 1002 עדי"מ.

המקבלים ממנו ולא הי' באפשרי להיות מקבל פרטי ממנו כ"א כאשר יתצמצם הבאר תחילה בעצמיותו מאוד ולא יומשך רק קצת ממנו כו' וכן ריבוי כח האהבה או השכל הקבוע בלב מוכרח להיות צמצום גדול שם עד שמתחלק בדבור לחלקים קטנים כו' וכן עד"מ יבין המתבונן שההמשכה מן האותיות מדותיו ית' הנק' כלים דאצילות שהיא בחי' מלכות כידוע לא הי' באפשרי עדיין להיות חלוקי המשכה מאין ליש כמו מהותי מיכאל דבריאה והוא הנקרא ימא עילאה שמקבל בתוכו כל הנחלים והמשכות באצילות ועדיין אינו משפיע להיות ראש לשועלים בבייע וכשיקוו ונתצמצמו המים העליונים הללו שבבחי' אצילות לכל צד עד שיומשכו מהם המשכות מצומצמות להיות בעלי גבול דצח"מ הוא נק' ארץ העליונה בבחי' המקבל ממש והיא דאולידת ועביד פירין דהיינו נשמות ומלאכים דבייע והוא ג"כ בחי' א"ס ונק' ג"כ מלכותו ית' אלא שנעשה ראש לבעלי גבול בתוך תוכם ממש כמ"ש במ"א והוא ממשל התראות היבשה הגשמי להוציא דצח"מ שבה כי הכל הוא מן העפר כו' אך נקרא בחי' מל' שבמל' בחי' עפר שברקע המשכן ובחי' מל' היא הנק' עפר המסתתרת בבריאה.

והנה יש נשמות ומלאכים גבוהים מאוד נעלה על נשמות ומלאכים דבריאה כמו מיכאל כהנא רבא המקריב נשמות דבריאה ע"ג מזבח עילאה כו' וכמו נשמת רב המנונא סבא הנק' נונא רבא דימא עילאה הנ"ל שביכולתם לקבל התהוותם מבחי' א"ס ממש ולא שוטפו ונתבטלו ממציאותם הדק כמשל הדג שבים שהים הוא חיותו העצמי ואינו דבר נבדל ומופרד ממנו לכן לא ישטפנו אדרבה יהי' דבר אחד ממש ולא יחי' בלעדו עד שכמעט הוא והמים דבר אחד ונבלעים חלקי גופו הגשמי כטבע המים ויהי' לאחדים משא"כ כדור הארץ הגשמי והאילנות והצמחים והחיות והאדם אשר יתהוו יתבטלו ממציאותם כשישטפו המים רבים של הים עליהם והיו כלא היו מצד שהם נבדלים ונפרדים מעצם המים שלא יתלבש בהם המים בבחי' חיות עצמי כמי הדגים וד"ל.

כמ"כ יבין המשכיל שנשמות ומלאכים דבריאה הם בחי' דצח"מ דארץ עליונה הנק' עצי היער וחיות השדה כו' אם לא שתתראה היבשה עילאה בבחי' צמצום וסילוק גבול ממים עליונים דימא עילאה כ"כ לא הי' באפשרי להם להתהוות מאין ליש שהיו בטלים במקורם לצד שמהותם רחוק בערך מבחי' אלקות אבל כל הקרוב יותר אל בחי' אלקות בבחי' עצמיותו לא

יתבטל ממעמדו ומצבו כמשל הכן אע"פ שאביו המלך ימשוך פחד גדול עליו לא יתבטל כ"כ כמו העבד הנכרי ומרוחק מן המלך שבהגלות אימת ופחד המלך עליו לא יוכל לקבל ומתבטל ממציאותו לגמרי מפני שהבן יש לו הארות עצמיות המלך אעפ"י שימשיך מדת פחדו עליו הרי הוא נלקח מפנימית המדה שבמלך וכפי ערך כמו שיד המלך לא יתבטל מפני פחדו כן הבן אעפ"י שהוא דבר בפ"ע בגופו הרי בנפשו הוא בחי' כרעא דאבוה.

כמ"כ יובן למשכיל שפנימית מדת מל' דאצילות הנק' ימא עילאה הוא מדת פחדו של הקב"ה בחי' א"ס ממש כנ"ל ויש נשמות מבחי' בן הנלקחים מבחי' עצמיותו כמו נשמת רה"ס לא תתבטל מפני פחד עילאה ימא עילאה אדרבה תתכלל ותבלע להיות מהות א' עם הים ולא תתקיים ותחי' בלעדו וכן יש נשמות דימא עילאה הנ"ל הנק' ארבין והם אין ביכולתם להיות נבלע ונכלל בתוך הים שהיו נשטפים ומתבטלים אך על הים כשיש להם כלי מקיפו מכל צדדים שלא יטבע בהים יוכל לקבל שפע חיותו ע"י הספינה והכלי זו מן הים עילאה הנ"ל והארבין הן המלאכים הנק' שלוחים כמ"ש שם אניות יהלכו שם הנושאים בתוכם הנשמה אלקית העצמית הנלקח ממהות הים וזהו הפרש בין מדריגות הנשמות העליונות דעולם הבריאה כמארז"ל בגוהרקא דר"ח רבא דמנפשי' אויל בימא רבה עילאה ולא יצטרך לארבא וכלי להקיפו ולשאנה כמו שאר נשמות שהמלאכים חונים סביבם בבחי' היכל חיצוני לאדם פנימי שבו כו' ומיכאל כה"ר המקריב נ"י כמו שהכהן מקריב קרבן הבהמה שהנשמה היא בחי' בת לכה"ר זה הנק' מיכאל כמ"ש ובת א"ש כהן.

והנה ביאור פרטי עניני חלקי המלאכים בכל עולם מעולמות ב"ע נחלקים לג' מדריגות מלאכים ד"ס דנשמה ומלאכים ד"ס דרוח ומלאכים ד"ס דנפש כמו בעולם הבריאה שהוא ג"ע העליון דהיינו התהוות מהות השגה באלקות שהוא הנשמה הנהנה מזיו השכינה יש ב"ד של מעלה הדנין את הנשמה אם ראוי לעילוי זה בהנאתה והשגתה מזיו מל' דאצי' המסתתרת. כו' הרי הדיינים הם גבוהים במדריגה מהנשמה מאחר שביכולתם לדון אותה וענין הדיינים המלאכי ד"ס דנשמות הגבוהים מן הנשמה הנברא מאין ליש כי פ"י י"ס דבריאה הוא בחי' אלקות ממש דהיינו שנמשכה ממדת חסד דאצילות הארה והמשכה מצומצמת מאוד להיות מאין ליש מהות הנשמה של אברהם ואז נק' י"ס דחסד דבריאה כנודע והארת חסד זה דבריאה המהוה יש בו בחי' נר"נ בחי' נשמה שבו הוא בחי' אלקות ממש

שהוא המשכות חסד מצומצם מאלקות שתהנהי הנשמה דאברהם ותשיג מזיו השכינה שבג"ע העליון והוא ענין מיכאל כה"ר וכדומה והרי חסד זה אינו בבחי' גבול השגת הנשמה עדיין מאחר שהוא המשכה מצומצמת ממהות חסד דאצילות שיהי' עדיין הנאת הנשמה מן הזיו וכו' עד"מ מן הרב שרוצה להשפיע איזה השגה לפי כלי השגת התלמיד הרי חסד זה של הרב גבוה מהשגת התלמיד שהרי היא עדיין בעודנה השגה לפי ערך הרב וד"ל אך שיהי' חסד השפעות אלקות בחי' נשמה ד"ס דחסד דבריאה תוכל להתלבש בהגבלת השגת הנשמה דאברהם שהם רחוקים זה מזה בערך ואין באפשרי לקבל כ"א לאחר שנתצמצם חסד זה לפי אופן הגבלת הנשמות והארה זו מצומצמת מאוד והוא תכלית הירידה מאלקות להשפיע להנשמה והם הם הנק' שלוחים כאדם שאין באפשרי לו לקבל השפעתו מהגבוהים מאוד נעלה ממנו כ"א ע"י שליח הנושא את ההשפעה ממקום גבוה למקום נמוך מאוד והם כתות מחנה מיכאל המשפיע אהבה לנשמות דבריאה והן מ"ס דרוח וז"ש ארבין שלוחין דהיינו כשנצמצמת ההשפעה אלקות באופן ההגבלה הנשמה הוא משל השליח שאדם עושה שמופרד ומרוחק מעצמותו ההשפעה כו' לבר גוהרקא דר"ח דמנפשי' בלא שליח השיג השגתו מן ה"א עילאה בחי' נשמה ד"ס כו' וד"ל.

והנה השירה של כתות המלאכים הנושאים את ההשפעה ענינו שאין נמשכים מאלקות צמצומים אלו הנק' שלוחין וארבין אם לא כאשר יעלו מ"ן תחילה והוא התכללות והתשוקה להיות כלא היו והוא ענין רוממי שדי וד"ל ולפי אופן השירה והעלאת המ"ן שלהם כן תהי' אופן ההשפעה אלקות שנושאים להשפיע להנשמות כו' כי כולם כלולים מ"ס ואין הרכבת ומזיגת שליח א' דומה לחבירו כמו הרכבת ומזיגת השליח רפאל שהוא כלול חו"ג תחילה נמשך הארה מצומצמת מבחי' ת"ת דאצילות והוא הרחמים דאצילות שיהי' המשכות רחמים לנשמות אברהם והוא רפאל דבחי' י"ס דנשמה כו' ואח"כ הושפלה ונתלבשה בבחי' שליח ונק' רפאל ד"ס דרוח כו' וד"ל. אבל שירת מיכאל הוא במזיגה והרכבה מ"ס באופן אחר לכן שליחותו בענין הנאת זיו השכינה כו' וא"כ יובן למשכיל ענין השירה של כתות המלאכים הנק' שלוחים הוא קבלתם את ההשפעה אלקות ולפי אופן הקבלה כן יעשה שליחותו ומשפיע לנשמות וד"ל.

והנה מדריגה הג' של המלאכים שהנשמות גבוהים מהם הוא ענין חיצינות העולמות כמו שבעולם העשי' ע' שרים הם מלאכים רוחניים

משפיעים גשמיות ההשפעה דומם צומח חי מדבר הגשמיים שבעוה"ז והוא בכחי שמרי האופנים שבעשי' והם ככלים חיצוניים לנשמות דעשי' שבגי' התחתון כו' והן י"ס דעשי' מן י"ס הנפש דעשי' כו' וכן בעולם הבריאה חיצונית עולם הבריאה שהוא המקור דמקור להשפעת דצח"מ הגשמי שבעוה"ז הן הם המלאכים בחי' י"ס דנפש כו' וכמו רפואות רפאל לנשמת אברהם היתה בגשמיות השפע' עוה"ז ג"כ ובחי' רפאל בחיצונית עולם העשי' שנמשך מחיצונית עולם הבריאה שהוא רפאל די"ס דנפש דחסד דבריאה וד"ל.

והנה כל כתות המלאכים דבי"ע נק' דברי אלקים חיים פי' כמו דבר מלך לשון הנהגה וכן לשון ישלח דברו שכולם ענין השלוח שנשלח ההשפע' אלקים מבחי' א"ס להיות מציאת בעלי גבול והשלוח הוא הממוצע בין בעלי ההשפעה להמקבל כמ"ש אלקים חיים הוא בחי' א"ס ממכ"ע כידוע והמלאכי' הם שלוחי דבורו ורוח פיו ית' כמו ספי' מל' דעשי' הוא בחי' אלקות ממש המושפל מאוד בצמצומים להיות מקור לבעלי גבול דעולם העשי' דהיינו דצח"מ הגשמי שבעוה"ז והמלאכים דעולם העשי' הם שלוחים בהשפעו' אלו נק' גבורי כח עושי דברו ועד"ז יבין המשכיל שמלאכים חיצוניים דעולם הבריאה הם שלוחים בהשפעות מוחין השגות מן המקור שלה' שהוא ספי' מלכות דבריאה בחי' אלקות ממש וזהו שסדרו אנשי כה"ג ברכות יוצר אור שיזכירו ענין המלאכים איך נתהוו דהיינו טוב יצר כבוד לשמו כו' תמיד מספרים כו' ואח"כ יזכירו ישראל ענין שבח המלאכים כולם אהובים כולם ברורים כולם גבורים כו' ואח"כ שבח עבודתם ובטולם לאלקים חיים כמו וכולם משבחים כו' את שם כו' ואעפ"י ששורש נשמותיהם של ישראל הם מפנימית העולמות בחי' בן כידוע ואין מן הצורך שיתפעלו מחמת המלאכים רק כוונת אכה"ג הי' אדרבה שיתעלו המלאכים ויאמרו שירתם יותר בעילוי ע"י שיזכרים ישראל וישבחם לאלקי' חיים להיות כי ידוע כאשר ישבחו לעני המושפל מאוד בעצמו מכל ב"א ירוממהו בהשבח עד שיהי' לו חיות גדול מזה בהיותו שפל בעצמו מאוד וכאשר ב"א ידברו ממנו ויתפוס מקום ויש אצלם ובפרט לדבר בשבחו ומעלתו תגבה נפשו משפלותו ותרומם וכן כאשר יזכירו את העבד לפני המלך וישבחוהו לפניו כאשר ישמע זאת העבד תתרומם נפשו בעילוי גדול וזה יכול להיות אפי' בפחות הערך שיזכיר לשבח את השר הגדול לפני המלך הנה הגביה את השר ההוא וירוממהו מאוד ובהיותו אינו מערך המלך כלל ולא הי' כדאי שיהי' דעת המלך בו ועתה נתן בו המלך דעתו ונהנה משבחו ונתפס לדבר ויש בעיניו כו'. כמ"כ יבין המשכיל ענין התרוממות המלאכים בשירתם מאוד נעלה ע"י שיזכרים ישראל לפני אלקים חיים מקורא דכולא לית מאן דתפיס ב"י כו' ואין זאת

אלא בישראל עם קרובו ואומרים לו אתה לנוכח פי' בחי' עצמותו ומהותו א"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל כידוע וע"י שנשמו' ישראל הם אחוזים בעצמותו ואומרים לפני עצמותו ית' דייקא ענין התהוות המלאכים ובפרט בספור שבחם איך שהם מתבטלים בשירתם לפני אור א"ס ב"ה עי"ז תתוסף עוז וחיות בעילוי השיר שלהם ואומרים קדוש יותר בביטול מפני שמתנשאים ונגבהים יותר לצאת מגדרי הגבלתו וד"ל ועיקר כוונת אנשי כה"ג בעילוי המלאכים הוא לצורך תפלת ש"ע שע"י מתעלים התפלות כמ"ש חונה מלאך ה' סביב וגו' כי עוף השמים וגו' שהם המלאכים חיצוניים כנ"ל וכן מלאכים הפנימי' הממשיכים מ"ד לנשמות בתפלת ש"ע כו' ולכן צריך שהנשמות יעלו תחילה כדי שיוכלו המלאכים להגביה את הנשמות מאוד נעלה ועפ"י הנ"ל יובן ענין מחלוקת ב"ש וביה אלו ואלו דברי אלקים חיים פי' שחכמתו ית' נתלבשה בבריאה לברר אילנא דטוב ורע כשר ופסול כידוע ואעפ"י שאין הלכה לעשות מעשה ככ"ש מ"מ בסברה שלהם נתברר הרע מן הטוב להבדיל בין הטמא ובין הטהור בכי"ע ונק' קישוטי כלה ע"י שהמה מדברים ומפלפלים בחכמתו ית' שהושפלה בענינים גשמיים והרי זה כמשל המשכחים את העני שיגבה כנ"ל וזהו דברי אלקים חיים שהיו מדברים ומגביהים בחי' אלקים חיים שכבי"ע וכמשל הקישוטים שמפארים את השפל ומגביהי' אותו וד"ל.

ועתה יובן ענין המאמר בזהר בשלח בשעתא דסליק ימא עילאה גלגלוהי כולהו ארביין סלקין ונחתין פי' הענין הגלים של ים הוא להיות כי עיקר ההתפשטות החיות ממדת מלכותו ית' הוא בחי' גבורות כידוע כמו שבנפש האדם הדם הוא עיקר החיות של הנפש שבו ישרה הנפש ויש בו תנועות ההילוך מאוד כמ"ש במ"א אבל החסדים אינם כ"א המשכות מטה מטה אין בו התנועה והחיות כי"כ כי עיקר החיות של אדם הוא מבחי' רצוא ושוב בחי' אור חוזר ואם לא הי' הנשימה בהסתלקות החיות לא הי' חי כלל כמ"ש. וכמ"כ יובן ענין גלי הים הם בחי' אור חוזר אלקים אל דמי לך שתוזר למקורו בלי שיומשך להיות ראש לשועלים בכי"ע כו' ולכן כל המלאכים הארביין הפנימיים והחיצוניים אינם מסודרים באופן הרכבתם ומזיגתם שלהם בקבלתן מי"ס דבריאה ע"י השיר שלהם כנ"ל מי שעיקר מהותו נמשך בבחי' חסד יעבוד וישיר בבחי' גבו' והסתלקות וכן להיפוך וזהו סלקין ונחתין וכן יש ארביין שמתבטלין לגמרי ואין אומרים שירה כלל והיינו שאינו נוסע על הים כלל וקיימא אצל חוף הים ע"ש בזהר בשלח [דף מ"ח ע"ב] והוא מפני רוח סערה שעל הים עילאה בחי' אור חוזר למקורו וד"ל וכן נוני ימא אפילו הנשמות הפנימיות מאוד והיו לאחדים עם הים עילאה כנ"ל מתבדרין לכל סטר למזרח ולמערב כו' פי' שאין יכולים לעמוד

במעמדם ומצבם בהרכבת מזיגת גופם מי שהוא ממזרח בחי' ת"ת כולו יתהפך בבחי' מערב בחי' מל' והדרומית בחי' חסד מתבדר חוץ למקומו דהיינו ההפכי ממנו בחי' גבורה שבצפון כו' וד"ל עד דאתי ההוא דברא פי' יסוד ז"א דאצילות הממתיק הגבורות של אור חוזר דימא עילאה והוא נק' לויתן לוית חן פי' חבור והתקשרות דהיינו השפלת והתקשרות המשפיע בהמקבל כמ"ש ילוה אישי אלי והוא המשכות והשפלות אורות מדותיו ית' הנק' ז"א דאצילות כידוע שיבואו לידי גילוי בכלים שהם אותיות מדותיו בחי' ימא עילאה הנ"ל וכמו עד"מ האדם שמדבר מפני תגבורת האהבה או השכל כל שעה הוא פוסק מהדבור אם לא שיומשך תמיד השכל שיושפל בדבור ואז יצא בה' מוצאות הפה וד"ל ומפני השפלות החסדים דז"א באצילות נמתקין הגבורות דנוק' כו' שלא יהיו חוזרים למקורן אלא יומשכו למטה ואולידת פירין בסדר הרכבת והמזיגה וכל ארביין לא שאטיין לא לימינא כו' וזהו לויתן זה יצרת לשחק בו להמתיק הגבורות מקור כל המקבלין בחי' מל' דאצילות בכדי שאפילו חיות השדה שהן חיוון עילאין המלאכים הפנימיים כמיכאל כהנא רבא כו' ישחקו ויקבלו המוחין וד"ל. ואחר כל הנ"ל יובן ענין הנס שהי' בים דווקא לטבוע את המצריים בים דווקא להיו' כי מצד הדין ב"ד שלמעלה הנ"ל לא היו ישראל ראויים ליגאל כמ"ש הללו עובדי ע"ז כו' לכן העבירים הקב"ה תוך ימא עילאה פנימית מדת מלכותו ית' הנק' פחד ה' ולא היו מתבטלין שם להיות בחי' עצמיות כמשל בן המלך הנ"ל ומצרים הקריבו לקבל פנימית מדת פחדו של הקב"ה ושטפם הים וד"ל.

אך ענין הנותן בים דרך שהוא מקום פנוי לגמרי בים עילאה מלבד זאת שלא נתבטלו ונשטפו וכו' הוא ענין ע"י לויתן זה ההוא דברא בחי' יסוד ז"א שהרי הוא המקור האמיתי לההוא חפירא דבירא שלכן נק' באר מים חיים כשמקבלת המים עליונים דאצילות בחי' חסדים [בהיפוך מרוח סערה כשגלי הים מתגברים לעלות הוא בחי' גבורות ונק' אז אשא תכלא] וא"א שהי' מקום פנוי שהוא התחלקות מן המים עליוני' ע"י וד"ל אלא הענין כמאמר רו"ל בשעה שלויתן מתנענע בים אוקיינוס הוא עושה תלמים בים פי' שמניע עצמו ממקומו עד"מ הנשימות וקבוצות המדה תוך הלב כשמתעלים האור של המדה בלב ממקומה בלב אל כח השכל ולמעלה הימנו בהרי חושך כו' הרי בהמשכתה ממקור חוצבה מחדש בלב תתחדש ותהי' באופן אחר כנ"ל בענין שינוי הצירופים ממקורא דכולא [וכמשל כח התענוג שבטפה שבכח המשכיל שהוא המקור האמיתי אל התענוג שבטפת זרע הגשמי כמ"ש במ"א צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון וכו' ששורש יסוד ז"א הוא יסוד ע"י] עפ"י משל הנ"ל יובן הנותן בים דרך להפוך מים ליבשה מקום פנוי לגמרי הוא ע"י הארת לויתן עילאה דעת עליון הממשיך השכלות חכמה לבינה והוא הארת

התענוג וד"ל. וזהו שנס קריעת ים סוף עולה על כל הנסים שענין הקריעה בסופא דכל דרגין הוא המשכה חדשה מהארץ עתיקא קדישא בדילוג חו"ב והמדות כו' וד"ל.

ויובן הענין של עשיות מקום פנוי בתוך הים על בוריו הוא עפ"י משל למלך ב"ו שתמיד אימתו ופחדו על האנשים הקמים לפניו עד שהם בטלים מעצמותם כל הקרוב קרוב אליו יותר מתבטל ממעמדו כו' וכשהמלך מראה פנים צוהבות ושוחקות מפני איזה תענוג ושמחה שנתעורר בלבו אזי אעפ"י שמדת פחדו במקומו עומדת ומשתררת על האנשים אך הביטול שלהם נתמעטה מעט ויכולים לדבר עמו בהרחבה בלא פחד כל כך מפני שרואים שהוא עצמו בטל קצת מדת פחדו ואימתו על ידי שמראה פנים של שמחה ותענוג כו'. הרי מובן למשכיל שעבר הארץ התענוג ועשה דרך ומקום פנוי במדת הפחד וד"ל וזהו ענין באור פני מלך חיים וד"ל.

אז ישיר משה ובני ישראל כו' גאה גאה כו' גאה הא' בחולם וגאה הב' בקמץ כידוע. הנה ידוע מאמר הזוהר תלת קשרין מתקשראין כחדא ישראל באורייתא ואורייתא בקב"ה כו' והנה לפעמים משמע בהיפך מדברז"ל דא"ת מורשה אלא מאורסה שהתורה היא בחי' כלה וכנ"י בחי' חתן כו' אך הענין יובן ע"פ הקדמה הידועה דביוד מאמרות נברא העולם וכללותה ג' דברים בלבד בחכמה ובתבונה ובדעת כו' אלא שאילו הג' נחלקו עוד לז' מדות כמ"ש (בס"י) ב"י דברים ברא הקב"ה בחכמה ובתבונה כו' ועד"ז גם ה" מאמרות נתחלקו עוד להרבה צירופי אותיו' מאוד עד שנתהווה מהם ריבוי רבבות עולמות וכמ"ש ועלמות אין מספר א"ת עלמות אלא עולמות כו' כידוע והנה ידוע ג"כ הענין של המאמר לאו דאית לך צדק ידיעה כו' ולא מכל אינון מדות כלל מפני שלגבי עצמות המאציל העליון אינו ערך כלל להיות נק' חכם או חסדן כו' שהוא למעלה מעלה מבחי' מהות החכמה והמדות כו' ולא כמו שאין ערוך לגשמיות עם הרוחניו' שעכ"ז יש להם שייכות זע"ז ע"פ ההשתלשלות כו' וכמ"ש במ"א אמרתי עולם חסד יבנה שצריך לעורר בהעלאת מ"ן שיבנה העולם של הנאצלי' מן המאציל

והיינו יבנה שצ"ל נבנה בכל פעם מפני שאין ערוך כלל בניהם כלל וכלל וד"ל וידוע שהעלאת מ"ן תלוי בישראל דוקא ע"י תורה ומצות שיעשה באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כו' בחדס וצדקה ימשיכו אור המאציל להקרות חסדן שהוא חסד דרועא ימינא כו' וכיוצא בזה בכל המצות מעשיו דכתיב ועשיתם אותם כו' כאילו עשאוני פי' בבחי' ציור קומת אדם ברמ"ח אברים שהן רמ"ח פקודין וכו' וגם בתורה שנתנה כבר כשישראל עוסקים בתורה המה דוקא הממשיכים אא"ס בתורה וזהו ענין עוסק בתורה לשמה לש"ש התורה כו' וכמ"ש במ"א באריכות וד"ל והנה יש להבין מאין יש לישראל הכח הגדול הזה שהן העושין את המצות כנ"ל שהרי אוה"ע גם שיעשו כל המצות לא יפעלו מאומה למעלה מהרי גוי ששבת כו' וזה יותר פלאי דמאחר שיש להם הכח לחבר אא"ס בנאצלי' מוכרח לומר שיש להם כח גדול יותר מהארץ המאציל בנאצלים בראשית ההשתלשלות כו' ומאין יש להם זאת המדרגה הגדולה כו' אך הענין דשרש בחי' פנימיו' של ישראל עלה במחשבה עילאה בעצמות המאציל העליון למעלה מעלה מכל ההשתלשלות שבאורות וכלים כו' ע"כ כשישראל יש להם מס"נ אם בכח אם בפועל שבאים לבחי' פנימיו' שלהם אוי יש בכחם לעשות את המצות למעלה דהיינו להמשיך האורות בכלים כמו שיקרא חסדן ע"י הצדקה וחסד עד שעושין המצוה כנ"ל ונעשים רמ"ח איברים כו' וכמאמר כאילו עשאוני כו' ומטעם זה יש בכחם להמשיך ולחבר אור המאציל לנאצלי' אע"פ שאין ערוך ביניהם כלל מפני שבחי' פנימיותם הוא בפנימיו' ועצמות המאציל דוקא וע"כ יועיל דוקא העלאת מ"ן שלהם ולא של זולתם כמו אוה"ע כו' וד"ל וכל זה מצד בחי' פנימיו' של ישראל אבל בחי' חיצוניו' שלהם הוא למטה מן המצות עד שהמצות שעושין המה מנשאין ומעלין את ישראל כמאמר הברכה אשר קדשנו במצותיו וכו' וע"ד בגדי לבן ביוה"כ שמצות בגדי לבן מרוממים ומנשאים את הכה"ג וכן מצות התפילין וכדומה וד"ל ונמצא יש כאן ב' הפכים ביחד שמצד הפנימיו' של ישראל הם המנשאים ומגביהים את המצות ומצד החיצוניו' שלהם המצות מנשאים ומגביהים אותם והרי זה כענין מאמרז"ל ארון נושאי נשא כו' דאע"פ שנשאוהו נושאי' הארון נשא אותם כן עדי"מ כאן אע"פ שישראל מנשאים את המצות והמצות נושאים את ישראל כנ"ל וד"ל. וזהו אז ישיר משה ובני ישראל כו' פי' אז משמעו לשעבר כתרגום מקדמת דנא כו' וישיר משמעו להבא והן ב' הפכים לעבר עם להבא יחדיו באו ונתחברו כאן בשירת הים וב' הפכים הללו חוזר ומפרש שהן משה ובני ישראל משה מבחי' אז לשעבר וישראל מבחי' ישיר להבא כו' וד"ל וביאור הדברים הנה מבואר למעלה ע"פ מגיד מראשית אחרית כו' ומקדם אשר לא נעשה כו' די' בחי' אור ישר ובחי' או"ח ובשעת קי"ס נבקע הא"ח מפני או"י שגבר עליו כו' וזהו הענין בוקע הים לפני משה כו' דוקא לפני

משה שהי' מבחי' או"י נבקע מפניו הים שהוא בחי' או"ח כו' ועד"ז גם בני ישראל הם מבחי' או"ח שהי' בבחי' מל' סיפא דכל דרגין בבחי' הרצוא כמ"ש שם בענין למה נק' שמה ארץ כו' ומשה שהוא מבחי' או"י מגביר כחו עליהם ומהפך אותם למדריגתו וזהו אז ישיר פי' ישיר להבא הוא מפני מה שיש במל' סופא דכל דרגין מבחי' התחלה דנעוץ סופן בתחילתו כו' אך כעת הוא בהעלם ולע"ל יתגלה ולכך נאמר ישיר לעתיד דוקא ואז לשעבר היינו בחי' או"י דמשה מפני ששרשו מבחי' קד"ם הנ"ל שכבר הי' במחשבה תחילה כמבואר שם שהוא בחי' קדמון לכל הקדומים כו' וד"ל ולהיות כי כאן בקי"ס נתחברו או"ח ואו"י יחדיו נאמר אז ישיר ב' ההפכים יחדיו שכינה"י וכן משה עם בני ישראל כו' אך איך יכלו להתחבר זהו ע"פ ענין הנ"ל במצות מעשיות דהמצות מנשאין לישראל וישראל מנשאין למצות ויש ב' הפכים יחד כענין ארון נושאו נשא כו' אף כאן בשעת קי"ס מפני בחי' הפנימיו' דישראל ששרשם מבחי' קד"ם נתגלה לכך נבקע הים מפניהם וגם להיות שהחיצוניו' שלהם למטה ממדריגות משה שהוא מקור התורה והמצות כו' ע"כ נא' א"ז ישיר אז דבחי' קדם הנ"ל עם סוף מעשה דנעוץ סופן כו' הוא ישיר להבא כו' נתחברו יחד באופן שנושאין זא"ז ואין מפריד ביניהם למצוא בהם ראש וסוף כו' וד"ל וזה וזה הי' הכנה למתן תורה ומצות בהר סיני דהיינו שיהי' בכח לישראל לנשאות המצות ושהמצות ינשאו אותם וכו' וד"ל.

וזהו לגזור י"ס לגזרים כל"ח והעביר ישראל בתוכו כו' פי' לגזור י"ס מפני שגבר בחי' או"י על בחי' או"ח דגלי הים כו' ונתבטל ממציותו ע"ד ביטל בחי' הרצוא בשעת התפילה כמ"ש שם ואח"כ והעביר ישראל בתוכו פי' שמפני שנעוץ סופן בתחילתו כו' ויש בים מעלה ומדריגה מבחי' התחלה ולע"ל יתגלה כנ"ל ע"כ הי' גם לישראל עליי' ע"י הים כו' וזהו והעביר ישראל כו' כדי שיהי' להם מחמת זה הכח הגדול הנ"ל לנשאות המצות כנ"ל מפני שסוף כו' ונמצא הי' גם כאן ב' ההפכים הנ"ל דמה דאוי' גבר על או"ח בקריעת י"ס הרי הוא כדוגמת ארון שנשא את נושאו כו' ומה שנתעלו ע"י הים היינו כדוגמת ארון שנשא את נושאו ובמצות מעשיו' היינו מה שהמצוה מגביה ומעלה את נפש האלקית היינו כמו שנתעלה בים הנק' סוף מעשה כו' ומה שהנפש עושה את המצות למעלה היינו דוגמת הבקיעה בים שאוי' גובר על או"ח כנ"ל וד"ל. והנה ידוע המאמר בוהר כד מזווגין אר"י וארייותה ווי למאן דעאל ועבר בניהו כו' כמ"כ כאן כאשר נזווגו ונתחברו בחי' או"י עם בחי' או"ח כמבואר למעלה בענין א"ז ישיר כו' ווי למאן דעאל ועבר

להפריד בין הדביקים כו' ולכך וניער פרעה וחילו בים סוף כשעברו בין או"י וא"ח הנ"ל וזהו שסמוך פסוק זה דניער פרעה וחילו כו' לב' פסוקים הנ"ל לגזור י"ס כו' והעביר ישראל כו' שהוא ענין דביקות האו"י עם האו"ח מבלי ימצא פירוד בין הדביקים מי הראש ומי הסוף כנ"ל ע"כ מיד שעבר ביניהם פרעה וחילו להפריד ביניהם טבעו ביי"ס ונאבדו לגמרי וד"ל. והנה ידוע מאמר הזהר בכמה מקומות דכד אינון תלת אינון ארבעה כו' דבכל מקום שנמצאו ג' מוכרח להיות שיש עוד מדריגה רביעית שלמעלה מכולן כו' והענין הזה יובן ג"כ כאן דמאחר שנמצאו כאן ב' הפכים או"י ואו"ח מוכרח שהי' עוד מדריגה רביעית שלמעלה משניהם כו' וביאור הדברים היינו מה שא' וילך ה' ברוח קדים עזה כל הלילה כו' והנה בחי' או"י הוא אור ירידות ההמשכה והשפע מלמעלה למטה דוקא כידוע ובחי' או"ח הוא עליות והסתלקות האור לחזור למקור חוצבו מלמטה למעלה דוקא והן ב' הפכים ממש כהפכים דאש ומים כו' ומוכרח להיות בחי' ממוצע המחבר ומיחד אותם בלתי יפרדו והיינו שיעשה שלום בניהם במזגם וטבעם כך וכך יהי' בחי' הרצוא דאור חוזר וכך יהי' השו"ב דבחי' או"י וישכנו יחדיו באופן מדידה זו בבלתי פירוד והתחלקות כו' א"כ צריך להיות זה הממוצע המחבר גבוה במעלה משניהם יחד מבחי' או"י ומבחי' או"ח ע"כ יש בכחו לחברם ולעשות בהם מדידה נכונה כו' והוא בחי' רוח קדים מקדמונו של עולם דוקא והיינו בחי' קדם הנ"ל דלמעלה מעלה מכל ההשתלשלות דאור י' ואו"ח כו' והוא בחי' קו המדה כו' והוא הנק' רוח קדיים עז"ה דהיינו מבחי' ה"ג דבוצינא דקרדניתא שממנו שורש המדידה באו"י ואו"ח מזה כך וכך ומוזה כך וכך כו' כמ"ש במ"א. וזהו נכון כסא"ך מא"ז כו' פי' אז הוא בחי' רוח קדים הנ"ל וכנ"ל בפ"י אז ישיר כו' דהנה דמשה להיותו מבחי' או"י להמשיך האורות בכלים ע"י תורה ומצות מלמעלה למטה דוקא ובני ישראל הן מבחי' או"ח דבחי' רצוא כו' הרי הי' ב' הפכים וכדי שישכנו יחדיו צריך להיות הממוצע המחברם והוא שא' אז ישיר מבחי' קדם דוקא מטעם הנ"ל וזהו נכון כסא"ך כי פי' כסא ידוע שהוא בחי' מרכבה עילאה ותתאה שהוא בבחי' או"ח להעלות מלמטה למעלה דוקא כמ"ש במ"א וכדי שיהי' נכון כסא"ך היינו שיהי' בו בחי' או"י ג"כ מלמעלה למטה דוקא אך איך ישכנו יחדיו הוא שא' נכון כסא"ך בבחי' או"י ואו"ח במדה נכונה הרי הוא מאז מחמת מבחי' קדם הנ"ל כי פי' אז לשעבר שכבר הי' כו' כנ"ל וד"ל.

וזהו מכוון לשבתך פעלתה ה' כו' פי' דאחר שעברו הים ביבשה ונתחברו האו"י ואו"ח יחדיו בבחי' רצוא ע"י בחי' השו"ב דתורה ומצות במדה נכונה ע"פ בחי' רוח קדים עזה הנ"ל אז אמר מכוון לשבתך שנעשה מכוון ותיקון הכסא להיות למעלה בחי' ישיבה דוקא וזהו שא' מכוון לשבתך דוקא

כו' וביאור ענין הישיבה על הכסא דוקא הנה אנו רואים באדם התחתון שכאשר הוא עומד זקוף הנה אז מתפשטים רגליו למטה בארץ וראשו מרחיק מאוד מרגליו מפני שגופו נתפשט ועומד כפי סדר מעמדו ומצב בריאתו והרי בסדר מצבו הראש רחוק הרבה מן הרגלים אבל כשהאדם יושב על כסא הנה אז מתקוצים חלקו גופו הרי כופף קומתו לישב ואז ראשו קרוב מאוד לרגליו כי מפני כפיפותו השפיל והרכין ראשו למטה על הארץ וגם רגליו הנה הן נגבהים מן הקרקע וא"כ אין הרגלים רחוקים כלל מראשו יותר משאר גופו שעד הרגלים כו' והנמשל יובן למשכיל למעלה דהנה ידוע שכפי סדר ההשתלשלות הרי הוא ית' מתצמצם בבחי' קומת אדם אע"פ שאין לו גוף אבל הוא בבחי' או"כ וכמ"ש על הכסא דמות כמראה אדם וכמ"ש במ"א והנה לפי סדר הציור דקומת אדם דהיינו בבחי' חב"ד חג"ת נה"י הנה המוחין שבראש רחוקים מאוד בהשתלשלות מבחי' נה"י עד שמבחי' נה"י שבאציליו נעשה ראש ושורש לבחי' העשי' כו' עד עוה"ז השפל וע"כ נאמר בזמן גלות ובעת צרה דוקא עמדת להם בעת צרתם בבחי' עמידה דוקא לפי שבעמידה מתפשטים בחי' נה"י למטה מטה כו' ובעת צרה צריך הוא ית' להושיעם מן הע' שרים שהן בתחתית כל המדריגות דעשי' מפני שמקבלים רק מבחי' נה"י דנה"י כו' וע"כ עמדתי להם בעת כו' וד"ל משא"כ בזמן בהמ"ק וכדומה כתיב וישב ה' מלך לעולם כו' בבחי' ישיבה דוקא ולא בבחי' עמידה והיינו שבחי' המוחין חב"ד יורדין להאיר גם למטה בכניי בהיותו בבחי' ישיבה כמשל היושב שכופף קומתו כנ"ל ואז גם בחי' נה"י קרובים לבחי' חב"ד כמשל הנ"ל שנגבהים רגליו מן הקרקע בשעת ישיבה כו' לכן בשבת נא' אם תשיב משבת רגליך כו' שבחי' נה"י עולים בשבת ונכללים בבחי' חב"ד ג"כ וכנ"ל וד"ל זהו מכוון לשבתך דוקא שיהי' בבחי' ישיבה ולא בבחי' הגבהה ואין זה כ"א מצד שעשאה בתחילה מכוון לישיבה זו והוא ע"י בחי' רוח קדים הנ"ל דהיינו בחי' קדם שלמעלה מאוי ואו"ח כנ"ל וזהו אשר פעלתה ה' דוקא כלומר מה שנעשה מכוון לשבתו ית' הוא רק מפני פעולת הוי' שכבר פעל מבחי' קדם שהולך הוי' ברוח קדים עזה כו' וכנ"ל דהיינו אשר פעלת לשעבר כו' ומקדמת דנא כו' וד"ל ובכל הנ"ל יובן המדרש רבה ע"פ נכון כסאך מאז כו' מלך עומד ואגוסטוס יושב והיינו משנעשה אגוסטוס אבל קודם שנעשה אגוסטוס מלך יושב כו' ע"ש כי יש ב' מיני מלוכה א' מלך על עבדים וא' מלך על המלאכים והוא הנק' אגוסטוס והנמשל מובן למעלה דעד שלא נתגלה בחי' קדם הב' שהוא שורש מקור כל המלכיות כמ"ש מלכותך מל' כו' אז מלך תתאה שמלכותו בכל משלה בעצמיו.

הנפרדים דמלך זוטא אקרי כידוע יושב להשפיע בחי' מוחין שלו למטה כו' אבל כשמתגלה בחי' קדם הנ"ל נבקע הים כו' וכתוב מכוון לשבתך דוקא כו' והוא אגוסטוס יושב ומלך עומד וד"ל וזהו שלע"ל נאמר ועמדו רגליו ביום ההוא כו' דמלך יהי' עומד ואגוסטוס יושב וכידוע ליי"ח וד"ל זהו אשריה לה' כי גאה גאה גאה הא' בחולם להורות על בחי' רוח קדם הנ"ל שבבחי' הכתר שהוא חולם שע"ג אתוון כידוע וגאה הב' בקמץ הוא בחי' או"י שגבר על או"ח כמ"ש בוקע הים לפני משה כו' וכנ"ל וד"ל.

ביאור על תורה ראו כי ה' נתן לכם את השבת*

להבין שרש הדברים. הנה בתחלה יש להקדים ענין הידוע בהפרש שבין רצוא לשוב והוא בחי' אור ישר ואו"ת כידוע דהנה עיקר שרש הרצוא הוא בכינה ועיקר שרש השוב הוא בחכמה וביאור הדברים הנה ידוע דמשה נק' שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא. והענין הוא דכתיב ואחרי האש קול דממה דקה ופי' בווהר דתמן קאתי מלכא כו' פי' האש הוא בחי' רשפי אש התשוקה בהתלהבות שהוא בחי' עלי' והסתלקות להתכלל ולהדבק במקור חוצבו ולצאת מנרתקו והוא ענין עלי' מלמטה למעלה דוקא כידוע וזהו מפני ההתבוננות דוקא שכל מה שיתבונן ויתפעל בהשגות בנפלאות ה' וגדולתו יותר יתפעל ברשפי אש התלהבות והוא מבחי' בינה אם הבנים כידוע והנה ידוע דבינה דינין מתערין מנה כו' שאע"פ שיש שמחה ותענוג נרגש בהתבוננות כמ"ש אם הבנים שמחה עכ"ז דינין מתערין בסופה והוא מפני שבחי' רשפי אש התלהבות שבאה מן ההתבוננות הוא בחי' גבורות וצמצומים ומצמצום זה בא לידי צמצום אחר עד שיוכל ליפול הנופל כו' כמו שיוכל האדם להתפעל כעס מפני שהי' לו התלהבות בתפלה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

אבל אחרי האש הזה שבא ע"י הבינה קול דממה דחכמהי' שהוא בחי' ההמשכה מלמעלה למטה היפך בחי' רשפי אש העולה כו' וידוע דאינו

ראו . . . השבת: בבוך 873 (שם נמצא המאמר בלי הגהות כ"ק אדמו"ר הצי"צ) אז ישיר.
כו': שם פי'.

דחכמה: שם דקה הוא בחי' ראי' דחכמה.

דומה שמיעה לראי' דההתבוננות נק' שמיעה שעומד מרחוק אלא שחפץ להתדבק כו' אבל החכמה הוא בחי' ראי' מקרוב שכבר הגיע ונתקרב לדבר שחפץ ואין לאחר הקירוב בחי' רעש והתפעלות בהתלהבות כלל אלא הוא בחי' ביטול במציאות כו' וכמ"ש במ"א וע"כ החכמה נק' מקור החסדים בחי' מים שיורדים מגבוה לנמוך והוא בחי' אור ישר דחסדים כו' והוא בחי' השוב להיות ההמשכה מלמעלה למטה משא"כ בחי' שמיעה דבינה הוא בחי' רצוא והתכללות מלמטה למעלה שהוא בבחי' או"ח כו' וד"ל. וזה ההפרש הי' בין משה לאהרן דמשה הי' שושבינא דמלכא להמשיך אא"ס מלמעלה למטה בבחי' אור ישר ואהרן הי' שושבינא דמטרוניתא להעלות כנ"י בבחי' או"ח מלמטה למעלה ועד"ז הוא ההפרש בין ק"ש לש"ע דבק"ש הוא בחי' או"ח בכל נפשך כו' ובש"ע בחי' קול דממה דקה וזהו תמן אתא מלכא כו' וד"ל.

והנה נודע ג"כ שתכלית הכוונה בירידת אור ישר כו' הי' כדי שיבוררו רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבה"כ מבחי' התווה לפני מלך לבניי כו' מפני שיש תענוג גדול למעלה בבירורו רפ"ח כו' עד שגורמים להמשיך אא"ס למטה עי"ז והוא כמשל הידוע מצפור המדברת שמביאים לפני המלך מפני שזהו חידוש נפלא יש תענוג למלך מזה עד שגם אם יהי' טרוד מאוד בעצמות רוממות מלכותו יפנה ויסתכל בחידוש זה שהציפור מדבר וכיוצא בזה והנה בכל מנחה כסף וזהב כסף וזהב. לא ימשיכו לב המלך מטרדתו רק בדבר המחודש שלא ראה מעולם כצפור המדברת וכדומה והנמשל מובן שבהיות רפ"ח ניצוצין ממקום גבוה מאוד מבחי' התווה שקדם לתיקון כידוע ונפלו למטה מטה מאוד כאשר נתבררו ועולים למעלה בבחי' העלאת מ"ן הוא חידוש גדול מאוד למעלה עד שנמשך אא"ס ב"ה למטה עי"ז ודוקא מה שנפל למטה ביותר בדברים החיצונים ביותר כמו בחי' חומריות עוה"ז השפל כשעולה בבחי' בירור המ"ן יש תענוג גדול למעלה עד שממשיך אא"ס למטה בנאצלים ונבראים עי"ז וכמ"ש במ"א וד"ל. והנה מבואר בע"ח דכל בירורי הרפ"ח ניצוצין וכו' עולים לבחי' יסוד דנוק' ושם נעשים בחי' מ"ן כענין המאמר בהמה רבה דרביעא על אלף טורין ושתית לון בגמיעא חדא וכמ"ש במ"א באריכות ואח"כ בחי' המ"ד דאצילות יורד ובא מלמעלה למטה ומברר את המ"ן הזה בירור שני מלמעלה למטה כמשל זיווג זכר ונקבה שהמ"ד מברר המ"ן כמ"ש במ"א והוא שם מ"ה דאו"י שמברר מ"ן דאו"ח כו' ומה שלא יוכל להתברר וליכלל באצילות יורד ונופל למטה בבריאה כי המוכרח עלה באצילות והפסולת נופל למטה ובבריאה מתברר עוד ומהמוכרח נכלל בבריאה והסיגים היותר גסים יורדים ביצירה וכן מיצירה לעשי' עד שהסיגים

היותר גסים מכולם שאינם נכללים גם בעשי' יורדים ונופלים למטה ממש ונעשים קליפות וסט"א כו' כמ"ש כל זה בע"ח באריכות.

וביאור כל זה יובן ע"ד דוגמא בעבודת ה' באדם התחתון בתפלה דהנה ידוע דנפש האדם הבהמית מעורב טו"ר ממש מבחי' עה"ד טו"ר כו' והתערובות הוא בתכלית עד שלא ימצא טוב כלל מבילתי רע מעורב עמו כמו בתערובות לח בלח כו' וכמ"ש במ"א ולזה הטעם אנו רואים שיכול להיות שיתפעל האדם בתפלה בהתלהבות ותיכף ומיד יוכל להתפעל בתאוות חומריות עוה"ז כאכילה וכבוד וכיוצא שהוא מפני שהתפעלות בתפלה באה בתערובות גדולה מטו"ר כו' והנה אנו רואים ג"כ שבשעת ההתפעלות ההתלבות בתפלה או דוקא יתעוררו כל המחשבות זרות מתאוות חומריות שהיו בלבו עד הנה אשר בלעדי זמן תפלה לא נתעוררו בלבו כלל וכלל הענין הוא עדי"מ קדרה של מים שמבשלים באש שע"י הבישול באש יהופך ויבלבל כל המים ומה שהי' הפסולת במים יצא' ויפריד ויתגלה דוקא בשעת הבישול מה שלא הי' ניכר מקודם הבישול כלל וכלל והנמשל יובן דדוקא בשעת התפלה להיות כי נתפעל ברשפי אש התשוקה בבחי' גבורות כו' או יתעורר לצאת מן ההעלם כל חלקי גסות הפסולת שהי' בנפשו עד הנה מתאוות וחומריות עוה"ז כמו מה שלא הי' ניכר בנפשו עד הנה מבלעדו ההתפעלות כו'. אך הנהי' ההתפעלות אע"פ שמתעוררים כל חלקי הרע ג"כ או ע"י ההמשכה האלקית דוקא מלמעלה למטה אשר באה בנפשו מבחי' חכמה הנק' אור ישר כנ"ל הוא אשר מברר את נפשו מחלקי הרע שנתעוררו בה ונופלים למטה וכהמש דונג מפני כו' כן יאבדו ויתפרדו כל חלקי הרע כמשל הקדרה שלאחר גמר בישולה נותנים בה מים יפים להמתקה ושיפול כל הפסולת והשמרים שבה למטה בשולי' כו' וד"ל. והנמשל מכל זה יובן למעלה שעל דרך כל זה הוא ענין בירורי רפ"ח ניצוצין שנפלו כאשר עולין למעלה ומתערבים ג"כ בהעלאת המ"ן דמל' דאצילות אין נמתקים ומתבררים עד שיפרדו כל מה שלא יוכל להתברר כו' אלא ע"י בחי' המ"ד דאור ישר שהוא בחי' שם מ"ה דחכמה המברר מ"ן כידוע דבחכמה אתברירו דוקא והן מי חסדים דוקא שבאים מלמעלה למטה כנ"ל וד"ל.

ובכל זה יובן שרש ענין קריעת י"ס מה שנאמר לגוזר ים סוף כו' והעביר ישראל כו' וניער פרעה כו'. דהנה מבואר במ"א שהים הוא בחי' אר"ח מבחי' מל' דעיגולים כענין גלי הים שעולין ונגבהים למעלה מעלה כו' וישראל היו מבחי' או"י כו' ולהיות כי גבורות דאו"ח נמתקו בחסדים דמ"ד

י"א: שם בהעלם יצא.

הנה: שם נוסף בשעת.

דאור ישר כנ"ל על כן נבקע הים מפניהם כי נתכטלו מבחי' הגבורות שלהם דגלי הים ונמתקו בחסדים דאוי' שהן היו בבחי' מלמעלה למטה בבחי' השוב דחכמה שהוא בחי' מ"ד כנ"ל וזהו לגזור י"ס לגזרים דהיינו בחי' המתקות גבורות דנוק' ע"י והעביר ישראל כו' וד"ל, ולהיות דע"י בירור המ"ד במ"ן בזה מתפרדים כל חלקי הרע ונופלים למטה כדוגמא שאנו רואים בתפלה כו' כמו"כ כאן כשנמתקו הגבורות דים בחסדים דאוי' נפלו הסיגים שהיו במ"ן ונאבדו לגמרי וזהו וניער פרעה וחילו כו' וכמאמר כד ארי' ואריוותא קיימין ווי למאן דעבר כו' מפני שבזמן הזיווג דמ"ד ומ"ן אז דוקא הסיגים יורדים ונופלים למטה כנ"ל וד"ל. והנה מהיכן יש כח הזה שיברר אתי המ"ד את המ"ן ולהמתיק הגבורות בחסדים כנ"ל זהו כמאמר המבואר בגין דאינון תלתא ארבע אינון כו' פי' כי בחי' רוח קדים עזה בחי' קדם אשר לא נעשה הוא בחי' עתיק מלשון המעתיק הרים כו' כידוע שהוא המברר והמחלק הג' מוחין חב"ד לד' מוחין חו"ב ומוח הדעת נחלק לב' חו"ג והן ד' מוחין כמבואר בע"ה וכמ"ש בפרע"ה שהן ד' בתים שבתפילין כו' וביאור הדבר ידוע דהדעת כולל חו"ג ועדיין אינו בהתחלקות ממש לחו"ג אך ע"י בחי' ההארה מבחי' עתיק הנק' רוח קדים עזה מבחי' הג' שבו הוא המחלק את מוח הדעת לב' חלקים ממש חו"ג להיות כאו"א בפ"ע עד"מ שהשכל מחייב או מזכה והדעת באשר נוטה לזכות הרי בזה נפרד בחי' החסדים שהי' כולל בדעת ויצא להיות בפ"ע כו' ואמנם מי הכריח להטי' זו לזכות או לחוב הרי הוא מבחי' הג' שבמשכיל הנק' רוח קדים עזה כו' וד"ל. ועד"ז הי' גם כאן בקי"ס שכדי שיהי' כח לברר ולחלק בעה"ד טו"ר את הרע מן הטוב שהוא ע"י בחי' המתקת הגבורות בחסדים צריך הי' לבא ההארה בתחלה מבחי' רוח קדים עזה דוקא כדי שיהי' הכח זה לקריעת הים דאו"ח בבחי' או"י דחסדים ואז יבדלו הגבורות הקשות כו' וד"ל.

ושרש עניני' ב' פעמים עד יעבור כו' הנה ידוע דבאמת לאו דאית לך צדק ידיעא כו' ושיהי' התהוות המדות מאא"ס הוא רק ע"י תורה ומצות בהעלאת מ"ן מבירורי רפ"ח ניצוצין שבמצות מעשיות כמו אתרוג ותפילין מדברים הגשמי' כו' ורמ"ח פיקודין נעשים רמ"ח אברין למלכא פי' רמ"ח כלים למדות דאצי' כמבואר בע"ה דט' פעמים ט' עולה פ"א ובכל א' ג' בחי' ראש חוץ סוף עולה רמ"ג והי"ח המגדילים רמ"ח כו' וכמבואר במ"א ולכך נק' התורה והמצות בשם דרך הוי' להיות שהן הדרך להמשכות שם הוי' בכל מדה וספ"י כו' וד"ל וזהו עד יעבור עמך הוי' שע"י תורה ומצות שלהם

ולהיות: שם נוסף מבואר למעלה.

את: שם ליתא.

ענין: מכאן נדפס בלקו"ת בשלה ב, סעיג (ס"ו).

עוברים למעלה מעלה מבחי' שם הוי' עד שממשיכים שם הוי' כו' ועד יעבור הב' הוא מלמעלה למטה ששם הוי' עובר עליהם ומגביה אותם כענין ארון נושאו נשא וכמבואר במ"א וד"ל.

ושרש ענין התפלה שהוא כמו הסולם וכו', הנה ידוע דבחי' סדר ההשתלשלות הנה בחי' נה"י שבעליון נעשים מוחין לתחתון כמו נה"י דא"א מוחין לז"א ונה"י דז"א מוחין לנוק' כו' וזהו שרש ענין מלך עוזרי' שהוא בבחי' נה"י בלבד כו' וכל זה הסדר לא נפיק לעולם מפני דא"א זיווגיהו תדיר בשביל המשכת מוחין כו' אמנם אין נמשך מזה התענוגי' התדירו מוחין חדשים לגמרי רק לחדש את הישנות כמ"ש בע"ח אבל התפלה הנק' סולם כנ"ל הוא הממשיך תוס' אורות ובחי' מוחין החדשים לגמרי וזהו בעטרה שעטרה לו אמו כו' ויובן זה עדימ מבחי' הלידה שאנו רואים שיש בלידה תוס' מוחין חדשים כי הנה המוח שבראש הגם שירוד הטפה ממנו נשאר המוח כמקדם ולא נחסר מאומה א"כ צ"ל שטפה זו חדשה היא מאשר נתוסף המוחין והוא דוקא אשר מוליד דבר חדש כולד הנוצר של הטיפה כו' וכמו"כ בזמן הלידה ממש שהאשה תלד הולד הנה האשה יושבת על המשבר והולד נוצר ברחמה שהיא נחשב מעצמות גופה ואין הולד יוצא מבחי' נה"י שהן הרגליים כפי סדר ההשתלשלות דנה"י העליון נעשה מוחין לתחתון כו' א"כ מזה הוראה שבשעת הלידה יש התחדשות מוחין חדשים אשר עדיין לא היו כלל ע"כ א"א שיבאו מבחי' נה"י כי המשכות מוחין חדשים א"א ע"פ סדר ההשתלשלות אלא למעלה מעלה מסדר ההשתלשלות לפי שהוא מחודש מעיקרו ובסדר ההשתלשלות אין כל חדש כו' וד"ל ויובן מזה דגם למעלה כן הוא דבחי' זיווג תדירי דא"א שמהם סדר ההשתלשלות כידוע אין כל חדש בהמשכות מוחין חדשים לגמרי כנ"ל ע"כ בלי הסדר מבחי' נה"י דעליון לתחתון כו' אבל התפלה שראשו מגיע השמימה הנה היא הגורמת בחי' זיווג כמו בבחי' כח המוליד שבטיפת דכורא שהוא למעלה מבחי' סדר ההשתלשלות וממשיך מוחין חדשים לגמרי כמבואר בפרע"ח שבכל כוונת היחודים שבתפלה הוא לעורר הטפה דדכורא כו' והוא מבחי' המין ג"כ דבירורו רפ"ח כו' כי הדם הוא הנפש ומהמאכל נעשה הטפה במוחין דנוק' בבחי' תוספות דהיינו חדשים לגמרי כו' והן הן העטרות והכתרים שנעשו מן התפלות כמ"ש למעלה בעטרה שעטרה לו אמו כו' וד"ל. ובזה יובן ג"כ ענין מלך עומד הנ"ל ואגוסטוס יושב הנזכר ברבות ב' פכ"ג שהוא ע"פ זיווג תדירי שאין כל חדש כו' בלי ההשתלשלות מבחי' נה"י כנ"ל אבל אגוסטוס יושב

הוא כמו בחי' לידה שיושבת על המשבר שלא בא מבחי' נה"י אדרכה הירכיים מצטננים וכו' וכמ"ש בע"ח ע"פ וראיתו על האבנים כו' וד"ל. והנה עדי"מ הקטן אינו מוליד מפני שאין לו כלי המוח בשלימות א"כ אנו רואים שגם בחי' כח המוליד שממשיך מוחין חדשים תלוי בכלי המוח שאם אין המוח בשלימות לא יוליד ועד"ז שאר תיקון כל האברים שאם אינו בבחי' שלם בכל אבריו לא יוכל להוליד וכדומה והנמשל מוכן למעלה דהגם שהתפלה היא המשכת מוחין חדשים בבחי' כח המוליד כנ"ל עכ"ז אם אין כלי המוח וכלי האברים שלמים בכל כוחם א"א להמשיך מוחין חדשים בתפלה לבד והענין הוא דע"י תורה ומצות נעשה בנין כל הגוף ברמ"ח אברים דמלכא כנ"ל ואח"כ יוכל להיות המשכת אורות ומוחין חדשים ע"י התפילה והעיקר במצות ת"ת שהוא בחי' המוחין עצמן כו' וד"ל וכל זה ממשיכים ישראל בתורה ומצות וכנ"ל. והנה בכל וי"ו ימי המעשה נבנה בנין הגוף שהוא כל האורות והכלים ברמ"ח אברים ע"י תורה ומצות שעושים כנ"ל אבל עדיין נשאר האור באצילות בלבד ולא בא לידי גילוי והגם שע"י התפלה שבחול נמשך ג"כ מוחין ואורות חדשים לגמרי כנ"ל אבל הכל בבחי' האצילות בלבד ולא בא לידי גילוי ממש ולכן אומרים אשר קדשנו במצותיו שעדיין המה בהעלם במוחין עדי"מ התעוררות הטפה במוח עדיין כו' אבל בשבת עיקר הזיווג לחדש ממש היינו שמתגלה למטה ממש וזהו וקראת לשבת עונג כו' וכמ"ש אז תתענג על הוי' למטה בבחי' גילוי ממש וד"ל וע"כ אומר במצותיך לנוכח כו' ועיקר ההפרש בין חול לשבת שבחול כתיב בעטרה שעטרה לו אמו מבחי' אימא עלאה שהוא בבחי' או"ח למעלה ואינו יורד ובא למטה כנ"ל בענין ההפרש שבין חכמה לבינה כו' אבל בשבת בחי' אבא שירוד מלמעלה למטה בבחי' או"י וכמ"ש מקראי קודש בחי' ההמשכה מלמעלה למטה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל והמ"י.

להבין מהו מי כמוכה באלים ה' מי כמוכה נאדר בקודש באלים ה' . . י . אלמים נאלמתי דומיה שאין בהם צורה שהוא השכל אלא המאמרות והוא יחודא תתאה לכן כתיב בחי' הוי"ה ונאדר בקודש הוא יחודא עילאה כי קודש הוא חכמה ונאדר לשון אדיר למעלה מחכמה פי' כמו שיש מלכות בבחי' אלים כן יש מלכות בבחי' חכמה כו' כי ב"ע ג' לבושים וזהו לכבודי בראתיו וכו' ונק' מחשבה דיבור ומעשה כו' מבשרי אחזה אלקה למשל באדם

יש מדו"מ וכן יש אותיות במח' ובדיבור והאותיות מקורן הוא מהבל הלב אעפ"כ הדיבור נמשך ממחשבה וכן כ"א לא מחשנ בזה הדיבור קודם במחשבה לא ידבר וכן מעשה כו' אבל באמת מקור הדיבור והמעשה הוא מהבל הלב וגם המחשבה מקורה מהבל הלב והראי' מה שהלב רוצה הוא חושב במחשבה רק שהוא דרך השתלשלות מה שהדיבור נמשך ממחשבה והמחשבה מנהיג להדיבור כי במחשבה עצמה יש מדו"מ ונק' מלכות דתבונה כי מדו"מ נק' לבושין פי' כלבוש תחליפם ויחלופו ונראה במחשבה שיכול לחשוב בזה הענין ואח"כ הוא מחליף המחשבה בענין וזה כלבוש תחליפם וכו' והן מלבישין זה לזה דהיינו המחשבה מלוכש בדיבור והדיבור מלוכש במעשה למשל המלך שהוא מצוה לעבדיו לעשות איזה דבר ואחר' שרואים עבדיו עושי המעשה הם אינם רואים רק המעשה ואינם יודעים ציווי המלך שמלוכש בתוך המעשה והציווי הוא נראה לגבי אחר' בבחי' אין לגבי המעשה וכן המחשבה לגבי הדיבור אבל באמת אינו כן אלא להפך שהמחשבה מלביש להדיבור והדיבור הוא בבחי' אין במחשבה כי באמת מקור הדיבור מהבל הלב וכן המעשה והראיה במחשבה א' שהוא חושב ברגע א' צריך לדבר כמה רגעים או לעשות כמה שעות וזה יש בכלל מאתים מנה למשל כשאדם מעלים אי"ע בבית והוא אין לגבי אחר' אבל לגבי עצמו הוא וזהו נק' אין הנעלם שהוא בבחי' הנעלם כו' וכן בעולמות עליונים ב"ע יש ג"כ בכל א' מאלו הג' אפי' בעשיה יש בחי' ב"ע כי בעשיה יש עולם הגלגלים עם המזלות ונפש שבגלגל חמה הוא נק' שרו של עולם והוא המשפיע לע' שרים הנק' מזלות ולכל חיות הגשמיות שבעולם העשיה ואפי' שכליים שבעולם העשיה וזהו מזל מחכים מזל מעשיר וכו' ולכן וכל צבא השמי' לך משתחוו' פי' כשהחמה שוקעת במערב משתחוה לקונה וכו' ונפש דנפש. דגלגל חמה הוא מבחי' יצירה שבעשיה מהאופני' והאופני' מחיות הקודש שבבריאה שבעשיה כי החיות בבריאה וזהו והחיות נושאות ומנושאות וזהו רוח החיה באופני' ואינו מתלבש באופני' רק בחי' רוח שבחיות שבבריאה כמו במשל אינו מתלבש מבחי' מחשבה לדיבור רק בחי' דיבור שבמחשבה כמ"כ בנמשל כי בריאה נגד מחשבה ויצירה נגד דיבור ורוח החיה הוא דיבור שבמחשבה נמשך ליצירה שהוא נגד דיבור וזהו ויהי האדם לנפש חיה לרוח ממלא וכו' ובריאה שבעשיה נמשך מבחי' עשיה שבעולם יצירה וכן כולם ומקור כולם מיו"ד ספירות שבכל עולם ועולם ומהו י"ס אלוקות והוא הנק' במשל הבל הלב מקור של מדו"מ וזה ז' הבלים שאמר קהלת קהלת הוא חכמה שבדיבור וז' הבלים הם ז' הבלים עליונים וזהו נק' ל' כלים דאצילות כו' להבינ'. ויהיה רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' מהו

הב' הבדלות והנה זה לעומת זה עשה אלוקים וזה הכיח עתים שבקהלת כנגד כל א' וא' יש עת דהיינו כנגד עת לשמוח יש עת לבכות וכן לכולם והנה דרך כלל הדי' עולמות כנגד דצמ"ח ובכל א' מהם יש הדי' בחי' רק כמו במשל הפרסה מפסיק וכו' מהפסולת נתהווה הקליפות והחיצוני' תחת הפרסה וזהו מה יתרון לאדם בעמלו אשר יעמול תחת השמש ולכאורה קשה איך יכול להתהוות הקליפות וכו' כי אין רע יורד מלמעלה ושקר אין נברא אך זה נתהווה מגבורות קדושות בין צירוף לצירוף כשאדם בהתלהבות ולבו בוער כרשפי אש וזהו מגבורות קדושות ובשעת התלהבות אינו מרגיש הגבורות והוא אצלו בחי' תענוג אבל אח"כ כשאינו בהתלהבות נשאר אצלו בבחי' כעס דהיינו כשרואה דבר היפך יכול לכעוס תיכף ומזה נעשה מזיקין וחיצוני' ובעולמות עליוני' נק' קטרוג וזהו מזיעתן של חיות נעשה נהר דינור על ראשיהן של רשעים ונק' היכל הקליפות וכו' ובעולם העשיה רוכו רע ובעולם יצירה מחצה על מחצה ונק' ג"כ מעורב טוב ברע וזהו ויבדל בין המים אשר מעל לרקיע ובין המים אשר מתחת לרקיע כי הם כולם נק' תחת הרקיע ותחת השמש וכו' והבדלה ע"י התורה דהיינו שכתוב בתורה שזה כשר וזה פסול זה מותר וזה אסור כי תורה לשון מורה דרך וע"י שעוסק בתורה ואומר פסול או טמא הוא מפריד הטוב מהרע והרע מתבטל ובעולמות עליוני' ההתבוננות כבנפה וכברה שפסולת נראה מלמעלה והתמצית כו' ובעולמות תחתוני' התערובות הוא לח בלח מים היפים במים הרעים ואינו ניכר ואעפ"כ יש במים היפים מים הרעים כמו סוס ושור איזה היכר יש על מה זה טהור ועל מה זה טמא אלא ע"י התורה וזהו הבדלה הב' והבדלה א' כי לכאורה קשה איך היה יכול להתהוות כי כתיב כולם בחכמה עשית ואין רע יורד מלמעלה ותירץ ויבדל בין מים למים כי מים נק' חכמה ובחכמה עצמה הי' הבדלה צד הטוב שבקליפות נוגה נברא מפנימיות שבחכמה וצד הרע נברא מבחי' אחרים דחכמה וכנגד ב' הבדלות אלו הם יחודא תתאה ויחודא עילאה יחודא תתאה להבדיל הרע מהטוב כמו שהוא בעולם הגשמי וזהו מי כמוכה באלים לשון אלמים המאמר בלא השכל כי כאן אינו ניכר ויחודא עילאה ליחד בחי' חכמה עילאה שלא יהי' בחי' אחרים וזה מי כמוכה נאדר בקודש למעלה מחכמה ובדורות הראשוני' שהם היו עצם התורה היו יכולים ליחד בתורה לכדה ועכשיו אנו צריכים להתפלל קודם התורה.

מקדש ה' כננה ידך כו' הנה ידוע שתכלית ירידת הנשמה בגוף הוא לצורך עלי' כי הנה הנשמה קודם בואה לגוף נק' בנות ירושלים פי' ירושלים ל' ירא שלם כידוע כי קודם בואה לגוף יש לה בחי' היראה בתכלית השלימות כמ"ש אלקי נשמה שנתתה בי טהורה היא אתה בראתה כו' פי' קודם בואה לגוף שהוא בחי' בריאה כאשר הוא עדיין כלול בעצמו' היא טהורה בחי' טה"ע מחמת שיש לה בחי' ירא שלם כנ"ל אך אז נק' בשם בנות (ירא שלם) ירושלי' פי' בנות ל' בתולה עלמות ל' העלם והסתר כמ"ש בתולה ואיש לא ידעה כמו בתולה שלא קיבלה עדיין השפעה מהזכר אבל בבואה לגוף נק' כלה ע"י קבלת התו' כמ"ש ביום חתונתו כו' כמו עד"מ יחוד חו"כ שנמשך הטיפה מהחתן והטיפה היתה כלולה תחילה במוח ואח"כ מתגשם וירד ונשפע לה זה כך עד"מ למעל' הקדב"ה נק' חתן וכנ"י נק' כלה כמ"ש ביום חתונתו ונמשכה התו' מח"ע חכים ולא בחכ' ידיעה וירדה בסתר המדרי' עד שנתלבשה למטה בעיני' גשמי' זרעים מועד וד"ל וזהו ירידה צורך עלי' כי בתחילה היית בבחי' העלם והסתר עלמות שלא הייתה יכולה לקבל ההשפעה ובבואה לגוף תוכל לקבל התו' שנמשכה מח"ע כו' וד"ל אך צריך להיות בחי' כלי ריקן שתוכל לקבל בחי' התו' ולא יסתיר הגוף מאחר שנתלבשה בגוף גשמי וזהו ע"י בחי' יד כמארו"ל בתולות של בית רבי היו ממכעות באצבע שתוכל לקבל השפעה וזהו מקדש ה' כוננה ידך (ואשכחין מקדש דאיקרי משכון) פי' כדי שיהי' כח באדם להיות משכון להשפעה אלקו' הוא ע"י ידך כי יש ג' בחי' יד יד הגדולה ויד החזקה ויד הרמה פי' יד הגדול הוא המשכת החסד עד למטה מטה שיבא התעוררו' תשו' בכ"א כמ"ש וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרי' פי' הגם שהיו במצרי' בנשיט אעפ"כ נשפלה להם בחי' חסד כו' וד"ל ויד החזק היינו בחי' החיזוק שיש בכח האדם להיות לאום מלאום יאמץ ויד הרמה הוא בחי' עלי' למעל' (ע"י ג' בחי' ידות) כמ"ש ובני ישראל יוצאי' ביד רמה כו' וד"ל.

מוש"ק פ' בשלח

להבין למה נסמכה השבת לפ' המן ובכ"א נאמרו. אך הענין הוא כי כמו שהשבת הוא למעלה מהזמן וכמ"ש אז תתענג על הוי' כו' למעלה מבחי' השתלשלות כו' כן המן הוא ג"כ למעלה מבחי' הזמן והעולם ונק' טלא בדולחא כו' ועינו כעין הבדולח כו' בחי' פנימי' המוח ועד"מ הנק' [מאר'

שהוא בחי' כלי להחיות המתלבש בו, רק בירידת המן המן עד שדכו במדוכה ונעשה כעין הנ"ל. אבל שם במקורו גם המלאכים ניזונין בו וכמ"ש לחם אבירי' אכל איש וכו'. והנה במן נאמר הנני ממטיר לכם לחם מן השמי' כנ"ל שבכל יום ויו' ה' נמשך השפע מבחי' השמי' כו' מידי יום ביומו דוקא וע"כ נאמר איש אל יותר ממנו וכו' בגין דלא יהיב ולא יוויף יומא לחברא כנ"ל. אבל ירידת המן לבחי' שמי' ה' ביום השבת דוקא על כל הו' יומין וכמבואר בזוהר ע"פ ויברך אלוקי' את יום השביעי כו' וכי מאי ברכתא הוי בי' שלא ירד המן בו כו'. אך הענין הוא כנ"ל שירידת המן על כל הו' יומין ה' ביום השבת שם למעלה לבחי' שמים, והיינו לפי כי שבת נק' יום השביעי ובאמת הלא מששת ימי בראשית כבר חלפו ועברו כמה ימים ושבעות ולפי המספר ה' גמנה שבת הב' י"ד יום וג' י"א וכן כולם ולמה נק' יום השביעי גם עתה. והענין הוא שבכל שבת ושבת נמשך השפעה חדשה על כל ו' ימי השבועה מן היו"ד מאמרות ביום א' יהי' אור כנ"ל וכן ביום שני עד יום השביעי ואז נאמר ויכולו השמים והארץ כו' בחי' עליי' העולמות כנ"ל למקורן ושרשן וכמ"ש שבת וינפש כו' בחי' רצוא וכו' ואח"כ נמשך בחי' שוב השפעה חדשה על כל הו' יומין כו' כנ"ל. אך ביו' הששי נאמר לקטו לחם משנה כנ"ל להכין על שבת כל צרכו והיינו לפי שנעוץ תחלתן בסופן וסופן כו' שיש מעלה יתירה ביום הששי מבכל הימים עד שיכול להכין על שבת כו'. כי בגמר יום השישי כנ"ל נכנס השבת והוא בחי' א"ח מביה וכו' ויובן זה ממשל השמש שלמעלה המעלה האור חם מאוד וגם למטה על הארץ האויר חם וביני לביני באמצע האויר קר מאד כידוע לכל בעלי תכונה והיינו לפי שהכאת השמש על הארץ בסוף המדרגה נעשה בחי' א"ח כנ"ל וד"ל.

למה נסמכה פ' המן עם מצות השבת בענין א' שהרי לא הוזכר עדיין מצות השבת עד פ' המן דכתי' ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם כו' והי' ביום הששי כו' עד ויאמר אליהם הוא אשר דיבר ה' שבת שבתון שבת קודש לה' כו' אכלו היום כי שבת היום כו' ראו כי ה' נותן לכם את השבת כו' אל יצא איש ממקומו הרי המן והשבת בזמן א' ובבת א' נאמרו. אך הנה הענין הוא דשרש ענין השבת והמן א' הוא כמה ששניהם בבחי' למעלה מן הזמן וכמ"ש בשבת אז תתענג על ה' למעלה משם הוי' כי שב הוי' הוא בא בבחי' מקור להשתלשלו' זמן ומקום כי שם הוי' ה' והוה ויהיה עבר הוה ועתיד כידוע. וידוע דיו"ד חכ' היא בינה כו' כך המן שרשו למעלה בבחי'.

ההשתלשלות דזמן בעולם שנה נפש כו' כי שרש ההשתלשלות דזמן הוא נמשך מבחי' החכ' כמ"ש כולם בחכ' עשית אבל שבת ומן שרשם למעלה מבחי' החכמה שמחיה כל העולמו' מאין ליש בזמן ומקום שהרי נאמר במן בשרש התהוותו ותעל שכבת הטל והנה ע"פ המדבר דק מחוספס כו' ובפ' בהעלותך נאמר והמן כורע גד לבן ועינו כעין הבדולח שטו העם כו' ודכו במדוכה והי' טעמו כלשד השמן וברדת הטל כו' ירד המן עליו. והענין הוא ששרש המן בבחי' טלא דבדולחא שלמעלה מבחי' החכ' דהיינו שהוא בחי' פנימי' ומקור החכ' שבמוח וניק' פנימי' המוח כי גשם המוח הנק' מארץ ופנימיות מקור החיות של החומר המוח הוא כמו בחי' לחלוחית דטל שהיא כמו מראה וגוון האבן הבדולח שמראהו לבן וזך בבחי' הדקות וההעלם והוא בחי' כלי לבחי' מקור החיות של המוח כו'. וכמ"ש כורע גד לבן ועינו כעין הבדולח כו' וזהו דוקא בבחי' ירידתו והתמשכותו למטה והתגשמותו למטה בארץ שאז עינו כעין הבדולח ממש וכמ"ש וברדת הטל ירד המן כו' אבל כמו שהוא למעלה במקורו טרם ירידתו למטה בארץ הרי נאמר בו לחם אבירים אכל איש כו' לחם שמלאכי השרת ניזונים בו שהוא בחי' מזון להשגת שכלי' של המלאכי' העליוני' כו'. והענין הוא כמ"ש בזוהר דהמן שרשו מבחי' פנימיות ומקור החכ', דהיינו בבחי' פנימיות ע"י שהוא בחי' פנימיות אבא כמ"ש בע"ח ונק' מזונא דחכמתא שהוא למעלה מן החכ' המלוכש בחכ' במוחא שנק' חכ' מוחא וזהו שנק' לחם מן השמי' דוקא רק בירידתו למטה נעשה כעין הבדולח עד שדכו במדוכה וכמ"ש במ"א וזהו למעלה מבחי' השתלשלות דחכ' בזמן ומקום וד"ל וז"ש במן הנני ממטיר לכם לחם מן השמי' ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו דוקא ואמר בזוהר דכל יומא לא יהיב ולא יזויף ליומא אחרא לפי שבכל יום ויום נמשך השפע מבחי' השמים עילאה שלמעלה מן החכ' לכ"א בפ"ע כפי מדתו ולא יהיב יומא ליומא תנינא כלום כי אין לו רק לעצמו וביום הב' יתחדשו לו השפע מן השמים בפ"ע וזהו דבר יום ביום דוקא כמ"ש איש אל יותר ממנו עד בוקר כו' כי בבוקר יום הב' כבר כלה השפע דיום אתמול לכך נאמר וירום תולעים בנותר דאתמול וכמ"ש ויותירו ממנו אנשים עד בוקר וירום תולעים ויבאש וילקטו אותו בבוקר כו' הטעם הוא כי עיקר מקור שפע המן הוא ביום השבת על כל היי' יומין דהיינו שירד המן מלמעלה מן השמי' עליוני' לשמי' תחילה ביום השבת ואח"כ מן השמים ירד המן בכל יום ויום דו' יומין דחול ומ"ש וביום הו' שבת לא יהי' בו היינו שלא הי' יורד המן מן השמי' לארץ כמו בחול כמ"ש היום לא תמצאוהו בשדה אבל בחי' מקור שפע המן מלמעלה לבחי' שמים עליונים הי' דוקא ביום השבת להיות ממנו בחי' המשכה ושפע בכל יומין מן השמים לארץ כני"ל.

ובזה יובן מ"ש בווהר ע"פ ויברך אלקי' ביום ה' כו' מאי ברכתא הוי' ביי' שלא ירד המן ביום השבת כו' ולכאוי' האיך נק' מניעת השפעה מן למטה למטה בארץ בשם ברכה, אך הענין הוא דאדרבה שזה שלא ירד המן בשבת מורה על היותו עיקר מקור ברכות שפע המן הוא ביום השבת דהיינו בחי' ירידתו לשמי' העליונים בבחי' הרוחני' להיות מזה המשכת שפע ירידת המן מן השמים כל ימי החול וע"כ היום לא תמצאוהו בשדה כו' לפי שירידת המן על כל הוי"ו יומין הוא ביום השבת דוקא מפני שהמן והשבת שרשם בבחי' פנימי' מקור החכ' הנק' בבחי' טלא דבדולחא כו' שלמעלה מן ההשתלשלות דזמן כו'. וביאור הדברים הנה גם יום השבת הוא בחי' מקור ההמשכה לכל וא"ו יומין דחול שבו נמשכין כללות השפע לכל ואו יומין ובכל שבת ושבת נמשך השפעה והמשכה חדשה על כל וא"ו יומין שאחריו וזהו שיום השבת נק' יום ה' גם עכשיו בכל שבוע ושבוע אע"פ שלפי מספר הימים והשנים מתחילת וימ"ב הרי כבר עברו וחלפו ימים הרבה שהן ריבוי שבתות והי' מהראוי שיום השבת הראשון בלבד יקרא יום השביעי אבל יום השבת הב' שאחריו יקרא יום י"ד ויום השבת הג' שאחריו יום י"א ועד"ז נק' שם כל שבתות השנים עד עכשיו ואיך יקרא כל שבת יום ה' גם יום השבת האחרון לאחר כלות ימי' ושנים הרבה. אך הענין מפני שבכל שבת ושבת נמשך שפע חדשה על כל וא"ו ימי השבוע לפי שמחדש בכל יום מע"ב וכל שבת הוא כמו שבת בראשי' דהיינו שביום הא' נמשך מאמר ויהי אור כו' וביום הב' מאמר יהי רקיע עד יום השישי ויכולו השמי' שחזור האור והחיות למקור כמ"ש ויכל אלקי' כו' כמו הגומר מלאכתו ששבת ונח וחוזר כח התפשטותו אל עצמיו' בבחי' או"ח כידוע וזהו ביום וי"ו בכלות היום בה"ש שאז זמן עליות העולמות למקורן ושרשן כמ"ש כי בו שבת וינפש נייחא דרוחא כו' והוא בבחי' עלי' והסתלקות בחי' רצוא כו' כמ"ש במ"א שזהו ענין ליל שבת בבחי' עליות המל' ונק' שבת דמעלי שבתא סעודת חקל תפוחין אחר בחי' רצוא זה נמשך משם בחי' שוב ביום השבת שהוא בחי' המשכה וההשפעה חדשה על כל וי"ו יומין שאחריו וע"כ נק' יום ה' בכל שבועה שבו מחדש כל המאמרות מחדש והוא עצמו למעלה מבחי' השפעה למטה ונק' קודש מלה בגרמי' כמ"ש ושמרתם את השבת כי קודש כו' אבל ממנו נמשך מקור ההשתלשלות למטה וכמ"כ בירידת המן הוא נמשך מלמעלה על כל הוא"ו יומין כנ"ל לפי שהשבת והמן שרש א' בלמעלה מן הזמן ששם נמשך לזמן בפרטי הוא"ו יומין וע"כ נאמר שבת ומן בענין א' כנ"ל וד"ל.

והנה ביום הוא"ו נאמר ויהי ביום השישי לקטו לחם משנה שני העומרי' לאחד כו' וכת' ויניחו אותו עד הבוקר ולא הבאיש ורימה לא היתה בו וכת' ראו כי ה' נותן לכם את השבת ע"כ הוא נותן לכם ביום השישי

לחם יומים ומשמע מכל הנ"ל דיום השישי הוא מכין לשבת שנותן בו לחם יומים ואע"ג דכל יומא לא יהיב ולא יזיף לחברי' אבל יום הוא' מכין ליום השבת כמ"ש והכינו כו' ולא יזיף ויהיב מדילי' אלא שהעומר דיום השבת נמשך בו ומ"ש ורימה לא היתה בו קאי על עומר דשבת כמ"ש ויניחו אותו כו'. הענין הוא דדוקא ביום הוא' יוכל להיות הכנה על יום השבת ולא ביום אחר זולתו. לפי שיש יתרון מעלה ומדריגה ביום וא' יותר משאר הימים להיות ידוע הכלל דנעוץ תחילתו בסופן דוקא ויום הוא' הוא בחי' הסוף מעשה דכל הימים כמ"ש ויכולו השמי' כו' כי בגמר יום הוא' הוא בחי' כלות כל ההמשכות וההשפעות דיו"ד מאמרות בכלל ובפרט וזה ידוע דבבחי' כלות השפע שם יש בחי' או"ח החוזר אל עצמותו בעילוי והסתלקות מלמטה למעלה מעלה וע"כ בגמר ההשפעה בכלות יום וא' נכנס יום השבת שהוא בבחי' או"ח כמ"ש כי בו שבת וינפש כו' שהוא בבחי' עליות העולמות למקורם כו'. ויובן דבר זה עדי"מ יותר בהכאת אור השמש על הארץ שלמטה בארץ האור חם בתוקף החמימות דשמש ביותר והטעם ידוע לחכמי התכונה לפי שלמטה בארץ שם הוא העיקר הכאת האור דשמש להיותה יותר מטה שאין התפשטות עוד למטה הימנה ע"כ בארץ ממש נמצא חום השמש החזק שאצלו ממש לפי שנעוץ הסוף בתחילה ותחילה בסוף כמ"ש נעוץ תחילתו בסופן וסובי"ת דהיינו שתחילת זריחת השמש נעוץ בסופו בהגיע לארץ דוקא וסובי"ת סוף הכאת אור זה בבחי' או"ח לתחילתו מקור חוצבן בתחילתו לפי שלמטה דוקא שם נמצא כח תחילתו ע"כ משם ימצא כח עלייתו כו'. וכמ"כ יובן למשכיל למעלה בענין יום הוא' שבכלות השפעה בו שם דוקא נמצא כח תחילתו שהוא בחי' מקור ההמשכה דכל ו' יומין מפני שנעוץ תחבי"ס כמובן ממשלים הנ"ל וד"ל. וזהו שביום הוא' דוקא יוכל להיות בחי' הכנה ליום השבת לפי שבו עולה בבחי' או"ח אל העצמי' כמ"ש ויכל אלקי' כו' שהוא ענין השבת כי בו שבת כו' שהוא בבחי' העצמי' שלמעלה מן הזמן כנ"ל ולזה הטעם גם המן לא ירד בשבת מן השמים כמ"ש היום לא תמצאוהו, אך בחי' מקור לכל הוא' יומין נמשך בשבת כנ"ל וזהו ע"י הכנה מיום וא' דוקא מפני שנעוץ תחילתו בסופן וסובי"ת כו' וד"ל.

מושיק פ' יתרו

ענין יתרו שיתר פרשה א' בתורה ואתה תחזה כו' ושפטו את העם, הענין כי הנה כהן מדין הוא הי' מבחי' חכמה דקליפה שנקרא בשם מדין וכמ"ש בזהר רזא דתרין וויז כהן מדין הוא חו"ב דקליפה וכהן און יסוד דקליפה כי זלע"ז עשה האלקים ופי' לעומת זה היינו לנגד ממש כי הם ההיפוך במהותם ממהו' הקדושה מלבד שהם טמאים והיינו כי חו"ב דקדושה הם תרין ריעין ולעומת זה בקליפה חו"ב נק' מדין מל' ריב ומדין כלומ' פירוד כו' וכן כהן און כי יסוד דקדושה נק' ששון שהוא תכלי' השמחה ע"ש גמר השפע ולעומת זה יסוד דקליפה נק' און מל' צער כמו מצאתי און לי כו', וכנודע ג"כ ממ"ש בזהר שיתרו היה מג' יועצי פרעה איוב ששחק כו' בלעם בחי' דעת כמ"ש ויודע דעת עליון ויתרו בחי' חכמה, וכשאמר יתרו עתה ידעתי כי גדול ה' כו' הוא ענין בירור והתכללו' חכמה דקליפה בחכמה דקדושה וזה הי' הסיבה למ"ת שהוא רק ענין המשכת החכמה למטה, כי למעלה כבר היתה התורה גנוזה שהיא חכמ' עילא', אלא שלהיות נמשכת למטה להתלבש בענינים גשמיים שזהו פי' וענין מ"ת וכמו ענין פ' משפטים שהוא על יתרו שהדין מחכמה עילאה נשפל בדינים שהוא המשפט בין איש לרעהו ובהכרח שא' מהם משקר כי אלולי הי' שניהם מגידי' האמת לא היו נצרכים לדין ושיהי' החכמה נמשכת כ"כ למטה הוא ע"י יתרו התכללו' חכמה דקליפה בחכמה דקדושה כו' וזה הי' כל ענין המעשה בהנהגת משה ואהרן וכל זקני ישראל עם יתרו הנה כתי' ויצא משה לקראת חותנו כי משה הוא בחי' חכמה דקדושי' ויצא לקראת העלא' החכמה דקליפה להיות מתכללת בו בקדושה וזהו וישתחוו איש אל אחיו שבהשתחוואה זו דמשה העלה את יתרו כו' ואח"כ וישב אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה כו' כי כולם הי' צריכים למלאכת עבודה עמו עד שיהי' נגמרת העלאותו והתכללותו בקדושה כו' ואחר אשר נגמרה בכי טוב אזי ניתנה התורה לישראל.

שיש* יתרון לחכמה כו' זהו יתרו ע"י סכלות נעשה יתרון ע' זהר תזריע, וע' מ"ש חכמות בחוץ ע"ז תרונה וזהו ענין תורה ירידה צורך עלי' ע"י הבירור, וכללו' הירידה במ"ת הי' צ"ל תחלה תוס' אור בח"ע כמו ארוממך כי דלתני וכו' ותוס' זה זהו ענין יתרון האור הנ"ל שנמשך מהסכלו' בירור דחביד דקליפה ומשה מ"ה רק הארה ועמ"ש על סעודת בר מצוה

שיש: בנוכ"כ ישנו מקודם מקום פנוי ואח"כ גרשם קו ומתחתיו בא פסוק וידבר . . . לפקדיהם כו' (התחלת דרוש?) ובהיפך הגליון נכתב: 3: שורות (ב' יתרונות שדנפס בסמוך) ואח"כ מתחיל שיש.

(בוך נייר גדול קרוב לסופו) בענין וילבש המן את מרדכי ע"ש ופורי' תקע"ב בהביאור, עו"ש מדין סד"ה עד לא הוו מתקלא (בוך הנ"ל) ושם ג"כ מענין כהן און (ובכ"ה) ותשבע ותותר רות ב' יד מ"ב ד' ואת ובנייכי תחיי בנותר אוה"מ פ' וירא או חיי ויתרון ארץ בכל היא זהר פ' חיי בכל עצב יהי' מותר ויחי יתר שאת משלי י"ב כ"ו וז"ש יתרו ברוך כו'.

יתרון* האור מן החושך ע' זהר ח"א ד' ועמ"ש ויהי הענן והחשך וכו' והיינו ענין התהפכות המדות ומזה נמשך יתרון האור מאדך נק' אור וז"ש שחורה אני ונאווה וראיתי אני שכמ"כ בחכמ' ג"כ יש יתרון ע"י בירור חב"ד דקליפה הגם עיקר השבירה בזמ"ל מ"מ ג"כ בג"ר פגם וע' בענין קיני קניזי קדמוני שיהי' לעיל משא"כ עכשיו רק ז' עמ"י וקיני יתרו קין ועמ"ש שופטי' תקס"ה ע"פ ויתר גוי ינחלום.

הנה* חכ' דקלי' נק' מדין עיין סד"ה ביום השמיני עצרת תק"ע איך החכמ' גורם יש ובקטנ... של.. ויש סיבת המדון.

ב'* יתרונות היינו בשני יצריך נר נשמת אדם ומתכלל נה"ב באור נה"א מאדך זהו יתרון א' אור מהחושך אח"כ ותורה אור שיהי' שכל נפש השכלי' מתכלל בחכמ' תורה זהו יתרון חכמ' מהסכלו' ע' ע"פ המגביהי וכו'.

וישמע יתרו כהן מדין מבואר בזהר שיש ב' בחינות כהן און כה"י מדין שלא היה באפשרי לבא למעמד הר סיני עד שנשבר מלך מצרים וכהן און להבין מה ענין מעמד הר סיני שבשעת מעמד הר סיני נאמר וכל העם רואים את הקולות היינו אתה הראת לדעת כי ה' הוא אלהים אין עוד מלבדו שכולם השיגו וראו ה' שהו' הוא אלקים, אלקים לשון שררה מלכותך מלכות כל העולמים שהחיות כל עולמים הוא מלכותך וממשלתך בכל דור

יתרון: נכתב מלמטלמ"ע בצד ימין של העמוד.

הנה: נכתב מלמעלמ"ט בצד שמאל של העמוד.

ובקטנ של: בגוכ"ק ישנו עוד אות בכל תיבה ואינו ברור.

ב': נכתב באמצע העמוד בהיפך הגליון. וראה לעיל ע' ש בהערה.

און כהן: בבוך 501 כהן און וכהן.

ודור הוא זמן והקולות נמשכין מצרופי אותיות הוי"ה והנה בעת מעמד הר סיני ראו כולם והשיגו מתן תורה אך כעת א"א לבא לבחינת ראייה ממש שזה לא הי' צריך רק פעם אחד וזהו אתה הראת בתחילה בשעת מתן תורה הראית ואח"כ לדעת בשכל דהיינו התקשרות מעומק הלב באחדותו שהוא אחד ואין עוד בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ומד' סטרין וכשיחשוב כן תמיד באחדותו ממילא יתבטל הרע כמאמר כהמס דונג מפני אש יאבדו רשעים מפני אלהים כי דונג שהוא קשה הוא נמס כן לב האדם שהוא קשה כאבן וכשיחשוב תמיד על אחדותו נמס ונעשה רך כאמורי. כמשריפת סיד-ישרפו העמים הם התאוות והקליפות שבהם ממש ישרפו כמו אבן בכבשן וזהו והר סיני עשן כולו מפני ה' שירד עליו. להבין מה ענין עשן אך במעמד הר סיני בטל הרע ונשרף ונעשה כבשן ומעמד הר סיני הי' בלתי אפשריות כ"א שיתגייירו יתר ויתרו. יתרו הוא מותרות של עניני הבלי העולם ודאגת הפרנסה שהם מבבלין את האדם ובאמת הוא שטות גדול לדאוג על פרנסת מחר הלא ידוע שיש עונש גיהנם ולמה אין אנו יראים מזה מחמת שאנו מסיחין דעת מזה וכ"ש שאין לדאוג על דאגת הפרנסה שהוא באמת קטן נגד עונש גיהנם ומלכי חבלה ר"ל, ויתר הוא בעבודת השם שהוא רוצה להיות צדיק ובאמת הוא בחינת כהן דהיינו דינער בל"א אך הוא לשקר כי הוא כהן אוןי ובחינה הב' שהוא יותר גרוע מכהן און נקרא כהן מדין מלשון מדנים שמזה בא המחלוקת, ועצה היעוצה לזה לחשוב כניל וממילא יתבטל כו"י אך א"א לחשוב כן תמיד כי לא נערוך אליו קדושתו שאנחנו קטני המוחות כמ"ש וכל החיים יודוך סלה סלה ממש כי לעולמות אין מספר יראה ללמוד תורה כי בעת המקדש היו שריית שכינתו בקודש הקדשים כמשל הנשמה בכל רמ"ח אברים ועיקר שורה הנשמה במוח כמו כן שכינת עוזו מלא כל הארץ כבודו ועיקר בקודש הקדשים ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה שם עיקר שורה לכן כשילמוד יחשוב ג"כ מהו כונת הלימוד שהוא אחד ואין עוד אנכי מי שאנכי דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל, הוי"ה אלהיך היינו המשכות בשביל אלהיך שחייב אדם לומר בשבילי נברא העולם

כאמור: בבוך 501 ליתא.

סיד: בבוך 501 נוסף כו.

ה' . . עליו: בבוך 501 אשר ירד עליו ה' באש.

שיתגייירו . . יתרו: בבוך 501 כשתגיייר יתרו.

הוא: בבוך 501 מלי מותרות . . היינו.

שיש: בבוך 501 נוסף יראת.

קטן . . ומלכי חבלה ר"ל: בבוך 501 ליתא.

ויתר הוא: בבוך 501 ועאכו"כ ויתר.

אך . . און: בבוך 501 והוא מלי שקר.

כו: בבוך 501 הרע.

וכשיחשוב כן תמיד יהי' בודאי תמיד בשמחה שדור המדבר שהיו כולם צדיקים ואעפ"כ לא זכו למעמד הר סיני עד שעבדו רד"ו שנה במצרים עבודת פרך וכעת יכול לבא לזה ע"י התבוננת הנ"ל ואהבה רבה א"א לבא לזה כי זה עבודת מתנה אתן את כהונתכם והן להיות סור מרע והן ועשה טוב היינו מצות מעשיות עיקר העבודה ע"י עצה הנ"ל וכמ"ש אמרו רז"ל לעולם ירגיזו אדם יצ"ט על יצר הרע יצר טוב בחינת דעת ובאם לאו יקרא ק"ש שהוא אחד כנ"ל ולא ילך בגדולת ובנפלאות ממנו רק כנ"ל וד"ל.

וישמע יתרו כו' וד"ל שמתחלה הי' יציאתם מתחת יד פרעה מלך מצרים ואח"כ הודאת יתרו שאמר עתה ידעתי כו', ואח"כ ניתנה התורה ואם לאו לא היו ראויים למ"ת כדאי' בזהר ע"פ עתה ידעתי הנ"ל אתכפיא ס"א וכו', וגם ענין סמיכת פ' זו לפ' הקודמת המדברת מענין לקיטת המן, דהנה יש בקליפות ב' בחי', בחי' מלך ובחינת כהן והנה יתרו הי' שמו ג"כ יתר, והנה כתי' ולקטו דבר יום ביומו, דהיינו שלא היו דואגים מיום זה על יום הבא, מפני שלמעלה אצלו ית' כתיב המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וצריך אדם להדבק במדותיו כמו שארז"ל, ודורו של משה היו בחי' מרכבה לא היו בחי' יתר כמ"ש אל תותירו ממנו עד בקר, וזהו בחי' יתר, אבל בחי' יתרו הוא מדרגה פחותה מזו ובעבודת ה' יש ג"כ בחי' יתרו עד רום המעלות בכל העולם יש ג"כ בחי' יתרו, ובעבודת ה' הוא בחי' לגרמי', דהיינו שהיא דוקא הוא עובד מאוי"ר ואם לאו הוא במ"ש, ובחי' זה נק' בחי' כהן און פ"י עבודה שקרית און פ"י עצבות וכמו לשון אונן, ובעניני עוה"ז נק' בחי' זו כהן מדין לשון מדנים שבאים לידי מחלוקת מחמת בחינת לגרמי', ומתן תורה לא הי' יכול להיות כ"א שיתגייר בתחלה בחי' יתרו כמ"ש בזהר אתבר וכו', ובחי' מעמד הר סיני הוא התדבקות בדעת בהתבוננות השתלשלות העולמות איך שכולא חד, והוא התקשרות בעומקא דלבא ולבוא מזה לידי שמחה ונח"ר כמו שהי' היום מעמד ה"ס שלא הי' כיום הזה מיום בריאת העולם ולא יהי' כמוהו, וראוי לסבול יסורין בתחלה כדי שיבוא לנחת גדול כזה, ולכן עד שבאו למדרגת מעמד ה"ס היו צריכים לסבול עול העבודה הקשה בחומר ולבנים, ואח"כ להכניע הקליפה הנק' יתרו הנ"ל בחי' לגרמי', ואף עכשיו יוכל להיות בחי' מעמד ה"ס בכל עת, דהיינו התבוננות חזק בהשתלשלות העולמות ושכולא חד והוא מעמד ה"ס ממש, רק

שאז היו בבחי' ראי' ממש כמ"ש וכל העם רואים את הקולות, קול הוא לשון המשכה והוא בחי' הוי"ה שהוא המשכת אלקות בזה העולם, והוא המחיי' את כל העולמות והוא ג"כ בחי' אלקיך, וזהו רואים את הקולות כמ"ש אתה הראת לדעת כי הוי' הוא בחי' אלקיך, וזהו אנכי ה' אלקיך, אנכי מי שאנכי, למעלה מכל העולמות עליונים, למעלה מן הדעת, לית מחשבה כו', בחי' אין עוד כו', ואח"כ נעשה המשכה ממנו ית' להיות עולמות והוא בחי' הוי"ה, ולמה הי' זה רק כדי שיהי' בחי' אלקיך שהוא לעשות דירה בתחתונים, בשבילי נברא העולם, והקול התחלתו במוח בדקות ורוחניות, ואח"כ נמשך ללב ולכנפי הריאה ואח"כ יוצא דרך הקנה בגשמיות, וכן בענין המשכת אלקותו ית' דא"ס ב"ה שהוא לית מחשבה כו', ולהתהוות בחי' עולמות הוא ע"י המשכת צמצום כו', וזה הי' רואים במעמד ה"ס, וכיון שכבר הי' בבחי' ראי' ממש יוכל להיות עכשיו כמו כן מעמד ה"ס ע"י התקשרות בעומקא דלבא בהתבוננות אחדות ה' הנק' בחי' דעת כו', וזהו אתה הראת לדעת כו', אבל אם אינו יקר בעיניו ענין אחדות ה' שתתענג נפשו ולבו מהענין הנ"ל, ואינו משים כל הלב והנפש להתענג בהתבוננות זו, אינו יכול להיות סור מרע ולא יתפרדו לגמרי כל פועלי און, משא"כ כשהוא בהתקשרות חזק בהתבוננות זו ובשמחה יתירה מזו ממילא יסור מהרע כמ"ש כהמס דונג מפני כו', שעוה היא קשה ומתרכך במקום האש, כן יאבדו רשעים מפני אלקים בהתבוננות חזק הנ"ל וזהו כל העמים משרפות סיד שהם קוצים כסוחים שיש בכל אדם עמים רבים רע גמור עבירה מטמטמת כו' הנק' לב האבן ונשרף מפני התדבקות הנ"ל כמו ששורפין האבנים בכבשן האש, וזהו והר סיני עשן כולו ויעל עשנו כעשן הכבשן כו', ונמצא כשיהי' האדם אפי' כשעה חדא או כחצי שעה בבחי' מעמד ה"ס הנ"ל, ראוי שיהי' לו כל היסורי' וכל העבודות הקשות, כי לא בקל יוכל האדם לבא לאמיתות התבוננות זו, כ"א ע"י עבודה קשה, והנה יראת עונש אף שבאמת ישראל מב"מ ונחלטה האמונה שיהי' באמת גיהנם באש דקה כו' רק שאינם נותנים לב לזה מפני שאין יראה זו שלימה כו', והנה בפרנסה הם מתיראים מאד ודואגים מיום א' על השני, ואם יראה זו קטנה בעיניהם למה יבלבל אותם דאגת הפרנסה, כי אם זו היראה קטנה מכ"ש שצ"ל דאגת הפרנסה קטנה ביותר, והנה התדבקות באחד לאו כל מוחא סביל דא כי מדרגה גדולה היא מאד להיות כל היום שרוי בהתבוננות זו שיש בה כמה סודות וחכמה עילאה כו' לכן העצה להתמיד בלמודו באותיות התורה שבהם שורה א' כמו הנשמה היא עיקר המוח ומשם מתפשטת לכל האברים, כך א' העיקר הוא שורה באותיות התורה שהוא במקום ק"ק, והנה ארז"ל לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר כמו הלוחם עם חבירו לנצחו צריך שמחה אף אם הוא גבור מ"מ צריך התגברות ושמחה כו', ואם אין בו התגברות לנצח היצה"ר יתבונן באחדות ה'

בדעת חזק הנ"ל וזהו יקרא ק"ש, או בעשיית המצות חסד דרועא ימינא
איברינ דמלכא ומחמתם יכול לסור מרע.

וישמע יתרו. להבין המשך הדברים יציאת מצרים ואח"כ פ' המן ואח"כ
נתגייר יתרו וקבלת התו' הענין הוא דאיתא בזוהר שיש ב' קליפות
מלך וכהן, ולכן לא קבלו אחב"י את התו' עד שנכפפו שניהם ואתכפי" ס"א.
ולבאר זה הענין הוא דהנה בכל אדם יש שני בחי' הנ"ל וצריך כל או"א
לשבור אותם כדי לקבל את התו' ולהבין זה דהנה מתחילה נבין ענין הר
סיני דהנה במעמד הר סיני כתיב וכל העם רואים את הקולות פי' דהנה
חיות של כל העולמות הוא ע"י בחי' מל' כמאמר מל' מלכות כ"ע וממשלתך
בכל דו"ד שהוא מקום וזמן בחי' יש אין מלך בלא עם. והנה מתחילה הי' אין
גמור ואיך נתהוו ליש ע"י הוא בחי' הויה פי' שם הויה מורה על המשכה
מאין סוף בעולמות והוי' מכונה בשם קול כי קול כמו כן מקודם גולד מח'
פשוטה במח' שהוא אין ואח"כ נוגע אל הלב ומלב אל כנפי הריאה ואח"כ בא
לקנה מגושם יש ובשעת מ"ת ראו שאין עוד זולתו שהוא אח"פ, וזהו דאיתא
בגמ' שקרע להם שבע רקיעים מד' רוחות העולם וראו שאין שום דבר זולתו
וזהו דיבור ראשון מעשרת הדיברות אנוכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך כו' פי'
אנוכי מי שאנוכי דלית מחתב"כ הוי' שהוא התהוות מאין ליש הוא כדי
להיות אלקיך פי' דאיתא הקדב"ה נתאווה להיות לו דירה בתחתוני' וחייב
אדם לומר בשבילי נברא העולם פי' כדי לצאת ממצרים ואיך יוצאים
ממצרים הוא כשיהי' הוי' שהוא מורה על האין אלקיך שהוא לשון שררה
ומל' בחי' יש כנ"ל דהיינו להתבונן תמיד באחדותו ית' בחי' מעמד הר סיני,
אך במעמד הר סיני ראו כנ"ל וכל העם רואים כו' ועכשיו צריך להתבונן
בדעתו כנ"ל וזהו שכתוב במשנה תורה אתה הראתה לדעת כי הוי' כו' פי'
אתה הראת פעם אחד כדי לדעת אח"כ אותך בשכל תמיד שהוי' הוא המהוה
כל העולמות הוא ג"כ אלקיך בחי' מל' כנ"ל וזהו וידעת היום כו' ידיעה
ברורה לשון התקשרות מעומקא דליבא היום פי' אפי' היום שלא בשעת מ"ת
צריך כי הוי' הוא אלקי' בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד פי' שאין
שום דבר זולתו.

והנה מאיזה סיבה בא לאדם שנופל ממדרגתו הענין הוא שזה בא מחמת
עצבות ומחמת איזה דבר בא העצבות אך הענין הוא שהעצבות הוא

מחמת עבירות כי עבירות מטמטמין לבו של אדם, והעצה לזה להתבונן תמיד א' שעה או לכל הפחות חצי שעה ענין מעמד הר סיני ליקח התבוננות מן התו' בדרך כלל כי דברים פריטים אין אנו בני ידיעה כל כך וגם שאין בנו נשמות ראויים לזה לכן איא רק בדרך כלל וזה נק' כלל דאורייתא. והנה במעמד הר סיני כתיב והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו אלקי' באש ותעל עשנו כו' והענין תמוה איך בא עשן על הר סיני אך הענין דהנה הקליפות שהם נק' קוצים כסוחים והם העמים של כל אדם תאות נפשות וגדלות וכל העמים יהי' כמשרפות סיד. והנה כמו שבמעמד הר סיני בטלו כולם כמ"כ כשהאדם כנ"ל ממילא יוסר העצבות שהוא מחמת לב האבן וזהו ותעל עשנו כעשן הכבשן כמו שעשן הכבשן שהוא מחמת אבנים וזהו הרים כדונג נמסו מלפני ה' כהמס דונג מפני אש יאבודו לרשעים מלפני אלהים פי' כהמס דונג שהוא קשה והוא נמוס כן לב האדם שהוא קשה כאבן לב האבן וכשיחשוב תמיד באחדותו ית' הוא נמס ונעשה רך כמו שריפת סיד כנ"ל וזה עצה על סור מרע אך צריך דבר אחר עם זה דהיינו מלחמה להרגיז יצ"ט על יצה"ר, ואח"כ יעסוק בתו' ויקרא ק"ש שהוא התבוננות באחדותו ית' אבל מקודם צריך להרגיז פי' שיהא יצ"ט שלו בשמחה ויצה"ר שלו במ"ש ולא ח"ו להיפך כמו אדם שרוצה להפיל את חבירו אף שהוא בעל כח יותר אם הוא בעצבות אינו מנצח וע"י זה יהי' בו כח יותר כי התו' נקראת עוז ה' עוז לעמו יתן עוז זו תור'. והנה יש שני בחי' ככל אדם שצריך לישובור אותם יתר ויתרו והם עד רום המעלות בכל עולם ועולם לפי ערכו דהיינו במילי דעלמא ניק' יתר מה שניתוסף בכל יום ויום אף שאינו מבלבל אותו בתו' ותפילה מ"מ ניק' יתר כי בדור המדבר לא הי' גם זה כמאמ' ויתירו האנשי' ממנו עד בוקר וירום תולעים ויבאש, ויתרו הוא מדריגה פחותה מיתר, מיתרונות שלו, דהיינו שעי' עסקות מו"מ מבלבל אותו ותו' ותפילה ובמילי דשמי' יש ג"כ יתר ויתרו יתר הוא שהוא רוצה שיהי' לו לב התלהבות אהוי"ר אבל באמת הוא יתר כי אין זו דרך ה' לעבוד בשביל זה רק אם הולך במע"ט נותנין לו מלמעלה ממילא בדרך מתנה עבודת מתנה אתן את כהונתכם שהוא בחי' רצון וזה נק' כהן און פי' שהוא סוכר שהוא עובד ה' אבל באמת הוא און מלשון שקר או מלשון עצבות כמו אומרו יתר ונק' כהן מדין מחמת שהוא רוצה לעצמו מזה באים ריב והפלגות וזהו מדין מלשון מחלוקת והנה אין דרך החסידים לעבוד בשביל יראת גיהנם כי באמת יראה זו ניקראת יראה רעה. והנה כשהאדם במו"מ ומבלבל אותו בתו' ותפילה וכ"ש אם הוא ירא שלא יהי' לו לחם למחר ח"ו והעצה לזה להתבונן תמיד בפ' המן כי בפ' המן כתיב ולא תותירו ממנו עד בוקר דבר יום ביומו. ולבאר זה מפני מה הי' כן הענין הוא דמשה הי' נוהג אותו שהי' מרכבה לה' ובה' כתיב המחדש בטובו בכל יום תמיד כו' פי' שכל יום בורא

עולם מחדש מאין מזמן מיום כן צריך כאו"א להתנהג עד"ז דהיינו שלא לדאוג מיום אל יום רק ברוך ה' יום יום כמו דאיתא בגמ' ולדבקה בו וכי אפשר להדבק בשכינה אלא הדבק במידותיו כו', וזהו מדתו של ה' המחדש בטובו בכל וכו' ומי שאינו לו התבוננות מפרשת המן יתבונן אל דרך אחרת ממה נפשך אם אני רוצה להניח א"ע מכל וכל אזי אין לי ג"כ דאגת פרנסה ואם איני רוצה לילך ממני אזי יש לי דאגה גדולה מזו דהיינו דאגת גהינם שאפי' עונש גשמי רע ביותר ומכש"כ שהוא גבוה בשישים מדריגות נגד אש ואם היו אומרים לאדם שלא יאכל כדי לצאת מגיהנם בוודאי ה"י מקבל עליו בשמחה גדולה ועצה על עשה טוב ג"כ על דעת זה דהיינו מחמת שאין אנו בעלי מוחות גדולים להיות מונח באחדותו ית' יום ולילה ועוד שהתבוננות שלנו במח' ויש דברים גבוהים מהמח' וכתביב וכל החיים יודוך סלה, לכן צריך לעסוק בתו' דאיתא מיום שחרב בהמ"ק אין להקדב"ה בעולמו אלא כו' כמו הנשמה שהיא מלאה כל הגוף ועיקר שרייתה במוח כמ"כ קודם שחרב בהמ"ק ה"י עיקר שרייתה בק"ק ומשם מתפשט לכל העולם שהוא ממכ"ע עכשיו שחרב בהמ"ק אין להקדב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה ששורה בצירופי אותיות אחדותו ית' וילמוד שני שעות ויתבונן עוד כנ"ל וישמח מזה שברגע א' בא לאותו מדריגה שעבדו בני רד"ו שנה בחומר ובלבינים עד שבאו למעמד הר סיני וזה הוא שמחה של ישמח ישראל בעושו, ואעפ"י שיש אנשים שאין להם נחת מהתבוננות הזאת כי אומרים שאפי' נשים יודעים זאת אך באמת הוא מחמת שהם נחשבים בעיניהם ליש ואחדותו ית' אינו נחשב בעיניו לכלום וכן יעשה מצות עד"ז דהיינו שרמ"ח מצות הם רמ"ח אברים של אדם מתפשט הנשמה כמ"כ בכל מצוה שורה אחדות ית' ולכן נק' חסד דרועא ימינה כו' וכללתא דמילתא להניח א"ע מכל וכל ולהיות רק בשמחה וד"ל.

והר' סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו כו' ויעל עשנו כעשן הכבשן, הנה עשן ר"ת עולם שנה נפש כי בעת מ"ת נכללו בחי' עולם שנה בעשן עד"מ כששורפיו עץ גשמי יוצא העשן והוא כי לפי שהעץ מורכב מד' יסודות ארמ"ע וע"כ ע"י השריפה בעץ נתפרדו היסודות המורכבים ונשאר רק העפר שהוא עצמי ע"כ יוצא העשן. ועד"ז למעלה יש ג"כ ד' יסודות, והוא עולמות אבי"ע כי אצי' הוא בחי' אש טבעו להסתלק ולעלות למעלה משא"כ העפר למטה כי העפר כבדת וכן המים טבעו שירד מגבוה לנמוך כמ"כ למעלה עולם האצי' הוא בחי' אש שנכלל בבחי' ביטול לאוא"ס ב"ה

ובחי' הג' יסודות רומ"ע הוא עולמות ב"ע וזהו עשן. והנה בשעת מ"ת כתי' והר סיני עשן שנכללו העש"נ בעשן כי עד"מ בהר סיני לא הי' שם עצים ואילנות כ"א עפר לבד וא"כ מהיכן הי' העשן כי רק יסוד העפר בלבד שנשרף לא הי' צריך להיות עשן. והענין שהעשן הוא ביטול של עש"נ שנכלל למעלה בעשן מפני אשר ירד עליו ה' באש, והנה צ"ל איך שבחי' נפש שהוא אלקות נכלל למעלה. אך הענין כי מה שקוראים למעלה נפש אינו קאי על עצמיות אוא"ס ב"ה כ"א נפש היא רק התפשטות החיות אלקי שנמשך בנבראים וכמו עד"מ באדם הנה יש נפש ונשמה כי הנשמה נק' עצם הנשמה ונפש היא התפשטות החיות של הנשמה בגוף האדם וע"כ מצינו שגם הגוף לפעמים נק' בשם נפש וכמ"ש ונפש כי תחטא שקאי על הגוף או כי הדם הוא הנפש דאיך היא כן כ"א שקאי על התפשטות כח החיוני שנמשך מהנשמה בגוף שהיא היא המתלבש בחום הטבעי אשר שורה בהדם עוד ראי' מן הגילגולים שע"י איזה חטא תתגלגל הנשמה של האדם בבהמה והרי אנו רואים שעכ"ז שהבהמה נשארת בהמה והרי הנשמה היא בעלת שכל וא"כ האיך היא מגולגלת בבהמה, אך הענין שהיא כחי' התפשטות הכחות שכל וראי' כל זה אינו מתגלה בבהמה וע"כ הבהמה היא על אופנה הראשון היוצא מכל זה שנפש הוא רק התפשטות החיות ולא העצמיות וזהו מה שבחי' נפש שהיא התפשטות החיות אלקי נכלל למעלה בשעת מ"ת בבחי' עשן וזהו והר סיני עשן כו'. ועתה צ"ל ויעל עשנו כעשן הכבשן דהנה כתיב והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק ואיתא בגמ' החיות רצוא ושוב כאור היוצא מפי הכבשן וצ"ל מהו הפי' כאור היוצא מפי הכבשן הנה צ"ל תחילה ענין רצוא ושוב של החיות דהנה כתי' ודמות על ראשי החיות כעין הקרח כי הנה יש ב' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע ממכ"ע הוא האור והחיות אלקי המתפשט בתוך העולמות וכמ"ש בראשית ברא אלקים הוא שיתלבש בתוך העולמות כמו כח הפועל בנפעל שהאומן עושה כלי הרי כחו נתלבש בתוך הכלי אבל בחי' סוכ"ע שאינו מתלבש כלל בעולמות כי הנה כתי' אני הוי' לא שניתי קודם שנבה"ע ואחר שנבה"ע והרי קודם שנבה"ע לא הי' התלבשות ואחר שנבה"ע יש התלבשות, אך הענין דשורש התלבשות היא רק מבחי' ממכ"ע אבל סוכ"ע אינו מתלבש וזהו יהללו שם הוי' כי הוא צוה ונבראו לשון ממילא כי בהבריאה נזכר רק שם אלקים וע"כ בראשית ברא שהוא כח הפועל בנפעל אבל בשם הוי' כתי' כי הוא צוה ונבראו לשון ממילא כו'.

והנה על ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא ענין הרקיע הוא להעלים ולהסתיר על התגלות שם הוי' כי הנה כתי' יהי רקיע כו' ויהי מבדיל בין מים למים כי מים הוא בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן אשר שם הוא בבחי' אלקות בבחי' איהו וחייהו חד איהו וגרמוהי חד, אך ומשם יפרד

והי' לדי' ראשים התחלקות ד' מחנות שכינה כ"א היה הכל על אופן הראשון הי' ביטול במציאות כו', וזהו ענין רקיע המפסיק כו' כ"א היה הכל נמשך באופן זה היה ביטול בנבראים ולא היה יכול להיות נבראים נפרדים ע"כ הרקיע מפסיק ומבדיל בין מים למים וזהו רקיע כעין הקרח כי קרח הוא מים רק דאגלידא מיא בבחי' צמצום וע"ד משלי שלמה שעם היות ששלמה המלך הליבש בזה חכמה רבה ונפלאה עכ"ז למי שאינו מבין השכל ידמה לו שדברים פשוטים הם כו'. ועד"ז רקיע כעין הקרח כדי שיהי' נבראים, אמנם עכ"ז החיות יש בהם רצוא ושוב, וזהו והחיות בוערות כמראה הלפידים בוערות הוא לא הבחי' שעל הקרח דהיינו שמגביהים ראשיהם מעל הרקיע שרוצים להכלל בבחי' סוכ"ע. אך והחיות רצוא ושוב שאחר הרצוא הוא תיכף שוב כי אם לא כן היו מתנטלים והנה והחיות רצוא ושוב כאור היוצא מפי הכבשן כי איתא בזוהר דאית חיון תתאין ואית חיון עילאין ובחי' הביטול דחיון עילאין נק' היוצא מפי הכבשן כי כבשן הוא כדאיתא בגמ' חזרת כבשונות שמעביר גועל הכלים פי' שעושה ביטול ולא ביטול היש כ"א ביטול במציאות וזהו לשון כבשונו של עולם סתרו של עולם ישת חושך סתרו וזה סיפר יחזקאל הגם שבעצמו לא השיג זה והוא איך שגם במרכבה דחיות והנה והחיות ר"ש כאור היוצא מפי הכבשן שגם בחיות יש ג"כ מעין הרו"ש דאור היוצא מפי הכבשן, וזהו ויעל עשנו כעשן הכבשן כי הנה כתיב מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן מקוטרת כו' ר"ש ב' בחי' עשן והיינו העשן שהיה במזבח החיצון מהקרבתן שהוא ברור ד' יסודות שבבע"ח ויש עוד בחי' עשן שהי' במזבח הפנימי מהקרבת קטורת שהוא עשן דק יותר ונק' עשן הקטורת כי מעולם לא נצחה הרוח את עמוד העשן שהי' מתמר ועולה כמקל וזהו ויעל עשנו כעשן הכבשן דהעשן שהוא ביטול עולם שנה נפש שהי' בשעת מ"ת הי' כעשן הכבשן ולמעלה הוא מה שאמרז"ל מיכאל עומד ומקריב נשמותיהן של צדיקים על גבי המזבח כו'. וזהו דאיתא בגמרא סוכה העשויה ככבשן כי קודם לסוכות היא יוה"כ והנה יוכ"פ כי בענן אראה על הכפורת כו' שהוא מה שכה"ג נכנס לפניו ולפנים בהיכל ק"ק שהוא למעלה ב"כ מענין הקטורת שבמזבח הפנימי כי זה הי' אחת בשנה ובהיכל ק"ק ועדה"ע הוא ברור דתשובה שביוה"כ כי ענין הקטורת הוא בחי' מיכאל כה"ג עומד ומקריב נשמותיהן של צדיקים ע"ג המזבח אבל יום הכיפורים שהיא תשובה היא למעלה מהעליה של צדיקים כי במקום שבע"ת עומדים אין צדיקים כו'. והנה אחר יוה"כ"פ היא סוכות ענני כבוד שאותן המקיפין שע"י ההעלאה דיו"כ הם נמשכו אח"כ בסוכות מלמעלמ"ט כו'. והנה עד"ז כן בתורה אחר העשן והר סיני עשן הנה נמשך אח"כ מלמעלה ג"כ עולם שנה נפש רק שלמעלה היא להיפך שהעולם הוא גבוה מבחי' שנה ושנה הוא גבוה מבחי' נפש כי מלמטלמ"ע הנה עולם החיצונים מקבלים משנה ושנה מנפש שהוא

החיות משאי"כ מלמעלמ"ט הנה עולם גבוה מבחי' שנה כי שנה איתא בזוהר שהן יומין תתאין דאיננו שנה כי שנה הוא לשון שינוי שהוא מקור לזמן אבל עולם הוא בחי' ביטול כו' וע"כ עולם גבוה משנה ושנה מנפש, והנה כשראו ישראל ביטול זה דעשינ אמרו למשה קרב אתה ושמע כי יש ב' בחי' ביטול בחיצוניות וביטול בפנימיות וכמו הביטול שבשבת שיש נשמה יתירה לכאוי"א מישראל ועכ"ז אינם מרגישים הנשמה יתירה משאי"כ ביטול בחיצוניות וכמו שיהי' לעוה"ב שאמרו עולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתי' שיהי' גילוי אלקות בחיצוניות שגם קרביים גשמיים ישיגו כו' וזהו לעולם ירשו ארץ ירושה היא כל החלק כו' שירוש כל מה שיש שם ודימו שיהי' הביטול בחיצוניות ולא יוכלו לקבל גילוי זה ע"כ אמרו למשה קרב אתה ושמע כי משה יכול לקבל גילוי זה בחיצוניות כמ"ש ויהי שם עם ה' לחם לא אכל כו', וזהו ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים רק שמשה היה לו זה רק מ' יום אבל לעתיד לבוא יהי' לעולם כו' אבל כל ישראל לא יכלו לקבל זה. והנה צ"ל מה שייך זה למ"ת והענין כי הנה בעשן יש עוד בחי' דהיינו כח ההמשכה כמו שאנו רואים כי הנה הנר כבוי כשמקריבין אל הנר הדולק ידלק הנר שלמטה ע"י העשן כי העשן ממשיך האור והראה להם שבתו' יש כח זה כי כל הקורא בתו' הקב"ה קורא ושונה כנגדו והענין הוא כי ע"י שהוא קורא ושונה הנה הדיבור יוצא מהבל הלב והלב כלול מהיסודות ארמ"ע והוא יצא בהקול וע"כ הוא כמו העשן שעייז הוא ממשיך האור, וכמו"כ שע"י שקורא ושונה וההבל יוצא עייז ממשיך מלמעלה להיות הקב"ה קורא ושונה כנגדו, וזהו את ה' האמרתה היום להמשיכו ב' בחי' אור כו'. וזהו מה שהעשן היה מתמר כי מעולם לא נצחה הרוח כו' כי בתורה בריח התיכון מבריח מן הקצה כו', והי' קול השופר הולך וחזק מאוד וצריך להבין מה שייך שופר למ"ת, והענין כי שופר הוא כמ"ש מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה כי שופר הוא מיצר מלמטה למעלה והולך ומתרחב משאי"כ מלמעלמ"ט שהמשכה הולך ומתצמצם וע"כ הבקשה ענני במרחב י"ה שיתקבל ההמשכה למטה בבחי' מרחב הרחב פיך ואמלאיהו בד"ת כתיב וע"ד יוצא כברק חיצו שהברק בתחילתו הוא נקודה קטנה ואח"כ מתרחב כו'. והנה כ"ז נעשה ע"י הביטול שלהם בבחי' הר סיני עשן כו' כי בתורה יש ג"כ רוי"ש כו' ועייז נעשה אח"כ להיות קול השופר הולך וחזק שיתקבל הגילוי למטה בבחי' מרחב.

משה ידבר והאלקים יעננו בקול בקולו של משה ולהבין ההפרש בין אברהם שגם הוא קיים כל התורה כולה עד שלא נתנה כו' כמארז"ל ע"פ עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתו כו' לבין משה שנתן התורה הנה אב רם היא החכמה שנק' אב שהיא בחי' הראשית וביאור הדברי' הנה עבודת אברהם הי' להמשיך אורות בכלים דאצי' וכמארז"ל בת הי' לאברהם ובכל שמה שהיא בחי' מל' שהמשיך לה אורות עליונים והיינו ג"ח שלו אמנם לא המשיך רק באצי' אבל לא בבי"ע אבל משה ממשיך אורות עליונים גם בבי"ע ע"י התורה שנק' תורת משה והטעם יובן ע"ד אמרם בס' זוהר אברהם אברהם פסיק טעמא בגווייהו משה משה לא פסיק טעמא כו' כי הנה ידוע דבין אצי' לבי"ע יש פרסא ומסך המסתיר אור האצי' מבלתי יאיר כמו שהוא בבי"ע שנק' דרך כללות עולם הנפרדים משא"כ אצי' נק' אחדות ופי' אצי' יש בו ב' פירושי' ושניהם עולים בקנה א' מענין ויאצל מן הרוח כו' שהוא ענין הפרשה שנפרש הארה ממרע"ה להעי' זקנים והב' מענין אצלו שהוא פי' סמוך לו והענין שיש הפרש בין ענין פרישה לענין הבדל וחילוק מהחילוקי' שמחלקים וחותכים הדבר הזה נבדל ממהותו לגמרי מן הדבר שנחתך משם ואין לו שום צד חבור אלי' והי' דוגמת הזורק אבן בידו שכח היד המוליך את האבן גם שנלקח מהכח שביד עכ"ז נתפרד ממנו ונתלבש על האבן להוליכו ואין לו חבור וקשור לעצם כח היד אבל ענין הפרשה הוא הכח שמתגלה ממקורו בלתי מובדל ממנו לגמרי אלא שמתגלה בבחי' גילוי מבלתי יתעלם והי' כמו הכותב בידו על הניר או מצייר איזה צורה שהכח היורד מהיד לכתוב ולצייר מקושר הוא עם עצמיות כח היד שהרי היד יכול להוליך ולעשות הצורה והכתב כמו שירצה ואלו הי' הכח שמוציא מופרד ממנה לא הי' מתנהג ע"י וכמו שאין להיד שום בחירה אחר שזרקה האבן שיוגבה למעלה או ירד למטה שלא יוכל לשאתי' אח"כ מכמו שנזרק ממנו פ"א והיינו לפי שהכח של האבן נפרד ממנו ואינו כמו במשל הכתיבה הנ"ל לכך אצי' נק' גילוי ההעלם דעצמיות א"ס ואינו גילוי זה מקושר ומחובר לעצמיותו אלא שהוא מה שהעצמות מתגלה מפני כך נק' אצי' א"ס היותו סמוך לו משא"כ בי"ע הם מופרדים ממש ואין להם קישור וחיבור כלל וזהו

אב רם היא: בבוך 1213 אברהם הוא אב רם והיא.

להע: שם להעיר לעי'.

מהחילוק: שם שהחילוק הוא.

שמוציא: שם שמצייר.

לשאת: בבוך 392 לשנות.

לכך: בבוך 1213 וכי'.

ואינו: שם ואמנם.

א"ס: שם ע"ש.

בחי' מל' שבמל' כי מל' הוא בחי' התגלות כי האותיות מגלים את השכל ומל' שבמל' הוא התגלות דהתגלות דהיינו כח שיצא בדרך פרוד כנ"ל וע"כ עיקר הסיבה שבי"ע הם נפרדים ממש הוא לפי שהשפע מגיע עליהם מבחי' מל' שבמל' דוקא כידוע.

והנה בוהר המשיל ע"ס דאצי' לעשר ספירות הנמשכין מן הנהר וכמ"ש מעין דא יו"ד עביד חפירא רברבא וקרא גרמי' בה מבין כו' שהוא הפרש בין ע"ס דאצי' לע"ס דבי"ע שע"ס דאצי' נמשלו לחפירות הנמשכין מן הנהר שמי הנהר נמשכין ויורדים בתמידות לתוכן שיש להם חבור וקשר עמה כו' וכמ"ש דעביד חפירא רברבא מן אותו המעיין כו' אבל ע"ס דבריאה י"ל נמשלו לחפירה מבריכה שאין לה חבור עם הנהר עתה רק פעם א' הוא שנמשך מן הנהר ועשו בריכה ואח"כ נסתמו בלי יגיעו וירדו תוך אותה הבריכה והיינו מטעם הנ"ל לפי שיש פרסה ומסך בין אצי' לבי"ע שנתעלם אור האצי' ואינו יורד בבי"ע רק בדרך הגשמה גדולה שלא הי' כן תחילה והוא מאור התולדה בלבד ולא אור העצמות וע"כ נק' יש מאין כידוע וכו' שמקבלין מן בחי' מל' שבמל' בלבד אבל האצי' גם שאינו רק הארה מעצמותו יהי' איך שיהי' עכ"פ הארה זו מקושרת במקורה בתמידית כנ"ל וזהו הטעם שאמרו בע"ח בכוונת בא"י כו' שהוא להוסיף אורות שבאצי' והיינו כי עיקר הוספות האור בתוספות ברכה שלא הי' כן בתחילה כידוע דיש שינוי בין שבת למו"ש כו' אינן אלא באצי' שהוא מקושר ומחובר עם העצמיות שייך לומר שם שמקבל שפע בתמידי' שהרי נמשל לחפירה שאינה מופסקת מן הנהר כנ"ל ע"כ יתכן שם ענין הוספה ומיעוט כו' אבל בבי"ע מאחר שנפרדו לגמרי וכדוגמת החפירה שנפסקת מן הנהר שלא יתכן שיגיע אלי' שפע מן הנהר אחר שיש הפסק ביניהם א"כ היתכנ' לומר בהם ענין הוספה ומיעוט כי כבר נפרדו ואין בהם רק כמו שנחצבו תחילה בלתי גרעון והוספה כו' וד"ל.

עליהם: שם אליהם.

ספירות: שם חפירות.

י"ל: שם יצירה עשי'.

מבריכה: שם ובריכה.

למו"ש: שם ליו"ט.

היתכן: שם לא יתכן.

וד"ל: שם נוסף והנה גידול זה והוספת אורות באצי' עשה זה אברהם.

וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר מלמד שאמר הקב"ה כל ה' דברות בדיבור א' מה שא"א לאדם לאמר כן א"כ מת"ל עוד אנוכי ולא יהי' לך שחזר ופי' כל דיבור ודיבור בפ"ע וארז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ס' רבוא מלאכי השרת וקשרו לכ"א מישראל ב' כתרים א' כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע וגו', וארז"ל בחורב טענו ובחורב פרקו אמר ר"י וכולן זכה משה ונטלן אמר רבי אליעזר בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה ב"ק ואמרה מי גילה לבני רז זה שמה"ש משתמשין בו דכתיב ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושה דברו לשמוע לקול דברו ברישא עושה והדר לשמוע. עוד שם מאמר רבא לההוא מינאה דקאמר ל"י עמא פזיזה דקדמיתו פומיכו לאודניכו אכתי בפחזיתייכו קיימו ברישא איבעי לכו לשמוע אי מציתי קבליתו כו'. א"ל כתיב תומת ישרים תנחם וגו'. והנה אמרז"ל באורייתא ברא קוב"ה עלמא פי' התרגום ירושלמי בראשית ברא בחכמתא ברא. והנה ענין הבריאה פירשו רז"ל בצחות לשונם דבריהם דברי אלקים חיים באמרם קודם שברא קוב"ה את העולם ה' הוא ושמי בלבד ומאור לבושו ברא את העולם כהדין קמצא דלבושי' מינ' ובי'. ובכדי להבין זה בדעתו תהומות נבקעו כו' יבקע כשחר כו'. פי' ענין הצמצום והוא כידוע כי א"ס ב"ה צמצם א"ע בכריאת עולמות כמאמר כשעלה ברצונו הפשוט. והנה ענין הצמצומים הוא עלית רצון והאדם מוכיח שנכלל בו כל סדר הבריאה וקודם כניסת המחשבה באותיות ותיבות והבנתה והנה מחשבה משוטטת בלי מצרים וגבולים ואינה מושגת ומשגת אמנם היות ההשגה בכחה כשתרצה ותכניס בגבול אותיות רצונה. שהיא מופשטת מכל גבול אין להשגה שום תפיסא כמו אין ואפס וחושך והוא ענין כתר ואחרי' חכמה ומאין תמצא כי החכמה הוא הצמצום מן ההתפשטות והאין בכדי להכניס המחשבה בגבול אותיות ותיבות ואח"כ ההשגה הרי תחילת התגלות אור ההשגה הוא בצמצום אבל עיקר החיות של אור ההשגה הוא האין והאפס והראי' כשאדם יוצא מענין לענין א"א לו להכניס עצמו עד שמשתומם כשעה חדא וענין השתוממות הוא שיעלה המחשבה אל תחילת שרשה שהוא האין והאפס ואינו חושב כלום עד שאח"כ באפשרו לצמצם מחשבותיו בענין אחר להאיר שם הרי שעיקר אמיתיות כחות וחיות ההשגה הוא האין והאפס הנראה חושך אבל הוא מחמת העדר כח המוגבלים להשיג בלי גבול לכן המחשבה והצימצום הוא ראשית ההתגלות אמנם האין וההתפשטות שקודם הצימצום הוא עיקר האור המאיר בצימצום אם מה אדם ותדעהו בן אנוש ותחשבהו וא"א לאדם לחשוב כ"א ע"י הצמצום פרטי פרטים משאי"כ א"ס ב"ה עילת העילות לפניו נגלו כל תעלומות וסדרי בראשית וכל היותר דק אין

ואפס ומופשט מגבול הוא יותר דבוק בו בעצמיותו בלי שום מלבוש וכל המתגלה יותר המה מלבושים ומסכים המבדילים בין הקודש והנה כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם צמצום שהוא חכמה וברצונו ברא וזהו מאמר בראשית ברא ותרגמו בחוכמתא ברא וכבר נבראו כל ויאמר שבמקרא ברצון הראשון שהרי מתחילה רצה בכל הבריאות והוא מארז"ל בראשון נבראו אבל התגלותם להשגת המככלים לא ה' באפשרות כ"א פרטים פרטי וזהו ויאמר ויאמר אבל ויאמר הראשון הוא ויהי אור שהוא תחלת התגלות הוא האור להשגת המוגבלים שהרי בתחילה חושב הוא להשגתם קודם הצמצום, והנה האור הראשון גנוז הוא לצדיקים לע"ל וגניזותיו הוא בבינה הנק' לע"ל שהרי הצמצום שהוא חכמה מתלבש אח"כ בבינה ודעת ואינו משתמש בהם כ"א הצדיק הפושט צורה בכל עניני מלבושים ההם להשתמש ע"י בעבודת ה' שהוא כדברי ההוא מינא לרבא ברישא איבעי לכו למשמע אי מציתי קבליתו שהוא לשער בנפשו עניני המלבושים והמדות אבל באמת אינו כן כ"א צדיק באמונתו יחי' שהוא החכמה והצמצום בלי שום הבנה לדעת בין טוב לרע ולכן אמרו ברישא נעשה סתם מחמת אמונה ואח"כ נשמע כידוע שענין העשי' תלוי בחכמה כמאמר כולם בחכמה עשית וכמאמר ה' בחכמה יסד ארץ שהוא עשי' ושמיעה תלוי בבינה כמאמר אוזן תבון להי' וכמאמר לב שמוע שהוא הבנה וענין האמונה לא נתן ה' לגויי הארץ אחרי שכולם הולכים בשרירות לבם והבנתם לכן כתיב ומשפטים בל ידעום בלי יחוד ונפרדים הם משאי"כ ישראל קדושים הם כתיב ויאמינו בה' ובתורתו שהוא חכמה הקדושה והקדומה ואחרי האמונה הקודמת תיכף עשי' אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם באמונה והחכמה תחי' בעלי' וכל עיקר מגמתה בעשיות המצוה הגשמיות או בעוסק התורה והתפילה מחמת אמונתו בהם שנשתלשלו מרצונו כי הוא ציוה ויעמוד מעולם לעולם עד שמגיע לע"ל שהוא יחוד אמיתי שהוא מקום השמיעה כמאמר השמיעי לי שהוא לשון יחיד כמאמר וישמע שאל את העם שהוא לשון אסיפה ולכן רוצה בעשותה כדי שיגיע לרצונו הפשוט בעשייתו שאמר ונעשה רצונו והוא ד"מ מן השפלי שפליים והפחותים שיש למלך והמה רחוקים מאוד מהמלך אעפ"כ כל עיקר עשיתו פקודת המלך הוא אולי מחמת עשייתם הפחיתות הזה יסתעף שהמה יעלו ויגיעו בתוך מחשבת המלך אחר שאמר ונעשה רצונו וכן הענין במעשה המצות גשמית העיקר הוא להגיע להדביקות והיחוד אמיתי שהוא לב שמוע וזהו נעשה ואח"כ נשמע וזהו ברכו ה' מלאכיו גבורי כח המה הצדיקים עושה דברו כדי לשמוע בקול דברו כידוע שהצדיקים נק' מלאכים ע"י התורה והמצות שנתנו מסיני שהוא סולם מוצב ארצה וראשו

מגיע השמימה והמה עולים ויורדים בו ומייחדים כל העולמות עם החיות המאיר בתוכם וזהו פי' לשמוע בקול דברו שהוא כמו לייחד בחיות דברו כי הקול הוא החיות של הדבור ע"י עשיי' מעשה המצוות כי הבא לטהר מסייעין לו עד שמגיע לאור הראשון ומשתמש בו ליחד כל העולמות שהוא תשובת רבא למינא אנו דמסגינן בשלימותא כתיב בנו תומות ישרים תנחם מן העשי' אל השמיעה שהוא בלב אבל שמיעת האוזן בוודאי תקדים לעשי' כי איך יתכן שום עשי' קודם השמיעה אבל אין זה נק' שמיעה כ"א השמיעה שבנקודת הלב שהוא הלב. שהוא היסוד וההבנה הנק' מלך העולם וזהו קודם שנברא העולם ה' הוא ושמו לבד וענין הוא ושמו הוא א"ס ב"ה ושמו הוא הצמצום שהוא אור הראשון ותחילת ההתגלות בענין שם שהוא להוראת האדם וזהו שהעולם נברא מאור לבושו שהוא הצמצום המאיר והוא מתלבש בו כהדין קמצא דלבושא מיני' ובי' לבד שהרי הרצון הוא הצמצום ובי' הוא וזהו פי' וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר שאמר הקב"ה כל ה' דברות בדיבור אחד שהרי כשעלה ברצונו לברא הנבראים הוא הצמצום והוא הבריאה שכולם בראשון נבראו אבל התגלותם להשגת המקבלים עדיין לא ה' אפשרות והוא שפי' רז"ל מה שא"א לו לאדם לאמר א"כ מה ת"ל אנוכי ולא יהי' לך שהרי הוא הכולל הכל והוא העדר השגה ותירץ שחזר ופי' כי אח"כ בחזירתו מתתא לעילא ויהי' בבחי' נעשה יגיע לנשמע שהוא האחדות והדבקות שאמר ונעשה רצונו וזהו ענין הב' כתררים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע שהוא היחוד אור חוזר וכולן זכה משה שהוא הדעת המחשבה הכל כו' וד"ל.

אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים על הארץ הראך את אשו הגדולה כו' כשהוא על הארץ אז הראך את אשו הגדולה. שויתי הוי"ה לנגדי תמיד כו' להבין זה איך אפשר נקדים לבאר מה דאיתא בזוהר תלת דרגין אינון על אינון דרגא על דרגא וכולא חד אורייתא וקוב"ה וישראל סתים וגליא דהנה כל מעשה בראשית ואף מלאכי מעלה הם בחי' גליא וברוח פיו כל צבאם כי הוא צוה ונבראו אלף אלפים ישמשוני' וריבו' כו' ובכל יום נבראים חדשים לבקרים נתן אצבע בניהם ושרפן והחיות שלהם הוא יראה ואהבה לפני אר"י אל הימין לארבעתם כו' מיכאל באהבה לפני

השור משמאל לארבעתן דא יראה וזהו החיות שלהם בלכתם ילכו וכו'. כללה רבה בעבודת ה' בדרך (שרוצה לילך) שמוליכין ילך לא יבקש דרך אחרת כל הנ"ל הוא בחי' גליא, וסתים הוא בעצמותו לית מחשבה וכו' ואורייתא אוף הכי נמי סתים וגליא דהנה כל מצות הם בחי' גליא אפי' יראה ואהבה אלא שהוא כמו לבוש שבתוכו מתלבש מפנימיות אשר לזה בקשו מלאכי מעלה אשר תנה הודך על השמים וכו' שבשעת מ"ת בשעה שהלכה התורה דרך עולם המלאכים זרחה התפשטות שלה ואמרו תנה מהודך שלא בקשו רק ההוד הגלי' שאינם יכולים להשיג הסתום וחתום והוא סודות וסת' ישראל אוף הם סתים וגליא דהנה ידוע שכל א' משיראל יש בו בחי' סתים שהוא רוצה להדבק בו ית' ואינו רוצה להפרד מאחדותו ית' ואפי' קשב"ק יכול למסור עצמו על ק"ה ולא להפרד מאחדותו אלא שהרע נגבר והטוב סתום ואין אדם עובר כו' וזהו נק' מי בוכים לאפוקי צדיק גמור נק' מי בראשית וזהו מים התחתונים בוכים דייקא בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא אלא שהרע גובר וע"י הסתים שבהם יכולים לקשר א"ע ע"י הסתים שבתורה לסתום שבקוב"ה מה שאין מלאך ושרף יכולים להשיג ושאר מצות מעשיות שעושין הם בחי' גליא וזהו דורות הראשונים עשו תורתן קבע פי'. דבוקן באחדותו ע"י התורה עשו עיקר פי' בסוד פנים ופני ארי' אל הימין ופני השור וכו' ומלאכתן עראי פי' בסוד אחורים כמו שכפאו שד דורות האחרונים עשו להפך וכו' לכן קודם כל תורה ותפלה צריך כאו"א שיהי' מכיר את מקומו כאו"א כפי מעשיו ומחשבותיו כו' ואם אינו רואה בעצמו מעשים רעים יתבונן באהבה ויראה והוא אינו נחשב נגדו לכלום ואף הוא גרוע מכהמה כלום אמר שור כו' שהוא בטל נגד האדם ואע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה ובחשבו זאת בוודאי יבוטל כל תאוותיו כי אין רע שוכן בארץ וזהו שויתי הוי"ה לנגדי תמיד פי' ע"י שם הוי"ה שבתחילה יו"ד שהוא אין ובכדי שלא יפול בעצבות לזה בא אח"כ ה' שיש בו אורך ורוחב פי' ממכ"ע וסוכ"ע ואח"כ יחשוב שיכול להמשיך עליו מלמעלה למטה וזהו וא"ו ואם יאמר איך אפשר שימשיך כ"כ למטה לזה בא אח"כ עוד ה' לאמר מאחר שהוא ממכ"ע וסוכ"ע יכול לבוא אפי' למדריגה קטנה וד"ל.

אנכי ה' אלוקיך וכו' והנה לקיים מצוה זאת בתמידות ואפי' ע"ה שלהכל נתנה תורה ואפי' בבחי' עד ועל הארץ הראך את אשו הגדולה פי' אפי' בבחי' על הארץ וע"ד מאמר רו"ל אף שאש יורדת מן השמים וכו' וכמ"ש בזהר ג' קטירין דא בדא ישראל ואורייתא וקודב"ה והם בחי' סתים וגליא כמו באדם המחשבה ודיבור כן מבשרי אחזה אלוקה שבחי' עצמיותו לית מחשבה תפיסא בי' אבל בחי' דיבורו הם העולמות שנבראו בדבר ה' ומהם נגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו ומי שהוא רוחני יותר רואה עולמות עליונים מעשה ה' כי נורא הוא וכולם מקבלים חיותם בבחי' גליא ע"ד יהללו את שם ה' דהיינו בחי' דבר ה' שבו נבראו והמלאכים אין להם תורה ולא לחם גשמי וניזונים מדו"ר שנגלה להם ומשיגים אותן ע"ד פני שור מהשמאל פי' הפנימיות וחיות של השור הוא מהשמאל בחי' יראה ומשם ממשיך חיות יראה לארבעתן אך כולם מקבלים ממנו והוא העיקר שלהם. וכן עד"מ פני ארי' אל הימין מבחי' אהבה וכולם מקבלים חיות משם ה' הנגלה להם ויש שבחי' אהוי"ר שלהם משי"ב ויש שמתחדשים בכל יום ונותן אצבעו ביניהם ושורפן כו' בחי' אצבע לבד וישראל הם ג"כ סתים וגליא הוא בחי' סדר הטבע מה שאוכלים ושותים ואפילו מה שלומדים ומתפללים הוא בבחי' לגרמיהו ולזה לפעמים לומדים מעט וכן התפלה בעבור שאין מכוונים רק לעצמם והכל הוא מחיות ה' הנגלה להם וזהו אל אשר יהי' שם הרוח ללכת ילכו כו' פי' שלא יסכו לבקש עצה ותחבולה לדעת איך יעבודו רק אל אשר יהי' שם הרוח ללכת כי הכל בידי שמים והוא בחי' גליא שגילה ית' ואת הכל עשה יפה בעתו וע"ד כאשר יהי' האופן כו' כי רוח חי' באופנים ולכן שהוא שם ישר יחזו פנימו כך הזמין לו ית' להיות דרכו בקודש וג"כ בחי' סתים ע"ד דורות הראשונים שעשו תורתן קבע פי' קבע בחי' פנים דהיינו מה שאדם משים לבו וחפצו בזה שעושה מזה עיקר חיותו ועצמותו ועראי הוא בחי' אחוריים דהיינו מה שאדם עושה בע"כ ולבו כל עמו וזהו כפאוד בדרות הראשונים שאכילה ושת"י והולדה היו מצד ההכרח כאלו כפאו שד אבל בדרות האחרונים אמר כי פנו אלי עורף ולא פנים פי' אף שפנו אלי בתורתם ותפלתם הוא בבחי' עורף ולא פנים שהוא בע"כ ואין זה עיקר חפצו שישמח בעבודתו רק שמכריח עצמו לזה. והנה יש בחי' פנים הנ"ל אפילו בקל שבקלים שאינו רוצה להמיר דתו ח"ו שהניצוץ שבו חושק ומתאוה לדבקה בו ית' וע"ד מים תחתונים בוכים אנן בעינן למיהוי קדם מלכא מים נק' צירופי אותיות המח' שיש בחי' מי בראשית שהם מתאחדים ביחודו ית' כאמור עושה בראשית ומים תחתונים הם שנפלו למטה ונפרדו והם בוכים תמיד שרוצים להתאחד קמי' מלכא וע"ז בוכים במר נפשם ועיקר העבודה בבחי' פנים הנ"ל ולא לעבוד לצורך עצמן הן עבור עוה"ז והן עבור עוה"ב רק בבחי' פנים מצד פנים בפנים כו' כי התורה נק' אור ובירידתה דרך עולם

המלאכים נתמלאה אורה וזיווה וחמדו לה המלאכים ולזה אמרו אשר תנה הודך על השמים והוא בחי' התגלות אור התורה שמאירה לכל העולמות שמשגיגים כי כל מלאך מה שאינו משיג וע"ז קטרגו ואמרו מה אנוש כי תזכרנו והתשובה הי' להם שהם אינם יכולים לקבל האור הסתום שבתורה הוא המאמר שבה שהוא בחי' אלוקותו שרוצה לשרות דווקא בתחתונים ולכן על הארץ דהיינו כלומר צירופי אותיות אפי' בתהלים ומעמדות מתאחד עמו ית' פנים בפנים ע"ד ישקני מנשיקות פיהו והיינו במאור שבה שהוא אחד אמת וזהו ועל הארץ שאפי' בבחי' על הארץ יכול הוא להיות אשו הגדולה הם רשפי שלהבת ית' והיינו כשיתכונן היטב שירד מטה מטה דהיינו מי שיודע כמעשיו שהם רעים יודע שהוא גרוע מבהמה שהרי הסוס בטל לגבי אדם ונער קטן נוהג בו לעשות בו כרצונו כי אע"ג דאיהו לא חזי ליי מזליה חזי שפני השור מהשמאל ועליהם כמראה אדם והכל בטלים אצלו ולכן גם הוא בטל לגבי אדם והאדם בעל בחירה ובחר ברע גרוע יותר מבהמה שאינה רוצה א"ע ומי שאינו רואה כמעשיו שום חסרון יראה שהוא למטה מן המלאכים שהמלאכים אין להם תורה כלל ואפי' בחי' גליא ואעפ"כ הם תמיד ביראה ואהבה ולזה קטרגו על האדם והתשובה שאין להם בחי' סתים כ"א בישראל והיינו כשיתכונן היטב בענין הירידה מטה מטה אזי יש בו בחי' סתים שאינו רוצה להיות למטה ומתדבק ע"י התורה בא' האמת והיינו אנוכי מי שהוא סתים מאד מאד ואעפ"כ ה' אלוקיך דהיינו שהיוד מורה על הצמצום שצמצם אלוהותו והה' מורה על התפשטות באורך ודיל.

אנוכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך וגו'. הנה מצווה זו היא תמידית שאין לה זמן וכמ"ש שויתי הוי' לנגדי תמיד ואיך יקיים זה כ"א מלובש בגוף לז"א אשר הוצאתיך וגו' שהפסוק מתרץ בעצמו היינו שתדע אשר הוצאתיך ואז תבין שאפשר הוא לקיים מצוה זו בתמידות ולא ת"ח בלבד כי לא להם בלבד ניתנה התורה אלא לכ"א אעפ"י שירד מטה מטה מאודי וכמ"ש ועל הארץ הראך אשו הגדולה פי' אפי' בבחי' על הארץ שם הראית לדעת אשו

כ"א: בבוכ 170 כל אדם הלא הוא.

שירוד: בבוכ 1157 שירד ממדריגתו.

מאד: בבוכ 170 נוסף כי אתה בחרתנו מכל העמים אפי' מבחי' כל העמים בחר אותנו.

הראך: בבוכ 147 נוסף את.

הראית לדעת: בבוכ 1157 הראך את.

הגדולה וע"ד מ"ש ז"ל אעפ"י שאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, מן ההדיוט דווקא והוא ע"פ מ"ש בזה"ק תלת קשרין מתקשרין כחדא אורייתא וישראלי, וקוב"ה וישראלי כו' דרגין. על דרגין סתים וגלי' כו' פ"י בחי' סתים וגלי' דקוב"ה הנה הוא סדכ"ס לית מחת"ב ונעלם מעין כל וגם כן בחי' גלי' דהיינו מבשרי אחזה אלוה כמו באדם הדיבור שלו הוא בהתגלות ובתוכו מלוכש המחשבה שאינה נראית ונגלית ובתוך המח' כו' כך הוא בנמשל כבי' שאעפ"י שהוא סתום ונעלם מעין כל חי בכחי' עצמו מ"מ גילה אלקותו ע"י וברוח פיו כל צבאם שרואין העולמות עו"ת ומזה נגלה כבוד ה' לעיני כל בשר שמי שהוא מגושם רואה העוה"ז מעשה ה' ומי שהוא רוחני יותר רואה עולמות עליונים מעשי ה' כי נורא הוא וכולם מקבלים חיותם מבחי' גילוי כמ"ש הללוהו כל מלאכיו כו' יהללו את שם ה' בחי' שם לבד דהיינו רוח פיו ית' ומזה מקבלים חיות כל העולמות והמלאכים אין להם תורה ולא לחם גשמי וזוונים מבחי' דו"ר שנגלה להם ומשיגים אותו כדכתיב פני השור מהשמאל לארבעתן פ"י פני הוא מלשון פנימיות וחיות השור שבמרכבה היא מהשמאל מבחי' יראה שנגלה אליו ומשם נמשך חיות ויראה לארבעתן שכולם יש להם בחי' יראה אך כולם מקבלים ממנו והוא העיקר שמקבל מהשמאל וכן עד"ז פני ארי' אל הימין לארבעתן וכולם מקבלים מחיות ה' הנגלה לו שהוא בחי' שם ה' לבד ומה שהם משיגים יראים ממנו ואוהבים וחושקים באו"ר עצומה יש מהם מו' י"ב ויש שבכל יום ויום מתחדשים כאמור יוצר משרתים כו' ונותן אצבעותיו בניהן ושוּרפן כו' בחי' אצבעו לבד כו' וסתים וגלי' דאורייתא שיש בתורה נגלה ונסתר וישראל סתים וגלי' פ"י מה שנגלה לעין כל סדר הנהגה והטבע שישינה בכל הברואים מה שאוכלים ושותים בזה ואפ"י בחי' ישראל שהוא בחי' סדר ועבודת ה' ויראתו מה שלומד ומתפלל בזה הוא מחיות ה' הנגלה בחי' גלי' הנז' כמ"ש אל אשר יהי' שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן פ"י שלא יסוב מדרך זו לדרך אחרת לבקש עצה ותחבולה אחרת לדעת מה יעבוד ה' רק אל אשר יהי' האופן כו' כי רוח החי' באופנים ולכן בכל מקום שהוא שם שמה רוח אלוקים וסבה מאת ה' כי הכל בידי שמים והוא מבחי' גלי' שגלה ית' ואת הכל עשה יפה וכמ"ש כאשר יהי' האופן כי רוח החיות באופנים ולכן בכל

כחדא: בבוך 147, 170 נוסף קודב"ה.

וישראל: בבוך 1157 ליתא.

וקוב"ה וישראל: בבוך 147, 170 ליתא.

דרגין: בבוך 147, 170, 1157 (ויכולא) וכולהו דרגין.

משרתים: בבוך 170, 1157 נוסף ואשר משרתי.

אצבעותיו: בבוך 170 אצבעו.

האופן: בבוך 147, 1157 נוסף בתוך האופן (1157 כו').

החיות: בבוך 147, 170 החי'.

מקום שהוא שם כך הזמין השי"ת ששם ישר יחזו פנימו לראות דרכו בקודש וג"כ בחי' סתים דהנה אי' בגמרא דורות הראשונים עשו תורתן קבעי דורות האחרונים כו"י וענין קבעי הוא בחי' פנים ועיקר דהיינו מה שהאדם משימ כל לבו ושכלו בזה וכל חפצו ומגמתו בזה כי זהו כל עצמיותו שעושה מזה עיקר וזה עיקר חיותו ועראי הוא בחי' אחוריים דהיינו מה שהאדם עושה בע"כ ולבו כל עמו ולכן דורות הראשונים אעפ"י שאכל ושתו והולידו בנים ובנות מ"מ ה' זה אצלם בדרך עראי דהיינו מצד ההכרח כאלו כפאו ש"ד ועיקר חפצם ותשוקתם ה' בתורה ועבודת ה' ועל ההיפוך נאמר כי פנו אלי עורף פ"י אעפ"י שפנו אלי דהיינו שלומדים ומתפללים מ"מ אין זה כ"א בחי' עורף שהוא מצד ההכרח שאין זה עיקר רצונו וחפצו רק שמכריח א"ע לזה והנה יש בחי' פנים הנ"ל בלב כאו"א מישראל אפי' קש"ב"ק שחושק ומתאוה לדבקה בו ית' כמוי שאינו רוצה להמיר דתו כ"י אפי' הוא קש"ב"ק מ"מ הניצוץ. שלו חושק ומתאוה לדבקה בו ית' וזהו מים תחתונים בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא מים נק' צירופי' אותיות המחשבה שיש בחי' מי בראשית שהם מתאחדים ביחודו ית' כמאמר עושה בראשית ומים תחתונים הם שנפלו מטה מטה ונפרדו משם והם מי' בוכין שבוכים תמיד וחושקים לעלות ולהתאחד קמי' מלכא שאינם רוצים להיות נפרדים ותחתונים וע"ז בוכים במר נפשם וזהו כל עיקר עבודת האדם שיעשה בחפץ הניצוץ להתאחד בה' בבחי' פנים הנזכר ולא יתרצה במה שעובד לעצמו דהיינו שירצה להיות צדיק או עובד דהיינו בבחי' מה שהוא משיג הו בעוה"ז או בעוה"ב כו' אין זאת עבודת אמת ועד ארגיעה לשון שקר ולכן פעמים שהוא מקצר בעבודתו מחמת שהוא אינו רואה רק על עצמו ועל ה' הוא שוכח וזהו מבחי' גילי' שהוא בחי' עורף הנ"ל ועיקר העבודה הוא בבחי' סתים מה שיש בלב כאו"א חפצו בבחי' פנים הנ"ל והיינו כמ"ש פנים בפנים דיבר ה' עמנו כי הנה התורה נק' אור שזה בקשו המלאכים כי התורה ברדתה דרך עולם המלאכים נתמלה שם אורה וזיוה וחמדה מאוד לזה אמרו אשר תנה

קבע: בבוך 147, 170 נוסף ומלאכתו עראי.

כו': בבוך 147, 170 עשו מלאכתו קבע ותורתו עראי.

קבע: בבוך 147 (ועד"ז 1157) נוסף ועראי הוא קבע הוא.

בזה . . . חיותו: בבוך 1157 כי זה כל עניינו והוא עצמיות לו ועיקר עשייתו וחיותו.

מישראל: בבוך 1157 נוסף בהסתר.

שחושק . . . כמו: בבוך 1157 כשם.

כך: בבוך 1157 נוסף הוא חושק ומתאוה לדבקה בו ית'.

הניצוץ: בבוך 147 נוסף אלהות.

חושק . . . ית': בבוך 1157 כו'.

רואה: בבוך 1157 רוצה.

על עצמו: בבוך 170, 1157 א"ע.

הדרך על השמים וזהו בחי' התגלות התורה ואורה המאיר לעולמים שמשיגים כי כל מלאך מה שאינו משיג כו' וע"ז קטרגו על האדם ואמרו מה אנוש כו' וזאת התשובה אשר השיב להם כי יש בחי' סתים וגלי' בתורה ומה שהוא בחי' סתים אינם יכולים לקבל כו' והנה הסתים הוא המאור שבה שהוא בחי' אלקות השורה בתורה ולכן אפי' ע"ה כשלומד צירופי אותיות התורה הן בתהלים או מעמדות מתאחד עמו ית' פב"פ כמ"ש ישקני מנשיקות פיהו והיינו במאור שבה שהוא אחד אמת וזהו ועל הארץ הראך את אשו הגדולה כי אפי' אם הוא בבחי' על הארץ יכול הוא שיהי' לו אישו הגדולה דהיינו רשפי אש שלהבת האהבה רבה והיינו דווקא לכשיתבונן היטיב שהוא מטה מאוד דהיינו מי שיודע במעשיו שהם באמת רעים בגשמי יודע שהוא למטה מאוד אפי' מבחי' בהמה שהרי הסוס הוא בטל לגבי האדם ונער קטן הנוהג בו ברצונו לתת עליו עולו מחמת וכו' ואע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי וכו' שרואה מעשי מרכבה פני השור כו' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' והכל בטלים נגדו ולכן הוא בטל ממציאיתו נגד דמות אדם מפני השגתו זה והאדם הוא בעל בחירה וכיוון שבוחר ברע הרי הוא למטה מהסוס ומי שאינו רואה במעשיו שום חסרון יראה שהוא למטה שהרי המלאכים אין להם תורה אפי' בחי' גלי' שלה לא ניתנו להם ואעפ"כ הם באהבה ויראהי' רבהי' משי"כ כמ"ש ופני אריי' אל הימין כו' שהם מחנה מיכאל הוא ממשיך אהבה אל כל הימיו' והאדם שיש לו התורה ואעפ"כ אין להם יראה ואהבה שבבחי' גלי' דהמלאכים שהם בלא התורה ואעפ"כ יראתם ואהבתם גדולה עולם מהכיל ולזה קטרגו על האדם כנו' שאמרו מה אנוש כי תזכרנו והתשובה לזה שאין אצלם בחי' סתים כ"א בישראל כו' והיינו לכשיתבונן היטיב ענין הירידה מטה מטה אזי יש בחי' סתים שאינו רוצה להיות למטה כנו' וחושק ומתאוה לדבקה בו ומתדבק ע"י התורה באחד אמת וזהו אנכי וגו' דהיינו אנכי מי שאנוכי שהוא סתים מאוד ואעפ"כ הוא הוי' אלוקיך שהיוד מורה על הצמצום שצמצם אלהותו ואח"כ ה"א שמראה התפשטות באורך ורוחב בו' ואח"כ וי"ו שהוא המשכה ואח"כ ה"א השני' שיהי' עוד אורך ורוחב כו' וככה מעשה האדם שמתחילה ע"י התבוננות הנ"ל יבין שהוא למטה מאוד ומאוד והוא בסוד יוד שהוא צמצום ואח"כ כשיתבונן שאעפ"י שהוא למטה מאוד מ"מ יש בו ניצוץ שמתאוה וחושק לדבקה בו שיש בכ"א מישראל אפי'

והנה . . . הוא: בבוך 1157 כי כל מלאך אינו עובד כ"א לפי השגתו ויכולתו ומה שלמעלה מהשגתו אין לו אבל ישראל סתים וגליא שיש להם בחי' סתים ג"כ ויקבלו ג"כ בחי' סתים שבתורה והוא.

באהבה ויראה: בבוך 170 ביראה ואהבה.

רבה: בבוך 1157 עצומה.

שהם . . . הימין: בבוך 1157 שמתנה מיכאל נקי' פני אריי' ממשיכים אהבה רבה לכל הימנם ואהבתו מעריכות ומתיקות נועם גדלה עולם מהכיל.

בגרוע וקשב"ק שהוא בחי' ה"א הנז"י מאת השי"ת שהוא סוכ"ע וממכ"ע באורך ורוחב כו' הוא בחי' ה"א הנזכר שהוא רחובות הנהר נחלי אמונה בחי' המשכו' אלוקות ואח"כ יכול להמשיך עליו בחי' אלקות כמו וי"ו שבראשו למעלה עב כמו יו"ד ואח"כ כשיורד למטה נעשה דק ומסיים והולך עד כחוט השערה דהיינו שיכול להמשיך אפי' על האדם כשהוא למטה ואח"כ הוא בבחי' צירופי אותיות שזהו בחי' אנוכי הוי' והוא אלקיך פי' שאני שלך שזאת הוי' תהי' אלקיך ג"כ והיינו דווקא אשר הוצאתיך וגו' פי' דווקא לכשתדע ותכיר אשר הוצאתיך כו' שהי' קודם להוי' כו' כללא דמלתא שמתחילה ידע האדם ויכיר מקומו היטיב שהוא מפחות הערך מאוד שהוא בבחי' יו"ד ואח"כ יבין שאעפ"כ יש בחי' מכ"ע באורך ורוחב כו' בחי' ה' עילאה רחובות הנהר ואח"כ ימשיך אלקותו עליו בבחי' וי"ו ואח"כ הוא מבחי' ה' שהוא ע"י צירופי התורה וכן כל מצוות מעשיות ובפרטיות מעשה הצדקה וגו' כמ"ש וזרעתי בארץ וגו' כי גדול יום זירעאל בחי' אל הנזרע שהוא חסד אל כל היום אשר זרוע לצדיק כמ"ש זרעו לכם לצדקה ומחמת זה צימח ומתרבה כו'.

זכור ושמור בדבור אחד נאמרו מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע כו' והוא בחי' העלאות והמשכות כנגד ב' כתרים נעשה ונשמע שהוא ג"כ בחי' העלאות והמשכות כו'. ולהבין זה צריך להבין ענין ב' בחי' שבתות כמארז"ל אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות כהלכתן מיד נגאלין וצריך להבין מהו דייקא שתי שבתות ולא שלש וחמש כו'. אך הענין דקאי על ב' בחי' שבשבת והוא שבת דמעלי שבתא ושבת דיומא וזהו כהלכתן כסדר המשכות והעלאות. כי שבת דמעלי שבתא הוא בחי' העלאת העולמות

היא הנז"י: בבוך 170 ליחא.

כשיחבונן . . . שהוא: בבוך 1157 כשיבין שאעפ"כ השי"ת הוא.

ואח"כ: בבוך 170 בחי' ה' עילאה רחובות הנהר ואח"כ.

בחי': בבוך 170 נוסף הא וזהו.

אלקיך: בבוך 170 אצלך.

דהיינו שיכול . . . ומתרבה: בבוך 1157 שיכול לשכן בתוך האדם כמאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ואח"כ ע"י צירופי אותיות התורה נעשה בחי' ה' התפשטות אורך ורוחב כו' וכן בענין ג"ח ומעשה הצדקה כמ"ש וזרעתי לי בארץ כי גדול יום זירעל והיינו חסד אל כל היום אשר נזרע לצדקה כמ"ש זרעו לכם לצדקה קצרו כי שיצמח ויתרבה וזהו אנכי הוי' אלקיך פי' שהוי' הוא שלך שיכול להיות הוא שלך ממש ע"י אשר הוצאתיך כו' שחזק זה כו'.

המשכות והעלאות: בבוך 1099 המשכות.

ושבתא דיומא הוא בחי' המשכות כו'. וצריך להבין בחי' עליות העולמות שבשבת שהוא כמ"ש שבת וינפש וצריך להבין מהו בחי' שביתה למעלה והלא אין לו גוף ואין לו דמות הגוף ואין לו עמידה ולא ישיבה ולא מלאכה ושביתה.

אך הענין הוא כי בחי' שביתה הוא בחי' עליות העולמות כי בחי' המלאכה הוא בחי' התפשטות מהעצם והשביתה הוא נייחא בהעלאות ההתפשטות. **העצם** ויש ב' בחי' נייחא דגופא ונייחא דרוחא נייחא דגופא הוא בחי' ההתפשטות כוחות גשמיות כמו כח התנועה המתפשט בפעולה בפרטיות כמו בכתיבה ובציור שהוא בחי' התפשטות התנועה. **מעצם** כח התנועה שביד והנה בעת גמר הפעולה הרי נסתלק ונתעלה בבחי' התפשטות אל העצם כמו שהי' וכמו"כ בכל בחי' כוחות גשמיות כמו כח ההילוך שברגל שהוא בחי' התפשטות מהעצם כח ההילוך שברגל וכשעולה. **נתעלה** בחי' ההתפשטות בהעצם שעיקר. השינוי והשביתה הוא בהתפשטות והיינו שבעת שפועל הפעולה בעצם כחו יתפשט ממנו ההתפשטות וכשגמר הפעולה נתעלה בחי' ההתפשטות ליכלל בעצם ואין. שינוי מאחר שגם כח הפעולה לא נמשך בלא בחי' ההתפשטות ליכלל בעצם מהכחי אבל לא העצם כו'.

והנה בחי' נייחא דרוחא הוא בכוחות רוחניות כמו שכל ומדות ג"כ. שם יש בחי' נייחא ושביתה כידוע שיש בחי' כח החכמה והתפשטות החכמה הנק' התפשטות. התחכמות והוא בחי' השכל וסברא פרטית שהשכיל בזה. והוא בחי' התפשטות מהעצם כח היולי להשכיל כל מיני השכלות לאחר שהשכיל הרי נתעלה בחי' התפשטות אל העצם וכמו"כ בבחי' המדות יש בחי' כח מהמדות כמו מדת חסד יש בחי' כח החסד והוא בחי' טבעי הטוב שבעצמותו שהוא בחי' כח כללי להיטיב. הוא בחי' התפשטות מהכח להטבה פרטית ולאחר שפעל הטבה נתעלה בחי' ההתפשטות לעצם טוב ובכאן ג"כ

נייחא . . . ההתפשטות: שם בחי' נייחא והעלאת התפשטות.

התנועה: שם נוסף להתנועה.

וכשעולה: שם וכשעומד.

שעיקר: שם ונמצא שעיקר.

ואין: שם אבל בהעצם אין שום.

כח . . . מהכח: שם בהפעולה לא נמשך כיא בחי' התפשטות מהכח.

ג"כ: שם גם.

התפשטות: שם ליתא.

בזה: שם כבר.

טבע: שם ליתא.

להיטיב: שם ולהיטיב.

השינוי הוא רק בהתפשטות אבל לא בהעצם וכמו"כ למעלה יש בחי' נייחא דגופא ונייחא דרוחא נייחא דגופא הוא בחי' כח הפועל בנפעלים בחי' מלי' דאצי' היורדת להחיות עולמות ב"ע בששת ימי בראשית' וכמאמר שית יומין עלאין כל יומא עביד עבידתי' בחי' מלאכה והם היו"ד מאמרות יום ראשון חסד מאמר יהי אור כו' וכן כולם והוא בחי' התפשטות ובשבת הוא בחי' נייחא הוא בחי' עליות התפשטות המל' בעצמותו כמו שהוא בבחי' אצילות ובחי' נייחא דרוחא הוא בחי' התפשטות עצמות המאציל בנאצלים חכמ' ומבין שהוא ג"כ בחי' ירידה גדולה אצלו והתפשטות הארה בעצמותו ובשבת הוא בחי' נייחא עלי' בעצמותו והוא כמו אדם השוכנת לפעולתו שהשביתה הוא בחי' עליות התפשטות להעצם וכמו"כ למעלה בשבת הוא בחי' נייחא ושכיתה והעלאות ירידות ההתפשטות בעצם כו'. והנה באמת אף בהעצם יש שינוי ושכיתה והיא הנותנת כי מאחר שאינו רק בחי' התפשטו' והארה ממנו לא כל עצמותו הרי צריך לצמצם שלא יהי' כי אם בדרך השפעה ולא בערך כל עצמותו ולא כמו פ"י צמצום שבכל מקום היינו שמצמצם שכלו בהשפעה אבל בחי' צמצום דכאן הוא בחי' הסתלקות מכל וכל והוא בחי' עבודה שבששת ימי בראשית' והוא כמשל הרב המשפיע לקטן ממנו בערך אשר אין יכול להשפיע כמו שהוא בעצמותו שצריך לסלק לעצמותו ולא ישאר כי אם לפי שכל המקבל ולאחר גמר ההשפעה הרי חוזר שכלו לאיתנו להיות כמו שהוא בעצמותו נמצא שגם בהעצם יש שינוי. וזהו ההפרש שבין חול לשבת שבחול הוא בחי' עבודה לצמצם עצמותו לצורך השפעות וירידות ההשתלשלות ובשבת שהוא בחי' עליות העולמות שהוא כמו אחר גמר ההשפעה שהוא עליות השכל לעצמותו. וזהו וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד וירא הוא בחי' ראי' בחי' חכמה ואלקי' הוא בחי' צמצום של ששת ימי המעשה להיות רק בחי' חיצוניות החכמ' ובשבת שהוא אחר גמר הפעולה הוא בחי' עליות כל העולמות בבחי' עצם החכמה בבחי' ראי' לעין ולפקח על כל אשר עשה והוא בכל עצם עומק שכלו ולא לפי ערך ההשפעה והוא כמשל אדם העושה איזה פעולה כמו איזה כחי' וצויר שלא נמשך בזה כי אם שכל מצומצם ולפי הפעולה שכל של עשי' ואחר גמר המלאכה יעליהו במוחו לעיין ולפקח אם טוב שהענין הזה הוא בכל שכלו וכמו כן למעלה בחי' שבת הוא בחי' עליות העולמות בבחי' וירא הוא בחי' עיון ופקוח הנ"ל וטוב מאוד הוא בחי' התגלות עצם התענוג ג"כ לא לפי ערך הפעולה כלל

בראשית: שם המעשה.

בנאצלים חכמ: שם ביה בנאצלים ועיס חכים.

ימי בראשית: שם ימ'ה.

יש: שם נוסף בחי'.

כה: שם כלי.

והוא ג"כ ע"ד הנ"ל כי בששת ימי בראשית לא הי' התענוג כי אם בבחי' הפעולה בהשתלשלות ובשבת הוא בחי' התגלות עצם התענוג בחי' תענוג שמעצמותו לא לפי ערך ההשתלשלות והוא כמשל אדם הבונה בנין שבעת שבונה אין לו כי אם תענוג מצומצם לפי הבנין ולאחר שגמר הבנין הרי מתענג בכלל בבחי' עצם התענוג לפי כל עצמותו לא לפי הבנין כללי רק בבחי' ההתגלות עצם התענוג כמו למשל אדם המתענג בשמחת בנו שמתחלה התענוג הוא מחמת בנו ואח"כ נתגלה תענוג עצמותו ויכול להפוך טבעו אם הוא קמצן בטבעו יוותר ביותר כו' וכמו כן למעלה בששת ימי המעשה התענוג מצומצם ומוסתר בבחי' השתלשלות בכל פרט ופרט ובשבת שהוא אחר גמר כל ההשתלשלות וירא אלקים את כל אשר עשה דאו הוא בחי' התגלות עצם התענוג והוא בחי' שבתא דיומא שהוא בחי' ירידות והמשכות התענוג בדרך ירידה מעצמות ומעלי שבתא הוא בחי' עליות שבעצמותו וצריך העיון והפיקוח הנ"ל וזהו כי שמחתני בפעליך ושבתא דיומא הוא בחי' התגלות עצם החכמה והתענוג בדרך ירידה והמשכה מעצמותו כמ"ש וקראת לשבת עונג שהוא בחי' המשכה מלמעלה כו'.

והנה יש עוד בחי' ג' והוא בחי' שבת דלעתיד בחי' מנוחה לחי עולמים. והענין כי גם למעלה יש בחי' ששת ימי המעשה והוא בחי' שית אלפי שנין כי אלף שנים בעיניך כיום וכו' אלף הראשון הוא יום ראשון בחי' חסד כו' ואלף השביעי הוא בחי' שבתא דכולא שבתא מנוחה לחיי עולמים והוא בחי' עוה"ב. ולהבין ההפרש בין שבת דעתה לשבת דלעתיד. כי הנה ארז"ל עוה"ב אין בו אכילה ולא שתי' אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן ונהנין מזיו השכינה וכו' ומה דייקא עוה"ב ולא ג"ע הלא גם שם נהנין מזיו השכינה ואדרבה הלא מבואר ברמב"ם שבעוה"ב יהיו הנשמות בהתלבשות בגוף גשמי רק שיהי' הזדככות החומר כו' אבל ג"ע הוא בחי' נשמות בלא גופים ובודאי השגתם יותר דקה כו'. אך הענין כי באמת יהי' בבחי' עוה"ב הארה יותר גבוה מבחי' ג"ע כי היא הנותנת כי מאחר שגוף גשמי יהנה ויתקיים מזיו השכינה כמו ע"י מאכל גשמי אשר ע"פ ההשתלשלות בודאי א"א לגוף גשמי שיתקיים בלא אכילה ושתי' ומוכרח שהוא הארה מלמעלה מן ההשתלשלות מבחי' עצם העיגול שמעלה ומטה שוין בו ממש וכמו שיוכל להיות הנשמה נהנה מזיו כמו כן ממש יהנה ויחי' הגוף מזיו כי קמ"י שוין ממש שאינו בערך שניהם והיינו כמו למשל שיש קו בעיגול המחבר מעלה

ימי בראשית: שם ימיה.

לל: שם לבד.

שמחתני: שם נוסף ה'.

ומטה של העיגול ומ"מ יש בו מעלה ומטה ולע"ל יתגלה עצם העיגול אשר אין בו בחי' מעלה ומטה כלל וזהו צדיקים יושבים ועטרותיהם כמו עטרה עגולה בחי' עיגול ועשוי' מאבנים טובות גשמי' בחי' דומם ונתונים על הראש והוא מטעם הנ"ל כי שרשו מבחי' עיגול שמעלה ומטה שוין כו"י שהוא מבחי' הקו שיש בו מעלה ומטה לכן לא כל אדם זוכה ואי אפשר להיות כי אם בנשמות בלבד ומתי מספר ח"י אלפין ולפי דעה הא"י רל"ו אלפין לפי הראוי להשיג והיינו לפי שהוא בבחי' השתלשלות משא"כ עוה"ב נאמר כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב חוץ מאותן ד' שמנו חז"ל והיינו מצד ההתגלות בחי' עיגול העליון הנ"ל. וזהו ההפרש שבין שבת דעתה לשבת דלעתיד כי שבת דעתה אף שהוא ג"כ התגלות בחי' עצם התענוג אך שהוא דרך ירידה והמשכה משא"כ בחי' עוה"ב מנוחה לחיי עולמים הוא בחי' התגלות עצם העיגול כמו שהוא בעצמותו כו' ולזאת השבת דעתה הרי אחריה ששת ימי המעשה אחרים והיינו שבחי' השבת והתגלות התענוג הוא בדרך ירידה והמשכה בהשתלשלות משא"כ שבת דלעתיד לא יהי' אחריה ששת ימי המעשה רק מנוחה לחיי עולמים כי אז יהי' התגלות בחי' עצם התענוג לא לפי השתלשלות כלל בחי' שעשועי המלך בעצמותו. והנה גם בעוה"ז יכולים לעורר להמשיך בחי' זו והוא ע"י עשיות המצות דייקא ששרשם ג"כ למעלה מעלה ועל ידי עשיות המצות בבחי' ביטול רצון העליון מעורר למעלה בחי' עצמיות וכמו כן ע"י תשובה מעורר למעלה ג"כ בחי' עצם העיגול והראי' כי עיקר הטעם שכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב הוא מטעם פושעי ישראל מלאים מצות כרימון ומצות צריכות כוונה רק בבחי' ביטול הרצון מעורר גם למעלה בחי' עצמותו משא"כ בג"ע הוא בחי' אלקות והוא מבחי' מצות בכוננת גדולות. כמו תפילין המשכות ד' מוחין חו"ב כו' ואינן מעורר למעלה ג"כ רק בבחי' השגה כו' משא"כ ע"י עשיות המצוה רק בבחי' ביטול רצון ובבחי' תשובה ג"כ מעורר למעלה בחי' עצם העיגול וזהו כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב מטעם פושעי ישראל מלאים מצות כרימון בחי' עשיות המצוה בלבד כו' אשו' כל אדם יוכל לעשות כו'. וזהו ג"כ ענין נעשה ונשמע נשמע הוא בחי' העלאה וביטול רצון ונעשה הוא בחי' המשכה והקדימו נעשה לנשמע שהוא בחי' המשכה קודם העלאה והיינו שהמשיכו מבחי' כי חפץ חסד שהוא ג"כ בחי' חפץ ורצון המשכה בלא העלאה שאז לא הי' עדיין כמו שהוא בבחי' העלאה ומשם המשיכו בחי' נעשה קודם לנשמע ומה שאמרו אח"כ נשמע בחי' העלאה לפי שלא רצו שיהי' המשכה כך בלא

כו': שם נוסף ויושבין ונהניו מזיו אף בגוף גשמי וכו' משא"כ בחי' ג"ע הוא מבחי' בינה שבמלך, ומתי . . . הא"י שם ח"י אלפין לפי שעה (דעת); אחת או.

ומצות: שם נוסף א"ו.

בכוונות גדולות: שם צריכות כוונה.

העלאה רק שהקדימו נעשה לנשמע שיהי' להם כח להמשיך ע"י העלאה בחי' כי חפץ חסד מה שלא היו יכולים להמשיך כך ע"פ השתלשלות בדרך העלאה והמשכה רק ע"י שהקדימו נעשה לנשמע המשיכו שיהי' להם הכח הזה להמשיך ע"י העלאה וזהו ענין מארז"ל שאמר הקב"ה מי גילה רז זה לבני שהקדימו נעשה לנשמע וגילוי רז הוא בחי' התגלות בחי' יסוד שהי' מכוסה ומוסתר בבחי' הצמצום וגילוי ע"י שהקדימו נעשה לנשמע כו'. וזהו זכור ושמור בדבור אחד נאמרו והיינו שהמשיכו כח שיהי' יכולת קודם להגיע ע"י המשכות והעלאות מבחי' כי חפץ חסד והוא כדיבור אחד כח ההעלאה וההמשכה בכל אחד. נמשך להם מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע פה ואוזן הוא בחי' בינה ומל' פה הוא בחי' מל' מל' פה קרינו לה ואוזן בגימטרי' ס"ג עם ה"חי' ס"ג הוא בבינה והיינו שע"י ההשתלשלות לא הי' יכול למשך המשכה זו לא בבינה ולא במל' כו' וד"ל.

שמור וזכור בדבור אחד נאמר. ואמרז"ל מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע ולכאורה הוא פליאה גדולה וכי לאיזה צורך נאמר מאחר שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע. והענין כי הנה בחי' זכור ושמור הוא בחי' העלאות והמשכות זכור לדכורא בחי' המשכת מ"ד ושמור לנוק' בחי' העלאות מ"ן בלשון הזוהר הוא בחי' אתעדל"ע ואתערותא דלתתא רוח אייתי רוח ואמשיך רוח אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף כו' והוא כנגד שני כתרין נעשה ונשמע שאמרו ישראל שהוא בחי' העלאות והמשכות נשמע הוא בחי' ביטול והעלאות נפשו שאמרו נשמע אף שאינו יודע מה שיאמר לו ואפשר שיאמרו לו כנגד רצונו אך שמבטל נפשו ורצונו להאומר לו ונק' העלאה ממהותו, ונעשה הוא בחי' עשיות המצות ונגד זה נאמר להם זכור ושמור כו' הרי זה הוא שנמשך להם כח מלמעלה בבחי' זכור ושמור שהוא העלאות והמשכות שיהי' יכולת בידינו ע"י עשיות המצות לעשות גם כן בחי' העלאות והמשכות כי גם במצות יש ב' בחי' העלאות והמשכות יש מצות שהן רק בחי' המשכות כמו תלמוד תורה והנחת תפילין ובאמת ע"פ השתלשלות אין ערוך כלל שיהי' בחי' התפעלות למעלה מבחי' העלאות הנכראים ובע"ג וגם כן על בחי' המשכה תקשה מאוד

איך יומשך מלמעלה יותר מכפי סדר ההשתלשלות ומוכרח להיות שהוא בחי' הארה והמשכה מלמעלה מבחי' הקו וחוט משם יש יכולת להיות תוספת הארה יותר מכפי סדר ההשתלשלות וכמיש בע"ח שכל עיקר כוונת עשויות המצות הוא להוסיף אורות באצילות תוס' מרובה על העיקר כי העיקר הוא מבחי' קו וחוט והתוס' הוא מבחי' שלמעלה מהקו וחוט ובודאי מאין להם הכח הזה שיעלה בחי' ההעלאה עד למעלה מן הקו אשר אינו בערך ההשתלשלות ואיך יומשך משם. אך הענין הוא שזה הכח הוא שניתנו לישראל בשעת מ"ת בזכור ושמור שיהי' להם הכח בעשויות המצות לעשות בחי' העלאות והמשכות ותוס' האורות והוא כנגד שני כתרים נעשה ונשמע כו' ומטעם זה כאשר יעשה עכ"ם כל המצות לא ימשיך כלום כי אין לו הכח הנ"ל.

והנה כל עיקר כוונת העלאות והמשכות הוא מבחי' כי לא אדם הוא להנחם דמשמע דבחי' אדם הוא מבחי' נחומין ונבין בזה באר היטיב כי הנה מ"ה נק' בחי' אדם והיינו כשיש לו שכל ומדות הנה אז הוא בודאי בבחי' ואנחנו שבודאי יתהפך תמיד מחסד לדין ומדין לחסד ע"פ השכל בהתהפכות ממש והיינו אם נתפשט כבר לחסד אם יתחייב לו לשנוא תיכף ומיד ישכיל שכל של דין וחוב ומתהפך בלבבו מחסד לדין וכן להיפוך נמצא שיכול להתהפך תמיד משעה לשעה ע"פ הטעם והשכל וכמו כן למעלה בבחי' מדות דאצילות כתיב ויתעצב אל לבו בדור המבול שחטאו מאוד נאמר ויתעצב נחמתי כי עשיתי מחמת טעם החטא ואחי"כ נאמר לא אוסיף עוד לקלל כי יצר לב האדם כו' והיינו ממש שמצא טעם ושכל אחר נתהפך מדין לחסד והיינו מפני שהמדות מתהוין על פי השכל והטעם לכן מתהפך תמיד והנה ג"כ בחי' מל' נק' אדם תתאה ובחי' ז"א דאצילות נק' ג"כ אדם ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וכמים הפנים לפנים כן לב האדם כו' והיינו שעיקר העלאות מבחי' אדם לבחי' כי לא אדם תלוי בבחי' אדם תתאה וממילא נתעלה בחי' ז"א. והנה בחי' חכמה לגבי מדות נק' לכאורה בחי' כי לא אדם והיינו שהמדות נולדו מחכמה ומ"מ בהחכמה עצמה אין שום בחי' מדות אבל באמת גם בחי' החכמה נק' בשם אדם וכמאמר הזוהר על מאמר יהי אור אור קדמאה אדם קדמאה והיינו כי בבחי' בינה בודאי נמצא כל בחי' המדות בהתפעלות בהתחלקות ממש ונק' התפעלות השכל ממש לזכות או לחוב רק שהוא בבחי' שכל וזוהר נולדו המדות בלב ואף בבחי' עצם החכמה הרי בודאי אינו דומה שכל של זכות לשכל של חוב ונק' ג"כ בחי' אדם והעלי' הוא לבחי' כתר הנק' כי לא אדם לית שמאלא בהאי עתיקא. והנה גם בבחי' הכתר יש בחי' מדות ונק' ימי קדם, טורא חשוכא והם בחי' מדות שבכת"ר כי כתר הוא בחי' רצון ובודאי יש מדות ברצון רצון לזכות ורצון לחוב.

אך הענין שיש חילוק בין פנימיות כתר לחיצוניות אא"ס מלגאו כתר
עילאה מלכר והיינו שבחי' חיצוניות יש מדות ברצון לזכות או לחוב
שהוא רצון פרטי ואף שאין טעם לרצון היינו טעם הגלוי אבל יש טעם
הכמוס ונק' בחי' חכמה שבכתר ולכן יכולים ג"כ להתהפך שאם יהי' טעם
הכמוס לזכות יהי' הרצון לזכות וכשעולה טעם הכמוס להיפוך יהי' הרצון
להיפוך כני' במדות הגלויות ולכן גם בבחי' המדות שבכתר נק' בחי' אדם
להנחם ובחי' כי לא אדם הוא בבחי' פנימית הכתר שהוא בחי' רצון העצמי
והפשוט כי יש ב' בחי' ברצון ותענוג יש בחי' תענוג מורכב היינו שנלקח
מדבר אחד ואינו מעצמותו ויש בחי' רצון העצמי שנלקח מעצמותו ולא
מדבר אחר וכל רצונו ותענוגותיו מלמעלה הוא מבחי' פנימית הכתר ותענוג
עליון הפשוט בתכלית ועל זה קאי כי לא אדם הוא להנחם שאינו יכול להיות
בו שום השתנות והתהפכות ממהות כלל וכלל מאחר שהוא כל עצמותו וכמו
שאי' להפוך בשום אופן רצון האב לבנו בשום טעם ושכל אף שאינו ראוי
כלל והיינו שנלקח מעצמותו ולא ע"י שום טעם וזהו בחי' כי לא אדם שהוא
בחי' פנימית הכתר רצון הפשוט משאי"כ בחי' אדם הוא בחי' הנולד מן
החכמה ששם שייך בחי' אדם ואנחם ע"י שכל וטעם אחר ואף בחי' מדות
שבכתר משתנה ע"פ טעם הכמוס בחי' ע"ס כני' ובחי' כי לא אדם הוא בחי'
פנימית הכתר כו'.

והנה יש עוד הסבר בבחי' אדם שנמצא גם בו בחי' התכללות כי הנה לשון
אדם מלשון אדמה לעליון וגם אדם בגימט' מ"ה ושניהם בקנה אחד
כי הנה במ"ה יש ב' פירושים האחד מ"ה בלי מהות ומציאות דבר מה כלל
וכלל ופירוש הב' מ"ה הוא ממהות ודבר מה רק שהוא דבר בטל כמ"ש
ואנחנו מ"ה בבחי' ביטול המהות ושניהם אמת כי הנה אדם אדמה לעליון
לבחי' עצמיות אא"ס אשר שם נאמר אתה הוא חד ולא בחושבן ולא מכל
אינון מדות כלל היינו שאינם שם אף בבחי' מציאות עשר כלל לפי שאינו אף
בבחי' מקור ההתחלקות.

והנה בחי' אדם התחתון הוא בחי' אדמה לעליון והיינו שגם בבחי' אדם
הוא בחי' מדות ישנו מציאות התכללות להיות אף שנאצל ח"ג בב'
קוין מובדליו מ"מ הם נכללים בהתכללות המדה תמיד ביחד כמ"ש בפרד"ס
שיש צינורות המחברים ב' הקוין יחד להיות נמצא חסד בקו הגבורה בהעלם
וגבורה בקו החסד בהעלם ומטעם זה שבכאור"א נמצא בהעלם זולתו מזה
הטעם יכולים להתכלל בהתכללות גמור היינו אף שנתגלה אור החסד אין
אור הגבורה מנגד לו שלא יכול להתגלות כלל כי אדרבה יכולים להאיר
כאחד ואינם מנגדים זה לזה כלל כי מאחר שבאמת בכל אחד נמצא בהעלם

זולתו גבורה שבחסד חסד שבגבורה מטעם זה בא סיבת ההתכללות ומטעם זה נק' בחי' אדם גימטריא מ"ה כי פי' מ"ה הוא לשון ביטול המהות הוא מצד התכללות שא"א לקרותם בשם מהות דבר מה ותוקף כמו מדת החסד מאחר שגם זולתו אינו מנגד לו מצד ביטולם זה לזה יכול להאיר גם באותו העת ממדות הדין ומה תוקף הוא זה הרי בחי' ההתכללות הוא מצד שאינם אורות תקיפים ומנגדים זה לזה רק בטלים זה לזה וזהו פי' מ"ה לפי פי' הב' ופי' מ"ה הא' הוא מלשון בלי מציאות ומהות כלל הוא מצד בחי' אדמה לעליון בבחי' א"ס מצד בחי' השלימות שבו שמאחר שמתכללים תמיד ואין חסד בלי גבורה וגבורה בלי חסד הרי זה נק' בחי' שלימות משא"כ אם לא הי' נמצא בהם שום בחי' התכללות הרי זה בודאי חסרון השלימות. והנה מצד בחי' ב' המדמות לעליון בחי' התכללותו ושלימותו מצד זה נמצא בו גם פי' מ"ה הא' שהוא מלשון בלי מהות כלל בחי' אנת הוא חד ולא מכל אינון מדות כלל כו'.

והנה מחמת בחי' ההתכללות שבו יכול להיות בחי' השתלשלות ברבוי התחלקות מצד בחי' התכללות חסד שבגבורה גבורה שבחסד והוא בחי' עולם התיקון שהוא בחי' התכללות ושלימות ההתחלקות משא"כ עולם התווה שהוא רק בחי' עצמיות לא הי' בו לא בחי' שלימות ולא בחי' התכללות והתחלקות כו'. והנה באדם למטה הוא ג"כ בחי' התכללות מכמה דברים מכל דבר בחי' דצ"ח מצד ששרשו מבחי' התיקון משא"כ כל בחי' דצ"ח הרי הם מובדלים בחיותם וטבעם בבחי' דצ"ח הרי אין עשב דומה לחבירו וא"כ גם למעלה ברוחניות הוא כך כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו' וכן בכל בחי' דומם משונה אבן מאבן וכן חלקי המדינה אינם דומים זה לזה וצריכים זה לזה מצד חסרון השלימות וכמו כן בבחי' הי הרי בודאי כל הבהמות וחיות משונים בטבעם ארי' משור ושור מארי' וכמו"כ בעופות עורב אכזרי ונשר הוא רחמן ואין בנשר שום טבע עורב כלל כו' וכמו"כ בשרשם למעלה פני ארי' ופני שור שבמרכבה אינו דומה חיותם זה לזה כי מצד ששרשם בבחי' עולם התווה ששם בחי' אורות תקיפין בבחי' עצמיות האורות כמו שהן ואינם מתכללים זה עם זה ומצד זה בהשתלשלותם למטה הוא ג"כ באופן זה כו' משא"כ בחי' אדם דלמטה הוא התכללות מכל חלקי דצ"ח עם כל פרטותיהם והראי' לזה שיש עת אשר תתגבר יסוד אחד על חבירו והוא כמו עצלות שהוא התגברות יסוד העפר ומזה הטעם כתיב ויקרא האדם שמות לכל החיות והטעם הוא כי השם הוא לפי החיות שבו והאדם הוא השכיל וידע כל שרש חיותם מאחר שבו ימצא כולם והיינו מפני ששרשו בבחי' התיקון ששם הוא בחי' ההתכללות והתחלקות והנה גם כל כוחותיו וחיותו הוא ג"כ על דרך ואופן בחי' התכללותו אף שכל אבר ואבר

יש לו חיות מיוחדת כמו הלב והכבד ומוח הרי בודאי חיותם מחולקים זה מזה מ"מ יש בו בחי' התכללות מצד גידי ועורקי ההרגשה המערבים ומכללים כל החיות להיות האחד מרגיש כאב חבירו ומקבלים חיותם זה מזה אפילו דקות האברים כמו הראש והרגל הראש מקבל חיות מהרגל והרגל מהראש וכל זה מפני ששרשו מבחי' התיקון ואדם גימ' מ"ה בחי' ביטול והתכללות כו'.

והנה גם בבחי' הזאת מחולקים ג' בחי' אדם והיינו כי בבחי' אדם דז"א דאצילות הכולל שבו הוא בחי' ת"ת והוא בחי' כולל פרטי שאינו כולל רק חו"ב וכן בבחי' אדם קדמאה בבחי' חו"ב הכולל שבהם הוא בחי' דעת המיוחד חו"ב והוא בחי' הוי"ו שבאל"ף המחבר ב' הקוצין עליון ותחתון שהוא בחי' חסדים דאבא וגבורות דאימא והוא ג"כ בחי' כולל פרטי שאינו יכול ליכלל רק בחי' חו"ב ולא בחי' חו"ג והכולל עליון הוא בחי' פנימיות הכתר הכולל בהשוואה כו' והוא כדוגמת האדם הסוקר בסקירה אחת כל כוחות שכל ומדות והוא הנק' בחי' כי לא אדם והעל"י הוא דייקא ע"י בחי' מרכבה שבכל בחי' אדם כי לכל בחי' אדם יש בחי' מרכבה לעלות על ידו למעלה לבחי' כי לא אדם למעלה מבחי' ההתחלקות בחי' פנימית הכתר כי בחי' אדם התחתון הוא בחי' מל' דאצילות מרכבה שלו הוא בחי' מרכבה דבריאה פני אר"י ופני שור כמ"ש והחיות נושאות את הכסא כסא הוא בחי' מל' דאצילות והחיות בכיטולם מנשאים ומעלים את המל' כו' וע"י מרכבה דוקא יכול לעלות למעלה לבחי' כי לא אדם למעלה מהרוכב עצמו וכמו"כ לבחי' אדם העליון בחי' ז"א דאצילות יש בחי' מרכבה האבות הן הן המרכבה לבחי' מדות דאצילות אברהם מרכבה לבחי' חסד דאצילות וכמ"ש אברהם אוהבי וע"י חסד שלו המשיך מלמעלה בחי' אהבתי אתכם ויצחק מרכבה לבחי' גבורה כמ"ש פחד יצחק כו' וע"י עולה דוקא לבחי' כי לא אדם ודייקא משנתלבשו בגוף גשמי וכשמהפכה עם כוחותיה באלקות אף שהוא בבחי' בהמות כמו בהמה שמדותיה אהוי"ר אינם רק בחי' טבעיות מ"מ שרש בחי' מדות אלה למעלה מבחי' דחילו ורחימו שכליים שהיתה להנשמה קודם בואה לגוף כי בחי' דחילו ורחימו שכליים הוא מחמת טעם והתבוננות בהשגה מושגת במוח השכלתו ואינו מעורר למעלה ג"כ רק בבחי' השגה כו' משא"כ דחילו ורחימו טבעיי אף שהוא רק בבחי' בהמה מצד טבעה מ"מ הם בבחי' עצמיות הנפש ומעורר למעלה ג"כ בבחי' עצמיות א"ס כו' ואף שלכאורה המדות ג"כ נולדו מהשכל והשגה הוא רק דרך מעביר ומראה מקום שהשכל מנהיג ומראה באיזה מקום יתפשטו המדות אבל לא שעצם מציאות ההתפעלות יוליד למציאות השכל אדרבה שרשו למעלה בעצמיות הנפש יותר מהחכמה והשכל וכמו"כ למעלה בחי' מדות דאצילות שרשם גבוה למעלה מבחי' חו"ב אף שע"פ ההשתלשלות המדות נתהוו מבחי' חו"ב

הוא גם כן על דרך מעביר והתגלות והיינו שע"י חו"ב מתגלים המדות וכמבואר במ"א וכמאמר ז"א בעתיקא אחיד ותליא למעלה מבחי' חו"ב המולידו וכמאמר יפה כח הבן מכח האב כו' מכח האב דייקא אף ממקור ושרש החכמה בחי' מו"ס דעתיק אחיד ותליא בחי' פנימית הכתר כו'. וכמו"כ ע"פ העבודה דייקא ע"י בחי' טבעיות המדות מבחי' נפש הבהמיות יוכל לעלות ולעורר מבחי' עצמיות אא"ס בחי' פנימית הכתר יותר למעלה מבחי' דחילו ורחימו שכליים כי באמת גם למטה שרש טבעם הנ"ל הם יותר בעצמיות הנפש יותר מבחי' חו"ב המעורר למעלה ג"כ מבחי' עצמיות כו'. וכמו כן למעלה בבחי' אדם העליון דייקא ע"י בחי' מרכבה שלהם יכולים להגיע לבחי' כי לא אדם. וזהו בחי' זכור ושמור בדבור אחד נאמרו היינו שבעת אף שמעורר למעלה מבחי' עצמיות מ"מ הרי מובדל בחי' העלאה מבחי' המשכה וזכור ושמור בדבור אחד נאמרו העלאה והמשכה כאחת כו' וד"ל.

בעזרה חג השבועות

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר כו'. כתי' ואתה מרום לעולם ה' כי הנה אויבך יאבדו ויתפרדו כו'. הנה ענין הלפידים הוא גחלת לוחשות שהאש מתלהב בה וחוזר ונכבית וחוזר ומתעלה הלהב והוא כמו לחש הדיבור של החי שהחיות של החי מתנענע בבחי' רצוא ושוב שבלא דיבור החיות שלו דומם אעפ"י שיש בו תנועת החי בדמו שבכלי הגוף יותר מבצומח אבל אין זאת עיקר עילוי בחי' החי על הצומח כ"א כאשר יהי בו העלי' והירידה ממטה למעלה ומלמעלה למט' כמו נשימתו שיוצא החיות וחוזר ונכנס שתנועה זו מורה על החיות שהוא מתנענע ממקום למקום היפך הדומם והוא ענין גבורות רוי"ש שעיקרו הוא בבחי' חי שהמדבר יתרון הדעת לכד אבל בבחי' תגבורת החיות אין בו יתרון כ"א במהות הדיבור שהחי בשעה שמדבר הוא עלי' והסתלקות החיות וחוזר ונמשך למטה כנ"ל כמו שלהבת הגחלים כו' וד"ל.

והנה עיקר מהות נפש הטבעית של אדם שהוא התפשטות ממהות הנשמה. היא כגוף כמו שלהבת הגחלת בבחי' רוי"ש כידוע שהדם הוא הנפש בחי' גבורות דוקא עולי' ויורדים כו' אך להיות כי ידוע שכל זיו והתפשטות

ידמה להעצם בכל עניניו מאחר שהוא זיוו והודו כו' לכן ימצא גם באבר א' מן אברי הגוף ג"כ כל ענין טבע נפש הכללית הטבעית דהיינו כמו שכללות התפשטו' הנפש בתוך הגוף הוא בבחי' רצוא ושוב שהוא ריחוק וקירוב הרצוא הוא הכוונן והצמצום ויסתלק החיות ויורחק מן כלי האבר כו' והשוב הוא התפשטות החיות ולהתמשך באורך ורוחב דוקא כו' והרי יש דברי מאכל הממשיכים ומתפשטים החיות תוך אברי הגוף והחיות מקרבם ויש דברי מאכל שירחקם החיות ויכוונן ויצמצם האברים ויסתלק כו' כמו"כ ממש בכל אבר פרטי שממוזג לפי ערכו לבד יהי' בו ג"כ שני בחי' אלו הריחוק והקירוב בחי' רוי"ש שיקרבי חיות אבר היד דבר פלוני וישנא היפוכו עד שיכוונן החיות ויסתלק כו' להיות כי חיות האבר פרטי יצא מחיות הכלל של כל האברים בבחי' זיו והוד וכמו שיש בעצם הנפש הטבעית בחי' רוי"ש כן יהי' אף בהארה פרטיות שנמשכה לאבר פרטי ג"כ בזה האופן ממש כו' וד"ל. משא"כ אלו הי' חיות האבר פרטי בבחי' שינוי המהות לגמרי מן עצם הנפש ולא יהי' אחוז וקשור במקורו הכללי כלל לא הי' הכרח שיהי' בו ג"כ תנועת רוי"ש דוקא אלא בחי' דומם כו'. ועתה יובן למשכיל למעלה בחי' אדם דלתתא הנק' קיסטא דחיותא דמחיה כל הבעלי גבול מאין ליש יהי' בו בחי' רוי"ש דוקא שהרי מחמת זה יש נשימה בכל הנבראים מפני שהחיות אלקות המשפיע אותם מאין ליש כתי' ב' והחיות רוי"ש כמראה הבזק כמו גחלים לוחשות ולהיות כי הוא צלע אחד מצלעותיו כידוע שנק' צלם ודמות כמראה אדם דלעילא בחי' ז"א דאצי' וכמ"ש נעשה אדם דבי"ע בצלמינו כדמותינו כו' וכל זיו והוד ידמה להעצם כנ"ל וידוע שהארת המדות הגלויי' מן הלב שהוא מקורם להדיבור או לכל שייפין כו' הם ג"כ רצוא ושוב שהרי עצם המדות והשכל אינם מתגלים בכלי הלב והמוח רק הם כלולים בעצמיות הנפש ואין מתפשט מהם אלא גילויים שהוא זיום ואורם כידוע ובכל התפשטות זיו ואור יהי' בו בחי' רוי"ש שישכון ויומשך בהכלי ויחזור ויסתלק ויחזור ויומשך כו' והרי נראה בחוש שעיקר ענין הנשימה בלב דוקא להיותו מקור כללי לכל אברי הגוף ונמשכת בבחי' זיו והוד מעצמיות הנפש כו' וד"ל.

ועפ"ז יובן שכאשר יהי' בכבוד דלעילא בחי' מלכותו ית' בחי' רצוא והסתלקות כו' כמ"ש אלקים אל דמי לך, למען יזמך כבוד ולא ידום כידוע כמו"כ יהי' נשימ' החיות מצומצם שבכל נבראים לצאת מנרתק גופם כו' כי כח החיות באופנים בלכת"ה כו' ובבחי' שוב של כללות החיות אלקות כו' יהי' ג"כ בחי' שוב לפרטי פרטי בנבראי' דבי"ע וד"ל. והנה כמו"כ

בנפש האלקית שנמשכה מבחי' פנימיות מל' דאצילות כו' יהי' בה ג"כ בחי' רי"ש כמראה הבזק ובשעת מתן תורה שפסקה הוהמא של נחש הקדמוני מנשמותיהם ולא הי' בהם תערובות הרע והקליפה הגסה להכיר את עצמו דוקא ולא ישכח על עצמותו לעולם כידוע שהוא המונע והמחשיך הארת הרצוא והביטול כמו עדי"מ באברי' הגשמי' ביותר שבאדם יסבבו עליהם חיותם שלא יהי' בהם הביטול והרצוא (וערך השוב הוא לפ"ע הרצוא כידוע וד"ל) מפני חומר הכלי וגסותה כו' כמו"כ בהשתלשלות העולמות ורגליה יורדות מות וחושך הקליפה גסה נדבקת בכלים מכלים שונים לא יהי' בהאור האלקי המהוה אותם כ"כ בחי' ביטול האמיתי אעפ"י שיאמרו שירה אבל יתפסו ליש ודבר בשירותם כידוע והוא מצד הנוגה דאחשיך אנפי כל בריין כו' אבל כשפסקה זוהמת הנחש בחי' ערב רב מן נשמותיהם באו נשמות שלהם בלא תערובות רוח הגסה למקור שרש התהות מאין ליש מבחי' פנימי' מדת מלכותו ית' כידוע לכן הי' בחי' הרצוא שלהם בתכלית העילוי כי כל הקרב אל ה' יותר כו' וזהו כמו שפרחה נשמתו על כל דיבור ודיבור שהי' עדיים ומקורם שדבר ה' הוא בחי' דיבור האדם שבהבל פיו שהוא כמו צורה וחומר וכמ"ש במ"א כמו"כ עשרת הדברים התגלות אותיו' מהות חכ' ית' וכו' וד"ל. וזהו הלפידים של נשמותיהם שקיבלו ממקורם בחי' קול השופר דבר ה' אנוכי ולא יהי' לך שנמשכו מבחי' פנימי' בינה כידוע וד"ל. והנה בשעת התפלגה הנפש האלקית מתלהבת לצאת מנרתק הגוף להיות כי זוהמא של נחש חזרה לידבק בנשמות ישראל וא"א בלי רוח גסה הלא דבר הוא גם בשעת העבודה והביטול עצמו כידוע לכן אדרב' זאת היא העצה להסרת הרע המעורב והמודבק בבחי' עצמיות לא שיבוער ויוסר לגמרי שאין זה בבנוני' כידוע רק שלא יהי' תערובות כ"כ בבחי' עצמי' עד שלא יוכר כלל בין טוב לרע וכל שירבה בשלהבת עזה בלפידים שהוא הרצוא בתכלית אז כל חלק הרע המודבק בנפשו יפרד ויוכר לעצמו שיכיר אז דוקא גודל הפרדו וריחוקו מה' וכי כל עניניו הם רק רוח הבהמה כו' ויוגדלי' הרע בעניו אז דייקא וכשהרצוא אינו כ"כ לא יוגדלי' הרע בעניו כ"כ ולא יתפוס מקום אצלו כלל להיותו מודבק בו והיו לאחדים כמו שאין האדם תופס בחי' עצמיות שלו ליש ודבר כו' וא"כ כל מה שהרצוא בתגבורת יותר יובדל ויתפרד הרע להיותו בפ"ע אף שיהי' בתקפו ובמהותו כמו שהי' רק שאינו מעורב כו' וכידוע משל הביטול במצרף הכסף שע"י הרתיח' דוקא יובדל ויופרד הסיג בפני עצמו וכל שהבישול והרתיחה יותר כן יוצא הסיג יותר מן ההעלם אל הגילוי לדבר מה בפ"ע וד"ל.

וזהו ענין ההר עשן כמו לחלוחי' המים שבעץ יצא ע"י תגבורת השרפה של האש וכל שהאש לא גבר לכלות הלחלוחי' יצא העשן ביותר כו' כמו"כ מי זאת עולה מן המדבר מן רוח הגסה הם הסי' כתמרות עשן וכל שיחלק ויפרד היסודות של האש והמים כן יתמעט העשן כי העשן הוא הכולל ב' הפכים יסוד האש ויסוד המים שבתערובות דוקא ולכן בעצים יבשי' שנהפך יסוד הלחלוחית בערכם ג"כ לחמימות אש ויבשות ימעט בהם העשן וד"ל. ואף גם זאת הנה העשן הוא כלה ונפסד והולך לו באויר השמימה להיות כי אין בו ב' היסודות העצמי' של אש ומים המלוכש בעץ כו' של אש ומים כ"א הפסולת שלהם לבד כו' לכן חוזרים ומסתלקים באויר היסודי כל א' למקורו כו' וד"ל. ועפי"ז יובן למשכיל ענין בפרוח רשעים כמו עשב ענין הפריחה הוא ההכרה והבדלה שיתראה ויתגלה הרע מן התערובות ויהי' בפ"ע ואינו אלא ע"י תגבורת אש הצמאון ביותר או נדמה להם כהר גדול כו' והוא בשביל להשמדם עדי עד שיעקר יניקתם כשהם בתערובות דוקא אבל כשיובדלו ממילא יתבטלו כהנדוף עשן ששרשם מפסולת גבורות עליונות כידוע ואח"כ יוכל להיות השראת א' באחד אתה מרום כידוע שאתה הוא בחי' עלמא דאתגלי' ושיהי' בבחי' מרום אלקי' אל דמי לך קארי תדיר לנהורא עילאה שלמעלה משרש זמן ומקום כידוע, ואין זאת אלא בהסרת המות והחשך שיונקים מבחי' אחריים ואז יהי' כל פרצופה בבחי' אצילות הנק' מרום ונשגב כידוע וד"ל. וכן בפרטיות השגות אלקות שבנשמות ישראל בענין יחודא עילאה ותתאה הנק' אתה ומרום כידוע אינו אלא לאחר תגבורת הרצוא והצמאון דוקא שאז יפרח הרע ויתפרד לעצמו וממילא יאבדו וד"ל.

וזהו וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק כי כל העם רואים את הקולות היינו ישראל עם קרובו שרש נשמותי חלק אלוה ממש אין הדבר השגת אלקות נפלאה מהם לומר רחוקה היא ורמה היא ממנו כו' ואיך יכול בשר ודם להדבק ולהבטל כו' להיותם נמשכים מבחי' פנימי' אלקות כידוע. ועד"מ מי שהורגל לראות בנימוסי המלך לא יהי' הדבר רחוק בעניו כ"כ שינהוג גם הוא כן כו' מצד ההתקרבות שהי' לו בבית המלך כו' משא"כ המרוחק מאד מבית המלך יהי' אצלו ההנהגה בנמוסי המלך מאד רם ונשגב בעניו שלא ימלא לבו לנהוג כן כו' כמו"כ מי שהוא בחי' ערב רב ערבובי' בישא היינו טבע רוח הגסות להתפס דייקא דבר ויש לעולם לא יבטל ממעמדו ומצבו דאפי' בתקופת תמוז קריר' לי' שהוא חמור דקליפ' כמ"ש במ"א וכל מה שיעשה איזה טוב א"א לו בלא שיהי' הוא העושה כו' אז מאד יפלא ויגבה בעניו ענין השגת חכמה דקדושה ראיית השכל בלב ענין התהות מאין ליש

וכל פרטי ההשכלות שיש בחכמת האמת איך יהי' באפשרי שיהי' נתפסים ונחקקים בנקודת הלב כו' והוא מצד עוצם ריחוק נפשו מזה כו' וזהו שיצמדו מרחוק אעפ"י שינועו שהשיגו שהאמת כן הוא ויתפחדו אבל לא שיהי' הדבר נתפס ונחקק בעצמותם כו' אלא כענין רם על כל גוים דקארו ליי' אלהא דאלקייא כו' והם ינועו אבל יצמדו מרחוק בראייתם והשגתם באלקות וכמשארז"ל ראתה שפחה על הים מה שראה יחזקאל הנביא ואעפ"כ שפחה היתה אלא שהי' התגלות אלקות כ"כ עד שהשיגה גם השפחה בשכלה כו' אבל לא שיהי' השגתה נחקקת בעומק נקודת לבה וכמו שיהי' לעתיד ובאר הגוי' במערות צורים ובמחולות עפר מפני התגלות אלקות אפי' בשכלם האנושי' הטבעי ויתפחדו אבל לא שיהי' ההתגלות בתוך תוכם כו' שאין זאת אלא בישראל עם קרובו וכמו ענין הנביאים שראה יחזקאל בנקודת לבו ויצא מכל חושי גופו כו', וזהו וכל העם רואים את הקולות בחי' סוכ"ע כי קול הוא בחי' ויי' כידוע ובדבר ה' שבעשרה מאמרות שהוא הארת השכל באותיות שנברא בהם שמים וארץ דבי"ע הוא אותיות התורה כמ"ש אם לא בריתי כו' וישראל ראו בנקודת לבם ושכלם את הקולות האלו מצד ששרשם מבחי' עצמיות כידוע וכמ"ש ראיתי את אבותיכם לשון ראי' הוא ענין התקרבות שהאבות היו בחי' מרכבה למדותיו ית' ומצד ההתקרבות של האבות יכולים הבנים ג"כ לראות ופרחה נשמתו ונתכללו בהדיבור והקולות האלו וד"ל.

וכל העם רואים את הקולות רואים את הנשמע ושומעים את הנראה כנודע שמיעה נק' הבנה מרחוק כמא' משה שהי' רחוק מארץ אמר ותשמע הארץ וראיה נק' מקרוב ולכן מה שמשגיגים בעניני אלקות איך הוא ממלא כל עלמין כו' נק' בחי' שמיעה מרחוק ה' נראה לי אבל גשמי' העולם הוא לנו בחי' ראי' אבל בעת קבלת התורה שפתח להם כל הרקיעים וראו שאין עוד מלבדו ולית אתר דלא מלי' מיני' השיגו בחי' ראי' בקרוב את הנשמע אצלינו וזהו רואים את הקולות המשכות מדבר הוי' ולכן הוא בעינים באמת מה שנראה לנו עולם כלא שבאמת הם רק דבר הוי' בדבר ה' שמים נעשו ודברו ניצב בשמים לעולם ומהווה בכל רגע תמיד מע"ב והרי הם כאין ממש וזהו שומעים את הנראה שהי' בחי' שמיעה הנראה לנו יש וד"ל.

ומשה ניגש אל הערפל אשר שם אלוקים. וקשה מהו ומשה ניגש הלא מלבד זאת הייתה התגלות אלוקות גדולה וגם מהו שם אלוקים הלא בהר סיני נגלה כזקן מלא רחמים. אך תחילה צריך להקדים ענין מתן תורה הלא האבות קיימו התורה קודם שנתנה. אך הנה ידוע דאיתא בשביל ישראל נברא העולם וזהו רצון הקדום סוף מעשה במחשבה תחילה. אך להבין מהו בשביל ישראל כו'. אך הנה השי"ת ב"ה הוא א"ס בלי גבול ותכלית אין לו תחילה בוודאי ה' יכול לברוא כמה דברים אחרים שלא ה' צריך להשתלשלות העולמות מעילה לעלול כ"כ ולא יהי האדם. שהנה הוא כל יכול ויכול לעשות כמו שחפץ אך מפני שרצון הפשוט ה' שיהי האדם למטה בצורתו הפשוט רמ"ח איברים ושס"ה גידים שבין הכל הוא תרי"ג הוצרך שישתלשלו העולמות כ"כ כמו שהוא עתה.

אך הנה נראה דיש אצל האדם כמה בחי' ממטה למעלה דהיינו דיבור ומעשה ושכל ויותר גבוה מהשכל למעלה וצריך להבין דהנה יש דיבור ובוודאי הדיבור נילקח מהמחשבה דאם הדיבור הוא בלתי המחשבה דהיינו שמדבר דבר זה ומחשב דבר אחר הנה הדיבור ההוא הוא מת שאין לו חיות וג"כ המחשבה בלא מדות אהוי"ר והתפארות מהו מחשב בוודאי מוכרח להיות בהמחשבה מהמדות כי המדות הם ז' ימי הבנין והמדות בלא שכל הם ג"כ בלא חיות כי המדות נלקחת מהשכל שהוא מובן שדבר זה טוב לאהוב אותו ובלא זה ה' שונא אותו, ויש יותר גבוה מהשכל שכיוון שיש שכל יש משכיל ג"כ שכמו שאדם אינו מבין איזה דבר ואח"כ נופל מחשבתו ממילא יש ג"כ משכיל אך הבחי' הנ"ל אינו מושג אפי' האדם בעצמו אינו משיג אותו והוא בחי' הרצון העליון פשוט ואעפ"י שאין השכל מחייבהו הדבר לעשות מ"מ הוא רוצה והוא בחי' קשה עורף דכתיב כי עם קשה עורף הוא וסלחתי כנודע וכמו דאיתא אצל ר"ע זו תורה וזו שכרה והשיב הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה. דהנה נראה בחוש שאפי' קשב"ק יש לו מדה זאת דהיינו קידוש השם שאפי' עושין לו כל יסורים שבעולם אין רצונו ליפרד מא"ס ית' ובאמת הוא רשע גמור ואוהב כל התאוות אך יש זאת בכל בניי אך כהיום בגלות ישנה אני ישינה ולבי ער, אך צריך לעורר את המדה הנ"ל תמיד וזהו כד מבטשין ל' וזהו נק' דפיק בדפיקו בגלותא פתחו לי בדפיקא דילה וזהו נק' בחי' יחידה אחדות ממש ואחדות שרשו עד א"ס ב"ה ואינו רוצה לצאת ובוודאי זהו למעלה מן השכל שבשכל יש התחלקות הדעת דהיינו ישוב הדעת לעשות כך או כך ואין לומר שמחמת שכלו הרחב שהוא משיג אלוהותו ואוהב אותו כ"כ עד שמוסר נפשו בעדו שהוא משיג שהוא טוב לכל ומחי' כל העולמות עליונים ותחתונים וכיוון שאינו רוצה ליקח לו כלום אין חיותו נחשב אצלו ומוסרת נפשו זה אינו יכול להיות מחמת שאין שום שכל

מחייב שהיה הדבר הנ"ל בפועל וזהו ובכל נפשך ובוודאי זהו למעלה מן השכל שיש בכל ישראל.

והנה כשאדם בפ"ע אין צריך לשום דבר אך כשרוצה להבינה איזה דבר לאחר הוא צריך לצמצם א"ע ממחשבתו לקול והקול ג"כ אינו מושג לאותו אחר ואף שבקול יש ג"כ אותיות מ"מ קול פשוט אינו מובן עד שמהקול הוצרך להתפשט ה' מוצאות ומכל מוצא יוצא אותו' עד שנתפשט לכ"ב אותיות ואח"כ ע"י צירופי אותיות אחד עם א' ומהם נעשה תיבות ומבין הדיבור אך המחשבה אינו מושג וכשי"כ למעלה כו'. והנה המשל דומה לנמשל ממש שבא"ס ב"ה יש ג"כ כנוצר והנה כל התהוות עולמות עליונים ותחתונים הוא בחינת דיבור שרצה לגלות כבוד מלכותו למטה והוצרך להשתלשל כ"כ עד שעוה"ז הוא כק בחי' אות ה' אתא קלילא דלית בה מששא וכמו שאדם יכול לדבר כמה אותיות כן א"ס ה' יכול לברוא כמה עולמות בה' וכמ"ש בדיבור שלם וכ"ש מח' אך מפני שהי' צריך להיות בחי' אדם הוצרך להיות כך ההשתלשלות והנה איתא באורייתא ברא קוב"ה עלמא דכתיב ויהי אור נעשה אדם כו' והוא כמבו' שההשתלשלות הי' כדי להיות אדם למטה שכן חייבה חכמתו ית' שישתלשלו העולמות כ"כ כמו שהן כדי שיכול להיות למטה אדם כצורתו כלול מתרי"ג בחי' וא"כ ממילא יש בחי' אדם בכל ד' עולמות אבי"ע וזהו לכבודו בראתו יצרתו אף עשיתו והוא ע"י התורה ובתורה ג"כ כתיב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם הן כו' והן ג"כ ד' בחי' השתלשלות עד שבאה לכלל אמירה והנה להבין מהו לכבודי אך הענין הוא שאפי' יעשה אדם כל התו"מ אפשר שלא יהי' לו שום שכר לעוה"ב דהנה השי"ת לא ברא את האדם רק לכבודו מהו לכבודו שימשיך אלוקות בעולמות וזהו כללות כל התו"מ והוא הנז' שבכל עולם מוכרח להיות משתלשל בחי' אדם כלול מתרי"ג עד כדי שאח"כ למטה יתהווה אדם כצורתנו גשמי מחומר ויהי' בחי' חומר וצורה ומה שלמטה נק' יד הוא למעלה ג"כ נק' יד אך בוודאי הוא כבחי' א' וזהו התרי"ג מצות אך כללות המצות הוא המשכת רצה"ע אף שהוא נגד השכל שישרה אלוקות בעולמות מ"מ ע"י המצות שאמר ונעשה רצונו הן ממשיכים אלוקות.

והנה תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הן תרי"ד הוא כתר בחי' רצון כנודע והם נק' תרי"ד עמודי אור כמו שהעמוד מחבר העלי' והריצפה שבקרקע כן ע"י מצות מחברים רצון א' הפשוט שישרה וישגיח אך פרטי המצות הם כ"א המשכות בפ"ע המיוחדת לאותה מצוה למשל למצות ציצית מיוחד מוחין הללו להמשיך אלוקותו לשרות בעולמות ולתפילין בחי' מוחין מאחרי' מפני שכל מה שיש בכאן הכל נמשך מלמעלה כל רמ"ח אברים

ושס"ה גידים ומה שבכאן יש ג"כ למעלה בבחי' מוחזין הללו למה שבכאן יד
 יש ג"כ למעלה יד והנה למשל כאשר האדם נוטל מים ושופך עליה הנה
 הכלל של דבר שהוא שמקיים רצון הבורא ית' אך הפרט של הדבר זהו
 שלמעלה נשפך בחי' מים שהוא חסד כנודע שפך ג"כ על הבחי' שנק' למעלה
 י"ד ועי"ז הוא ממשיך שפע אלקות בעולמות וזהו יחוד קוב"ה ושכינתו ועי"ז
 דאי' בווהר הק' ששאלו רזא דתפילין והשיבו שהם מרומז בועשה לי מקדש
 ושכנתי בתוכי שכשאדם מניח תפילין וד' פרשיות בתוכם נעשה רתיכין
 לקוב"ה שישכון במוחין שלו במוחין הצריכין ע"י התפילין שקדוש הוא
 ומובדל ושכינה הוא השוכן אותנו, אך מהיכי זכה האדם זה שבאמת הוא
 השפל מכל הנבראים כמאמר כי אתם המעט מכל העמים ממש המעט וכשמו
 כן הוא אפר דם ומרה מטיפה סרוחה אך הענין הוא מי שהוא שפל יותר
 במדריגה יכול להעלות יותר שממילא יש לו שורש יותר גבוה שמחי' אותו
 מחמת שהוא שפל שבלא זה לא הי' יכול לצמצם עצמו למדריגה תחתונה
 כנזכר. וע"כ לא רצו שילך עמהם המלאך מפני שלא ישא לפשעיה' שלא יכול
 לצמצם עצמו למדריגה תחתונה רק השי"ת עצמו מפני שהוא יותר גבוה,
 יכול לצמצם להאיר אפי' למטה כמו במצרים שאמר והעברתי בארץ מצרים
 אני ולא מלאך מחמת שהוא מקום טומאה מאוד ולא הי' יכול לצמצם עצמו
 שום מלאך רק השי"ת בעצמו הנה השי"ת הוא אחדות פשוט ולמעלה מן
 הזמן ואין אצלו עבר והווה ועתיד הכל שוה אני ה' לא שנית אעפ"י שיש
 בזה העולם שינוים במקום וזמן והוא מחמת חסרון המקבלים צריך כך אבל
 באמת למעלה אין שום שינוי הוא תחת כ"ע וסוכי"ע והוא מקומו של עולם
 ולכן גם זה כנ"ל שישאל בבחי' שלהם יותר גבוה מהמצות שיכולין להמשיך
 ע"י עשית המצות אלקות בעולמות וזהו ברכות המצות ברוך צריך להודות
 לו ע"ז אשר שבחי' אשר כנודע קדשנו פי' הבדילנו גבוה יותר וציוונו על
 נט"י שאנו ברואים שפלים יכולים להמשיך ע"י עשיתם בחי' מים ע"י
 שלמעלה ממילא הם יותר גבוהים מהבחי' הנ"ל, או על מצות ציצית ותפילין
 והנה זהו נק' לכבודו ברא שהוא לכבודו מלשון ר"י קרא למנא מכבדותא
 דהנה כל הענין מבריאות העולם עד משית הוא רק בחי' שחוק לויתן זה
 יצרת לשחק בו לויתן פי' לוי' ודיבור הוא רק כשחוק פעם מגביר הנשמה על
 היצר הרע ופעם נופל כמו השור הגדול שמשחק ומגרה הכלב על הרוב אין
 רצונו שיהי' לו נחת שהכלב יגבור ויהי' לו נחת להפוך מסעי' להשני כן
 ממש בנמשל כי הנה השי"ת נק' אל מסתתר שמסתיר א"ע ואנוכי הסתר
 אסתיר שנדמה שהכל צריך להיות כך בהדרגה קור וחום קיץ וחורף יום
 ולילה אך באמת הכל בהשגחה פרטית והוא למשל כמו אב שרוצה לנסות את
 בנו אם חכם הוא ומסתיר עצמו תחת הכותל או תחת אדם אחר ומראה עצמו
 לפניו ואח"כ מסתיר א"ע אם בנו חכם אזי תיכף כשהוא מסתיר הוא מחפשו

כה וכה עד שמוציאו אותו ואם הוא כסיל חושב שאין כאן אביו ואין מחפשו כלל. והנמשל מוכן שהשי"ת מתחילה התצמצם א"ע לברוא עולמות בשביל ישראל ולגלות אלקותו בעולמות וכהיום הוא משחק שמסתיר עצמו מהעולמות פעם מגביר זה ופעם יגביר זה וישראל ימשיכו אותו להעולמות עד ימות המשיח שכן חייבה חכמתו ית' שזמן כך צ"ל השחוק הנז' עד שיוכלו לברור כל ברורי הנצוצות מהקליפות ובוודאי מי שהוא חכם כמו שמצינו ברשב"י שידע קץ הגאולה וראה עד היכן צ"ל השחוק הנ"ל וידע מתי יהי' הקץ משא"כ מי שאינו חכם אין מגליו לו בחצי מלאכה מה יהי' בסופה וזה"ש דהע"ה למה יאמרו הגוים אי' אלוהיהם שהם אומרים שאין הקב"ה משגיח ע"ז העולם בהשגחה פרטיות בכל הענינים וזה הי' רק בעת הבריאה אבל היום מתנהג הכל ע"פ דרך הטבע ומוכרח להיות כך מחמת שנעשה פעם כך וטעותם מחמת שרואים שבאמת הקב"ה כהיום מסתתר בהסתר גמור ועזב עמו ישראל בידם.

אך התשובה הוא כנ"ל ואלוהינו בשמים פי' לשון נסתר כל אשר חפץ ה' עשה פי' מה שרצונו גזור ועושה בשמים וארץ פי' אפי' בארץ החומרי והגשמי מכל הענינים הכל ע"י השגחות רצונו בפרטיות עכ"ז רק המכוון מההסתר הוא כנ"ל.

והנה כהיום בשעת השחוק הנ"ל מי שהוא חכם ומחפש את אביו שבשמים ומגלה מקום סתירתו דהיינו ע"י תו"מ וממשיך אותו לשרות בעולמות וזהו התענוג של השי"ת שיתגלה אלקותו בעולמות וזהו ס"מ דהיינו ישראל עלו במחשבה תחילה וזהו לשון לכבודי בראתי יצאתי אף עשיתי לכבודי הוא לשון לבוש שילביש א"ע בתוך העולמות לשון העלם ויתגלה לבושו וזהו ע"י התורה שנשתלשלה כ"כ ע"י בחי' הנז' ולכן יעקב חבל נחלתו כמו שהאדם אוחו בחבל וממשיך הדבר הקשור אצלו כן ע"י התו"מ ממשיכים רצונו ית' וזהו בחי' משיח אבל לא כעתיד שאז יגלה כ"כ עד דכתיב ובאו במערות צורים מפני פחד ה' ומהדר גאונו שלעתיד נאמר ונגלה כבוד הוי' דהיינו הלבוש לעין כל ויבינו השחוק שיהי' בעולמות וזהו סעודת ליתן כנ"ל ואיתא שלצדיקים נדמו כהר כו'. והנה אז יתגלה הכבוד והלבוש והנה זהו פי' הפסוק הנה אלוקינו זה קיוונו לו ויושיענו שלעתיד יתגלה אלקותו עד שיאמרו הנה אלוקינו זה קיוונו לו לשון קו המדה שממשיכים עד עתה כחבל ע"י תו"מ כהיום הנה זה שנגלה לעין כל עד שכל הקליפות יכלו כעש ובאו במערות צורים והנה כהיום ג"כ כשאדם עושה מצוה וממשיך רצון אלקות בעולמות הוא בחי' משיח ונופל פחד על כל החיצונים כנודע וזהו שאנו אומרים בכל יום תפול עליהם אימתה ופחד עד יעבור כו' עד יעבור

עם זו כו' ולכאורה הוא תמוה למה צריכין להזכיר זאת בכל יום מאי זהוה הוה אך שבאמת שבכל יום ויום צריך לשיר שירה הנ"ל דהיינו כשאדם עושה מצוה נופל עליהם פחד ונדמה כאבן בלא שום חיות עד יעבור עמך ה' זו ביאה ראשונה עד יעבור זו ביאה שני' וד"ל.

וזהו ג"כ פי' הבקשה בתפילת מוסף של חג גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה והופיע והנשא עלינו לעיני כל חי ונפוצתינו כנס מירכתי ארץ דהנה בכל חג שורה עלינו חסדו הגדול ומתגלה בעולמות שיכולים להשיג כבודו ביותר כגון בפסח שורה בחי' אור מקיף על הראש כא"א אפי' על קשבי"ק ומי שרוצה ליקח יקח אך השכל אינו נותן לב לכלום וזהו מחמת גרמות הזמן שנתגלה חסדו כהיום בעולם ואהבתו שאהב אותנו בעת ההיא וכהיום נתגלה החסד הנ"ל בכל שנה ביום יציאת מצרים וזהו זכר ליצי"מ כנודע וזהו שאומרים בכל חג הלל ועיקר ההלל היינו הפסוק הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו והפסוקים שקודם זה הוא רק הכנה לזה ואח"כ הולך למפרע וזהו הפי' הודו לה' כו' דהיינו שמשפיל א"ע לדבר ומכשי"כ להיטיב למי ששפל והוא במדריגה גדולה ממנו כמו עשיר גדול עומד בשוק ומדבר עם עני גדול ושפל אומרים עליו מה טוב האדם הזה ומכשי"כ אם הוא מלך ומכשי"כ אם הוא מטיב לו וזהו ג"כ שבחי' של השי"ת שמגלה אלוקותו בעולם וזה טובו הגדול שבוודאי א"א בא' ע"י צמצומים אהבה דוחקת את הבשר שבלתי זה לא יכול להתגלות שלא הי' יכולים לסובלו וזהו בחי' יסוד בחי' התקשרות אלקות בעולמות להתגלות ומפני זה נק' יסוד טוב וזהו כי טוב כי לעולם לשון העלם שמתעלם ומצמצם עצמו ועי"ז יכול להתגלות טובו בעולם וזהו לעולם חסדו חס דלית שהנה המקבלים נק' דלית לון מגרמי' כלום שחסר לו שצריך לקבל והוא חס על דל הנ"ל. ולכן צריכים להודות בכל חג יותר מחמת שבעת ההיא יש לו אהבה וחסד יותר בהתגלות ויש הלל שלם ויש חצי הלל וזהו הכל לפי הבחי' והפרצופים אם פכ"פ או פכ"א, והנה העיקר הוא בחג השבועות התגלות כתר הוא הרצון כנודע, ועי"ז אנו מתפללים בכל חג גלה כבוד מלכותך עלינו והופיע לשון האיר עלינו ונפוצתינו כנס כו', פי' ממדריגה התחתונה מאוד שירכתי לשון ירך ארץ מכל הקליפות.

ונחזור לענייני שהנה כל כללות תו"מ לעשות רצון האלקות להמשיך אותנו בעולמות ופי' בחי' רצון הוא שלמעלה מהשכל כנ"ל והוא עמוק מאוד שהוא בלתי שום שכל רק אחדות פשוט שאפי' דיבור שהוא נגד השכל מ"מ הרצון הוא כך וזהו לא הי' יכול להשיג רק משה רבינו ע"ה שהי' בחי' מה שאין נחשב בעיניו לכלום ושלא הי' רוצה כלל שום תענוג מתו"מ רק

לעשות רצונו כנ"ל שלא ברא רק לכבודו ואין צריך לאדם להיות שום הנאה וזה נק' בחי' ערפל שהוא חושך מה שהוא יותר עמוק אצלינו שאין אנו יכולים להשיגו וזהו ומשה ניגש אל הערפל רק משה ניגש אל הערפל ואפי' אהרן מחיצה לבד והכהנים מחיצה לבד ומשה ניגש אל הערפל הנז' שלא הי' רוצה לעצמו שום תענוג באמת שכך צריך להיות וזהו בחי' אלוהים אשר שם באלוהים וזהו פי' וידבר אלוקים את כל הדברים האלה פי' בחי' אלוקים הנ"ל שהוא בלתי שום תענוג וחושך הוא מחמת עמקו ולכן נק' אלוקים וע"כ ישראל שלא הי' במדריגה כזו אמרו דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות מחמת שאין להם שום תענוג נחשב למיתה אצלם פי' ירידה שירדה ממדריגתם שיחשבו שבאמת אין שום תענוג כלום והשיב להם כי לבעבור נסות אתכם בא אלוקים כנ"ל ולכן אמר אלוקים אל משה ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם שימה בפיהם כל דבר בפרטיות ובטעם בכדי שיהי' להם תענוג של אלקות ומהתורה ולכן אמרו רז"ל שעל כל דיבור פרוחה נשמתן של ישראל והוצרך לחיות אותם מחמת תענוג הגדול כנר בפני אבוקה שנאסף אורה לגמרי מחמת שמקריבים אותה לאבוקה כן הדבר הזה זה הי' ענין מתן תורה לישראל ולכן בכל חג שבועות שורה בחי' כתר כנ"ל וזהו דוקא לישראל שהי' באותו הדור משא"כ האבות שהי' רתיכא דקוב"ה בעצמם והי' שכלם רחוב מאוד והי' יכולין להמשיך קוב"ה בעולמות במחשבה לבד ובעבודות אחרות כו' וד"ל.

ועבדתם הוי' אלקיכם ובירך את לחמך ואת מימך והסירותי כו' הנה בכל מקום שנו' ישראל בתורה בלשון יחיד כמו ואהבת ואספת כו' למשה הוא אומר כי הוא כללו' נ"י בחי' הדעת שלהם ואתפשטותי' בכל דור בראשי בני' ובפרט בכל א' מישראל הוא התעוררו' הרצון לה' בכל יום והבחירה שלו היא רק להחזיק התעוררו' זו ולקיימה אבל התעוררו' זו היא בחי' למעלה מן השכל שהרי פתאום היא באה במוחו לילך אחרי ה' ולהתחרט על העבר אך מפני שבחי' דעת דנפש האלקי' הוא אחורי' דרצון שהרי זה שהרצון והתפשטו' מהות הנפש אליו הוא נמשך אחריו בדעתו דהיינו לחשוב תמיד בו ולקשור חב"ד תמיד והוא נק' בזוהר בתר דאתמשך כו' ובגמ' על דעת הראשונה הוא עושה כו' להיות כי הדעת אינו כלום מצד עצמו כ"א שיש בו הארת הרצון הכללי ונמשכי' אליו ממילא הרצונות של המדות כי מהות כתר אחד הוא בכלל ובפרט כו' ולכן נרא' בחוש

שלהתקשר במושכל יש בו קצת חמדת הלב מה שאינו מן טבעית הלב כ"א
אהבה גשמית כו' ולכן הוא כולל חו"ג וכשמתפשטי ממנו המדו' אז יוכל
להיות ההיפך והוא ענין הבחירה וד"ל.

והנה ישראל הקדימו נעשה לנשמע מי גלה לבני רז זה שמ"ה כו' פי'
שבשמיעה שהוא הבנת הענין יוכל להיות בחי' בחירה אם ייטב
בעיניו הדבר ששומע ומבין או לא כנז' באד"ר בענין נקבי האוזן כו' מפני
שלא הגיע הדבר ההוא עדיין לבחי' רצון שכנפשו אבל כשהתפשטו רצונו
בהדבר הנה יהי' מהות א' עם הדבר שרוצה ולא יפרד ממנו לעולם בשום
סתירת השגת שכל שיבינוהו שאין הדבר טוב כו' וידוע שסוף כח המעשה
שהוא כח ההתגלו' שכנפשו הוא מהות הרצון כמ"ש במ"א ולכן הקדימו נעשה
לנשמע שאף שהוא מאוחר והוא סוף כולם אבל בשרשו הוא הכתר בחי'
מקיף וזהו מ"י גילה ר"ז זה מ"י הוא המגלה הרצון שראשית גילוי הרצון
והתלבשותו בבחי' א"פ הוא בהרחבת השכל כמ"ש במ"א.

והנה כתיב ואספת דגנך תירושך ויצהרך ונתתי עשב בשדך כו' ולבחי'
משה שבכאו"א מישראל הוא אומר שבתחלה יעשה הכנה בעבודתו
לברר בירורי נוגה שהן אסיפת דגן תירוש ויצהר ואח"כ יתן עש"ב או"ר
זרוע כו' דהנה וענין אסיפת הדגן הוא ברורי נוגה פי' מדות שכנפשו האלקי'
מאחר שהן מלובשי' במדו' דנפשו החיוני' שמנוגה צריך לברר המוץ והתבן
שלא יהי' מעורב בתשוקתו לה' שום תשוקת עוה"ז והוא נק' ברי לבב
וישראל נק' לפעמי' בלשון תבואה קודש ישראל לה' ראשית תבואתה
ובתבואה כתיב לשב"ר ב"ר כו' וכל זמן שלא נברר המוץ והתב"ן מן התבוא'
אין קדוש' המעשר שורה עליו כי לא יוכל להיות' נקבע לקבל בחי' מעשר
העשירי יהי' קודש לה' כו' וכן תרומה כו' ובררו' הלב הוא העלא' מ"ן לקבל
ע"ן מן עש"ב כו' ואסיפת התירוש הוא יין המשמח המדות והוא חדות ה'
בהתלהבו' כו' ואסיפת היין הזה א"א כ"א שידרוך מתחלה הענבי' כו'
משא"כ במוץ ותבן א"צ אלא הסרה לבד כו', ואסיפת היין הוא העלא' מ"ן
לקבל ש' מן עשב כו' ויצהר לכן נק' יצהר ביד שהוא פועל יוצא שמצהיר
את האור שיאיר וזהו להצהיל פנים משמן שע"י השמן מתגלה בחי' הארת
פנים כו' הוא השמן מפני שמאיר כזהרים ואין הארתו מצד עצמו כ"א
שהשלהבת נאחו בו והשמן ממשיכו שידלק ויאיר כו' והוא ענין תורה שבע"פ
שהיא חכמתו ית' ומלובשת בעניני' גשמי' כו' וכתיב כי אתה תאיר נרי
התלבשו' אור א"ס בחכמה כו' ולימוד תורה שבע"פ הוא העלא' מ"ן לקבל ב'
מן עשב כי בחכמ"ה יבנה בית וד"ל. וכל זה הוא בחי' עבודה כמו עבודת
קרקע לברר הפסולת וזהו ועבדתם הוי' אלקיכם שיהי' בחי' אלקי' שישרה

בכם בבחי' עצמיו' ואז נק' ישראל ממטה למעלה לי רא"ש ברא כרעא דאבוה כו' ואח"כ יהי' המשכת מ"ד ונתתי עשב בשדך שדה חקל תפוחין קדישין הם ישראל ארץ חפץ מל' דאצי' ומאיר בה אור זריע' צדיק ח"י עלמין עדימ' כאדם הזורע שמשנתנה המהות בקרקע ואח"כ חוזר וצומח ממש מעין הזריע' מחמת כח הצומח שבחטה כמ"כ התגלו' אלקו' דהיינו ענין אחדות ה' שמתפשט בבחי'ד ומדות שבנפש האלקי' שבכאוי"א מישראל בשעת התפלה הוא ענין הצמיחה מן אור הזרוע בנפשותיהם האלקי' אף שאינו מערך זה כלל כו' אבל נמשך ונתגשם וזהו ובירך את לחמך ואת מימך כו' אך כתיב מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם להוציא לחם מן הארץ פי' הארת עשב בשדך הנ"ל הוא לעבודת האדם דלעילא על הכסא כמרא' אדם כו' ובחי' ועבודת האדם דלעילא הוא בחי' ו' ימי' עילאי' לברר בירורי' כמ"ש במ"א הוא בשביל להוציא לחם מן הארץ פי' להיות כי אף אחר שנתברר המוץ והתבן מן התבואה עדיין אינו ראוי' לאכילה כמו שהן וצריך לתקן לאפותו ולעשותו לחם או שאר מאכלי' ערבי' כו' והוא אשר יסעד הלב משא"כ החטה לבדה כו' והוא ענין לכו לחמי בלחמי שהב"ר לבב הנ"ל יעשה כלים לאורו"ת נפשו האלקי' בעסקו בתורה מיד אחר התפלה כו' וד"ל.

והנה אז נק' ישראל בבחי' מלמעלה למטה דהיינו ישראל אשר בכך אתפאר פי' שבהמשכו' אור זרוע' הנ"ל בנפשו' ישראל בתורתם ותפלתם לה' אזי קורא אותם לי רא"ש אשר בהם יתגלה אלקותו בבחי' זמן ומקום שזהו כמשל בגד חשוב שמייפה את האדם ומתפאר בו לרחוקי' ממנו אף שאין הבגד מערכו כלל ונבדל הוא ממנו גם מכוס"ה הוא תוך הבגד שאין רואי' עצמותו כ"א דרך הבג"ד כו' כמ"כ עדימ' מאחר דכולא קמי' כלא ממש חשיב ואי' מקום כבודו' כו' אך זמ"ן ומקום הוא בחי' כבודו' בחי' לבוש כהדין קמצא כו' וזהו מלא כה"א כבודו' כו' ולכן ישראל הם בחי' כבודו' בהתגלו' אלקי' בהם בשעת תפלתם כו'.

והנה ע"י כל הנ"ל מובן פסוק שמע ישראל שמ"ע ל' וישמע שאול כו' שהוא ענין העלא' מ"ן דנוק' שם ע' כו' והוא אסיפת דגן תירוש ויצה"ר הנ"ל אל ישראל דלעילא לי ראש כו' והוא עבוד' אדם דלעילא כנ"ל. ואז הוי' אלקינו שנעשה בבחי' עצמיו' כנ"ל ואז הוי' אחד פי' שד' רוחו' העולם ומעלה ומטה ה' כלא ה' ונעשי' רק בחי' ח"ת כו' כמו שכדור הארץ הגשמי' שהיא עגולה ולהעליוני' נראי' שהתחתוני' למטה ולהתחתוני' בהיפך כו' ובאמת שניהם אינו בבחי' מעלה ומטה כי ו"ק העולם בטלי' במקורן כו' וכן הענין במ' דאצי' כו'.

והסירותי מחלה. זהו אני עושה לאחר עבודתך הנ"ל והמשכת מ"ד הנ"ל
 אז אסיר בחי' מחלה כי חול"י הנפש הוא כמו החולה הגשמי
 המואס במאכלי' ערבי' לבריא וחושק מאכלי' רעי' לבריא כו' ומחלה הוא
 הגורם להיות חולי והוא מקור שורש הרע כו'.

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת ותכלת וארגמן וכו'
 איתא בזה"ק זהב וכסף וכו' הם ג' מדות עליונות וכו' והתמי' הוא כי
 מה ענין השראת השכינה בדומם כמו זהב וכסף וכו' כי המשכן הוא
 להשראת השכינה כמאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ואיך יתכן שיהי'
 בדומם אבל הענין מבואר עפ"י מאמר הכתוב ה' צלך על יד ימינך כינה לשם
 הוי"ה ית' בשם צל ע"ד מאה"כ וישת חושך סתרו שהשיי' מכוונה בש' חושך
 ע"ד לית מחשבה תפיסא בי' כ"א ע"י התלבשותו בדברים גשמיים העוה"ז
 וכמאה"כ מגלה עמוקות מיני חושך ויוציא לאור תעלומות ולכך כינה בכאן
 לשם הוי"ה בשם צל ע"ד האדם עומד נגד אור השמש נעשה ממנו צל וכל
 תנועותיו שהוא עושה הכל נעשה בצל ממש כך הענין ממש אצל האדם לפי
 מעשיו כך הוא נרשם בו ית' וזהו ה' צלך על יד ימינך פי' כל פינות שהוא
 פונה דרך ימין הוא ד"ת תורתינו הקדושה ומה הוא רחום וכו' כמאמר כל
 מה שהוא קורא ושונה הקב"ה יושב וקורא ושונה כנגדו והוא פלאי כי בודאי
 הקב"ה הוא למעלה מן התורה מקרא ומשנה אבל באמת אתה הוא עד שלא
 נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם ממש בלי שום שינוי ח"ו ואני ה' לא
 שניתי ולא ברא עולם כ"א ברצונו שהוא למעלה מהשכל ע"ד ותהי לרצון
 תמיד עבודת ישראל עמך שמקבל נחת מעבודת ישראל ויכירו כח אלהותו
 למהוי אחד באחד פי' שיבטל רצונו מפני רצונו ולא יהי' להם שום רצון
 בלעדו כאשר הוא ית' אין לו רצון אחר כ"א ישראל עלו במחשבה לעשות
 חסד ח"ס דלית לי' מגרמי' כלום ובשבילם נבראו כל העולמות וכל הברואים
 כן לא יהי' להם שום רצון בלתי רק להכלל באור פניו ית' והוא כשהולך
 דרך ימין אזי נכלל בכל פעולותיו בבחי' אור פניו כמאה"כ ישא ה' פניו אליך
 שהחיות של כל ישראל הוא בחי' אור פניו משא"כ החיות שמחיה אוה"ע
 כמ"ש ואתה מחי' את כולם וכמ"ש כולם עשית הוא בבחי' אחוריים
 פי' כמאן דשדי בתר כתפוי לשונאו מחמת רב טוב המלך שימלאם משאלות
 לבם כאריא אף אם הוא שונאו כמ"ש ואת עשיו שנאתי אבל מגודל מדת טובו
 להטיב לכל הוא נותן ומשפיע להם חיות אבל לא מבחי' אור פניו כ"א מבחי'
 אחוריים כמאן דשדי בתר וכו' ולהיפך ח"ו אם הוא אינו פונה דרך ימין
 ההיפך וכו' ולכן נקראו כניי פי' כללות נשמות ישראל בשם אחותי רעיתי

תמתי מחמת בחי' אהבה מסותרת שיש בינינו אליו ית' להכלל באורו למהוי אחד באחד ממש שיש לכל איש ישראל ביטול רצון לרצונו ית' וזהו רעיתי לשון רעותא דלכא תמתי תומתי בלי שום מום ע"י ריבי זרות ח"ו אבל בכדי לכלול באור פניו ית' צריך להיות תחלה סור מרע כי הוא ית' טהור עינים מראות ברע והביט בעמל לא יוכל ואיך ישא פניו אלינו בחי' אור פניו וא"כ מה בצע מה יתרון בכל עמלו שיעמולי בתורה ועבודה שיש לכל איש ישראל אם לא יהי' סור מרע אינו נכלל בעבודתו ותורתו כ"א בבחי' אחוריים ולכן צריך להיות מתחלה סור מרע אף מאיסורי ד"ס ואצ"ל דאורייתא שהוא תורה שבכתב ותורה שבע"פ כ"א אפי' באיסור ד"סי כי חמורים ד"ס יותר מדברי תורה שכל העובר על דברי סופרים אפילו על איסור קל שבדבריהם חייב מיתה והענין הוא כי חכמים עשו סייגי שלא לעבור על דברי תורה וישראל עלו במחשבה שהוא חכמה עילאה מוח העליון ונמצא כל המקיים ד"ת יש לו חיים מהחכמה תחי' כו' אבל העובר על ד"ת אין לו חיות ע"ד ימותו ולא בחכמה והתורה הוא למטה במדריגה מהם ע"ד האמור בזה"ק אורייתא מחכמה נפקת וד"ל ואם הוא סור מרע אזי הוא יכול ליכלל ברמ"ח מ"ע הם המשכות אלהות כמו בטלית של ציצית שמתעטף בו הוא ממשיך אלהות עליו מבחי' סוכ"ע וכן בהשאר יכול ליכלל באחד ואיתא בזה"ק אחד א"ח דלית פי' א"ח שנכלל ברצונו ית' ע"ד אחותי תמתי תאמות כי הוא ממש כמו תאומים תפירותי ומה שנעשה באחד הוא מרגיש ומתפעל השני ממש כמוהו כמ"ש ה' צלך וכו' ואהבתו ית' הוא רק חסד ח"ס דלית דלית לי' מגרמי' כלום כי הוא אינו צריך אלינו ואנחנו צריכים אליו ית' כי בלתי חיותו לא הי' לנו שום הוי"ה ולא היינו עובדים אותו ונמצא הג"ר שמקבל מעבודתינו הוא רק רצונו הפשוט שהוא למעלה מהשכל כמאמר ותהי לרצון תמיד עבודת כו' וזהו ויקחו לי פי' אותי פי' שיקחו אותי בכל עבודתכם ובכל פעולתכם הגשמיים וראו להמשיך אלקות תרומה תרי ממאה ע"ד תאומות למהוי אחד באחד וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב שנצרך להיות בתחלה סור מרע בכדי שישא ה' פניו אליך בחי' אור פנים ולא בחי' אחוריים ח"ו כי טהור עינים מראות ברע ויעשה תשובה הראויה כמבואר במ"א עפ"י עצות חז"ל ואח"כ יוכל להמשיך אלהות אף בכסף וזהבי ולא זו אף זו ותכלת וארגמן שהם למטה מבחי' דומם כי אינם רק גוונין ותולעת שני.

חומתי . . ריב: בבוך 174 לשון תמימה בלי שום ערבות.

שיעמול: שם נוסף תחת השמש.

ואצ"ל . . ד"ס: שם ליתא.

סיגי: שם נוסף לדבריהם.

תפירות: שם בפירות.

וזהב: שם נוסף אף שהוא דומם.

ענין מנורה

הנה כ' מקשה תעשה את המנורה. מנורה נק' כנס"י כדוגמת מנורה שהיתה מתכת א' וע"י הכאה בקורנוס נתפשטה לאיברים שאין א' דומה לחבירו ולא מתחברה כמעשה צורפים רק ממתכות א' והמתכת תופס כל האיברים אף רגל התחתון כך אף יש מדריגות בנשמות הצדיקים ובינונים במקור א' הם ומקור א' תופס את כולם וכמו"כ במל' דאצ"י המחיה ב"ע אף שיש ריבוא רבבות מדריגו' שאין נברא א' דומה לחבירו הכל הוא מחמת צירופי האותיו' שאין צירוף א' דומה לחבירו וכפי אופן הצירוף כך הוא ענין הנברא שמקורו הוא רק כ"ב אותיו' ומתחלף לצירופים אין מספר ומקור הכללי הוא ה"ג מנצפ"ך שהן אותיות אלקיי' ומל' תופס כל הברואים מראש ועד סוף.

ומבשרי אחזה האותיות הדיבור מקור שלהם הוא הקול פשוט בלי התחלקו' אותיו' רק שע"י ה"ג מנצפ"ך שמכה בהקול ונחלק ומצטייר בהבל אותיו' הדי' וכשדובר תיבה בת כמה אותיו' אף שיש בה כמה אותיו' מחולקי' מ"מ הם בתיבה א' נאחזים מחמת שהקול אוחזם והוא כדוגמת המנורה שמתכת א' אוחו לאיברי' מחולקים, ומקור הקול הוא ההבל כמא' הוזהר הבלא דמיני' איתעביד קלא וזהו ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל אעפ"י שבהשתל' מחולקי' אדם ובהמה מ"מ הבל א' תופס את כולם. ומקור הבל הפה הוא הבל הלב שלכך הוא מדבר באותיו' אלו ולא באותיו' אחרו' הוא מחמת המדות שבתוש רואים זה כמה שאוהב הוא מדבר ואם הוא בגבורה מדבר דברי גבו' ואף הקול פשוט לפי המדות שמי שהוא במ"ש מנגן ניגון של מ"ש ואם הוא בחדוה אזי הוא מוציא הקול בניגון של חדוה ואם הוא מורכב משניהם אזי הניגון הוא ג"כ בתערובת, וכך הוא למע' ג"כ כ' הבל הבלים כו', כי יש ז' הבלים עילאין וז' הבלים תתאין דהיינו עצם המדות והתפשטות המדות במל' כי לפי אופן ז"א כך הוא אופן הברואים ע"י מל' בצירופי' מחולקים, וזהו לך ה' הגדולה והגבו' כי גדול וגבור הוא עצם המדות וגדולה בתוספת ה"א הוא השפעת המדות במל' וזהו לך שבטלים להוי' כי ההתחלקות ע"י מל' הוא לפי הרכבת ואופן המדות, וזהו שילוב הוי' באד' וכמא' למיהוי אחד באחד שב"פ אחד הוא יחוי' שמל' תופס את כולם מראש ועד סוף ומחיה ומהוה כולם ויחוע' שהוא הכל ע"י השפעת ואופן המדו'. אך עוד צ"ל אף אם הברואי' ע"י צירופי' לפי סדר ואופן המדו' מ"מ יכולי' להיו' באופן אחר ממה שהם עכשיו כי כמה מדרי' יכול להיו' בחסד וכן בכולם ולמה הם דווקא באופן זה, הוא מחמת מוחין, כי הנה איתא שלש שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה שניות יושב ודן, שלישית יושב

וזן, הקב"ה הוא ז"א דאצ"י יושב ועוסק בתו' היינו ג"ר חב"ד כי כל התור' הוא מדו' להבדיל בין הטמא לטהור או כשר פסול כו' שכך חייבה חכמתו ית' שעוף זה יהי' לו עלי' ולא האחר כי הכל לברר בירוריו, והי' כדוגמת המלך שקודם שיעשה משפט משער בחכמתו שזה יהרג וזה יחיה ולפי הגמר בחכמתו נגמר אח"כ במדותיו שלא יזוז ממנה כי בעודו בחכמתו יכול להי' הטיי' לאיזה צד משא"כ אח"כ כשבא למדותיו לא יזוז ממנה. וזהו יושב ודן היינו חג"ת, ויושב וזן היינו השפעת המדו' בחי' נהי' דוגמת כשגומר בחכמתו ובמדותיו אזי אח"כ מצוה לשליח לעשו' משפט, וכך בנידון זה כל עיניי ביי"ע או מל' דאצ"י עיי' מדותיו וחכמתו. ובזה יובן מ"ש תלמוד גדול שבגילוי תלמוד גדול שהגילוי הוא עיי' ח"ע ובשרשו המצות גדול שהן רצה"פ ומתגלה עיי' בינה. וזהו מ"ש וגולה על ראשה שהוא קערה רחבה לקבל השמן ומשם יוצא לנרות וכדוגמא זו הוא התגלות עתיק בבינה כמ"ש ועבד הלוי הוא ד"א התגלות עתיק בכינה לבחי' הוא שמחמת הבנת השכל מתענג למאד, אך עוד צ"ל מה דאי' בגמ' (ברכות דף י"ג ע"א) למה קדמה פ' שמע לוהי' א"ש כדי שיקבל עומ"ש תחי' ואח"כ יקבל עליו עול מצות שנק' עול, והלא במ"א מבואר שמחמת המצוה תענוג גדול מרוב כל (כמבוי' במ"א באריכו') גם מ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה כו' משמע שעבד בשלימו' רק שנחסר השמחה ומבואר שם פסק גדול ע"ז, גם אי' שהאריז"ל זכה לגילוי סודו' מחמת שהי' שמח מאד שמחה של מצוה, מכ"ז מוכרח שהעבוד' והשמחה הם ב' דברים.

ולהבין כ"ז באר היטב צלה"ק שרצון הוא חיצוניות העונג שבחוש אנו רואי' כי מה שמתענג מזה בזה הוא רוצה והוא בלי עונג והוא רצון מורכב מדבר אחר שמקבל העונג ממנו ויכול להשתנות כי פעם מקבל תענוג מזה הדבר ורוצה בזה ופעמים מד"א ורוצה באותו הדבר ופעם אינו מתענג מכלום ואינו רוצה כלום לכן מצות צריכים כוונ' כי הוא רצון מורכב שבכל מצוה הוא עונג פרטי ולכן צריכין לכוון להמשיך העונג השייך להם כמו צדקה שנותן למאן דלית לי' מגרמי' כלום להמשיך במל' דמל' ל"ל מגרמי' כלום וכן בחי' תפילין מוחיו, משא"כ גוי העושה מצוה בלי שום מכוון רק מחמת טבעו שמוטבע בזה אינו ממשיך כלום, ויש רצה"פ בעה"ח כשהוא במקורו שאינו משתנה לכך צ"ל בלי שום טו"ד רק מחמת ציווי המלך שהוא המלך וצריך למלאו' רצונו שהוא גבוה הרבה מהכוונה של מצוה ד"מ כשיש אוהב למלך לפי עבודתו ואהבת האוהב כך המלך ממלא משאלו' האוהב, משא"כ כשהמלך רואה שהאוהב מוסר נפשו בשביל המלך אזי מעורר עצמיו' המלך כמ"כ כשהוא רק מחמת ציווי המלך שהוא רצון המלך מעוררי' כבי' עצמותו ולכן בחטא העגל כ' ואתנפל לפני ה' אף שהי' משה נאמן ביתו וידע

כל דרכי ה' איך לעורר רחמי' רק מחמת גודל פגם החטא הוצרך לעורר עצמי' לכן ואתנפל שהוא מסנ"פ ולכן ל"ת גבוה מעשה שהוא ביטול הרצון עבור רצונו בלי טו"ד, משא"כ עשה שהוא המשכת הרצון אור וכלי וד"ל, וכמו"כ שמחה של מצוה הוא רק מחמת שמילא רצון המלך ואינו נ"מ זה הרצון או רצון אחר גבוה הרבה מהמצוה עצמו, ובה מתורץ כל הנ"ל והבן.

ויבדל את הפרוכת בין הקדש לקדש הקדשים דהנה יש שבעה הבדלות בין קדש לחול בין טמא לטהור כו' שהוא ענין הפסק פרסה שבין עולם עליון לעולם תחתון ממנו. דהנה להבין איך נתהווה עולם הבריאה שהם בעלי גבול ובעלי השגה מעולם האצי' דאיהו וחייהו וגרמוהי חד, שהוא אלקות בלתי בעל גבול והנה המחקרים הבינו שהוא כמו בחי' אור וזיו כמו הזיו מהשמש. אך אם המאור בלתי בע"ג אזי אף הזיו לא יהי' בבחי' גבול אך כמו שיש לשמש מגן ונרתק כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים שהוא רק אור וזיו דרך מגן אך גם זה אינו מובן כל כך אך זהו כמו שמפסיק פרסה ומהפרסה מאיר אור ונק' אור של תולדה אך זה המשל בגשמיות. ולהבין זה יותר כשאדם מדבר דבר שכל הנה נתמצם השכל בדיבור והשומע מבין השכל מתוך הדבורים זה לא נקרא עדיין אור של תולדה שהדיבור מצמצם השכל אבל לא נסתר ממש השכל רק שהשכל בגילוי תוך הדבורים הגם שאמרו לא קאים אינש אדעתי' דרביה עד ארבעים שנין זהו מהות השכל של רבו אבל הוא מבין השכל מתוך הדבור של הרב. אבל כשהרב מסתיר שכלו במשל וחדה ואף שמשיג מתוך המשל השכל של הרב נק' אור של תולדה וזהו מה יפו פעמיך בנעלים שהוא מלשון מנעל ולבוש חיצון כמ"ש ושלף איש נעלו שיכול ללבוש ולפשוט וזהו הפרסה שבין אצי' לבריאה ולכך נק' ג' עולמות ביי"ע לבושין כמו מחשבה דו"מ שיכול לפשוט מהם היינו שלא לחשוב ולא לדבר ושלא לעשות, אבל אצי' אף שנק' ג"כ כלי ולבוש אבל הוא כמו כח היד שהוא בחינ' לבוש ג"כ אבל אינו יכול לפשוט ממנו אף שאינו עושה יש לו כח היד וד"ל. אבל בחי' עשי' הוא לבר מגופא כמו שזרק אבן להלאה או כשמדבר וכשרוצה אינו זורק ואינו מדבר, וע"ז הפרסה מבואר בע"ח שחיצוניות בינה מלביש ז"א ונוק' מב' הצדדי' עד תחת רגליו ונק' חשמל כמו שאבאר למטה, וכמו שיש פרסה בין אצי' לבריאה כן מבריאה ליצירה ומיצירה לעשי' אף שמבואר שמל' דאצי' עתיק לבריאה אבל לא יכול להשיג ולהתהוות ממל' שהוא בחי' דבור וזיו רק מבחי' אור של תולדה

דווקא כמו ממשל כנ"ל והמשל והאור של תולדה של כריאה נק' בשם שכל לגבי יצירה וא"כ מבריאה ליצירה צריך ג"כ לפרסה ולאור של תולדה כנ"ל. וזהו וידבר שלשת אלפים משל דהיינו משל להמשל ולהמשל ג"כ משל וכל עולם ועולם עליתו הוא להפרסה שלו וזהו הבו לה' בני אלים וכו' שהוא ג' עליות מג' עולמות ב"ע שעולים בשבת ויו"ט שזהו ביטולם כמ"ש השתחוו לה' כמו שנראה השתחווה של השמש וירח שמקבלים שם חיותם וזהו הושיט אצבעו קטנה ושרפם שזהו בחי' התגלות שלא לפי ערכם שצריך להיות בבחי' פרסה שזהו בחי' לבוש, ואצבע הוא בחי' גוף ולכך נתבטלו ממציותם, והנה כמו שיש פרסה בין אצי' לבריאה כמו"כ יש פרסה בין מאציל לנאצלים כמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו לכרוא העולם צמצם אור א"ס ונעשה מקום פנוי וחלל ואח"כ נמשך בחי' קו לבד והנה להבין זה הוא בחי' פרסה אך אינו דומה להפרסה שבין אצי' לבריאה ששם הוא אור של תולדה בצלמינו כדמותינו כמו אדמה כמ"ש ועל דמות הכסא אבל ממאציל לנאצלים אינו נק' בשם אור של תולדה אפי', רק מהעלם אל הגילוי, וצ"ל תחילה ש"ס הנאצלים נק' איהו וחיהו וגרמוהו ועוד למה אינו מונה הכתר, כי מכנה הכתר בשם קרקפתא והחכמה בשם מוח ולא מונה עשר בחי' סתם רצון וחכמה כו', מחמת שאינו דומה מדות דאצי' למדות דבי"ע שבבי"ע יש מי ששיג אלקות שנמדד ונגבל אבל המדות דאצי' לא כמדה הנ"ל למשל גשמי שהמדה גשמי שממלא מים אזי הכלי שתמלא עם המים והמים מוגבלים בתוכה אבל המדות דאצי' מן המאציל כמו למשל מן התהום שיוצא מים דרך גידי הארץ או כמו למשל כח החכמה שיש בכח להשכיל כל השכלות והנה שיש ביכולתו להשיג כל מה שירצה אך כשמעמיק דעתו בדבר זה אזי ישכיל זאת או בחכמה או בתשבורת נמצא שאין זה שנוי והתחדשות לגבי כח המשכיל מקודם שנמשך השכל לאחר שנמשך השכל וגם לא יתכן לקרות שהשכל ממולא מכח המשכיל כמו שהכלי נתמלא ממים שלא נתוסף שום רבוי ומיעוט לכח המשכיל ואם יעמיק דעתו עוד לדבר אחר יתגלה דבר אחר נמצא שזה המדה שמדד השכל שנתגלה לא נק' מדה רק ע"ש זה שנתגלה מההעלם שכל זה והי' אפשר להתגלות באופן זה אפי' מאה השכלות, ולא שייך לספור האורות בעצמו כי אין האור נתהווה בחי' גבול שנוכל לקרות בשם עשר רק מצד הכלים והכלים אינם כמו כלים המגבילים האור רק נק' כלי ע"ש שיתגלה ע"י דבר זה וכמ"ש בזהר בוצינא נהירה מכל סטרינ ולא אתחזיא אלא חד למשל שמדליק מנר לנר מה שהכלים מקבלים אינם מגבילי' וגם אינו מוסיף רבוי ומיעוט ולא נק' רק מהעלם אל הגילוי ומשום כך נזכר כתר עם קרקפתא וחכמה עם מוח ומשום זה הם בבחי' מספר עשר האורות והכלים וכולא חד, ומחמת זה נק' יו"ד ס' הגנוזות מחמת הגלויות, והי' ביכולת להתגלות אפי' מאה כנ"ל, ועפ"י זה יובן

שהפרש בין מאציל לנאצלים אינו בערך ודוגמא כלל ואינו אפי' אור של תולדה וגם הפרסה שבין מאציל לנאצלים באופן אחר שזה הפרסה היא הצמצום ונעשה חלל כני"ל כמו למשל שחכם צריך לגלות לקטן דבר חכמה אזי מצמצם אור חכמתו שממולא מוחו ואח"כ מגלה במדה ומשקל כמ"כ כשעלה ברצונו צמצום האור א"ס והסתלקות האור לעצמותו, הוא הקו המדה שהוא התורה והי' אור א"ס ממלא כל מקום החלל בלי מדה כלל ולא הי' באפשר להתגלות להיות אורות הנאצלים ואחר שסילק לעצמותו כמשל החכם הנ"ל וד"ל וזהו הפרסה שבין מאציל לנאצלים וכמ"כ מח"ס מפסיק פרסה ונק' קרומא דאורא, והנה צריך עוד להבין שמנה"י דאמא נעשה מוחין לז"א ויש ג"כ פרסה מפסיק ונק' מצרים מצר מי שהוא קנה חכמה קנה בינה שאינו דומה מדות שבשכל למדות שבלב ואיך נתהווה המדה שבלב מהמדה שבשכל שכשמבין בשכלו לאהוב אזי אוהב את הדבר.

הנה ענין מוחין לפרכת הוא כי פרסא מפסיק בין אצי' לבי"ע ותרגום של פרכת פרסא והפרסא היא בחי' שם אלקי' כי שמש ומגן כו' חמה בנרתיקה כו'. והנה אהרן שושבינא דמטרוניתא ושושבין הוא בשעת חתונה דוקא ולא בכל יום והטבת הנרות הי' כל בין הערבים. אך ענין החתונה ושמחה היא מהתחדשות כך הי' כל בין הערבי' התחדשו בירורי' שהיו כל היום מרפ"ח נצוצין עם הכולל בגי' טרף ותתן טרף לביתה כו' מלשון טרף בפיה והנה השושבין הוא מהיכל המלך כמו מי שבוש ליכנס למלך וצריך סעד שהעזר וסעד ההוא הוא המקורב יותר כך השושבין הוא אהרן הוא מלמעלה שהוא מאצי' אלא שירד לבי"ע להעלות את הנרות והוא נצח דאבא והמשכת השמחה היא ה"ג דאי' אם הבני' שמחה וא"א תרין ריעין אורה ושמחה כו' והיינו שמחה של מצוה אשר קדשנו במצותיו היא מרוב כל כל הוא צדיק דאחיד בשמיא וארעא המשכה בבי"ע נק' כל ממטה למעלה משא"כ כשהן באצי' איהו וחייהו חד כו' לך ה' הגדולה כו' כי הנה המצוה עצמה היא מלמעלה מעלה מגלגלתא דא"א מלבנוני' שבין השערות' שהשערות' הן בחי' תורה שערות חלולי' כמו צירופי אותיות שבהן וע"י מבין השכל וכמו שע"י דבור תוס' בכתובת האותיות וצירופיהן מביני' השכל המלוּבש בהם והרי השכל יוצא כמו מן חלל שבשערה שהארה יוצא מן המוחין דרך השערות החלולי' אבל המצות הן לבנוני' כי כל התורה היא פי' המצות ועשית חשן ואפוד ושתי טבעות זהב כו' ולבנוני' היא הסובלת השערות

שהשערו' צומחי' מן הלבנוני' והיינו בחי' ארחין שמהם נמשך י"ב לחמי' בשבת והוא התגלות סעודת שחרית דשבת ע"ק ולכן א"א להיות הארת המצות למטה וע"ד שכר מצות בהאי עלמא ליכא אלא השמחה של מצוה היא ע"י אהרן שהוא משבעה רועי' המפרנסו'.

ב) והנה ענין רועה הוא רק המפרנס אבל אינו נותן מעצמותו רק ונתתי עשב בשדך לבהמתך והרועה הוא הנוטל את העשב ונותן לבהמה כו' כך אהרן הוא צירוף א' הר נר"ן פשוטה הר היינו בחי' אהבה ויש הר ויש הר ההר אהבת עולם ואהבה רבה ונוטל בחי' אהבה זו אלף הוא ענין הלבנוני' הנ"ל וממשיך בנו"ן פשוטה כו' והנה אהרן הוא הרועה הממשיך עד ב"ע מחוץ לפרכת כי א"צ להעלות רק עד אצי' ובאצי' עצמו א"צ לשושבין מאחר דאיהו וחיוהי חד כו' וזהו יערוך את הנרות ובהעלות אהרן את הנרות שממשיך למטה בכניי כדי שתוכל להעלות כו'.

אך הנרות הן מן השמן זית והוא ענין מארוז"ל כשם שהזית משכח תלמודו של ע' שנה כך שמן זית מחזיר תלמודו כו' כי זית משכח שהוא מנוגה משכח דחויא עולם השכחה הוא מקליפות כו' ומזה מוציאינן שמן כתית למאור הוא ענין הבלא דגרמי שיש בכל דבר ובוזה נעשה תח"ה לע"ל כי בלא"ה היו [העצמוי'] מרקיבין רק ע"י הבלא דגרמי המקיימת ונפשו עליו תאכל כו' [כ] הבלא דגרמי זה הוא מרפ"ח ניצוצין שהם מד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שרפ"ח נצוצין הם הנשארי' בכלים אחר שבירתן להחיותן כי יש [אור] נצוצין וכלים והענין הוא כי הגה השבירה היתה ממה שהי' מעולם התהו לפני מלך מלך כו' רק אח"כ ירדו ומתו וימלוך וימת כו' והתחלת השבירה היתה וימת בלע כו' שהוא מהדעת ולמטה אבל למעלה בחכ' לא היתה שבירה כלל כמ"ש ימותו ולא בחכמה כי החכמה תחי' והנה גם מדעת ולמטה בוק יש ג"כ חכמה חכמה שבחסד חכמה שבגבורה כו' וזהו חיות הכלים הנשברים והם הרפ"ח נצוצי' שהם מבחי' שמות שהם חיות הכלים ולכן יכולים להוציא שמן מכל הדברי' כנודע בחכמת הרפואה ואפי' מאבנים כמ"ש בפרדס רמונים מהרמ"ק והיינו לפי שהשמן הוא החכמה ולכן מחזיר תלמודו כו' כי מוח חכמה הוא מוח הזכרון כו' ושמן זה הוא נכלל ובטל באין שנמשך [אור] הפתילה והוא עיקר האור שמראה האור לפי השמן אם עכור ואם צלול וגם השמן כולו נשרף ונכלה באור שלא נשאר ממנו כלום כי צ"ל דבר שבטל באין כי יש מיש לא יכול להתהוות כו' הגם שאהרן הוא הממשיך אור א"ס אורה ושמחה מ"מ אין אור א"ס [שורה] אלא במי שבטל

היינו בבחי' חכמה שנכלל באי"ן כו' ולכן הוצרך להביא שמן זית זך להעלות בהם את הנרות.

אך הנה כ"ז הוא בבחי' מ"ן מחוץ לפרכת מבי"ע לאצי' אבל משה הוא שושיבנא דמלכא הוא המ"ד שנמשך באצי' כי מ"ד הוא המברר המ"ן ו[משה] הוא ענין תורתו אומנתו ודברי אשר שמת' בפ"ך מתני' מלכתא כמלך עצמו כו' והיא בחי' תורה אור כי הגם שהתורה בשרשה היא מבחי' שערות למטה מן המצות שהם לבנונית כו' מ"מ גילוי התורה הוא למעלה מן המצות שהמצות ירדי' למטה בבי"ע כו' ולכן במשה כת"י נר תמיד שבבי"ע יש עליות וירידות משא"כ באצי' דאיהו [וחיוהי] חד כו' ומשה הוא בחי' חכמה דאצי' כבד פה וכבד לשון כו' ובחכמ' אתברירו [ולכן כת"י] ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך והוא כענין רוצה ה' את יראיו כו' וזהו ואתה תצוה את ב"י ואתה בחי' חכמה ויקחו אליך שמן זית זך כו' לגבי בחי' משה תחלה ומשם יורד לבי"ע כי התורה דברה בענין ההתחלה כסדר ההמשכה תחלה באצי' ואח"כ בבי"ע וזהו הכח שיש לאהרן להעלות שהוא חוקת עולם מאת בני ישראל מאת אותיו התורה כי התורה צ"ל באותיו דוקא משא"כ הרהור לאו כד"ד [כו'] שהאותיו נק' סוסי' ויש סוסי' זכרי' וסוסי' נקבות כו' והכח שיש באותיו לפי דאבא יסד ברתא והיינו מבחי' משה ואתה תצוה את ב"י אתה בחי' חכמה תצוה מלשון התקשרות כו' [ושמן] הוא נר תמיד למעלה מן הזמן כי הזמן מתחיל מבחי' מל' מלך ומלך כו' ולכן מ"ע שהז"ג נשים פטורות כו' ואח"כ יערוך אותו אהרן מחוץ לפרכת ג"כ כו' וד"ל והמ"י.

ענין חושן ואפוד מבואר בלקו"ת שהוא בחי' זוי"ג כו' והאפוד הי' רק מאבן שהם לבד והי' נתון על ב' כתפיו ששה משמותם על האבן האחת כו' אבל אבני החשן היו מכמה גוונים. אדם פטדה וברקת כו' וי"ב אבנים הי' ויש להבין למה יש הפרש בין האופד וחושן הלא על שניהם נא' ונשא אהרן את השמות. לפני ה' כו'. אך העי' הוא עד"מ הרוצה להריק משקה מן חביות גדולה למאד א"א שיריק וישפוך מן החביות לכלי' קטנים שלא יכילו כלל ומיד ישפוך המשקה לארץ, אלא מניח תחלה הין או מדה קטנה וממלא אותה מן החביות הגדולה ומן אותה הין מריק וממשיך לכלים קטנים רבים אבל מן החביות עצמה לא הי' מתקבל בכלים הקטנים כי כלי היין להיותה גדולה

בערך הקבלה גם שקטנה מן החביות אבל צינור השופך מן החביות ממלא אותה וממנה יתמלא גם כללים הקטני, וזהו משל ודמיון להבין למע' בצינור שפע עליונה מעצמות אא"ס לזו"ג, דהנה ידוע דז"א הוא עולם הא"ס, ושרש נש"י הוא בבחי' ו"ק דז"א ע"כ תחלה מאיר אור המאציל בז"א ע"י בחי' כתפות שהן שרשי מדות דז"א כידוע דאהרן כה"ג שרשו בכח"ע וכמו שאמרו כה"ג נוטל חלק בראש בחי' חכ' שבראש ובחי' ח"ס דא"א ודיקנא דכה"ר היינו בחי' יגת"ד דא"א כמ"ש כשמן הטוב על הראש דא"א יורד על הזקן זקן אהרן כמ"ש באד"ר, וכל ע' החושן ואופד שהי' נושא אהרן כה"ג היינו כמ"ש לזכרון לפני ה' בחי"י שרש נש"י ע"י אהרן ששרשו בח"ע. להעלות ולהגביה אותם למע' מבחי' חכ' והוא לבחי' רצ"פ של עצמות המאציל שלמע' מחכ' וטעם גם לא טעם כמוס לרצון כי אין טעם לרצון כלל כידוע ומבואר במ"א וזהו פ"י לרצון תמיד לפני ה' בלי שום שינוי כי שינוי הרצון הוא מצד התלבשות הרצון בטעמי' והשכלות כו' וד"ל וזהו ונשא אהרן את שמות בני לזכרון לפני הוי' למע' משם ה' דחכ"ע לפי שבחי' החכ' הוא בחי' ממוצע בין המאציל לנאצלי' כי החכמה נק' ראשי' הגילוי ויש בה מבחי' אין דכתר ג"כ כמ"ש והחכ' מאין תמצא וזהו אלף ופלא ולכך נא' בחכ' אתה כהן לעולם אתה א"ת ה' ה' מוצאות ששרשם בחכ' וכמ"ש כי אתה אבינו וכידוע בפ"י ומרדכי יושב בשער המלך בחי"י הארת יסו"א שממשיך מהעלם הא"ס לגילוי מאין ליש כו' וכך ע"י אהרן כה"ג ששרשו בח"ע ה' כהן משרת להעלות לכנס"י כמ"ש בהעלותך את הנרות כו' וגם הוא המביא וממשיך גילוי ההעלם עצמות המאציל והו"ע החשן ואפוד שהי' נושא אהרן לזכרון לפני ה' כו' וד"ל.

וזהו רק כללות ענין חושן ואפוד, אך פרטי עניני, הנה ע' האפוד שע"ג הכתפות דאהרן כה"ג הוא להמשיך מבחי' דעת דא"א שבין כתפיו כו' כי הרי הידים הן הנקראי' חו"ג דא"א שעז"א רישא דמלכא בחו"ג אתתקן פ"י רישא דמלכא הוא בחי' חב"ד דז"א בחו"ג זרועות דא"א שמלובשי' באו"א כידוע, ומשם נמשך מוחין לז"א כו' אבל הכתפו' הן למע' מבחי' חו"ג ידיים שהרי הכתף למע' מזרועו' כי מן הכתפות יוצאים הזרועות וגם הכתפי' הוא בחי' מקיף דחכ' שבראש כי מה שנמשך מחכ' שבמוח הראש למדות שבלב הוא בא רק בבחי' או"פ כמו ע' קנה חכ' אבל מה שלא יוכל להתיישב בכלי

אא"ס: בבוך 306 המאציל.

בחי': בהג"ל כו' שהוא בחי' העלאת ז"ג.

בחי"ט: בבוך 38 בחכמה.

לפני ה': בבוך 38 ליתא.

הוא מצד: בבוך 38 אינו רק אלא מחמת.

בחי': בבוך 38 שהוא בחי'.

המדו' דלב הוא נמשך מבחי' דעת דא"א כו' בין כתפי' וזהו למע' גם מזרועו' דאי'א שמתלבשי' באוי'א והיינו שרש ע' נשיאת כפים דאהרן כה"ג כמ"ש וישא אהרן את ידיו כו' עד"מ כשנושאים ומגביה' הידים למע' שהוא מן הכתפי' דווקא אע"פ שהוא בחי' אחוריים אבל שרשו בבחי' מקיפי' דווקא וז"ש עבודת הקודש דחכ"ע עליי' בכתפי' ישאו כו', והנה בחי' כתפים דאהרן כה"ג הי' ב' אבנים ששה משמותם על אבן אחת על כתף אחת כו' והן בחי' מקור ושורש להתחלקו' המדות בבחי' כללות בלבד שהוא רק לשמאל ולימין לבד ע"כ לא נחלקו רק לשנים והוא ע"י דעת שמחלק לחו"ג וכידוע בע' ד' פרשיות דתפילין דא"ל בחי' קוצי דשערי המכה באחורי עורף דאי'א והוא המחלק לחו"ב בבחי' חו"ג כו' כמ"ש בזה' פ' ואתחנן ומבואר במ"א באריכו', וזהו כללי' ע' האופד שהוא בחי' דכר כי הוא שרש המדות דז"א כו' והיינו עד"מ הנ"ל במילוי שממלאין מן החביות בכלי גדול כמו הין גדול ואח"כ יומשך לכלים קטנים, כך אחר שמאיר בבחי' כתפי' דאהרן כה"ג ב' אבנים כו' נמשך משם לבחי' התחלקו' פרטיו' יותר והן אבני חשן שהיו י"ב אבנים לנגד י"ב שבטי ישראל י"ב ג"א דנוק' שמקבלת מבחי' ו"ק דז"א כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו' כמ"ש במ"א והיינו ע' החשן שהי' על לבו דווקא כי לב בחי' ז"א והבל הלב נמשך לדיבור בחי' מל' והוא החושן שהי' חקוקי' בו י"ב שבטים דכנס"י לדבוק בלבו כו' ויש בהן י"ב מני גוונים' אדם פטדה וברקת כו' י"ב מיני התחלקות כמו חסד שנגבו' גבו' שבח' כו' כי האבן ספירי' מורה לחסד והאדם מורה לגבורה' ואבן ספיר יש בו ג"כ אדמימות ואבן אדם יש בו' לבנוני' וכמ"ש בע"ח בע' הכוכבים כו' ואמנם מב' מיני אבני אופד דווקא נמשך דווקא כל י"ב גוונים' דחשן עד"מ שממלאי' כלים קטני' מהין גדול כנ"ל וע"כ לא יזח החושן מעל האופד דווקא שצריך להיות מחוברים תמיד שזה"ע שרש יחוד זוי"ג בתמידו' כדי שיהי' תמיד לרצון כו' וכמ"ש בלקו"א לאריז"ל. שאם לא יתחבר חושן אל האופד יופסק אור זכרון שלפני ה' משום דנעוץ תב"ס דוקא כידוע וד"ל.

על"י: בבוך 38 נוסף ע"כ.

האבן ספיר: בבוך 306 הלובו.

לגבורה: בבוך 306 לדין.

אדמימות . . בו: בבוך 306 ליתא.

נע"ח: בבוך 38 במ"א, ובבוך 306 בלקו"א.

לקו"א לאריז"ל: בבוך 306 בלקו"א.

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש וגו' ולא יהי' וגו' זה יתנו וגו' איתא בגמ' על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה וגו' והנה נבא לבאר מהו ג"ח הנה ג"ח הוא שמחסד עם הכריות שנותן פרוטה או לחם לעני וזה מצוה השרויה במעשה והוא המדריגה התחתונה כידוע ולכן אמרוז'ל שצריך שיהי' מעשיו מרובים מחכמתו והמובן הוא ע"ד ענין הקרבנות שנתעסקו בו הכהנים והלויים וישראלים וסדר עבודתם שעבדו בהם מתחילה הי' בו התעסקות ישראלים אלו הבעלים ואח"כ הלויים והתעסקותם הי' בקול ומחשבה שעבודתם היתה בשירה בניגון בהלל והודות לה' ואח"כ הכהנים והתעסקותם הי' בעבודה כי הם הקריבו וזרקו את דמו ולכן נק' המה עומקא דלבא כי העבודה היא בלב וזהו סדר והדרגה מהקרוב כהנים ולוויים וישראלים וזהו שהיתה בקרבנות וכן הי' נמי בתרומות ומעשרות שהישראל נתן א' מעשרה ללוי והלוי נתן תרומה גדולה לכהן והי' הישראל מפרנס את הלוי והלוי את הכהן כך צריך האדם להתנהג בהדרגה זו בעבודתו ותורתו ועשיתו שום מצוה שצריך אדם להתנהג בהדרגה שיהא מעשיו קודמים דהיינו ג"ח מרובים מחכמתו כמארוז'ל כל שמעשיו מרובים מחכמתו חכמתו מתקיימת וצריך שיהי' עשרה פעמים מרובים ומובן הוא שכמו שהי' בגשמיות בענין הקרבנות לפי ראות עינינו שהיו הבעלים מביאים והלוויים משוררים וכהנים מקריבים כן הוא לעומת זה ברוחניות שצריך האדם לילך בהדרגה שתהא חכמתו מתקיימת שלא יפול ח"ו וז"ש ש"ה ע"ה אחת היא יונתי תמתי וארוז'ל אל תקרי תמתי אלא תאומתי כי תאומת לשון תמים ופי' כידוע הוא שכנ"י נק' יונתי וכו' המה כהנים ולויים וישראלים ולכן אמר אחת היא מי שרוצה שתהא אחת ולהתדבק בתפלתו לאחדות עצתו היעוצה שיהא יונתי תמתי כי תמים הוא בלי חסרון והיינו שילך מדרגה לדרגה ולא יקפוץ על שום דרגה שיהי' מתחלה מעשיו עשרה פעמים מרובה על תפלתו כמו שהי' נותן ישראל ללוי מעשר דהיינו המעשה לקול ומחשבה וקולו ומחשבתו יחזיק את עומקא דליבא כמו שהי' הלוי מפרנס את הכהן וז"ש כבואם אל אוהל מועד ירחצו מים ולא ימותו כי הקושיא מובן מהו ירחצו מים כי מים הם נק' חסדים היינו שזכרנו ג"ח ולכן עתה כבואו אל הקודש לשרת בקודש אל אוהל מועד הכהן נק' העובד וכבואו לעמוד להתפלל לפני ה' צריך שילך מדרגה לדרגה דהיינו מקודם עמדו להתפלל ירחצו מים דהיינו החסדים והרחצת החסדים הוא נצרך כמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל ולכן נצרך לרחוץ אותם קודם בואם אל עומקא דליבא וזהו אוהל מועד כי האותיות נק' אוהל ולכן כבואו אל מקום אשר עליו כתוב ונועדתי אליך שמה צריך להרחיץ את החסדים וכשירחיץ מקודם כתיב ולא ימותו ר"ל כי מיתה היא נפילה וזהו יונתי תמתי שהולך מדרגה לדרגה

מישראל ללוי ומלוי לעומקא דלבא אבל אם ח"ו תיכף בבואו יתחיל מעומקא וירגיש תיכף באהבת ה' היא לא תצלח ר"ל ולכן צריך להשפיל א"ע כי כשאינו משפיל א"ע יפול ממילא ח"ו וזהו הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו פי' שאינו משפיל א"ע כי שמחה הוא כמו מרקד שמגביה ומשפיל א"ע והוא אינו עושה כן וזהו פי' הפסוק אנוכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותי ולא ידעו כי רפאתים פי' תרגלתי הוא מלשון רגיל האמונה דהיינו כמו שהרגל הוא מעמיד את כל הגוף כך חזקה להם הדרגה התחתונה אשר הוא מתחיל ממנה קחם על זרועותי כי זרוע הוא דרועא ימינא הנק' חסד כמשל בן הרוצה להתקרב באהבה לאביו וגם אביו רוצה בהתקרבות הבן רק שהבן אינו יכול להתקרב אל ראש אביו מחמת שאביו גדול ממנו מה עושה אביו לוקחו על זרועו וכשלוקחו על זרועו חובקו ומנשקו ואוחזו בדיקנא והנמשל מובן שרוצה האדם להתקרב אל ה' ואיך הוא אפשרי שיתדבק אדם המלובש בלבושים גשמים אל השי"ת אשר אין חקר לתבונתו עילת העילות וסיבת הסיבות רק מאהבת ה' אלינו אשר בחר לו לעם סגולה קחם על זרועותי דרועא ימינא ולא ידעו כי רפאתים וממילא נעשה הרפואה כמאמר הגמ' שמביא רפואה לעולם ותשובתו היינו תשוב ה' כי כל העולמות וכל הנבראים כמאמר בהבראם בה' בראם וכשמשב דבר א' אל ה' זהו נק' תשובה תשוב ה' מביא רפואה לעולם ולא ירעו כי רפאתים כשלקחם על זרועותיו ויכול הבן לנשק לאביו ונשיקה היא התדבקות רוחא ברוחא וממילא לא ידעו כי רפאתים וכל אלו העצות להתקרבות העבודה הנה הם למי שלא פגם ברית אות קדישא כי מי שלא פגם באות קדישא מקומו למעלה ולכן יכול לילך מדרגה אל דרגה ואל מקומו שואף זורח הוא שם ועליו הכתוב אומר וירא ישראל שוכן לשבטיו כי לשבטיו הוא לשון שבט כמאמר ויושט לו שרביט הזהב ויגע בראש השרביט כי שבט הוא המשכה וכשיש מקומו למעלה יכול להמשיך רצון העליון (למקום גבוה) וזה בתפילה אמור ובמצוה ג"כ אמור כי המצוה נק' ג"כ אוהל מועד כי המצות נק' איבריך דמלכא ולכן בבואו ג"כ לעשות מצות צריך לכל העצות והתיקונים האמורים בתפלה אבל מי שפגם בברית קדישא עליו הכתוב אומר ונכרתה הנפש שנכרת נפשו מלמעלה מכל וכל ולכן אפי' אם ברצונו לעבוד את ה' אבל אין מקומו למעלה ואיך יתדבק לרצון העליון ב"ה אם הוא כרות משם וע"ז נאמר אליך ה' נפשי אשא כי אין תרופה למכתו כ"א במסירות נפש וז"ש כי תשא את ראש ב"י לפקודיהם היינו אם ח"ו יעקרו ממקום ונכרתה נפשם מלמעלה מכל וכל ולא יש להם מקום להתקשר למעלה לכן אמר הכתוב כי תשא את ראש ב"י לפקודיהם דהיינו למקום שנוצרו משם ונכרתה נפשם משם מלשון ולא נפקד ממנו איש ורצונם להשיב לעבוד את ה' אבל אין מקום לשעותם ונתנו איש כופר נפשו לה' דהיינו במסירת נפש וזהו אליך ה' נפשי אשא בפקוד אותם היינו מ"מ

הוצרכו לזה מפני שנפקדו ממקום על עון אות ברית וכשימסור נפשו באמת או לא יהי' בהם נגף ודיל.

פ' תשא

בסדר הנהגתן בענין הקרבנות וסדר עבודתם שעבדו בהן והוא מתחלת התעסקות הקרבן עד גמירא ידוע הוא כי מתחלה התעסקו בו הישראלים דהיינו בהבאת הקרבן ולבסוף הלויים ולבסוף הכהנים. והנה התעסקות הבעלים היתה מתחלה בהבאת הקרבן והיתה במעשה ואח"ז היתה התעסקות הלויים והתעסקותם היתה בשירה ובזמרה בהלל והודות והיינו קול ומחשבה ואח"ז היתה התעסקות הכהנים והתעסקותם היתה בעבודה דהיינו שהקריבו וזרקו את דמו והמה נקראים עומקא דלבא כי העבודה הוא בלב וזהו סדר והדרגה בקרבנות אשר הולך מדרגא לדרגא דהיינו ממעשה לקול ומחשבה ומשם לעומקא דלבא וכמו כן היה הדרגה בתרומה ומעשרות כסדר הנ"ל ג"כ היתה מתחלה מהישראל ומישראל ללוי ומלוי לכהן. והנה נבין הענין שהישראל היה צריך ליתן ללוי א' מעשרה ונשאר אצלו עשרה מנים על אשר נתן ללוי והלוי נתן תרומות מעשר לכהן. והנה ידוע הוא כי העבודות הנ"ל לפי ראות עינינו מלובשים בעבודות ומלאכות גשמיות וצריך האדם להבין מזה להתנהג בתורתו ועבודתו ג"כ בהדרגה ובהדרגות הנ"ל דהיינו שיהיה הדבר הצריך להיות קודם דהיינו מעשה עשרה פעמים מרובים מחכמתו כדי שיתקיים חכמתו בקיום שלם כמאמר רז"ל כל שחכמתו מרובה ממעשיו כו' רק צריך להקדים שיהיו מעשיו מרובים וכמו שהיה בגשמיות כן צריך שיהיה ברוחניות דהיינו בעבודתו שתהא חכמתו מתקיימת דהיינו שלא יפול ממדריגתו וכשילך בהדרגה יבא לשלימות וזהו דברי שהמע"ה אחת היא יונתי תמתי ודרשו רז"ל אל תקרי תמתי אלא תאומתי כי מה הוא הדרוש שדרשו רז"ל מלת תאומתי כי מלת תאומתי הוא מלשון תמים ולכן הפ"י הוא כך כי ידוע כי כנסיי נקרא יונתי וכנסיי הוא כלל ישראל כהנים לויים וישראלים ולכן אמר שהמע"ה בדרך עצה, אחת דהיינו מי שרוצה לאחד הוא פ"י היא העצה שיהיה יונתי תמתי כי תמים נקרא הדבר שהוא בלי חסרון והיינו שיהיה הדרגתו בלי חסרון דהיינו שילך מדרגא לדרגא בלי דילוג דרגא אחת דהיינו שיהיו מעשיו מקודם ומרובים על חכמתו ומה הם נקראים מעשיו היינו מה דנוכר בגמרא ג"ח וצריכים שיהיו מרובים על תפלתו וקודם

לתפלתו כמו שהישראל נותן ללוי מעשר וכמו כן בתפלה היינו מעשיו לקולו ומחשבתו וקולו ומחשבתו יחזקו את עומקא דלבא כמו שהיה מפרנס הלוי לכהן והיינו ההדרגה אבל כשידלג מדרגה אחת ח"ו לא תהי' יונתי תמתי כשיהי' חסרון ולא יהי' יכולת לבוא אל אחת וזהו מאי דכתיב בבואם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו כי הקושיא מובן מאי הוא ירחצו מים כי ידוע כי מים המה נקראים חסדים והיינו הוא מה שהזכרנו בגמ' ג"ח ולכן הפי' הוא כך בפסוק בבואם אל אהל מועד אל הקודש לשרת בקודש כי הכהן נקרא העובד את ה' ובבוא הכהן לעבוד ולהתפלל לפני ה' צריך שילך מדרגא אל דרגא דהיינו מקודם באו להתפלל ישמור א"ע שלא יבא לידי נפילה ח"ו וכיצד יעשה היינו ירחצו מים דהיינו החסדים שנקראים בגמ' ג"ח דהיינו מעשה אשר הוצרך שיהיה מקודם עמדו להתפלל ועכשיו בעמדו שמגביה א"ע למדריגה עליונה ממנה דהיינו לבא אל אהל מועד אשר עליו כתיב ונועדתי אליך שמה צריך להרחיץ את החסדים דהיינו הג"ח כמו שנתן הישראל ללוי החלק העשר כמו כן צריך להרחיץ החסדים וא"ת מה צריך להרחיץ רחיצת החסדים הוא כמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל ולכן בבואו להתפלל דהיינו אשר המה נקראים אוהל מועד היינו ונועדתי אליך צריך להרחיץ חסדיו וכשירחוץ חסדיו היינו לתיקון ההדרגה ולא ימותו ר"ל כי נפילה היא מיתה וכשילך בהדרגה ולא ימות ויבא לאחת כי יונתי תמתי וזהו כשילך מדרגא אל דרגא מישראל ללוי ומלוי לכהן דהיינו ממעשה לקול ומחשבה ומקול וממחשבה לעומקא דלבא דהיינו לאהבת ה'. אבל אם הוא מתחיל מתחילה תיכף בעמדו מעומקא דלבא וירגיש תיכף באהבת ה' היא לא תצלח ר"ל להגיעו לאחדות כשלא יהי' יונתי תמתי. ולכן זאת היא העצה היעוצה שיראה בכל יכלתו להשפיל א"ע שימצא בעצמו שום דבר שיפול מזה כי אם לא ישפיל א"ע יפול ממילא ח"ו וזהו הפי' בגמ' הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו כי הנהנה הוא המתחיל מעומקא דלבא ומרגיש תיכף באהבת ה' ואינו משמחו הוא שאינו רואה תרופה לעצמו להפיל א"ע כי שמחה הוא ריקוד שמשפיל א"ע ומגביה א"ע כו' היא בוודאי לא תצלח בעבודת ה' בלא השפלת גרמי' וזהו הפי' ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותי ולא ידעו כי רפאתים פי' מלת תרגלתי הוא לשון רגל והיא האמונה וכמו שהרגל מעמיד כל הגוף כן חזקו להם המדריגה התחתונה אשר ממנה מתחיל עבודתו ית'. קחם על זרועותי כי זרוע הוא דרועא ימינא הנקרא חסד כמשל הבן הרוצה להתקרב אל אביו וגם אביו רוצה בהתקרבותו רק שאינו יכול לקרב א"ע לראש אביו מה עושה אביו לוקחו על זרועותיו שיתקרב לראשו וכשהוא קרוב לראש אביו מחבקו ומנשקו ואוחזו בדיקנא והנמשל הוא מובן כשרוצה אדם להתקרב אל ה' איך הוא באפשרי שיתדבק האדם המלובש בלבושים גשמיים אל השי"ת אשר אין חקר לתבונתו עילת העילות וסיבת

הסיבות לעילא מכל עלמין ותחות כל עלמין וסובב כ"ע וגו כ"ע רק מאהבת ה' את עמו אשר בחר לו לעם סגולה קחם על זרועותיו דהיינו דרועא ימינא הנקרא חסד ולא ידעו כי רפאתים היינו שממילא נעשית הרפואה כמארז"ל גדולה תשובה שמביא רפואה לעולם כי תשובה היינו שתשוב ה' כי כל העולמות והנבראים בה' בראם וכשמשיב דבר א' אל ה' היינו תשובה תשוב ה' מביא רפואה לעולם ולא ידעו כי רפאתים כי כשקחם על זרועותיו הוא כמשל הבן שנתקרב אצלו ויכול לנשק לאביו ונשיקה הוא אתדבקת רוחא ברוחא וממילא באה הרפואה לעולם ולא ידעו כי רפאתים. וכל אלו העצות להתקרבות העבודה הנה הנם למי שלא פגם בברית אות קדישא כי כל מי שלא פגם באות ברית קדישא יש מקומו למעלה ולכן יכול לילך בתפלתו מדרגא אל דרגא ואל מקומו שואף זורח הוא הוא שם ועליו הכתוב אומר וירא את ישראל שוכן לשבטיו כי שבט הוא לשון המשכה כמאמר ויושט לה המלך את שרביט הזהב ותיגע בראש השרביט, וכשיש מקומו למעלה יכול להמשיך רצון העליון עליו או שהוא יתדבק ושב לה' וזהו בתפלה אמור ובמצוה הוא ג"כ כי המצוה ג"כ נקראת אוהל מועד כי המצות הם נקראים אברים דמלכא ולכן בכואו לעשות שום מצוה ג"כ צריך לכל המצות והתיקונים המבוארים למעלה בתפילה. אבל מי שפגם ח"ו באות ברית קדישא עליו הכתוב אומר ונכרתה הנפש ההיא שכרת נפשו משם מכל כל, ולכן אפי' אם הוא רוצה להתדבק אל ה' אבל להיכן יתדבק כשכרת את נפשו משם ואבד את מקומו, עצתו כמאמר הכתוב אליך ה' נפשי אשא כי אין תרופה למכתו כ"א במסירת נפשו כי מסירת נפש אינו דוקא במי שימות על קידוש השם כי גם זה נקרא מסירת נפש שימסור את נפשו לה' הוא משתדל אף למעלה להמציא לו מקום להתדבק שם וזהו אליך ה' נפשי אשא במסירת נפש. וזהו המבואר בפסוק כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם היינו אם ח"ו יעקרו ממקומם ונכרתה נפשם מלמעלה מכל וכל ולא יהיה להם מקום להתקשר למעלה ותרצה להעלותם וזהו כי תשא כי תרצה לשאת את ראש ב"י למקומם שנחסרו משם היינו לפקודיהם לשון לא נפקד ממנו איש ורצונם לשוב למדרגתם אבל באין מקום לישועתם ונתנו איש כופר נפשו לה' דהיינו במס"ג ומפני מה נפקדו ממקומם על עון אותם ומפני מה הוצרכו לזה מפני שפגמו באות ברית קדישא וכשימסור את נפשו לה' באמת אז ולא יהיה כו' בפקוד אותם.

כי תשא

... את בני לפקודיהם כו' ולא יהי בהם נגף למשחית בפקודא ..ת.
כו' זה יתנו כל העובר כו' מחצית השקל כו' עשרים גרה כו'.

להבין ענין השקלים אשר מבואר בדרו"ל מחמת שהמנין הוא מסוכן לכך הוצרך השקלים. והנה למה הציווי למנות אם הוא מסוכן. ולמה כינה המנין בשם שיאה הול"ל כי תמנה, ומהו לפקודיהם, וגם מפני מה נצטוה למנות דוקא במחצית השקל. הנה ענין ציווי המספר הוא להיות גילוי שלימותו דכולא, היינו שיהי' התגלות אלקותו ית' אפי' מצד הפרטים והתגלות היש, ולכן מוכרח להיות מקודם בחי' התהוות הגבול שיהי' נראה העולמות לבחי' גבול ויש, ואח"כ ע"י בחי' ישראל ועבודתם יתגלה אלקותו ית' אפי' מצד הגבול והיש, וזהו יצב גבולות עמים בכדי שיהי' מספר לבניי, כי גבולות עמים הוא בחי' הגבול והיש הנראה לנפרד אשר הוא מבחי' ז' מדות דקליפה אשר כ"א כלול מעשר והוא בחי' שבעים אומות, וע"י ישראל אשר מהפכין מחשוכא לנהורא ומרירו למתקא ממשכינ התגלות אלקותו ית' אפילו מצד הפרטים, אך מצד השתלשלות איך ישוער התהוות הגבול מבע"ג אשר הוא ית' פשוט בתכלית הפשיטות ומושלל מערך התחלקות ח"ו, ובאמת אפס בלתו ואין דבר עושה את עצמו, ואיך נמצא התהוות הפרטים מאתו ית'. אך הנה כתיב ואלה המלכים אשר מלכו לפני מלך לבניי, היינו בכדי שיהי' המשכת אלקותו ית' ע"י בחי' ישראל כי הי' מוכרח להיות בחי' שבה"כ כמאמז"ל קודם שנברא העולם הי' הקב"ה בונה עולמות ומחריבן, ואח"כ הי' בחי' התיקון כמבואר בווה"ק ובמ"א.

והנה לכאורה יפלא מהו התועלת בבחי' התיקון אשר יוכל להיות התהוות העולם הנראה ליש ודבר, אשר זהו גופא בחי' . להבין זה צריך להקדים המבואר בווה"ק עד לא הווי מתקלא לא הוי משגיחין אפי' באפי', ומלכין קדמאין מתו. והענין הוא מבואר בסה"ק שקודם בחי' התיקון היו הכלים זה תחת זה. ומחמת ריבוי אור ומיעוט כלי נשברו ונפלו כו'. והענין הוא כי התגלות היש והגבול הנגלה לגבי דידן אנו מעריכין בבחי' שבירה, שמחמת שאין להעריך בחי' הגבול לגבי השי"ת בדרך השתלשלות, כי אין ערוך לך, אך באמת אין זולתו ית' והכל מאתו ית', נמצא מאמיתת מציאותו ית' לכן אנו מעריכין התהוות הגבול מאתו ית' בבחי' שבירה כמ"ש השליך משמים ארץ תפארת ישראל, כאדם המשליך חפץ מלמעלה למטה אשר אין נגלה כח המשליך בהתגלות, רק באמת מלוכש בהחפץ כחו, כן כבי' כשעלה ברצונו ית' בבחי' א"ס הי' מוכרח להיות בחי' הסתלקות האור א"ס בכדי

שיהי' מקום להתהוות הגבול, ואח"כ הי' בחי' התיקון הוא התגלות כחו ית' השוה בתכלית ההשוואה להיות להתחברות ע"י בחי' קו האמצעי הנמשך מכח הפלא אשר כל יכול כו' כמבואר במ"א באריכות. וזהו עד לא הוי מתקלא היינו בטרם המשיך אוב"כ ע"י בחי' קו האמצעי כנ"ל, וזהו אשר הי' בחי' הכלי זה ת"ז שלא נחלקו עדיין לבחי' קוין וכמבואר שמצד השתלשלות בלתי אפשר שיהי' מציאות הגבול מבע"ג, לכן הי' נצרך להיות מקודם בחי' צמצום אורו ית' הא"ס ותכלית בכדי שיהי' מקום לבחי' גבול, ואח"כ הי' בחי' התיקון מבחי' שם מ"ה החדש, היינו בחי' התגלות עצם מהותו השוה בתכלית ההשוואה מריש כל דרגין עד תחות כל דרגין כו' ע"י השבירה הוא לגבי דידן אשר בענין הגילוי הנה כח הגבול נגלה ונבדל ורחוק ומובדל מבחי' הבבע"ג, אבל לגבי השי"ת הכל שוה באופן שאינו מושג אחדותו כלל, ולכן מצד גילוי בחי' עצמותו ית' נתחברו ונתייחדו אוב"כ ביחוד עצום, וזהו בחי' המתקלא כמשל הלשון המחבר שני המאזנים בשוה כן כבי' מחמת כח עצמותו ית' נתאחדו ונתחברו בחי' הגבול עם הבבע"ג מחמת בחי' קו האמצעי הנמשך מכחו הפלא, אך זהו ענין התיקון אשר מצד היחוד היינו שבחי' הכלים אפי' מצד בחי' חלוקיהם בכל פרט, אעפ"כ יהי' מיוחדים בלי שום שינוי וריבוי כלל מצד כחו הפלא כנ"ל, אך יש עוד בחי' שבתיקון היינו שיתגלה אורו ית' ויחודו אפי' בבחי' הנבראים מצד התגלותם בבחי' יש היינן בבחי' בכל עולם כפי בחינתו, וזהו ענין התיקון הנעשה ע"י בחי' ישראל אשר זלעז"ז עשה אלקי' אשר שלט האדם באדם כו' אשר כמו שיש בחי' אדם דקדושה, כמו"כ יש בחי' אדם בליעל במידות דקליפה להעריך הגבול לבחי' גפרד ויש, אך מצד בחי' התיקון באופן הא' אשר בבחי' יחוד דאצי' שם לא יגורך רע כתיב, כי שם נגלה כח היחוד מבחי' הפלא אשר מיוחד בתכלית כנ"ל, אך בבחי' בייע אשר נסתר אור היחוד דאצילות בבחי' פרסא כידוע ומבואר במ"א, אשר מצד בחי' המל' רגלי' יורדת מות כו' יכול להיות בחי' ההיפוך, אך זהו תכלית הכוונה מאתו ית' להיות יתרון אור מן החושך דווקא היינו ע"י בחי' ישראל ועבודתם וביטולם כי ישראל עלו במח' ולכן יכולים לגלות אלקותו כו' אפי' מצד בחי' יש.

וזהו פי' יצב גבולות עמים כו', שצריך להיות בחי' גבולות עמים כו' בכדי שיהי' מספר לבני, ולהבין ענין המספר בתוס' ביאור. הנה ידוע שתכלית הכוונה שיהי' נגלה אלקותו ית' מצד כל הפרטים והנה מצד היש כאשר נגלה לגבי דידן הרי נראה העולם למהות בפ"ע, והנה כאשר נערוך אשר עצמותו ית"ש הוא אפי' מצד היש יכול להעריך אלקותו ית' ח"ו בבחי' וערך העולמות, ולכן צריך מתחילה לידע ולהבין עוצם ריחוק היש מאין ואיך שהוא בטל בתכלית בכדי להשליך עוביות וחומריות היש מהאין עצמו,

ואח"כ אם רץ לבך שוב למקום, כשמתבונן איך שהעולם רחוק ומוכדל באין קץ מערך האין, אזי נכספה וגם כלתה נפשו לצאת מגדר הכלים, אזי תכלית הכוונה להיות . . . למקום שאפילו הבחי' מקום וגבול הוא מאתו ית' כשי"ת. נמצא העולה מכ"ז . . . נגלה אלקותו ית' מצד כל הפרטים מוכרח להיות מקודם בחי' הגבול וההתגלות שאל"כ איך שייך ההתגלות ולמי יתגלה כמבואר. ובחי' זו נק' בחי' מספר, כי ענין המספר בלתי שייך כ"א בבחי' לבד אשר בערך התחלקות כי בעצם אחד בלתי שייך בחי' מספר.

ולהבין זה יותר הנה מבשרי אחזה אלוה כו' הנה ככח הנפש מוכרח להיות כל כחות הנגלה בגוף אח"כ ברמ"ח אברים כו' שהגוף מצד עצמו הוא כאבן דומם, והגוף בעצמו אינו נקרא בשם אדם כ"א בשר האדם, ועיקר הבדל בחי' אדם מנבראים אשר זולתו, הוא רק מצד כח והתגלות הנפש בכל אבר לפי בחינתו והנה כל כחות הנפש הנגלים בהתחלקות כלי הגוף מוכרח להיות ככח הנפש גם קודם ירידתה לגוף כל פרטי הכחות הנ"ל, אך מחמת שהנפש מצד עצמה אינה בערך התחלקות כי היא עצם אחד, לכן בכדי שיתגלה כל כחותיו מוכרחת להתלבש בכלי הגוף, ומצד הגוף נגלה מציאות הנפש, והנה מצד הגוף כהתגלותו לא נגלה בחי' הנפש בהתגלות, ונדמה שהגוף הוא דבר ומהות בפ"ע, רק מצד הדעת והכרה שהגוף לבדו בלתי שייך לקרותו בשם אדם כלל יוודע מציאות הנפש, אבל זולת בחי' ההכרה הנ"ל הרי נגלה בלי הגוף למהות בפ"ע, ובאמת בחי' הגוף רחוק מבחי' הנפש ואין ערוך רק אפשרות התחברותם לאחדים היא מבחי' היותר גבוה משניהם הוא בחי' כח הפלא כמ"ש ומפליא לעשות היינו שמקשר הגשמיות ברוחניות.

ובכ"ז יובן ענין המפקד הנ"ל שמתחילה צריך להיות בחי' מספר היינו בחי' התחלקות כמבואר שמצד שיהי' בחי' התחלקות פרטי' נגלית למהות בפ"ע, ועיי' ישראל אשר עלו במחשבה יתהפך הבחי' המספר היינו בחי' התגלות היש לאין, כי ישראל נקראו מתי מספר מחמת ששרשם מבחי' פנימית אשר בלתי שייך בחי' התחלקות וכשי"ת, הנה בזה יהי' נשיאת ראש מחמת שישלם בזה תכלית הכוונה להיות נגלה אלקותו מצד הפרטים דווקא.

וזהו פי' כי תשא את ראש בניי כו' ומי הוא המונה אותם שיוכל להיות מזה בחי' נשיאה הוא בחי' משה דווקא, כי בחי' משה הוא בחי' דעת הפנימי היינו עוצם ההתקשרות לאמיתותו ית' אשר אין הגבול עולה בשם כלל להיות נגלה למהות נבדל, וזולת בחי' הדעת הנ"ל הרי מצד המספר יוכל להיות נגלה ההיפוך להחשיב ההתגלות כאשר הוא נגלה למהות נפרד, והו' לפקודיהם מלשון ויפקד מקום דוד היינו שיוכל להיות בחי' חסרון,

היינו להעריך היש מצד התגלותו למהות בפ"ע, לכן צריך לזה בחי' הדעת וההכרה שבחי' היש כאשר הוא נגלה בלתי עולה בשם כלל להיות נחשב לאיזה מהות, אך זהו כשמאיר הבחי' דעת באמיתית התקשרות לעצמותו ית' (השוה) בשלימות או לא יפקוד מאומה. כי מצד כחו ית' השוה אין הצמצום והסתר מעלים לפניו כלל, ויכול להיות גם בחי' מספר ואעפ"כ יהי' הביטול לאלקותו ית' אבל כשאינו מאיר כ"כ הבחי' משה הנ"ל אז המספר הוא מסוכן מצד ב' בחי' א' הוא שיכול להיות מזה בחי' ההיפוך במידות רעות וכה"ג להחשיב ההתחלקות לדבר בפ"ע, והב' כאשר יהי' ההתבוננת בריחוק היש מאין יכול להיות בחי' ביטול במציאות לגמרי מחמת רשפי אש התשוקה להכלל וליבטל ולצאת מגדר הכלים, והסיבה לזה הוא מחמת העדר הארת בחי' ההתקשרות האמיתית כי מצד ההתקשרות אין בחי' ההתגלות מונע ליבטל אליו ית', כי בחי' זו הוא בחי' יוסף בן פורת, פורת הוא אותיות תופ"ר ופות"ר כמבואר במ"א, אשר תופר ומחבר היש והאין בהשואה אחת כמ"ש כי כל בשמים וארץ דאחיד בשמיא וארעא, ולכן כתיב ונתנו איש כופר נפשו כו' ולא יהי' בהם נגף בפקוד אותם אות דלהון ברית קודש בחי' יסוד, ובחסרון בחי' האות יוכל להיות נגף כנ"ל, ולכן צריך להיות ונתנו איש כופר נפשו לה' היינו כמו למשל שצריך למנות אנשים ואין מונה אותם בעצמם רק מונה דבר אחר, והאנשים הם נמנים ע"י דבר אחר, כן כבי' צריך להיות הבחי' מספר, ואעפ"כ צריך לידע שאין המספר דבר נפרד, רק שיהי' התגלות אלקות אפי' מצד הפרטים, ובאמת אין זולתו ית', כי גם המספר וההתגלות הוא מאתו ית', ואיך הוא הדבר שיכול להיות ב' הפכיים בנושא אחד, לזה אמר זה יתנו כל עובר על הפקודים מצד בחי' זה כמאמר זוה"ק זה וזאת לא מתפרשין, כי בחי' זה הוא התגלות עצמותו ית' כאשר הוא באמת שוה ומשוה כו' וזאת הוא בחי' מל' ית' התגלות הפרטים וההתחלקות הנה מצד כחו ית' השוה לא מתפרשין, וזהו מ"ש כל העובר על הפקודים, פי' אפשרות התחברותם לכח אחד הוא מצד כל בחי' יסוד אשר עולה עד הדעת ועד הכתר לבחי' עצמותו אשר הוא עובר על הפקודים, פי' עובר הוא בחי' מקיף וסבב כי שרש הפקודים הוא בחי' ההתגלות היש, שרשו מאוד נעלה כי הוא מבחי' עצמותו ית"ש כח ההשואה, וזהו שכתוב מכן עשרים שנה ומעלה עשרים שנה הוא בחי' א"א עילאין, ומצד הפקודים צריך לעלות לשרש היש הוא בחי' עצמותו ית' אשר הוא למעלה מבחי' עשרים שנה הנ"ל, וז"ש מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל כו' כי זלעז"ז עשה אלקים אדם בליעל נגד אדם דקדושה שיש בחי' מדות דקליפה האומר אני ואפסי עוד כי מאחר שלחלק יצא יכול להיות מזה ההיפוך כנ"ל, וזהו עשרים גרה השקל פי' מאחר שנחית לחלק בחי' כלים ומדות מצד המתקלא כו' הנה הבחי' אדם דקליפה עומד נגד המדות דקדושה, והם ג"כ בחי' עשר כתרין

דמסאבותא כידוע, והנה שרש יניקתם הוא מאחוריים דקדושה, כי זה הוא הכוונה העליונה שע"י יתגלה אלקותו ית' ביתר שאת באתכפי' ואתהפכא כמ"ש בזוה"ק אית למנדע טב ולמנדע רע ולאהדרא גרמי' לטב, וז"ש עשרים גרה השקל וד"ל. אך מחצית השקל בשקל הקודש שעיקר הכוונה שיהי' הבירור מהם להיכלל וליבטל ביחודו ית' אשר הוא בחי' עשר דקדושה העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל כו', עשיר הוא בחי' מדות, היינו שאפי' בבחי' מדות דקדושה יכול להיות בחי' ריבוי והרגשה בחי' יש מי שאוהב כו' וזהו לא ירבה על עשר שצריך לידע במה נחשב הוא ועבודתו, מאחר שאין זולתו ית', אל ידמה שמשיג איזה דבר, והדל לא ימעיט כו' ד"ל נק' כשאינו מאיר המדות בהתגלות לא יאמר מי אנכי לגשת להכלל ביחודו ית' רק לא ימעיט ממחצית השקל בחי' עשר הנ"ל רק צריך להכלל ביחודו ית', אף שלא מצד שכל ומדות המתגלה רק בבחי' נצחון והודי' והתקשרות בלי טו"ד, ובזה נעשה בחי' כופר לכפר על נפשותיכם, פי' אותן המדות רעות הבאים מצד הקליפה צריך לפדות להיות תמורתם מדות דקדושה, וזהו אחר מעשה העגל אשר הי' תחת ממשלת ההיפוך להחשיב היש לדבר נצטוו על הסיפור והפקידה, היינו באותה מדה שפגם ונשתקע בהיפוך יפדה אותם להביאה לבחי' מחצית השקל היינו ליבטל וליכלל ליחודו ית' באותו מדה בכדי שיתגלה אלקותו ית' מצד כל הבחי' וד"ל.

כי תשא את ראש בניי לפקודיהם כו' מחצית השקל כו' הנה כתיב בטח בה' ועשה טוב כו'. ורעה אמונה פי' רעה כמו הרועה המנהיג צאנו בשדות הוא זנם ומפרנסם במרעה טובה ולכך נק' רועה כמו"כ משרע"ה נק' רעיא דמהימנא שהוא הזן ומפרנס בכל דור לכללות נשיי הנק' אמונה כי הנה ישראל הם מאמינים בני מאמינים בה' אחד באמונה פשוטה בלי שום טעם ודעת המושג ומובן על מה ולמה ואיך כו' ומה שנאלו"י חכמי המחקר בספריהם הפלוסופים וקצר מצע שכליהם להשיג אפס קצוהו א' מיני אלף אלפי אלפים כו' הוא יסוד פשוט וכלל מונח קבוע בלב כל איש מבית ישראל מקרב ולב עמוק כיתד שלא תמוט באמונה קבועה וחזקה ואפי' כל הרוחות שבעולם אין מזיוות כלום ומאין נמשך הכח הזה לישראל להיות להם אמונה כזו שהיא למעלה מכל ההשגות אך הוא כמארז"ל אע"ג דאיהו לא חזי

מזלייהו חזי פי' אע"ג דאיהו לא חזי שאינו משיג בבינת אנוש למה כו' מ"מ למעלה שורש נשמת כאויא מישראל שאינה מתלבשת בגוף והיא הנק' מזלייהו כמ"ש במ"א חזי ממש אשר אין באפשרי כלל ליזוז מאלוקות[ו ית'] ובחי' חיזיון זה הוא ג"כ למעלה מהשגה אפי' מהשגה דבחי' מזלייהו כי למתבי"כ להיות מושג בהשגה דשום נברא רק שהוא בחי' ראי' שלמעלה מהשגה אור וגילוי זה דבחי' מזלייהו חזי מתנוצץ ומאיר בחכ' שבנפש האלקית המלוכשת בגוף להיות לה אמונה פשוטה בלי שום טעם ודעת כי הוא באמת למעלה מעלה מהשגה רק [שנקבע] בנפשם האלוקית מפני שורש חוצבם באלקים חיים דמזלייהו חזי ככל ישראל . . . עלוי במחשבה לכך גוברי בנפשם שבגוף ג"כ אמונה זו בהתחדשות הבריאה מאין ליש שביכולת כל אדם להמשיך גילוי האמונה במוחו ותבונתו להיות כאלו רואה בעין השכל ממש איך שהוא ית' מחדש בכל יום מעשה בראשית ומהוה שמים וארץ וכל הברואים שנראים ליש ודבר נפרד לעינינו כלבד אבל באמת הם בטלים במציאות אצלו ית' כמ"ש כי עמך מקור חיים שהוא ית' חיי החיים ואתה מחי' את כולם שע"י שיתבונן האדם ויעמיק דעתו בזה שעה רצופה בכל יום כתפילה ימשיך האמונה מהעלם אל הגילוי להיות כאילו רואה כו', והיינו משום שבאמת מזלייהו חזי כנ"ל לכך ע"י ההתבוננות יתנוצץ ויאיר ג"כ בחב"ד של הנשמה המלוכשת בגוף שתתפעל נפשם מזה ממש כאלו רואה וכמו שאנו מוצאים בחברי דניאל שנפלה חרדה גדולה עליהם אע"ג שלא ראו את המראה רק משום דמזלייהו חזי ומה שנק' בחי' זו בשם אמונה הוא מל' אומן את היונק כך בחי' זו היא ירושה לנו מאבותינו שהאבות הן הן המרכבה שהי' בבחי' ביטול במציאות ממש כתמידות לא"ס ב"ה כביטול המרכבה לגבי הרוכב לכך זכו ג"כ להמשיך לבניהם אחריהם נשמות עליונות שיהי' בבחי' מזלייהו חזי כנ"ל ונק' האבות אומנים וכ"כ במקבלים בחי' זו נק' אמונה וגם אומן הוא ל' רגילות שהאומן את היונק מרגילו לאכול מעט מעט עד שאח"כ כמו טבע בנפשו כמ"כ צריך להרגיל א"ע להתבונן בכל יום איכות ביטול היש לאין וביטול הגשמיות לגבי הרוחניות וע"ז יוקבע היטב בנפשו כי מאחר שאנחנו מוגשמים ורחוקים מרוחניות מצד הגוף המסתיר ע"כ כדי שיותפס . . . בליבנוי היטב ביטול היש לאין להיות כאלו רואה כו' וצריך להאריך בא' בהתבוננות בפסד"ז וק"ש בכל יום ביומו וכמשל התינוק כשלוקחים אותו ללמוד בבית הספר והוא רחוק עדיין מידיעת צורתא דשמעתא שצריך להסביר לו ההלכה באריכות הדברים וכמשלים ומליצות

ו' ית': הבא בחצאי מרובע נוסף מכוך הנ"ל.

ככל ישראל . . . עלו: שם כנ"ל ישראל עלו.

גובר: שם נקבע.

שיותפס . . . בליבנו: שם שיותפס כלבנו.

לקרב אל שכלו הדל וגם להרגילו בזה מידי יום עד שיוקבע בנפשו כמו"כ צריך להאריך בהתבוננות בגדולת הבורא מידי יום וזהו גי'כ פי' אמונה לשון רגילות כמו האומן כו' שעיי'ז ימשיך האמונה מהעלם אל הגילוי להיות כאלו רואה ממש.

(ב) ובזה יובן מ"ש בדברי הנביאים קובלנא על ישראל ותופשי התורה לא ידעוני וכת"י ישראל לא ידע וכתוב אפי' בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי ומבואר הקושיא בספרים דהלא ידיעה זו זיל קרי בי רב ואפי' עם הארץ פחות ערך שבישראל יודע ידיעות אלו וכמ"ש בק"ש פעמיים בכל יום שמע ישראל הוי' אלוקינו הוי' אחד כו' ומחדש בכל יום מעשה בראשית כו' וחונן הדעת ורופא חולים כו' ואיך שייך לומר לכא' שאפי' תופשי התורה לא ידעוני והלא כל ישראל מאמינים כו' וכנ"ל אלא הענין מובן עפ"י . . ית"י, שימשיך האמונה מהעלם אל הגילוי להיות דומה ההשכלה שמשכיל בעין שכלו בגדלות ה' כאלו רואה בעין בשרו וכמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד עיני . . תמיד. אל ה' והיינו ע"י ההתבוננות בגדלות ה' מידי יום שעיי'ז ממשיך מבחי' מזליהו חזי להיות בגילוי ממש במוח ולבו משא"כ כשאינו מתבונן ונשאר האמונה בבחי' העלם ונק' עטרה בספרים שהוא בחי' מקיף לבד ואינו מתפעל מזה בפנימיות שיוכל לבטל רצונותיו ותאותיו ולהיות לו רק רצון א' לאביו שבשמים שהרי גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא ונמצא מאמין ביכולת רבש"ע ועכ"ז עושה נגד [רצונו] מחמת שלא נגע ה' בלבו רק בבחי' מקיף וזהו"ע עטרה כו' דמ"מ יש בו אמונה זו ולכן אכל עשרה שכונתא שריא ויכול למסור נפשו על קדה"ש כמ"ש בלק"א לפי שאז מאיר מהעלם אל הגילוי מחמת כי נגע עד מהות הנפש כו' אבל קודם שבא למדה זו הוא אצלו בבחי' מקיף אע"פ שמאמין בזה וע"ז קובל הנביא וישראל לא ידע כי צריך לידע ולהרגיש כ"ז דעת ל' הרגשה והיינו ע"י התבוננות בגדלות ה' בתפלה בכ"י כי אם אין בינה אין דעת כו' והיינו . . להתבונן איך שאמר והי' העולם באמירה א' ברא העולמות ואומר [ועושה] תמיד כי מחדש בכ"י מע"ב ואתה ה' לבדך גם עכשיו כך אתה עשית את השמים ע"י כ"ב אותיות וה' מוצאות שזוהו פי' אתה כו' וזהו"ע ורעה אמונה שצריך לפרנס האמונה וכמו פרנסה גשמית שעיי' הלחם יתחזק החיות כך ענין ורעה אמונה להיות בתוקף כאילו רואה ממש ומרע"ה נק' רעיא

אם: שם כ"א.

. . ית: שם משל שהעיקר הוא.

עיני . . תמיד: שם עיני תמיד.

בגדולת ה': שם ליתא.

והיינו . . להתבונן: שם והיינו להתבונן.

מהימנא כי הוא בחי' הדעת ובחי' הדעת שבכל נפש האלוקית שבישראל הוא מבחי' משה שבחי' זו מפרנס האמונה להיות בבחי' דעת השכל וידוע אותי שיהי' מרגיש זה בפנימיותו ולבטל כל רצונותיו רק ועמך לא חפצתי וזהו ע' ר"מ. והנה המשכת פרנסה זו להיות ורעה אמונה הוא ע"י קיום מצות מעשיות והענין כי הנה ידוע דיש בחי' סוכ"ע וממכ"ע אך באמת מהו"ע ית' הוא למעלה מעלה מבחי' סוכ"ע ג"כ כי סובב וממלא הוא רק מה שנמשך ממנו הארה לבחי' עלמין להחיותם והארה זו היא בבחי' סוכ"ע והארה הארה נמשך בבחי' ממלא וז"ש כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים כו' שגם בחי' שמו הוא נשגב לבדו כי הוא בחי' סוכ"ע וכמאמר ושם קדוש שגם שמך הוא קדוש ומוכדל למע' מבחי' כח הפועל כנפעל רק בבחי' סוכ"ע רק הארה מבחי' שמך נמשך בבחי' ממכ"ע כה"פ כנפעל אמנם מהו"ע ית' אינו שייך לומר עליו אפי' בחי' סוכ"ע כי אינו בגדר עלמין כלל והוא למעלה מבחי' קדוש וז"ש נקדישך כלומר שאנו ממשיכים אותו להיות בבחי' קדוש היינו בבחי' סוכ"ע והנה ענין האמונה הוא שהוא ית' מחדש בכל יום מע"ב מאין ליש ממש וא"כ זה אינו מגיע רק בבחי' סוכ"ע וממכ"ע וז"ש ית' שמך בפי כל חי פי' מה שבפי כל הברואים השגת וידיעת אלהות כנ"ל אינו אלא שמך כי סוכ"ע וממכ"ע הוא רק בחי' שם והארה לבד כנ"ל בפי' נשגב שמו לבדו כו' אבל מהו"ע ית' כנ"ל הוא למעלה מעלה מבחי' שמו לבד סובב וממלא כנ"ל, ומשם דוקא נמשך שפע מזון לרעות את האמונה שהיא בבחי' סוכ"ע וממכ"ע, והיינו ע"י קיום המצות שבהם ועל ידם ממשיכים מבחי' עצמות א"ס ב"ה כי המצות הם פנימית רצונו, אלא שמתלבשים בכלים רמ"ח פיקודין רמ"ח איברין דמלכא, ובהן ועל ידן ממשיך גילוי אוא"ס ב"ה בנפש האדם וע"כ תחי' הנפש בבחי' כלי ומכון להשראת גילוי האמונה כי מכח אוא"ס ב"ה עצמו הנמשך ע"י המצות נמשך לזה כח ועוז וזהו ורעה אמונה כו' לפרנס את האמונה ע"י המשכת א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע שנמשך ומאיר בנפש האדם ע"י המצות וזהו שאנו אומרים ברכה לפני המצות ברוך אתה ה' פי' שאנו מבקשים ע"י . . זה שיהא ברוך ונמשך גילוי האמונה זו בקרב איש ולב עמוק וזהו ברוך אתה בבחי' גילוי כאלו' הוא לנוכח אומרים תחלה ה' אלוקינו ואח"כ מלך העולם גם עלינו נק' שם הוי' ועל העולם נק' בשם מלך . . בפנימיות העולמות ושם הוא גילוי אוא"ס ב"ה ממש להיות בבחי' ביטול איליו כנ"ל בענין מזליהו חזי וזהו הוי' אלוקינו כמו אלוקי אברהם שהוא בחי' מרכבה ואח"כ מלך העולם שעל העולם שהוא נפרד נק' בשם מלך שאין מלך בלא עם עוממות כו' דברים זרים ונפרדים כו'

וענין ברכה ובקשה היינו שגם שאנחנו מלובשים בגופים והגוף מסתיר מ'יה' הגילוי להיות הוי' אלוקים שנהי' בבחי' ביטול כמו שהוא באמת בשרש הנשמה שהיא בבחי' ביטול כנ"ל ואח"כ אומרים אשר קדשנו במצותיו אשר הוא לשון נתינת טעם לומר כי הברכה וההמשכה הזאת להיות הוי' אלוקינו ומלך העולם תהי' לנו לפי שקדשנו במצותיו שהמצות הם כלים לאוא"ס ב'ה ממש וצונו מלשון צותא וחיבור שהוא ההתקשרות בשרש המצות לכך יש לנו כח להמשיך ברכה והמשכה זו וזהו כי תשא את ראש בני' פי' ראש בני' הוא בחי' החכ' [שבכניי] שמצד התלבשות אוא"ס בחכ' שבנפש האלקית יש בה בחי' האמונה הפשוטה בה' אחד כי בחי' חכ' הוא למעלה מהשכל המושג ומובן כמ"ש בלק"א פי' וענין כי תשא את ראש בני' היינו התנשאות והגבהת ראש ומוחי' דכניי והו"ע בחי' ורעה אמונה להיות בבחי' השכל וידוע אותו וכנ"ל הנה זהו ע"י משה דוקא וזהו כי תשא דקאי על משה מפני שבחי' משה הוא רעיא מהימנא שהוא הון ומפרנס את האמונה כי הוא הממשיך דעת כללות נשיי וכנ"ל.

(ד) ונתנו איש כו' מחצית השקל בשקל הקדש כו' הנה להבין שייכות נתינת מחצית השקל לבחי' כי תשא שהוא בחי' רעה אמונה כנ"ל איך ע"י מחצית השקל יבא בחי' נשיאת ראש ומוחי' שכניי שהוא בחי' רעה אמונה וגם להבין באר היטב איך ע"י קיום מצות מעשיות יבא בחי' ורעה אמונה הנ"ל הנה יש להקדים מה שארז"ל על שלושה דברים העולם עומד על התו' ועל העבודה ועל גמיח ויש לבאר תחלה ענין עבודה שהוא מעשה הקרבנות ועכשיו תפלה במקום הקרבנות והנה בזמן בה"ק הי' יורד אש שלמעלה ע"ג המזבח לאכל את הקרבן והי' יורד בדמות ארי' כמבואר בזהר בענין ארי' דאכיל קורבנין ולהבין ענין זה באצלה שבמקום קרבנות הו"ע כארי' ישאג כי פני ארי' אל הימין שהוא בחי' אהבה עליונה ומשם נמשך ומאיר אור אהבה לעורר את אהבה בכללות נשיי וכמ"ש וימינו תחבקני שהוא בחי' מקיף והוא בחי' אה"ר הבאה מלמעלמ"ט בנפש האדם מבחי' אתעדל"ע כארי' ישאג כו' וזה אינו אלא לאחר ההתבוננות בק"ש בפסוק שמע ישראל ובשכמל"ו יחו"ע ותתאה ואז בשמו"ע שהתפלה במקום קרבן יורד האש שלמעלה אה"ר מבחי' ארי' הנ"ל ואוכל הקרבן שהוא הנפש הבהמית שבאדם כמו שהאש שלמעלה הי' אוכל הקרבן מהבהמה ממש וביאור ענין אכילה זו דהקרכת נה"ב ע"י האש שלמעלה הוא ע"ד מ"ש מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו פי' ע"ד"מ הכסף המעורב בסיגים בתכלית התערובות כשנותני' אותו בכור המצרף בשלהבת מתברר ע"י השלהבת ומתפרדים חלקי הכסף מהסיגים עד שחלק הטוב שהוא הכסף יוצא בפ"ע וכל חלקי הסיגים יוצאים מתפרדים ויוצאים מובדלים בפ"ע וא"כ נמצא שע"י המצרף בשלהבת

נעשה הבירור שמתחלה היו הסיגים מעורבים עם הכסף והי' א"כ הסיגים בבחי' העלם שלא הי' ניכר שיש כאן סיגים מחמת תערובתן בתכלית עם הכסף ונדמה שאין כאן סיגים ובאמת הי' סיגים בהכסף רק שהי' מעורב בתכלית התערובת ולא הי' א"כ הכסף נקי וע"י נתינתם במצרף בשלהבת נעשו הבירור היינו שנתגלו הסיגים ויצאו לידי גילוי ואז נתפרד מהכסף ונשאר הכסף נקי ונעשה משובח במאד וכל מה שנותן את הכסף בשלהבת יותר יותר יוצא מהעלם עד שגם הדק שבדקים מהסיגים יתגלה ויתפרד מהכסף וישאר הכסף נקי מכל סיג נמצא פעולת המצרף בבירור הסיג הוא לגלות הפסולת שיצא ויתגלה איך שהוא פסולת היינו שיהי' ניכר איך ומה שהוא סיג ועי"ז יפרד ויובדל מהכסף משא"כ קודם הבירור שהי' מעורבים לא הי' ניכר כ"כ שזהו סיג מחמת התערובת עם הכסף כו' כמו"כ איש לפי מהללו היינו ע"י שלהבת העולה מאילי' בתפלת שמ"ע הבאה ע"י ההילול והשבח בגדולתו כנ"ל כשיתבונן ויעמיק בזה מאד שע"ז נעשה אח"כ אה"ר הבאה מלמעלה כנ"ל הנה עי"ז מתבררת הנפש הבהמית שהיא מעורבת [בתכלית] מטו"ר כתערובת הכסף והסיגים שאין הסיג ניכר בהתערובת הכסף ונדמה שהכל כסף ובאמת יש בו הרבה סיגים כך דרך כל איש ישר בעיניו ונדמה לו שהולך בדרך ישר ואע"פ שמתאווה תאות גשמיות להתענג בתענוגי הגוף באכילה ושתי' ומלבושי כבוד כו' וכן במדות הרעים גאוה וכעס ושנאה ואכזריות וקינאה ודומיהן אינו מרגיש כלל כ"כ חטא בזה ונדמה לו שעכ"ז לבו ישר ומוצא אמתלאות על כל המדות רעות ותאות שיש בהן כונה לש"ש בגאוה שאינו יכול להיות שפל כ"כ וכן בשנאה שחברו חטא כנגדו וכן באכזריות שאינו נותן צדקה וגם הוא נצרך וחי"ך קודמים. אבל באמת הן מדות רעות ממש כי לא אמרו חי"ך קודמין רק שביד א' קיתון של מים ואם יתן לחבירו לשתות ימות הוא ח"ו אבל אין מהדין [לפנק א"ע] וחבירו ימות ח"ו או שאפי' יצטער צער גדול וכן בגאוה כל המדות שאלו הי' מקיים ונפשי כעפר לכל תהי' לא הי' בא לידי שנאה כו' רק שהמדות רעות הנ"ל מעורבות במקצת טוב ויש כמה בחי' בשיעור התערובות או הרע בטל בטוב ברוב או שמועט יותר מן המועט כו' והנה ע"י שלהבת ואה"ר הנ"ל מתפרד הרע ונתגלה איך שהוא מדה רעה ואז מדחה אותה האדם ממנו כמ"ש ובערת הרע מקרבך וזהו בירור הנה"ב ע"י שלהבת האה"ר הנ"ל שהוא ע"ד בירור הקרבן הבהמה ממש.

ה) וזהו שאנו אומרים סלח לנו בשמו"ע דוקא לאחרי שאמר ק"ש אחד ואהבת כו' דלכאורה אינו מובן כ"כ דהרי בק"ש אומר א' ואהבת

בכל נפשך במט"נ וא"כ אז אינו חוטא כ"כ ולמה אחר ק"ש אומר כי חטאנו
הלא קודם ק"ש שעדיין לא הגיע למדריגת ואהבת בכל נפשך הוא שהי' שייך
לומר יותר כי חטאנו ואנו רואים שתקנו לומר כי חטאנו כו' אחר ק"ש דוקא
וכו'.

ראה קראתי כו' בצלאל בן אורי כו' למטה יהודה וכו' ואתו אהליאב בן
אחיסמך למטה דן. הענין שהי' צריך למשכן ומקדש דוקא משבט
יהודה ושבט דן הנה יהודה יש בו אותיות דשם הוי' ודן הוא פי' דין ר"ל שם
אדני' וארז"ל גדולה דיעה שניתנה בין שתי שמות דכתי' כי אל דעות הוי'
וגם ארז"ל גדול מקדש שניתן בין שני שמות כמ"ש פעלת הוי' מקדש אדני
כוננו ידיך כו'. והיינו כדי להמשיך גילוי עצמות קדושתו ית' בבחי' מקום הי'
צריך לזה ע"י שני המשכות דשני שמות הללו הוי' אדני' וית' במ"א וד"ל.

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם וכו' ולהבין איך יכולים
לעשות את השבת האיך יעשנו' ומה הוא זה לדורתם האיך. הוא מהיכולת
לעשות דבר לעולם. ידוע. שכל אחד ואחד מישראל רצונו מאד לעבוד את בוראו רק
החסרון הוא שרצונו הוא לגרמי להנות מזה ובאמת אין הדבר צריך להיות כך כי
תכלית בריאותו לא הי' לזה כ"כ למה נברא האדם אם לסור מרע זה הי' ג"כ קודם
השתלשלותו לזה העולם אלא מסתמא הוא לנח"ר פועל יוצא. כי החילוק הוא שבין
סור מרע שהי' קודם כואו לזה העולם היי' מחמת שראה אור גדול והי' נהנה מזיו
השכינה ואין הדבר חשוב כ"כ בעיני אלקותו כי מה חידוש הוא שהוא סור מרע ולכן

האיך יעשנו: כבונה ירושלים ליתא.

ולהבין . . . האיך: בכרך 941 להבין ענין לעשות וכו' וגם להבין מהו לדורתם איך.

ידוע: בב"י ובכרך 941 הנה ידוע.

מסתמא . . . יוצא: בכרך 941 כמו שארז"ל נתאווה הקבי"ה וכו'.

פועל יוצא: בכרך 337 ליוצרו.

כ"כ . . . היי' בב"י כי קודם ביאתו לזה העולם הי' ג"כ סור מרע, אלא בודאי הוא בכדי לעשות נח"ר

ליוצרו, כי מקודם ביאתו לעה"ז הי' סר מרע.

נתנו הקב"ה בזה העולם מקום קרוב לכל הפחיתות וכשהוא סור מרע זהו נח"ר. להמשיך דירתו בתחתונים ובודאי יתבטל מכל וכל כי איך יעלה על דעתו להנות ולחשוב א"ע לדבר מה כי לא למכוון זה ה' תכלית בריאותו ובודאי מצייר בשכלו השראת אחדותו הבורא בכל העולמות והוא בטל מכל וכל נגדו אבל מי שאין לו שכל כזה ואין ביכולתו להבין המכוון תכלית בריאתו ושהכל בטל לנגדו והוא שרוי בשפלות חזר. אור ה' מעליו ואח"כ יכול האדם לירד מטה מטה ח"ו. ולזה בא חבקוק והעמידו אחת וזה המכוון שלי הפסוק אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילדתה כיי ידוע אחת היא לשון נקבה ואחד הוא לשון זכר ובלשון ספרים נק' הוי"ה ואדנ"י אחד הוא הוי"ה ואחת הוא אלקים הוה הויה הואי שהשי"ת מהוה את כל העולמות כולן ה' הוה ויהי היינו שכל הנבראים לא החסירו מציאותו בכל העולמות כולן כי כמו שקודם בריאת עולם ה' הוא מלא כל הארץ כן אחר שנתבצר מקום ונברא העולם לא נחסר ח"ו מחמת מקום השמי' והארץ ומלואה, והאיך יקרב האדם הדבר לשכלו כתיב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים היינו שם הוי"ה נק' שמש כמו שאור השמש מזריח לכל העולם ומובן הוא שמהשמש בא ומ"מ אין ניכר זאת כשמש מחמת שההארה בטל בשמש כן כל העולמות נברא מההארה שהאור הקב"ה בהשתלשלות ובודאי בטליו כל הנבראים בו וכמא' את השמים ואת הארץ אני מלא ובאמת כמו שאור השמש כשאדם מאפיל עליו ועושה מחיצה בינו ובין השמש ונחשך לו מובן הוא שנעשה כאן שינוי בעצמו של השמש כי השמש היא

ואין . . . הקב"ה: בבוך 941 אבל.

אלקותו . . . בזה העולם: בכ"י ה' . . . בעה"ו.

מקום: בבוך 941 שהוא מקום.

זהו נח"ר: בבוך 941 ואתכפיא ס"א זהו נח"ר לפניו ית' כד אתכפיא וכו'.

ובודאי: בבוך 941 נוסף כשיתבונן בזה.

ובודאי . . . אבל: בבוך 941 אך מי שאינו מתבונן בזה שהכל בטל אצלו ית' חסר אור ה' מעליו אך.

הנורא: בכ"י ית'.

והוא . . . לירד: בבוך 941 ית' אפשר שירד.

חזר: בכ"י ובבוך 337 חסר.

והעמידו . . . של: בכ"י והעמידו על אחת וז"פ.

היא: בכ"י ליתא.

כי: בבוך 941 ולהבין זאת דהנה.

ספרים: בבוך 941 ספרי הקודש.

ואדנ"י . . . הוא: בכ"י אחד ואדני אחת. והנה הוי"ה פ"י.

הוא . . . שהשי"ת: בבוך 941 ואחת וענין ה' הוא.

כולן: בכ"י ליתא.

מלא . . . שמש: בבוך 941 ממלא כ"ע כן אחר שנברא כ"ו וכמ"ש אתה הוא עד שלא נברא כ"ו וכמשל שמש

ומגן כ"ו.

הארץ: בכ"י המקום הוה כמו.

והאיך . . . לשכלו: בכ"י ובכ"י לקרב אל השכל.

מחמת שההארה: בכ"י מפני שהיו.

שנעשה . . . שינוי: בכל הנ"ל שהשנוי שנעשה כאן אינו.

כמו שהי' רק שהוא מחמת המחיצה אינו רואה אור השמש כן הוא המשל לו ית' השמים והארץ הואי מלא ומהווה תמיד בהארתו בהן בלי הפסק ובודאי אין דבר נעלם ממנו שלא יראה מחמת שהוא מהוה את כל ואם אדם מטביע עצמו בעוונות הוא כסיל אשר בחושך הולך אם עשה עבירה קטנה עושה מחיצה קטנה בינו להשי"ת המהווה אותו ואם עשה עבירה גדולה המחיצה עבה יותר ואין החשך והשינוי במהווה ית' המאירי כ"א בו בעצמו וגם החושך לו בעצמו וזהו שאמר דהע"ה גם חושך לא יחשיך ממך היינו שהחשך הנעשה אינו מחשיך לך. כי לפניך כחשכה כאורה ואין מקום החושך יסלק מציאותך ממקום הנ"ל ומפני זה קרוב אפי' פושע ישראלי למס"ג מחמת שהשי"ת קרוב אליו ואף שהוא רחוק במחיצות הרבה מהשי"ת אבל השי"ת קרוב אליו מאוד וזהו פ"י השם הוי"ה ב"ה שאין דבר מונע בעולם לו ית' וכולם בטלים בו כעין זריחתו השמש בשמש וזהו הוי"ה אחד שאין בו שום שינוי כנ"ל. ואחת הוא שם אדניי וכשבא חבקוק וראה התמוטטות אורי. שכל ב"א וראה שאם ישר הדבר כמו כן דהיינו שלא יהי' באפשרית לשום דבר למהוי אחד באחד ולמשרי עלי' רזא דאחד כ"א ע"י שיבין האיך הכל כאין נגדו ית' ומי הוא המבין היינו מי שאין לו מחיצות המבדילין בינו לאור והשמש. האמת אבל מי שעוונותיו הבדלוהו מאור האמת לא יבין את זאת וא"כ אפשר שירד העולם ח"ו מטה מטה ובא והעמיד על אחת היינו שידוע ישראל הם מאמינים בני מאמינים בכל הדברים הנ"ל. שהשי"ת מלא את השמים ואת הארץ היינו שאין מקום השמים והארץ מסלקים מציאותו והכל הוא כעין זריחתו שמש. רק שאין באפשרית לבטל א"ע לו ית', וזהו נק' אמונה שמאמין לכל זה אבל אינו באחדות אמת כי אינו באפשרותו לבטל א"ע ואינו יחוד אמיתי ולזאת באי' והעמידו על אחת היינו שהעמידו שיהי' מקושרים א"ע

שהוא . . הוא: ככ"י שהמחיצה מסתרת אורה, כן אצלו ית' כתי' את השמים ואת הארץ אני.

ובודאי . . ואם: בבוך 941 אך אם.

אם . . המאיר: בבוך 941 נעשה מסך מבדיל בינו לבין השי"ת המהווה אותו ואין השינוי.

המאיר: בכ"י נוסף לכל.

וזהו: בבוך 941 אבל לפניו ית' כחשיכה כאורה וזהו.

היינו . . לך: בבוך 941 ליתא.

קרוב אפי' . . ישראל: בכ"י אפי' . . ישראל קרוב.

ואף . . אליו: בבוך 941 ליתא.

שאין . . כנ"ל: בבוך 941 שכולם בטלים נגדו כזיו השמש בשמש כנ"ל.

זריחת: בכ"י זיו.

אור: בכ"י ליתא.

והשמש: בכ"י ליתא.

בכל . . הנ"ל: בכ"י ליתא.

את . . שמש: בבוך 941 כל הארץ כר וכולם בטלים נגדו כביטול זיו השמש בשמש כנ"ל.

מקום: בכ"י ליתא.

זריחת: בכ"י זיו.

בא: בכ"י ובבוך 941 נוסף חבקוק.

כשלא יהי' לו שכל להבין תכלית אחדותו היינו ע"י התלבשותו בכלים אשר בהם שרוי אחדותו אמיתו היינו כשאדם מלביש עצמו בציצית ותפילין אף שאינו יודע הטעם ומה טבעם רק מחמת שבהטלית ותפילין ממשיך אור ה' כי רמ"ח פקודין הם רמ"ח אברין דמלכא ואף שיקבל לעצמו מוסר בזה שלומד כי התורה היא למעלה ממוסר רק שבאותיות המה כלים שבהם מאיר הא"ס וכמו שממשיכין הקב"ה כולא חד ומפני זה ארז"ל אין ישראל נגאלים אלא בצדקה מפני שאו"ה לעתיד יהי' ה' אחד ושמו אחד וראו כל בשר עין בעין כו' והאיך יבוא זה התכליתי כזה שיראו כל בשר אינו אלא בצדקה כי צדקה הוא נק' חסד דרועא ימינא וכתוב וימינו תחבקני ולמשל אם משכו בזרוע ימין הוא בא אחריו יותר משמושכו באבר קטן ולכן בצדקה יתגלה והתגלות אור כמו במעמד הר סיני שנאמר והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש והקושי בזה מפני מה נתעשו, ומהו כעשן הכבשן הלא בכבשן נותנים עצים לחים מחמת זה עולה עשן ובהר סיני מהיכן הי' עשן. הענין מפני מה בא זה לאדם שעושה עבירות והולך אחר תאוותו לבו הוא מחמת הלב האבן שבו וע"ז נאמר שהי' עמים משריפות סיד עמים נק' קליפות וכשבאו ישראל לקבל התורה גילה הקב"ה עולמות עליונים הנעלמים ומחמת זה נשרף לב האבן שבהם והעמים שבהם וע"ז כתיב והר סיני עשן כולו שעלה משרפת לב העמים כעיו הכבשן מפני כל שגילה הקב"ה להם וראו אור אחדותו אין עוד זולתו וזהו והעמיד' על אחת היינו כמו מעמד הר סיני שיתגלה עליהם אור האמת אף שבהתעסקו רק בכלים לבד שבהן האור האמת וישרף לב האבן בהם ואף שאין בעשייתם מאור אחד האמת, אעפ"כ מחמת האמונה והתעסקות בהמשכת אור האמת ורצונו בזה יגיעו למעלת האמת ובכל שבוע כולה צריך לעסוק בכלים תמיד וזהו מי שטרח בע"ש שאין לו

היינו . . . התלבשותו: בביי שאפי' בעת שאין להם שכל להבין אמיתית אחדותו ית' שהוא בחי' אחת יהי' מקושרים ע"י התעסקו.
 התלבשותו: בבוך 941 התעסקו.
 ומה . . . ותפילין: בביי ליתא.
 שיקבל . . . בזה: בכל הנ"ל שאינו שייך לקרוא בשם אבר לגבי מלכא עילאה א"ס ביה אעפ"כ נק' כלים שבהם מתנוצץ אורו וגם בתורה אין הכוון שיקבל מוסר לעצמו ממה.
 שממשיכין הקב"ה: בכל הנ"ל שמושכין באצבע קטנה אוי נמשך כולו כמו כן בכל מצוה היינו האבר עדימ' ממשיכין דירתו בתחתונים כי אורייתא וקב"ה.
 מפני שאו"ה: בביי כי.
 זה התכליתי: בביי ובבוך 941 התגלות.
 יתגלה: בכל הנ"ל נוסף אלקותו יותר לעתיד, והיינו בא חבקוק והעמידן היינו שעשה להם תחבולות שיהיו מקושרים להשרות עליהם רוא דאחד.
 מפני מה: בביי מהיכן.
 שטלה: בביי נוסף עשן.
 כעין: בביי כעשן.
 כל . . . להם: בביי שגילה להם הקב"ה.
 וישרף . . . בהם: בבוך 941 ליתא.
 כולה: בביי ליתא.

שום נחת מזה שאינו מבין אור ה' רק שעוסק בהכלים ובאמונה ורצונו להשיג אור האמת וזהו נק' חולת אהבה וכשבא שבת כתיב קרא לשמש ויזרח אור היינו שבא האור בהתגלות לפי מדרגתו וטרחתו בע"ש היינו בכל השבוע ובשבת הוא אור אחד האמת ונק' על האדם כי שבת נק' עולות, וזהו ושמרו בני ישראל את השבת מלשון ואביו שמר את הדבר פי' שיצפה וישתוקק להשבת היינו להתגלות מלכותו. אור האמת לעשות את השבת היינו שיטרוח לעשות את השבת ע"י הכלים שעוסק בהן בכל השבוע ובהם עושה שבא לו אור האמתי, וזהו לדורתם כי כשלא ישים עצות בנפשו לעמוד ממקום החשך ישאר שם כל ימיו רק כשמתחיל לטרוח בע"ש ועלה מעלה מעלה והיינו לדורותם שילך תמיד לא"ס. וזהו האל ישועתינו ועזרתו סלה כי סלה הוא עולמות שתמיד עולה מעלה מעלה לאין סוף וגבול והכלי ירוממוך סלה ודוק.

ושמרו בני ישראל את השבת לדורותם וגו'. להבין הפסוק ולהבין איך לעשות את השבת לדורותם דהנה הכל רוצים לעבוד השי"ת אך המניעה הוא מחמת דעבדין לגרמייהו שיהיו עובדים. אבל הנכון הוא לעבוד רק שיהי' מזה נחיר ליוצרו, דהנה כלל א' יש כאשר יתבאר ולולי זה אלו יעשה חשבון עם עצמו ה' מאות שנה לא יביעו [יגיעו] כלל לברר עצמו, דהנה כתיב באי חבקוק והעמידן על אחת וכו', ובכדי להבין זאת יבואר. דהנה יש אחת ויש אחד, אחד לשון זכר אחת לשון נקבה אחד הוא שם הוי"ה לשון היה הוה ויהי' הכל שוה אצלו, וכמו שקודם. בריאות עולמות הי' הוא לבדו וגם אחריי כלות העולם יהי' הוא לבדו, ובכדי להבין נראה י דלכאורה שיש עולם. דהנהי' כתיב כי שמש ומגן ה' מה שמש כל מה שמאיר ממנו

ונק' . . . עולות: בכ"י ליתא.

מלכותו: בכ"י אלקות.

ובהס . . . האמת: בכרך 941 ליתא.

והכל: בכ"י ליתא.

לדורותם . . . ולהבין: בכרך 1064 (הנחה אחרת) וגו' לדורתם וגו' להבין.

עובדים: שם נקראים עובדים.

(יג'ט): הבא בחצאי ריבוע הוא מבין 265.

אלו . . . בא: שם לא יכול אדם לשית עצות לנפשו כלל ואיתא.

ובכדי . . . יבואר: שם ליתא.

וכמו שקודם: שם ברגע אחד וקודם.

הי' . . . אחרי: שם ואחרי.

ובכדי . . . נראה: שם ליתא.

דהנה: שם ומלואו נראה ליש אך.

חוצה על כל [העולם] הוא רק זיוו שמתפשט ממנו אבל בהשמש גופו הכל בטל והנה נראה בחוש אף שנסתם החלון ואינו מגיע האור לבית בודאי שמפני זה לא יגיע שום חסרון להשמש, אך המניעה הוא שנסתם נגדו כן השי"ת כ"ז שמח"י בזה העולם והשמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עלי' הימים וכל אשר בהם זה הוא רק ניצוץ זיוו המתפשט ממנו ית', אבל נגד עוצם כבודו הכל בטלים במציאותו ואצלו [נגדו] אינו נראה כלל שום עולם רק הוא לבדו מכה"כ אני ה' לא שניתי ואף שהאדם טפל ח"ו [נופל] בעבירות והולך בחושך כי הכסיל בחושך הולך החושך אינו כ"א לעצמו שנדמה לו לפי מראה עיניו שהוא בחושך, אבל השי"ת הוא בודאי אצלו בכל עת ובכל רגע כדכתיב גם חושך לא יחשיך וכו' אצלו השי"ת שוים כחשיכה כאורה וזהו נקרא אמת שהאמת הוא כן שהוא ית' מכה"כ והשי"ת הוא תמיד אצלו והוא אצל ישראל [השי"ת] ואלו יתבונן זאת אז היו בטלים ממנו כל המ"ש כי כדי [כדאי] הוא שיקבל כל היסורים בכדי שיהי' ה' אצלו והוא אצלו [אצל השי"ת] כמ"ש גבי אחר כדלעיל. ויש עוד מדריגה שהוא נק' אמת והוא הנק' אמונה כי הוא אף שאינו יכול לראות האמת שהשי"ת אצלו תמיד בכל עת ובכל רגע כי טח עיניו מראות האמת, עי"פ [עכ"ז] האמונה הוא בכל האדם שמאמין שמכה"כ והראי' אפי' קל שבקלים יכול למסור נפשו על ק"ה, אחת היא לאמה ברה היא לילדתה דהנה גם האמונה אינה מעצמו רק ממנו ית' הנותן לאדם אמונה ושם היא ברה לילדתה למקום הנולדת האמונה, וכן ששת ימי המעשה ע"ז האופן דהיינו בכל מצוה שהוא עושה לא יהיו כונתו שמחמת זה יהי' עובד ה' כי זהו נקרא שלא לשמה ומתוך שלא לשמה בא לשמה כי בודאי הוא צריך סמו"ט, והנה אף קודם רדתו לעולם הי' ג"כ כך, אבל החילוק הוא שאז הי' נהנה מזיו השכינה, אבל עתה צריך להיות סמו"ט וע"ז האופן דהיינו בכל המצוה אשר יעשה יהי' כונתו שבזה ימשיך תמיד אצלו כי איתא רוח אייתי ואמשיך כו', והנה אף שאינו מבין זאת עכ"פ האמת הוא בודאי כן והאמונה יש לו [בוודאי בזה] יתבטלו ממנו כל המ"ש כי נקל לקבל כל היסורים עבור שיהי' אצלו השי"ת. והנה [רמ"ח] פקודין נק' רמ"ח איברין דמלכא וכמו האדם נלקח חבורי-באבר אחר ומחמת זה הוא ממשיך כולו אצלו כן הענין בעשותו מצוה אחת יהי' כונתו שבזה האבר ימשיך את האבר [השי"ת] אצלו ובפרט במצות הצדקה הוא ממשיך מאוד השי"ת בזה העולם כמאמר זוה"ק חסד דרועא דימינא וכתוב וימינו תחבקני וכתוב אין ישראל נגאלים אלא בצדקה וגם בענין סו"מ יהי' כונתו ג"כ כך שלא יעשה הרע בכדי שלא יתרחק ממנו השי"ת ח"ו ויפול בחשכות שלא יראה האמת וגם בעת עסקו בתורה שבכתב ושבע"פ יהי' ג"כ כונתו כך לא כמו שסוברין העולם שהתורה היא רק מוסר כי התורה היא למעלה מהמוחות כי [רק] יהי' כונתו שבתוך האותיות אלו שבתורה בודאי אחד שורה בתוכם אף שמדומה בעיניו שהוא

רחוק מהשי"ת, אבל בתוך אותיות התורה בודאי יהי' שם השי"ת, ובעת לימודו בתורה יהי' השי"ת אצלו והוא אצל הש"י ואז יתבטל כל הרע ממנו כי כתיב והר סיני עשן כולו כעשן הכבשן, ולכאורה מה ענין סיני אצל עשן הכבשן, אבל הענין הוא כך דכתיב כל העמים ישרפו סיד כמו ששורפין את האבנים ונימוח לסיד כן האומות והכל כאין נגדו ית"ש, והנה על כל העולם הוא בנקל ליישב א"ע באמונה זאת אך ע"ע קשה עליו הדבר מאוד שיהי' בטל במציאות נגדו ית"ש, והנה שאף באמת הי' ע"ע ליישב באמונה והאמונה הזאת נקל ביותר כי הוא יודע בעצמו שקודם הולדו לא הי' כלל וגם בהעדר [אחר העדרו] מן הגוף יהי' כלא הי' לכן עתה לו בנקל ליישב א"ע באמונה זאת וימשיך עליו האמת שכך הוא ואם הי' קרוב להשי"ת ואז והסירותי את לב האבן מקרבכם התאוות והסרסורים [וההרהורים] שנקראים אבן יהי' נימוח ויתבטלו לגמרי וזהו והעמים ר"ל כל התאוות והגדלות ישרפו כמו ששורפין אבן לסיד, והנה במעמד הר סיני אז נתבררו בכבשן [ונתלבנו ישראל וראו שה' אחד הי' הוה ויהי' והכל בטל נגדו ולכן כתוב שם והר סיני עשן כולו כעשן הכבשן] שהאבנים שהוא הרע נשרף כמו ששורפין אבן בכבשן, וזהו בא חבקוק וראו [והעמידו וכו' וראה] שהדורות חלושים וקטני מוח והעמידו לשון קבע עשה תורתך קבע על אחת ר"ל שיתנהגו בכל התורה והמצות ע"ז האופן כאשר ביארנו במדה שנק' אחת הוא באמונה עד [ע"ד] וצדיק באמונתו יחי' כדלעיל כל הנ"ל זהו העבודה של ששת ימי המעשה, אבל בשבת קודש צריך לראות שיהי' האמת אתו ויראה את האמת שהכל בטל במציאות נגדו ית' והוא לבדו הי' הוה ויהי', ובזה יהי' בטל במציאות נגד ית"ש, וזהו ושמרו בני ישראל את השבת לדורותם הנ"ל ושמר לשון המתנה כמו ואביו שמר את הדבר פי' שימתינו בששת ימי החול על השבת דהיינו שיתנהגו כדלעיל ויעשו לעצמם הכנות על השבת ואז כשיבוא שבת קודש יוכל לעשות את השבת בראשית האמת ויתבטלו נגדו ית' לדורותם וזהו לדורותם, דהנה ככל שבוע ושבוע יש שבת קודש, וככדי להבין הענין כך הוא כי אין שבת דומה לחבירתה ובכל שבת צריך להיות הולך וגדול יותר ויראה יותר האמת הנ"ל שהשם א', וזהו לדורותם ברית עולם ביני ובין בני ישראל.

ובזה הנערה באה אל המלך את כל אשר תאמר ינתן לה לבוא עמה מבית הנשים עד בית המלך, פי' כל ניצוץ נשמה שבישראל שרוצה לה' להתקרב אל ה' אשר תאמר ינתן לה דהיינו זה במצוה זו וזה במצוה זו כי מצוה לשון התחברות שמחבר את הניצוץ שלו למעלה ועל זה אמרו כל אדם עושה מצוה אחת נברא מ"א ומלאך לשון שליחות והוא נק' שושבינא דמטרוניא שקרוב ומחבר את הניצוץ למעלה בשרשו כנ"ל וזהו שאמר לבוא עמה מבית הנשים כמה שיתבאר לקמן אבל אסתר בחי' הסתר פנים כמה שאמרו רז"ל אסתר מן התורה מנין שנאמר ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא לא בקשה דבר מפני שאינה צריכה לשושבינה אך להבין פי' מבית אל בית המלך בהקדים מה שנאמר ששים המה מלכות אלו ששה משניות ושמונים פלגשים אלו ברייתות ועלמות אין מספר אלו הלכות אחת היא יונתי תמתי זה קבלה הלכה למשה מסיני ולכאורה קשה והלא הכל מסיני נתנו כמו שאמרו רז"ל משה קבל תורה מסיני כל התורה כולה. אך להבין פי' הלכות כמאמר רז"ל אל תקרי הלכות עולם לו דהיינו שממשיך אלקות לתוכו והיינו כשלומד הלכה זו הוא ממשיך בחי' א' ובהלכה אחת זו בחי' אחרת וכן בכל מצוה ומצוה שהוא עושה וזה פי' של עלמות אין מספר אל תקרי עלמות אלא עולמות דהיינו שממשיך אלקות לתוכו והיינו א' בתוך עולמות אפילו במשא ומתן זכאי וחייב מותר ואסור והן באכילה ושת"י אם אכילתו אינה להנאת גופו הוא ממשיך הוא בה אלקות שיש בה ג"כ כמה כמה הלכות כשר וטריפה וכל אילו המשכות צריך זהירות גדול בכל דקדוקי סופרים שהזהירו רז"ל הכל כדין וכיושר וכהלכה כשיעשה כן או יכול להיות המשכה אבל אם לא יעשה כדין וכיושר ויעבור אפילו על א' מדקדוקי סופרים אינו נעשה מרוצה ואינו יכול להיות המשכה והשראת השכינה בתוכו שלומד לעבודתו שעובד ומצותיו שעושה ואילו הלכות נעשו מקום משכו להמשכת לאלקות כשעושה כדין וכיושר רבו כמו רבו וזהו עלמות אין מספר כמה שאמר הכתוב קווצותי תלתלים כו' תילי תלים של הלכות שהם מקום וכלים להשראת השכינה כנ"ל אבל יש בחי' למעלה מהמשכות אלו וגבוה מעל גבוה הוא מבחי' זו ועל זה כתיב אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילודתה א"ת יונתי תמתי אלא תאומתי כמ"ש בזה"ק למהוי אחד באחד שבחי' הלכות הנזכרים לעיל הוא ממשיך בחי' א' אבל בחי' זו נקראת אחד באחד דהיינו בלא כלים שהם ששים מלכות ושמונים פלגשים שהאור הוא נמשך בבחי' כלי ולבוש ע"י כנ"ל רק אחת ביחוד גמור כתאומה ממש בלא סוף ולבוש כי בחי' הא' מתנהג ע"פ דרך התורה והכל בדין ובצמצום בשיעור קצוב כתפילין וציצית וסוכה ולולב ואתרוג וכן צדקה יש לו קצבה חומש ומעשר המבזבז הוא החומש וכמו שאמרו המבזבז אל יבזבז יותר מחומש וע"פ שורש הדין הוא יוצא אם נתן עשר נכסי ובוזה הוא צדיק אבל

בחי' השניה בדבר השווה לכל נפש שהוא מתנהג שלא בחשבון צריך ליתן צדקה הרבה בלי שיעור וכן בלימוד תורה ותפילה אינו צריך להיות דוקא ממרא דחושבנא כמו שכתוב גבי אסתר ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת פירוש שלא כדת של תורה והוא בחי' אסתר שהוא הסתר פנים כמו שכתוב ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא פי' אינו משיג ומרגיש שום דביקות והתלהבות בעבודתו רק בחי' הסתר אסתיר פנים כמו שכתוב יאר ה' פניו אליך ביום ההוא פי' כי זהו לנוכח וההוא הוא בהסתר פנים כמו שכתוב שהוא בבחי' ממלא כ"ע וסובב כ"ע וזהו ג"כ בחי' מרדכי שהוא גמטריי' רב חסד ומרדכי הוא מרי דכיא כלומר מרור לשון מרירות פי' שהוא מכיר מקומו שהוא רחוק מאד מה' אזי יהי' דרור הוא מעלמא דחירותא וכמ"ש הכתוב נושא עון ועובר על פשע לשארית ישראל לנחלתו למי שמשים עצמו כשרים אזי כי חפשי הוא וזה פי' כי אם אשר יאמר הגי סריס המלך שומר הנשים הגי לשון הגיון לבי כמשה' ויודע מערכי לב מ"ה כו' פי' לאדם מערכי שהוא לשון מערכה שמסדר עצים עליה כך עד"מ שצריך לסדר אצלו מה הוא מבקש ורוצה להגיע ע"י התורה והתפילה וכיוצא ומה' מענה לשון ודל' כי לא יהי' כי לא לעצמו הוא מתפלל רק . . וזהו שומר הנשים שהוא בחי' אמיתות כי מחמת שאינו מכוון לעצמו ממילא יש שמירה ודי למבין.

ובהגיע תור אסתר כו' לא בקשה דבר כ"א את אשר יאמר הגי סריס המלך שומר הנשים הנה בזהר מבואר שיש לכל נשמה מלאך א' המנהל לה ומוליך אותה ממדריגה למדריגה בעלותה לה' או בכל זמן עליות העולמות כמו בשבת וכל שחרית כו' כמ"ש חונה מלאך ה' סביב ליראיו כו' וכנוכר בגמ' לבד מגוהרקא רבה דר"ח דמנפשי' הוא סליק כו' וא"צ סיוע שיסייע אותו מלאך כו' ועד"ז יתפרש גם כאן שאסתר לא בקשה דבר בעלותה שיהי' לה לסייע לעלות כו' כ"א כאשר יאמר הגי הוא בחי' ההשפעה אלוקי' שבאה לה מלמעלה שתוכל לעלות כנ"ל ונק' הגי עד"מ ההגיון שהוא

בענין* כי אתה אבינו דווקא בגלו' כשאברהם לא ידענו ובענין סבלונו' בהמגיד כו' ובענין שמיר' הברית בבה"ז נח ובסידור ע"פ סומך, ע'

משכני.

מעלה בחי' גילוי המחשבה כשהיא מקור לדיבור וזהו שומר הנשים וביאור כ"ז הנה כתיב סומך ה' לכל הנופלי' כאשר יפול הנופל למטה מטה יכול ליפול למטה מאוד בלי שיעור כו' עד"מ האבן הנופל מגבוה לנמוך מהיכן יהי' עיכוב לנפילתו עד התהום הנה יובן שמי שיכול לעכבו באמצע נפילתו שישאר באויר ולא יפול עוד מוכרח שיהי' בעל כח גדול ביותר יותר ממי שהשפילו והפילו כמ"כ סוכת דוד הנופלת שנפלה מדת מלכו' כ"כ עד שניתנה השפעה לחיצוני' כמו"כ בענין גלו לאדום שכינה עמהם שהשכינה בבחי' גלות להשפיע לאדום כו' וכמ"ש אלביש שמים קדרות כו' פי' שמים הוא השפעה אלוקי' שירדה כנפילה אחר נפילה עד שנתלבש בלבוש קדרות הן לבושי נוגה דעשי' להחיותם כמאן דשדי בתר כתפוי' אעפ"י שאין רצונו בהם כלל וכלל והרי זה כמו היושב בבית האסורי' שיושב בזיקי' בכבלי ברזל שהלבישום הרעים ההם הוא היכל התפיסה והכבלים שאסור בהם הם ע"כ מנגד רצונו כן ע"ד מ' כתיב והוא אסור בזיקים פי' בסוד גלות השכינה להיות במאסר העי' שרי' להשפיע להם חיותם ע"כ והוא בחי' אלקות שלמעלה מכל השתלשלות נופל ויורד השפע כ"כ עד שמשפיע לעוברי רצונו בגילוי שהם כמו כבלי ברזל וד"ל והנה ה' מתיר אסורי' הוא שבא ונמשך כח גדול אלוקי' למעלה מאותו כח אלקי שירד כ"כ ומתירו מן המאסיר הנ"ל וזהו סומך הוי' לכל הנופלי' עד"מ הנ"ל כי אבן הנופל שמי שיעכבו מליפול עוד יהי' כחו גדול מכח הראשון שנפל משם כן עד"מ הנ"ל כתיב כי יפול לא יוטל ושבע יפול צדיק וקם כו' כי השם סומך לסוכות דוד שנפלה ואינו מניח ליפול עוד כו' ומוכרח שתהי' סמיכה זו שלא תפול עוד ממדריגה מאוד נעלה ועצמות האצי' הגבה למעלה ממדריג' אלקי' שמשם ירדה להסתתר בבי"ע וד"ל. אך סמיכה זו שבאה ונמשכה ממקום גבוה מאד אינו בגילוי בדבר הנסמך רק בהעלם גדול הוא נסתר ונעלם בגוף דבר הנסמך לפי אופן הלבושין שלו ונותן בו כח ועוז להיות עומד בעמדו ולא יפול עוד כו' כי מאחר שצריך להיות לו לעזר מוכרח שיהי' העזר לפי אופן הנעזר וא"ל לא יוכל לקבלו כמו עד"מ בתלמיד שנפל בטעות מוכרח הרב להשפיל עצמו ג"כ לאותו הטעות ולהוציאו משם בחכמתו ואם לאו לא יוכל להסיר מן הטעות וד"ל. וזה ענין אחשוורוש פי' אחש ורוש כמארז"ל על החשמל עתים חשות עתים כו' כן יש מעלה מדריג' אלקות בעצמות אצי' שלמעלה מן

כ"י* נפלתי קמחי בכי ההרים ימושו וכו' וצ"ל דכ"ז למעל' מבחי' שודמ"ט
 במעלה כנ"י בזמן הבית כו' וי"ל ע"ד נר חנוכה בבחי' לגבי מחוץ לפרוכת
 יערוך כו'.

החכ' שורש האצ'י והוא בחי' השתיקה שהוא סייג לחכמה פי' מקור כח המוציא מציאות החכ' כמו השותק שמעורר בחי' המשכיל הגנוז הנק' חכמ' סתימאה להוציא שכל חדש לתלמידו שהקשה לו הסברא ושכל הראשון כמ"ש במ"א וזהו עתים חשות דהיינו אח"ש שבא כח ועוזר מפנימי' חכמ' דאצ'י להיות לעזר למל' דאצ'י להקימה מנפילתה כנ"ל והוא בחשאי ושתיקה וד"ל ורו"ש כמו ראש ולענה מפני שהוא מסותרת בלבוש שק דע' שרים צריך לעזר להתלבש ג"כ באותו הלבוש ואז יקרא רו"ש וד"ל.

ב) וזהו המולך מהודו ועד כוש משה קטן וגדול וקמי' כחשוכא כאורה ע"כ ביכולתו לעזור הנופל ולזה הטעם הי' לאחר החרבן נשמות יותר גבוהות מכמו שהי' בזמן בהמ"ק כמו נשמת רשב"י שמבואר באדרא שלא הי' כמוהו בזמן הבית להשיג הנסתרו' בפרצופי' עליוני' הגם שהי' הנבואה בזמן בהמ"ק זהו בכחי' גילוי אלקו' למטה נתגלה יותר מלאחר החורבן שלא הייתה הנבואה גם ברשב"י וכיוצא בו אך בכחי' השגת אלקו' זהו כענין אברהם נבוא' לא ידענו חכם עדיף בזה מנביא לא הי' כמוהו בזמן בהמ"ק להשיג הנסתרות בפרצופי' העליונים, והטעם הוא כנ"ל לפי שבהיות סכות דוד הנופלת ומל' דאצ'י נופלת הוא העזר ממקום גבוה מאד נעלה מה שלא הי' בה בזמן בהמ"ק מטעם שהכח להעמידה מנפילתה גדול מאוד כנ"ל, ולכך נמצאו לאחר החורבן דווקא בכנ"י נשמות יותר גבוהות מאוד, וד"ל.

ג) והנה כשושן הבירה היא כמ"ש כשושנה בין החוחי' כו' פי' זיו השכינה שבג"ע העליון הוא בין נשמות ומלאכי' אפי' בין נשמו' הגבוהות מאוד דבחי' אצ'י ממש כשושנה בין החוחי' הגשמי' רעייתי בין הבנות כו' כי ששים המה מלכות אחת היא יונתי כו' כמו שנבחרה אסתר לאחשורוש מכל הנערות כן נבחרה אסתר העליונה להיות ראש לשועלי' כו' וליתן כתר מלכו' בראשה מכל הבנות עליוני' דבחי' אצ'י הם ממש מל' כו' ולהיות זיו השכינה מסתתרת מאוד בצמצום בבחי' גלות עכשיו בג"ע העליון כי עיקר עלייתה יהי' לע"ל שתהי' אור הלבנה כאור החמה פי' במדריגה ז"א דעכשיו וע"כ נאמר במגילת אסתר בחצר גינת ביתן כו' כל הסדר שצריך להיות בג"ע עליון ותחתון מסודרי' כפי שהם מסודרי' בג"ע עליון חור כרפס ותכלת כמבואר בזה"ק אך מה שהחירות הוא גדול להורות על שלימותה שתהי' לעתיד בבחי' חירות דיובלא עילאה.

ד) ועתה יש להבין ענין אשר גדלו המלך את המן כו' הנה מבואר למעלה דבא ונמשך ממקום גבוה מאוד נעלה להקים את הנופל והנה את זלעז' עשה האלוקי' בקליפה הוא המנגד לקדושה כידוע וא"כ מאחר

שבקדושה הגבוה משפיל עצמו להקים את הנופל או בקליפה היא להיפך שהנמוך מתעלה למקום גבוה והיינו שגידל את המן פי' שהגביהו משפלותו להיותו רם ומתנשא על כל השרים וד"ל וביאור טעם הדבר למה הוא כך שבעת ירידת הקדושה מלמעלה למטה יהי' בקליפה עלי' מנמוך לגבוה כו' להיות כי הנה ידוע דיניקת הקליפה הוא באחורי' דקדושה בכל פרצוף לפי ערכו כמו בפרצוף הנק' כתר דקליפה דנוק' בבחי' אחורי' שלה ועד"ז הגבה למעלה באחורי' דא"א דקליפה כו' וע"כ כאשר ירד בבחי' כתר דאריך דקדושה עד למטה למטה להיות עוזר וסומך סוכת דוד הנופלת דהיינו עד בחי' אחורי' דקדושה כו' אזי יש יותר תוקף יניקה לקליפה הדבוקה באחורי' להיות הכתר שלה בתוקף עוז להגביה את השפל מלמטה למעל' בבחי' הכתר שלה הוא החוצפה הנק' מל' בלא תגא כמ"ש במ"א וד"ל וזהו שהפיל פור הוא הגורל לפני המן דהיינו שעשה הדוגמא דכתר דקדושה להפיל גורל לפניו להיות ידוע ענין הגורלות בשני השעירי' ביה"כ הוא הגבה למעלה בבחי' פנימי' כתר עליון דקדושה כו' שהרי ענין הגורל הוא שהשעיר החי ולאשר לעזעזול אעפ"י שהו' ב' הפכי' זה יעלה לחי' העליוני' וזה למיתה דקליפה שעיר כניל וקודם שיפול הגורל שניהם שווין וראוי החי למיתה והמת לחי רק הגורל יפריד בניהם ומכשיר הא' להיות חי והנה ענין הגורל עצמו הוא למעלה מן הדעת והשכל שהרי בהשכל ודעת שניהם שווין וגם לא רוצה כלל שיכריע השכל ע"ז רק שהגורל יכריע היינו שגם שיפול הגורל שלא לפי השכל כן יקום הרי הגורל למעלה מן השכל ועוד זאת שהגורל הוא למעלה גם מן הרצון שהרי סומך רצונו על אשר יכריע הגורל עליו הגם שלא רצה בו ירצה בו מחמת הגורל הרי שהגורל עושה בו רצון ונמצא מה שיפול הגורל הוא למעלה מן גילוי הרצון ולא עוד אלא שיכריע את בעל הרצון שיעשה רצונו כך וכך דהיינו איך שיפול מלמעלה כן ירצה וד"ל וזהו ענין הגורל לפני ה' משני השעירי' להגביהם למעלה מן החכמה העליונה דאצי' שלא תכריע מי יעמוד חי לפני ה' וגם לא יכריע רצון העליון רק איך שיפול הגורל כך ירצה הבעל הרצון העליון הנק' רצון הפשוט היינו בחי' פנימי' ושורש הכתר וד"ל, וכאשר נתעלה בקליפה לעומת הקדושה מנמוך לגבוה אז יפול פור הוא הגורל לפני המן פי' בבחי' פנימי' כתר דקליפה להפיל הגורלות לפני עצמותו למעלה מהבחירה והרצון רק איך שיפול הגורל כן ירצה והוא עוצם ההתנשאות בעצמותו שהוא חוצפה וגיאות הגדולה אם תגביה כנשר כו' וד"ל.

ה) והנה עיקר מפלת המן היא במה שעשתה אסתר סעודה שני' באמרה יבוא המלך והמן היום ר"ת הוי' שקירבה אותו אל המלך להיות משנה למלך והיינו יבוא המלך והמן ובזאת הייתה מפלתו וטעם הדבר להיות

כי הגם שנתעלה בבחי' כתר דקליפה הרי שרשו בנוק' בבחי' אחרים דכתר דקדושה כידוע ואמנם כאשר יעליהו עוד להיות עומד לקבל מבחי' פנימי' כתר דקדושה לא יוכל לעמוד ולקבל ויתבטל ממציאותו לגמרי כו' וזה הי' כוונת אסתר במה שקירבה והעלתו כ"כ עד שנדמה למלך שבא לכבוש המלכה כו' והיינו שאמרה יבוא המלך י"ה והמן היום ו"ה יתאחדו עד שיקבל מפנימי' שם הוי' ולא מאחורי' דשם הוי' ובזאת לא יוכל לעמוד כי הרי הם פירודין מאחדותו העצמי ויהי' טפל ממילא וד"ל וזהו חייב אינש לבסומי' בפורי' עד דלא ידעי' כו' עיקר המפלה צריכי' להיות ממקום שעלה דהיינו למעלה מן הדעת שם תהא קבורו ומפלתו בבחי' שלמעלה מן הדעת והיינו עד דלא ידעי' בין כו' ולא שלא ידע כלל ויאמר ההיפך אלא יאמר ארור המן רק בלא כוונה ושכל אלא השמחה תגבר בו כ"כ עד שיהי' בלא דעת ויאמר ארור ה' בלא כוונה כלל וכלל ובזה שמחת פורים יתירה על שמחת המועדי' שצריכי' להיות השמחה בדעת ובפורי' צריכה להי' למעלה מן הדעת דווקא כדי שבוה יפול המן שלמעלה מן הדעת כו' וד"ל. וזהו שאומרים ארור המן בתחי' ואח"כ ברוך מרדכי כי בתחילה צריך להשפיל החוצפה בהמן שלמעלה מן השכל ואח"כ יוכל להיות ההמשכה מלמעלמ"ט בחי' מרדכי יסוד אבא וזהו ברוך מרדכי שיהי' ברוך ממקור הברכו' בחי' פנימי' כ"ע דהיינו לאחר שנבדל החיצוני' מכתר באחורי' שבו שלא יאיר להמן באמרינו ארור המן כו' וד"ל.

ו) **ואחר** כל הנ"ל יובן המשך הפסוק ובוה הנערה באה כו' פי' כנ"י שיש סיוע לכל נשמה אלקי' והיינו ו' חדשי' בשמן המור כו' הן בחי' תמרוקי הנשים שנשפעו כבר מלמעלמ"ט מהגי סריס המלך כו' וביאור הענין הגי מלשון כאשר הוגה מן המסילה וזה פי' ענין ההגיון דהיינו כאשר יצאת המחשבה מן ההעלמה בתחי' בעיון השכל להיות בולטת ונגלית במוח כדי שתהי' מקור לדיבור כמ"ש במ"א שיש ב' מיני מחשבו' הא' מחשב' הפנימי' הקשורה בשכל עדיין והב' מחשבה חיצוני' שמחשב איך לדבר וכדומה שמחשבה זו הוגה ויצאת לחוץ מן מחשב' הנעלמת בשכל וזהו ענין ההגיון שהוא ההירהור כו' וד"ל ועד"ז יובן למעלה כי הנשמה נק' בתתא דמלכא שהוא בחי' דיבור עליון כמ"ש לנפש חי' ות"א לרוח ממללא כו' ושומר הנשים היינו המקור בבחי' אותיו' המחשבה הנגלית כנ"ל ומשם נשפע לה כל צורכה הראוי לה כמו ז' היכלות הידועי' שהם בחי' הז' נערות הראויות לתת לה להיות' לה לעזר ולסעד להוליד אותה למדריג' והם המלאכי' העליונים המשרתי' אותה כנ"ל וזהו שבכל אלה הנשפע מהגי כו' הנערה באה ועולה למעלה לאשתאבה בגופא דמלכא מיכאל כ"ג מקריב נשמות כו' וד"ל ואמנם בהגיע תור אסתר לא בקשה דבר ושום סיוע מאשר כבר נשפע מהגי כנ"ל

כ"א את אשר יאמר הגי כו' פי' כי אסתר היא הנבחרת מכל הס' מלכות כמ"ש אחת היא יונתי כו' אך שנפלה ונסתרה מאוד להיות ראש לשועלים כו' ע"כ צריכה לעזר מלמעלה שלא תפול עוד כו' ממקום גבוה מאוד נעלה כנ"ל לכך לא ביקשה עזר מלמטה כ"א אשר יאמר הגי פי' אשר ימשיך הגי מלמעלה מעלה משרש פנימי' החכמה מענין המחשבה בעמקי השכל וכנ"ל וד"ל וזה ענין גוהרקא דר"ח רבה דמנפשי' סליק כו' עי"ד עזר מלמעלה כי כל עיקר סיבת ירידת נשמות ר"ח רבה הי' בשביל העזר למל' כנ"ל ברשב"י שהי' לאחר החורבן דוקא מזה הטעם וד"ל.

ע"כ קרא לימי הפורים האלה פורי על שם הפור ע"כ דברי האיגרת הזאת ומה ראו על ככה ומה הגיע עליהם. והנה המן לא הפיל כ"א פור אחד (הוא הגורל אחד). ולמה קראו פורים בלשון שנים. אך הנה האמת שיש שני גורלות כי ענין הגורל מה שא"א לאדם להשיג בשכלו לבחור בדבר הוא סומך על הגורל איך יפול וכמו כן צריך כל אחד להפיל גורלות דהיינו שידע בנפשו שא"א להשיג בשכלו ואח"כ לסמוך על האמונה והנה יש שני בחי' באדם דהיינו בחי' טורע ובכל בחי' מהנ"ל צריך בחי' מהגורלי בבחי' רע ידע בנפשו שא"א לו לידע תכלית הרע שלו אף כי לב יודע מרת נפשה. מ"מ עדיין לא הגיע לידע עד תכליתו כי עמוק עמוק הוא מי ימצאנו שהוא מוטבע ברע מאוד ורחוק מאוד מאוד מהשי"ת וזה הפור שהפיל המן אך יש עוד בחי' גורלי שלא הפיל המן וצריך לכל אדם והוא בבחי' טוב ויובן עם ביאור ענין השמחה שצריך להיות באדם כמ"ש ישמח ישראל בעושיו שמזה נתהוו בחי' שמחה בשומו אל לבוי אלקים עשהו וכמשארז"ל. בזוה"ק שיחזקאל הנביא גילה מעשה מרכבה לחזק לבסי בשביל שסבלו יסורים

קרא . . פור: בבונה ירושלים ובבוך 115, 361, 996 קראו לימים האלה פורים.

ע"כ: בבוך 115 נוסף על כל.

(הוא . . אחד): בכל הנ"ל ליחא.

שנים: בבי ובבוך 996 רבי.

מהגורל: בכל הנ"ל הגורל.

נפשה: בכל הנ"ל נפשו.

בחי' גורל: בכי פור השני.

בשומו אל לבוי: בכי בלבו כשישים אל לבו.

וכמשארז"ל: בכי וכמ"ש ובבוך 361 וכמאמר.

לבס: בכי לב ישראל.

גדולים והודיע להם שהשי"ת עמם ודא הוה אסותא דלהון מתבירא דילהון וכן באמת כל ישראל אפי' קל שבקלים יש לו בחי' זו שידע שהשי"ת עמו כי הוא סוכ"ע ולעילא ולתתא ולד' סטרין כו' ומזה יבין שיש לו טובי' מאוד אך שאיננו מושג וצריך להאמין באמונה שלימה שאע"פ שהוא בתכלית השפלות מ"מ כשעוסק בתורה הן בהלכות ובאגדות הן במקרא ומשנה אפי' באותיות התורה שם הוא השראתו ית"ש ולא יאמר מה אני ומה תורתך כי אעפ"י שהוא בעצמו כאין נחשב ובאמת הוא מושרש ברע מאוד יותר ממה שהוא יודע בעצמו מ"מ אותיות התורה היוצאות מפיו הם כלים מכלים שונים ויין מלכות רב שיכול להתפשט הרבה מאוד עד למטה ולמטה. כי המלך שיד ה' היא שיכולה להתפשט מאוד מאוד למטה מטה כמ"ש וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כי אפי' במצרים שהוא בחי' כל התאוות גשמיות וכל השטותין ידו גדולה. שיעשה שם בחי' ה' והוא בחי' חסד דרועא ימינא. וז"ש ליהודים היתה אורה כי אור הוא החסד כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום. אך כשמתפשט לזה העולם עלמא דנוק' נק' אורה בה' בלשון נוקבא, והו' בענין דאגת הפרנסה כ"א יבין וישכיל כי ה' עמו בצרה לא ידאג כלל כמ"ש והי' ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגוזך ומן העבודה הקשה אשר עובד בך הניח הוא לשון נחת כי ינחת לך שבחי' ה' הוא אצלך ובזה ינחת לך מרגוזך וזהו עיקר האמונה שאפי' הוא במדרגה התחתונה מאוד שעמוקה משאול מ"מ מאחר שהוא ית' סוכ"ע יכול הוא להתפש' עד למטה מאוד ע"י מצות מעשיות של האדם ובפרט במעשה הצדקה וזה הבחי' יש אצל כל ישראל שהם עושים צדקה בכל עת וזהו בחי' חסד דרועא ימינא. וזהו וסוחרת שהוא מקיף כל העולמות ודר שם עם עמודי שש שהוא אבן שיש וגם הוא שישי' במספר אלא דששה הוא לשון זכר ושישי' הוא לשון נקבה כי בעלמא דנוק' הוא קשה כאבן שיש דהיינו שהלב של אדם הוא קשה כאבן בכל תאוותיו. ולכן נק' סחרי' מדותיו בלשון נקיבה שש אך כשמתחבר עמו בחי' ה' והיא משברת את לב האבן אז נק' ששה אך אע"פ שעדיין הוא בבחי' שש עכ"ז דר עמו הסוחרת הגז' והוא ע"י רצפת בהט שהרצפה היא האמונה בהט כלומר עם בחי' הט והוא מ"ש הט שמיך ותרד שהשי"ת מטה

טוב: בכרך 361 בחי' טוב.

ובאמת הוא: בכ"י והוא.

ולמטה: בכ"י ובכרך 361 מטה. ובכרך 115 למטה.

ידו . . שם: בכ"י עשתה שם ידו הגדולה.

גדולה: בכרך 361, 996 הגדולה הוא.

שישי': בכל הניל ששה.

וששי': בכ"י ובכרך 361 ושש.

שיש . . תאוותיו: בכ"י ליתא.

סחר: בכ"י ובכרך 361 ליתא.

שמים ואז מעצמו תרד הקליפה ובחי' הטיית שמים הוא כמ"ש ואתה תשמע השמים שהקב"ה נק' שמים כי הוא טובב וע"י שהוא מטה בחי' שמים יתפרדו כל פועלי און וכהמס דונג מפני אש וכו'.

וזהו פורים שני גורלות וזהו על כל דברי האגרת הזאת כי זהו עיקר כל המגילה להאמין שהוא ית' סוכ"ע וכולא קמי' כו' וזהו בחי' אסתר שנא' ואנכי הסתר אסתיר פני שאפי' אם הוא בבחי' הסתרה מסותרת כפלים אדרבה שם הוא בחי' פנים כי ביום ההוא וכו' וזהו אשר לא תבוא ושתי לפני המלך שכל זמן היות האדם פוסח על שתי הסעיפים דהיינו שרוצה בגשמיות עם עבודת השם ביחד הוא בחי' שתי שרוצה גם שתיהן ובחי' ושתי הוא שבחי' ו' הנוסף מהפך כי הוא מהפך מעבר לעתיד ומעתיד לעבר וכן בבחי' הנז'ל הוא מהפך ומבלבל דעתו של אדם שדומה לו שרוצה לעבוד השי"ת אעפ"כ רצון עצמו לא נפרד ממנו ומערבב שתי הרצונות יחד שרוצה לעבוד את ה' שיהי' הוא נק' עובד וזהו בחי' ושתי' ובקשתינו אשר לא תבוא ושתי לפני המלך שלא תקום ולא תהי' בחי' זאת בנו לעד רק שיהי' בחינת אסתר שאינו בחי' עבודה מה שעובד בשביל שמשגי איזו גדולות הכורא כי בזה יכול לערבב בחי' ושתי רק שיעבוד שידע שא"א לו להשיג ואדרבה מה שאינו מושג כלל הוא עובד בסומ"ר וע"ט מחמת ביטול רצון אע"פ שאינו משיג כלום וזהו בחי' אסתר שם הוי' בחי' פנים וכיום ההוא מחמת שהוא מבטל רצונו לבחי' אחדות ית"ש שהו' סוכ"ע וזהו מזה אחד ומזה אחד כו' דאתערותאי דאתחדת כרזא דא' למשרי עלה רזא דא' וזהו ומה ראו על ככה שמחמת כן ראה בחי' מה ומה הגיע אליהם כמ"ש ואנחנו מה וכתוב וידי משה כבדים ואהרן וחור תמכו בידי מזה אחד ומזה אחד כי אהרן הוא בחי' חסד דרועא ימינא וחור הוא מלשון חירות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה והוא בחי' תורה וגמ"ח תמכו בידי משה שהם כבדים וזהו ומה הגיע עליהם כו' שיהי' מזה אחד ומזה אחד כו' מעילא לתתא ומתתא לעילא.

נק' . . שהוא: בבוך 361, 996 ליתא.

שאינ: בבוך 996 נוסף זז.

דאתערותא: בכ"י ליתא.

חייב אינש לבסומי בפוריא כו'. אי' המן מן התורה מניז דכתי' המן העץ, והוא פלאי, להביני' מרדכי והמן ושרשים הנה יש ב' מיני עבודות מפני ב' אהבות, א' כמו אהבת אדם לחבירו או מעין אהי' התלוי' בדבר טעם ודעת, כי מחמת שמבין בדעתו תועלת הדבר ההוא אוהב אותו הדבר, וזאת האהבה יש לה גבול וקצבה כ"ח לפום שעורי' דילי' כפי מה ששיער במחשבתו ודעתו הדבר הגורם אל האהבה כ"כ תהי' האה' אל הדבר ההוא אם מעט ואם הרבה. ב"י אהבת בן אל אביו אפי' אם אביו מכה אותו ומיסרו לא זזה אהבתו ממנו מפני שאינה תלוי' בדעתו כי אינו יודע בעצמו טעם האה' ההוא כי ממילא נמשך רצונו ותשוקתו אל אביו בלי טעם ודעת כי ממנו לוקח משרשו. והנה ב' סוגי אהבות אלו ישנם בין ישראל להש"י אמנם אה' א' אינה שוה לכל נפש אא"כ הוא חכם ומבין מדעתו אבל כסיל לא יבין את זאת, משא"כ אה' הב' ישנה בכלל ישראל אפי' המורדי' והפושעים כי בין כך וב"כ קרואים בנים והם חלק אלוה ממעל, ואה' הנ"ל מסותרת מאד והפושטי' מכסים אותה והיא בכחי' גלות אצלם רק ע"י יסורין כד מבטשין להו מוציאין מההסתר. וזהו וישמחו כך ישראל אוהבי שמך כו' וכ"פ נק' ישראל בשם אוהבים ואה"ע בשם יראים מ"י לא ייראך מלך הגוים שהגוים אין להם רק בחי' יראה אבל ישראל נק' אוהבים למקום. וכן ארז"ל לעולם כו' מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי ומי פתי שיחכה למעלת אברהם שנק' אוהב כמ"ש זרע אברהם אוהבי ואין זה כ"א על אהבה מסותרת שיש בכאו"א שיתגלה כי זה כל אדם לא נברא אלא בכדי לגלות מצפוננו שיהי' רב טוב הצפון אצלו בגלוי'. כי לא נברא האדם לעשות דבר חדש כי אין כל חדש תחת השמש. רק להוציא מחשבתו ומעשיו הטובים מכח אל הפועל ואם לאו לא הי' צריך להבראות. והנה עבודה הבאה מאה' שע"י הדעת נק' עץ הדעת טור' שיודע א"ע אם טוב ואם רע ובאהבה הנ"ל יש שינויים כיון שהוא מדעתו והוא שוכן בגבול ומקבל שינויים לפי דעתו כמו כן האהבה הבאה מזה ישתנה לפי דעתו ולפי שכלו יהולל איש. אבל עבודה הבאה מסוג אהבה שרשית לא ישתנה לעולם כיון ששרשו הוא חלק אלוה ממעל וכתי'

להבין: בבוך 400, 501, 966 (501, 996 אך הנה) והנה להבין ענין.

או . . אה: שם או ממון או נשים והאהבה.

ב: שם והאהבה השנית.

אבל . . משא"כ: בבוך 996 משא"כ . . אבל.

ההפושטי': בבוך 400, 501 והפשעי'.

מ"י: שם וכמ"ש מ"י.

אבות: בבוך 400, 501, 996 (501, 996 אבות) אברהם ויצחק ויעקב.

שהי' . . בגלוי': בבוך 501 שלא יהי' . . בגלות.

ואם . . אהבה: בבוך 400 כי אם לא הי' צריך לשנות את טעמו בהראות סתרו יותר לא הי' צריך לבוא

לזה הזה העולם לפי דעתו כמו כן האהבה שרשית.

אני הו' לא שניתי ונק' עץ החיים שחי לעולם, בלי שום שינוי כי אינו משגיח בעצמו לראות ברע ובטוב כדכתי' מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, וכל שרואה הכל חיותו ית' ואין בלתו ואינו רואה שום דבר בלעדי ה' וע"ע אינו משגיח והוא בטל במציאות נגד רצונו ית' וזהו בחי' מרדכי שנק' בלשון תרגום מירא דכיא מלשון זך בלי שום סיג שהי' שרשו מיסוד אבא שהוא חכמה והחכמה מאין תמצא שלא יהי' רואה עצמו שום דבר ונפרד ממנו ית' ולא הי' רוצה לעצמו כלל מחמת שהוא נחשב לאין נגד א"ס ב"ה שהוא אח"פ ואין עוד שום עצמות בלתו. ואמנם המן הרשע הי' היפוך מזה ממש מהיפוך אל היפוך שכל מעשיו וכל כוונתו לא הי' רק להטיב לעצמו כמו אה"ע דכל טיבו דעבדין לגרמיייהו עבדין. ולזה פריך בגמ' המן מן התורה מגין איזה מקום שרשו בתורה שממנו נשתלשל המן הרע הזה, ומשני המן העץ פי' דעץ הדעת הנ"ל הוא נמשך מעץ. וקשה איך יהי' דבר שהוא הפכי. אלא ודאי יש דבר ממוצע ביניהם והוא בחי' שכחה ששוכח שמו ית' שאין עוד מלבדו כתי' ובוזה מחי' בחי' המן דכל טיבו דעבדין לגרמיייהו והוא בחי' עמלק שעליו נאמר והי' בהניח כו' תמחה את זכר עמלק כו' מתחילה צריך האדם להבין בדעתו איך לאהוב אותו ית' ואם ירצה אז למחות את עמלק שהוא בחי' לגרמיייהו לא יצליח בעבודה שלא יעבוד כלל ועיקר מתחילה. צריך לצאת ממצרים שהם גבולים גשמיים אף בבחי' לגרמיייהו ואח"כ ימחה את זכר עמלק. ונאמר בו לא תשכח מה שלא נאמר כן בשאר מצות היינו משום שהוא בחי' השכחה, ודע שאם הי' עמלק קליפה גדולה ועבה כמו שאר ז' עממין לא הי' הכתוב אומר והי' בהניח כו' וגם בזוי חשוב עמלק בהדי ערב רב שהם קרובי' לישראל יותר משאר האומות, וע"כ נאמר בשאול פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך בעלתו ממצרים, והיינו באמצע הדרך שהולכים מגבול לבלתי גבול בדעת פוגע בעמלק בחי' לגרמיייהו, וכן במרגלים נאמר עמלק יושב כו' שהיו רוצים לילך לא"י שהוא למעלה מן המקום וגבול כנראה בחוש ארץ צבי רווח לה גמדה כו' וא"כ אינה בחי' מקום וגבול. גם יושב עמלק ומסתיר א"ע ומלביש א"ע ליצ"ט. וזהו בארץ הנגבי שמראה פנים בתורה. והנהגה בדעת שיבין אדם מדעתו אלהותו ית' בכל דבר, יכול להפך לבו ויכול למחות את עמלק, אמנם

וע"ע: בבזך 501, 996 לכן גם על עצמו.

והוא: בבזך 400, 501 ורואה כי.

ית': בבזך 400 נוסף ואין בלתו.

מעץ: בבזך 400, 501, 966 נוסף החיים.

מתחילה: בבזך 501, 996 אך מתחילה.

בוז: בבזך 400 בזהר.

לה נמדדא: בבזך 400 וגדולה ובבזך 501, 996 לזה וגמדה לה (996 לזה).

הנגב: בבזך 501, 996 נוסף שהוא לימין.

מלחמה גדולה היא זו לכן עצה היעוצה לגלות אה' מסותרת שבו שיתבטל רצונו מפני רצונו ית', והנה אמרו נכנס יין יצא סוד שהיין יש לו סגולה זו לגלות סתרים כי גם הוא הי' משומר בענביו ונסחט הימנו, ולכן השותהו יתגלה ג"כ מה שבקרבנו. וזהו ויין ישמח לבב אנוש כיון שבא הסתר לגלוי נתעורר השמחה כי השמחה ג"כ גלוי פנימיותו ית', ולכן כל התוכחות הוא תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה. וזהו חייב אינש לבסומי פי' לבסם את אחרים עד דלא ידע פי' שלא יהי' בבחי' דעת. ועתה פי' את מי יבסם, בין ארור המן לברוך מרדכי זהו בחי' עמלק, והנה דהע"ה אמר לשלמה בנו דע את אלקי אביך ועבדהו בלב כו' מאחר שהי' חכם גדול ויחכם מכל אדם ע"י הדעת יבא לבחי' לב שלם ועי"ז לנפש חפיצה ג"כ. משא"כ מי שאינו שלם בדעתו א"א כ"א ע"י בחי' שמחה שהוא למעלה מן הדעת בחי' אין שהוא חכמה ובחכמה אתכרירו וד"ל.

חייב אינש לבסומי בפורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי דאיתא המן מן התורה מניין דכתיב המן העץ והוא פלא הנה להבין ענין מרדכי והמן ושורשם הוא שיש ב' מיני עבודות להשי"ת מפני שיש באדם ב' מיני אהבות, אהבה שע"פ טעם ודעת ואהבה למעלה מהטעם והדעת, וכמו אהבת אדם לחיירו התלויה בדבר או אהבת ממון או אהבת נשים הכל הוא אהבה החוזרת אל הנאהב אבל אהבת האב אל בנו יחידו שאפי' עם האב מכה אותו ומייסרו עפ"כ לא זו אהבתו ממנו, מפני שאינו תלוי אהבה זאת עפ"י דעתו והבנתו רק דבר עצמי שממילא נמשך רצון ותשוקה אל אביו בלא טעם ודעת רק מחמת שהם משורש א', והנה ב' מיני אהבות יש בין ישראל לאביהם שבשמים, הא' הוא האהבה על פי טעם ודעת שאין לפניו דרך אחרת להשתמש עם כל כוחות נפשו וגופו רק לעבוד השי"ת, מחמת גודל ההתבוננות ורב העיון והעמקה, איך שהוא חייך והוא העיקר, ואין עוד באמת, ואפס בלעדו, והוא מהווה ומחי' בכל עת ורגע כל הנבראים מאין ליש מהעדר אל הוי' ואין בו שום שינוי מקודם בריאת העולם כן עכשיו הוא אח"פ נולדה מזה מדורת אש האהבה להכלל להבטל לפניו כנר בפני אבוקה, ואהבה זו אינה שווה לכל נפש מישראל אלא כל חד לפום שיעורה דילי' ועבודתו, אלא אם כן חכם ומבין בדעתו, ותיכף ומיד ההתבוננות פועלת בקרבו התפעלות והרגש והזות עצמו ממקומו משא"כ כסיל לא יכין את זאת אף אם יתבונן לא יתפעל באהבה עזה כנ"ל, אבל הב'

הנקרא אהבה המסותרת בלי שום טעם ודעת ישנו לכל א' מישראל, ולא מחמת עבודתו ויגיעתו רק אהבה עצמיות חלק אלוה ממעל ואפי' המורדים והפושעים בי בין כך נקראו בנים, והאהבה הנ"ל היא מוסתרת אצלם למאוד והיא בגלות אצלם רק ע"י יסורים כד מבטשין לי' מוצאין את האהבה מההסתר, וזהו וישמחו בכך כל ישראל אוהבי שמך כו' וכמה פעמים נקראו ישראל בשם אוהבים ואוה"ע בשם יראים מי לא יראך מלך הגוים, שהגוים אין להם רק יראה, אבל ישראל נקראו אוהבים למקום, וכן איתא בגמרא שיאמר אדם מתי יגיע מעשי למעשי אכרהם יצחק ויעקב, ואין זה כי אים רק שיאיר למדת האהבה המסותרת שבו שיתגלה מההעלם שבו לידי גילוי כי זה כל האדם הוא רק בשביל זה ולא נברא אלא בשביל לגלות מצפוני לבו אהבה המסותרת, רב טוב הצפון אצלו בגלות ולהוציא אותה מכה אל הפועל, כי לא נברא לעשות דבר חדש בעולם ולחדש מה, רק להוציא מההעלם אל הגילוי האהבה המסותרת הנ"ל להראות סתרו יושר כי כל הבריאה הי' רק לזה להראות איך שאין שום הסתרה ושינוי רק אלקות.

והנה העבודה הבאה מסוג הראשון מהאהבה שעל פי טעם ודעת בהתבוננות בפרטיות איך ומה יש בזה סיגים מהאהבה שבדעת והוא הנקרא עץ הדעת טוב ורע, שיודע את עצמו ואת מהותו, ובאהבה זו יש שנים כי כיון שהוא מדעתו והשגתו והוא שוכן בגבול מקבל שנים, כן האהבה הבאה מהשגה זו ישתנה, לפי שכלו יהולל איש, אבל העבודה הבאה מאהבה המסותרת ושרשית חלק אלוה ממעל, וכתיב אני הוי' לא שניתי ונקרא עץ החיים שהוא לעולם בלתי שינוי כי אין בו בכח להשגיח על עצמו איך ומה, רק מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ לא לעצמו ח"ו שום תענוג, ולא עוה"ז ועוה"ב וגעה"ע וגעה"ת וכל אשר שהוא רואה, הוא רק א"ס ב"ה ואין בלתו ואפס בלעדו ואין רואה שום דבר, כי בטל נגד רצונו יתברך במציאות, וזה הי' שורש מרדכי שנק' מרי דכ"י בלשון תרגום, מלשון זך בלתי שום סיג, כי הי' שרשו מיסוד אבא שהוא חכמה, והחכמה מאין תמצא, שלא הי' נראה בעצמו לשום דבר נפרד מאתו יתברך, ולא הי' רוצה לעצמו כלל, שהוא נחשב כאין נגד א"ס ב"ה שהוא א"פ ואין עוד שום דבר בלעדו ואפס בלתו, אמנם המן הרע הזה, הי' להיפוך מזה מקאה"ק ממש, שכל מעשיו וכל כוונתו לא הי' רק להטיב לעצמו, ולראות לכל דבר ולהחשב ליש ודבר בפ"ע, ולא להשגיח על המחיה ואינו יודע שום דבר רק הוא עצמו כל טיבו דעבדין כנ"ל, ולזה פריך הגמרא המן מן התורה מנין, פי' אי' מקום שרשו בתורה שממנו נשתלשל המן הרע הזה ומשני המן העץ וכו' פי' דעץ הדעת הנ"ל הוא נמשך מעץ החיים, וקשה איך יהי' מזה דבר ההיפוך ומשני שיש דבר הממוצע בניהם והוא בחי' שכחה ששוכח שמו יתברך שאין עוד

מלבדו כתיב, ומוזה נתהווה בחי' המן כו' והוא בחי' עמלק שנאמר ובהניח ה' אלוהיך מכל אויבך מסביב אז תמחה זכר עמלק שהוא כי מתחילה צריך האדם להבין בדעתו איך לאהוב אותו יתברך ואם ירצה למחות את עמלק צריך מתחילה לצאת ממצרים, שהוא מהגבלות הגשמים, אע"פ בבחי' לגרמי', ואח"כ ימחה את עמלק ונאמר בו לא תשכח מה שלא נאמר כן בשאר המצות, והיינו שהוא מבחי' השכחה, בשביל כן הזהיר תדע שאם לא הי' עמלק קליפה גדולה יותר מו' עממין לא הי' הכתוב אומר ובהניח וגם בזוהר חשוב עמלקים בהדי ערב רב, שהם יותר קרובים לישראל משאר האומות, ע"כ נאמר בשאול ופקדתי אשר עשה עמלק אשר שם בדרך בעלותו מא"מ, והיינו באמצע הדרך שהולכים מן הגבולים להבלתי גבול בדעת פוגע עמלק בחי' לגרמייהו וכן במרגלים עמלק יושב בהר כו' שהיו רוצים לילך לארץ ישראל שהוא למעלה מהמקום והגבול, כנראה בחוש ארץ צבי רווח לזה וגמדי לזה, אי"כ אינו מן המדות והגבול רק שזה הוא למעלה מהגבול והמקום בלתי בע"ג והוא מקומו של עולם שם יושב עמלק מסתיר ומלביש עצמו וזהו בארץ הנגב, שהוא לימין שמראה פנים בתורה והנה גם בדעת כשיבין האדם בדעתו אלקותו יתברך בכל דבר יכול להפוך לבו ויכול למחות את עמלק, אמנם מלחמה גדולה הוא זה לכן העצה היעוצה לזה, לגלות האהבה המסותרת שבו שיבטל רצונו מפני רצון ה' והנה אמרו רז"ל נכנס יין יצא סוד, שהיין יש לו סגולה זו לגלות סתרו כי גם הי' משומר בענבים ונסחט ממנו, לכן השותה ממנו יגלה ג"כ מה שבקרב לבו טמון וזהו ויין ישמח לבב אנוש כין שבא יין ההסתר לגילוי נתעורר השמחה כי השמחה ג"כ גילוי פנימיותה, ולכן כל התוכחות תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה וזהו חייב אדם לבסומי' בפוריא פי' לבסם אחרים עד דלא ידעי פי' שלא יהי' בבחי' דעת, ועתה פי' את מי הוא מבסם בין ארור המן לברוך מרדכי וזהו בחי' עמלק כו' וד"ל.

חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי כתיב ואלוהים נסה את אברהם נסה הוא ל' התנשאו' מלשון הרימו נסי' ואברהם הוא אהבה ואיתא בגמ' לא רצו ישראל לומר נעשה ונשמע עד שכפה עליהם ההר כגיגית מכאן. מודעה רבה לאורי' ואעפ"כ הדור קבלוה

בימי אחשורוש שנא' קימו וקבלו קיימו מה שקבלו כבר בימי משה רע"ה ע"כ.

להבין שרש הענין של הגמ' הנ"ל הוא כך שכתוב בזוהר ע"פ נפשי איתך בלילה כי עיתים לאדם שהוא בחושך שנמשל ללילה יהי' האהבה להבורא מצד שהוא נפשו שהוא החיות שלו כמאמר ואתה מחי' את כולם כמו שהגוף אוהב לנפשו מחמת חיותו ממנה כך החיוב עליו לאהוב אותו ית' מחמת שהוא מחי' אותנו אכן האהבה זאת היא אהבה של החושך כמאמ' בלילה כי האהבה צ"ל במס"נ בלי שום טעם שהיא למעלה מן הדעת ואהבה הנ"ל היא מחמת דעת ובהר סיני המשיך עליהם אהבה מלמעלה וזהו כפה עליהם הר הוא אברהם כמאמר לא כאברהם שקראו הר ואברהם הוא אהבה והמשיך עליהם אהבה כגיגית דהיינו שהוא מוקפת מכל צד עליהם דהיינו אסתר כ"ע וסובב כו"י וכמים הפנים נתעורר אצלם אהבה אליו ית' וזאת האהבה היא למעלה מן הדעת בלי שום טעם רק מתעורר מחמת כמים הפנים וב' בחי' אהבה הנ"ל אינם כראוי כי אף שבמעמד דהר סיני היתה במס"נ אבל לא מחמת עצמן רק מחמת התעוררות עליון אבל יש בחי' ג' שבא בהתעדלית ומצד עצמו יבא אל מס"נ שהיא למעלה מן הדעת כי קרוב ה' לכל קוראיו ולכל אשר יקראוהו באמת ואמת זו התורה שנא' אמת קנה ומבואר בזוהר כי התורה הוא לבושו ית' ואורי"י וקוב"ה כולא חד ומחמת אהבה ממשכים אותו ית' לתוכה כי התורה נק' אור ובו ית' עוטה אור כשלמה והנה בתורה יש ג' בחי' מדו"מ כי על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה וג"ח וכשעוסק בתורה ממשיך אותו ית' בדיבור וכשעוסק במצוה ממשיך אותו ית' במעשה ועבודה היא בלבי וממשיך אותו ית' במח' וזהו קרוב ה' ומפרש קרא למי הוא קרוב לכל אשר יקראוהו וממשיך אותו באמת היא בתורה וזהו לשון לעסוק בתורה לשמה ולא כתיב

כי . . . ללילה: בכי ריל בחשך שהוא השעבוד.

שהוא: בכי נוסף נפשינו שהוא.

כמאמ' בלילה: בכי ליתא.

הוא אברהם: בכי כגיגית.

אסתר . . . כו"י: בכי מבחי' סכ"ע.

רק . . . הפנים: בכי אבל מימ לא מצדם נתעוררה האהב'

במס"נ: בכי נוסף שהיא למעלה מן הדעת.

רק . . . עליון: בכי ליתא.

ג': בכי נוסף אהבה כראוי.

היא בלבי: בכי שלבב זו היא תפלה והוא בחי' מחשבה.

באמת: בכי לתוך האמת.

לשון לעסוק: בכי מארז"ל העוסק.

לשמו ית' אלא לשמה שהוא לבוש היכלא דמלכא וצ"ל איך אפשר להמשיך אותו ית' הלא למחת"ב כלל הענין הוא כי בקשת דבר שהיא למעלה מן המח' והדעת הוא נק' בזוהר רעותא דליבא והוא רצון וחשיקהי להכורא ית' בלי שום טעם והיא צעקה ויצעקו בחי"י צעוק ליבם אל ה' אבל התשוקה הנ"ל אינו ניכר ונתגלה רק הוא מסותרת בלבו והוא נק' סוד והראי' כי יש בכ"א האהבה הנ"ל כי יש בבא להרוגי על קדושת שמו אבל היא מסותרת ובשבת"י יש לה מעט התגלות מחמת שמחה ואין שמחה אלא ביין ואז נק' יין המשמח וכשנכנס יין יצא סוד לכן יש לה התגלות מעט ויש עוד מקום להתגלותה הבחי' הנ"ל כשהייתה מייסר לאדם אם הוא רוצה ובאי אל השורש ברעותא דליבא ואז נא' ויקראהו באמת כנ"ל וזהו מאמר לכבודי בראתיו יצרתיו כו' כי ר"י קרא למנא מכבודותא והיינו לכבודי בראתיו אף עשיתיו דהיינו להלביש ולהמשיך אותו ית' בג' בחי' מדוי"מ מחמת רעותא דליבא כנ"ל.

והנה היהודים אשר בימי המן בוודאי הי' רצונם ותשוקתם להיות יהודים שאל"כ לא היו מתיראים מהמן כי המן גזר להשמיד את כל היהודים דווקא אבל באמת נתנו לבם לבא אל השרש למעלה מן הדעת בכדי להמשיך אותו ית' כמא' עוטה אור כשלמה לכן נא' ליהודים היתה אור כנז' שימשיך אותו לתוך התורה. וזה מאמר כל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו כי אינה נק' תורה אלא כשהוא ית' שורה בתוכה וכשלומד בלא רעותא דליבא הוא תחת הדעת והאיך יכול להמשיך אותו ית' הא לית מח' תפיסא ב' כלל ובפורים בא אל האהבה הגמורה במס"נ למעלה מן הדעת נמצא שפורים עיקר מתן תורה כי אז הגיע למעלה מן הדעת עד א"ס ב"ה והנה ידוע כי למעלה כתיב לא יגורך רע כי הדינים והרע הם מלמטה אבל למעלה הוא טוב פשוט ואהבה הנ"ל הי' נק' יין המשכר שהוא בלי דעת וזהו חייב אינש לבסומי בפוריא דהיינו שיגיע למעלה מן הדעת להמשיך אותו ית' לתורה. עד דלא ידעי בין ארור המן לברוך מרדכי כי למעלה מן הדעת אין בין המן שהם קליפות למרדכי שהוא הקדושה כי שם הכל אחדות א' ובהשוואה א' כנ"ל. והמשכיל יבין.

וחשיקה: בכ"י ותשוקת אה'.

בחי': בכ"י כ"י אל ה' וכן.

בבא להרוגי: בכ"י בכחו להשרף.

ובשבת: בכ"י נוסף ויר"ט.

כשהייתה: בכ"י כשהקביה.

ובא: בכ"י אזי יבא.

כו' . . דהיינו: בכ"י אף עשיתיו. לכבודו.

לתורה: בכ"י לתוכה.

כל המועדי בטלים אבל ימי הפורים לא יעברו כו' וכן הלכות כו'. הנה בכל הרגלים הוא עליית נוק' ויש בה כמה מיני עליות עד שמתעלית למקור חוצבה בחי' גבורו' עליונו' דעי' שמלובש בהן בחי' בוצינא דקרדניתא כו'. דהנה מקור כל התהוות מאין ליש שהוא בחי' מלכותו ית' עיקר בנינה מהגבורו' פי' ענין גבורו' הוא המשכת החיות בבחי' רצוא ושוב, שאינו יכול בטבעו כשנמשך להיות עומד שם בהשקט אלא מיד מסתלק לחזור למקורו כמו טבע האש וכמו דם הנפש שבאדם המחי' כל האיברי' והוא בבחי' גבורו' להיות הולך ממקום למקום ולא ינוח במקום א' כו'. והנה באמת מדה זו בחי' גבורה אינה גרוע ממדת חסד שהרי ב' קוים שוים הם אלא שתנועתה היא הפכית ממדת חסד להיות נמשך בבחי' הסתלקות כו' ומדת גבורה נמשך מעילה לעלול בהשתלשלו' ובכל עולם היא לפי ערכו ומדרגתו דהיינו גבורו' דנוק' כשמתהוו' מאין ליש גמור הוא בחי' הסתלקו' החיות ממש בכל רגע ומתחדש חיות אחר והוא ענין הזמן שית אלפי כו' וגבורו' דז"א הוא עצמו' מדת גבורה כשאינו בהתגלו' להיו' מקור מאין ליש והוא בחי' א"ס ממש ואינו בערך להיות מקור המחי' ממלא וסובב כו' וזהו ותקרב אסתר דהנה עליה ראשונה דנוק' הוא רק לצאת מגדרי גבולתה כשנסתרת בני"ע ועומדת בחצר גינת ביתן כו' ונסתר כל פרצופה השלם שבהיכלו' דבריאי' ונעשי' נקוד' חדא בבחי' אצילו' כמ"ש במ"א ע"פ שחורה אני כו' ה' כמלקדמין כו' וכשנעשי' בבחי' אצילו' אינה עדיין שם בבחי' פרצוף השגת המהו' כמ"ש כ"א ביטול עצמות' בתכלית וזהו תפול לפני רגליו מקבלת מנהי' דז"א לבד דהיינו מהחזה ולמטה דהיינו התלבשו' המדות חגי'ט בנהי' ולא עצמיו' המדו' כו' וזהו עלי' ראשונה דנוק' לצאת מן ההיפך בתכלית וזהו מי זאת עולה מן המדבר שבני"ע כתמרות עשן פי' להיות כי התהוו' העשן הוא כשהאש בוער בדבר שהוא הפכי ממנו בעצים לחים דוקא וכל שיש יותר תגבור' יסוד המים יותר יתהוו' העשן ומן האש עצמו לא יצא העשן כ"א כאשר יסוד האש שבעצים הלחי' יוצא מתגבורת יסוד המים ונכלל ועולה באש זהו העשן כו' וכמ"כ החיו' הנמשך מאין ליש הוא בחי' גבורו' כנ"ל וכאשר מהוו' מאין ליש הרי הדבר שמתהוו' ליש הוא תכלית ההיפך מן בחי' עלי' והסתלקו' כו' וכאשר מ"מ יתבטל הדבר המתהוו' הוא מצד שיש בו ג"כ בחי' עלי' והסתלקו' אלא שמעורב בתכלית בהפכי וכאשר מתגבר ועולה הוא ענין הברור שמברר דבר מהיפוכו ועולה לשרשו שלוקח משם וכמו התבררו' עפר שבמים כשהמים יוצאי' דרך העפר שהעפר לוקח יסודו כו' והוא כתמרות עשן שהו ברורי נוגה שהוא שם ב"ן המברר כמ"ש במ"א. אך העשן הוא בחי' גשמי למששו ביד להיות כי עדיין רוחניות מהו' יסוד

המי מעורב ביסוד האש אלא שנתברר ויצא מכם שהי' בגשמיותו ממש והוא עלייה ממהותו הראשון לבד אבל עדיין לא נתברר לגמרי מכל וכל, מפני שבכל עלי' יש שני דברי' א' היציא' ממהותו הראשון והב' ההתכללו' בהדבר אשר מתעלה שם ולכן אף שיצא ממהותו הראשון עדיין אצל הדבר אשר הוא עולה הוא בחי' גשמי ואינו יכול להתכלל בו להיו' לאחדי' ממש מאחר שהיו שני הפכי' בתכלי' כו' עד שלא ישאר ממהותו הראשון שום זכר ורמיזה כלל וכלל כו' והוא ענין נהר דינור המשכח לגמרי מהותו הראשון כו' והוא בכל עלית דבר לגבי שלמעלה הימנו כמו עלי' נשמו' הצדיקי' שבג"ע התחתון בכל חדש ושבת דרך העמוד דוקא כו' וכן בכל עלי' עד רום המעלו' יש בחי' נהר דינור בחי' שכחה לגמרי מכל וכל כאילו לא הי' מעולם כו' וכמ"כ עליי' נוק' מבי"ע אלקי' אל דמי לך כו' נק' עדיין בירור זה בחי' עש"ן גשמי לגבי ראש השרביט אשר בידו פי' עצמיו' מדת גבורתו של הקדב"ה בחי' מהחזה ולמעלה שמקבלת מן המדו' עצמן והרי עיקר בנינה מהגבורו' עד רום המעלו' כמשי"ת בעזר"ה והרי נגיעתה בראש השרביט דו"א הוא עליי' שני' לנוק' דהיינו שוין בקומתן שיש לה פרצוף שלם בבחי' אצי' אך לפי ערכה ומדרגתה בחי' מקור התהו' מאין ליש ממלא וסובב כו' משא"כ עצמיו' מדת גבורתו כו' וזהו בראש השרביט לבד כאשר מבשרי אחזה התגלו' חיצוניו' המדות לבד בהדיבור כו', וכאשר תוכל לקבל בכל קומתה בבחי' אצילו' הרי הברור הראשון שנעשי' לנקוד' חדא ביטול עצמותה כנ"ל צריך להתברר עוד בירור אחר יותר דק כנ"ל מענין נהר דינור, ונק' אז מקטורת מור פי' עשן היוצא מהבשמי' כששורפי' אותן שהוא דק בתכלית ונק' ענן הקטורת ואינו מחשיך כלל אדרבה הוא בחי' ריח טוב וערב לנפש, והענין דבשמי' הוא מוחי' דאימא וכאשר שוין בקומתן מקבלת מנה"י דאימא ובשביל שתוכל לקבל עליי' זו מתברר בחי' מוחי' שלה בינה שבדיבור כו' אך מגבורות דאבא נעשי' חסדי' דאימא וכמו כן בהברור צריך להיו' תחלה בחי' גבורו' דאבא פי' בעבודת ה' הוא שאחר שמעמיק היטב בעיני הראי' ביטול היש למקורו נתעורר בחי' גבורה ורשפי אש על ההיפך למה יסתיר כו' ומגבורה זו מתהו' הרחבת ההתבוננו' בגדולת ה' כו' וזהו מקטורת מור ולבונה מתמרון עשן הנ"ל נעשה מקטורת מור ששה חדשי' בשמן המור הגבורו' הנמשכי' מהיפך החכמה כח מ"ה כו' ואח"כ בבשמי' ולבונה שהן תמרוקי הנשי' שהיא בחי' בינה שהוא כמו דבר ערב או בחי' ריח טוב שמעזן ומענג מהות הנפש ולא בבחי' אכילת מאכל גשמי שהמאכל מתלבש בו כו' אבל הריח אין הגוף נהנה אלא הנשמי' והוא ענין החסדי' דאימא כשהאבה כלולה בהעלם תוך הרחבת ההתבוננו' בגדולת שקרין די הארצ קליע"ט ונק' ג"כ תמרוקי הנשי' עש קעויקעט די הארצ כו' ששורש אימא מבחי' ריח.

מכל אבק"ת רוכל, הוא הדעת הכולל ה' חסדי' וה"ג, פי' שחסדי' דאימא דהיינו האהבה שהיא בהעלם גדול תוך המושכל והיו לאחד'י ממש אבל הדעת דהיינו הרגשת המושכל מוליד ומגלה המדה שהיתה בהעלם כמ"ש נודע בשערי' בעלה כפום דמשער בלבי' פי' שהרגשת השכל משער המושכל במדות שהוא בחי' הלב מבין פנימי' הלב ולכן יכול להיות' מהתבוננו' אחת כמה מיני התפעלו' רשפי אש מפני ריבוי הדיעו' כל חד לפום מאי דמשער דעתו במדותיו כו'.

והנה עלי' שלישית לנוק' וחקם ותעמוד לפני המלך למעלה מבחי' ז"א ואפי' מבחי' אימא כמ"ש ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלי' חציים אל הים הקדמוני מסגיאוי' חלבא כו' לפומי' דאימי' כו'.

דהנה בחי' גבורו' באמת הוא דבר א' אלא שמשתלשל ממדרגה למדרגה דהיינו מבוצינא דקרדניתא שהוא שרביט הזהב פי' ראשית ההתגלות ממהות ועצמות א"ס שהוא בחי' הק"ו כו' ונק' או"ר א"ס מ' דא"ס והוא בחי' יריד' הראשונה מאמית' עצמותו ומהותו א"ס ב"ה ואח"כ כשבא לכלל תענוג הרצון להאציל כו' נק' גבורו' דע"י והוא אמיתית מקור כל המקורי' חיים העליו' עד שבבי"ע נעשו בבחי' רו"ש ובו"א דאצי' הוא בחי' גבורה שבמדות לבד ובשרשי המדו' בשכל הוא בחי' חייב זכאי כו' שהוא גבורו' דבינה אלקי' חיים מקור כל הצמצומי' ובחי' ההסתלקו' רו"ש בבחי' גילוי כו' עד שבאמית' המקור שהם מדות שבתענוג הרצון שהם בהעלם גדול שם ולא שייך שמאלא כו' הם אמית' שרשי ומקורי המדו' דאצי' ונק' עתי"ק יומי"ן עילאי' כו' ומאחר שהחיו' המחי' מאין ליש הוא בחי' גבורה הרי כשעולה לשרשו הוא בחי' גבורה שבתענוג כו' וזהו אשר יושיט שרביט הזהב וחיה שכל חיות עד רום המעלו' העיקר הוא בחי' גבורה עילאה כו' והנה שם ב"ן שהוא גבורו' דנוק' כשמברר ומפריד הטוב מן הרע לבד ונק' תמרות עש"ן כנ"ל שהרי הפסולת נשאר שלכן נק' עליי' לבד מי זאת עולה כו' אין עלייתה אלא להיות' בחי' שוין בקומתו לקבל מנה"י דאימא כו' אבל כשהרע נהפך לטוב ממש הרי תכלית הצמצום חזר למקורו בחי' צמצום הראשון גבורה עליונה שבעליוני' עצמיו' שרביט הזהב למעלה מגבורו' דבינה כו' וזהו ויושיט לה את שרביט הזהב המקור כל הגבורו' ולא אשר בידו בבחי' גבורו' דז"א כי נעשי' עטרת בעלה כי שם ס"ג הוא למעלה משם מ"ה ולאחר שנברר בחי' ב"ן הרי הוא בחי' ס"ג ועוד למעלה הימנו בחי' גבורו' דע"י ועוד למעלה הימנו בחי' בוצינא דקרדניתא כו' ובעבודת ה' הוא כשרשפי אש הלב אינו מהתבוננו' סובב וממלא כו' אפי' מהתבוננו' סובב וממלא שבבחי' גבורו' דע"י ולא משום יריד' שמעצמותו ומהותו ית' כ"א ההתפעלו' מעצמו' ומהות א"ס ב"ה מקור דמקור כל הנאצלי' שהוא מ' דא"ס אינו מערכו

ומהותו כלל שאינו אלא בחי' זיו והארה לבד וכאשר הוא מתפעל רשפי אש גבורו' דנוק' כללו' נ"י מעצמיו' מהות א"ס ב"ה הוא ענין מ"ש ויושט לה שרביט הזהב שכל השרביט נכלל ומובלע בה שבכלל מאתי' מנה כי אינו אלא זיו לבד כו' וד"ל. וזהו כל המועדי' בטילי' כי לע"ל וראו כל בשר אהפוך אל עמי' שפה ברורה פי' שיתבררו ויתהפך הרע לטוב אזי נשלם המכוון בעוצם הצמצומי' ואזי בחי' הנחת והתענוג שבעת הוא בבחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה וירח ה' ריח הניחוח מפני הצמצום ולע"ל יהי' בחי' התענוג והנחת בהתגלו' בנבראי' ואזי מים חיים מירושלים בבחי' אור חוזר מפני ריבוי ההתגלות כו' אל היס הקדמוני שכל ההמשכו' חיים העליוני' יומשך מכאן אפי' לבחי' ים הקדמוני שהוא בינה עילא' כו' מאחר שעיקר מהות ועצמו' א"ס ב"ה יהי' בבחי' התגלות בבי"ע כו' כמשל הפועל ועושה כלי בצירי' שכל שכלו ומחשבתו ומדותיו וכח המעשה שלו בשעת עשיית הכלי כו' וכשנגמרה כל מלאכתו אזי מתגלה התענוג אשר הי' לו בראשית הרצון להעשי' שמקבל נחת מיופי מלאכתה כו' כמ"כ כשיהי' מנוחה לחיי העולמי' בחי' רו"ש שנמשך מגבורו' דעי' כו' וד"ל וזהו שכל המועדי' דהיינו עליית נוק' ברגלי' בנה"י דז"א או שוין בקומתן או אפי' עליי' נוק' עד תקוני דיקנא במנחה דשבת כו' הכל הוא בחי' עלי' מלמטה למעלה מאחר שעדיין הפסולת נשאר והוא בחי' תמרות עשן הנ"ל אבל לע"ל כתיב לא תוסיף קום פי' לא תוסיף להיות בבחי' קימה ועליי' מלמטה למעלה כי לשון קימה פירושו ב' עניני' א' לשון הגבהה והתנשאות כמו מפני שיבה תקום כו' והב' לשון העמדה וקיום ושניהם א' כו' ועכשיו כתיב ותקם ותעמוד לפני המלך שהיא עכ"פ בחי' עליי' משא"כ לע"ל כו' וכן בפורים שאותו אחשורוש שאמר עשה לעם כטוב בעיניך חזר ונתהפך לטוב ואמר כתבו על היהודי' כטוב בעיניכ' כו'. וכן הלכות לא יתבטלו לע"ל. להיות כי בחכמה אתברירו כו' ג"כ בענין הפיכת הרע לטוב, שהרי פרוט' דרב יוסף שהוא פטור מפני ששומר בגד חבירו העשיר ממנו שנאבדה וכשהוא שומר בגדו חייב למיהב רפתא לעניא, והרי באותו הבגד עצמו כששומר בגד של חבירו הרי היא בחי' השפעה וחסד ומתלבש בכח המעשה בשעה ששומרה הארת פנימי' רצון העליון כו' כי מעורר בחסד זה בחי' השפעה למעלה מעלה עד רום המעלו', שכל מקור דמקור כל הנאצלי' ונבראי' כו' אינו אלא בחי' השפעה וירידת המהו' להחיו' רוח שפלי' כו' וזהו והלך לפניך צדקך שהחסד גשמי שעשה הולך בכל העולמו' עליוני' שאינן מקבלי' זה מזה רק בבחי' השפעה וירידת המהות להשפיע לזולתו אפי' מל' דא"ס כו' וזהו כבוד ה' יאספך וד"ל. משא"כ כששומר בגדו שהוא בחי' לגרמי' בחי' הב הב והוא תכלית הצמצום והרי בדבר המצומצם עצמו נהפך מרע לטוב השראתו עליו פנימי' רצון העליון כו' וכן כל עניני פרטי דיני תורה שבע"פ בדברי' גשמי' מצומצמי'

בתכלי' כמו הריאה והדקין של הבהמה כשלוקחם לעצמו הוא בחי' הב הנ
 כו' וכשפוסק על זה חכמ' עילא' שהיא טרפה או כשרה הרי מתעלית
 ומתהפך לבחי' חכמ' עילא' מהו' חכמתו ית' שאינה בערך אצילו' העולמו'
 כו'.

תורה שאמר בשבת מברכין ניסן•

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים וגו' ששת
 ימים וגו'. הנה יש בכאז"א בחי' ז' רועים כידוע וצריך האדם לעורר
 אצלו הז' רועים הנ"ל שיהיו הם מנהיגים אותו בכל עניניו כמו הרועה
 המנהיג צאנו שלא תלך בלא הנהגתו. והנה בחי' משה הוא רעיא מהימנא
 רועה נאמן כידוע מאמר הזוהר משה מלגאו יעקב מלבר ואף שמשה ויעקב
 הכוונה בבחי' אלקות למעלה אך בצלם אלקים עשה את האדם ויש ג"כ באדם
 בחי' משה ויעקב ובחי' יעקב הוא כידוע שבחי' אברהם היא מדת האהבה
 ויצחק ביראה ויעקב הי' כל עיקר עבודתו בבחי' הרחמים שהיא בחי' נחלה
 בלי מצרים. ולהבין מקודם ענין העבודה המוטלת על האדם שבשבילה נברא
 ובא לעולם שהוא להיות לו ית' דירה בתחתונים הלא בלא עבודת האדם
 כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא ממכ"ע כמ"ש ואתה מחי' את כולם. אך
 הענין הוא דכתיב כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהם
 מחשבה דבור ומעשה מחשבה ודבור בתורה ותפלה ומעשה בעשיית המצוה
 ונברא להיות מחשבתו ודבורו לכבוד היינו ללבוש לבחי' סוכ"ע למשרי
 אב"א.

והנה בדבר ה' שמים נעשו כי הוא אמר ויהי היינו שכל העולמות הם רק
 דבור א' וכל צנאם הוא ברוח פיו ואף שבעשרה מאמרות נברא
 העולם הלא נאמר שבמאמר אחד יכול להבראות בראשית נמי מאמר הוא
 שהמאמר נחלק לעשרה חלקים ומבשרי אחזה אלוה כמו שבאדם הדיבור

תורה . . ניסן: מבוך 501.
 העבודה: בבוך 501 עבודת ה'.
 ונברא: שם נוסף האדם.
 ללבוש: שם ליתא.
 שהמאמר: שם נוסף הא'.
 חלקים: שם מאמרות.

אינו תופס מקום כלל במחשבתו להיות נחסרה המחשבה מחמתו או נתוסף כו'. מפני שהדיבור בטל במחשבתו. וכן כל העולמות שהן רק דבור אחד היו מתחלה בטלים במחשבה ולא היו תופסים מקום כלל בבחי' מחשבה כנ"ל וזהו שויתי הוי' לנגדי תמיד פי' עיקר המכוון מן האדם בעבודת ה' הוא שיהי' אצלו נגמר בלבו השתוות בין קודם בריאת העולם בין לאחר בריאת העולם שכמו קודם בריאת העולם במקום זה העולם הי' אחדות גמור ואמיתי כן עתה ג"כ אחדות גמור ואמיתי וזהו אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא העולם. והנה כשהדיבור במחשבה המחשבה מקיפו. והנה ע"ד ממכ"ע ואתה מחי' את כולם בהשתלשלות רבות האדם הוא השפל מכולם רחוק מאוד מאתו ית' ב"ה יותר מן העליונים. אבל ע"ד סוכ"ע שהוא בחי' מקיף התחתון שבו בעליון. שבו שהרי הוא סובב למעלה ולמטה בשוה הי' הווה ויהי' ברגע א' למעלה מן הזמן משא"כ בבחי' ממכ"ע ת"ק שנה כידוע. והנה עבודת יעקב לעורר רחמים על חלק אלוקה שבו ישראל עלו במחשבה מבחי' סוכ"ע כו' על השפלתה כ"כ למטה מאוד וכל ענין רחמנות הנזכר בתפלה עדי"ז. כמו מחוק ברחמיך הרבים וגו' כרוב רחמיך מכה פשעי עוונתי המבדילים וכל מחשבותיו ודיבוריו היו כולם בעמקי הקליפות מעודו עד היום הזה וכשהוא עדיין סור מרע גמורי הצטרכותו הוא מבחי' ממכ"ע כדרך כלי' העולמות עליונים של הקדושה אבל כשאינו סור מרעי' הוא מקבל חיות מן השרים שבקליפה ואם רבו עוונותיו כן ירבה יותר השפעת הצטרכותו מקליפה מהשפעת הקדושה עליו.

והנה מדת רחמנות זו הוא מבחי' יעקב והוא מלבר ובמה יעורר רחמנות אם לא יסדר לפניו הענין של רחמנות דהיינו התבוננות גודל מעלת הנשמה ויפח באפיו מאן דנפח מתוכו נפח והתבוננות השפלתה כ"כ מטה מטה כו' וכל ההתבוננות אלו נק' בחי' משה שהוא בחי' דעת משה זכה לבינה וזהו משה מלגאו שמבחי' משה יבא לבחי' יעקב שהוא הרחמנות כנ"ל. והנה כשבא למדת רחמנות צריך להיות סור מרע ועשה טוב במחדו"מ שהם בריאה יצירה עשי' במחשבה ודבור בתורה ובתפלה דבוריו של הקב"ה

כו': שם והמחשבה היא בכלל הנשמה.

במחשבתו: שם נוסף אינו תופס מקום כלל.

מאתו . . העליונים: שם מאים ב"ה והעליונים קרובים אליו יותר.

בעליון: בבוך 147, 501 כעליון.

עדי"ז: בבוך 501 הכל עדי"ז.

גמור: בבוך 147, 349, 501 נוסף השפעת.

כל: בבוך 501 השתלשלות כל.

מרע: שם נוסף גמור.

מקבל . . ואם: בבוך 501 תחת ממשלת השרים בקליפה אם.

כשהאדם מדבק מחשבתו ודבורו בדברי אלוקים חיים ממשיך בחי' סוכ"ע בזה העולם ונעשה יחוד אחד באחד כו' ומעשה היא עשיית המצות גמ"ח כמ"שי מה הוא רחום אף אתה רחום להחיות נפשות הדבק במדותיו. רמ"ח פקודין הם רמ"ח אברין דמלכא. וזהו לכבודי בראתיו שהמחשבה דבור ומעשה יהי' לבוש לבחי' סוכ"ע במה שהמשיך בחי' סוכ"ע בזה העולם ע"י שמשים מחשבתו ודבורו בתורה ובתפלה ובעשיית המצות ובשבת נעשה יחוד סוכ"ע אחד באחד במחשבה ודבורי. בלבד ולא בעשיי. וזהו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל פי' בחי' משה שהוא הדעת כנ"ל ישנו בכאור"א מישאל ויכולת ביד רעיא מהימנא שבכאור"א להביאו לעשות הטוב הנ"ל כמו שאנו רואים כיציאת מצרים שהיו שם בעמקי הקליפות קשים שהם מסכים המבדילים ומשה הוציאם מהקליפות והביאם להר סיני ושם נפלו מהם לגמרי הקליפות שארז"ל שבשעת מעמד הר סיני נתרפאו החגרים והעוורים וכמו שהי' רפואת הגוף כן הי' רפואת הנפש ובנפש נק' חיגר חסר אמונה ועיוור נק' הוא החושך היינו שעונותיו מבדילים מלראות ולהשיג בחי' אלהותו והם אמרו רצוננו לראות מלכינו כמ"ש אתה הראית לדעת כו' ומחמת הראי' שראו והשיגו בחי' אלהות באו לשמחה אמיתית והשמחה אמיתית ממתקת הדינים כידוע דהיינו שנתקנו הקליפות שנאחו בהם כשהיו במצרים וכדאי הי' הרד"י שנה שהי' להם יסורים גדולים כדי שלאחר כך יבואו לידי שמחה אמיתית המגביה ומתקנת הקליפות כו'. וכן הענין. שבעבודת ששת ימי המעשה שמהעבודות והמלאכות שבכל שבוע יהי' בהם הכוונה לה'. וזהו ששת ימים תעבוד היינו נתקן העבודות שיהי' לה' במו"מ ובגמ"ח ועשיית המצות הנ"ל ואחי' בשבת מתעלה למעלה כו'. וזהו אלה הדברים אלה לשון רבים הוא בחי' קליפה גם אלה תשכחנה והן ל"ט קללות שהן ל"ט מלאכות כמארז"ל דברים הדברים כו' אשר צוה ה' לשון צוותא שיהי' בהם התחברות הוי' לעשות אותם לתקן עד עולם.

כמ"ש: שם במוח.

גמ"ח . . במדותיו: בכרך 501 נמצא זה בשורה שלאח"י אחרי התיבות אברין דמלכא.

ודבור: שם ליתא.

וכן הענין: ע"כ נמצא בכרך 501.

עד עולם: בכרך 941 ע"ד ועשתה את ציפרינו וכו' וד"ל.

ויקהל משה את כל עדת בניי ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם ששת ימים כו' ודרשו רז"ל דברים הדברים אלו ל"ט מלאכות שאסור לעשות בשבת והוא תמוה שהכתוב אומר אשר ציווהי לעשות ובעשי' דחול לא שייך ציוויי אך הענין דהנה כתיב כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו אף וכו'. והנה אנו אומרים אתה א' ושמך א' כו' כעמך ישראל גוי א' בארץ והוא תמוה ענין התחברות זכירתה הג' דברים הנ"ל בהדדי אך הענין דכתיב ואנחנו נברך יה מעתה וגו' ומהו השבח שמשבחין א"ע והלא כתיב יודוך ה' כל מעשיך אמנם ראוי לאדם שיבוש ששוכח עניני בריאותו בעוה"ז והוא כמשל א' שנסע ליריד לשכור שם וכאשר בא לשם שכח עיקר נסיעותו לשם ואכל ושתה ויטה לבו אוי לאותה בושה וכלימה וצריך לחשוב מה ה' קודם ביאתו לעוה"ז כי שיתא אלפי שני הוי עלמא ומבריאת עולם ועד הנה היכן הי'.

והנה טרם בואו לאירי העוה"ז הי' בגן אלוקים והי' יכול לעבוד את ה' יותר בשלימות ממה שהוא עתה מלוכש בגוף העכורי והוא מעכב ע"י וגם זאת התורה אשר שם משהי הוא יותר מעולה ופנימי' כי משם נשתלשלה מעולם לעולם עד שנתנה לנו כמאמר וירד ה' על ה"ס כי ירידה היא לו זה ומהראוי לאדם שיזכור תמיד. אך באמת תכלית הבריאה של אדם בעוה"ז דהנה הקב"ה מתאוה להיות לו דירה בתחתונים והוא תמוה מה זה שמתאוה הלא כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא ומי מעכב ע"י אמנם שיש ב' בחי' א' שמים וארץ. אני מלאי פ"י שהוא מחי' את כולם והוא כמו בחי' הנשמה

אלו: בבוך 1101, 1174 [אלה הדברים] אלו.

ציווה: בבוך 1101 נוסף ה'.

ציווי: בבוך 1174 נוסף כי אין מצוה בעשי' דחול.

אף כו': בבוך 1101 יצרתיו אף עשיתיו.

זכירת: בבוך 1101 ליתא.

לאדם . . ענין: בבוך 1101 שיבוש מאד על אשר שוכח עיקר מכוון.

לשכור שם: בבוך 1101, 1174 לסחור שם (1174 סחורה).

עיקר נסיעתו: בבוך 1174 למה הוא בא.

אוי: בבוך 1174 הלא אוי.

וכלימה: בבוך 1174 כי היא גדולה מאד.

ביאחו: בבוך 1101 בריאתו וביאתו.

לאירי: בבוך 1101 ליתא.

העוה"ז: בבוך 1101, 1174 (זה) העולם.

העכור: בבוך 1174 וחומר עכור.

משה: שם ליתא.

ה"ס: שם נוסף וידבר וגו'.

ומהראוי . . תמיד: שם (ומהראוי . . תמיד).

א' . . וארץ: בבוך 1174 הבחי' האי את השמים ואת הארץ.

ומי . . מלא: בבוך 1101 ליתא.

שמחי' את כלי הגוף־י שאינו־י כמו הגוף־י שהוא דבר ממשי גם בלתי הנשמה רק שהוא־י כמו פגר מובס והנשמה מחייהו ויהי האדם לנפש חי' ולא כן מדת הקב"ה שמחי' את האדם מאין (ליש־י) שאין דבר נפרד ממנו ואין שום דבר חוץ ממנו ומבלעדי אין עוד ואפס זולתי־י וזהו דירתו בתחתונים שכל העולם יבינו שאפי' בדברים תחתונים אין עוד רק א' פ' כי זה תכלית הבריאה להיות בטל במציאות בהחשב לאין נגדו ית' ובפרט בשבת צריך יותר להבטל מן הגוף ולדבקה בו ית' כמבואר בזוהר כגוונא כו' ברזא דא' למהוי עמהון לעילא כו' והא אוקימנא דהוא א' כו' וזהו עקביא בן מהללאל אומר דע מאין באת כו' ואח"כ חזר ופרט מאין באת כו' כי מ"ש בראשונה מאין קאי על הנשמה לכן חזר ואמר גם על הגוף שצריך לידע אבלי עיקר הידיעה על הנשמה שצריך לידע למה בא לגוף עכור אמנם מסיבה הנ"ל כי קודם בע"ס־י הי' הוא ושמו אחד פי' מה שנק' עתה שמו כנודע הי' הוא לבד ולא הי' שום דבר מבלעדו ית' והוא צמצם א"ע להסתיר בכדי שיתראה ב"גי ותכלית במקום זמן שיתא אלפי' מהלך ת"ק שנה וכו' אבל באמת גם עתה אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא כו' כמאמר אני ה' לא שניתי והוא רק כח המדמה שנראה שיש עולם ומלואו מקבלין שינוין וגבולין ובאמת כולא קמיי' כלא חשיב וכאין נגדו ית' ואפס ותוהו נחשב לו אחרי שחיותם ושפעם מא"ס ית' אשר הוא בב"ג ותכלית ורצונו זהו כבודו להסתיר שיתדמה שיש עולם ויבינו הכל כי אין בלתו וזהו אתה א' פי' אתה נק' הוא ית' א"ס ושמך מה שמחי' את העולמות כמ"ש ואתה מחי' את כולם הכל א' וישראל הם א' בארץ שר"י עושיין כל החומריות שבארץ ליחד לא' שאין דבר חוץ ממנו הוא המדע והוא היודע ובידיעת עצמו הוא יודע את כולם שאין דבר נפרד ממנו ית' ולכן אין שום דבר שיוכל להחיות שיהי' נפרד שיהי' הדבר בעצמו דברי־י וזהו ישראל גוי א' בארץ וזה אינם יכולין לעשות כ"א ישראל כי יש להם כח זה לא בכוחם רק כי ישראל עלו במחשבה תחילה סוף מעשה במחשבה תחילה

כל: בבוך 1174 ליתא.

הגוף: בבוך 1101, 1174 נוסף וממלא את כל הגוף.

שאינו: בבוך 1101 [רק שאינו ממש] בבוך 1174 הכחי' הבי' שאינו.

הגוף: בבוך 1101, 1174 הנשמה כי הנשמה מחי' את הגוף.

שהוא: בבוך 1174 שאין בו חיות והוא.

מאין (ליש): בבוך 1174 יש מאין ואפס ותהו כי אפס זולתו וכולא קמיי' כו'.

ואפס זולתו: שם ליתא.

אבלי: שם מאין אבלי.

בע"ס: בבוך 1101 ועד"ז 1174 שנכה"ע.

ב"ג: בבוך 1101 עולם בע"ג.

אלפי': בבוך 1101, 1174 נוסף שני.

הדבר . . דבר: בבוך 1101 במהות דבר בפ"ע.

שיהי' הכל אפי"י אחר ב"ע כמו קודם ב"ע וישראל יכול להפקיר א"ע מכל וכל בשבילו ית' ולא ירצה לעצמו כלום רק הכל לשמו ית' שבאמת אין שם רק הוא ית' וזהו שסידר התנא בטל רצונך מפני רצונו התחיל התנא להורות איך יתנהג האדם שיפקיר א"ע מכל שיבטל הרצון שלו שהרצון הוא יותר גבוה מהשכל שאנו רואים בחוש שאדם יעשה איזה דבר חוץ מדרך השכל שלו מחמת שרוצה בכך ועושה כמאמר אין אדם עובר עבירה אלא אי"כ נכנס בו רוח שטות שמטעה אותו ומשכלו ובשביל שרוצה כך הוא עושה ממילא אם יבטל הרצון שלו שלא ירצה לעצמו כלל לא עוה"ז ולא עוה"ב רק הכל לשמו ית' כמאמר לדבקה בו כי הוא חייך וממילא יהי' בטלים כל המחשבות והדיבורים והמדות שלו הכל לשמו ולרצונו ית' לכן התפס התנא בדרך-קצרה כמ"ש לעולם ישנה אדם לתלמידו כו' ותפסו בדבר הכולל את הכל כשיבטל הרצון שלו ויעשה אחדות בארץ וזהו תכלית הבריאה וזה א"א כ"א ישראל כו' והאיך ע"י תו"מ דהנהי' בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית ע"ד ראשית תבואתה קודש לה' שיעשה כל המחשבות שלו והדיבורים שלו בתורה ובעבודה ועי"י דבר ה' זו הלכה ממילא הוא מדבר דבר ה' דאורייתא וקוב"ה כולא חד ובדבר ה' שמים נעשה והוא מבטל א"ע מכל מודבק. כ"א לדבר ה"י בוודאי זו היא קיומא של עולם וזהי' השבח של דהמע"ה יודוך ה' כל מעשיך דהנה תחילה כתיב חנון ורחום ה' ארך אפיים וגדל חסד טוב ה' וכו' דלכאורה השבח בזה כתוב בתורה חנון ורחום ומה אמר דוד אך דוד אמר שבח זה שבח חדש דכתיב בי"ה ה' צור עולמים והנהי' ב' דברים אלו כלולים כל עליונים ותחתונים והנה לכאורה מה יהי' אך דהנה כשהי' א"ס מגלה כל עצמותו היו כולם בטלים כנר בפני אבוקה כמאמר אנת חכים וכו' לכן הוצרך לצמצם שלא יתגלה רק יהי' בעוה"ז ובעוה"ב אבל באמת אין שום דבר חוץ ממנו אך לכאורה איך יכול זה

אפי"י: בכרך 1101, 1174 א"פ.

בדרך: שם לשנות בדרך.

והאיך: שם והוא.

דהנה: בכרך 1101 נוסף ארז"ל.

ועי"י: בכרך 1101 ועי"י ובכרך 1174 ואי.

ממילא . . דאורייתא: בכרך 1101 ואורייתא.

ממילא . . והוא: בכרך 1174 ומילא כשהוא.

מודבק: בכרך 1101 וכל ובכרך 1174 ומדבק א"ע.

ה': בכרך 1174 נוסף אורייתא וקוב"ה כולא חד.

וזה: בכרך 1174 כי בדבר ה' שמים נעשו וזהו פי'.

הנה: בכרך 1174 בי"ד נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז והנה.

דברים: בכרך 1101 [אותיות].

מה יהי': בכרך 1174 ועד"ז 1101 יש להבין מה זה י"ד וה'.

א"ס: בכרך 1174 נוסף בעצמו.

ר . . ובעוה"ב: בכרך 1174 כ"א כמו י"ד וה' בזה ובכא.

באמת שא"ס ב"ה יצמצם א"ע בעצמו לחיות כולם וזהו מחמת שהוא א"ס שיש דבר רב ויכול להתפשט בכל הדברים. וזהו חנון ורחום הוי' שמהוה את כל העולמות וזהו מחמת שהוא ארך אפיים וגדולת חסדו ויכול. להאריך א"ע להתפשט בכל הדברים. אפי' בתחונים מאד וזהו יודו' שכולם מודים לך שמהוה. כל מעשיך אפי' דברים גשמים. א"ס ב"ה מהוה הכל מאין לישי' ואין שום דבר נפרד ממנו. לא כמו הנשמה עם הגוף שזה בלא זה ג"כ יש אך איך יכול להיות זה כי וחסידך יברוכה מלשון בריכה. שהדבר מרובה ומתברך ויכול להתפשט בכל וזהו. ישמעאל בני ברכני וזהו ברוך אתה בך. יכרך ישראל וזהו טוב ה' הדנה טוב נק' החשוב שמוריד עצמו לנמוך ממנו להיטיב לו מחמת מידת טובי' וזהו ואנחנו נברך י"ה. שאנו ממשיכים ע"י תורה להתברך ב"ה להיות העולמות מעתה. ועד העולם כמ"ש מה"ע ועד העולם שצריך תמיד צמצום כנודע וזה הכל בשביל ישראל שעושי' א' בארץ שיכולין לומר מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ משא"כ. מי שרוצה להיות לדור בגוף. בחדו' עם עבודת ה' בוודאי כל טיבו דעבדין לגרמיהו עבדין, והנה יש ב' בחי' את השמים ואת הארץ אני מלא מכה"כ וממילא אם הי' מאמין אפי' זה באמונה שלימה הי' בטל ומבוטל נגדו ית"ש ולא הי' רוצה שום דבר לעצמו כלום כמו שבאמת כולא קמי' כלא חשיב ואין שום דבר זולתו. וזהו אין בן דוד בא אלא או בדור שכולו זכאי או כולו חייב והוא

שיש . . הדברים: בבוך 1174 ב"ה יכול הוא להתפשט בכל הדברים כי רב הוא.

וגדולת . . ויכול: וגדל חסד שיש חסדים גדולים שיכול.

ויכול . . הדברים: בבוך 1101 להתפשט בכל הנבראים.

יודוך: בבוך 1101 הי' כל מעשיך.

שמהוה: בבוך 1101, 1174 שהויה כל מעשיך. ובבוך 1174 נוסף מאחר שאתה מהוה כל העולמות הם.

גשמים: בבוך 1174 נוסף שהם בחי' עשי' הם כל מעשיך ולא כמו הנשמה בגוף שזה בלא זה ג"כ הי' בחי'

יש אבל מאחר.

מאין לישי: בבוך 1174 מיש לאין באמת הם כל מעשיך.

ממנו: בבוך 1174 נוסף ואין שום דבר שחוץ ממנו.

בריקה: בבוך 1101 ברכה.

לא כמו . . וזהו: בבוך 1174 וזהו וחסידך יברוך מלשון ברכה שהדבר מתרבה ומתפשט בכ"מ ע"ד.

בך: בבוך 1174 פי' שמתברך בכ"י בך.

טובי: בבוך 1174 נוסף כמ"ש אמרו צדיק כי טוב שמשפיל א"ע ללא צורך לו רק מחמת מדת טובו וזהו

טוב ה' לכל שמלבעדי טובו איא לשום דבר להיות ורחמי' על כל מעשיו.

י"ה: בבוך 1174 נוסף מלשון ברכה.

להתברך . . מעתה: בבוך 1174 שיצמצם א"ע מחמת ברכה ב"ה לחיות העולמות וזהו מעתה.

משא"כ: בבוך 1174 שאינו רוצה לא זה ולא זה רק כלה לבני כנודע משא"כ.

להיות . . בגוף: בבוך 1101, 1174 (להשוות) לדור עם הגוף.

ביחד: בבוך 1174 נוסף ולעשות צרכי גופניות.

עבדי . . וזולתו: בבוך 1174 הוא זה בודאי אי אפשר בשום אופן שיה' ממוצע וזה בודאי לא התחיל

לעבוד את ה' אפי' בתיבה אחת שאם הי' אומר אפי' ברכה אחת קלה דהיינו שניב הי' מאמין באמונה שלימה

שבדבור אחד ברא כל העולמות וממילא דיא נגדו בעצמו הוא כלא חשיב ואין שום דבר זולתו ובאמת הכל

איפ' כאשר היה בתחלה.

תמוה הא בזמן המשיח יהי' מלאי הארץ דעה את ה' אך באמת זהו כל האמת שעד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים שא"א להיות הממוצע או שיבינו שהכל אפי"י בלתי שום שינוי אוי ח"ו כולו חייב שיכפרו ח"ו בעיקר שהעולם שהוא אינ' משגיח באמונה הכיזבת והמינים י"שי ולכ"י יכול הוא והעולם לדור ביחד משא"כ אם מאמין שבלעדו אין עוד הוצרך להיות בטל אצלו ונגדו אך אנו אעפ"י שאנו עומדין על שתי הסעיפים זהו באמת מחמת רוח שטות הנק' אינ' אדם עובר עבירה ורוחי הבהמה היא היורדת למטה בארץ שיכולה ג"כ לדור בארציות אבל בזמן המשיח יהי' דור דיעה ונגלהי כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר בדבר ה' שמים נעשו והכל אפי' א"סי ב"ה ביום ההוא יהי' ה' א' ושמו א' ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים והגלות נק' הסתרה אל מסתתר ואנוכי הסתר אסתיר שהכל בגלות שאינם רואים כלום והנה האו"ה חושבין שהם מושלים על ישראל מחמת הטבע אבל באמת הגלות נק' כור הברזל כמו שמצרפין בכור להיות גיבחר ונפרד הטוב לבד והפסולת לבד שיהי' זה כנ"ל אך אני ככסיל בחושך הולך רק שאנו מב"מ שישי אלוקים א"ס ב"ה שמחיי את כל העולמות ואעפ"כ אנו רוצין לעצמינו מחמת גלות השכל שאינו רואה כלום שהוא רוח

יהי' מלא: בבוך 1174 נהי' כולנו חכמים כמי' ומלאה.
 אך: בבוך 1174 והאיך יתכן שיהי' דור שכולו חייב אך.
 הממוצע . . אפי": בבוך 1101, 1174 בממוצע (1174 כ"א או כולו זכאי) (1101 או). שיבינו שהכל אח"פ.
 או: בבוך 1174 כמו שהאמת הוא כן ויבטלו ממנו ית'.
 שהוא אין: בבוך 1101 אין עליו שום. ובבוך 1174 קדמון והוא אינו.
 באמונה הכוזבת . . י"ש: בבוך 1101 באמונה כוזבת של המינים ישו"י. ובבוך 1174 כאמונת הכוזבים . .

י"ש

ולכ"י: בבוך 1174 העולם אצלו הוא בכחי' יש.
 רוח . . אין: בבוך 1101 שאין.
 עבירה: שם נוסף אאיכ נכנס בו רוח שטות.
 אס . . ורוח: בבוך 1174 באמת לאמיתו אם הוא חכם ומבין בדעתו שא"ס בעצמו מחייא את כל העולמות ובלתי זה כולא אפי' מתנה נחשבת כאשר היה מתחילה, ממילא גם העולם הוא בכחי' אין והוצרך להיות בטל נגדו ית', ולכן איא רק זה או זה שאם מאמין זה איא להיות זה ובאים לאו הרי הוא כופר בעיקר ח"ו ממש. אך אנתנו אעפ"י שמאמינים אין עומדים על שתי הסעיפים כמאמר רז"ל אין אדם עובר עבירה אאיכ נכנסה בו רוח שטות, וזהו רוח.
 יהי': שם באמת ש"י.
 ונגלה: שם איתנו חכם הרואה את הנולד, שרואה הדברים בעין שכלו על אמיתו, ואם יכפור ח"ו, וזהו ונגלה.
 אפי' א"ס: בבוך 1101 מא"ס. ובבוך 1174 ממילא הכל בטלים נגדו והכל איפ א"ס.
 שהכל: בבוך 1101 שהשכל. ובבוך 1174 שחשכים.
 ישיש: בבוך 1174 יש לנו אמונה שישי.
 מחמת: שם והכל הוא מחמת.

אפי' . . נחשבת: אינו ברור בהכחי'.

הבהמה והאמת זה תענוג השי"ת שיותר מסתיר א"ע ומצמצם ומ"מ ימצא פ"א שיעשה א' בארץ וזהו פ" כי דיכתנו במקום תנים בכל ראות גשמיות כי יצה"ר נק' נחשי ותכס עלינו בצלמות הם השכלים הגשמיים השטותים שהוא מושך ה"ה שלי שכלו בתאוות' ומחשב כלום איך לעשות שטות ודומה לו שהוא שכלי וזהו צלמות מ"מ אפי' שכחנו שם אלוקינו וזהו תכלית הכור ואז איה"ש וראוי כל בשר יחדיו ונגלה מה שהי' בהסתר והנה בזמן משה הי' בוודאי אנשים שהיו צריכין להתעסק בצרכי עולם טוב תורה עם ד"א וזהו אלה הם בחי' עגל כנודע שהם בחי' תאוות גשמיות שהם רבים משאיכ א"י נק' הוא הדברים ליט מלאכות שצריך אדם לצורך גופו אשר צווה ה' לעשות לתקן אותם שלא ישאר כך בבחי' אלה רק שאעפ"י שיראה את האלה מ"מ יתקן אותם בבחי' א' וזהו ששת ימים כנודע ויום השביעי יהי לכם קודש ובחי' שבת לה' מאחר שיעשה הכל בחי' א"פ ובשבת ישיג בשכלו שהוא הכל כנ"ל ויבא כ"פ על נכון לכם אליה מאחר שהכל א' שיעשה ויתקן בחי' אלה הנ"ל ויפקיר א"ע מבחי' אלה הנ"ל ודו"ק.

שיותר . . א"ע: בכרך 1101 שכל מה שמסתיר א"ע יותר.
 ומצמצם . . שיעשה: בכרך 1101 יותר ימצא ובכרך 1174 ומ"מ ימצא א' שיעשה.
 וזהו: בכרך 1174 וזהו התענוג היותר גדול וזה.
 בכל . . נחש: בכרך 1174 ותכס עלינו בצלמות אם שכחנו וגר דהנה הנחש נק' יצה"ר וזהו במקום תנים
 ככל תאות הגשמים וג"כ.
 הגשמיים: שם ליתא.
 שהוא . . של: בכרך 1101 שהוא מוריד הארה של. ובכרך 1174 אם הי' עושה תאוה בלי שום שכל כו' ולא
 עוד אלא שהוא מושך כל.
 בתאוות: בכרך 1174 בשטותו.
 ומחשב כלום: בכרך 1101 ומחשבות. ובכרך 1174 ומחשב שכלו.
 מ"מ: בכרך 1174 שיש ג"כ צ"ל של מות.
 אפי': בכרך 1101 לא.
 איה"ש וראו: בכרך 1101 וראו. ובכרך 1174 יראה איה.
 בבודאי: בכרך 1174 ג"כ.
 שהם: שם בחי' אלה שהם.
 א': בכרך 1101 איס ביה.
 הדברים: שם נוסף אלו. ובכרך 1174 אלה בחי' רבים הדברים שהם.
 את . . אוחס: בכרך 1174 אותם בבחי' אלה להעלותו על.
 ישיג בשכלו: בכרך 1101 ליתא.
 כנ"ל: בכרך 1174 א"פ כנז.
 ויבא . . אלה: בכרך 1101 ויהי כולו לטוב לה' ולכם. ובכרך 1174 ואזי יתבטל א"ע וכל מחשבתו כנז
 ומעתה יבואו על נכון ב' פסוקי הנ"ל לכם ולה.
 ויפקיר: בכרך 1174 ויפקיר.
 ויפקיר . . מבחי': בכרך 1101 ויבטל כל רצונותיו בבחי'.

ויקהל משה כו' ששת ימים כו' שבת שבתון להוי' כו' לא תבערו אש כו' ואח"כ מלאכת המשכן ויאמר משה כו' את המשכן את אהלו ואח"כ את השולחן והארון והמנורה כו' וארוז'ל הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה שבת. וצריך להבין ענין הסמיכות גם להבין שבציווי ה' למשה בפרשה תרומה תצוה הקדים הכלים ארון ומנורה ושולחן ואח"כ המשכן עם היריעות ואח"כ בכי תשא הזהיר על שבת אך את שבתותי תשמרו ובציווי משה לישראל היפך הסדר מראש לסוף תחלה שבת ואח"כ משכן ואח"כ כלים. הנה ידוע שיש ג' כתרים כתר ז"א שנעשה מת"ת דאימא וכתר דאוי"א וכתר הכללי שהוא ממוצע בין המאציל לנאצלים והוא בחי' עתיק ויש בו ב' בחי' עתיק ועתיק דעתיק רעוא דרעוין (עיין בע"ח שער אי"א שאא"ס בהיותו מתעלם ומתלבש בג' רישין אז נק' הא"ס עתיקא דכל העתיקין וגם הג' רישין נק' עתיקא קדישא ורישא עלאה הנק' רדלי"א הוא הנק' ע"י) ונגד הג' כתרים הנ"ל יש ג' סעודות בשבת וג' תפלות שהוא עליות העולמות לג' כתרים שבת דמעלי שבתא עליית הנוק' לכתר דז"א וביומא דשבתא במוסף לכתר דאוי"א כתר יתנו לך הוי' אלקיננו ובמנחה דשבתא לכתר הכללי בסוד עת רצון התגלות רעוא דרעוין שנעשה במצח דא"ק. ואיתא בזוהר ויקהל על תוספת רוח שנתגלה בשבת וז"ל האי רוחא אתהני שיתא יומין מרוחא עלאה דעתיקא דכל עתיקין וביומא דשבתא כיון דנחית כו' בג"ע ע"ש.

ולהבין כל זה מבשרי אחוה כו' הנה באדם יש שכל ומדות והמדות נמשכים משכל כידוע שהמדות הם לפי ערך דעת המולידן והשכל נמשך מהרצון שלמעלה מהשכל כי אין טעם לרצון ומחצוניות רצון נק' דעת חיצוניות הכתר והוא נשמה לוי"ק ונמשך השכל כפי הטיית הרצון ויש עוד בחי' שלמעלה הנק' תענוג שמהווה ומחי' השכל ע"י התפשטותו בתוך תוכם להחיותם ולכאורה נראה שהוא נולד מהשכל ומדות כי האדם כשמשיג איזה דבר חכמה נפלאה הוא מתענג אח"כ וכן מי שהוא חסדן בטבע כמו אאע"ה מתענג בהשפעתו אבל באמת הוא להיפך שהתענוג מהווה השכל והמדות כי הוא עצמות מהות הנפש יחידה שבנפש וכשמתפשט למטה ע"י הדעת להוציא כלי למעשיהו כי בדעת חדרים ימלאון הוא הגורם לשכל ומדות אך שהוא בבחי' הסתר והעלם ואינו מושג אצל האדם כי אם כאשר מתלבש בחכמה או המדות והוא כמו לחלוחית האילן שמגדלו לארכו ולרחבו כן המדות הן לפי רבוי התענוג המולידן וגם ברצון שייך תענוג כי כשהוא מתענג רוצה וכשאינו מתענג אינו רוצה והמופת על זה שהרי מי שהוא חסדן בטבע כמו אאע"ה ה"י מצטער על מניעת אורחים אפילו גוים ואלו ה"י התענוג נולד ממדת החסד והמדה לא נק' בשם מדה כ"א כשיש מקבל לקבל השפעת

החסד וא"כ כשאין מקבל ממילא בטלה המדה והתענוג הנולד מהם ומאין בא הצער אלא ע"כ שהתענוג הוא עצם מהות הנפש וכשרוצה לבא אל הגילוי נולד השכל והמדות ומתפשט בהם ובגמר המדה באה לגילוי ממש ומתענג מהחסד או מהגבורה מי שחיותו גבורות ואכזריות וכן בנצחון כו' ולכן כשאדם אינו מוציא מקום בשכל ומדות להוציא כוחו מההעלם אל הגילוי ממילא מצטער שהצער הוא היפך התענוג וכל זה הוא התפשטות התענוג ויש עוד מקור להתענוג שהרי כשרוצה מתענג וכשאינו רוצה אינו מתענג כי נשאר בהעלם במקור וכן למעלה יש שכל ומדות והוא ומדותיו אחד בבחי' א"ס חכים ולא בחכמה ידיעא כו' וכן במדותיו לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין כו' ולא נק' בשמות אלו אלא לגבי הנבראים עליונים ותחתונים שהוויותם וחיותם הוא ע"י התלבשות במדותיו הקדושים ונק' שית יומין עלאין כי ששת ימים עשה הוי' כו' ולמטה נק' שית אלפי שנין שהוא בחי' הזמן של בי"ע ולמעלה באצילות נק' ימים כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור כשהוא בבחי' עיבור והעלם הוא בבחי' יום (שגם באצילות שייך ימים ושנים כשנים הטובות) ולמטה הם חיות של אלף שנים.

והנה ביום ראשון מששת ימי בראשית נגלית מדת החסד כלולה מכל מדותיו וברא בו בעולם הבריאה נשמת אברהם אבינו ע"ה ובמלאכים מיכאל וביום השני ע"י מדת הגבורה נשמת יצחק אע"ה וגבריאל ולפי שכל א' כלול מיו"ד ויו"ד מיו"ד כו' לכן נבראו עולמות ונשמות עד אין מספר ובעולם עשי' מינים ממינים שונים והכל בבחי' חסד או בבחי' גבורה וכן בשית אלפי שנין אלף הראשון בחי' חסד שניזונים בחסדו וכו' והאלף השני בחי' גבורה והי' מגבילי' ובאלף הג' שהוא ת"ת ניתנה התורה והנה מדה עשירית נק' מל' ואינה מדה בפ"ע כי אם כח התגלות והתנשאות והתפשטות ויש בכל מדה בחי' מל' שהוא כח ההתגלות והם עשרה מאמרות ויאמר אלקים תדשא כו' כח הפועל בנפעל וספירת כתר שהוא הרצון מחיצוניות כתר נעשה נשמה לו"ק"י והוא הדעת שנמנה במקום כתר כי דעת לשון הכרה והתחברות וא"א להיות רצון כי אם שיהי' תחלה הכרה והתחברות אל הדבר ואז נעשה כלי להיות שורה בו הרצון (כי ידעתי כו' רק אתכם ידעתי כו'...) ויש עוד בחי' עתיק עולם התענוג שמתפשט בשית יומין עלאין עד סוף עשי' כי ז"ת דעתיק מתלבשים בא"א (ונק' עתיק יומין שנתלבש ביומין) ומקור דכל התענוג נק' עתיקא דכל עתיקין שעשוע המלך בעצמותו שהוא מקור לכל

חגבילי: בנוד 207 מבול.

לו"ק: שם לנק'.

כו': שם נוסף הטיי' ממהותו כו'.

העולמות ומחדש בכל רגע ע"י השפעתו המחדשי בכל יום תמיד מעשה בראשית בטובו הוא בחי' תענוג (יסוד דעתיק עיין בזהר תרומה בטובו ולא מטובו דא זינא עלאה כו' טוב איהו כד כלול כולא בגווי' ולא אתפשט לנחתא כולא לתתא כו'). שהמקור מחדש ע"י התפשטות התענוג מעשה בראשית הם חו"ב בראשית הוא חכמה מעשה הוא בינה ושם הוא בכלל ואח"כ משם יורד לפרטי פרטיי' עד עולם העשי' כי הזמן נתהווה מלמעלה מן הזמן. והנה שבת היא עליית העולמות למקורו כי בו שבת וינפש כו' ומנוחה לחי עולמים שהחיות חוזר ושובת במקומו עד"מ האדם שמצמצם שכלו הגדול ללמוד עם הקטן שהוא עמל גדול ולמלאכה יחשב או עושה מלאכה ביד כמו כתיבה וכשנח ממלאכתו נק' מנוחה שהכוחות עולים לעצמותו הרי עלי' לכה ההוא שאינו מצומצם כבראשונה ויש עוד עלי' להתענוג שהי' מלובש בכוחות שלו שעולה ג"כ למקורו כו' כן כביכול הכתיב מנוחה לעצמו כי בו שבת מכל מלאכתו שהי' בלא יגיעה ועמל כ"א בדבר הוי' כו' אך המנוחה לכה ההתגלות שהי' מצומצם בעשרה מאמרות ויש ג' עליות לג' כתרים הנ"ל שהם ג' מקורות שכל אחד מקור למה שתחתיו וכח התפשטות נגד מה שלמעלה ממנו עד"מ יש באדם רצון עליון ורצון תחתון רצון תחתון הוא הנולד מהשכל שמבין משכלו שטוב וישרי' הדבר לפניו על כן הוא רוצה וכשמבין שאין טוב יהפך הרצון הרי שהרצון נמשך מהשכל והשכל מנהיגו אעפ"כ נק' בשם רצון נגד המדות שהוא חזק יותר מהמדות ומכריח המדות כרצונו למעלה מהשכל שבמדות כי גם במדות יש שכל פרטי להביא המדות לידי התגלות ונק' חכם לב חכמה למדות לבד ויש שכל כללי שם עצם החכמה לכל דבר כמו חכמת התכונה והתשבורת שאינם שייכים לשום מדה והרצון שבשכל כללי נק' רצון עליון שהוא למעלה מחכמה אבל עדיין אינו רצון כללי כי רצון כללי הוא מקור לחכמה שהחכמה עם רצון שלה לפרט יחשב נגדו וכן למעלה יש דעת עליון ודעת תחתון דעת תחתון הוא כתר דז"א המתפשט במדות להחיותם והוא נמשך משכל ת"ת דאימא וכתר דאבא הוא נמשך מכתר הכללי (כי כל הכתרים הכל א' כי כח הרצון הכל שוה) ומל' של בחי' עליונה נעשה בחי' עתיק לבחי' שלמטה.

והנה בשבת נתגלו הג' מקורות וזהו תוספת אורות שבת ועי"ז יש עלי' לכה החיות שהי' מצומצם בכל העולמות גם לבחי' התענוג שהי' מלובש שם להחיותם כי בהתגלות המקור הם מתכללים ומתבטלים במקורן כנר בפני האבוקה ולא שהמדות חוזרין למקורן שא"כ הי' ביטול העולמות

 המחודש: שם נוסף בטובו.

דעתיק . . כו': שם דעתיק) ואח"כ מתחיל הגהיה (נכתב בפ"ע) עיין . . כו'.

ישר: שם ויפה.

לגמרי כי אם שהעלי' היא להחיותם ע"י תוספת אורה במדות (וכמ"ש בפע"ח שכל תוס' שבת הוא בכלים שקונים נפש חדש דוגמת ב"א) שנתגלה מן המקור ונק' שבת שבתון ועיקר התגלות התענוג הוא אחר גמר מלאכה כמו ינאי המלך שעשה סעודה אחר שכבש ששים כרכים. וזהו וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד הוא בחי' עתיק שמחי' ע"י התפשטותו כל העולמות ויכולו השמים שנעשה בבחי' כלות הנפש למקורו מחמת התגלות מקור התענוג אחר גמר מעשה בראשית שאל"כ הי' מתפשט בלי גבול והי' יניקת החיצוני' לכן נעשה אור חוזר למקורו ונותנים כח מלמעלה לדחות החיצונים ושיהי' כח לעלות והוא סוד שלהובא דנפקא בכל ערב שבת עיין בפרע"ח וכל עליות שנעשו בשבת הוא הכנה והעלאת מ"ז לקבל הארה חדשה להחיות ששת ימי המעשה. הוא בחי' התורה ששרשה מכתר הכללי בסוד תר"ך עמודי אור וארו"ל אלפיים שנה קדמה התורה לעולם כו' שהם חו"ב שהתורה הוא רצונו וחכמתו ית' שלית מחשבה תפיסא ב"י כלל ומשם ירדה בסתר המדריגות עד שנתלכשה בדברים גשמים שהם תרי"ג מצות התורה כדי שכל מחשבה יהי' תפיסא בהם ולכן בגי' התורה היא בחי' מזון להנשמה והמצות הן לבושים כי כן הוא בעוה"ז התורה היא מזון לנפש אלקי' ותורתך בתוך מעי שהיא הנותנת חיות ולחלוחית להגדיל נפש השגת התורה שהוא דעת עליון משא"כ המצות הם לבושים כו' כי בחי' מלכותו ית' שמחי' כל העולמות ואתה מחי' את כולם א"א לעולמות לסכול ולקבל אור שכינתו שלא יבטלו במציאות כ"י ע"י מסכים ולבושים שאור א"ס ב"ה מלובש בהם בבחי' מקיף כמו לבוש שאין לו שייכות עם הגוף כן החיות נק' קדוש ומובדל וכן בנפש האלקית המצות הן לבושים שהקדושה בהסתר והעלם ממנו ואין לנפש אדם השגה בהם כמו תפלין שמניח ד' פרשיות שהם חב"ד עליון אינו מורגש אצל האדם קדושתם בעת שהם עליו שהרי יכול לחשוב מחשבה זרה בתפלין וכן ציצית ולכן נקראים אברים דמלכא רמ"ח פיקודיו רמ"ח אברים שהחיות מוסתר ומלובש בהם (כי גם האברים נק' לבושים לאדם הפנימי ונק' בשר אדם) וזהו קדשנו במצותיו שהוא קדוש ומובדל מהם ונק' מצותיו שאין האדם משיג אותן הקב"ה מניח תפלין כו' פי' שהו"ק יש לו כחו' מקיפים ולכן גם הנשמה בגי' צריכה לבושים לקבל הזיו והארה והם המצות ובלא מצות א"א לכנס לגי' משא"כ בלא תורה אפשר שאם נשמתו אינה בעל תורה אפשר לו לישב בגי' (עיין בע"ח שמצות מעשיות נק' אחוריים והתורה שהיא העיון הוא פנימיות ומבואר שם שבבחי' אחת יהי' אורות אחוריי' יותר

המעשה: שם נוסף לאחר השבת והנה בחי' עתיק שמתלכש בחול בששת ימי המעשה.

כ"י שם כ"א.

שם: שם נוסף ובמ"ש ל"ט.

גדולים יען שהם המגדלים את הפרצוף אמנם בכח' אחרת אור פנימי יותר גדול שע"י חוזרים פב"פ ע"ש ההכרע ומוכן הכל ע"כ ע"ש) והנה המשכן שה' בשביל המשכת אלקות למטה בתחתונים ה' בו ב' בחי' נגד תורה ומצות שהן היריעות שהיו מקיפים מבחוץ והכלים מבפנים שהם מנורה ושולחן ומזבח וארון והענין שהיריעות היו לבושים ומקיפים שהם נגד המצות שנק' לבוש מל' ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מל' כי גם במל' יש בחי' מקיף שמחי' כל הנבראים בהשוואה אחת והנה המצות הן רמ"ח ובכלל הם ז' עמודים חצבה' שבעה לכן נמנה שבעה דברים אצל יריעות זהב וכסף עד עצי שטים (ע"יין בזוהר תרומה"י) והכלים הם אור פנימי מנורה היא נגד התורה ותורה אור וכמו שאור אינו מאיר כ"א כאשר נאחו בדבר תחתון בפתילה כי יסוד האש הוא חושך כן התורה שאינה מושגת נק' אצלינו חושך עד"מ הרב שאין שכלו מושג אצל התלמיד וכשמצמצם שכלו לפי ערך התלמיד נק' מאיר עיני חכמים בהלכה משא"כ כששותק שהשכל הוא בהעלם במקורו או כשמוציא כל שכלו עד שאין התלמיד משיגו נק' חושך להתלמיד כמו כן התורה כשבאה לגילוי למטה נק' אור ונאחו בפתילה שהוא רצון תחתון שגולד מהתבוננות בק"ש שמע לשון הבנה כו' וכשמעורר אצלו רצון התחתון אז שורה עליו רצון העליון של תורה והמחבר ביניהם היא התפלה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה שענין הסולם הוא להעלות התחתונים ולהוריד העליונים.

והנה המנורה היתה ז' קנים שלשה קני מנורה יוצאים כו' כי כללות התורה הוא שבעה תורה שבכתב שיתא סדרי משנה והששה נרות האירו אל מול פני המנורה כי תושבע"פ מקבלת מתושב"כ וכפתור תחת שני הקנים היוצאים ממנה כי במקום חיבור תושב"כ עם תושבע"פ נעשה הכפלת האור.

ועתה נבאר ההפרש שבין סידור של משה לציווי השם שמשא אמר כפי הסדר שאחר ההשתלשלות שכבר ה' המשכה וכשצריך להיות המשכה חדשה צריך להיות תחלה בחי' רצוא שהוא ענין השבת עליות העולמות בכדי להוריד המשכה חדשה והמשכה מלמעלה יורד תחלה בבחי' מקיף שהוא משכן ואח"כ כלים שהוא אור פנימי עד"מ הרב שמשפיע לתלמידו איזה שכל שאין התלמיד משיג כי אם הארה קטנה ממנו וכל השכל נעשה תחלה מקיף ואח"כ מבין מעט שהוא פנימי ואפשר להיות מקיף בלא

פנימי שנדמה לו שמבין ואינו מבין אבל פנימי בלא מקיף א"א וכן ארז"ל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו כי א"א להיות שורה אור התורה בלי מצות תחלה וכן ארז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כו' שק"ש נק' אור פנימי נגד מעשה המצות הנחת תפילין וק"ש נגד תורה נק' לבוש מקיף ולכן אמר הנוקא בריחא דלבושייכו חמינא דלא קריתון ק"ש שלא ראה אצלם מקיף ק"ש אף שראה מקיף הכנסת כלה אבל מקיף ק"ש נחסר אצלם וציווי השם למשה הי' כסדר ההשתלשלות שעדיין לא הי' המשכה כלל וצריך להיות תחלה צמצום הראשון שהוא הקו שממנו נתהווה אח"כ עיגולים בחי' מקיפים (ואף שבסדר עבודת האדם אור פנימי גדול מאור מקיף כו') אבל בסדר ההשתלשלות א"א להיות אור חוזר קודם המשכת ובריאת העולמות נמצא או"פ הוא בחי' קו וצמצום כו' בכדי שיוכלו להיות אח"כ מקיפים) ולכן הי' ציווי השם על כלים שהמשיע מצייר בשכלו תחלה הכלי של התלמיד וצמצם שכלו לפי ערך הכלי ואח"כ מקיפים ואח"כ שבת ולכן נאמר לבסוף כי אחר גמר מלאכה נתגלה תענוג או"ח למקורו.

כתיב ששת ימים תעשה מלאכה ויום השביעי שבת וגו'. ופי' רז"ל ששת ימים כשבא יום השביעי שיהי' בעיניך כאלו כל מלאכתך עשוי' כו'. וקשה מהו יהי', ואיך יהי' דומה בעיניו כאלו כו'. אך הנה כתיב וברכך בכל אשר תעשה, יכול אפי' יושב ובטל ת"ל בכל אשר תעשה. וקשה ממ"נ אם העיקר תלוי במעשה מה שייך הברכה, ואם העיקר ברכת ה' למה צריך למעשה כלל. ואמנם אמרו רז"ל שכר עבירה עבירה. ויש לדקדק שלשון שכר לא שייך לומר על עבירה, הפסד עבירה הל"ל. אמנם ידועי' שמש' אבות הוא מילי דחסידות בוודאי לא עברוי' על עבירות גדולות שלא דברה תורה במתים. והענין דהנה כתיב ויצו ה' וגו' מכל עץ הגןי' תאכל ומעץ הדעת טו"ר וגו'. ואח"כ פן ישלח ידו לקחת גם מעץ החיים וגו'. והנה בעץ הדעת יש ג"כ בחי' טוב אלף שמעורב ברע, והנה אדה"ר לא רצה ח"ו להשא"ר בזה, רק שהי' רוצה לדעת זה ולילך למעלה, ואעפ"כ נחשב לו לחטא, מפני שלא הי' צריך לירד לזו המדריגה ולהשפיל א"ע כ"כ, מפני שענין הב' עצים

אמנם ידועי' בכרך 411 (הנחה אחרת) אך הנה בוודאי שלא דברה תורה בעתיד.

בוודאי . . . עברו: שם לא דיברה ח"ו.

הגן: שם נוסף אכל.

והנה . . . בחי': שם אך הענין דהנה יש עץ החיים ועץ הדעת טו"ר והנה זה ג"כ דעת.

הנ"ל עה"ח והדעת הם ע"ד שיש ב' בחי' באהבת ה"י, הא' נק' אהבת עולם, והב' אהבה רבה, אהבת עולם נק' מה שהאדם אוהב מחמת שרואה בכ"ע שהוא מחי' את כל העולמות, והוא רק בחי' אות א' כמבואר במ"א כמה פעמים. את השמים ואת הארץ אני מלא, אני ראשון ואת אחרונים אני הוא, ובחי' אהבה רבה הוא שאוהב מחמת שאנחנו יעקב חבל נחלתו חלק אלוה ממעל, ואנו בנימ' למקום, ובוודאי יש שורש האהבה שאינו יכול להפסיק החבל, וזהו החילוק שבין ב' האהבות, שאהבות עולם הנז' הוא כמו שא' אוהב את חבריו מחמת מעשיו או חכמתו או יפיו או שיעשה. לו טובות גדולות, ויש לה הפסק לאהבה זו כאשר יבוטל הטובה שבעבורה אוהב אך אהבה רבה הוא כמשל הכן עם האב שאהבתו אין לו הפסק אפי' יסבול כמה יסורים מאביו אעפ"כ אהבתו לא יסור ממנו לעולמים. וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה שבין ישראל למקום, מחמת שורש האהבה והנה האהבה שנלקחת מהעולמות הוא יותר ויכול לדעת ולמלאות לבו ממנה, אמנם לקרב אל השכל זאת האהבה איננה אמיתית האהבה, שהרי הוא אוהב אותו ית' מחמת שהוא מחי' את השמים ושמי השמים את הארץ וכל אשר בה כל הנבראים וכל המאכלים והמשקים, והרי הוא נראה כאוהב א"ע שמה שמחי' אותו הוא אוהב, וזה הי' החטא אדה"ר שרצה ליקח אהבת הבורא ית' מעולמות התחתונים וזהו ותרוא האשה כי טוב העץ ונחמד, כי מחמת שהוא נחמד רצה לאהוב אותו, ולכן נק' עץ הדעת כי דעת הוא לשון מילוי לב, והסי' לא היו צריכין לזה שהם היו בג"ע, והכוונה לאהוב אותו ית' מחמת שהוא חי לעולם, וזהו תכלית הכל לדבקה בו, ובחרת בחיים, ולפי שאדה"ר ירד להשפיל א"ע לפיכך היה עונשו בזיעת אפיך תאכל לחם, שיעשה ויעסוק בעניני עולמות גשמיים אכילה ושתי' ועסקים ומלאכות גשמיים וכיוצא בהם, כדי שתהא ירידתו לצורך עלי' שיעלה עמו ענינים תחתונים, וזהו שכר עבירה שהוא ממש שכר עבירה שמזה נעשה כל התורה כולה, שאח"ז נתגשמה התורה, שכמה מצות תלויות במיתה, ואם לא הי' העון היו בטלים

מפני . . . ה: שם אך לקרב אל השכל מה הם ב' עצים הנ"ל דהנה יש ב' עבודות הבורא והנה יש ב' מיני אהבות לאהוב הבורא ית'.

כמה פעמים: שם כפי' הלא.

שיעשה: שם שיעשה.

וזהו: שם מחמת שיש שורש באהבה וזהו ג"כ מהענין אהבה רבה הנ"ל שאינה יכולה להפסיק בשום אופן אפי' יסבול כמה יסורים גדולים וזהו.

ויכול . . . מנחה: שם נקל להשיג ויכול לדעת לשון מילוי הלב מאוד ממנה.

מחי': שם נוסף אותו.

הס: שם אף שיש טוב הוא מעורב מטור אך.

שיעשה ויעסוק: שם שמוכרח לעסוק ולעשות.

וזהו: שם וזה הי' עונשו מחמת שהוא השפיל א"ע לעולמות תחתונים מוכרח לעסוק בדברים הנ"ל כדי לעלות.

כמה מצות, ועוד שהרי אמרו אלפים שנה קודם בריאות העולם היתה התורה כו', ולכאורה יפלא הלא אורייתא וקוב"ה כולא חד, ואיך שייך ליתן זמן לדבר שאין קץ ותכלית, ואין ראשית לראשיתו אני ראשון וגו', אך הענין יש שהתגשמות התורה כמו שניתנה לנו נעשה אלפים שנה שהם ב' אלפין וואלפיך חכמה וואלפיך בינה כנודע, ואם הי' האדם שלם כמו קודם החטא לא היתה התורה מתגשמות לנו כ"כ, אך אח"כ כשירד והשפיל א"ע גם התורה נסתרה דרכה ונתלבשה בגשמיות כדי להעלותה עם האדם, והנה הקב"ה מגיד אחרית דבר מראשיתו, כי סוף מעשה במחשבה תחילה, לפיכך עשה התורה קודם בריאות העולם אלפים שנה כנו' וז"ש לאהבה את ה' אלוקיך וגו', למען חייד שהוא הבחי' דעולמות שהוא חיי העולמים, ובאמת תכלית הכל ובחירת בחיים לדבקה בו בעצמו ית', נמצא כלל הדברים שבאדם הוא ירידה גדולה לעסוק במלאכות גשמיות אמנם כן הוא מוכרח אחר חטא אדה"ר שהוא נעשה מלא חסרונות שנחסר לו הכל כדי שתהיה ירידה לצורך עלי', והנה כמ"כ כ"י אצל השי"ת נק' ירידה גדולה מה שצימצם א"ע לחיות העולמות כמבואר במ"א כמה פעמים, כ"י כמו שבאדם למשל הוא צמצום וירידה לדבר רק דיבור א' ויש אצלו כמה מדריגות גבוהות מזו מחשבה ומדות ושכל, ולמעלה מהשכל כך כ"י אצלו ג"כ לעסוק בחיות העולמות שהוא ג"כ בחי' דיבור אות א'. אך הנה בשבת הוא שבת וינפש כו' נח מטירחתו מחמת שאז הוא עליות העולמות כנודע, והעולמות כולם עולים ממדרגה וא"צ לעסוק תמיד בדבור הנ"ל. וכן אצל האדם שכל ששת ימי החול הוא עוסק בדברים גשמיים כאכילה ושתי' ומלאכה וכיוצא בהם והוא ירידה גדולה, אך שמוכרח להיות כן אחר חטא אדה"ר וירידה זו צורך עלי' הוא ושכר עבירה כו'. אך הנה בשבת יש להאמין שכל איש ישראל נתחדש לו שכל חדש, והוא נק' דעת הפנימי שכל השבוע הוא נק' דעת החצון שנותן שכלו היקר בדברים חיצונים, ובשבת נק' דעת הפנימי, כי שכל אחד רוצה לאהוב ולדבק א"ע לפנימיות הדבר ואדרבה כי הירידה היא צורך עלי', שמזה גופא מה שעוסקים כל ימות השבוע אחר דברים חיצוניים והוא רק להנתי הגוף, ורואה שכולם רודפים ויגיעים לחיות גופם וישוב על לבו עד היכן הדברים מגיעים, שכך הוא יקר מאד ענין החיות אצל ב"א, עאכו"כ שיש לאהוב אותו ית' חיי החיים ומחי' את כולם ומדבק א"ע בו ית' ונעשה שלום כי לא יחסר לו דבר, וזהו יהי' בעיניך כאלו מלאכתך עשוי', שבאמת

שהרי אמרו: שם ענין אחר שמוזה נעשה התורה וזהו.
והנה כמ"כ: שם משא"כ קודם לא הי' זה אך הנה כמו שבאדם הי' הירידה לעסוק בדברים תחתונים כנ"ל

רק הוא.

כ"י: שם לעסוק הכל בדבור.

להנות: שם להחיות.

היא עשוי' שאינו חסר לו כלום, כשהוא עתה מדבק א"ע בו ית' שהוא חיי החיים נצחיים כו"י וד"ל.

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד ע"פ משה וכו' מארז"ל כל ת"ח שאין בו י"ש דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצונות לא מסרו לו מכריזו רבי ינאי חבל על דלית ל' דרתה ותרעה לדרתא עביד הנה ב' מאמרים אלו סתרי הדדי כידוע וגם משארז"ל אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה צריך לדעת איזה מהם קודמת ואיך לנהוג הלכה למעשה הנה התורה נק' בית כדאיתא בס"י שתי אבנים בונות שתי בתים כמבואר במ"א במ"ש נפשי אוויתך בלילה במה-שהנפש עיקר השראתה במוח ומשם נתפשט לכל האברים וכמו כן הוא הענין במשכן שהקב"ה ממכ"ע ועיקר השראתו ה' במשכן ומשם נתפשט החיות לכל העולמות למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית וכן לד' סטרין כמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד' א' של הלכה ולכן נק' התורה דרתא שהוא בית להשראת השכינה שנמצא שבעסק התורה והמצות ממשיכין אלקות להיות לו זירה בתחתונים אך כתיב בהקב"ה טהור עינים מראות ברע לא יגורך רע לא יגור במגורך רע ולכן צריך האדם קודם התחלת עסק התורה להיות לו יראת חטא דהיינו להיות סור מרע גשמיות. בתכלית אפי' אסורי דקדוקי סופרים ולהיות עושה טוב אף שאינו עדיין בכחי' זוי בוחר בטוב ומואס ברע רק בע"כ יסור מן הרע ויעשה טוב בדברים התלולים בבחירתו ואם רואה לעצמו שאינו סור מרע יעשה תשובה קודם הלימוד ויקבל ע"ע להיות זריז וזהיר בעשיות הטוב ובסור מרע וזהו כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו ואם אין יראה אין חכמה כו' וכשיראת חטא הנ"ל קודם לחכמתו נק' מפתחות חיצוניות מסרו לו ואם לאו בהי עייל וכשמסרו לו מפתחות חיצוניות הנ"ל יוכל להמשיך אלקות באותיות התורה שנק' בית כו' וזהו מפני מה אין ת"ח מצוים לצאת מבניהם ת"ח מפני שלא ברכו בתורה תחילה ברכו הוא מלשון בריכת המים שנובעות תמיד לשון המשכה כידוע פי' ברוך אתה הוי' הוא בחי' אלקות שאינו מושג

שהוא . . . כו': והוא מעלה הכל ומלאכתו עשוי'.

במה: בבוך 170, 268, 1064 כמו.

גשמיות: בבוך 170, 1064 לגמרי.

בכחי' זו: שם ליתא.

לית מחשבה תפיסא ב'י' כו' עלמא דאתכסיא וממשיכין אותו לעלמא דאתגלי' כענין ברוך אתה ה' מעולם ועד עולם כידוע וכן פי' שלא ברכו בתורה תחילה שלא המשיכו בחי' הוי' בתורה בתחילה קודם התחלת עסקים שיהא נח'יר להקב"ה במה שממשיכים אותו בתורה שנשתלשלה בתחתונים כדי שיתגלה אלקותו בתחתוני' ואע"ג דאיהו לא חזי מזלי חזי כמבואר במ"א והנה מה שארז"ל אם אין חכמה אין יראה לא נאמר על יראת חטא בדברים התלויים בבחירתו כו' שזה צריך להיות קודם הלימוד כו' אבל היראה שצריך להיות החכמה קודמת לה הוא יראה שנעשית בחכמה והוא להיות בוחר בטוב ומואס ברע דהיינו אף שמונע מלעשות הרע אעפ"כ הרצון והתשוקה ישנו בלבו וזהו רק רוחניות ולהיות מואס ברע צריך להיות חכמתו קודמת דהיינו לימוד שהמשיך אלקות באותיות שנקראים בתים כו' וממילא יתפרדו כל פועלי און ובטלים ממילא מעט מעט כמ"ש מעט מעט אגרשנו כו' וזהו והיו עמים למשריפות סיד כו' קוצים כסוחים כאש נצתו כהמס דונג מפני אש כן יאבדו רשעים מפני אלקים שנאמר הלא כה דברי כאש פי' דברי הדיבורים שלו כשהם מסולקים מבחי' לגרמי' נק' הדיבורי' דיבורים של הקב"ה ואז הם כאש וכהמס דונג כו' משא"כ כשהוא לגרמי' לא נעשה ע"י תורתו מואס ברע ולאחר שע"י החכמה נעשה מואס ברע צריך להיות בוחר בטוב והבחירה בטוב ג"כ ע"ד פנימיות והוא ישמח מאוד בהטוב שעושה כמ"ש צדיק באמונתו יחי' יחי' הוא מלשון נובע כמו מים חיים והוא שמאוד ישמח ויגיל ויהי' לו נחת גדול בהתבוננותו תמיד אחדות הנ"ל. האיך שכולא קמי' כלא חשיב מכ"ע. והוי' אלוקיך כולא חד ממש באמונה זו כמו חיות נפשו כו' וכדאי לו לקבל יסורים הרבה עד שיגיע לאמיתית אמונה זו כמו במעמד הר סיני שאמרו רצונינו לראות מלכינו אתה הראתה לדעת וכו' כמבואר במ"א ועבדו בתחילה בחומר ובלבנים רד"ו שנה כדי שנזכה לזה והנה כל אדם רואה האיך שיגיע וטורח בצרכו בכל לב ונפשו למצוא להם מזוננו ושאר צרכיו וכל התענוגים של עוה"ז שמששת ימי בראשית ועד עתה הם משבירת הכלים כו' וירדו בהשתלשלות דרך מלאכים שנק' כרובים עד אופנים שהם מדריגה התחתונה שבמלאכים ומהשמרים שמהאופני' נעשו כל הדברים שבעוה"ז ואז לדבר שפל בתכלית השפלות בזה מוסר אדם נפשו ולבו להמציאם בכל תחבולות שכלו ומחשבתו תמיד וטרוד בה ק"ו בן בנו של ק"ו שמשים אדם נפשו ומאודו על אמונת אחדות הנ"ל וישמח מאוד באמונה זו יותר מכל תענוגי עוה"ז שהם שמרי אופנים והוא השמחה האמיתית בעשיות

 הנ"ל: בכך 268 ה'.

שכולא . . מכ"ע: בבוך 170, 1064 הוא ממכ"ע וכולא קמי' (כלא חשיב.

להם: בבוך 268 לחם.

הטוב ובשמחה זו נמתקו הדינים בשרשן ממרירה למתיקה בגשמי' וברוחניות ודיל וזה הי' עבודת הלויים בשיר לעורר השמחה להמתיק הדינים בשרשן וזהו אלה פקודי המשכן אלה לשון רבים גם אלה תשכחנה מעשה עגל כל מה שהוא מעלמא דפרודא נק' לשון רבים כמבואר במאמר ומלת פקודי יש לה ב' פירושי' א' לשון חסרון כמו לא נפקד כו' וב' לשון התחברות כמו חייב אדם לפקוד כו' והנה הרע התלוי בבחירתו שהוא יראת חטא הקודם לחמתו כני' אם אינו מוטעה בהם הוא אלה פקודי המשכן היינו מחסר במשכן ה' ועושה פירוד בין הדבקים כו' כי לא יגורך רע כו' אבל אלה הרוחני אלה זה יכול להתחבר במשכן ה' ואינו עושה פירוד בזה שממילא יתפרדו כל פועלי און וכו' משכן העדות הוא לשון עדן ותכשיט והם אבנים טובות כמבואר במ"א אשר פוקד על פי משה בחי' משה שאמר ואנחנו מה עניו מכל אדם שהשיג יותר אלקות מכל אדם וראה יותר עוצם גדולתו הבורא ונתבטל בנפשו יותר מכל אדם ונק' שושבינא דמלכא שירד קוב"ה וכו' ויש בחי' משה בכל אדם דהיינו בחי' מה ועי"ז יכול להיות פקודי המשכן ודוק.

אלה פקודי המשכן העדות אשר פוקד ע"פ משה. דהנה ידוע מארז"ל אם אין יראה אין חכמה משל לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו נמצא שמשמעות המאמר שהתורה היא פנימית והיראה היא חיצונית ועוד שם בגמ' מכריז ר' ינאי חבל על דלית לי' דרתא ותרעא לדרתא עביד ומשמעות זה המאמר הוא להיפך שהתורה היא חיצונית והיראה הי' פנימית אבל באמת יש יראה שהיא קודם לתורה ויש יראה שהיא פנימית לאחר עסק התורה והכלל הוא בענין עסק התורה דהנה איתא בס"י שני אבנים בונות שני בתים אבנים הם האותית והבית הם התיבות ומשני אותיות יש ב' צרופי' ומשלש אותיות יש ששה צרופים וכו' ומפני מה נק' בתים מפני שיש מי ששוכן בתוכם שמשחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה וכמו שהי' השכינה כ"י שורה במקדש אע"פ שהשמים ושמי השמים לא יכללוהו והוא מכה"כ ולית אתר פנוי מיני' אעפ"כ מבשרי אחזה אלוקה כמאמר נפשי אויתך בלילה שאנחנו קוראים להקב"ה נפשי וכמו שהנפש היא הנשמה ממלא כל הגוף בהשוואה אחת שאין

באבר א' תוס' או גרעון רק בהשוואה ממלא כל האברים שבגוף אעפ"כ כל אבר ואבר מצדו משתנה ענין תשמישו, והתגלות החיות עיקר במוח שהשכל הוא במוח ומשפיע החיות לכל הגוף לכל אבר לפי מדריגתו ותשמישו כך כ"י ה' התגלות השכינה במקדש וממנו משפיע לכל העולם כל (מקום עו"ע ומכ"ע). לפי מדריגתו ומשחרב בהמ"ק הקב"ה שוכן בתוך תיבות התורה והתפלה ושכנתי בתוכם בתוך התיבות כמארז"ל בשעה שהחכם עסק בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו וידוע הוא שבוודאי אין הקב"ה שורה בתו' של עובדי רצונו ח"ו כמ"ש ולרשע אמר אלוקים כו' ולא יגורך רע וגו' וטהור ענים מראות ברע וכמארז"ל מפני מה ת"ח אין בניהם ת"ח מפני שלא ברכו בתורה תחלה וברכו מלשון בריכה והשפעה שיתגדל וית"ש של הקב"ה בתוך תיבות התורה והתפלה וישרה שכינת עוזו ע"כ בוודאי מי שרוצה לעשות מדור לשכינה בתורתו צריך שיהי' תחלה מנוקה מעוון והגם שאין צדיק בארץ כו' ע"כ צריך שיהי' בע"ת וקודם שילמוד יהרהר בתשובה ובעזיבת החטא בפועל ומעשה הן בסו"מ והן בע"ט להיות גבור כובש את יצהר"ע לעשות בהכרח מה שאינו רוצה או שלא לעשות מה שרוצה בקשיות עורף ולהתקדש עצמו אף במותר לו בלא שכליות גדולים רק פשוט בפועל ומעשה כל מה שתלוי בבחירתו הן בסו"מ הן בע"ט לעשות בקשיות עורף כו' ומחמת זה יהי' השכינה שורה בתיבות התורה והתפלה שילמוד או יתפלל והוא בחי' ממכ"ע אך יש דברים שאינם תלויים בבחירתו כלל דהיינו אהוי"ר ושמתת התורה והתפלה והמצות או שלא לדאוג שום דאגת עוה"ז פרנסה כלל כל זה אינו תלוי בבחירתו רק אחר גודל התאמצות ורגילות והתגברותו בתורתו ועבודתו ית"ש יתלהב לבו ויבא לכל המדריגות הנ"ל בחשבו תמיד גדולת הכורא ב"ה ופחיתות שלו וקיצורו בעבודתו ית' והוא יראה פנימי' הבאה ע"י עסק התורה ואחרי' והוא בחי' סוכ"ע שהיא בחי' דעת בחי' משה וכשיבוא למדריגה זו אזי צדיק באמונתו יחי' היא שמחה ותענוג שבאמונה בלבד יכנס שמחה בלבו כי מי שהוא בעצבות אף על עבודת הבורא ית' הוא רק גסות הרוח שאינו שמח בחלקו ורוצה לבא למדריגה ותיכף בלא יגיעות לאהוי"ר אבל מי שמתבונן בגדולת הבורא ית', ובשפלות שלו וקיצורו בעבודתו ית' אזי יהי' לו שמחה באמונה לבד וזהו צדיק באמונתו יחי' וזה הוא בחי' משה ואנחנו מה מחמת גודל הדעת בגדולתו ית' ובשפלות שלו שלדעתו הי' שפל מכל האדם ומי שבא לדעת ולהתבוננות כזה כדאי הוא לסבול כל היסורים כמו שסבלו ישראל במצריים בכדי לבא למדריגות מ"ת שבאו לבחי' דעת שאמרו רצוננו לראות את מלכנו וראו שרשם באחדות גמור ומעלה ומטה וד'

סטרין ומי שבא לזה מתרפא מכל החסרונות שיחסר לו בגוף ונפש כמו שנתפרו ישראל במ"ת כמארז"ל וזהו מדריגת טובב כ"ע והנה תיבת פקודי סובל שני פרושים פ"י אחד לשון חסרון לשון לא נפקד ממנו איש ולשון ב' לשון התחברות מלשון צריך לפקוד את אשתו וזהו פ"י הפ' אלה וכל מקום שנאמר אלה היא לשון פירוד ורבים כמ"ש אלה אלהיך ישראל וזהו אלה פקודי המשכן מחמת אלה נפקד ונחסר המשכן שאינו השכינה שהוא א' שורה בתיבת התורה והתפלה שהוא משכן העדות אשר פוקד ע"פ משה ר"ל שנתחבר ע"פ משה בחי' דעת ואז אלה פקודי ר"ל שאלה שהוא פירוד נחסר ונעשה א' ע"י הדעת שהוא בחי' משה וד"ל.

ואת האלף ושבע מאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים. הטעם הואי אולא גרוש ומבואר בת"ז אולא גרושי כד אולא שכינתא בגלותא וזהו רמז על קץ הימין שיהי' ב"ב. ולהבין [זהאי] הענין איך מבואר בפסוק זה הקץ האמיתי הואי, דהנה [ידוע] החורבן בית שני הי' קע"ב קודם אלף החמישי והסימן זהו כמ"ש ואתה תשופנו עקב שאחיות נחש הקדמוני במדתי הנצח היינו באלף הרביעי הוא בסוף העקב. דהנה שיתא אלפי שנין הוי עלמא הוא כנגד ו"ק דאצי' המשתלשלותי למטה בעולמו' בי"ע וכמ"ש כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כו' וכמבואר בס' לק"ת בכמה דוכתי' ומבואר שם שאלף הראשון הי' כנגד מדת החסד ולכן הי' מאריכינ ימיהם למאוד וכמ"ש בווהר בכמה דוכתי' שאריכות שנים בשנים קדמוני' עד המבול הי' מצד אריכות דאופן' וכמ"ש במדרש על הנהו כ"ו כל"ח [כנגד מי] שזהו על דור אנוש ודומיהם עדי אברהם אבינו' שהי' ניוזנין בחסדו הגדול ואלף השני הי' כנגד

שאיין: בבוך 941 שהוא.

הטעם: בכמה ביכלאך והנה הטעם.

הוא: בבוך 184, 448 דאת האלף הוא.

ומבואר . . גרוש: בכמה הביכלאך בחי' אולא גרש הוא.

(וה): הבא בחצאי מרובע נעתק ממגדל עז.

הוא: בכמה ביכלאך הענין הוא. ובבוך 290 ליתא.

קע"ב: בכמה ביכלאך נוסף שנה.

והו: בכמה ביכלאך לזה (הוא).

נחש הקדמוני: בבוך 40 ניצוצות הקדושים.

במדת: בבוך 606 היא במדת.

המשתלשלות: בבוך 40 והם משתלשלים ימים ושנים.

בשנים קדמוני': בכמה ביכלאך בדורות הראשונים.

אריכות דאופן: בכמה ביכלאך אריכא (אריך) דאנפיון.

ודומיהם עד: שם והדורות שעד.

אבינו: בבוך 452 נוסף ע"ה.

מדת הגבוה ולכך היי המבול אלף השלישי הי' נגד מדת הת"ת ולזה הי' יצ"מ ומ"ת כאלף הנ"ל [ההוא] וכמ"ש מימינו אש דת למו דאורייתא כלולה מחו"ג רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת אלף הרביעי הואי מדת הנצח ולכך הי' השני בתי מקדשי' בית ראשון וב"ש כאלף הזה וכמארז"ל (ברכות דף נ"ח) ע"פ והנצח זו בנין ירושלים כו' וד"ל.

והנה כתי' וגם נצח ישראל לא ישקר כו' אך כ"ז הוא בקומתי פרצוף הנצח כידוע בענין הספירות דכ"א כלול מעשר, אך בסיום הפרצוף בעקבו י' יניקה לחיצוני' וכמ"ש ותקע כף ירך יעקב וגו' וכמ"ש בפרד"ס באריכו' ולזה הי' התחלות תחלתי החורבן ב"ש בסוף אלף הרביעי בעקבו היינו קע"ב שנה קודם אלף החמישי כנ"ל. אלף החמישי הוא כנגד ההודי ולזה כל עיקר הגלות כאלף החמישי וכו' ושמדות גדולותי כמבואר בספרי' הי' כאלף הזה [הנ"ל] כי מדת ההוד הוא עניןי הגבורי' וכמ"ש בזהר ע"פ נתנני לשממהי כל היום דוהי אלף שנין כו"י בגלותא ולא יתיר וכמ"ש והודי נהפך עלי למשברתי כי הוד הוא בהיפוך אתוון דוה. אלף הששי הוא נגד מדת היסוד והוא מכוני' לשבת שהוא אלף השביעי וידוע מארז"ל אני הי' בעתה אחישנה זכו אחישנה לא זכו בעתה ואילו זכו ישראל הי' נגאלי' בתחלת אלף השישי שהוא בוקר ראשון ועכשיו שלא זכו נתארך [שנתארך שלא זכו הגלות] עד ת"ק לאלף השישי כמ"ש כחנני' לבקרי' וכמבואר בס' אוה"ח באריכו' בפ' צו ע"ש ובפ' [וכן בפ'] פנחס ע"ש והעולה מדברנוי שם שהתחלתי ניצוצי גאולהי הי' מתחלת

הי': בכמה ביכלאך נוסף בו.

אלף: בכרך 40 ומדת ת"ת כלולה מחו"ג כידוע אלף.

הוא: בכמה ביכלאך הי' (הוא) נגד ובכרך 184 כנגד.

בקומת: שם בעצמות ובכרך 1218 בכחי'.

בעקבו: בכמה ביכלאך ליתא.

התחלות חחילת: בכמה ביכלאך התחלות. ובכמה ביכלאך תחלת.

ההוד: בכרך 606 מדת ההוד.

וכו' . . גדולות: שם וכל השמדות הגדולות.

וכו' . . הוה: בכרך 1218 שמדת גבורות הי' כאלף הזה כמבואר בספרי'.

ענין: בכמה ביכלאך ענין.

לשממה: שם שוממה.

דוה: בכמה ביכלאך נוסף אותיות הוד.

כו': בכמה ביכלאך כנסי' ובכמה ביכלאך ליתא. ובכרך 184 הכניסה. ובכרך 392 ישראל.

למשברתי: בכל הביכלאך למשחית.

מכוון: בכרך 184, 392 הכנה. ובכרך 326 מכין. ובכרך 606 מוכן.

אני: בכמה ביכלאך ע"פ אני.

כחנני: שם חיינו — חנני — יחינו. ובכרך 633 חדשים. ובכרך 448 יחינו מיומים. ובכרך 1007 חננו כו'.

ע"ש: בכמה ביכלאך ליתא.

מדברנו: שם מדברי'. ובכרך 1218 מדבריו.

שהתחלת: בכרך 1157 נוסף גילוי דמלכא.

גאולה: בכמה ביכלאך גילוי הגאולה.

ת"ק לאלף השישי עפ"י צדיקי קדושי עליון שהיו בהתחלו' ת"ק לאלף השישי כידוע וכמ"ש [כידוע ומבואר] בזהר דלא יהי' דרא כדרא דא עד דייתי מלכא משיחא דהיינו מתחלות ת"ק עד תרג' וד"ל. וכמ"ש בזהר' ע"פ בשנת ת"ר לחיי נח שזהו תרג' ואפורתא [רק על פורתא] לא דק ע"ש.

והנה* קע"ב שנה מאלף הרביעי וכל אלף החמישי ותרג' מאלף הששי עולה מספרם אלף ושבעה מאות וחמשה ושבעי' וזהו רמז בפ' הנ"ל ואת האלף ושבע מאות וחמשה ושבעי' עשה וויס לעמודי' שזה זמן משך הגלות שנשי' הם בכור הברזל בתוקף הגלות בצירוף אחר צירוף ולכאו' יפלא מה זאת עשה ה' לעם קרובי ואין זה כ"א ירידה צורך עלי' [לברר נפש הבהמית] וכמו ירידת הנשמה בגוף הגשמי שהיתה [שהנשמה הי'] מתחילה בג"ע. שהוא ירידה גדולה ועצומה ואין זה כ"א [ירידה] צורך עלי' לברר נה"ב מק"נ ואז יתוסף אור הנשמה ג"כ בתוס' אור וכמבואר במ"א באריכותי ככה הוא בכללו' נשי' תוקף הגלות הוא תכלית הברור [בכללות העולמות] וזהו עשה וויס לעמודים, דהנה מבואר בלק"ת ע"פ פא"פ אדבר בו' ולא בחידות, והלא' מבואר בזהר בכמה דוכתינ' דלמתב"כ אפי' מח' דאי"ק וכמ"ש כי לא יראני האדם וחי ואיך יתכן שנשמת משה הגם שהוא ר"מ ומבחר המין האנושי אעפ"כ הי' בבחי' גבול ותכלי' וכמ"ש ותחסריהו מעט מאלקים ואיך אפשר שיהי' לו בחי' ראי' באלקות אלא הענין הוא שהשגו' מרע"ה לא היתה באצ"י בבחי' ראי' כ"א בנהי"י דאצילות המתלבשי' בעולם הבריאה וזהו נק' אספקלרי' המאירה והשגה זו יתגלה לעתיד בביאת המשיח בכלל נשי' וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כ"ב יחדיו וכמ"ש כי עין בעין יראו וזהו עשה וויס לעמודי'. דהנה נז"ה דאצ"י הם נק' עמודי' שם העמוד הימין יכין והשני בועז. וזהו כוונת המאציל בכל זמן משך הגלות בתו"מ מעט"ש של כללו' נשי' נזרע למעלה בארץ החיים העליונה הארות העליונות

עפ"י: שם ע"י.

מלכא: שם דרא דמלכא. ובבז' 459, 1218 דרא דייתי מלכא.

בזהר: שם בפ' וירא.

תרג': שם ת"ר.

והנה: בבז' 326 ומעתה צא וחשוב.

קרובו: בבז' 392 נוסף ישראל.

נגי'ע: בבז' 40, 184 נוסף צרורה בצרור החיים (40 וכמ"ש אשר עמדת חי לפניו כו' וירדה פלאי לגוף

גשמי'). ובבז' 184 בנעז"ע שהוא ג"כ בכללות נשי' צרורה בצרור החיים.

אור . . באריכות: בבז' 184, 326 (326 בה חיות) האור אלקי ביתר שאת ויתר עז.

הוא: בבז' 448 נוסף ג"כ.

בו: ככל הביטוי נוסף במראה.

והלא: בכמה ביטוי נוסף הקשה לא.

בנהי"י: בבז' 326, 452 בנז"ה.

נז"ה: בבז' 40 מדות.

בתו"מ: בבז' 40 שעי' תו"מ.

והצמיחה [יהי] בגלוי רבי יהי לעיל וכמ"ש זורע צדקות ומצמיח ישועות וזהו ויים שהם המשכו' אורו' עליונות' ע"י תו"מ כידוע שהיו"ו הוא המשכה מיו"ד שבראשה למטה מטה וכמ"ש ברוך ה' כו' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגליי' וזהו [וויס] לעמודי' שיהי' התגלות אלקו' ע"י העמודי' שהם נה"י דאצי' שמאירו' בגלוי רב בנשמו' ישראל לעיל כביאו' המשיח ב"ב וד"ל. ע"כ מאדמו"ר-נ"ע.

ומכוון לזה שמעתי שמצא בשם גדולי א' כי ארז"ל לא גלו ישראל עד שכפרו בכ"ב אותיו' התו' ולכן יתארך הגלות מספר שנים במספר שעולה סך הנ"ל כי הכ"ב אותיו' ואותיו' מנצפ"ך מספר אלף ושבע מאות וחמשה ושבעי' דו"ק ותשכח.

בפ' תבוא מרומו ג"כ בפסוק והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העוור באפילה ולא תצליח את דרכיך הטעם על והיית ג"כ אזלא גרוש [והוא] כי הס"ת הנ"ל עולים עם תיבו' אלף ושמונה מאו' חמשה ושמני' רמו' ישועה' שיה"י בחושך עד ביאת המשיח כל משך זמן שני הנ"ל היינו ע' שנים [של] גלות בכל וארבעים שנה קודם החורבן גלתה הסנהדרין' כמבואר בגמ' וזמן גלותי' [הזה עולה ס"ה] אלף תשע"ה עולי' ס"ה אלף שמונה חמשה ושמוני' דוק ותשכח'.

רב: בכרך 40 נוסף לנשי' בגופים.

עליונות: בכרך 606 עצמי'.

נה"י: בכמה ביכלאך ניה.

שמאירו: שם שאירו.

וד"ל: שם אמר.

מאדמו"ר: שם מאדמו"ר. ובכרך 750 ע"כ מאדמו"ר מ' שניאור זלמן נ"ע וגם זה מאדמו"ר הנ"ל נ"ע.

שמעתי: בכרך 663 ליתא.

שמצא: בכמה ביכלאך ליתא. ובכרך 985 שנמצא.

גדול: בכרך 633 גאון.

הנ"ל: בכמה ביכלאך עם ה"א תיבות עולים אלף. ובכרך 40 מספוק הנ"ל עם י"א תיבות מהפסוק עולים

אלף.

ישועה: בכמה ביכלאך מרע"ה.

שיה"י: שם שנה"י.

זמן: שם ליתא.

גלחה סנהדרין: בכרך 633 בחושך קודם החורבן עלתה נבחרדן.

גלות: 633 ליתא. ובכרך 40 נוסף המר הוה. ובכרך 459 נוסף הוה ס"ה.

שמונה: בכמה ביכלאך נוסף מאות.

וחשכה: בכרך 459 מתחת לקו נמצא זה ולא נדע למי.

אריכות הגלות היא כנגד כ"ו אותיות שפגמו בהן בזמן הבית ולזאת נגזר עלינו לסבול אריכות הגלות כפי מספר האותיות בכדי לברר כל הכ"ו אותיות וידוע אופן הבירור הוא ממטה למעלה בתחלה נתברר אות תי"ו במשך ארבע מאות שנים הראשונים אחר החורבן ואח"כ אות שי"ן בשלושה מאות שנה ולפי ערך זה נתבררו כל האותיות והנה כעת הוא התחלת שנת תקפ"ג לבריאות העולם והוא התחלת הבירור מאות הוי"ו ונשלמו שבע שנים שכנגד אות הוי"ו וידוע

וזהו לשון אדמו"ר מו"ה מנחם מענדל נבג"מ

וזוהו הטעם לעוצם תוקף גילוי הע' [אור העצמי] בעוה"ב ובימוהמ"ש [או ביהמ"ש] שזוהו לפ"ע הסתר פנים שבזמן הגלות הארוך הזה שמגיע האור מן פ' וע' ביותר כי ע' שנה דגלות בכל היינו רק בבחי' ז"מ שבחכ' דא"ק ששאל לדוד וזהו שהראו לחוני המעגל שישן ע"ש אבל במשיח יהי' מגיר דע"י כמ"ש וגבה מאד וכתוב ב' והריחו ביראת ה' [כו'] דמורת ודאין, והוא בחי' חוטמא דע"י [כמשי"ת] ולכך גלות זה האחרון ארוך ביותר לפ"ע זה יהיה אזי בחי' ניחא דרוחא כמ"ש ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגוץ שיומתקו כל הדינים כו' כמשנית וד"ל. והיינו בזמן תר"ג לאלף השישי שהסימן לזה אלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים שזוהו מזמן תתכ"ח לאלף הד' זמן חורבן בית שני, וכל אלף הה' הרי אלף וקע"ב ועוד תר"ג לאלף הזה השישי הרי אלף וז' מאות וע"ה. ועוד סימן ואברהם בן ע"ה שנה בצאתו מחרון מחרון אף ש"מ כידוע דהאלפ' בכתר ומאות בחו"ב ועשירות במדות כו'.

ענין ווי העמודים שהן אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים. שמרמז על זמן משיח, דו"ו הוא בחי' הגאולה כמ"ש אם יגאלך טוב בחי' יסוד שהוא אות וי"ו כנ"ל ומזמן החורבן עד תר"ג הוא אלף ושבע מאות וחמשה ושבעי' כי החורבן הי' בשנת תתכ"ח לאלף הד' נמצא זמני הגאולה הוא בתר"ג. לאלף השישי אי"ה.

שהאות הזי"ן הוא בבחי' הגבורות וכעת התחלת הבירור באות ווי"ו בבחי' החסדים ולאחר תשלום כל הבירורים מהאותיות עד אות האל"ף ועד בכלל אזי יבנה הבית ויבא משיח צדקינו וע"ז רמזה התורה מ"ש (ואת האלף ושבע מאות ושבעים וחמשה עשר וויס לעמודים וכמ"ש בזהר הק') כי המספר מכ"ז אותיות עולה אלף ושבע מאות ושבעים וחמשה וצריכים לברר במשך שנים הללו ויושלם הבירור עד שנת חמשת אלפים וששה מאות ושלשה לבריאות עולם.

וזה: בבזך 985, 1007, 1234 בפי' תבוא . . ותשכח ליתא ובמקומו הובא וזה.

הע' . . ביוחר: בבזך 1234 האור כמבואר לעיל בענין עשה וויס לעמודים שזוהו נבואת מרע"ה שיארו בזמן תר"ג בכללות נשי' שזוהו לפ"ע גודל הסתר פנים במשך זמן אריכות הגלות הזה יהי' גילוי אלקות מפנימיות ועצמיות ביותר בימות המשיח ועוה"ב.

או: שם אח"כ.

כנ"ל: בבזך 94, 551, 746 כו'. ובבזך 200 ליתא.

הוא . . הד': בכל הנ"ל שהוא (שהי') בזמן תתכ"ח (לאלף הד' עד זמן תר"ג — 94 ליתא) לאלף השישי.

זמן: בבזך 94, 200 ליתא.

הוא בתר"ג: בכל הנ"ל בשנת תר"ג.

אי"ה: בכל הנ"ל וד"ל.

הוספה

הגהותי מכ"ק אדמו"ר הציצ לדיה (ויהיו חיי שרה) להבין כו' אר"ש מ"ש
בכולהו'.

עמוד קלא

שו"ה בדינא — כו': וכן בפסוק ויחי יעקב נאמר שבע שנים וארבעים ומאת
שנה, ועיין בספר עבודת ישראל כאן ושם.
שו"ה כידוע: ועמ"ש בלק"ת פ' אמור בד"ה וספרתם לכם ועיין בת"א פ' מקץ
ד"ה ת"ר ב"ש אומרים נר חנוכה בענין הלכושים הנעשים ממעשה המצות הם ע"ד
אספקלריא המאירה.
שו"ה הנפש — במ"א: והוא בת"א ר"פ וירא בד"ה פתח אליהו דכ"ג ע"ב.

עמוד קלב

שו"ה לאנהגא — כו': כמ"ש בת"א דכ"ג עמוד ג'.

עמוד קלג

שו"ה לא — כו': (ז"ל באדר"ו דף רפט ע"א כבוצינא דאתפשטן מיניה נהורין
לכל עבר ואינן נהורין דמתפשטין כד יקרבו למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא
בלחודו עכ"ל).

קיצור. ספירות לשון בהירות, ג' שכליים וז' מדות שבנפש אע"פ שנחשבים
עצמיות הנפש לגבי ג' לבושים מחודומ"ע עכ"ז לגבי מהות הנפש נחשבים ג"כ
לבושים דהיינו שהם כלים שבהם ועל ידם פועלת הנפש, שע"י השכל משכיל איך
לעשות הדבר, וג' בחי' חב"ד מתלבשים בחג"ת כו', והם מתלבשים במחודומ"ע שהם
נקראים לבושים נפרדים ע"ד כלבוש תחליפם ויחלופו, והנמשל שלכן ע"ס שהם
דוגמת שכל ומדות נקראו עשרה תקונים, שהם בחי' כלים שבהם ועל ידם פועל א"ס
ב"ה בעולמות (הג"ה ולכן אמר בס"י ע"ס במספר עשר אצבעות כי עיקר הפעולה
גשמיות הוא ע"י האצבעות וז"ש כי אראה שמים מעשה אצבעותיך עכ"ה) ולכן נק'

הנהות: אחרות מהנדפס לעיל ע' קלא.

להבין . . בכולהו: ראה הערה בע' קלא.

דכ"ג ע"ב: בהוצאת קה"ת ע' יג, ג.

דכ"ג עמוד ג: בהוצאת קה"ת ע' יג, ד.

קיצור: נכתב בסיום המאמר וכנראה קיצור לסיא (חלוקת הסעיפים שונה בהבור מהנדפס) אחר תיבת

וד"ל (בשו"ה וד"ל).

תכר

גיכ ספירות ע"ד זכוכית בהירה שעל ידה מתפשט כח הראי' (ומה"ש צריך לספירה שבה ועל ידה יביט, והלא היוצר עין הלא יביט כמ"כ המאציל הספירות יכול להביט בעצמו מבלעדי הספירות אלא ע"ד שנתבאר בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים בענין השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך, כי ע"י בחינה זו נהי' אנחנו נתראים לפניו לדבר חשוב.

עמוד קלט

אחרי סיום המאמר: ועיין בלק"ת פ' הברכה ע"פ ואתא מרבבות קדש שזהו בחי' עליונה יותר מענין חיי שרה מאה שנה כו' ומאה ברכות זהו בחי' דבור, וע"י המעשה ממשיכין מבחי' גבוה יותר כמ"ש בד"ה הבאים ישרש יעקב.

(ומה: בנוכ"ק חסר סיום החצ"ג.)

מראי מקומות

עמוד א

במל' . . . חוה: ראה פרדס שעה"כ. עה"כ
(לבעל סדה"ד) וקהלת יעקב בערכו.
וצבא השמים לך משתחוים: נחמ"י ט, ו.
וראה כ"ב כה, א. סנהדרין צא, ב. תניא פמיב
בהגה (סא, א). סידור שער המילה קמב, ב.
סה"מ תקס"ב ע' שצד. אוה"ת שבועות ע'
קטז.

עמוד ג

בני חיי ומוזני' . . . במזל: ראה מוע"ק כח, א.
חכ' תלוי במזל: ראה שבת קנו, א.
לר"א ב"פ: ראה תענית כה, א.
בו אלפי שני: ר"ה לא, א.
נטל מזל כימה: ראה ברכות נט, א. ר"ה יא,
ב.

והניח שם האדם: בראשית ב, טו.
במס' מ"ק: ג, א.

ויטע ה"א: בראשית ב, ח.

הגן . . . צורת הדי' יסודות: ראה גם שערי
תשובה שער התפלה סט, סע"ב. סה"מ
תקס"ה ע' תתקס"א.

עמוד ד

בחפז . . . שאכלו . . . ברוחניות: ראה
אתהלך ע' נה"ו.

האדם שהי' . . . העש"י: בסה"מ תקס"ח ע'
עד. באמרי בינה שער הקיש פפ"ט ותניח
בראשית ל, א בשם הע"ת. וכדרך חיים שער
התפלה פליח (מו, ג) בס' הקבלה. לקמן ע'
רח בכתבי האר"ז. וראה שער מאמרי
רשב"י לזח"ג פג, א.

ראשו בבריאה: ראה ד"ח שם.

עקיבו מכהה גלגל חמה: הקדמת תקוני
זהר י, ב. ויקיר פ"כ, ב. שוח"ט פליא, (א).
וראה ד"ח שער התשובה פ"כ (כה, א).

והשגתו . . . בבריאה: ראה אתהלך שם.

טביב . . . יתהלכון . . . עיר: ע"ד תהלים יב,
ט. נט, ז, טו.

ורוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
מרחפת . . . רפ"ח חת: ע"ח שער (יה) רפ"ח
ניצוצין פ"א. לקו"ת. שער הפסוקים. וספר
הליקוטים עה"פ. בה"ז בלק קט, ד. לקו"ת
מטות פב, ד. תר"א וישב כז, ד. סה"מ תקס"ה
ע' קד. קו.

רפ"ח: ראה סה"מ תקס"ה ע' תרמב.
שבעולטם העקודים: ראה ע"ח שער (ו)
עקודים פ"ה. סידור שער הת"ת צח, ד. לקמן
ע' קסב. ספר המאמרים תרס"ה ע' צט.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
נשבע ה' בנפשו: ראה ירמ"י נא, יד. הנסמן
בסה"מ תקס"ה לע' תקצו.
ירוממוך סלה: ראה סה"מ תקס"ב ע' רסא.

עמוד ב

וענין לשון מיתה: ראה זח"ג קלה, ב.
לקו"ש ח"י ע' 211.

כי עני ואביון אני: תהלים פו, א.

דוד . . . מל': ראה פרדס שעה"כ. עה"כ
(לבעל סדה"ד) וקהלת יעקב בערכו. אוה"ת
בראשית כ, ב. לקלוי (זח"ב) ע' קו (זח"ב) ע'
סד.

מל' דלית לה מגרמה כלום: ע"ח שער (ו)
העקודים פ"ו. שער (ח) דרושי הנקודות
ספ"ד. שער (לו) מיעוט הירח רפ"א. שער
(מב) דרושי (כללות) אבי"ע ספ"ג. מאמרי
אדה"ז — הקצרים ע' תקא.

שעני כמת: ראה נדרים ז, ב.

אלקים . . . מל': מאו"א בערכו ספ"ג.

בלע המות לנצח: ישע"י כה, ח.

באצ"י אין תערובות רע: ראה גי"כ אתהלך
ע' קנה. סה"מ תקס"ג ע' ו. לקו"ת תוריע כג,
ב.

ויקרא האדם: בראשית ב, כ.

ידע האדם: ראה בראשית ד, א.

מראי מקומות

תכו

המבואר בכתיב: ראה תוֹא יב, ג. סהימ תקסיג ע' רצא. אוהית לך תשיו, ב, ואתחנן ע' קפח.

אדהר מבער הקוצים: ראה ע"ח שער (ח) דרושי הנקודות פ"ו. שער (לו) מיעוט הירח פ"ד.

דבר ה' זו הלכה: שבת קלה, ב. חכים ולא בחכ' ידיע: ז"ח יתרו לד, ד. הקדמת ת"ז יז, ב.

עמוד ח

ואיד יעלה מן הארץ: בראשית ב, ו. ד' יסודות ארמ"ע: ראה סהימ תשיח ע' 204 בהערה.

כח החממות יותר: ראה סהימ תקסיג ע' קפט. סהימ תקסיה ע' תשמא. את קשתי . . וראיתי: נח ט, יג, טז. וראה סהימ תקסיד ע' קכו. קלא. וירא והנה הסנה: שמות ג, ב. סנה נק' ביי"ע: ראה סהימ תקס"ז ע' רמט. כי היא אש אוכלה: ואתחנן ד, כד. אלקים . . קארי תדיר: תהלים פג, ב. ראה זחיב קמ, ב. זחיא קעה, ב. יוצר אור: בברכת יוצר. ישע"י מה, ז. ברכות יא, ב.

גולל אור . . מפני אור: נוסח תפלת ערבית. ברכות יא, ב. המעריב ערבים: נוסח תפלת ערבית. ברכות יב, א. א"ל . . ויקרא ארץ: תהלים ג, א.

עמוד ט

חסד א"ל כל היום: תהלים נב, ג. עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג. זחיא י, ב. שיתף מדה"ר: ראה רש"י בראשית א, א. אמונה שלמעלה מהדעה: ראה תניא פ"ח. גנבי אפוס מחתרתא: ע"י ברכות סג, א. ובפחד יצחק מערכת גנבא שכן הוא, בגמרא דפוס פורטוגאלי. כד הקמח מערכת בטחון (ע' עד) ובהערה לשם שכיח ברבינו יונה למשלי ג, ו. וראה שער האמונה בהקדמה ו, א. לקוית ואתחנן ז, א. ספר המאמרים תקסיה ע' תשעא. לקמן ע' שסז.

והכרוזים הם תמיד: ראה סהימ תקסיה ע' תקפא. תרא. אילג ושינ. ד"ה אל תצר את מואב (קהית תשליו) ע' 88. שלח תשלח האם: ע"ד תצא כב, ז. אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.

הקביה יושב . . כנגדו: ראה תנדבא"ר רפ"ח.

ואדם אין לעבוד: ראה בראשית ב, ה. אהויר . . שני פתחים: ראה מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' סא. פתחו לי: תהלים קיח, יט. פתחו שערים: ישע"י כו, ב. תרע' לדרתא . . עייל . . דרתא: ראה שבת לא, ב.

עמוד ו

נעשה אדם בצלמינו: בראשית א, כו. וידעת היום: ראה ואתחנן ד, לט. לית יום בלא לילה: ראה זחיא מו, א. זחיב מו, א.

ויבדל: ראה בראשית א, ד. ויהי ערב: בראשית א, ה. אוחיות הוא מלשון אחא: ראה סהימ תקסיג ע' שיא. אוהית בשלח ס"ע שצא. שנים אוחזין בטלית: ריש ב"מ.

כללות חיות הנפש בגוף: ראה אתהלך ע' עג. סהימ תקס"ז ע' רמט. סהימ תקס"ח ע' שכא.

עמוד ז

אחהע . . גיכיק: ראה ס"י פ"ב, מ"ג. הנפש מלאה אוחיות: ראה לקוית נשא כו, ב. ש"הש ד, ב. סהימ תקס"ז ע' רלו. בעשרה מאמרות נברא העולם: אבות פ"ה, מ"א.

בדבר ה': תהלים לג, ו. שויה נברא — עוית: עליונים ותחתונים. שמע ישראל: ואתחנן ו, ד. וראה פע"ח ש' הקיש פ"ב.

לר"י מטראני — דרוש לפ' בראשית (עה"פ ויכל אלקים) ז, ד.

כי בו שבת: בראשית ב, ג.

התולה ארץ על בלימה: ראה איוב כו, ז.
בלימה לשון בלי מהות: ראה אוה"ת איוב ע' תרסח.

בלימה לשון סגירה: ראה י"מ בפ"י הראב"ד לסי' פ"א, מ"ב.

בינה נק' מ' סתומה: ראה זח"ג פינחס רלו, ב.

ויסגור ה' בעדו: נח ז, טו.

נח . . יסוד אבא: ראה לקו"ת להאר"זל בראשית ו, ח.

תיבה . . יסוד אמא: ראה לקו"ת להאר"זל נח ו, יג.

מלכות נקרא מ' פתוחה: ראה זח"ג פינחס רלו, ב.

רגל"י יורדות מות: משלי ה, ה.

כי הפילוסופים: ראה אתהלך ע' רכד. מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תקטו.

שויה ממש — קד: אוצ"ל אין לך.

כי . . עשב: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. מו"נ ח"ב פ"י.

עמוד יג

ימנך ה': בשלח טו, ו.

ויתעצב ה' אל ליבו: בראשית ו, ו.

אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.

ואתה הוא עד שלא נברא: נוסח תפלת השחר. שליה ג, ב.

עמוד טו

וייצר ה' אלקים: בראשית ב, ז. — ראה תו"א בראשית ג, ד. אוה"ת בראשית (כ"ו)

תתנא, א. ובארוכה בתורת חיים בראשית יח, ד.

בצביון נבראו: ראה ר"ה יא, א. חולין ס, א.

ויאמר אלקים תדשא הארץ: ראה בראשית א, יא.

ישרצו המים: שם א, כ. — ביום ה.

אדם זורע כור: תו"א ר"פ בשלח. וראה פסחים פז, ב.

עמוד י

יום הששי: בראשית א, לא.

דקאי על ו' בסיון: שבת פח, א וברשיי שם. שבשביל החו' נבהיע: ראה אותיות דר"ע

אות ב. רשיי ר"פ בראשית. ב"ר פ"א, יד. ויכולו: בראשית ב, א.

יום הששי . . הוי' ברית: רמ"א שו"ע או"ח סעריא, ס"י. שער הכוונות ענין הקידוש.

ושמים . . כל נמצאי מטה: ראה רשיי בראשית א, יד. ב"ר פ"א, ד. וברדיל שם.

בגין אשתמודע לקוביה: ראה רע"א מהימנא בא מב, ב. המשך תרס"ו ע' ד. לקויש ח"ו ע' 19.

נשמה יתירה: ביצה טז, א. וראה ג"כ תו"א ויקהל פז, ד. לקו"ת שה"ש יט, א.

שבת לה': יתרו כ, י.

עמוד יא

כי בו שבת: בראשית ב, ג.

כי לא מחשבותי: ישע"י נה, ח.

דברו אשר יוצא: ע"ד ישע"י שם יא.

יהי אור: בראשית א, ג.

יהי רקיע: בראשית א, ו.

ויעש ה' אלקים: ראה בראשית שם ז.

אף עשיתיו: ישע"י מג, ז.

לעולם דברך ה' נצב בשמי': ע"ד תהלים

קיט, פט.

ומחדש בכל יום תמיד: ברכת יוצר.

ויכולו השמים והארץ: בראשית ב, א.

שבת אותיות תשב: ראה אגה"ת ספ"י.

ושמרו בניי: ראה תשא לא, טו.

דשבת מיקדשא וקיימא: ביצה יז, א.

עידן עדניי: ע"ד דניאל ז, כה.

מי שטרח בע"ש: ע"ז ג, א.

קקק הוי' צבאות: ישע"י ו, ג.

עמוד יב

הפילוסופים הקשו: ראה צפנת פענח —

מראי מקומות

תכט

עמוד טז

מלאכים . . עצי היער: ראה אתהלך ע' לח.
סה"מ תקס"ה ע' תשפ"א.
מלאכים . . עשב וחציר: ראה זח"א יח, ב.
מצמיח חציר: תהלים קד, יד.
מלאכים . . בהמות וחיות: ראה תניא
רפליט. אוה"ת תבא ע' תתש.
ידבר עמים: תהלים מז, ד.
החכ' . . כח מה: זח"ג כת, א. לד, א.

עמוד כ

והחכ' מאין: איוב כח, יב, כ.
דום לה: תהלים לז, ז.
ה' בחכ' יסד ארץ: משלי ג, יט.
ממגד תבואות שמש: ראה ברכה לג, יד.
אין לך עשב שאין לו מזל: נסמן לעי' יב, כו.
כוכבים קטני' וגדולים: ראה רמב"ם ה' יסודי התורה פ"ג, ה"ח.
אסתר קרקע עולם: סנהדרין עד, ב.
שהרוה את הארץ: ראה ישעי' נה, י.
דו"א . . שמים: ראה מאו"א מערכת שמים סמ"ט.
שמים אש ומים: חגיגה יב, א.
והמל' נק' ארץ: ראה זח"א לא, ב. וראה
מאו"א בערכו סקכ"ו.
בס"י ה' אבנים: ראה פ"ד, מ"ב (דפוס
מנטובא שכ"ב).
כי האדם עץ השדה: תצא כ, יט.

עמוד כא

לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
דבינה נקי אלקים חיים: ראה זח"ב סח, ב
והגהות מהרח"ז. ע"ח שער (כו) הצלם פ"ג.
לקו"ת ירמ"י י, י. סידור האריז"ל ומשנת
חסידים לברכת יוצר.
דאבא דוקא יסד ברתא: זח"ג רמת, א. רנו,
ב. רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב).
בה' בראם: מנחות כט, ב.
כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
שו"ה שהרי — הקב"ה: אוצ"ל של הקב"ה.

עמוד כב

וייצר בני' יודין: ראה ג"כ רש"י כאן.

תוצא הארץ נפש חי': שם א, כד.
כי הוא צוה ונבראו: תהלים קמת, ה.
העפר ממקום המזבח: ראה ירושלמי נזיר
פ"ז, ה"ב. ב"ר פ"ד, ח. רש"י בראשית ב, ז.
רמב"ם ה' בית הבחירה פ"ב ה"ב.
גלמי ראו עיניך: תהלים קלט, טז.
שעה ראשונה: ראה סנהדרין לח, ב.
ומאן דנפח מחוכי' נפח: בתניא פ"ב
ובאגה"ק סט"ז בשם זוהר. באתהלך ע' קה
בשם חז"ל. וראה לקוטי הגהות לתניא פ"ב ע'
ט.

אתה נפחת בי: ברכת אלקי נשמה וראה
ג"כ תניא — ליקוט פירושים ע' סט.
חלק אלוקה ממש: נסמן לעי' שלה.
בצלם אלקים: בראשית א, כו. נח ט, ז.
הממשלה על כל: בראשית א, כח.

עמוד יז

אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה. ראה
ב"ר פ"ח, א. תנחומא (באבער) תוריע ב. דרך
חיים שער התפלה פפ"ג (פט, ג).
צרתני . . הגוף: ראה תוי"ח כאן יט, ג.
דצחמי . . ד' אותיות . . הוי": ראה תניא
פליח.
שנעוץ תחב"ס: ראה ס"י פ"א, מ"ז.

עמוד יח

כי אתה אבינו: ישעי' סג, טז.
שהאדם הוא תכלית הבריאה: ראה זהר
ויגש רה, ב. ראב"ע (פ"י הקצר) משפטים כג,
כ. עקידה שער שלישי (המאמר השמיני).
שער החמישי.
לכבודי בראתיו: ראה ישעי' מג, ז.
שבחכ' אתברירו: באגה"ק סכ"ח בזה"ק.
וראה הנסמן בסה"מ תקס"ה לע' פד.
כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה: ראה
ברכות ו, ב.

עמוד יט

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כו.

עמוד כו

אחיהע מהגרונ: ראה ס"י (הניל) פ"ב, מ"א.
שכל הגבוה . . למטה ביותר: ראה גם
סידור עא, ד. שג, ג. שערי אורה נח, א. א. סה,
א.

שהמלאכים נקראים בשם בהמות וחיות:
נסמן לעי' יט.
פני אר"י . . נשר: ראה יחזקאל א, י.
מלאכים . . עופות: ראה אוה"ת תבא ע'
תתש.

עמוד כז

ועוף זה מיכאל . . גבריאל: בראשית א, כ.
ראה זח"א מו, א.

וכמ"ש הרמב"ן: כסידור ערה, ד בספר
הגמול, וראה סה"מ תקס"ה ע' א"עג.
עושה מלאכיו רוחות: תהלים קד, ד.
הנפילים אשר היו בארץ: ראה בראשית ו, ז.
ויראו בני האלקים: שם ב.

לכבודי בראתיו יצרתיו: ראה ישעי' מג, ז.
שהשבירה ב"ת: ראה ע"ח שער (ח) דרושי
הנקודות פ"ב. שער (ט) שבירת הכלים פ"ו.
התכללות . . כמ"ש בע"ח: ראה ש' הכללים
פ"א ב.

עמוד כח

ע"ס בלי מה: ס"י פ"א, מ"ב. וראה אוה"ת
בלק ע' תתקסט.

המים שכלול מאש: ראה בד קודש ע' 14.
רקבון הגרעין: ראה תו"א קיד, ד. אתהלך
צו, א.

והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
והארץ אין לי אלא תורה: ראה יבמות קט, ב.

עמוד כט

ה' בחכ' יסד ארץ: משלי ג, יט.
שבמל' . . נק' ארץ: נסמן לעי' כ.
ההפרש בין מלאכיו לנשמות: נסמן לעי' ל
וכמ"ש בע"ח.

והחכ' מאין: איוב כח, יב, כ.

עמוד לו

וכמ"ש בע"ח: שער (כח) העיבורים פ"א.

ב' יודין שבאלף: ראה זח"א כו, ב.
אדם שם מ"ה במילוי אלפ"ן: ראה ע"ח
שער (לח) לאה ורחל פ"ב.

והנה להבין . . ויצר ה' אלקים: בראשית
ב, ז. — ראה תו"א בראשית ד, א. אוה"ת
בראשית (כ"ז) תתרנב, ב ובארוכה תו"ח
בראשית כג, ב.

בס"י האותיו בשם אבנים: ראה שם פ"ד,
מ"ב.

ה"א . . מהגרונ: ראה ס"י (מנטובה שכ"ב)
פ"ב, מ"א.

עמוד כג

כי האדם עץ השדה: תצא כ, יט.
ואוכל מה שאמו אוכלת: ראה נדה ל, ב.
דבינה נק' אם הבנים: נסמן לעי' רפז.
כי הייתה אם כל חי: בראשית ג, כ.
דאדם וחווה . . חו"ב: פרדס שער (ג) אם
הא"ס הוא הכתר פ"ח.

כוולד . . כירך אמו: ראה גיטין כג, ב.
צריך לאמו עד . . ו' שנה: ראה שו"ע
אדה"ז חאר"ח סתר"מ, ס"ג.

עמוד כד

לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
כמ"ש בס"י: פ"ד, מ"ב (מנטובה שכ"ב).
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
יהי אור . . רקיע: בראשית א, ג, ו.
מי שאמר לשמן וידליק: תענית כה, א.
הנסמן לעי' ערב, רחב"ד.

דברי אשר יצא מפיו: ישעי' נה, יא.
וההוא אמר ולא יעשה: ע"ד בלק כג, יט.
דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.
מל' . . דיבור: ראה תניא פנ"ב.
בינה . . אלקים חיים: נסמן לעי' כא.

עמוד כה

והחכ' תח"י: ראה קהלת ז, יב.
ויקחו אליך פרה אדומה: חוקת יט, ב. וראה
גי' לקו"ת חקת נח, א.
חוצא הארץ נפש חי': בראשית א, כד.

וייצר . . בתרין יודין: ראה ג'כ רש"י כאן.
 אדם ג' מה: ראה ע"ח שער (לט) מ"ז ומ"ד
 דרוש ה. מאריא א, קסו.
 מה שמו ומה שם בנו: משלי ל, ד.
 אדם קדמאה שנק' אדה"ר: ראה אוה"ת
 בלק ע' תתקע.
 כתפארת אדם לשכת בית: ישעי' מד, יג.
 יעקב . . תפארת: ראה זח"ג (תוספת) שב,

א.
 דשופר" דיעקב: ראה ב"ב נח, א.
 ישראל אשר בך אתפאר: ישעי' מג, ג.
 חכ' אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
 שו"ה דיצירה — בנו: אוצ"ל שם בנו.
 אדם דבריאה . . עש"י: ראה ג'כ אוה"ת
 בלק ע' תתקסב.
 שו"ה בדומה — וכ"כ: אוצ"ל וג"כ.

עמוד לו

נשמחא דפרחא מחיי הע': זהר תרומה
 קלח, א.
 חכמות בחוג . . בח"ת: משלי א, כ. ראה
 זהר תולדות קמא, ב.

עמוד לח

עזי פנים שנק' תקיפי דרא: ראה חגיגה יד,
 רע"א. הנסמן במאמרי אדה"א דברים ח"א ע'
 ו.
 דמ"ה בגימ' אדם: ראה פרדס שער (כג)
 ערה"כ בערכו. הנסמן בח"ב לע' תקסו.
 וב"ן גימטר"י בהמה: ראה שער וטעמי
 המצות להאריז"ל ר"פ שמיני. הנסמן במאמרי
 אדה"א ויקרא ח"א ע' ד.

עמוד לט

שו"ה בביטול — ומ"ה וזהו . . כמשי"ח
 בסמוך כאשר: בכת"י 2034 (נכתב זה בסוף
 העמוד, ו)נסמן סימן למחיקה מתיבת, וזהו"
 עד תיבת, ואליהו" (כי נשתרשב מדלעיל ע'
 לח שו"ה שנמשך), ובשולי העמוד באו
 התיבות, יתבאר בסמוך כאשר הנשמה.
 ואולי כוונתו שצ"ל: ומ"ה וזהו יתבאר
 בסמוך) כאשר — ושאר התיבות הם
 מיותרות.

שער (מ) פנימיות וחיזונויות דרוש י. פרי עץ
 חיים הקדמה לשער השבת פ"ה. שער השבת
 פ"י. וראה אגה"ת פ"ד. אוה"ת בלק ע' תתקע.
 פנחס ע' אקמט.

כי אתה אבינו: ישעי' סג, טז.
 שאמר בע"ח דהנשמה א"צ תיקון: ש"ע
 (כו) הצלם ספ"א. וראה תניא פליז ובליקוט
 פירושים שם.
 נשמה שנחת ב"י: ברכת אלקי נשמה. וראה
 לקו"ת בחוקותי מז, א. דברים א, א.
 וברוח פיו כל צבאס: תהלים לג, ו.
 האבות שהן המרכבה: ראה ב"ר פמ"ז, ו.
 שו"ה ובכ"י — מסתלק: אוצ"ל מתקלא.
 שו"ה כניל — שלא: אוצ"ל שלו.

עמוד לב

דכ"ב אותיות . . חג"ת: ראה פרדס שער
 (כו) האותיות פ"ג.
 שו"ה הנוטע . . ולהפוד: אוצ"ל הנוטה . .
 ולהיפך.

עמוד לג

דתכונה אותיות ב"ן ובת: אדרא זוטא
 האוינו רצא, א. ע"ח שער (טו) הזווגים ספ"ד.
 תניא פט"ז.
 שמים אש ומים: חגיגה יב, א.
 דאבא יסד ברתא: נסמן לע' כא.
 בוהר בן מס"ט דאבא: ראה זהר במדבר כב,
 א.
 כאמה בתה: יחזקאל טז, מד.

עמוד לד

כי מראש צורים: בלק כג, ט. וראה ביאוה"ז
 קג, א.
 עובר ירך עמו: גיטין כג, ב.
 ה"ג מנצפ"ד: ראה שער היחוד והאמונה
 ספ"ד. לקו"ת אמור לח, ד.
 דאימא אוזיפת מאנהא לברתא: ראה
 הקדמת זוהר ב, א.

עמוד לה

בת אבי ולא בת אמי: ראה וירא כ, יב.
 בביאורי זוהר פ' אמור: פ, ג ואילך.

בעלייתו של בעל: ראה כתובות סא, א.
ויעש ה': בראשית ג, כא. ב"ר פ"כ, יב. זהר
בראשית לו, ב.

עמוד מו

עור . . מבחי' כנגדו: ראה אוה"ת מסעי ע'
איסצו.

אחר החטא . . בעי"ן: ראה של"ה רצו, ב.
הזוה"ק: ויגש מז, י. ביאוה"ז קלה, סעי"ד
ואילך. ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר הציצ ויגש
ע' תשל.

עמוד מז

לא טוב היות: בראשית ב, יח. וראה ד"ה
שלפנ"ו ושי"ב.

כי שמש ומגן: תהלים פד, יב.
שם הוי" . . ומהוה: נסמן לעיל לע' מד.
הי"ד מורה לעתיד: ראה שהיחז"א פ"ד.
לאו .. מדות כלל: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.
דאיהו וחיזיה חד: הקדמת ת"ז ג, ב.
ששם אלקי' .. להעלים אור: ראה
שהיחז"א פ"ג.

באורך נראה אור: תהלים לו, י.
ושכנתי בחוכם: תרומה כה, ת.
לע"ל הקב"ה מוצא חמה: ראה תנחומא
שופטים ט. נדרים ח, ב.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
וצבא השמים: נחמי' ט, ו.
גלו לאדום: נסמן לע' קפו.
אשר שלט האדם: נסמן לע' שסב.
כהדין קמצא: ב"ר פכ"א, ה.

עמוד מח

ויברא ה' אלקי': ראה בראשית א, טז.
חולין ט, ב.
הביאו עלי כפרה: ראה שבועות ט, א.
והי' אור הלבנה: ישעי' ל, כו.
כתר . . לזו"נ יחד: ראה ע"ח שער (כה)
דרושי הצלם דרוש ו.

עמוד מט

נחש . . עקלקלון: ראה ישעי' כו, א.

שריה נשמה — וגם: כנצ"ל: וגם.
אנו כחמורים . . ר"פ: ראה שבת קיב, ב.
דחמורו של רפכ"י . . הבהמות בהררי
אלף: תהלים נ, י. ראה חולין ז, סעי"א. מאמרי
אדה"א בראשית ע' צו. ושי"ב.

עמוד מא

כמלאכים דעזא: ראה יומא סו, ב וברש"י.

עמוד מב

בנה עלמין . . דאתברי אדם: ראה זהר
(אדרא רבא) נשא קלה, סעי"א.

עמוד מג

שריה כ"כ — דכל: אוצ"ל: דכל זה.

עמוד מד

לא טוב היות: בראשית ב, יח — נדפס
(בשינויים) בתו"א בראשית ד, ד. אוה"ת
בראשית (כ"ז) תרונה, א. ד"ה שלאח"ז.
שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.
הוי" מלשון מהוה: ראה חז"ג רנז, ב. הערה
בסה"מ ת"ש ע' 40.

אלקים ל' שררה: ראה רש"י בראשית ו, ב.
וישלח לה, ז. שמות ד, טו. וארא ז, א.
אין מלך בלא עס: בחז"י וישב לח, ל. ר"פ
בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (ע' שעט).
וראה סה"מ תש"ד ע' 17 בהערה.
ושכנתי בחוכם: תרומה כה, ח.
גלו לאדום . . לבבל: נסמן לע' קפו.
וצבא השמים לך משתחווים: נחמי' ט, ו.

עמוד מה

כל הנק' בשמי: ישעי' מג, ז.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג. וראה סידור ערא,
ב.
אלקא דאלקא: מנחות קי, א.
במראה אליו אתוודע: בהעלתך יב, ו.
מל' . . אלקים: ראה מאו"א בערכו ספ"ג.
אי"ח עט"ב: משלי יב, ד.
והי' אור הלבנה: ישעי' ל, כו.
עולת שבת בשבתו: פינחס כה, י.

מראה מקומות

תלג

נתאוה להיות לו דירה: ראה תניא רפ"ז
וליקוט פירושים שם.

עמוד נב

ונקיבה תסובב גבר: ראה ירמ' לא, כא.
הראני את מראיך: שה"ש ב, יד.
בעלייתו של בעל: ראה כתובות סא, א.
אנכי ארד: ראה ויגש מו, ד.

אין נותנים . . . בתיך: ראה יחזקאל מד, ל.
ת"ז תכ"א מט, ב. ב"מ נט, א.

ישראל מפרנסין: ראה זח"ג ז, ב.
זכה עוד לא זכה כנגדו: רש"י בראשית ב,
יח. מיבמות סג, א. — נדפס במאה שערים
(אמרי קדש) סמ"ד. מגדל עז ע' תנג (חלק).
קודם היצי' מכריזין: ראה סוטה ב, א.
כ"א לשארן: אמור כא, ב. וראה כלי יקר
שם. יבמות כב, ב.

שארה כסותה: משפטים כא, י. וראה
במפרשים שם.

כ"א הלחם: וישב לט, ו. וראה במפרשים
שם. ב"ר פפ"ז, ו.

אשר האלקים עושה: מקץ מא, כח.

עמוד נג

יושב ומוזג זיווגים: ב"ר פס"ח, ד.
הנשמות . . . שנפלו למטה: ראה ע"ח שער
(לט) מ"ז ומ"ד דרוש ג. שער (מט) קליפת
נוגה פ"ג.

עיקר תולדותיהן . . . ומע"ט: רש"י ר"פ נח.
היום הרת . . . סידור האר"ז: במוסף
לריה.

משפט אלקי יעקב: תהלים פא, ה. וראה
לקי"ת דרושים לריה נד, ד. נו, א.

כמ"ש בוהור: ראה בלק קפת, ב. ספר
המאמרים דת"ש ע' 103.

לחם לשון מלחמה: ראה לקי"ת נשא כו, ב.
סה"מ תקס"ב ע' קז. תקס"ד ע' נא. לקמן ע'
נו.

קדושים . . . במותר לך: קדושים יט, ב.
יבמות כ, א.

ערב רב עלה אתם: ראה בא יב, לח. וראה
מגלה עמוקות אופן נח.

מ' . . . אלקים: מאז"א בערכו ספ"ג.
ומראה דמות: ראה יחזקאל א, כח. וראה
אוה"ת מטות ע' אישטו.

הן במראה: ראה בהעלתך יב, ו. ח.
בצלמינו כדמותינו: בראשית א, כו.
צלם דבר דמות נוקי: ראה זהר שמיני לה,
ב.

עמוד נ

אשת חיל: משלי יב, ד.
ביום ההוא: ראה זכרי' יד, ח.

שהמל' נק' עולת תמיד: ראה זהר פנחס
רנו, ב. אוה"ת פנחס ע' אקכא.

ויעש . . . אור: ראה בראשית ג, כא. ב"ר
פ"כ, יב. זהר בראשית לו, ב.

אדם וחווה . . . ז"א ונוקי: ראה ע"ח שער
(ל"ח) לאה ורחל פ"ב.

לבוש החשמ"ל: ראה ע"ח שער (מב) דרושי
(כללות) אבי"ע פ"ג.

מה יפו פעמיך: שה"ש ז, ב.

עמוד נא

והוכן בחס"י כסאך: ראה ישע"י טז, ה.
חנוך ה"י תופר מנעלים: ראה עמק המלך
שער קרית ארבע פצ"ה (קג, ב) במדרש. פלח

הרמון (לרמ"ע) ש' ערה"כ ספ"ב. מעין גנים
(להנ"ל) סדר המועדים כ, ב. עשרה מאמרות

מאמר אם כל חי ח"ג ס"י כב הובא במדרש
תלפיות מערכת חנוך. מגלה עמוקות וישב נו,

ג ד"ה סמיכת.
והדריך בנעלים: ישע"י יא, טו.

דבחקי דוקא אתברירו: באגה"ק סכ"ח
בוה"ק. וראה הנסמן בטה"מ תקס"ה לע' פד.

אאלפך חכ': ראה איוב לג, לג.
ולא יכנף עוד מוריך: ישע"י ל, כ.

עוטה אור: תהלים קד, ב.
אדם בגימ' מיה: נסמן לע' לה.

לא יכלו חביריו: ראה עירובין יג, ב.
מיט פנים שטור: במד"ר פיט, ב.

ועל הכסא . . . אדם: ראה יחזקאל א, כו.
אתה ה' לבדיך: ישע"י לז, כ.

אין עוד מלבדו: ראה ואתחנן ד, לה.

שע"י הדבור מתגלה השכל: ראה תו"א סב, ג.

הקול . . יעורר הכוונה: ראה שליה פכ, ב.
ש"ע אדה"ז תאו"ח סס"א, ס"ה. סק"א, ס"ג.
מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תקלח. אוה"ת
וארא ע' קעו.

בזאת יבוא אהרן: אחרי טז, ג.

עמוד נו

שו"ה אל — קודש: אוצ"ל בח"י קדש.

לחם נקי מלחמה: נסמן לע' נג.

אז . . שעריס: ראה שופטים ה, ח.

לחם לבב אנוש יסעד: ראה תהלים קד, טו.

עושה שמים וארץ: תהלים קטו, טו ועוד.

חסד דרועא: הקדמת ת"ז יז, א.

מיס אין לה גונין: ראה פרדס שער עצמות
וכלים פ"ד.

מיס . . החכמה: ראה פרדס שעה"כ בערכו.

רחצו הזכוכי: ישע"י א, טז.

רחץ ה': ישע"י ד, ד.

תיקן שלמה נט"ו רק לקודש: ראה שבת טו,

רע"א. סדור ק, ג.

ואח"כ . . לתרומה: אוצ"ל ואח"כ תיקנו

לתרומה — ראה שבת יד, ב.

תיקו ג"כ . . לחולין: אוצ"ל תיקנו ג"כ

לחולין — ראה חולין קו, א.

טוכת דוד הנופלת: עמוס ט, יא. זהר תצוה

קפו, ב. אגה"ק ס"ט. סכ"א. ס"ל. סידור נג, ד.

אוה"ת עמוס ע' תעג.

שו"ה וכן — גם הגלוח א"צ: כ"ה בהכתיב.

ועשתה צפרני: תצא כא, יא"ב.

גן נעול . . חתום: שה"ש ד, יב.

לא זו מחבבה: ראה שמור"ר ס"פ נב.

טרוקי גל"י: ברכות כח, א.

גן בינה: ראה פרדס שעה"כ בעקכו.

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.

עמוד נז

ונהר יוצא . . בינה: כאה זח"ב כג, ב.

בינה רחובות הנהר: ראה הקדמת הראב"ד

לסי' (ה, ד). קהלת יעקב מערכת רחובות

הנהר.

אשה זונה וחללה: לשון הכתוב אמור כא, ז.

שחקים . . לצדיקים: ראה חגיגה יב, ב.

עשיר או עני: נדה טז, ב.

עמוד נד

שהרעותי את מעשי: ראה קדושין פב, ב.

אקפח את בניי: שבת יז, א.

על זאת . . אשה: תהלים לב, ו. ברכות ה,

א.

מצא אשה: משלי יח, כב. הובא בברכות

שפ.

כמצאיה בהיסח הדעת: ראה סנהדרין צז,

א. וראה אוה"ת ויחי תיב, א. האזינו ע'

אתרסט ע' אעתר.

יגיע כפיך: תהלים קכח, ב. וראה לקו"ת

חקת טו, ג.

אם . . אין קמח: אבות פ"ג, מ"ז.

אל תלחם . . עין: ראה משלי כג, ו.

כי כמו שער: משלי שם ז.

ושעירים ירקדו שם: ישע"י יג, כא.

ויקם השדה . . הדיוט: ח"ש כג, כ. ראה

רש"י (מב"ר פ"ז, ח) שם יז.

גדול הנהנה: ראה ברכות ת, א.

דידוע הקושיא: ראה הרי"ף לע"י (ברכות)

שפ.

תינוק ואשה . . מקרבת: ראה סוטה מז, א.

שמאל וימין . . גבורות וחסדים: ראה רש"י

בראשית א, כו.

עמוד נה

אשא עיני . . עוררי: תהלים קכב, א.

כל העולם ניזון: ראה ברכות יז, ב. כתר

שם טוב (קה"ת תש"ג) ס"ה.

עורי מעם ה': תהלים קכב, ב.

ויבן ה' אלקים: בראשית ב, כב — נדפס

בתוס' הערות וכ"י באוה"ת שה"ש ע' תלה. ע'

תמו. ע' תנ. נוי"א בסה"מ תקס"ד ס"ע מט.

בינה יתרה ניתן לאשה: ראה נדה מה, ב.

אשה יראת ה': משלי לא, ל.

תושבע"פ נקי אשה: ראה זח"ב רעו, ב.

כי מאיש לוקחה זאת: בראשית ב, כג.

פע"ח שער ק"ש שעל המטה פ"ב. פ"י. סידור הארז"ל שם וראה גם ספר הגלגולים פ"ח. ועוד. סה"מ תקס"ה ע' קיג. אמרי בינה שער הק"ש פכ"ד.

וק"ש דשחרית . . גבוה יות': ראה פע"ח שער הק"ש פ"ח.

שו"ה למעלה — העין . . העין: אוצ"ל הענן . . הענן.

שו"ה לארץ — ב': אוצ"ל ג'.

שו"ה כי — תחז"ש: אוצ"ל תחלתו בסופן. שו"ה לחזרה — עכ"פ כ"ח: כ"ה בהכתיב.

כמראה הקשת: ראה יחקאל א, כח. שו"ה דכתיב — ב': אוצ"ל כ' (כ"ו).

שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב. ראה לעיל ד"ה לא טוב היות.

ממגד תבואות שמש: ברכה לג, יד. מק"ב צירופי דשם אלקים: ראה ע"ח שער

(טו) היויגים פ"ו. שער (מד) השמות פ"ד. פ"ז. מכוא שערים ש"ד ח"ב פ"ט"י. הנסמן

בסה"מ תקס"ה לע' תרו. אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו. אני ראשון: ישעי' מד, ו.

עמוד ס

ברחמיך הרביס: נחמ"י ט, יט. בחרבי ובקשתי . . ובעותי: ויחי מה, כב ובת"א.

קשה יומא דעובא: אוה"ת נח תרנג, א. דרושים לסוכות ס"ע א'תשכז. וראה אוה"ת

איכה ע' א'ע. ברכות לב, ב. מחיית כעב פשע"ד: ישעי' מד, כב.

עונותיכם מבדילים: ראה ישעי' נט, ב. שו"ה גילוי — הא': אוצ"ל כי אם.

ויבא משה בחוך הענן: משפטים כד, יח. ולא יכול משה לבוא: פקודי מ, לה.

שו"ה במשה — משם: לכא"ו מיתר. הבא לטהר: ראה שבת קד, א.

כי השחית כל בשר: ראה נח ו, יב. מי נח: ישעי' נד, ט.

נח נייחא דרוחא: ראה זהר נח ע, א. בראשית נח, ב.

ועץ החיים: ראה בראשית ב, ט. ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

גל עיני: תהלים קיט, יח. חלה לדוד: תהלים קמה, א.

י"ה עם שמי שס"ה: זח"א כד, א. כי יד על כס: ס"פ בשלח.

או תתענג על ה': ישעי' ספניח. שלחך פרדס: שה"ש ד, יג, וברש"י שם.

זאת אות הברית . . בענון: נח, ט, יב, יג, יד. עשרה דברים . . והמן: ראה אבות פ"ה,

מ"ו. בספרי המחקרים: ראה אוה"ת נח תרמח, א.

עמוד נח

ואד יעלה מן הארץ: בראשית ב, ו. לב נשבר ונדכה: תהלים נא, יט.

כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א. והרוח תשוב: ראה קהלת יב, ז.

ויפח באפיו: בראשית ב, ז. מאן דנפח מתוכו נפח: נסמן לע' טו.

ה' . . אתא קלילא: בלקו"ת האוינו עד, ד מצינו כמבואר באקדמות.

נשמה שנתת: ברכת אלקי נשמה. ואנכי איש חלק: תולדות כז, יא.

חלק ה' עמו: האוינו לב, ט. מים יורדים: תענית ז, א.

שכינה לא זזה: ראה שמור פ"ב, ב. זהר שמות ה, ב.

הנשמה . . בשם מזלא: ראה לקו"ת במדבר טו, א. תצא לו, ד.

מזליהו חוי: מגילה ג, א. אין מזל לישראל: שבת קנז, א.

מזל . . מעשיר: שבת שם. ונוולים מן הלבנון: שה"ש ד, טו.

שו"ה הנה — ה"ת: ה' תתאה. תשובה תשוב ה': רעיא מהימנא נשא ככב,

א. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקפד. עד יעבור עמך: בשלח טו, טז. וראה לקו"ת

בשלח ב, ג. לקמן ע' צד.

עמוד נט

ביך אפקיד רוחי . . באר: תהלים לא, ו.

אנת הוא . . . מבין: ראה הקדמת ת"ז יז, א.
ב.

ע"ס הגנוזות: ראה לקו"ת בחקתי מו, ג.
שה"ש יח, ד. תו"א ואוה"ת הנ"ל. אוה"ת
בשלח ס"ע תפג. תצוה ע' איתרכב. הערה
בסה"מ תשי"ח ע' 243. ספר הערכים חב"ד
מערכת אור אין סוף (ג) ע' רכז ואילך.

עמוד סו

שדימה בס"י: ראה פ"א, מ"ז.
ע"ס בלי מה: ס"י פ"א, מ"ב.

עמוד סז

בס"י: פ"א, מ"ז.

עמוד סח

וימלוך וימת: ראה וישלח לו, לב-לג.
שא"א לב' מלכים: רש"י בראשית א, טז.
חולין ס, ב.
זת"ז בלתי מתכללים: ראה ע"ח שער (י)
התיקון פ"ה. שער (יא) המלכים פ"א.

עמוד ט

התיקון . . . החכללות . . . ריבוי כלים: ראה
ע"ח שער (י) התיקון שם.
נקודה לספירה ופרצוף: ראה ע"ח שער (ל)
הפרצופים פ"ז. סה"מ תקס"ב ע' קפט.

עמוד ע

לאכללא שמאלא בימינא: ראה זח"ג כד, א.
קעו, א.

עמוד עא

בס"י: ראה חגיגה יב, א. בד קודש ע' 14.
שם מ"ה החדש: ראה ע"ח שער התיקון שם
פ"א-ד.

עמוד עב

צופה ומביט: ראה לקו"ת שה"ש יח, ד.
אמרי בינה שער הק"ש פרק י. עטרת ראש
שער ר"ה פרק ה'.
את זלעו"ז: קהלת ז, יד.
יצב גבולות עמים: האוינו לב, ח.

מטומאתה . . . את הארץ: ראה תו"א ר"פ
נח. אוה"ת במדבר ע' רט.

וראיתיה לזכור ברית עולם: נח ט, יז.
שויה גווני — הוקשו: כ"ה בהכתי".
במקום שבע"ת עומדים: ראה ברכות לד,
ב. הערה בסה"מ תשי"ט ע' 183.
שויה א"י — לכן .. עוד: כ"ה בהכתי".

עמוד סא

ויהי כל הארץ . . . העיר: נח יא, א-ח. —
ראה תו"א נח י, ב. אוה"ת נח (כ"ז) תתרסה,
א. ובארוכה תו"ח נח סג, ג.
והראביע פ"י: ראה כאן פסוק ג.
השמים שמים לה: ראה תהלים קטו, טז.

עמוד סב

במדרש . . . בלה"ק: ראה ירושלמי מגלה
פ"א ה"ט. ת"י עה"פ. תנחומא נח יט.
ודברים אחדים . . . כו': ראה ב"ר פליח, ו.
ויהי בנסעם . . . כו': ראה ב"ר פליח, ז. זהר
שהובא בפנים.

במדרש . . . בפרש"י: ראה רש"י נח יא, א.
בפרש"י . . . ביניהן: ראה רש"י נח יא, ט.
סנהדרין קז, ב. ב"ר פליח, ו.
ויפץ ה': נח יא, ח.
ובזוהר ס"פ נח: עד, רע"ב (בשינויים
קלים).

ונהר יוצא מעדן: ראה בראשית ב, י.
אמר ר' אבא: זהר שם עה, א (בשינויים
קלים).

עמוד סג

אז אהפוך: ראה צפני' ג, ט.
אל . . . בחי' ת"ת: ראה זח"ג סה, א. וראה
פרדס שער (כ) השמות פ"א.

עמוד סד

עקודים בכלי א': ע"ח שער (ו) עקודים
פ"א.
הנקודי' . . . בחי' שבירה: ראה ע"ח שער
(ח) דרושי נקודות פ"א.

א.ב. — ראה תר"א לך יא, א. הנחות הר"פ ע'
ה ואילך. אוה"ת לך (כ"ד) תרפה, א. תרפה,
ב. (כ"ז) תתרעב, א. תרוח לך פ, א.
והי שמך אברהם: לך יז, ה.
צ"ט שנים: לך יז, א. כד.
ואברהם בן ע"ה: ראה לך יב, ד.
עד (עת) שבא: כ"ה בהכתי".

שהחזורה . . נצחיות: ראה תניא פ"ז. קר"א
ס"ה. לקר"ש ח"ה ע' 241 הערה 14. לקר"ש
ח"ג ע' 39 הערה 3.

אב רס: ראה זח"א עט, ב.

אב . . ח"ע . . אתה: ראה זח"ב צ, א. זח"ג
רצ, א. ביאה"ז לכ"ק אדמור"ר הצ"צ ע' תשיג.

כי אתה אבינו: ישע"י סג, טז.

ראשית חכ"י תהלים קיא, י.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. וראה
שערי אורה (לר"י גיקטלייא) שער יוד (קב),
ב. תניא ליקוט פירושים פ"ח ע' שכא.

דהחכי נק . . כ"ח מ"ה: זח"ג כח, א. לד, א.

מה פשפשת: ראה זח"א א, ב.

שהחכי נק' יש: ראה פרדס שע"כ מערכת
יש.

קנה חכמה . . בגי' יש: משלי ד, ה. ראה
פע"ח ש' תפלת ר"ה פ"ג (קטז, ד). ש' יוהכ"פ
פ"ה (קכד, ד). הנסמן בדיה אל תצר ע' 17.

עמוד פא

צדיקים יושבים ונהנים: ראה ברכות יז, א.
מוחא סתימאה . . לל"ב שבילין: ראה זח"ג
קכת, ב.

ש"י עולמות: ראה עוקצים בסופה.

עמוד פב

קו המדה: ראה לקר"ת נשא כו, ג.
המל' נק' ארץ: נסמן לע' כ.
א"ק הוא כתר הכללי: ראה שערי קדושה
— להרח"ז — חלק ג' השער הא'. ע"ח שער
(מב) דרושי אבי"ע פ"ב.

עמוד פג

שו"ה אברם — תיכף משבא: כ"ה בהכתי".
מילה ופריעה . . מל י"ה או פרע: ראה

עמוד עג

ויאמרו לאל סור ממנו: איוב כא, יד.
מדורו של אחאב: ראה ירושלמי פאה פ"א,
ה"א. שוח"ט ז, ה. תנחומא חקת ד, ועוד.

עמוד עה

מלך אלקים על גויס: תהלים מז, ט.
התית שנק' ישראל: פרדס שע"כ מערכת
ישראל.

ישראל אשר בך אתפאר: ישע"י מט, ג.

לא הביט: ראה בלק כג, כא.

כמ"ש בס"י: (מנטובא) פ"ד, מ"ד.

עמוד עו

ושדי כמגלות: שה"ש ה, י.

אדם אדמה לעליון: של"ה ג, א. וראה
הנסמן בדיה אל תצר ע' 94.

והארץ נתן לבניא: תהלים קטו, טו.

אתם קרויין אדם: יבמות סא, א.

עמוד עז

מה שמו: משלי ל, ד.

פיזור לרשעים: ראה סנהדרין עא, ב.
ויטע' ה' אלקים: בראשית ב, ח.

השכירה בשם סיג: ראה מכוא שערים ש"ב
ח"א פ"א.

עמוד עח

חכמים המה להרע: ירמ' ד, כב.
ארמי אובד אבי: תבא כו, ה. וראה ביאה"ז
אמור עט, ד.
אני חכי שכנתי ערמה: משלי ת, יב.

עמוד עט

ויהי האדם . . ממללא: בראשית ב, ז
ובת"א.
כל הנחלים: ראה קהלת א, ז.
ויקרא . . ויברך: ראה בראשית ה, ב.
ה' אחד: זכרי' יד, ט.

עמוד פ

ויאמר ה' אל אברם . . גדול: ראה לך יב,

ע"ח שער (לג) אונאה פ"ג. טעמי המצות (להאריז"ל) סוד מצות מילה ופריעה פ' לך.

לרוך ממללא: ת"א לבראשית ב, ז.

עתיס . . ממללות: חגיגה יג, רע"ב.

פרע לשון גילוי: ראה תרי"א יב, ג.

ופרע את ראש האשה: נשא ה, יח.

והוא יושב פתח האהל: וירא יח, א.

חסד אתגלי' בפומי' דאמה: ראה זחי"ב לו,

א. זחי"ג קמב, א. ע"ח (שם פ"ד) וטעהמ"צ

הניל.

הערלה . . נוגה: ראה ע"ח וטעמי המצות

הניל.

לי יאורי: יחזקאל כט, ג.

בס' הקבלה: ראה פרדס שער התמורות

ספ"ז. שערי אורה (לר"י גיקטלייא) שער ה

(נא, א).

שלא ישתו התלמידים: ראה אבות פ"א,

מ"א.

עמוד פד

ואת רוח . . הארץ: זכרי' יג, ב.

עין בעין נראה: שלח יד, יד.

עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

טלא . . דבדולחא: ראה זחי"ג קכח, ב.

ובקול ברמה שם.

הטל שנתיד להחיות בו את המתים: ראה

שבת פח, ב.

טל אורות טליך: ישעי' כו, יט.

בלע המות לנצח: ישעי' כה, ח.

ה"א . . בינה: ראה פרדס שער (כו)

האותיות פ"ח. לקו"ת בלק עה, א. דרושים

לר"ה נו, ג.

בווהר ע"פ ועבד הלוי: קרח יח, כג. זחי"ג

קעה, ב. לקו"ת קרח נה, א (סה"מ תקס"ג

ע' רט).

עמוד פו

הכלל הגדול: נסמן לע' כו.

וידבר שלשת אלפים משל: מ"א ה, יב.

הנסמן לע' שנ.

ר"מ תלת מאה משלי: ראה סנהדרין לח, ב.

עמוד פח

בע"ח . . ג' קוצין: בתרי"א (יא, ג) ובתרי"ח

(פכ, ב) הניל בפרדס. וראה פרדס שער

האותיות ספ"ג. לקו"ת מטות פו, רע"ב.

עמוד פט

נר חנוכה . . בשמן: ראה שו"ע או"ח

סתרע"ג.

ההפרש בין שמן למים: ראה ג"כ סה"מ

תרס"ט ע' מ.

שמן . . חכ': מארי"א אות ש' סמ"ח.

מים . . חכ': ראה קהלת יעקב מערכת מים

ט.

המים שיורדים מלמעלה: ראה תענית ו, א.

שמן המשחה . . מו"ס: ראה לקו"ת נשא

כב, ד.

ג' נובלות הן: ב"ר פ"ז, ה.

תרי"ג . . וז' דרבנן: נסמן לע' שלח.

וז' דרבנן: נסמן לע' שלח.

תרי"ן . . כתר: ראה לקו"ת שה"ש כב, ד.

עמוד צ

דמנה"י דאימא . . מוחין לז"א: ראה ע"ח

שער (טו) הזיווגים פ"א ב.

קיים אי"א כל התורה: יומא כח, ב.

הקב"ה מניח תפילין . . בציצית: ראה

ברכות ו, א. ר"ה יז, ב. ילי"ש בא רמו קצא.

רמב"ם הלי יסוה"ת פ"א, ה"ט. תרי"א מקץ לה,

ב.

עמוד צא

מעשה אבות סימן לבנים: ראה רמב"ן לך

יב, ו.

במלכים: ראה דה"א פכ"ב.

שו"ה בבראשית — מאדס . . יעקב: כ"ה

בהכ"י.

והמצוה הראשונה: ראה רש"י ר"פ

בראשית.

החודש הזה לכם: בא יב, ב.

עמוד צג

לא יקרא . . כ"א אברהם: ראה לך יז, ה.

סה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקד וע' תקו.

אב המון גויים: לך שם.

וצדיק יסוד עולם: משלי י, כה.

ברוך אברם: לך יד, טו.

מלכי צדק מלך שלום: לך שם יח.

מלכי צדק . . מל': ראה זחיא פו, א

ובאוהי' שם.

ההשפעה לאוהי'ע כמו לישראל: ראה

אוהי'ת לך תשיג, ב. סידור קמו, ב. סהימ

תקסיב שם.

דורו של אנוש: ראה פסחים קיא, א.

דורו של אנוש . . עעז': ראה רמב"ם ריש

הלי' עיז.

בימי אברהם . . מתושלח: כ"ה בהכתי'.

ולא גיירו . . כלל: ראה לקו"ש ח"ה ע' 143

ובהערה 16.

דור הולך ודור בא: קהלת א, ד.

עמוד צו

קול ה' . . בכח: תהלים כט, ג-ד.

כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.

ישראל אשר עלו במחז: ראה ב"ר פ"א, ד.

לקרית שהי' יז, ד.

נפה"ב הוא מקליפות נוגה: ראה תניא פ"א.

ר"ת . . וס"ת: ראה תוי"א לך יג, ב.

ומלחם את ערלת לבבכס: עקב י, טז.

עין בעין: ישעי' נב, ה.

ומל ה' אלקיך: ראה נצבים ל, ו.

קיים אברהם אבינו: יומא כח, ב.

נמול . . מעצמו: ראה ב"ר פמ"ז, ט.

אב המון גויים: לך יז, ה.

עמוד צד

מרכבה . . קודם שנימול: ראה ב"ר פמ"ז,

ו.

בעון חוללתי: תהלים נא, ז.

שלשה שוחפין יש באדם: ראה נדה לא, א.

וצאצאו חתם באות ברית קודש: נוסח ברכת

המילה. וראה תוי"א לך צד, א.

נשיא אלקים: ח"ש כג, ו.

השופט כל הארץ: וירא יח, כה (אחר

המילה). וראה לקמן ע' קכה. ע' ככג.

בעצם היום הזה: לך יז, כו. וראה פרקי

דרי"א פכ"ט.

עד יעבור עמך ה': בשלח טו, טז. וראה

לקרית בשלח ב, ג. לעיל ע' נח.

לא בשמים היא: נצבים ל, יב.

מעורב בה טוב ורע: ראה ג"כ לקרית

במדבר ג, ג.

עמוד צו

להבין . . אנת הוא חד: ראה הקדמת ת"ז

(יז, א). — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי

מהנדפס בתוי"א וירא יג, ג. הנחה אחרת

בסה"מ תקס"ז ע' כט.

בהיות ידוע: ראה ג"כ לקרית ויקרא ד, ב.

וראה לקמן ע' קלא.

עור ובשר תלבישני: איוב י, יא.

כל זמן שמזקינין: ראה סוף קנים.

לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.

בלק"א: ראה פ"ז.

אור אחד פשוט: ראה לקו"א פני"א.

עמוד צח

וכמ"ש בלק"א: פ"ג. פי"ב.

שחרגס . . לא ילבש: ראה ת"א תצא כב, ה.

איהו וחיהו וגרמוהו: ראה ת"ז ג, ב.

עמוד צט

מקום פנוי וחלל ריקן: ראה ע"ח שער (א)

עגולים ויושר ענף ב.

עמוד ק

פרסא . . לבי"ע: ראה ע"ח שער (מז) סדר

אבי"ע פ"א. לקרית שה"ש מב, ב. הנסמן לע'

קמא.

עמוד צה

אין אדם עומד על ד"ת: ראה גיטין מג, א.

מצוי . . ולא בחיים: ראה מורה נבוכים

ח"א פני"ז.

הוי" הוא האלקים: דברים ד, לה. לט.

שויה בכל — עהו"ע: עבר הוה ועתיד.

אכן . . מסתחר: ראה ישעי' מה, טו.

דור לדור ישבח מעשיך: תהלים קמה, ד.

ת' עלמין דכסופין: ראה זח"ג רפה, א.
 קכה, ב.
 ד' מאו' אלף: זח"ג קכה, ב.
 ובתליסר נימין: זח"ג קכט, א.

עמוד קה

גמילין חסדי' בין . . לעשירי': סוכה מט, ב.
 ישראל אשר כך אתפאר: ישעי' מט, ג.
 סידור מב, סע"ג.
 ומי איכא ספיקא: ברכות ג, ב.

עמוד קו

ארדה נא ואראה: וירא יח, כא. — ראה
 תויא וירא יד, ד. ד"ה שלאח"ז. ובארוכה
 תריח וירא צו, א.
 מי איכא ספיקא: ראה ברכות ג, ב.
 עיניו פקוחות: ראה ירמ' לב, יט.
 משמים הביט . . מעשיהם: תהלים לג, יג-
 טו.

את השמים . . אני מלא: ירמ' כג, כד.
 במדרש: ראה רמב"ן וירא יח, כ.
 ובוהר: וירא קה, ב (בשינוי סדר קצת).
 וירד ה' על הר סיני: יתרו יט, כ.
 וירא אלקים את בניו וידע: שמות ב, כה.
 המכסה אני מאברהם: וירא יח, יז.
 בערב היא באה: אסתר ב, יד.
 קץ כל בשר בא לפני: נח ו, יג.

עמוד קז

עיני' . . הארץ: ראה זכרי' ד, י. דה"ב טז,
 ט.
 הרמב"ם: ראה הלי' יסוה"ת פ"ב הי"ט-י.
 כמיש בלקיא: פמ"ב. פמ"ח.
 שויה ונאצלו — וכמ"א: וכמאמר אנת.
 אפיקת י' תיקונין: ראה הקדמת ת"ז (יז, א).
 וכמבואר בפרדס: ראה שער (א) עשר ולא
 תשע פ"ח"ט. שער (ד) עצמות וכלים פ"ט.
 לקויש ח"י ע' 264. וראה סה"מ תקיע ע' נג.
 רזא דמהימנותא: ראה שער היחוד
 והאמונה ספ"ט. לקרית בלק סח, ד.
 כמיש בע"ח: שער (א) עגולים ויושר ענף
 ב.

ויאצל מן הרוח: בהעלתך יא, כה.
 מאין לי בשר: בהעלתך יא, יג.
 ויתנבאו ולא יספו: בהעלתך יא, כה.
 ואצלתי מן הרוח: בהעלתך יא, יז.
 ויקרא אלק' לאור: בראשית א, ה.
 ויברא ה' שני המאורות: ראה בראשית א,
 טז.

כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
 מאור עינים: ראה ג"כ אוה"ת בראשית
 תתרח, ב.

עמוד קא

כמיש בע"ח: שער (א) עגולים ויושר ענף
 ב.
 פרסא שבין א"ק לנאצלים: ראה לקוטי
 הש"ס להאריזל (חולין ס, ב ד"ה) לכי ומעטי
 (כ, ב).

עמוד קב

ההבלי' דאח"פ דא"ק: ראה ע"ח שער (ד)
 אח"פ.
 עקודים . . בכלי א' ואח"כ נקודי': ראה
 ע"ח שער (ו) עקודים פ"א.
 בן חכם ישמח אב: משלי י, א. טו, ב.

עמוד קג

הפרסא . . מל': ראה הגהות לד"ה פתח
 אלי' תרניח ע' סח.
 כמיש בע"ח: ראה שער (מז) סדר אבי"ע
 רפ"ו. שער (מב) דרושי אבי"ע פ"א.
 במקום גדולתו: ראה מגילה לא, א. סה"מ
 הש"ת ע' 40. ובלקוטי הגהות לתניא פ"ד (ע'
 יב).

עמוד קד

משמים הביט ה': תהלים לג, יג.
 ארדה נא ואראה: וירא יח, כא.
 עיני ה' משוטטו: ראה זכרי' ד, י. דה"ב טז,
 ט.
 דע מה למעלה: אבות פ"ב, מ"א.
 ויקשב ה' וישמע: מלאכי ג, טז.
 ד' מאו' שקל כסף: ח"ש כג, טו.

מראי מקומות

תמא

וכמיש בס"י: פ"א, מ"ב.

ויקשב ה' וישמע: מלאכי ג, טז.
וירא ה' . . האדם: בראשית ו, ה.
ורחל באה עם הצאן: ויצא כט, ט. וראה
תרוח (כאן) ק, ג. (וישלח) מ, א.
המל' שנק' רחל: ע"ח שער (לא) פרצופי
זו"ן פ"א.

עמוד קח

רזא דשמא קדישא: ראה תרוח תרומה עט,
ג. שה"מ תקס"ז ע' לב.
ע"ב . . כל האצילות: ראה ע"ח שער (ה)
טנת"א פ"א.

עמוד קיב

עולת תמיד: שמות כט, מב. וראה הנסמן
לע"ג.
עח לעשות: תהלים קיט, כה. וראה זח"א
קטז, ב.
ואל יבא בכל עת: אחרי טז, ב.
קץ הימים: ראה זח"א נד, א. קצד, א. סג,
א.

ועל הכסא דמות: ראה יחזקאל א, כו.
וירא ה': בראשית ו, ה.
וישמע ה': בהעלתך יא, א.
הטה אוזניך ושמע: ראה מלכים ב יט, טז.
ישע"י לו, יז.
וירח ה': נח ח, כא.
מתהלך בגן: בראשית ג, ח.
וישב ה': תהלים כט, י.
הנה ה' עומד: בתרוח כאן (צח, ג) והנה ה'
נצב וראה יחזקאל ג, כג.

עמוד קט

כי השחד יעוור: שופטים טז, כ.
דאין אדם רואה חוב לעצמו: ראה שבת
קיט, א.
דעת כולל חו"ג: ראה ע"ח שער (לד) תיקון
הנוקבא פ"ג. תניא ספ"ג. ספמ"ג.

כי לא אדם הוא: שמואל א טו, כט.
עיני . . נוקי: ראה זח"א רמא, א. זח"ג קלו,
א. רצג, ב.
מלאכים . . אבר"י: ראה פרדס שער (כד)
היכלות פ"א.
מלאכים . . דאודונין: ראה ת"ז ת"ע קלא, א.
אוה"ת וירא תשלו, א.

עמוד קיג

יה"ד שיכבשו רחמיך: ראה ברכות ז, א.
תפלת שחר רבונו של עולם.
וירא ה': ראה בראשית ו, ה ואילך.

דע מה למעלה ממך: אבות פ"ב, מ"א.
שוב אשוב אליך: וירא יח, ב.
אשר לא חשכת: ראה וירא כב, טז.
נשאתי פניך: וירא יט, כא.

עמוד קיד

לא הביט און ביעקב: בלק כג, כא.

עמוד קטז

ויאמר אלוקים: בראשית א, ג.
בתחלה עלה במחשבה: ראה רש"י בראשית
א, א.
בע"ח: ראה שער (לט) מ"ז ומ"ד דרוש טו.
המים שיורדי" מגבוה לנמוך: ראה תענית
ז, א.

עמוד קי

א"ו לך עשבי: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א.
מ"נ ח"ב פ"י.
א"ו אדם נוקף אצבעו: ראה חולין ז, ב.
מה מצעדי גבר: תהלים לו, כג. משלי כ,
כד.

עמוד קיז

האש שעולה מלמטה למעלה: ראה רמב"ם
ה"ל יסודי התורה פ"ד, ה"ב.
ותורת חסד על לשונה: משלי לא, כו.
הן שמים לא זכו: ראה איוב טו, טו.

עמוד קיא

חלקה א' תמטר: ראה עמוס ד, ז. תענית ו,
יח, ב. ט, ב. תורת חיים הנ"ל צט, ד.
וגבוה מעל גבוה: ראה קהלת ה, ז.

כי אתה אבינו: ישעי' סג, טז. ראה גם
ביאורה' לביכ' אדמור' הצ"צ ע' תשיג ואילך.
ויורה' ה' . . המיס: בשלח טו, כה.
והוכן בחסד כסא: ישעי' טז, ה.
כי אמרתי . . יבנה: תהלים פט, ג.
המל' הנק' כסא: ראה אוה"ת נח תרמח, ב.
חנוכה תתקטט, ב. יוהכ"פ ע' איתקסא.
המל' הנק' . . עולם: ראה מאו"א מערכת
ע' אות יב.
באשה יראת ה': משלי לא, ל.
איח ע"ב: משלי יב, ד.
ודלת ראשך כארגמן: שהיש ז, ו. וראה
זח"ג קמב, א.

עמוד קכב

דאין האשה כורחת בריח: ראה סנהדרין
כב, ב.
כי בוועליך עושייך: ישעי' נד, ה.
מלפני אדון . . לאגס מיס: ראה תהלים
קיד, ז.ח. סה"מ תקס"ה ע' תשנב.
לזאת יקרא אשה: בראשית ב, כג.
אדון כל הארץ: יהושע ג, יא ועוד.
בקדושיו לא יאמין: איוב טו, טו.

עמוד קכג

מיתוק הדין אלא בשדשו: ראה פ"ח שער
(כו) השופר פ"א. לקו"ת (להאריז"ל) וישב לט,
א. תניא פל"א.
שו"ה המכסה — דאניס: אוצ"ל דאנשים.
מיכאל וגבריאל: ראה ב"מ פו, ב.

עמוד קכד

ארדה נא ואראה: וירא יח, כא. ראה ד"ה
שלפנ"ז.
ויגש . . כדבר הזה: וירא שם כג"כה.
למה הרעות: שמות ה, כב.
עתה תראה: שמות ו, א. וראה רש"י שם.
סנהדרין קיא, א.
השחד יעור: שופטים טז, יט.
אין ב"ד שקול: ראה סנהדרין ג, ב.
ויתעצב אל לבו: בראשית ו, ו.
ויאמר . . האדס: ראה בראשית שם ז.

טלח לנו: ראה סידור רפג, א. לא, רע"א.
סה"מ תקס"ב ע' ריח.
ובמלאכיו: איוב ד, יח.

עמוד קיח

ז"נ . . ב' הפכ"י: ראה ג"כ סידור דרושים
לחתונה קל, א. לקו"ת שה"ש מז, ג. הנחות
הר"פ ע' מט.
וה' הוא ובית דינו: ירושלמי ברכות פ"ט,
ה"א ועוד.
המל' שנק' בית דינו: פרדס שער ערה"כ
מערכת בית דין. וראה מאו"א אות ה, ס"ג.
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב.
דינא אותיות אדני: ראה רע"מ פינחס רנז,
ב. משפטים קיח, א.
בזעקת סדום ועמורה: ראה וירא יח, כ.
ובערת הרע: ראה יג, ו.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
דלעתיד הקב"ה ישחוט ליצה"ר: ראה סוכה
נב, א.

עמוד קכ

ב' עיינין: ראה אדרא נשא קל, א.
הנה עין ה': תהלים לג יח.
ויפנו משם האנשים: וירא יח, כב.
וישקיפו ע"פ סדום: שם, טז. ראה לקמו
עמוד קכא שו"ה כו' — בתחלה.
ויגש . . משפט: ראה שם, כג"כה.
ויגש אליו יהודה: ויגש מד, יח. וראה
תנחומא — באבער — טז.
האבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו.

עמוד קכא

חולין הוא לך: רש"י וירא יח, כה.
הנה הואלתי לדבר: ראה וירא יח, כז.
פ"ה דשבת: גה, א.
ויקומו . . היו יחי': וירא יח, טז"ח.
אברהם . . חסד עליון: ראה אגה"ק טו.
כי גבר עלינו חסדו: תהלים קיו, ב. וראה
ג"כ עט"ר ד"ה לה"ע ר"ה פ"י (יא, א).
אברהם אבר מ"ה: ראה זח"א ד, א.

יחוד ז"א . . אבא ואימא: ראה לקוית
להאריזיל וישב יח, י.
תינוק אינו יכול לדבר: ראה ברכות מ, א.

עמוד קכו

שמצינו בגמרא: נדרים כה, ב.
ואילו ואילו דברי אלקים חיים: עירובין יג,
ב.
הוולד נוצר . . המברר: ראה אוה"ת שמות
ס"ע יב, ביתפא.
אינה מתעברת . . לוסתה: נדה לא, ב.
הע"ח: בתחלתו שער (א) עיגולים ויושר
ענף א.
אומר ר"ת אש מים רוח: ראה סידור
שחרית לשבת קפא, ב. סה"מ תקס"ד ע' רנג.
תקס"ח ע' תמו. פיה"מ פ"ל.

עמוד קכז

אבא יסד ברתא: זחיג רמח, א. רנו, ב. רנח,
א. ת"ז תכ"א (סא, ב).
שאימא אוזיף מינה"י לברתא: ראה זחי"א ב,
א.
ויאמר בלבנו: לך יז, יז.
הכל תלוי במזל: ראה זחיג קלד, א. וראה
ע"ח שער (ח) דרושי הנקודות פ"ו. מבו"ש
ש"ב ח"ב פ"ז. פרע"ח שער קריאת ס"ת פ"א.
ביאוה"ז אחרי עו, א.
מזל סתם: ראה ביאוה"ז לכ"ק אדמור"ר
ה"צ"צ ע' תרלה.
שאבא יונק ממזל נקה: ראה אוה"ת שמיני
ע' לו.
שאבא ואימא מלבישי: בלקוית אמור לט,
א. בפע"ח שער (כא) חגה"מ פ"ו (קלד, א).
וראה ע"ח שער (יד) או"א פ"א. שער (טז)
הולדת או"א פ"ו. שער (כט) הנסירה פ"ו.

עמוד קכח

קשה עתיקא מחזתא: ראה יומא כט, א.
עש"י היא לעילא: זחי"א קטו, א.

יצר . . רק רע: בו אשית שם ה.
כשהריח . . מנעוריו: ראה נח ת, כא.
באמרו וינחם: כנראה הכוונה להענין
ויאמר . . לא אוסיף (נח שם) תיבת וינחם
הובא בראשית ו, ו.
שויה מנעוריו — וא"כ עליו: אולי פי'
הר"ת ואין כאן או שחסר תיבת אין.
דעת כולל זחיג: נסמן לע' קיב.
מלפניך משפטי יצא: תהלים יז, ב. ראה ג"כ
בד קודש ס"ז.
שיש ב' עיניו: ראה אדרא נשא קל, א.
פקח עיני: דניאל ט, יח. וראה אוה"ת
בהעלתך ע' שצט. זחיג קלו, א.
כלות . . חסר כתיב: נשא ז, א. וראה זחיג
ד, ב. רכו, ב. רנד, ב. תנחומא נשא כו.
פסקתא פ' ויהי ביום כלות. רשיי לנשא שם.
ולית שמאלא בהאי עתיקא: זחיג קכט, א.

עמוד קכה

שויה שמעלה — לפי: אוצ"ל לפני.
אברהם מרכבה: ראה ב"ר פמ"ו, ו.
שנתן לאכול להמלאכים: ר"פ וירא.
מיכאל וגבריאל . . מרכבה: ראה זחי"א צו,
ב. זחי"ב רט, ב. רי, א. ועוד.
ואברהם . . בבחי' פנימיות: ראה תרי"א
יתרו ע"א, ב. עב, ב. סה"מ תרכ"ז ע' קלה.
אל נא תעבור: וירא יח, ג.
אברהם איש החסד: ראה ספר הבהיר
סק"צ-צ"א. הובא גם בפרדס שער (ב) טעם
האצילות פ"ד. שער (כב) הכנויים פ"ד. כד
הקמח מערכת אורחים בתחלתה (לה, א).
אגה"ק ס"ה (קח, ב).
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב.
וה' פקד את שרה: וירא כא, א.
איתא בוהור: ראה וירא קטו, א.
ויפקד המלך פקידים: אסתר ב, ג.
צריך לפקוד את אשתו: ראה יבמות סב, ב.
וה' הוא ובית דינו: ירושלמי ברכות פ"ט,
ה"א. ועוד.
בית דין נקי מלכות: ראה פרדס שעה"כ
מערכת ב"ד. מאו"א אות ה, ס"ג.
הוא נקי ז"א: מאו"א הנ"ל.

עמוד קכט

נעוץ תחלתן בסופן: ראה ספר יצירה פ"א, מ"ה.

ראשית נק' בחי' חכמה: ראה זח"א לא, ב. פרדס שער (ג) אם הא"ס הוא הכתר פ"ג.

הראני נא: תשא לג, יח.

כי לא יראני: תשא לג, כ.

ופני . . אחורי: ראה תשא לג, כג.

שויה האדם — שראהו כתר: אוציל שהראהו קשר.

שראהו . . תפילין: ראה ברכות ז, א.

ויקרא אברהם: וירא כב, יד.

אברהם . . האהבה: אגה"ק ס"ג.

מזמור לדוד בהיותו במדבר: תהלים סג, א.

וראה ג"כ לקו"ת ואתחנן ח, א. ספר

המאמרים תקס"ו. ע' שיא. שערי אורה כט, א.

צמאה לך . . בקדש חזיח"ד: תהלים סג, ב-

ג. וראה ג"כ לקו"ת דרושים לשמ"ע צב, ב.

שה"ש נ, ג. ספר המאמרים תקס"ד ע' רמד.

עמוד קלב

דא"הו וגרמוהי: הקדמת ת"ז (ג, ב).
בס"י: פ"א, מ"ד.

עמוד קלג

במא' הוהר: ראה זח"ג רפח, א.

ברוך ר"ח: ראה ערה"כ (לבעל סדה"ד)

מערכת ברוך.

שהכתר . . ממוצע: ראה ע"ח שער (מב)

דרושי אבי"ע פ"א. סידור שו, ב.

עמוד קלד

דא"א נק' תרי ריעין: ראה זהר ויקרא
ד, א.

א"א . . לא יחכן . . ומקבל ממש: ראה

פע"ח שער הק"ש ספ"א. שער הכוונות ענין

הק"ש.

עמוד קלה

והחכ' מאין תמצא: איוב כח, יב.

התלבשות אור א"ס אלא בחכ': ראה תניא
פליה בהגיה.

בחכ' . . כח מ"ה: נסמן לע' יט.

במשה . . נשמתו . . אבא: ראה לקו"ש ח"ז

ע' 244 ואילך.

ונחננו מה: בשלח טז, זח.

והא"ש משה עניו מאד: בהעלתך יב, ג.

וראית אחורי: ראה תשא לג, כג.

כי לא יראני האדם וחי: תשא לג, כ.

ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

אין אני והוא: ראה סוטה ה, א.

דהחכ' נק' אין: נסמן לע' פ והחכמה מאין
תמצא.

עמוד קלו

ג' פעמים בשנה: ראה טז, טז.

אין מרחמים בדין: כתובות פד, א.

דמשפט איהו רחמי . . ידיעא: ראה הקדמת

ת"ז (י, ב).

מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.

עמוד קל

שארכותיו דא לדא נקשן: ע"ד דניאל ה,
ו.

וינועו ויעמדו מרחוק: יתרו כ, טו.

גבה טורא בנינו: ראה חולין ז, ב.

דאברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.

עמוד קלא

ויהיו חיי שרה: ח"ש כג, א. — הנחת כ"ק

אדמור' האמצעי. הנחה אחרת בסה"מ תקס"ו

ע' מח. הנחה אחרת באוה"ת ח"ש קו, ב.

ביאורי הזהר (מכ"ק אדמור' הצ"צ) ע' ע.

דק"ג ע"א: קכב, סע"ב.

אנת הוא חד: ראה הקדמת ת"ז (יז, א).

ספירה . . בהירות . . ספיר: ראה לקו"ת

אמור לה, ב.

שמבואר בלקו"א: פ"ג. פ"ב. וראה לעיל

ע' צז.

כלבוש תחליפם: תהלים קכ, כז.

ע"פ: תצא כב, ה.

מראי מקומות

תמה

עמוד קלו

כבוצינא: ראה זחיג רפה, א.
במאמר דאליהו: ראה הקדמת ת"ז (יו, א).

שרה הוא לשון . . השתרות: ראה רש"י נח
יא, כט. ברכות יג, א. ב"ר פמ"ז, א.
אברהם אב"ד מ"ה: זח"א ד, א.
אב רס: ראה זח"א עט, ב.
ושרה הוא בח"י ב"ן: ראה אוה"ת בראשית
(כ"ב) תמו, ב. תמה, א. (כ"א) מ, ב.
ושרה . . מלכות: ראה לקו"ת להאריז"ל
ח"ש כג, ב.

עמוד קמא

כלכוש תחליפס: תהלים קכ, כו.
איהו וזחיהו: ראה הקדמת ת"ז (ג, ב).
הפרסא . . בין אצ"י לבי"ע: ראה ע"ח שער
(מז) סדר אבי"ע פ"א. עמק המלך שער עולם
הבריאה רפ"א. פ"ג. פ"ו.
פרסא או מעקה: ראה ע"ח ש' (מב) דרושי
אבי"ע פי"ג י"ד.
למ"ד כלים: ראה ע"ח שער (מד) השמות.

כי . . כל ח"י: ראה בראשית ג, כ.
ואתה מח"י: נחמ"י ט, ו.
מלכותו בכל משלה: ע"ד תהלים קג, יט.
כל הנחלים: קהלת א, ז.
המל' הנק' בשם ים: ראה מא"א מערכת
ים.

עמוד קמג

המעתיק הרים: איוב ט, ה.
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
אור של תולדה: נסמן לע' שמט.

כעשישת' דמקבלת: ראה זהר תצוה קפו,
ב.

עמוד קמד

ועל ראשי החיות: ראה יחזקאל א, כב.
בע"ח: בתחלתו.

סוף מעשה: ראה פיוט לכה דודי.

עמוד קלה

י"ס בלי מה: ס"י פ"א, מ"ב.
את השמים . . מלא: ירמ"י כג, כד.
לית אתר פנוי מיני: ת"ז תנ"ז (צא, ב). ת"ע
(קכב, ב). וראה לקו"ת ויקרא הוספות נב, ג.

מלך מלך וימלוך: ראה זח"א לד, א.
בפ"י המשנה: קדושין כט, א. וראה טעמי
המצות (להאריז"ל) פ' בראשית. ע"ח שער (ג)
קיצור אבי"ע פ"ד. כנפי יונה חלק ראשון
פע"א. אוה"ת פנחס ע' אקצט. בא ע' שמט.
ביאורי הזהר — להצ"צ — ויגש ע' קמח.
כמשמעות שם הוי"ו: ראה זחיג רנז, ב.
ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.
ותמת . . ולבכותה: ח"ש כג, ב.

עמוד קמה

עמוד קמז

שרה שם ב"ן: נסמן לע' קלו.
ורוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
נוגע ואינו נוגע: ראה ב"ר פ"ב, ד.

עמוד קלט

ר"ע שיצא נשמתו באחד: ראה ברכות סא,
ב.
אגרא דהספדא דלוי"י: ברכות ו, ב.
דלה דלה לנו: שמות ב, יט.
וינחם יצחק: ח"ש כד, סו.
דאברהם שה"י איש החסד: נסמן לע' ככה.

עמוד קנ

וירא אברהם: ח"ש כג, ב.
ואגרא דהספדא: ברכות ו, ב.
כי אברהם לא ידענו: ישעי' סג, טז.
להבין מארז"ל: תולדות כו, כג. וראה
ברש"י שם. ברכות נו, ב. ע"ז יא, א. — נדפס
בשני המאורות ד, א.

עמוד קמ

להבין בתוס': הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי.
הנחה אחרת בסה"מ תקמ"ז ע' נג.

בשלמה . . לשמוע חכמתו: ראה מלכים א
ה, יד.
סיהרא באשלמותא: זח"א קנ, א.
חזרת . . רחמנא: פסחים לט, א.
חזרת . . סופו מתוק: ראה שו"ע אדה"ז
חאו"ח סתע"ג, ס"ל.
הנה שרש בח"י יעקב: ראה סידור שער
הסוכות רנו, ד. לקרית צו ח, ד.
יעקב אותיות יבקע: בלקרית צו ח, ד מציינ
ע"ח שליא ספ"א [ולפנינו הוא בשליב שער
האר"ת המוחזן] וראה ג"כ ע"ח שער הכללים
פ"י [ושם הובא הפסוק דלקמן] וזה"ק [לזח"ג
קד, א] קעו, ב.

יבקע כשחר: ישעי' נח, ח.
יעקב יו"ד עקב: ע"ח שער (ג) סדר אצ"י
למהרר"ח פ"ב. וראה פרדס שער (כג) ערה"כ
בערכו. תו"א ר"פ ויצא ובכ"מ.
הי"וד . . חכמה: זח"א לא, א. זח"ב קכ"א, א.
זח"ג רצ, ב ועוד. וראה פרדס שער (כז)
האותיות פרק יג.

קול דודי דופק: שה"ש ה, ב. וראה טעמי
המצות (להאריז"ל) פ' וירא. משנת חסידים
מסכת גמילות חסדים פ"א, מ"ג. לקרית פקודי
ה, ד, ז, ד.

חתן . . נחות: ראה יבמות סג, א.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח,
א. ת"ז תכ"א סא, ב.
לנפש . . ממלא: בראשית ב, ז ובת"א.

עמוד קנג

בסי"י פ"ד, מ"ב.
דלא קאים אינש: ראה ע"ז ה, ב.
שיחת חולין דתיח: סוכה כא, ב.

עמוד קנד

אישתיק רב: ראה סוכה ז, רע"א ועוד.
אשתומם כשעה חדא: דניאל ד, טז.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
ששרש צירופי אותיות: ראה אגה"ק ס"ה.
ומתלמידיו יותר מכולן: ראה תענית ז, א.
דיבור . . רחל: ראה תו"א ויצא כב, ד.
הקול קול יעקב: תולדות כז, כב.

יצב גבולות עמים: ראה האזינו לב, ת.
ישראל ע"י נפש: ראה ויגש מו, כז.
במדרש: הובא בחזקוני ואתחנן ו, ד. סידור
רלו, ג. סה"מ תקס"ב ע' רס.
לכל אחד מישראל . . והלבושי': ראה ג"כ
בספר הגלגולים (לקוטים בסופו) ענין חיבוט
הקבר (עג, ב).
והחזיקו בכנף איש יהודי: זכרי' ח, כג.
מלביש לו לבושי קדושה: ראה ג"כ אגה"ק
סכ"ז (קמז, א).
כי מלאכיו יצוה לך: תהלים צא, יא. וראה
זח"ב מ, ב.
אתם קרוים אדם: ראה יבמות סא, א.
נחש . . עפר לחמו: עפ"י ישעי' סה, כה.

עמוד קנא

והחיי הוא מיסוד הרוח: ראה תניא פ"ט
(עפ"י המשך יו"ט של ר"ה תרס"ו ע' קטו).
תו"ח בראשית יט, ג ובביאורו"ז מד, א. סה"מ
תקס"ה תפ"ד. סידור לג, א. לקרית פינחס
ע"ה סע"ד.

מן הרקק נבראו: חולין כז, ב.
אוכלים ושותים כבי"א: חגיגה טו, א.
חסד לאברהם: ראה שם מעין שביעי עין
גדי נהר יד. עמק המלך שער קרית ארבע
פס"ז פה, א.

מלאכים . . המעורבים טו"ר: ראה הקדמת
הרח"ו זיל לשערי קדושה.
כשרצה רבי לגייר: ראה ירושלמי מגלה
פ"א, ה"יא. פ"ג, ה"ב.

אנטינינוס . . השי"ך . . לחלק נשמחו: ראה
ג"כ מגלה עמוקות אופן פד. סמיכות חכמים
לברכות כאן. לקלו"י אגרות ע' ט.
אכל רבי עמו: ראה תודיה צנון ע"ז יא, א.

עמוד קנב

בר"מ: ראה זח"ג רעו, א. ובע"ח שער (ג)
קליפת נוגה פ"ו ובהגהת צמח שם.
ותתפשוהו בכגדו: וישב לט, יב.
אסתר . . דמות: ראה זהר וע"ח הני"ל.
פע"ח שער (יט) הפורים פ"ז.

ישת חושך סחרו: תהלים יח, יב.
האותיות דרל"א שערים: ראה ס"י פי"ב,
מ"ד.
עמק המלך: ראה עמק המלך שער ג (יד,
ד). שער היחוד רפטי"ו.

עמוד קנט

תלת מאה משלים דר"מ: ראה סנהדרין לח,
ב.
ונוצר אותיות רצון: ראה לקרית להאריזיל
תולדות (כה, כא). תשא (לד, ז). תשובות
וביאורים (קה"ת תשלי"ד) סט"ו ע' 65.
יזל מים מדליו: בלק כד, ז.

עמוד קס

הקל קול יעקב: תולדות כז, כב.
קלא פנימא דלא אשתמע: ראה זח"א רי, א.
ג, ב.
כמאן דאשתעי רזא עם מלכא: ראה זח"ב
קלח, ב.
לא יחפוץ: משלי יח, ב. וראה סה"מ תקס"ב
זח"א ע' פו.
קול גדול . . . לא פטיק: ואתחנן ה, יט
ובת"א.

עמוד קסא

ויתן לך האלקים: תולדות כז, כח.
במדרש: ראה ב"ר פס"ו, ג.
יעקב מרכבה: ראה ב"ר פמ"ז, ו.
כי ביצחק . . . יצחק: וירא כא, יב. נדרים
לא, א.

גור בארץ . . . זרעך: תולדות כז, ג"ד.
ועיני ה' בה: ראה עקב יא, יב.
ונשאו על כל השרים: ע"ד אסתר ו, א.
יעבדוך עמים: תולדות כז, כט.
יצחק מרכבה: ראה ב"ר פמ"ז, ו.

עמוד קסב

והי' כאשר תריד: תולדות כז, מ.
ונתתי לך מהלכים: זכרי' ג, ז.
בשבירה משם ס"ג: נסמך לעי' עז.

קול בחי' המשכה: ראה לקרית נשא כט, א.
קול . . . ומל': ראה ע"ח שער (ד) אח"פ פ"א
סידור רלו, ג.
קול ודיבור . . . כלל ופרט: ראה זח"ב ג, א.
יעקב בחי' בריח התיכון: ראה זח"ב קעה,
ב. זח"ג קפו, סע"א. זח"א א, ב. אוה"ת ויחי
שפה, ב.

החכמה שנק' ראשית: נסמך לעי' קכט.
ראשית חכמה: תהלים קיא, י.
ויזרח לו השמש: וישלח לב, לב.
והוא כחתן . . . מוצאו: תהלים יט, י"ו.
וכמו"כ . . . עיי' בחי' יעקב: ראה תרי"א וישב
כו, ב. אוה"ת שם תתצה, א.

עמוד קנה

לבן . . . לובן העליון: ראה ע"ח שער (לח)
לאה ורחל פי"ג. לקרית להאריזיל ס"פ ויצא.
אדני שפתי תפתח: תהלים נא, יו.
כל שאינו משמח: ראה ברכות ו, ב.

עמוד קנו

מוח שליט על הלב: ראה זח"ג רכד, א.
יצא יצא יעקב: תולדות כז, ל. ע"ח שער
(לב) הארת המוחין ספ"א.
אור צח אוכם הוא: ראה תי"ז תי"ע (קלה, ב).
מחשבה . . . לאה: ראה סידור ס, ג. סט, א.
קג, ג. תרי"א ויצא כב, ד. תרי"ח ויצא כז, ד.
שער היחוד פל"ו. קהלת יעקב מערכת לאה
ט.
הי"ג מנפנף: ראה סידור רלו, ד. לקרית
אמור לח, ד.

עמוד קנז

דקטן אין לו מחשבה: חולין יב, ב.
מה פשפשת: ראה זח"א א, ב.
מחשבה חשב מ"ה: זהר בראשית כד, א.
לית מחשבה תפיסא: ראה הקדמת תי"ז (יז,
א).

לאה . . . ששה בניס: ע"ד ויצא ל, ב.
צמצום . . . מקום פנוי: ראה ע"ח שער (א)
עגולים ויושר ענף ב. לקרית הוספות לויקרא
נא, ב.

במ"ח: מסכת האצילות דערביית פ"ו, מ"ה.
 שבפסח . . סגול: ראה מ"ח מסכת ליל יום
 טוב פ"ב, מ"ד.
 ובשבועות . . חולט: ראה מ"ח מסכת אייר
 סיון פ"ב, מ"ה.
 ואתם תהיו ל"י: יתרו יט, ו.
 במדרש: במד"ר פ"ז, ד.
 סלחתי כדבר"ד: שלח יד, כ. תענית ל, ב.
 שובה אלי: ישעי' מד, כב.
 אנכי אנכי: ישעי' מג, כה.
 ונרצה עונם: ראה ישעי' מ, ב. בחקתי כו,
 מא. מג.

עמוד קסו

אם עוונות: תהלים קל, ג.
 דאורייתא מחיע נפקת: נסמן לע' קסד.
 והחכ' מאין תמצא: איוב כה, יב.
 מצאתי את דוד: ראה תהלים פט, כא.
 היכן מצאוהו בסדום: ראה ב"ר פמ"א, ד.
 דוד מל' דאצילות: נסמן לע' ב.
 ישי' . . אשתו בטעות: ראה סידור שער
 התפלה כא, ד. לקו"ת ברכה ק, א. ובהערות
 כ"ק אדמו"ר שליט"א לשם. הנחות הר"פ ע'
 פא.

עמוד קסז

שמן . . חכ': נסמן לקמן ע' שנב.
 דאבא יסד ברתא: נסמן לע' קנב.
 נפש החוטאת: יחזקאל יח, ד. כ.
 יריע אף יצריח: ראה ישעי' מב, יג.
 חבא הא"ס ותקנח: ראה תנחומא חקת ז.
 וזרקתי עליכם: יחזקאל לו, כה.

עמוד קסח

בוהר: ראה אדרא נשא קלב, ב. זהר תזריע
 מט, א.
 שויה בזהר — דאסתבי: בדרך מצותיך רט,
 א. ובאוה"ת שופטים ע' תתמ דמסתחי.
 כפרה ל' קינוח: ראה רש"י וישלח לב, כא.
 אגרת התשובה פ"א (צ, ב).
 כי ביום הזה: אחרי טז, ל.
 אנכי מי שאנכי: נסמן לע' רט.

וימת וימלוד: וישלח לו, לג. וראה סידור
 שער הת"ת (צח, ד) לעיל ע' א.
 לפני מלוד מלך לבני ישראל: וישלח לו,
 לא.

סוספיתא דדהבה: זח"ב רכד, ב.
 דרישא דעשו בעיטפי דיצחק: ראה תיוב"ע
 יחיי ג, ב. לקו"ש חט"ו ע' 193 בהערה.
 ויאהב יצחק: תולדות כה, כח.
 ופלגשו ושמה ראומיה: וירא כב, כד. ראה
 סה"מ תקס"ב ע' עח. סה"מ תקס"ה ע' תקא.
 תרד. ביאור"ז פקודי נו, ד. ד"ה אל תצר ע'
 10 ובהנסמן שב.
 ציוה לו יצחק: תולדות כז, ג.

עמוד קסג

יברכך הוי": נשא ו, כד.
 אם עוונות: תהלים קל, ג.
 זקנתי . . יום מותי: תולדות כז, ב. וראה
 מבוא שערים ש"ב ח"ב פ"ג הגהה ב.
 כי אתה אבינו: ישעי' סג, טז. שבת פט, ב.
 לק"ת להארז"ל ישעי' נב, ג. אוה"ת ישעי' ע'
 שב.

עמוד קסד

מ"ה המברר ב"ן: ראה ע"ח שער (י) התיקון
 פ"ג ובכ"מ.
 הן גביר: תולדות כז, לו.
 אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. פה,
 א. זח"ג פא, א.
 ורח משעיר למו: ברכה לג, ב.
 בחכמה אתברירו: נסמן לע' יח.
 ר"ע . . ר"א ור' יהושע: נדרים ג, א.
 וכן אונקלוס הגר: ראה מגילה ג, א. זח"ג
 עג, א.

שמע"י ואבטליון: ראה אבות פ"א, מ"י.
 ראה ריח בני: תולדות כז, כז.
 ובמדרש א': ראה תענית כט, ב.

עמוד קסה

ויחלוס והנה סולט: ויצא כה, יב.
 חולט . . בריש אתווי": ראה זח"ג יז, א.
 שהאבות נק' חג"ח: ראה זח"ג שב, א.

אין רע יורד מלמעלה: ראה שלי'ה קו, ב.
שעה, א. אגה'יק סייא. ב'ר פניא, ג. מדרש
תהלים סקמ'ט.

בהתעטף עלי רוחי: תהלים קמב, ד.
תפלה לעני כי יעטוף: תהלים קב, א.

עמוד קעא

פיצול המקלות: ויצא ל, טז.
ברהטיס בשקתות המים: שם, לח.
ישקו כל חיות: תהלים קד, יא.

עמוד קעב

לא יעקב . . ותוכל: וישלח לב, כט.
שמע ישראל: ואתחנן ו, ד.
תפלה . . חיי שעה: ראה שבת י, א.
תפלה . . שפיכת הנפש: ראה פע"ח
בתחלתו.

ואשפך . . לפני ה': שמואל א, טו.
סמכוני באשישות: שהיש ב, ה.
ולא יכנף עוד מורדי: ישעי' ל, כ.
הפכת מספדי למחול לוי: תהלים ל, יב.
ואהבת: ואתחנן ו, ה.
וידעת היוס: ואתחנן ד, לט.
מ'ע לידע: רמב"ם הל' יסודי התורה פ"א
ה"א והי'. בשה"מ (מ'ע א) שנאמין אבל במנין
המצות שבריש ספר היד לידע. וראה הערה
בקונט' תורת החסידות ע' 3. וראה רע"מ
וארא כה, א. חובת הלבבות שער היחוד פ"ג.
מ'ע לאהבה: רמב"ם הל' יסודי התורה
רפ"ב.

עבודה שבלב זו תפלה: תענית ב, א.
בינה ליבא: הקדמת ת"ז (יז, א).
ועד ארגיעה: משלי יב, יט.

עמוד קעג

הוי כל צמא: ישעי' נה, א.
על . . בקרבו: וילך לא, יז.
נעשה אדם בצלמינו: בראשית א, כו.
בוהר: ראה זהר שמיני לה, ב.
שימני כחותם: שהיש ת, ו.
הת"ז תיקון ב"ך: (סה, א).

ענין שנא' באמהות: נדפס (בהשמטות)
באוה"ת ויחי (כרך ה) תקצה, א. וראה תורת
חיים ויצא כז, ג. לב, ג.

באמהות . . יפ"ת ויפ"מ: לך יב, יא. יד.
ח"ש כד, טו. ויצא כט, יז.
שקר החן: משלי לא, ל.
במל' דוקא: ראה ביאוה"ז א, ב.
שויה הבריאה — השרים: באוה"ת שם
ליתא.

ויראו . . אותה: לך יב, טו.
שויה יניקה — שרי פרעה (השני): באוה"ת
שם ליתא.

הוי' א' כסדרו: בתרו"ח לך צא, רע"ב
בלק"ת. וראה ש"ך כאן בס"ת שרי פרעה
ויהללו אותה שם הוי'.
הלא היא כחובה . . בראשית: יהושע י, יג.
ע"ז כה, א.
יפה שיחתו: ראה ב"ר פ"ס, ח.

עמוד קסט

חסד דרועא ימינא: הקדמת ת"ז (יז, א).
שויה להיות — פנים: באוה"ת שם ע"כ
מצאתי בשם אדמיו ז"ל.
כי שנואה לאה: ויצא כט, לא. וראה תורת
חיים ויצא כז, ג.

ויאהב את רחל: ראה ויצא כט, יח. ל.
ששה שבטיס: ראה ויצא ל, כ.
לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
לאה . . מחשבה: נסמן לע' קנו.
וילאו למצוא: וירא יט, יא.
רחל . . הדיבור: נסמן לע' קנד.
הי שלא מדעתו: ראה ויצא כט, כג"כה.
והי' העטופים ללבן: ויצא ל, מד. —
כנראה הנחת כ"ק אדמור' האמצעי מהנדפס
בסה"מ תקס"ה ע' מז. וראה שערי תשובה נו,
א. אוה"ת מטות ע' אישלא.

בעי'ח: ראה ע"ח שער (מט) קליפת נוגה
פ"ב, פ"ד.

עמוד קע

הממוצע . . דקדושה לק"נ: באוה"ת שם:
ולא נת' זה בעי'ח.

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

עמוד קעד

בלקיא: פיה.

עמוד קעה

בלקיא: פ"כ. אגה"ק סייט.

עמוד קעו

ויאמר אלקים . . מל: בראשית א, ג. מאויא בערכו ספ"ג.

אתוון גליפין: ראה זח"א טו, ב. יו, א. שנא"ן: שור נשר ארי' אדם. ראה זח"א יח, סע"ב. זח"ב קיח, א. זח"ג עדר, א.

עמוד קעז

שמל'דאצ"י עתיק לבריאה: נסמן לע' שמט. ונחתם בטבעת המלך: אסתר ת, ח. עששית דמקבלת כל נהורין: ראה זהר תצוה קפו, ב.

עמוד קעח

שלמיד כלים . . לבי"ע: ראה ע"ח שער (מד) השמות.

סאין כלים . . יחידה: ראה ע"ח שער (ו) עקודים פ"ה מ"ק. אוה"ת בראשית תעח, א. בראשית ברא . . בחוכמתא: בראשית א, א. וראה בתרגום ירושלמי.

מי שאמר לשמן: נסמן לקמן ע' ערב. אברין מארי דעיינין: ראה לעיל ע' קט. שהכחר הוא אין: פרדס שה"כ מערכת אין.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

עמוד קעט

ישראל . . שר אל: ראה ג"כ אוה"ת חנוכה תתכ, א. עקב ע' תקפ. תקפד. תקפו. מהזר: ראה ת"ז ת"ע (קכג, א). אוה"ת חנוכה תתכ, א.

אל . . נהירו דחכמתא: ראה זח"א צד, א. זח"ג ל, ב. לא, א. סה, א.

חסד אל כל היום: תהלים נב, ג. אבא יונק ממזל חד: ראה ע"ח שער (יג) אי"א ספ"ט. שער (יד) אוי"א ספ"ח. שער (טו) הזיווגים ספ"ב. שער (טז) הולדת אוי"א וזוין פ"ו. שער (כח) העיבורים פ"ב. שער (כט) הנסירה ספ"ג.

דאיהו וגרמוהי חד: ראה ת"ז ג, ב. ומראה דמות כבוד ה': ראה יחזקאל א, כח. אדם . . עש"י: ראה לק"ת (להאריז"ל) ר"פ בראשית.

עמוד קפ

ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו. כי לא אדם הוא: שמואל א טו, כט. שבאתערותא דלתתא . . דלעילא: ראה זח"א פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א. אית רצון ואית רצון: ראה ת"א פז, ד.

דר"מ פח, א.

במקום שבע"ת עומד"י: ראה ברכות לד, ב. הערה בסה"מ תשי"ט ע' 183.

שודונות . . כזכיות: יומא פו, ב. אם אין תורה: אבות פ"ג, מ"ז.

עמוד קפא

בחילא דתיובתא יתיר: ראה זח"א כטט, ב. השליך נפשו מנגד: ראה שופטים ט, יז.

עמוד קפב

בלקיא בהג"ה: פמ"א.

עמוד קפג

שדו של עשו: ב"ר פע"ז, ג.

וירא . . לו: וישלח לב, כו.

בשמחה תצאו: ישע"י נה, יב.

וישב יעקב: וישב לו, א. — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. הנחה אחרת בתו"א וישב כו, ג.

אתהלך לפני ה': תהלים קטז, ט.

עמוד קפד

אל ח"י: יהושע ג, י.

מראי מקומות

תנא

עמוד קפז יחיד חי העולמי: נוסח ברוך שאמר. ישתבח.

ארץ כנען: לך יז, ח. וראה נח יא, לא. ועוד.
חס הוא אבי כנען: ראה נח ט, יח.
בני נח . . יסוד אבא: ראה אוהית (כרך ה)
וישב תתפת, ב.

שמאלה נפצה כל הארץ: ראה נח, ט, יט.
אשר כנעני נכבדי ארץ: ראה ישעי' כג, ח.
כנען בידו מאוני מרמה: הושע יב, ח.
עת . . לרע לו: ראה קהלת ח, ט.
שמל' . . כנ"י: ראה זהר בלק קצז, א.
אתם קרויים אדם: יבמות סא, א.

עמוד קפה

עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
שיראו כל בשר: ע"ד ישעי' מ, ה.
ויבולע המות: ע"ד ישעי' כה, ח.
ורוח הטומאה: ע"ד זכרי' יג, ב.

ונגושף צדקה: ישעי' ס, יז. וראה הנחות הר"פ ע' קעח.

הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
בא אחיך במרמה: תולדות כז, לה.
מטל השמים: תולדות כז, כו.
טוב לי תורף פיך: תהלים קיט, עב.
נכסוף נכספת: ויצא לא, ל.
מצפון זהב יאחה: איוב לו, כב.
יפה שעה א': אבות פ"ד, מ"ז.

עמוד קפו

ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל.
אני ראשון: ישעי' מד, ו.
מלי' מכ"ע: תהלים קמה, יג.
אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
כי . . ארץ חפץ: ראה מלאכי ג, יב.
ובקשתם משם: ואתחנן ד, כט.
שממרחק . . סוחר: ראה משלי לא, יד.
גלו לאדום: ראה ספרי מסעי לה, לד.

ברכות סג, ב.
עקביי דלאה . . רחל: ראה ע"ח שם.
והוכן בחסד כסא: ישעי' טז, ה.
עמוד קצא ולא יהי' . . ההוא: ראה זכרי' יד, כא.
מה שעשתה יראה: ראה ע"ח שער (לח)
לאה ורחל פ"ג. שהשיר פ"א, ט.
יראת ה' היא אוצרו: ישעי' לג, ו.
אין התו' . . הוא אין: ראה סוטה כא, ב.
אין התו' . . עצמו עלי': ראה זחיב קנת, ב.
ברכות סג, ב.
עקביי דלאה . . רחל: ראה ע"ח שם.
והוכן בחסד כסא: ישעי' טז, ה.

עמוד קצב

ולא יהי' . . ההוא: ראה זכרי' יד, כא.

החכ' נתן לך: ראה דברי הימים ב א, יב.
יהיב חכמתא לחכימין: ראה דניאל ב, כא.
בלב כל חכס: ראה תשא לא, ו.

טעמה כי טוב סחרה: משלי לא, יח.
מתן בסתר: משלי כא, יד.

עמוד קצב

בישעי': ראה שם כג, יח.
וישב יעקב: וישב לו, א.
הקב'ה מדקדק: ראה יבמות קכא, ב
וברשי'. ת"ז תייט (לת, א"ב).

עמוד קצג

כי גמיג: קהלת ה, ז.
דע מה למעלה: אבות פ"ב, מ"א.
הנשמה ממלא כל הגוף: ראה ברכות י, א.
שאינ מלך בלא עס: נסמן לע' מד.
ממ"כ עולמים: תהלים קמה, יג.
דע את אלקי אביך: דה"א כת, ט.

עמוד קצד

כי הוא המדע: ראה תניא פ"ב, רמב"ם הל'
יסוהית פ"ב, ה"י.
וברכך בכל אשר תעשה: ראה ראה טו, יח.
דאדם נידון בכל יום: ר"ה טו, א. וראה
טה"מ תקס"ה ע' תרמח. דרך מצותיך קו, א
ובהערות לשם.
כעובדא דרע': ברכות ט, ב.
לעושה נפלאות לבדו: ראה תהלים עב, יח.
קלו, ד. זח"ג ר, ב.
לא ינוס ולא יישן: תהלים קכא, ד.
כי מלאכיו: ראה תהלים צא, יא.

עמוד קצה

ר"י קרי: שבת קיג, א.
זקן . . חכ' : נסמן לע' רמ.
ויעקב יו"ד עקב: נסמן לע' קנב.
ואת זקניו יחכס: ראה תהלים קה, כב.

עמוד קצט

חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
רבי יהודה שצהבו פניו: ראה ירושלמי
שבת פ"ח, ה"א.
יוסף ה' יפית ויפ"מ: וישב לט, ו.
שופרי דיעקב: ב"מ פד, א.
עטרת תפארת שיבה: משלי טז, לא.
ועשית בגדי קודש: ראה תצוה כח, ב.
הפושט ב' לבושים: ראה ג"כ עטרת ראש
שער יוהכ"פ סו"ס ב (ע' 61). סעיף ז (ע' 73).
ת"ח שמות תנב, א.
ויוסף הורד מצרימה: וישב לט, א.
ואני נתתי לך: ויחי מח, כב.
בין פרת: ויחי ג, כב.
ויוסף הוא המשביר: ראה מקץ מב, ו.

עמוד ר

יוסף . . יסוד: ראה פרדס שעה"כ בערכו.
נעכר הדם ונעשה חלב: ראה בכורות ו, ב.

עמוד קצד

שרשעים בחייהם: ראה ברכות יח, ב.
לכבודי בראתי: ישעי' מג, ז.
שו"ה שהוא — כי: אולי ר"ת כ"י (כביכול.
וראה בפנים בהערה מבוך 268).
יראת ה' לחיים: משלי יט, כג.
ומלך במשפט יעמיד ארץ: ראה משלי כט,
ד.

צדיק וטוב לו: ברכות ז, א.
ופחד יצחק: ראה וישלח לא, נג.
האב זוכה לבנו: ראה עדיות פ"ב, מ"ט.

עמוד קצה

באתדל"ת אתדל"ע: נסמן לע' קפ.
וסביבו נשערה מאד: תהלים נ, ג.
מעשד . . ירחקוך: עדיות ספ"ה.
לא יחפוך כטיל בתבונה: משלי יח, ב.
בפיו . . ממני . . תסתחר: ראה ישעי' כט,
יג"ד.

כחונת הפסיס: וישב לו, ג.
ויפשיטו את יוסף: וישב לו, כג.
ב' כותנות: ראה רשי' וישב לו, לג.
וישראל אהב: וישב לו, ג.
חכים ולא בחכ' ידיעא: נסמן לע' ד.
שאתה חונן לאדם דעת: נוסח שמו"ע.

עמוד רד

שמים לרום וארץ לעומק: משלי כה, ג.
 יחער מנדע בעלמא: ראה זהר אחרי נח, א.
 שמע ישראל: ואתחנן ו, ד.
 שבני עליי מועטים הם: ראה סוכה מה, ב.
 כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.

עמוד רה

הים ראה ארונו של יוסף: תהלים קיד, ג.
 מדרש תהלים שם.
 ויגש אליו יהודה: ויגש מד, יח.
 בספר אוהי: ראה עה"פ.
 כמים הפא"פ: ראה משלי כו, יט.
 לא . . חן: ראה ואתחנן ז, ב. ע"ז, כ, א.
 שויה לא — עד: אוציל ע"ד.
 במדרש: ראה ב"ר פפ"ו, ב. תנחומא וישב
 ד.

ושי"ס: ראה שבת פט, ב.
 וינצלו . . ודוקינו . . וארז"ל: בא יב, לו
 ובת"א. ברכות ט, ב. וראה פע"ח שער (ז)
 הקיש פ"ג. ביאוריו ויגש קלו, ד. סידור שער
 חגה"מ רצב סע"ד. תו"א וארא נו, ד. בא ס, ג.
 סה"מ תקס"ה ע' קפת. ריט.
 שכל עשב . . ואומר לו גדל: נסמן לע'
 יב, כי.

עמוד רו

כמעשה דרב המנונא: ראה סידור קיב, ד.
 תקס"ה ע' תרמח. דרך מצותיך קו, א. זח"א
 קצט, ב. זח"ב סב, ב.

מים התחחונים בוכין: נסמן לע' שטז.
 אנכי אעלך גם עלה: ראה ויגש מו, ד.
 שויה כארי — א"ל: אוציל אבל.
 ארבה ולא אסור: סנהדרין כא, ב.
 ארז"ל: ראה ברכות נח, ב.
 אפי' על גוי: "לוח" ברכת הנהנין פ"ב,
 הכ"ב. וראה ב"סדר" ברכת הנהנין.
 אינו . . גוי זה: ראה ע"ז כ, א.
 כמעשה דרעי: ע"ז שם.
 בענין נ"א: ראה פע"ח שער (יג) נ"א פ"ב.
 מצא . . מינו וניער: עירובין ט, א.

שם מ"ה החדש: ראה ע"ח שער (י) התיקון
 פ"ב.
 ואנחנו מאלמים: ראה וישב לו, ז.
 הנה בנך יוסף: ויחי מח, ב.
 וישתחו . . המטה: ראה ויחי מז, לא.

עמוד רא

נובלות חכמה שלמעלה: ראה ב"ר פ"ז, ה.
 י' ספירות גנוזות: נסמן לע' סד.
 הוא היודע והוא המדע: ראה רמב"ם ה'י
 יסודי התורה פ"ב, ה"י.
 ממוצע . . לנאצלים: ראה ע"ח שער (מב)
 דרושי אבי"ע פ"א.
 אליו ולא למדותיו: ספרי הובא בפרדס
 שער (לב) הכוונה פ"ב. סידור שער הקיש
 פה, ב. סה"מ תקס"ו ע' כא. תקס"ז ע' רמו.
 אוה"ת ואתחנן ע' שעו. שצ.

עמוד רב

לישראל עלו במחשבה: נסמן לע' רמג.
 לישראל . . לי ראש: דרך מצותיך טו, ב.
 בשם הזהר. וראה שער הפסוקים וישלח לב,
 כט. ספר הליקוטים ויחי מז, כח. מח, ב.
 הדר שהוא יסוד: ע"ח שער (ט) פ"ח.
 הדר . . ולא מת: אדרא רבא נשא קלה, ב.
 ע"ח שער (י) התיקון פ"ג.
 ויקוצו מפני בני ישראל: שמות א, יב.
 וינצלו את מצרים: בא יב, לו.
 פרעה . . חוץ יאורי: ראה זח"ב לד, א.
 יחזקאל כט, ג.

עמוד רג

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
 שממית ביד"י חתפש: ראה משלי ל, כח.
 קנה חכמה קנה בינה: משלי ד, ה.
 בעתיקא חליי מלתא: זח"ב מח, א.
 שויה כמביא: כמבואר במ"א.
 ופרעה לא מת: ראה מכילתא ודעת זקנים
 לבשלח יד, כח. פדרי"א פמ"ג. שוח"ט קו, ה.
 היותר גבוה . . למקום נמוך: נסמן לע' כו,
 שכל.
 כארו בלבנון ישגא: תהלים צב, יג.

עמוד ריח

במקומו (פ"ו, ט, ב) ובפ' קרח (במד"ר פי"ח, כא).

כמארז"ל: ראה גדה לא, א.

ותורני: שמואל ב כב, מ.

התנאי נק' איתנים: זהר משפטים קי, ב.

משה קבל תורה: אבות רפ"א.

על ר"א: סוכה כו, ב.

עקביא בן מהללאל: עדיות פ"ה, מ"ו.

מן המים משיתיהו: שמות ב, י.

עלה גופו: ראה מלכים ב ב, יא.

אלו ואלו דברי אלקים חיים: עירובין יג, ב.

ופלגשים אלו הברייתות: ראה באוה"ת

שמות ע' יב ברבות שם [נסמן לעיל ס'

מלכות] אלו פ' פרשיות שבתריכ וזהו כעין

ברייתא, ובגמ' פ"ק דברכות ד"א ב, דתריכ

נק' מדרש.

כי כל מתניתא: ראה חולין קמא, סע"א.

שנשחכחו ג' אלפים הלכות: תמורה טז, א.

ר"ח קפץ ונשבע: ראה יבמות לב, ב.

הפלגש . . בהסתר: ראה ויקיר פ"א, יג.

ואימא דמקנא בבריאי: נסמן לע' רסו.

תלמוד בבריאה: ראה פע"ח שער (יז)

הנהגת הלימוד.

עצי לבנון: דה"ב ב, ז.

גברא אנברא קרמית: עירובין פב, רע"א.

בתולות אחרי": ראה תהלים מה, טו.

בחומר ד"א ק"ו: ראה זהר בראשית כז, א.

ואלה שמות בני": שמות א, א.

יעקב ובניו: ויגש מו, ח.

ישראל לי ראש: נסמן לע' רב.

חכים ולא בחכי ידעא: ראה הקדמת ת"ז יז,

ב.

שויה איא — בעולמות . . נ"ה: בתוי"א כאן

(ג, ד). כי הוא כמו שהוא ית' לבדו הוא גם

אילו לא ברא העולמות רק בחי נה"י.

עמוד רכא

ירד ירדנו: מקץ מג, כ.

יעקב י עקב: נסמן לע' קנב.

ואלה שמות: שמות א, א. — נדפס בכונה

ירושלים לח, ב. קטע נדפס באוה"ת שמות ע'

קג.

בנימין זאב יטרף: ויחי מט, כז.

יששכר חמור גרם: ויחי מט, יד.

גור אר"י: ויחי מט, ט.

האר"י . . מלך שבחיות: חגיגה יג, ב.

פני אר"י . . מהשמאל: ראה יחזקאל א, י.

כל הגדול מחבירו: ראה סוכה נב, סע"א.

האר"ייה שהוא בנימי גבורה: פ"י הראב"ד

לספר יצירה פ"א, מ"יב (לד, ב).

מזיעתן של חיות: ראה חגיגה יג, ב.

ועל ראש רשעים: ראה ירמי' כג, יט.

עמוד ריט

עתידה חזיר ליטהור: ראה הנסמן בלקו"ש

ח"ב ע' 175.

הנה ש' מ"ה וכו': נדפס בשינויים בתוי"א

ר"פ שמות.

ש' מ"ה וכו': ראה אוה"ת נצבים ע' אירלג.

שאש שלמעלה בדמות אר"י: ראה יומא כא,

ב.

אר"י אור י"ה: ראה ג"כ לקו"ת אחרי כט, ב.

אוה"ת עמוס ע' תסח.

תפלה במקום קרבנות: ראה ברכות כו, א

ב.

דאיהו וגרמיה: ראה הקדמת ת"ז (ג, ב).

ולאו מכל אינון מדות כלל: ראה הקדמת

ת"ז (יז, ב).

ע"י התלבשותו בבחי" חכמה: ראה ע"ח

שער (מז) סדר אבי"ע פ"ב. וראה שער (מד)

השמות ספ"ז. תניא פליה בהגה"ה.

חכמה כח מה: זהר צו כח, א. לד, א.

עמוד רכ

מ"ש בזהר: ראה זהר בראשית כג, ב. ויקהל

רא, ב. סידור שער החנוכה רעג, א. תוי"א

מקץ מג, ב. לקו"ת במדבר יא, א. סה"מ

תקס"ב ע' תקעו. תקס"ז ע' שלו.

להוי אחד באחד: זהר תרומה קלה, סע"א.

ס' מלכות . . מסכתות: ראה שה"ש ו, ח.

תוי"א שמות נא, ב. בזהר (פנחס רטז, א).

ובלקו"ת שה"ש לח, ב מציון לשהש"ר

עושה בראשית: נוסח ברוך שאמר.
אנוכי מי שאנוכי: נסמן לע' רט.
כמים הפניס: ע"ד משלי כז, יט.
ובו חדבקו: ראה עקב י, כ. ראה יג, ה.

עמוד רכז

שאמרו ז"ל: ראה יבמות קט, ב.
אלה . . עגל: ראה לקמן ע' ת. ע' תו. ע'
תיו.
שאו מרום עיניכס: ישעי' מ, כו.
כאפס ותהו נחשבו: ע"ד ישעי' מ, יז.
אלוקים המוציא אתכס: ע"ד וזאת ה, ז.
ראה יג, ו.
אלוקים . . מי אלה: ראה זהר בהקדמה ב,
א.
ארץ זבת חלב ודבש: שמות ג, ח. — נדפס
בשני המאורות ה, א.
דבש וחלב תחת לשונך: שה"ש ד, יא.
הוי כל צמא: ישעי' נה, א. וראה ב"ק יז, א.
סוכה נב, ב.

עמוד רכה

בצור ויוזבו מיס: ע"ד תהלים עח, כ.
ההכאה בצור . . פלפול: ראה ת"ז תכ"א
(מד, א) ד"ה ויתן לך. בהמשך יר"ט של ר"ה
תרס"ו ע' פו.
ואימא מאונו: חולין כז, א.
הזוגות . . שהכל בו: ראה סוטה מז, א"ב.
תמורה טו, ב.
ונתנה לו הפלפול . . לישראל: ראה גדרים
לח, א.
עינא פקיא: אד"ר נשא קכט, ב.
במחשכים הושיבני: איכה ג, ו. סנהדרין
כד, א.
ארץ .. מל: זח"א לא, ב. וראה מא"א
בערכו.
ארץ .. תושבע"פ .. חלב ודבש: ראה
לקו"ת תבוא מא, ג.

עמוד רכו

וידבר .. וזאת: ראה וזאת ה, ב"ג. —
כנראה הנחת כ"ק אדמיר האמצעי מהנדפס

שמעו .. יצאו: ראה ישעי' מח, א.
לכו חזו .. בארץ: ראה תהלים מו, ט. מנחת
יש שם.
ואמרו ז"ל: ברכות ז, ב.
א"ן קורא בשמן: ראה ישעי' סד, ו.
כל התורה .. שמותיו: ראה זהר יתרו פז,
א. פתיחת הרמב"ן ע"ה. דרשת הרמב"ן
תורת ה' תמימה (ירושלים תשכ"ד ע' קסז).
יונת אלם פכ"ט.
שנוכר בדר"ל: ברכות פ"א, מ"ב. פ"ב,
מ"א.

על עובס את תורת: ירמ" ט, יב.
המאור שבה: ראה ירושלמי חגיגה פ"א,
סה"ז לפי גירסת קרבן העדה שם. מתנות
כהונה לאיכ"ר. איכ"ר פתיחתא ב (ע"ה"פ
ירמ" טז, יא).
התורה נק' אור: משלי ו, כג. תענית ז, ב.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
שגבוה .. וגבוהים עליהם: ע"ד קהלת ה, ז.

עמוד רכז

שו"ה שהשם — לבחי' שכלו: באוה"ת שם
הגה (ונשמתו דהיינו קודם שנכנס' לגוף לא
הי צריכה שם. וכמ"ש ע"פ מי מנה עפר כו'
שזהו פ"י ולדאם לא מצא עזר, עזר הוא בחי'
שם משא"כ המלאכים יש להם שמות מיכאל
כו' לפי שמלובשים בגוף כו').
ראו מה בין בני: ברכות ז, ב.

עמוד רכג

ב"ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד. וראה
מנחות כט, ב.
שמותיו של הקב"ה: באוה"ת נוסף הגה
(ר"ל משום שע"י התורה הוא התהוות כל
העולמות). ואח"כ בא באוה"ת שם קיצור
(נתבאר ענין השם שהוא כפי התקשרות
הנשמה עם הגוף דהיינו מה שהנשמה מחי'
את הגוף חיות מועט וכך שמתיו יתברך מה
שמחי' בעולמות. ויש שמות רבים מצד ריבוי
השתלשלות כו').
באורייתא ברא עלמא: ראה ב"ר בתחילתו.
והוי הדברים .. ונשנתם: ואתחנן ו, ויז.

אתעדלית אתעדליע: זהר לך פח, א. ויצא קסד, א. ויחי רלה, א. רמד, א.
שאמר לעולמו די: ראה תגיגה יב, א. זהר פנחס רנא, ב.
כי אמרתי .. יבנה: תהלים פט, ג.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו, ח, ג.
הלוך ונסוע הנגבה: לך יב, ט.

עמוד רכט

אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
הללוהו .. גדלו: תהלים קנ, ב.
ואהבת את ה': ואתחנן ו, ה.
מצות ה': ויקרא ד, ב.
מצותי חוקותי: תולדות כו, ה.
וכמאמרנו: נוסח ברכת המצות.
הקביה מניח תפילין .. בציצית: נסמן לעי' צ.
מה יחרון: קהלת א, ג. זהר ויחי רכג, סע"א.
בתפלין דמארי עלמא: ברכות ו, א.

עמוד רל

חרייג ארזין: אדיר נשא קכט, א. קלו, א.
אנכי מי שאנכי: נסמן לעי' רט.
פנים בפנים: ואתחנן ה, ד.
דג' דברי' באו ע"י יסורי: ראה ברכות ה, א.
רם על כל גוים: תהלים קיג, ד. וראה תו"א מקץ לד, ד. אוהית ראה ע' תשנה. תבוא ע' תתרפד.
אם צדקת: איוב לה, ז.
איוב מאוהיע ה"י: ביב טו, א"ב.
השפע .. מיוחדת לישראל: ראה ג"כ לעיל ע' צג ובהנסמן שם.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
המשפילי .. מקומי .. מי כתי: תהלים קיג, ר"ו. ה.
בני בכורי: שמות ד, כב.
סיני .. שנאה לאוהיע: שבת פט, א.
עורה למה תישן: תהלים מד, כד.

בתו"א וארא נו, א. וראה בארוכה בתו"ח וארא פז, א.
למה הרעותה: שמות ה, כב.
ועבדום וענו אותם: לך טו, יג.
בחומר ובלבנים: שמות א, יד.
אלקיי ל' רבים: רש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז.
כי אלקיי קדושים הוא: יהושע כד, יט.
ביום עשות: בראשית ב, ד.
גדול ה' .. ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

אימתי גדול: כיה בכמה מקומות. וראה זהר פקודי רלה, א. ויקרא ה, א. זהר חדש תשא מד, א. חוקת נא, רע"ד.
מה רבו מעשיך: תהלים קד, כד.
מה גדלו מעשיך: תהלים צב, ו.
דאיהו וחיוהי: הקדמת ת"ז (ג, ב).
שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
דאין לך עשב: נסמן לעי' יב, כי.
גבוה מעל גבוה: ע"ד קהלת ה, ז.

עמוד רכז

וכל קרבי: ראה תהלים קג, א.
מלאכים שנקי קרביים ואצטומכא: רע"א מהימנא פנחס רלד, ב ואילך. אוהית (יהל אור) לתהלים שם.
נטה ימינו וברא שמיים: בתו"ח כאן (פז, ב) במדרש. וראה פדריא רפי"ח. ובתו"א כאן (נו, ב) וע' מזה בזהר ח"ב ד"כ, ע"א. לו, ע"א. פ"ה סע"ב ח"א ד' למד, ע"א.
עמיד הקביה .. שיי עולמות: עוקצים בסופה.
בטי"י, פ"ד, מ"ב.
את אלקים ירא: ראה קהלת ה, ו, יב, יג.

עמוד רכח

לאהבה את ה' אלקיך: שופטים יט, ט.
נצבים ל, ו, טז, כ.
האבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. וראה חז"ג (תוספת) שב, א.
אין ערוך כלל: ראה אגה"ק סטי"ו.

עמוד רלא

הגלות מצרים רדיו שנה: נסמן לע' שג.
והי' ה' לי לאלקים: ויצא כה, כא. תריא
ו**יצא כא, ד**.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
כי לא ראתם: ואתחנן ד, טו.
והקב"ה יושב ושונה כנגדו: ראה תדאר
רפ"ח.

עיר אלקינו: תהלים מח, ב. וראה הנסמן
לע' רכו אימתי.
ב' אבני: ספר יצירה פ"ד, מ"ב.
אלקים קדושים .. רבים: נסמן לע' רכו.
וידבר ה': ראה וראו ה, ב.

עמוד רלד

שאמר לעולמו די: נסמן לע' רכת.

עמוד רלה

הכל ירוממוך סלה: נוסח ברכת יוצר
לשוי"ט.
הקב"ה מניח תפילין: ברכות ה, א.
כמ"ש באדרא: נשא קכט, א. קלו, א.
י"ג חיוורתא: ראה שם קכת, ב.
קרטולי החיות כנגד כולם: חגיגה יג, א.

עמוד רלו

ארחות ה': תהלים כה, י.
אמרתיו עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
למה הרעות: שמות ה, כב.
רם על כל גוים: נסמן לע' רל.
חנם .. מצות: ראה ספרי בהעלותך יא, ה.
סה"מ תקס"ה ע' רנט.
משפילי לראות: ע"ד תהלים קיג, ה.
ג' דברים .. תורה: ראה ברכות ה, א.
וכל העם רואים: יתרו כ, טו.
קול ל' המשכה: ראה לקו"ת נשא כט, א.
רואים את הנשמע: רשי' יתרו שם. וראה
לקו"ש ח"ז ע' 120. הע' 5-6.
כי לא .. תמונה: ואתחנן ד, טו.
רק דברו .. קול: ראה שם יב.

עמוד רלז

תמונת ה' יביט: ראה בהעלותך יב, ח.
ופני לא יראו: תשא לג, כג.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
עין לא ראתה: ישעי' סד, ג.
ורוח אלקים .. משיח: בראשית א, ב. וראה
ב"ר פ"ב, ד.

כי מן המים משיחיהו: שמות ב, י. וראה
מגלה עמוקות אופן רלז.

ואשים דברי בפ"ך: ישעי' נא, טז.
שכינה מדברת מחוך גרונו: בלקיא פליד
(אמרו עליו), אגהיק סכיה (כמארזיל). אור
תורה בחוקתי מג, סע"ג (ומ"ש רזיל). שרת
בית אפרים חאה"ע סק"ז (מו, א) מאחז"ל.
וראה זהר פנחס רלב, ב. שם תוספתא שו, ב.
ויקרא ז, א. ואתחנן רסה, א. שמור"ר פ"ג, טו.
ויקיר פ"ב, ג. מכילתא שמות יח, יט. עיון
יעקב לפסחים סח, ב.
אם ישראל עושין תשובה: סנהדרין צז,
סע"ב.

משה .. תשובה: ראה לקו"ת דרושים
לשמ"ע צב, ב.
דבעית .. בחילא יתיר: ראה זהר חיי שרה
קכט, ב.
שבמקום שבעלי תשובה עומדים: ברכות
לד, ב. וראה הערה בסה"מ תש"ט ע' 181.

עמוד רלב

תלת כולו גו תלת: ראה ע"ח שער הכללים
פ"ב ג.
קו המדה: ראה סה"מ תקס"ה ע' רד.
אוה"ת שלח ע' תצג ואילך.
בוצינא דקדוניתא: זהר בראשית טו, א.
וראה ביאוריהו פקודי (נו, ד) ולהצ"צ שם ע'
חצר.

הללוהו .. כרוב גודלו: תהלים קג, ב.
לית מחשבה: הקדמת ת"ז (יז, א).
אתא בוקר: ישעי' כא, יב.
נעוץ תחלתן בסופו: ס"י פ"א, מ"ז.

עמוד רלג

לכל צדיק ש"י עולמות: עוקצים בסופה.

לית מחיב: ע"ד הקדמת ת"ז (יו, א).
 ארו"ל: ראה סנהדרין צט, א.
 הכרת תכרת: שלח טו, לא.
 וכמ"ש בזהר: ראה זהר ויחי רכד, א. ויקהל
 ר"ז, ב.
 בפ"א שחרית: ראה מנחות צט, ב. תוי"א
 מגלת אסתר צח, ג.

עמוד רמ

זקן .. חכמה: קידושין לב, ב. (וכגירסת
 התוי"כ, וכבפרשי' — ל' נוסריקין, וכפי'
 שמדייק בזה בטעמי המצות ס"פ קדושים —
 כי הוא נקרא זה).

שיה"י כל ימיו בתשובה: ראה שבת קנג, א.
 והכל לפי המבייש והמתבייש: ב"ק פג, ב.
 ולית אחר פנוי מיני: ת"ז תניז (צא, ב).
 ת"ע (קכב, ב).
 וסביביו נשער' מאד: תהלים נ, ג.
 ומדקדקין .. השערה: ראה פרדס שער
 (כט) הטעמים פ"ג ד"ה פסיק.
 ויבושו מגדולת ה' .. תמיד: ראה סידור
 קנא, ג. תניא פמ"ג.

וייחד .. לעיו: ראה ברכת אהבת עולם.
 לקרית אמור לו, ג. בהעלותך לה, א"ב.
 הכל ירוממוך סלה: ברכת יוצר לשווי"ט.

עמוד רמא

כי נער: הושע יא, א.
 לבו אליו ישים: איוב לד, יד.
 ויצעק .. בצר לו: ע"ד תהלים קז, ו. כח.
 ישראל נק' בנים למקום: ראה שמות ד, כב.
 דברים יד, א. תניא פ"ב.
 יש קונה עולמו: ע"ז י, ב.
 זכאין מארי דתיובתא: ראה זהר ח"ש קכט,
 סע"א.
 נפשי אויתך: ישעי' כו, ט.

עמוד רמב

והרקותי לכם ברכה: מלאכי ג, י. שבת לב,
 ב.
 שם הוי' ב"ה מורה: ראה שו"ע אדה"ז
 חאו"ח ס"ה, ס"א.

וידבר .. ארץ כנען: וארא ו, ב"ד.
 אם אין חכמה: אבות פ"ג, מ"ז.
 שו"ה איתא — ואני: ואיני יודע (וכיו"ב).
 מכריו .. לא מסר להם: ראה שבת לא, ב.
 עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
 לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
 שרשב"י .. תורתם אומנתם: שבת יא, א.
 סמכוני באשישות: שה"ש ב, ה.
 ודברי אשר שמתי בפ"ך: ישעי' נט, כא.
 שמאלו תחת לראשי: ראה שה"ש ב, ו.
 בהמות .. ביד ימיני: תהלים עג, ככ"ג.
 שו"ה כו' — כ"י: ככיו"ל.

עמוד רלח

משה שפיר קאמרת: שבת קא, ב.
 וינועו ויעמדו מרחוק: יתרו כ, טו.
 אורייתא מחכ' עילאה נפקת: זהר יתרו פה,
 א. משפטים קכא, א. קדושים פא, א.
 ג' מתנות טובות: ראה ברכות ה, א.
 נק' ארץ הצבי: ראה גיטין נו, א.
 אדני למה הריעות: שמות ה, כב.
 שאמר לעולמו ד': נסמן לע' רכת.
 כמיס הפנים: משלי כו, יט.
 וארא אל אברהם: וארא ו, ג — נדפס
 בתור"א [לעמברג שנת תורה]. וחלק בתוס'
 הערות באוה"ת וארא ע' קיט. וקטע באוה"ת
 פנחס ע' א"סא. וראה תורת שלום ע' 86.
 והוצאתי .. אני ה': וארא ו, ר"ז.
 וירא אליו ה': וירא יח, א. תולדות כו, ב.
 אם ישראל .. נגאלין: סנהדרין צו, סע"ב.
 וראה לקרית תצא מ, ד.

עמוד רלט

כי לא ידח: ראה ש"כ"ב יד, יד. הלי' ת"ת
 לאדה"ז פ"ד, ס"ג. ספר הגלגולים פ"ב. תניא
 ספלי"ט.
 לאשתאבא בגופא דמלכא: זהר ויחי ר"ז, ב.
 ואברהם זקן .. ימים יוצרו: ח"ש כד, א.
 תהלים קלט, טז. וראה ג"כ לקרית שלח נא, ג.
 ובאוה"ת הנ"ל מציין ע' זח"א צט, א. קכא, ב.
 וכהרמ"ז שם. ויחי רכד, סע"א. רלג, ב.
 אשר יעשה אותם: אחרי יח, ה.

כמיש: איוב לד, יד.
 אור צח ומצוחצח: ראה ת"ז ת"ע (קלה, ב).
 ואומרים ואתה מחי': פסוקי דזמרה —
 נחמי' ט, ו.
 הנה ישיכל עבדי: ישעי' נב, יג. וראה
 ביאוה"ז וישב כג, א. ולהצ"צ שם ס"ע ככב.
 ושפלת מארץ תדברי: ישעי' כט, ד.

עמוד רמז

מצות בטילות לע"ל: נדה סא, ב.
 וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
 ולא יכנף עוד מוריד: ישעי' ל, כ.
 אין דרך .. ערום: ראה סנהדרין כב, א.
 וראה אוה"ת (בראשית) מח, ב. (מטות)
 א'שלג.

נשמת משה .. יסוד אבא: ראה לקו"ש ח"ז
 ע' 244.
 ופרעה הוא אריך: ראה הגהת הרח"ז לזהר
 בא לד, א.

תנין הגדול: ראה יחזקאל כט, ג.
 זה לעומת זה: קהלת ז, יד.

עמוד רמז

בוהר בא: לד, א (בשינוי).
 הנני עליך פרעה: יחזקאל שם.
 בטל רצונך: ראה אבות פ"ב, מ"ד.
 ולא תחורו אחרי לבבכם: שלח טו, לט.
 ר"ח לילך אפתחא דזונא: וכיה באוה"ת
 שופטים ע' תתסד. וראה ע"ז יו, סע"א ואילך.
 וראה פסחים ק"ג, רע"ב.

הרחק מעליה דרכיך: משלי ה, ח.
 להבין ענין ערב רב: ראה בארוכה שערי
 תשובה ח"ב שער התשובה פי"ד (י, ב).
 ערב רב .. כשלא ראו גילוי שכינה: ראה
 תו"א יתרו עד, ג. סה"מ תקס"ה ע' תרמד.
 יצר תינוק ואשה: ראה סוטה מז, א.

עמוד רמח

שלעתיד יאמרו ליצחק: ראה שבת פט, ב.
 ישעי' סג, סז.

ועיקר .. איתא ברי"מ: ראה רע"א מהימנא
 פנחס ריח סע"ב. — וראה בארוכה שערי

שו"ה קוב"ע: קודם בריאת עולם.
 ולתאוה יבקש נפרד: ראה משלי יח, א.
 וראה גיב תו"א מקץ לא, א.
 ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
 וכמיש בוהר: ראה חז"א קכט, ב.
 הש"ב אחור ימינו: איכה ב, ג.
 שמאל דוחה: סוטה מז, א.

לא נתמלא צור: ראה רש"י תולדות כה, כג.
 גלו לאדום שכינה עמהם: נסמן לע' קפו.

יעקב חבל נחלחו: האוינו לב, ט.
 ולחת חיות לאוה"ע: ראה תו"א קכ, ב.
 כי הגדיל אויב: איכה א, ט. וראה מאמרי
 אדה"ז הקצרים ע' שפב.

עמוד רמג

בוהר: ראה זהר ויגש רי, א.
 לא ידעתי את ה': שמות ה, ב.
 וירא אלקים .. לגנוז: בראשית א, ד. זהר
 בראשית מה, ב.

ואת צנועים חכמה: משלי יא, ב.
 כבוד אלקים הסתר דבר: משלי כה, ב.
 ואחהלכה ברחבה: תהלים קיט, מה.
 לפקוד את אשחז: יבמות סב, ב.
 אשר מצרים מעבידים אותם: וארא ו, ה.
 והבאתי אתכם: וארא ו, ח.
 וישא אהרן את ידיו: שמיני ט, כב.
 ישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד. לקו"ת
 שה"ש יט, ב.
 ונתחתי אותה לכם מורשה: וארא ו, ח.

עמוד רמד

בא אל פרעה: בא י, א. — הנחת כ"ק
 אדמיר האמצעי. הקיצורים) נדפס בסה"מ
 תקס"ב (כ"א) ע' רצב. הסוף נדפס באוה"ת
 שופטים ע' תתסד.

כי כתיב: וכיה גם לקמן בפ"ב ע' רמה
 בשו"ה ואתה.

ויהיו שניהם: ראה בראשית ב, כה.

עמוד רמה

אמרו חז"ל: ראה תענית ג, ב.

תשובה ח"ב שער התשובה פט"ו ואילך (יא),
ג. קמה, ב. מערכת האלקות פ"ד (נט, א). אגה"ק

ישמעאל נגד חסד דקדושה: ראה אוה"ת
וירא ע' צג, אי"ב.

ואדום .. נגד גבורות דקדושה: ראה לקו"ת
ואתחנן ה, א.

קו האמצעי .. הנק' ישראל: ראה אוה"ת
בשלח ע' שנה.

ישראל ישר אל: ראה ר"מ בוטריל לספר
יצירה פ"א, מ"א (טו, א). רמ"ז ר"פ שמיני.
סה"מ תקס"ד ע' קפא. אוה"ת משפטים ע'
א'שטו.

קו האמצעי .. נק' ישרון: ראה אוה"ת
ברכה ע' א'תתעב. במדבר ע' לו.
ובזרה: רע"מ תשא קפז, ב.

אל מול פני המנורה: בהעלותך ה, ב.
דהנר האמצעי .. קו האמצעי: זהר שמות
יד, ב. אוה"ת בהעלותך ע' שכה.

שהנר האמצעי .. כולס: ראה שבת כב, ב
וכרש"י שם.

ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד.
לקו"ת שה"ש יט, ב.
שהכתר נק' א"ן: פרדס שער (כג) ערכי
הכינויים מערכת א"ן.

עמוד רנג

כשמן הטוב: ראה תהלים קלג, ב.
כל ראשית בישראל: ראה סה"מ תקס"ו ע'
צח. אוה"ת תבא ע' תתלח.

בראשית .. ותרגומו בחוכ': בראשית א, א.
ובתרגום ירושלמי.

דבהאי חסד: ראה ע"ח שער (יד) ארי"א פ"א.
ובכורך ישראל גאלת: תפלת שחרית (עזרת
אבותינו).

עיבור ז"א במעי אימא: ראה פ"ח שער
(כא) חגה"מ פ"א.

ומולדתך ביום הולדת אותך: יחזקאל טז, ד.
ואעבור עליך: שם, ו.

בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
כוחי וראשית אונ"י: ויחי מט, ג.
אתם קרויים אדם: יבמות סא, א.

עמוד רמט

הלוך ונסוע: לך יב, ט.
שרפים עומדים: ישע"י ו, ב.
דלית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז צא, סע"ב.
ת"ע ככב, ב.
וינעו ויעמדו מרחוק: יתרו כ, טו.

עמוד רנ

מתחת זרועות עולם: ראה ברכה לג, כז.
כי אתה .. לא ידענו: ישע"י סג, טז.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זהר ויחי ריו, ב.
הב הב: משלי ל, טו.

'הנגונים של אדום .. הישמעל"י: ראה
סה"מ תקס"ג ע' רח. שצג. מאמרי אדה"ז
הקצרים ע' תלט. תריח תולדות ה, ב. תצוה
תכב, ב. אוה"ת ח"ש ע' תשצג.

עמוד רנא

כל בעלי השיר: שבת נא, ב.
וראו כל בשר: ישע"י מ, ה.
יצב גבולות עמים: ראה האוינו לב, ח.

עמוד רנב

קדש לי כל בכור: בא יג, ב. ראה סה"מ
תקס"ו ע' צח.
שנותן לכוהנים .. כסף: ראה קרח יח, טו.
טז.

משום מכת בכורות: בא יג, טו.
הבכור הוא בחכמה: ראה פרדס שער (כ"ג)
ערכי הכינויים מערכת בכור.

שורש הכהנים בבחי' חכמה: ראה לקו"ת
תזריע כג, ב.
דכהנים שרשם מחסד: ראה פרדס שער

עמוד רנו

והשכל .. אינס מושגים.. במהותם: ראה שער האמונה שם ע' 167-168.
 כל הנחלים הולכים אל היס: קהלת א, ו.
 והמל' נקי יס: ראה פרדס מערכת יס.
 בזהר ע"פ וידגו לרוב: ראה בלק קפז, ב.
 ויחי מח, טז.

נשמות .. נוני ימא: ראה ביאוה"ז בשלח מא, סע"ג. לקוית צו ז, א. שמיני יח, א ואילך. שער האמונה שם.
 רה"ח סבא: ראה זהר בהקדמה ו, א. ביאוה"ז הנ"ל קמט, א. סידור שער ברהמ"ז קה, א. סה"מ תקס"ה ע' תרחץ. תורת חיים בראשית פכ"ג (ד, ד). שער האמונה שם.

עמוד רנו

בחד קטירא: כ"מ בכ"מ וראה אדרא זוטא רפח, א. רצב, א. והמשך תרס"ז סעמ"ד. כמארז"ל: ראה ע"ז ג, ב.
 וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו. ומלאכ"י .. חומר גופני: ראה הנסמך בסה"מ תקס"ה לע' תשכט.
 עובר שהוא ירך אמו: גיטין כג, ב. ואוכל מה שאמו אוכלת: נדה ל, ב. בגוהרקי דר' חייא: כ"מ פה, ב.
 אז ירננו כל עצי היער: תהלים צו, יב. ובניי הלכו ביבשה: בשלח יד, כט.

עמוד רנה

קול ה' יחולל אילות: תהלים כט, ט. שאפ"י שפחה ראתה: נסמן לע' שלו. נבואת יחזקאל .. היצ"י: ראה סה"מ תקס"ה ע' תנג. תקס"ח ע' קעה.
 ממאמר הזהר הידוע: ראה בשלח מח, ב. ויבקעו המים: בשלח יד, כא.

עמוד רנט

ד' מחנות שכניה: ראה זהר במדבר קיח, ב. ביאוה"ז לכ"ק אדמור' האמצעי שם פה, א. ולהציץ שם ע' תנא.
 כמ"ש ביש"ש: ראה מלכים א ז, כה. זהר ויחי רמא, א.

אדם אדמה לעליון: ראה של"ה ג, א. הנסמן בד"ה אל תצר (קה"ת תשל"ו) ע' 94.

עמוד רנד

ישראל אשר בך אתפאר: ישעי' מט, ג. קודש ישראל לה': ראה ירמ"י ב, ג. שתחת הבכורות נתנו הלויים: ראה במדבר ג, יב.
 ענין ק"ס: נוי"א לקמן ע' רסו ד"ה לה"ע ק"ס — ראה שער האמונה ע' 164 (פנ"ב) ואילך. לקוית צו טז, ד.
 לגוזר י"ס .. לייב גזרים: תהלים קלה, יג וברש"י. וראה פדרי"א פמ"ב (וברד"ל שם). מכילתא בשלח יד, טז.
 והניף ידו על הנהר: ראה ישעי' יא, טו. כימי צאתך מאמ"צ: מיכה ז, טו.
 והיחה מטילה .. ומצרים: ראה ישעי' שם טז.

הנהר .. פרת: רש"י לישעי' שם. והנהר הרביעי .. הוא דמטיקרא: בראשית ב, יד. בכורות נה, ב וברש"י.
 ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י. נהר פישון נהר גיחון: בראשית שם יא"ב. הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.
 למען תזכור .. לימות המשיח: ראה טז, ג. ברכות יד, ב. ולא תזכור .. וק"ס: ראה שער האמונה שם ע' 165.

עמוד רנה

שלא רצה .. קרוב הוא: בשלח יג, יז. הזהר ע"פ זה היס .. יהלכון: תהלים קד, כה"כ. ראה זהר בשלח מח, ב.
 כמארז"ל: ראה חולין קכז, א. למה נשתנה טבע חיותם: ראה שער האמונה שם ע' 166.

שו"ה העליון — י"ס ים סוף. מל' .. הדיבור: ראה ג"כ אוה"ת וישב תתצזו, ב. בלק ע' תתקמא.
 בדבר ה' נעשו שמים: תהלים לג, ה. עשרה מאמרות: בראשית בתחלתו. ר"ה לב, א.

נהרא מכיפוי: שבת סה, ב.

עמוד רסד

שחויב נק' חרין ריעין: ראה זהר ויקרא ד, א.

דלא קאים אינשו: ע"ז ה, ב.
 שהחכי נק' בשם ראי': ראה פרדס שעה"כ
 מערכת ראי'. אוה"ת תהלים ע' תתקנט.
 החכמי' עיני העדה: ראה עץ חיים שער (ח)
 דרושי הנקודות פ"א. אור תורה עקב נג, ב.
 אגרת הקודש סי"ד (קכ, ב). לקו"ת ואתחנן ד,
 סע"ב. סה"מ תקס"ד ע' רב. תקס"ה ע' קלא.
 אמרי בינה שער הקיש פ"ב. תורת חיים
 בשלח קצב, ב.

איזהו חכס: תמיד לב, א.
 חכס עדיף מנביא: בי"ב יב, א. ראה אגה"ק
 סי"ט (קכו, ב). לקו"ת ויקרא ה, סע"ד. מאמרי
 אדה"ז הקצרים ע' שנה. סה"מ תקס"ד ע' נב.
 פירוש המלות (מהדוי"ב) פמ"ב.
 שאינו דומה שמיעה לראי': ראה מכילתא
 יתרו יט, ט. לקח טוב שלח יג, יח.
 בכתבי האר"ז: לקמן ע' רסה בשבחי
 האר"ז. בסה"מ תקס"ד ע' רג. בתורת חיים
 בשלח קצג, סע"ב. תצוה תפג, ב. בשבחי
 האר"ז (בתחלתו). בלקו"ת צו יז, ב. אמור
 לט, ג. ועוד. הנחות הר"פ ע' קו. לקמן ע' ער.
 בפע"ח (שט"ז, פ"א). בסה"מ תקס"ה ע' תשס,
 בכתבי האר"ז.

הרחיו זיל: כ"ה גם בשער האמונה פניט ע'
 184.

פ' .. ט' שנים: ולהלן רק ס' שנים — ובס'
 המאמרים תשי"א ע' 133 בהערה: ראה לקו"ת
 צו יז, ב שמעתיק מפע"ח פ' שנה ואחי"כ ס'
 או פ" וצ"ע — ואולי יש לקשר זה עם הענין
 דתושב"כ, דמחכמה עילאה נפקת, מתבארת
 בששים מסכתות, ואחי"כ (ועל ידי זה) למטה
 יותר בשמונים ברייתות — ראה אוה"ת ע"פ
 שמות (כא, א) טעם המספר דששים ושמונים
 דוקא).

עמוד רסה

באד"ד: נשא קלב, ב.

י"ב גבולי אלכסון: נמנו בפרטיות בפרדס
 שער (כא) פרטי השמות פ"ו. ז. ח.
 ששם עלו שבט"ים: תהלים קכב, ד. וראה
 אוה"ת (יהל אור) שם.
 ג' פרקים בידיים: ראה זהר ויחי רמא, א.

עמוד רס

י"ג שער"ם למעלה: ראה לקוטי אמרים
 להה"מ סקל"ג. מאמרי אדה"ז הקצרים ע'
 תקפא.
 כ"י אמרתי .. יבנה: תהלים פט, ג.

עמוד רסא

היום לעשותם: ואתחנן ז, יא.
 וח"ת כנגד כולם: פאה רפ"א.
 אורייתא סתיים וגליא: זהר אחרי מות עג,
 א.

ולמחר לקבל שכרם: ערובין כב, א.
 ופני לא יראו: תשא לג, כג.
 עין לא ראתה: ישע"י סד, ג.
 וכדפרשי': שה"ש א, ב.
 הנה ישיכיל עבדי: ישע"י נב, יג. וראה
 ת"י וילקוט שמעוני שם.

מאד היפך אותי' דאדם: זהר פנחס רמו, ב.
 מה שמו: שמות ג, יג. משלי ל, ד.
 שארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט.
 עד יעבור עמך ה': בשלח טו, טו.

עמוד רסב

ויאמר ה' אל משה: בשלח יד, טו. כו.
 דלא ידע ל"י: ראה אדרא רבא קכט, ב. קמ,
 ב.
 המח' שנק' נהר: ראה גם תרי"א נח ט, ב.
 סה"מ תקס"ו ע' קט. לקו"ת שה"ש יז, ג.
 החכי' שנק' עדן: ראה פרדס מערכת עדן.
 כי לא מחשבותי מחשבתיכם: ישע"י נה, ח.
 ונהרו אליו כל הגוים: ישע"י ב, ב.

עמוד רסג

הקטן אין לו מח': חולין יב, ב.
 דפנימי' אבא .. ע"י: ראה סה"מ תקס"ה ע'
 תתסה.

ר"ש: כיה בשער האמונה פ"ס (קד, א).
אמרי בינה שער הקיש פ"ב (סד, ב).
הנבואה .. בנויה דז"א: ראה לקו"ש ח"ו ע'
251 ואילך. לקו"ש לוי יצחק לזהר וארא ע' נב.

עמוד רסח

שבדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ה.
ויאמר אלקים יהי אור: בראשית א, ג.
ובניי הלכו בחוץ היס: ראה בשלח יד, כט.
י"ב בקר שהים עומד: ראה מלכים א ז, כה.
זהר ויחי רמא, א.

עמוד רסו

דאימא עילא מקננא בכורסאי: ת"ז ת"ו (כג, א).
ע"ח שער (מז) סדר אבי"ע פ"ג. שער (מב)
דרושי (כללות) אבי"ע פ"ג.

ג' פרקין .. יד ורגל: ראה זהר שם.
דגל מזהר ראובן . . יהודה: במדבר ב, ג.

עמוד רסט

היום לעשותם: ואתחנן ז, א. עירובין כב, א.
ת"ח כנגד כולם: פאה פ"א, מ"א.
וכדפרשי ע"פ ישקני: שה"ש א, ב.
משיח . . הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
וראה ת"י וילקוט שמעוני שם.
מאד אותי אדם: זהר פנחס רמו, ב.
שארובה מארץ מדה: איוב יא, ט.
כי הוא אמר ויהי: תהלים לג, ט.
ובדבר ה': ראה תהלים שם ו.
כי לא מחשבותי: ישעי' נה, ח.
במחשבה .. נהר: נסמן לע' רסב.

כי עין בעין: ראה שלח יד, יד.
והיו עיניך רואות: ישעי' ל, כ.
ואמר ביום ההוא: ישעי' כה, ט.
זה אילי ואנוהו: בשלח טו, ב.
שמשה שרשו מבח"י ר"א' דחכ"י: ראה
לקו"ש ח"ו ע' 244 ואילך.
וירא ראשית לו: ברכה לג, כא.
כל הנביאים נתנבאו בכה: ראה ספרי ר"פ
מטות.

עמוד ער

ונהרו אליו כל הגוים: ישעי' ב, ב.
עין לא ראתה: ישעי' סד, ג. ברכות לד, ב.
העדן שהוא החכמה: פרדס שה"כ מערכת

עמוד רסז

והנהר הרביעי: בראשית ב, יד.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י ואילך.
שם האחד גיחון: כיה בגוכי"ק.
דרך ארץ פלשתים: בשלח יג, יו.
ויראו ישראל: ראה בשלח יד, לו.
זה היס גדול: נסמן לע' רנה.
היס הגשמי .. אלמלא יורדות: ראה חולין
קכו, א.
מל' דאצ"י .. יס סוף: ראה זהר פנחס רנה,
א. רנו, ב.
הנשמות נק' נונין: ראה ב"אוי"ז בשלח מא,
ס"ג.

עמוד ערא

בני שערי טומאה: כן הובא בכ"מ. וראה
זהר חדש יתרו לא, א. ובספר השיחות
ה'תשי"ב ע' 94: אין שער הגוי'ן זיינען ניט
געווען קיין אידן, נאָר דאָס איז די שמרים פון
מ"ט שערים.
מה נשתנה אלו מאלו: ראה זהר אמור קא,
ב.
הללו עו"ז: ראה זהר תרומה קע, ב.

רב המנונא סבא: נסמן לע' רנו.
עובר ירך אמו: גטין כג, ב.
המלאכים .. שיש להם גופות: ראה הנסמן
בסה"מ תקס"ה לע' תשכט.

ביאוה'ז בשלח מב, ג. שה'מ תקס"ב ע' ת.
כל הנחלים: קהלת א, ז.
יקוו המים: ראה בראשית א, ט.

עמוד רעו

מלכות .. ראש לשועלים: ראה מדרש
הנעלם (בזיח) שיר השירים עא, א. פרדס
שער (יח) מיעוט הירח פ"ב. עבודת הקודש
ח"ד, פ"ח.
הכל הוא מן העפר: ראה קהלת ג, כ.
עפר שבקרקע המשכן: ראה ביאוה'ז לכ"ק
אדמו"ר הצ"צ ע' רפח. אוה"ת בראשית תקכז,
א. בלק ע' תתככ.

מיכאל כהנא רבא: נסמן לע' שפג.
נשמת רב המנונא: נסמן לע' רנו.
ומלאכים .. הנקי עצי היער וחיות: נסמן
לע' יט.

עמוד רעז

הבן .. כרעא דאבוה: נסמן לע' דשמ.
שם אניות יהלכון: תהלים קד, כו.
בגוהרקא דריח: ראה בי"מ פה, ב. לקמן ע'
שעט. לקו"ת ראה כז, ד.
ובת איש כהן: אמור כא, ט.

עמוד רעט

דבר .. לשון הנהגה: ראה תהלים מז, ד
וברש"י.
ישלח דברו: תהלים קמז, יח.
גבורי כח עושי דברו: תהלים קג, כ.
לית מאן דחפסי ב"י: רעיא מהימנא פנחס
רבה, א.

עמוד רפ

בישראל עם קרובו: ראה תהלים קמח, יד.
דלית מחשבה חפיסה ב"י כלל: ראה
הקדמת ת"ז יז, א.
חונה מלאך ה' סביב: תהלים לד, ח.
כי עוף השמים: קהלת י, כ. ראה הנסמן
לע' כז ועוף.
מחלוקת ב"ש ובי"ה: עירובין יג, ב.
להבדיל בין הטמא: שמיני יא, מז.

התנה תנאי עם היס: ב"ר פ"ה, ה. שמור
פכ"א, ו.

בד"ן התנאי: ראה לקו"ש ח"ז ע' 92 הע' 36.
לאיתנו לתנאו: בשלח טו, כז. ב"ר ושמור
שם. וראה מפרשי ב"ר שם.
וישובו המים: בשלח שם כט.
איתנו הוא חזוקו ותוקפו: ראה רש"י שם.
במצולות כמו אבן: בשלח טז, ה.
היס ראה .. להרים רקדו: תהלים קיד, ג"ד.
יוסף .. וינוס: וישב לט, יב.
ותשב באיתן: ויחי מט, כד.

עמוד ערב

ע"פ ראה: לקו"ת ר"פ ראה.
על הנהר: ישע"י יא, טו.
בוהר פ' פנחס: ראה שם רמט, א"ב.
ובוהר בשלח: מח, א. וראה ג"כ סידור
שער חגה"צ רפה, ד.
מה חצעק אל"י: בשלח יד, טו.
רחב"ד שאמר: תענית כה, א (כג"י הע"י).
ראה ביאוה'ז ויקרא סב, א. שה"מ תקס"ה ע'
תשנב. אוה"ת פנחס ע' אצג. תריח בראשית
כד, א. לעיל ע' כד. שה"מ ה"ש"ת ע' 20.
רפכ"י: חולין ז, א.

עמוד רעג

מי דקיימא לשאלה: זהר בהקדמה א, ב.
מי .. בינה: זהר משפטים קיז, א.
כחור .. ה' איש מלחמה: בשלח טו, ג.
וראה מכילתא שם. תגיגה יד, א. תנחומא
(כאבער) יתרו טז.
אתם תחרישון: ראה בשלח יד, יד.

עמוד עדר

ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
יוסע ויבא יוט: ראה זהר בשלח נב, א.
וחילופיהן בגולם: אבות פ"ה, מ"ז.

עמוד ערה

המלכות .. ארץ: ראה זהר בראשית לא, ב.
המלכות .. ים: ראה פרדס מערכת ים.
בוהר בשלח: ראה שם מח, ב. וראה

ועשיתם אותם .. עשאוני: בחקתי כו, ג.
 זהר בחקתי קיג, א.
 ברמיח אברין .. פקודין: בתניא פכיג
 ובתיקוני. ראה ת"ז ת"ל (עד, סעי'א). ובאגרת
 התשובה רפי"א (צ, ב) בוהר. וראה זהר וישלח
 קע, ב. בסה"מ תקס"ה ע' תתעו רעי"מ. וראה
 רעי"מ משפטים קיח, א.
 גוי ששבת: סנהדרין נח, ב.
 ישראל עלה במחשבה: גסמן לע' רנב.
 ארון נושאו: נשא: ראה סוטה לה, א.
 וישיר משמעו להבא: ראה סנהדרין צא, ב.
 מגיד מראשית אחרית: ראה ישעי' מו, י.
 וראה ספיה"מ תקס"ה ע' רלה.
 בוקע היס לפני משה: ראה מי כמוכה
 (תפלת ערבית).

עמוד רפד

למה נקי שמה ארץ: ב"ר פ"ה, ח.
 לגזור י"ס .. בתוכו: תהלים קלו, יג"ד.
 בוהר: ראה זהר ואתחנן ער, סעי"א.
 סנהדרין קו, א.

עמוד רפה

וניטר פרעה: תהלים קלו, טו.
 וילך ה' ברוח קדום: ראה בשלח יד, כא.
 קו המדה: ראה ג"כ סה"מ תקס"ה ע' ב.
 נכון כסאך מאז: תהלים צג, ב.
 מכון לשבתך פעלת ה': בשלח טו, יז.

עמוד רפו

על הכסא דמות: ראה יחזקאל א, כו.
 עמדת להם בעת צרתם: (ועל הניסים) בימי
 מתתיהו.
 וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.
 אם תשיב משבת רגלך: ישעי' נח, יג. וראה
 ס' הליקוטים — להאריז"ל — שם. פע"ח
 שער השבת פ"ז.
 המדרש רבה: ראה שמו"ר ר"פ כ"ג.
 מלכותך מל': תהלים קמה, יג.

עמוד רפז

ועמדו רגליו: זכרי' יד, יד.

אלקיס אל דמי לך: תהלים פג, ב.

עמוד רפא

ממורח בחי' תית .. מערב בחי' מל': פרס
 שעי"ב ערך מערב. וראה איה"ת מסעי ע'
 אישצו.
 לוי"ת חן: משלי א, ט. ד, ט'.
 ילוה אישי אלי: ויצא כט, לד.
 לוי"תן זה יצרת: תהלים קד, כו.
 חיות השדה .. ישחקו: ראה איוב מ, כ.
 הללו עובדי ע"ז: ראה זהר תרומה קע, ב.
 הנותן בים דרך: ישעי' מג, טז.
 צדיק כחמר: תהלים צב, יג.

עמוד רפב

באור פני מלך חיים: משלי טז, טו.
 אז ישיר: בשלח טו, א — (כנראה) הנחת
 כ"ק אדמור האמצעי מטה"מ תקס"ה ע' רלו
 (וש"נ). וראה שער האמונה פמ"ב (ע' 136)
 ואילך.

תלת קשרין מתקשראין: ראה זהר אחרי
 עג, א — צ"ע דבוח"ג ל"ג ג' קשרין כ"א ג'
 דרגין כו'. אמנם בודאי נמצא באיזה מקום
 בוהר או בתי' בל' ג' קשרין. וכפ"ה אדה"ז
 אמר בכל פעם בל' ג' קשרין שכן נזכר הלי
 בכל הדרושים [ד"ה ובכן יתקדש רנין].
 [באג"ה קסדי ה' — מהד"ק — פוטו —
 גכתיק אדה"ז הלי ג' דרגין. ספר המפתחות
 מאמרי אדמור מהורש"ב ע' 470 מערכת
 תלת קשרין].

דא"ת מורשה אלא מאורסה: פסחים מט, ב.
 דביו"ד מאמרות נברא העולם: אבות פ"ה,
 מ"א.

(בס"י): ראה חגיגה יב, א.
 ועלמות .. אלא עולמות: שה"ש ו, ת. זהר
 אחרי ע"א, ב. וראה ע"ז לה, ב.
 לאו דאית לך .. כלל: ראה הקדמת ת"ז יז,
 ב.

אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

עמוד רפג

חסד דרועא ימינא: הקדמת ת"ז יז, א.

רסכ, א. אדרא זוטא האוינו רצא, א. רצב, ב. ע"ח שער (כה) דרושי הצלם פ"א. פעי"ח שער (ו) התפילין פ"א. פ"ד.

הדעת כולל חז"ל: נסמן לע' קיב. לאו אדי"ח לך: הקדמת ת"ז יו, ב. ורמ"ח פקודין . . אבר"ס: נסמן לע' רפג. כמבואר בע"ח: ראה שם שער (כד) פרקי הצלם פ"ו. לקו"ת בשלח ב, ד. עד יעבור עמך ה': בשלח טו, טז.

עמוד רצא

ארו"ן נושאו נשא: ראה סוטה לה, א. התפלה . . סולס: ראה זהר ח"א השמטות רסו, ב. ח"ג תוספת שו, ב. ת"ז תמ"ה (פג, א). נה"י שבעליון מוחין לתחתון: ראה ע"ח שער (ח) דרושי הנקודות פ"ב. דאו"א . . לחדש את הישנות: ראה ע"ח שער (טו) הזווגים פ"א. תפלה . . מוחין: ראה פעי"ח שער הקי"ש פ"ד-ה. ט. יא. יב.

בעטרה שעטרה לו אמו: שה"ש ג, יא. אין כל חדש: ע"ד קהלת א, ט. כי הדם הוא הנפש: ראה יב, כג. שו"ה מלך — ב': בשלח.

עמוד רצב

בע"ח ע"פ: שמות א, טז. סוטה יא, ב. ע"ח שער (כ) המוחין פ"ג. הקטן אינו מוליד: ראה סנהדרין סח, ב. ע"ח שער (כג) מוחין דצלם פ"ו. שער (כה) דרושי הצלם דרוש ג. וקראת לשבח . . אז תתענג: ישעי' נח, יג-יד.

להבין מהו מי כמוכה: בשלח טו, יא. — חלק נדפס במאמרי אדה"ז — הקצרים ע' א. באלים . . אלמים: ראה גיטין נו, ב. שו"ה להבין — הו"ו: הוא לשון (וכי"ב). נאלמתי דומי: תהלים לט, ג. קודש הוא חכמה: ראה לקו"ת אמור לג, ד. ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר הצי"ע ע' תתקסג. לכבודי בראחיו: ראה ישעי' מג, ז. הנסמן לע' שצח, כל.

חולם שעי"ג אחו"ן: ראה זהר ויקרא יז, א. להבין שרש הדברים: (כנראה) הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי משה"מ תקס"ה ע' רמא. חלק נדפס בלקו"ת בשלח ב, סעי"ג ס"ו. וראה שער האמונה פמ"ח (ע' 153) ואילך. רצוא . . בחכמה: ראה ביאורי הזהר תזריע עב, א. סה"מ תקס"ה ע' תכד. משה שובינא דמלכא: נסמן לע' ת"ז. ואחרי האש קול דממה: מלכים א' יט, יב. רע"א מהימנא פנחס רכג, ב. הקדמת ת"ז ג, ב.

בינה אם הבנים: ראה זהר ויחי ר"ט, א. וראה סה"מ תשי"ט ע' 112 בהערה. דבינה דינין מתערין מינה: ראה זהר ויקרא י, סעי"ב, יא, רע"א. ע"ח שער (יג) א"א פ"ח. שער (יד) א"א פ"ב. אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט. דאינו דומה שמיעה לרא"י: נסמן לע' רסד.

עמוד רפח

מ"ס שיו"ר"ס: ראה תענית ז, א. רפ"ח ניצוצין: ראה הנסמן לע' א. לפני מלוך מלך לבני: וישלח לו, לא. בהמה רבה: ראה זהר בראשית יח, ב. לקו"ת אמור לו, א.

עמוד רפט

דנפש האדם . . טו"ד: ראה תניא פ"א. וכמהס דונג: ע"ד תהלים סח, ג. דבכמה אחברירו: נסמן לע' יח. לגזור . . והעביר. וניער: תהלים קלו, יג-טו.

עמוד רצ

כד אר"י ואריותא: נסמן לע' רפד בזהר. רוח קדים עוה: ראה בשלח יד, כא. קדם אשר לא נעשה: ע"ד ישעי' מו, י. עתיק מלשון המעתיק הרים: איוב ט, ה. לקו"ת ר"ה סא, ג. סה"מ תקס"ו ע' רנג. תקס"ו ע' קיא. הג' מוחין . . ד' מוחין: ראה זהר ואתחנן

עמוד רצג

פקודי ד, א. ראה כט, ד. ר"ה ס, ב. אוה"ת
 וירא ע' תשע"ד. חקת ע' תתנו. ר"ה ע' ב' פה.
 אלקי נשמה: ברכת השחר.
 בחולה ואיש לא ידעה: ח"ש יד, טו.
 ביום חתונתו: שה"ש ג, יא ובמפרשים שם.
 תענית כו, ב.
 חכים ולא בחכ' ידיעה: ראה הקדמת ת"ז יז,
 ב.

בחולות של בית רבי: ראה יבמות לד, ב.
 ואשכחין מקדש דאיקרי משכן: ערובין ב,
 א.

וירא ישראל: בשלח טו, לא.
 שהי' במצרים בנש"ט: נסמן לע' ערא.
 ולאום מלאום יאמץ: תולדות כה, כג.
 ובניי יוצאים ב'ד רמה: בשלח יד, ח.
 להבין למה נסמכה: נ"יא לקמן ע' רצו —
 נדפס בשינויים באוה"ת בשלח ע' תרלח
 ואילך.

ובכ"א נאמר: ראה בשלח טו, ד (ואילך.
 שם) כב (ואילך. שם) כט.
 אז חתענג על הוי': ישעי' נח, יד. נסמן לע'
 רצו.

מן .. טלא דבדולחא: נסמן לע' פד.
 ועינו כעין הבדולח: בהעלותך יא, ז.
 שויה דבדולחא — (מאר'): אולי צ"ל
 [מאר"ך].

עמוד רצו

שויה שהוא — המן: אולי מיותר
 שדכו במדוכה: בהעלותך יא, ח.
 לחם אבירים: תהלים עח, כה. וראה יומא
 עה, ב.

הנני ממטיר: בשלח טז, ד.
 איש אל יותר ממנו: בשלח טז, יט.
 בגין דלא יהיב: זהר בשלח סג, ב.
 בוהר: נסמן לע' חצר מ"ש.

יהי אור: בראשית א, ג.
 ויכלו השמים: בראשית ב, א.
 שבת וינפש: תשא לא, יז.
 לקטו לחם משנה: בשלח טז, כב.
 שויה השישי — מביה: מכין השמשות
 (ראה אוה"ת בשלח ע' תרמ).

שויה אפ"כ — כ"א: כ"ה בהכתי'.
 כלבוש תחליפם ויחלופו: תהלים קב, כז.
 יש בכל מאתים מנה: ב"ק עד, א.
 מזל מחכים: שבת קנו, א.
 וכל צבא השמים: ראה נחמ"י ט, ו. הנסמן
 לע' ב.

האופנים וחיות הקודש: ראה ברכת יוצר.
 ס"י פ"א, מ"ב.
 והחיות נושאות ומנושאות: נסמן לע' שלא.
 רוח החי' באופנים: יחזקאל א, כ.
 ויהי האדם .. ממללא: בראשית ב, ז.
 ובת"א.
 ו' הבלים שאמר קהלת: קהלת א, ג.
 יהי רקיע: בראשית א, ו.

עמוד רצד

זה לעומת זה: ראה קהלת א, יד.
 הכי"ח עתים שבקהלת: קהלת ג, ב-ח.
 מה יתרון לאדם: ראה קהלת א, ג.
 אין רע יורד מלמעלה: ראה של"ה קו, ב.
 שעת, א. אנה"ק ס"יא. ב"ר פני"א, ג. מדרש
 תהלים סקמ"ט.

שויה יכול — אין: אוצ"ל איך.
 מזינתן של חיות: ראה תגיגה יג, סע"ב.
 ובעולם העשי' .. מחצה: ראה ע"ח שער
 (מג) ציור עולמות. שער (מז) סדר אבי"ע
 פ"ד. הקדמה לדרוש שער (מח) הקליפות
 פ"ג.

ויבדל בין המים: ראה בראשית א, ז.
 תורה לשון מורה: ראה זהר מצורע נג, ב.
 כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
 מים נקי' חכמה: נסמן לעיל ע' פט.

עמוד רצה

מקדש ה' כוננה ידיך: ראה בשלח טו, יז.
 לקו"ת שה"ש ג, ג.
 הנשמה .. נקי' בנות ירושלים: שה"ש א, ה.
 וראה זהר ויחי רמב, א.
 ירושלים ל' יראה שלום: ראה ב"ר פני"ו, י.
 תודיה הר תענית טז, א. סידור נט, ב. לקו"ת

שויה שלמעלה — המעלה האור: אוציל
מעלה האויר.

למה נסמכה: — נרא לעיל ע' רצה.

ויאמר ה' .. השישי: בשלח טז, דיה.

ויאמר אליהם .. איש ממקומו: ראה בשלח

שם כג, כט.

או תתענג על ה': ישעי' נח, יד. וראה זהר
ויחי ריט, א. יתרו פח, ב. סידור קעג, א
ואילך. קצט, ג.

שם הוי': ראה אוהית תצוה ע' ביתשעג.
ביאורי הזהר לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק יתרו
ע' תשפח.

דיו"ד חכ: ראה שערי קדושה — להרחיז
— ת"ג השער הא. אגרת התשובה פ"ד.

עמוד רצו

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
ותעל שכבת הטל: בשלח טז, יד.
ובפ' בהעלותך: ראה שם יא, ר"ט.
ששרש המן בבחי' טלא דבדולחא: נסמן
לע' פד.

אבן הבדולח שמראהו לבן: ראה ביאווה"ז
תזריע עב, סע"ד. סה"מ תקס"ה ע' תכו.
לקו"ת ראה לא, רע"ג.

לחם אבירים .. ניוזונים בו: תהלים עח, כה.
וראה יומא עה, ב.

כמיש בזהר: ראה זהר בשלח סא, ב
וברמ"ז שם.

כמיש בע"ח: ראה סה"מ תקס"ה ע' תתסה.
אוהית נשא ע' רנו. הערה בקונטרס (נא)
לימוד החסידות ע' 6 בהערה.

מוזנא דחכמתא: ראה זהר בשלח סב, א.
ואמר בזהר: ראה בשלח שם סג, ב.
איש אל יותר .. ויותר .. בבקר: בשלח
טז, יט"בא.

וביום ה' .. בשדה: בשלח שם כו.

עמוד חצר

מ"ש בזהר: ראה בראשית ב, ג. זהר יתרו
פח, א.

ויהי אור .. רקיע .. ויכולו .. ויכל .. שבת:
בראשית א, ג. ו. כ, א"ג.

שבת וינפש: תשא לא, יז.

קודש מלה בגרמ"י: זהר אמור צד, ב.

ושמרתם את השבת: תשא לא, יד.

ויהי ביום .. ויניחו אותו: בשלח טז, כב-כג.

עמוד רצט

דנעוץ תחלתן בסופן: ראה ס"י פ"א, מ"ז.
שויה בארץ — באור: אוציל האויר.

עמוד ש

יתרו שיתר פרשה: שמור פכ"ז, ח. וראה
אוהית יתרו ע' תשכא.

ואתה תחזה .. העם: יתרו ית, כא-כב.

מדין .. חכמה דקליפה: ראה מא"א מע' מ,

יג. לקו"ת וס' הליקוטים — להאריזל — ר"פ
יתרו.

וכמיש בזהר: ראה יתרו סח, א.

און יסוד דקליפה: ראה ג"כ ביאווה"ז לכ"ק
אדמו"ר הציצ' ע' רנ.

חוי"ב .. תרין ריעין: ראה זהר ויקרא ד, א.
וראה אוהית נצבים ע' א"רכב. ביאורי הזהר
להציצ' ע' תקפא.

מדין מל' ריב ומדון: ראה זהר יתרו הנ"ל.
ובלקוטי תורה וספר הליקוטים ר"פ יתרו

(הובא ב)רמ"ז לזהר שם. מקדש מלך שם.
יסוד דקדושה נקי ששון: ראה זהר בלק

ריב, ב. ובאור החמה שם.
מצאתי און ל': הושע יב, ט. וראה מגלה

עמוקות אופן קמ.

בזהר: ראה יתרו סט, א.

איוב ששתק: סוטה יא, א.

ויודע דעת עליון: בלק כד, טז. וראה ע"ח
שער (לב) הארת המוחין פ"ב.

עתה ידעת: יתרו ית, יא.

ויצא משה: יתרו ית, ז.

משה .. חכמה דקדושה: באוהית יתרו ע'
תשכא וכמיש וירא ראשית לו. וראה לקו"ש

ח"ו ע' 244 ואילך.

וישתחונו איש אל אחיו: ראה יתרו ית, ז.
מכילתא (הובא ברש"י) כאן.

וישב אהרן: ראה יתרו ית, יב.

שיש יתרון לחכמה: קהלת ב, יג.

מראי מקומות

תעא

וכל החיים יודך סלה: ברכת שמויע.
כי לעולמות אין מספר: נסמן לע' רפב,
ועלמות.

הנשמה .. שורה .. במוח: ראה תניא פ"ט.
ומשחרב ביהמיק: ברכות ת, א.
אנכי מי שאנכי: נסמן לע' רט.
דלית מחשבה תפיסא: ראה הקדמת ת"ז יז,
א.
שחייב אדם לומר: סנהדרין לו, סע"א.

עמוד שג

רד"ו שנה .. עבודת פרך: ראה מקץ מב,
ב. תנחומא מקץ ח. רש"י שה"ש ב, יא.
עבודת מתנה .. כהונתכם: קרח יח, ז.
לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, א.
וישמע יתרו: יתרו יח, א. נדפס בוני' קכו,
א. — נריא לעיל ע' שא. לקמן ע' שה.
שויה וישמע — ודיל: אוציל וצ"ל.
עתה ידעתי: יתרו יח, יא.
כדאי' בזהר: יתרו סז, ב.
לקיטת המן: בשלח פט"ז.
מלך .. כהן: זהר שם.
יתרו הי' שמו ג"כ יתרו: ראה מכילתא כאן.
ולקטו דבר יום ביומו: בשלח טז, ד.
המחדש בטובו: ברכת יוצר.
להדבק במדותיו: ראה סוטה יד, א.
אל תותירו ממנו: ראה בשלח שם יט.
און פ"י עצבות: נסמן לע' ש און.
מדין לשון מדנים: נסמן לע' ש.
שיחגייר .. יתרו: סנהדרין צד, א.
כמיש בזהר אהבר: זהר שם.

עמוד דש

וכל העם רואים: יתרו כ, טו.
קול הוא לשון המשכה: ראה לקרית נשא
כט, א.
אתה הראת לדעת: ראה ואתחנן ד, לה.
אנכי הי' אלקיך: יתרו כ, ב.
אנכי מי שאנכי: גימין לע' רט.
לית מחשבה: הקדמת ת"ז יז, א.
בשכילי נברא העולם: סנהדרין לו, סע"א.

ע' זהר תוריע: מז, ב.
חכמות בחוק: משלי א, כ. תריא יתרו ע, א.
ארומך כי דלתני: ראה תהלים ל, ב.

עמוד שא

בוך נייר גדול .. ובכ"ה: אינו תח"י.
וילבש המן את מרדכי: ראה מג"א ו, יג.
ופורים תקעיב בהביאור: ד"ה יביאו לבוש
מלי' שכתויא צ, א. וביאוריו. הנחות הר"פ ע'
קמד.

ויחרון ארץ: קהלת ה, ח.
זהר פ' ח"י: קכב, א.
בכל עצב יהיה מוחר: משלי יד, כג.
ויחי יתרו שאח: מט, ג.
ברוך: יתרו יח, י.
ויהי הענן והחשך: בשלח יד, כ.
שחורה אני ונאווה: שה"ש א, ה.
וראיתי אני: קהלת ב, יג.
עיקר השבירה בזמ"ל: ראה ע"ח שער (ח)
דרושי הנקודות פ"ב.
וקני יתרו קין: ראה מאמרי אדה"ז —
הקצרים ע' מז.
שופטי' תקס"ה: סה"מ תקס"ה ע' תשצח
(גוש).

ביום השמיני עצרת תקיע: ראה סה"מ
תקיע ע' רצא הערה 38.
וישמע יתרו כהן מדין: יתרו יח, א. — נריא
לקמן ע' שג, שה.
מבואר בזהר: ראה יתרו סז, ב. סח, א.
וכל העם רואים: יתרו כ, טו.
אתה הראת לדעת: ואתחנן ד, לה.
אלקים לשון שררה: נסמן לע' מד.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה,
יג.

עמוד שב

אחד .. ומדי' סטרין: ראה שויע אדה"ז
הלכות ק"ש סס"א, ס"ו.
כהמוס דונג: תהלים סח, ג.
כמשריפת סיד: ראה ישעי' לג, יב.
והר סיני עשן: ראה יתרו יט, יח.
מדין מלשון מדנים: נסמן לע' ש.

יתפרדו . . . כל פועלי און: ראה תהלים צב,
י.

כהמס דונג מפני: תהלים סח, ג.
כל העמים משרפות סיד: ראה ישעי' לג,
יב.

עבירה מטמטמת: יומא לט, א.
ששורפין האבנים בכבשן: ראה רש"י וירא
יט, כח.

והר סיני עשן: ראה יתרו יט, ית.
ישראל מב"מ: שבת צו, א.
הנשמה .. המוח: (אוצ'ל במוח) ראה תניא
פ"ט.

לעולם ירגיז: ברכות ה, א.

עמוד שה

חסד דרועא ימינא: הקדמת ת"ז יו, א.
וישמע יתרו: יתרו יח, א. — נ"א לעיל ע'
שא. שג.

פ' המן: בשלח פט"ז.
נתגייר יתרו: סנהדרין צד, א.
דאיתא בוהר: יתרו סז, ב.
וכל העם רואים: יתרו כ, טו.
מל' מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.

וממסלתך בכל דויד שהוא מקום: בהגהת
רא"י ריבלין עה"ג: כמ"ש ברמב"ן שם דור
ודור הוא זמן כו' ועולם הוא מקום.

אין מלך בלא עם: בהגהת ריבלין עה"ג: ע'
לק"א ח"ב, פ"ז. נסמן לע' מד.
שקרע להם שבע רקיעים: ראה רש"י
ואתחנן ד, לה.

אנכי ה' אלקיך: יתרו כ, ב.
אנוכי מי שאנוכי: נסמן לע' רט.
דלית מחתבי"כ: הקדמת ת"ז יו, א.
נתאוהו .. דירה בתחונני: ראה תניא פל"ו
ובליקוט פירושים שם.

וחייב אדם לומר: סנהדרין לו, סע"א.
אלקיך שהוא לשון שררה: נסמן לע' מד.
אתה הראתה לדעת: ואתחנן ד, לה.
יודעת היום: ואתחנן ד, לט.

עמוד שו

עבירות מטמטמין לבו: יומא לט, א.

והר סיני עשן: ראה יתרו יט, יח.
איך בא עשן: ראה גם לקמן ע' שח.
קוצים כסוחים .. וכל העמים: ראה ישעי'
לג, יב.

שעשן הכבשן שהוא מחמת אבנים: ראה
רש"י וירא יט, כח.

הרים כדונג נמסו: תהלים צו, ה.
כהמס דונג מפני אש: ראה תהלים סח, ג.
להרגיז יצ"ט על יצה"ד: ברכות ה, א.
ה' עוז לעמו יתן: תהלים כט, יא. ראה
ברכות סד, א. זכחים קטז, סע"א. ספרי ברכה
לג, ב.

ויותרו האנשי' ממנו: בשלח טז, כ.
עבודת מתנה אתן: קרח יח, ז.
מדיו .. מחלוקת: נסמן לע' ש.
יראת גיהנום .. יראה רעה: ראה אוה"ת
עקב ע' ביכט ואילך.

ולא תותירו ממנו: ראה בשלח טז, יט.
דבר יום ביומו: בשלח טז, ד.
המחדש בטובו: ברכת יוצר.

עמוד שז

ברוך ה' יום יום: תהלים סח, כ.
ולדבקה בו: ראה סוטה יד, א.
גהינום .. גבוה בששים מדריגות: ראה
ברכות נו, ב.

וכל החיים יודוך סלה: ברכת שמו"ע.
מיום שחרב ביהמ"ק: ראה ברכות ח, א.
הנשמה .. ועיקר שרייתה במוח: ראה תניא
פ"ט.

שעבדו רד"ו שנה: נסמן לע' שג.
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
חסד דרועא ימינא: הקדמת ת"ז יו, א.
והר סיני עשן כולו: יתרו יט, יח. — נדפס
(חלק בשינויים) אוה"ת יתרו ע' תתכה
בהוספת הגהות וכו'.

עשן ר"ח עולם שנה נפש: ראה הקדמת
הראב"ד לסי' (ב, ג). פרדס שער (יב)
הנתיבות פ"ה נתיב כג. אוה"ת הנ"ל ע' תתכג
(תתטז).

עד"מ כששורפין עץ: ראה אגה"ק סט"ז

מראי מקומות

תעג

מיכאל עומד ומקריב: נסמן לע' שפג.
סוכה העשויה ככבשן; סוכה ז, ב. וראה ג"כ
אוה"ת ישע"י ע' קיב.
כי בענן .. הכפרת: אחרי טז, ב.
שויה כו' — בי"כ: אוצ"ל ג"כ.
שויה הקטורת — ועדה"ע: = ועל דרך
העבודה.

במקום שבטית עומדים: ראה ברכות לד,
ב.
עולם שנה נפש: ראה אוה"ת יתרו ע' תתיח
(תתכה).

עמוד שי

שנה .. יומין תתאין: ראה זהר פינחס רג,
רע"א.
שנה הוא לשון שינוי: עבודת הקודש ח"ד
פ"ט. וראה ג"כ שערי אורה — לר"י
גיסקלייא — ש"ה (מח, א).
קרב אתה ושמע: ואתחנן ה, כד. וראה
אוה"ת יתרו ע' תתיט.

שבשבת שיש נשמה יתירה: ביצה טז, א.
עולם הבא .. ולא שתי: ברכות יז, א.
לעולם ירשו ארץ: ישע"י ס, כא.
ויהי שם עם ה': ראה תשא לד, כח.
ומשה ניגש: יתרו כ, יח.
בעשן .. כח המשכה: אוה"ת יתרו שם ע'
תתיט.

כל הקורא בתוי: ראה תדא"ר רפ"ח.
את ה' האמרת היום: תבא כו, יז.
בריח התיכון: ע"ד תרומה כו, כח.
קול השופר: יתרו יט, ט.
מן המצר: תהלים קיח, ה.
הרחב פיך: תהלים פא, יא. ברכות ג, א.
ויצא כברק חיצו: זכרי' ט, יד.

עמוד שיא

משה ידבר: יתרו יט, יט. ברכות מה, א.
כמארו"ל: תולדות כו, ה. יומא כח, ב.
אב רם .. החכמה: ראה סידור קמו, ג.
לעיל ע' פ.
בת ה' לאברהם: בי"ב טז, ב. תוי"א יתרו סח,
ד. סה"מ תקס"ו ע' רכד.

(קכא, ב). ביארה"ז, ג. תוי"א וישלח כו, רע"ג.
לקרית חקת נו, ג. סה"מ תקס"ה ע' עדרת.
מדי יסודות ארמ"ע: נסמן לע' ח.
ארמ"ע .. אבי"ע: ראה ע"ח שער (מכ)
דרוש אבי"ע בתחלתו.
מים .. מגבוה לנמוך: ראה תענית ז, א.

עמוד שח

שויה והר — עדי"מ: כן הוא בהכתי".
בהר סיני .. עפר לבד: ראה אלשיך יתרו
יח, טו (קושיא ט). לקו"ש חט"ז ע' 223 ואילך.
ע' 279.

ונפש כי תחטא: ויקרא ה, א. וראה זהר
ויקרא טז, א. ובאור החמה שם.
נפש ונשמה: ראה ג"כ אוה"ת פסח ע'
תשמב.

כי הדם הוא הנפש: ראה יב, כג.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד. חגיגה
יג, ב.
ודמות על ראשי החיות: ראה יחזקאל א,
כב.

בראשית ברא אלקים: בראשית א, א.
אני הווי לא שנית: מלאכי ג, ו.
יהללו שם הווי: תהלים קמח, ה.
יהי רקיע: בראשית א, ו.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
איהו וחיהו חד: ראה הקדמת ת"ז ג, ב.

עמוד שט

לד' ראשים .. שכינה: ראה זח"ב כו, ב.
והחיות בווערות: ראה יחזקאל לא, יג.
שויה בווערות — לא: כנראה מיותר.
חזרת כבשונות: ראה ע"ז לג, ב.
כבשונו של עולם: חגיגה יג, א.
סחרו של עולם: רש"י לחגיגה שם.
ישת חושך סחרו: תהלים יח, יב.
מי זאת עולה: שה"ש ג, ו.
קטורת שהוא עשן דק: ראה תוי"א מג"א
צד, א.

מעולם לא נצחה הרוח: ראה אבות פ"ה,
מ"ה. יומא כא, א"ב.
מתמר ועולה כמקל: יומא לח, א.

לפניו נגלו כל תעלומות: ע"ד ברכת זכרונות.

עמוד שיד

בראשון נברא: ראה רש"י בראשית א, יד.
 כד. מדרש הנעלם בז"ח בראשית ב, ד.
 ויהי אור: בראשית א, ג.
 האור הראשון .. לצדיקים: חגיגה יב, א.
 צדיק באמונתו יחי: ראה חבקוק ב, ד.
 כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
 ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
 און תבון לה': ראה איוב יג, יא.
 לב שמוע: מלכים א, ג, ט.
 ומשפטים בל ידעום: תהלים קמז, כ.
 ויאמינו בה': בשלח יד, כא.
 אלה המצות: בחקותי כז, לד. מסעי לו, יג.
 אשר .. וחי בהם: אחרי יח, ה.
 והחכמה תחי' בעל"י: ראה קהלת ז, יב.
 כי הוא ציוה ויעמוד: ראה תהלים לג, ט.
 השמיעי לי: ראה איוב טו, יז. לג, לא. לג, לג.

וישמע שאול: שמואל א טו, ד. כג, ח.
 סולם מוצב ארצה: ויצא כח, יב.

עמוד שטו

הבא לטהר: שבת קד, א.
 אנכי הוי' אלקיך: יתרו כ, ב. — נויא לקמן ע' שיז. ע' שיח.
 על הארץ .. הגדולה: ראה ואתחנן ד, לו.
 שויתי הוי' לנגדי חמיד: תהלים טז, ח.
 דאחא בזהר: ראה זהר אחרי עג, א.
 וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
 כי הוא צוה ונברא: תהלים קמח, ה.
 אלף אלפים ישמשוני: ראה דניאל ז, י.
 חדשים לבקרים: איכה ג, כג.
 נתן אצבע ביניהם שרפן: נסמן לעי' שג.
 ופני אר"י אל הימין: ראה יחזקאל א, י.
 מיכאל באהבה: ראה לקוית במדבר יא, א.
 ב.

עמוד שטז

בלכתם ילכו: יחזקאל שם יז.

חורת משה: מלאכי ג, כב. מכילתא בשלח טו, א.

בט' הזהר: אדיר נשא קלח, א. בלק קפז ב.
 אצי' לביעי יש פרסא: נסמן לעי' קמא.
 ויאצל מן הרוח; בהעלתך יא, כה. ראה תו"א בראשית ג, א. וירא יד, א. סה"מ תקס"ז ע' כג. לב. תקס"ט ע' ריט. וראה ג"כ סה"מ תקס"ז ע' תכט.
 אצלו .. סמוך לו: ראה סה"מ תקס"ה ע' שיג. תקס"ו ע' רג. תקס"ז ע' טו.

עמוד שיב

בוהר: ראה זהר בא מב, ב.

עמוד שיג

וידבר אלהים: ראה יתרו כ, א. וברש"י שם. בשעה שהקדימו: ראה שבת פח, א.
 ברכו ה' מלאכיו: ראה תהלים קג, כ.
 תומת ישרים תנחם: משלי יא, ג.
 באורייתא ברא קוביה עלמא: נסמן לעי' שלח.

התרגום הירושלמי: ראה בראשית א, א.
 קידפ שברא .. ושמו בלבד: בתו"א משפטים עט, ב. מפדרי"א פ"ג ה"י הקב"ה ושמו בלבד. ובלקוית בהר מא, ג ושמו הגדול בלבד. אבל ברוב המקומות בדא"ח נעתקה הגירסא שבפנים: ה"י הוא ושמו בלבד. וראה של"ה בהקדמה ג, ב. זהר בראשית כט, א. ת"ז ת"ה כ, ב. מדרש הנעלם בז"ח ב, ד. רד"ל לפדרי"א שם.

ומאור לבושו ברא את העולט: פדרי"א פ"ג. כהדיו קמצא: ב"ר פכ"א, ה.
 בדעתו תהומות נבקעו: משלי ג, כ.
 יבקע כשחר: ישעי' נח, ח.
 כשעלה ברצונו הפשוט: אוצרות חיים שער העיגולים דרוש איק בתחלתו. ע"ח שער (א) דרוש עגולים ויושר ענף ב'. מבוא שערים ח"א פ"א.

חכמה ומאין תמצא: ע"ד איוב כח, יב.
 שויה הצימצום — אט: אוציל אבל.
 מה אטס ותדעהו: תהלים קמד, ג.

מראי מקומות

תעה

תנה הודך על השמים: תהלים ח, ב. שבת פח, ב.

התורה נקי אור: משלי ו, כג. תענית ז, ב.

עמוד שיח

אשר תנה הודך: תהלים ח, ב. שבת פח, ב.
קטרגו ואמרו: תהלים שם ה. שבת שם.
והתשובה .. בתחוננים: ראה שבת פט, א.
ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
אע"ג דאיהו לא חזי: ראה מגילה ג, א.
כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
אנכי הו"י אלוקיך: יתרו כ, ב. — נו"א ע'
שטו. שיו.

שויתי הו"י לנגדי תמיד: תהלים טז, ח.
ועל הארץ .. הגדולה: ואתחנן ד, לו.

עמוד שיט

אעפ"י שאש יורדת: נסמן לע' שיו.
מ"ש בזה"ק: נסמן לע' רפב.
לית מחתיב: ראה הקדמת ת"ז יז, א.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
שו"ה גילה — עורח: עליונים ותחוננים.
נגלה כבוד ה': ע"ד ישע"י מ, ה.
מעשי ה' כי נורא הוא: תשא לד, י.
הללוהו .. שם ה': תהלים קמח, ב. ה.
פני השור .. אר"י: ראה יחזקאל א, י.
ויש .. מתחדשים: ראה חגיגה יד, א.
יוצר משרתים: ברכת יוצר.

ונותן אצבעותיו בניהן: נסמן לע' שנ.
אל אשר יהי': יחזקאל א, יב.
אל אשר יהי' האופן: ראה יחזקאל א, טז.
כי רוח החי' באופנים: יחזקאל שם כ.
הכל בידי שמים: ראה ברכות לג, ב.
ואת הכל עשה יפה: ראה קהלת ג, יא.
כאשר יהי' האופן: יחזקאל א, טז. י, י.

עמוד שכ

ישר יחזו פנימו: תהלים יא, ז.
א"י בגמ': ברכות לה, ב.
ולבו כל עמו: ע"ד משלי כג, ז.
כאלו כפאו שד: ראה נדרים כ, ב.
כי פנו אלי עורך: ירמ"י ב, כו. לב, לג.
אפ"י קשב"ק: ראה תניא פ"ח.
מיס תחוננים בוכין: נסמן לע' שטו.
פנים בפנים: ואתחנן ה, ד.

ואפ"י קשב"ק: ראה תניא פ"ח.
ואין אדם עובר: סוטה ג, א.
מיס תחוננים בוכים: ת"ז ת"ה יט, ב. תוס'
הרא"ש (הדר זקנים) בראשית בתחלתו. בחיי
ויקרא ב, יג.

דורות הראשונים: ברכות לה, ב.
כמו שכפאו שד: נדרים כ, ב.
דאיהו לא חזי: ראה מגילה ג, א.
ודמות כמראה אדם: ראה יחזקאל א, כו.

עמוד שיו

אנכי ה' אלוקיך: יתרו כ, ב. — נ"א מלעיל
ע' שטו. מלקמן ע' שיח.

ועל הארץ .. הגדולה: ואתחנן ד, לו.
אף שאש יורדת: ראה תורת כהנים ויקרא
ז, ז. יומא כא, ב.

בזהר: ראה שם אחרי עג, א.
לית מחשבה תפיסא ב"י: ראה הקדמת ת"ז
יז, א.

נגלה כבוד ה': ע"ד ישע"י מ, ה.
מעשה ה' כי נורא הוא: תשא לד, י.
יהללו את שם ה': תהלים קמח, ה.
פני שור .. פני אר"י: ראה יחזקאל א, י.
ויש מתחדשים בכל יום: ראה חגיגה יד,
א.

ונותן אצבעו בינהם ושורפן: נסמן לע' שנ.
אל אשר יהי': יחזקאל א, כ.
הכל בידי שמים: ראה ברכות לג, ב.
ואת .. יפה בעתו: ראה קהלת ג, יא.
כאשר יהי' האופן: יחזקאל א, טז. י, י.
כי רוח החיה באופנים: יחזקאל שם כ.
ישר יחזו פנימו: תהלים יא, ז.

דורות הראשונים: ברכות לה, ב.
ולבו כל עמו: ע"ד משלי כג, ז.
כאלו כפאו שד: ראה נדרים כ, ב.
כי פנו אלי: ירמ"י ב, כז. לב, לג.
אפ"י קל שבקלים: ראה תניא פ"ח.
מיס תחוננים בוכין: נסמן לע' שטו.
עושה בראשית: נוסח ברוך שאמר.
פנים בפנים: ואתחנן ה, ד.

(אגרת) מאמר תחיית המתים. רמב"ן סוף
שער הגמול (ע' שז ואילך). הערה 23
בתשובות וביאורים ס"י יא.

עמוד שכו

כל ישראל: ר"פ חלק.
חופ' מאותן ד': ראה חלק שם. וראה ג"כ
תשובות וביאורים ס"ח.
פושעי ישראל מלאים מצות: עירובין יט, א.

עמוד שכו

מי גילה רז זה: ראה שבת פח, א.
פה .. לה: ראה הקדמת ת"ז (יז, א).
בינה .. אוזן: ראה אד"ר נשא קלח, ב. ע"ח
שער (ד) אח"פ פ"ג.
ס"ג הוא בכינה: ע"ח שער הכללים פ"ח.
שער (ח) דרושי הנקודות פ"א.
שמור וזכור: לקח טוב ואתחנן ה, יב.
ואמרז"ל: ראה שבועות כ, ב.
זכור לדכורא .. ושמור לנוק': זהר בראשית
מח, ב.

אתעדלע' ואתערוחא דלתחא: נסמן לעי'
רכה.

רוח אייתי רוח: ראה זהר תרומה קסב, ב.
אוה"ת חנוכה רפו, א.
אם ישם .. יאסוף: איוב לד, יד.
שני כתרין ננשה ונשמע: ראה שבת פח,
א.

עמוד שכו

וכמ"ש בע"ח: ראה ע"ח שער (לט) מ"ן
ומ"ד דרוש יא. קונטרס אחריו: לתניא ד"ה
להבין מ"ש בפע"ח (קנה, א). אוה"ת דרושים
לשמ"ע ע' אתתכג.

כי לא אדם הוא: שמואל א טו, כט.
ויתעצב אל לבו: בראשית ו, ו.
נחמתי' כי עשיתי: ראה שם ז.
לא אוסיף .. האדם: ראה נח ח, כא.
ז"א .. אדם: ראה ע"ח שער (יח) רפ"ח
ניצוצין פ"ה.

ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
וכמים ופנים: משלי כו, יט.

עושה בראשית: נוסח ברוך שאמר.
ועד ארגיעה לשון שקר: משלי יב, יט.
פנים בפנים: ראה ואתחנן ה, ד.
התורה נקי אור: משלי ו, כג. תענית ז, ב.
אשר תנה הודך: תהלים ח, ב. שבת פח, ב.

עמוד שכא

קטרגו על האדם: תהלים שם ה. שבת שם.
ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
ואע"ג דאיהו לא חוי: ראה מגילה ג, א.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
אנכי מי שאנכי: נסמן לעי' רט.

עמוד שכב

וורעתיו בארץ: ראה הושע ב, כה.
כי גדול יום יורעאל: הושע ב, ב.
חסד א"ל כל היום: תהלים נב, ג.
זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב.
זכור ושמור: ראה שבועות כ, ב.
ב' כתרין נעשה ונשמע: ראה שבת פח, א.
אלמלא שמרו ישראל: ראה שבת קיח, ב.

עמוד שכג

שבת וינפש: תשא לא, יז.
אין לו גוף: ראה פיוט יגדל. רמב"ם הלי'
יסודי התורה פ"א, הי"א.

עמוד שכד

וירא אלקים: בראשית א, לב.

עמוד שכה

כי שמחתי: תהלים צב, ה.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
שבת .. לחי' עולמים: ראה סוף תמיד.
שית אלפי שנין: ראה ר"ה לא, א.
כי אלף שנים: תהלים צ, ד.
אלף הראשון .. יום ראשון: ראה רמב"ן
לבראשית ב, ג. דרשת תורת ה' תמימה
(קסח"ט).

אמרז"ל: ראה ברכות יז, א.
ברמב"ם: ראה רמב"ם הלי' תשובה פ"ח
ובמפרשים שם. פ"י המשניות לר"פ חלק.

שׁוֹרֵה שְׁבַעַת אָף: אוֹצֵל אָף שְׁבַעַת.
 וְכָל הַעַם רוֹאִים: יִתְרוֹ כ, טו.
 וְאַתָּה מְרוֹם .. וַיִּחְפְּדוּ: רָאָה תְהִלִּים צִב,
 ט"ו.
 שֶׁהִדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ: רָאָה יב, כג.

לִית שְׁמַאלָא בְּהַאי עֲתִיקָא: זֶהֱר נִשְׂא
 (אֲדִיר) קֶבֶט, א.
 יִמִּי קֶדָם: רָאָה זֶהֱר נִשְׂא (אֲדִיר) קֶלֶד, ב.
 קֶלַח, ב.
 טוֹרָא שְׁחוּכָא: רָאָה זְחִיג רִמְט, רֵעִיב.

עמוד שלג

קִיסְטָא דְחִיתוּתָא: זֶהֱר לָךְ פּג, א.
 וְהַחִיּוֹת רוֹשׁ: יִחְזַקָּאֵל א, יד.
 נַעֲשֶׂה אֲדָם: בְּרִאשִׁית א, כו. וְרָאָה לִקְרִית
 לְהַאֲרִיזִיל קְרוּב לְתַחֲלָתוֹ.
 אֲלֻקִּים אֶל דְּמִי .. יְדוּם: תְּהִלִּים פּג, ב. ל,
 יג. וְרָאָה זֶהֱר תְּרוּמָה קֶמ, א. וַיִּשְׁלַח קַעֲחָ, ב.
 לָךְ עוֹ, ב. פו, ב.

אָאִיס מְלַגְו: רָאָה תִּזְ סַתְכִּיב (סח, ב).
 אֲדָם מְלִשׁוֹן אֲדָמָה לְעִלְיוֹן: נִסְמָן לְעִי עו.
 אֲדָם בְּנִימְטִ מִיָּה: נִסְמָן לְעִי לַה.
 וְאַנְחָנוּ מִה: רָאָה בְּשִׁלַּח טו, זִיח.
 אֲנַת הוּא .. כִּלְל: רָאָה הַקְּדָמַת תִּזְ (יז, א-
 ב).

עמוד שלד

מִתָּן תּוֹרָה שְׁפַסְקָה הַזּוֹהֵמָא: רָאָה שְׁבַת
 קֶמו, רֵעִיא. תּוֹרָא מִשְׁפָּטִים עֵט, ד. אֹרֵר הַחַיִּים
 בְּרַכָּה לִג, ג.
 יִתְפַּסּוּ לִישׁ וְדַבֵּר בְּשִׁירְתָם: רָאָה גַם לְעִיל
 ע' ב.

כְּמִישׁ בְּפִרְדִּיט: רָאָה שַׁעַר (ז) סֹדֵר
 הַצְּנוּרוֹת פִּיאִיב. שַׁעַר (ח) מֵהוֹת וְהַנְּהַגָּה
 פִּיא.

עמוד של

שְׁפָרְחָה נִשְׁמַתָּן: רָאָה שְׁבַת פַּח, ב.
 שׁוֹרֵה עֲדִיִּים: אוֹצֵל שְׂרַשְׁם.
 זוֹהֵמָא שֶׁל נַחֲשׁ חוֹזְרָה: רָאָה שְׁבַת קֶמו, א.
 עִיז כְּב, ב. מִהַרְלִל וְעִיּוֹן יַעֲקֹב לְעִיז שֶׁם.
 מִהַרְשִׂיא וְעִיּוֹן יַעֲקֹב (דָּה אֲמַר רִי) לִיבְמוֹת
 קֶג, ב. אֹרֵר הַחַיִּים בְּרַכָּה לִג, ג. זֶהֱר בְּרִאשִׁית
 לו, ב. וַיִּקְרָא יִד, ב. אֲבָל רָאָה זֶהֱר בְּרִאשִׁית
 נב, ב. נח סכ, ב. חִי שְׂרָה קְכו, ב. וְעוּד. חֲסֵד
 לֵאבְרָהֶם מְעִין רֵאשׁוֹן (עִין כָּל) נֶהֱר יג (ד, ג).
 נִצּוּצֵי אֹרוֹת לִזְהֵר וַיִּקְרָא שֶׁם. תּוֹרָה אֹרֵר
 מִשְׁפָּטִים עו, ד. וְלֵהֲעִיר מִהַדִּיק חוֹזְרָה וְלֵא
 שֶׁהוּא דַבֵּר חֲדָשׁ. וְעִצִּיעַ.

אִין לָךְ עֵשֶׁב: נִסְמָן לְעִי יב, כו.
 עוֹרֵב אֲכוּרִי וְנִשְׂר הוּא רַחֲמֵן: יְרוּשְׁלַמִּי
 פִּאָה פִּיא, הִיא.
 וַיִּקְרָא אֲדָם שְׁמוֹת: בְּרִאשִׁית ב, כ. רָאָה
 לִקְרִית בְּהַר מֵא, ג. נִשְׂא כו ב. אֲתֵהֱלֵךְ ע' נט.
 תּוֹרִחַ שְׁמוֹת קֶלֶט, א. אוֹצֵר הִי לְסִי פִיב, מִיָּה
 (סוּף הַפֶּן הֵאֵי מֵב, ג).

עמוד שלא

וְהַחִיּוֹת נוֹשְׂאוֹת אֶת הַכֶּסֶא: בְּחִי תְּרוּמָה
 כַּה, י בְּשֶׁם פְּדִרְיא [סְפִיד וְרָאָה בְּרִדִּיל שֶׁם].
 שְׁמוֹרִי סִפ כג.
 כֶּסֶא . . מל: רָאָה אוֹהֵיִת נַח תְּרַמַּח, סֵעִיב.
 הַאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְּרַכְּבָה: בִּיר פִּמְזו, ו. וְרָאָה
 תּוֹרָא יִתְרוֹ עֵב, ב. עֵג, א.
 אֲבָרְהָם אוֹהֵבִי יִשְׁעִי מֵא, ח.
 אֲהַבְתִּי אֲתָכֶם: מֵלֹאכִי א, ב.
 פַּחַד יִצְחָק: רָאָה וַיִּצָּא לֵא, מֵב.

וְהַחִיּוֹת נוֹשְׂאוֹת אֶת הַכֶּסֶא: בְּחִי תְּרוּמָה
 כַּה, י בְּשֶׁם פְּדִרְיא [סְפִיד וְרָאָה בְּרִדִּיל שֶׁם].
 שְׁמוֹרִי סִפ כג.
 כֶּסֶא . . מל: רָאָה אוֹהֵיִת נַח תְּרַמַּח, סֵעִיב.
 הַאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְּרַכְּבָה: בִּיר פִּמְזו, ו. וְרָאָה
 תּוֹרָא יִתְרוֹ עֵב, ב. עֵג, א.
 אֲבָרְהָם אוֹהֵבִי יִשְׁעִי מֵא, ח.
 אֲהַבְתִּי אֲתָכֶם: מֵלֹאכִי א, ב.
 פַּחַד יִצְחָק: רָאָה וַיִּצָּא לֵא, מֵב.

עמוד שלב

מִי זֹאת: שְׁהִישׁ ג, ו.
 הֵב הֵב: מִשְׁלִי ל, טו.
 בְּפִרוּחַ רִשְׁעִים: תְּהִלִּים צִב, ח.
 נִדְמָה לְהֵם כְּהַר גְּדוּל: רָאָה סוּכָה נב, א.
 כְּהַנְּדוּף עֵשׂן: תְּהִלִּים סח, ג.
 יִשְׂרָאֵל עִם קְרוּבוֹ: תְּהִלִּים קֶמח, יד. וְרָאָה
 תּוֹרָא יִתְרוֹ עֵד, ג.

זֵיא בְּעֲתִיקָא אַחִיד וְתִלְיָא: זֶהֱר הַאוּיִנו
 (אֲדִרִיז) רִצֵּב, א. וְרָאָה תּוֹרָא יִתְרוֹ עֵב, ג.
 הִימָה תַקְסִיט ע' קֶסוּ וַאֲלִיךְ.
 יִפֵּה כַּח הַבֵּן: שְׁבוּעוֹת מַח, א.

פ"י הר"מ בוטריל לסי' פ"א, מ"ב. (כ, א).
וראה ברכות ס, ב באלקים .. זו מדת.
כזקן מלא רחמים: מכילתא יתרו כ, ב הובא
ברש"י שם.

האבות קיימו התורה: ראה יומא כת, ב.
בשביל ישראל נברא העולם: ראה רש"י
בראשית א, א. ובתנחומא (באבער) שם. סדר
רבה דבראשית. אותיות דרע"ק אות ב'. ויקר
פלי"ו, ד.

סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה
דודי.

שו"ה אך — דיבור ומעשה: אוצ"ל מעשה
ודיבור.

כי עם קשה עורף: תשא לד, ט.
זו תורה .. במחשבה: מנחות כט, ב. וראה
לקו"ת ואתחנן יב, א.
אני ישנה: שה"ש ה, ב.
כד מבטשין ל"י: ראה זהר שלח קסח, א.
ביאוה"ז קרת צה, ג.

עמוד שלח

שעוה"ז .. אות ה': ראה מנחות כט, ב.
אתא קליא: פיוט אקדמות.
שו"ה עולמות — וכמ"ש: אוצ"ל וכ"ש.
באורייתא ברא קוב"ה עלמא: זהר בהקדמה
ה, א. כד, ב. בראשית מז, א.
ויהי אור .. נעשה אדם: בראשית א, ג. כו.
לכבודו .. עשיתיו: ראה ישע"י מג, ז.
או ראה ויספרה: איוב כת, כו"ח.
שלא יהי לו שום שכר לעוה"ב: באוה"ת
הניל (ע' אי"ג) הלשון מגוגמם דר"ל שלא יהי
לו גילוי זיו השכינה אבל לא יקופח שכרו
כנז' בדיה כנשר יעיר (לקו"ת האזינו עה, א).
שו"ה יד — א': אחרת — וראה פרדס שער
(כב) הכנויים פ"א.

תרי"ג .. וז' דרבנן: ראה של"ה יתרו שיו, א
בשם הקדמונים. תניא פנ"ג. אגה"ק סכ"ט
(קנ, א). לקו"ת נשא כג, ג. בהעלתך לד, א.
שה"ש ב, א. יב, ג. כב, ד.

וז' דרבנן: ראה הערה בסה"מ תשי"ח ע'
165.

תרי"ג עמודי אור: ראה פ"י הר"מ בוטריל

חלק .. ממש: ראה תניא רפ"ב ובליקוט
פירושים שם. שפע טל בהקדמה. נשמת שבת
הלוי (להניל). נשמת חיים — לר' מנשה בן
ישראל — מאמר שני פ"ט. יוסר לבב — לר'
עמנואל חי ריקי — בית ראשון חדר רביעי
פ"ב.

בתקופת תמוז: ראה שבת נג, א. וראה ג"כ
אוה"ת ויחי ע' תתשכב. שמע"צ ע' איתתזו.

עמוד שלו

רם על כל גוים: תהלים קיג, ד.
דקארו .. דאלקייא: סוף מנחות.
ראתה שפחה על היס: ראה מכילתא בשלח
טו, ב. שער האמונה. פנ"ד ע' 170. אוה"ת
בשלח ע' שצט. ראה ע' תשלח.
ובאו הגוים: ראה ישע"י ב, יט.
אם לא בריתי: ירמ"י לג, כה.
ראיתי את אבותיכם: ראה הושע ט, י.
שהאבות .. מרכבה: נסמך לע' שלא.
וכל העם רואים: יתרו כ, טו.
רואים את הנשמע: ראה מכילתא יתרו כ,
טו. לקריש ח"ו ע' 120 הערה 5. סידור שער
חג השבועות שט, סע"ד. לקו"ת במדבר י,
סע"ג.

משה שה"י רחוק: ראה תנחומא האזינו ב.
ותשמע הארץ: האזינו לב, א.
מרחוק ה' נראה ל"י: ירמ"י לא, ב.
שפחה להם כל הרקיעים: ראה רש"י
ואתחנן ד, לה.
ולית אחר דלא מל"י: ראה תקוני זהר תכ"ב
(סד, ב).

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
ודברו ניצב בשמים: ראה שער היחוד
והאמונה פ"א.

עמוד שלו

ומשה ניגש אל הערפל: יתרו כ, יח. —
נדפס (בהשמטות בקונט' בפ"ע) באוה"ת יתרו
ע' איח בהוס' הגהות וכו'.

שם אלקים: ראה ב"ר פל"ג, ג. זהר שמיני
לט, כ. אחרי מות סה, א. זה"ש שה"ש סג, ב.

ע"י בחי' הנוז': דאז ראה. לעיל בקטע והנה כשאדם.

יעקב חבל נחלחו: האוינו לב, ט.
ובאו במערות צורים: ישעי' ב, יח. (בדילוג בלשון הכתוב).

ונגלה כבוד הוי': ישעי' מ, ה.
שלצדיקים נדמו כהר: סוכה נב, א.
הנה אלוקינו זה: ישעי' כה, ט.
קיינו לו לשון קו: ראה גם תוי"א בשלח סג,
ד. לקו"ת שה"ש ג, ב.
תפול עליהם: תפלת שחרית (בשלח טו, טז
דילוג בלשון הכתוב).

עמוד שמא

ביאה ראשונה .. שני': ברכות ד, א.
בתפלת מוסף: בדילוג לשון.
הודו לה': תהלים קיח, א.
שו"ה בעולם — באי': אוציל כ"א.
אהבה דוחקת את הבשר: בי"מ פד, א.
בחג השבועות התגלות הכתר: ראה תוי"א
יתרו טט, א. קט, א. לקו"ת בחקתי מו, ד.

עמוד שמב

אהרן .. והכהנים מחיצה לבד: רש"י יתרו
יט, כד ממכילתא שם.
וידבר אלוקים: יתרו כ, א.
דבר אתה .. כי לבעבור: ראה שם טז"ו.
ואלה המשפטים: משפטים כא, א.
שימה בפייהם: וילך לא, יט. ממכילתא (וראה
רש"י) רי"פ משפטים.
אמרו רז"ל: ראה שבת פח, ב.
האבות שהי' רתיכא: זהר בראשית לו, א.
נח ט, ב ועוד.
ועבדתם הוי' אלקיכם: ראה משפטים כג,
כה.

ואהבת ואספת: ואתחנן ו, ד. עקב יא, יד.
וראה גי"כ תוי"א רי"פ משפטים רש"י יתרו כ,
ב.
ואתפשטתי .. בכל א': ראה תניא פמ"ב.
ובגמ': שבת צא, א.

לסי' פ"ב, מ"ג (לט, ד) בשם רבי יהודה ברבי
נסים. פרדס שער (ח) מהות והנהגה פ"ג.
הנסמן לעיל בהערה תרי"ג.

עמוד שלט

שויה שלמעלה — חסד: באוה"ת הנ"ל (ע'
אי"ד) בהערה אולי צ"ל חכמה.
דאי' בוהר הק': מדרש הנעלם חיי שרה
קכט, א.

בועשה לי מקדש: ראה תרומה כה, י.
כי אתם המעט: ואתחנן ז, ז.
אפר דם ומרה: סוטה ה, סע"א. וראה
הערה באוה"ת הנ"ל (ע' אי"ז).

לא רצו .. המלאך: תשא לג, טו.
שלא ישא לפשעיה: משפטים כג, כא.
והעברתי בארץ מצרים: ראה בא יב, יב.
ובמכילתא שם ובפסוק כט. ספרי (בהגדה
ד"ה ויציאנו). וראה לקו"ת צו יב, ג. הגדה עם
לקוטי טעמים ע' רא.

אני הוי' לא שנית': מלאכי ג, ו.
והוא מקומו של עולם: בתוי"ח בראשית מג,
א (מד"ת פ' כ"ח). וראה ב"ר פס"ח, ט.
אשר כנודע: ראה לקו"ת בשלח א, ד.
בהעלתך לד, ב.

שויה נטי' — ע"י שלמעלה: על ידים
שלמעלה.

ר"י קרא למנא מכבדוחא: שבת קיג, א.
לויחן זה יצרת: תהלים קד, כו. וראה
לקו"ת שמיני. סה"מ תקס"ה ע' שלד ואילך.
ביאוה"ז — לכ"ק אדמו"ר הצי"צ — תרומה ע'
רסח.

שויה היצר — השור: אוציל השר —
באוה"ת (שם ע' אי"ז) מפורש המשל ביותר.
א"ל מסתחר: ישעי' מה, טו.
ואנוכי הסתר אסתיר: וילך לא, יח.
קור .. ולילה: נח ח, כב.

עמוד שמ

למה יאמרו הגויים: ראה תהלים קטו, ב.
ואלוקינו בשמים: תהלים שם ג.
שויה זהו — ס"מ: סוף מעשה.
ישראל עלו במחשבה: נסמן לע' רנב.

עמוד שמו

נעשה לנשמה .. שמה: שבת פז, א.
 באד"ר: נשא קלח, א.
 ונתתי עשב בשדך: עקב יא, טו.
 ברי לבב: תהלים עג, א, כד, ד.
 קודש ישראל לה: ירמי ב, ג.
 לשבר בר: מקץ מב, ג.
 המעשר שורה עליו: ראה מעשרות פ"א,
 מ"ז. רמב"ם ה' מעשר פ"ג, ה"ג.
 העשירי יהי' קודש לה: בחקתי כז, לב.
 וכן בתרומה: ראה תוספתא תרומות פ"ג, י.
 רמב"ם ה' תרומות פ"ה, ה"ה.
 להצחיל פנים משמן: תהלים קד, טו.
 כי אתה תאיר נרי: תהלים יח, כט.
 בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.

עמוד שדמ

ישראל .. לי ראש: דרך מצותיך טו, ב בשם
 הזהר. וראה שער הפסוקים וישלח לב, כט.
 ספר הליקוטס ויחי מז, כח, מח, ב.
 ארץ חפץ: מלאכי ג, יב.
 ארץ .. מל': זהר בראשית לא, כ.
 ברא כרעא דאבוה: ע"ח שער (כד) פרקי
 הצלם פ"א (שארז"ל). יונת אלם רפ"כ (אמרו
 חכמים). תורת חיים סנהדרין פנ, ב. ד"ה
 בקשו. רשי' כתובות צב, א ד"ה כבעל חוב
 דאובן כרעא. תוד"ה מקמי יבמות ג, א.
 מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.
 לכו לחמי בלחמי: משלי ט, ה.
 ישראל אשר בך אתפאר: ישעי מט, ג.
 כהדין קמצא: ביר פכ"א, ה.
 מלא כהיא כבודו: ישעי' ו, ג.
 שמע ישראל: ואתחנן ו, ד.
 וישמע שאול: שמואל א טו, ד.
 הארץ .. עגולה: ראה ירושלמי הובא
 בתוד"ה ככדור ע"ז מא, א. במדבר פ"ג, יב.
 זהר ויקרא י, א. מדרש הנעלם בז"ח בראשית
 טו, א. מאמר העתים — לרמ"ע מפאנו —
 ס"י. פירוש לר' יהודה ברצלוני לספר יצירה
 ע' קעג.

עמוד שמה

וזאת התרומה: תרומה כה, ג"ד.
 איתא בזה"ק: תרומה קמח, ב. ובמק"מ שם.
 ועשו לי מקדש: תרומה כה, ח.
 ה' צלך: תהלים ככא, ה.
 וישת חשך סתרו: ראה תהלים יח, יב.
 לית מחשבה חפ"סא ב"י: ראה הקדמת
 תקוני זהר (יז, א).
 מגלה עמוקות מיני חשך: ראה איוב יב, כב.
 הכל נעשה בצל ממש: ראה מדרש שמואל
 לאבות פ"ג, מ"ג (יז). סה"מ תרכ"ז ע' שב.
 תו"א מקץ לו, ג. סה"מ תקס"ה ע' קכו. לקויש
 ח"ד ע' 1262.
 כל פינות .. ימין: ראה יומא טו, ב. שו"ת
 צמח צדק תאריך סס"ז. שער המילואים ח"ד
 (קה"ת תשל"ח) ס"ה.

ומה הוא רחוס: ראה שבת קלג, ב.
 כל מה שהוא קורא: ראה תדאיר רפי"ח.
 אתה הוא .. משנברא העולם: ראה תפלת
 השחר. שליה ג, ב.
 ואני ה' לא שנית: ראה מלאכי ג, ו.
 ותהי לרצון עמך: גוסח רצה (שמו"ע).
 למהוי אחד באחד: זהר תרומה קלה, סע"א.
 ישראל עלו במחשבה: גסמן לע' רמג.
 ישא ה' פניו אליך: נשא ו, כו. סידור סדר
 הגדה רצד, ב.
 ואתה מחי' את כולם: נחמי ט, ו.
 כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
 ואת עשו שנאתי: מלאכי א, ג.
 כמאן דשדי בתר כתפוי: ראה תניא פכ"ב.
 אחותי רעיתי תמתני: ראה שה"ש ה, ב.
 וראה שהשיר כאן.

עמוד שמו

טהור עינים מראות ברע: ראה חבקוק א,
 יג. ובמנחת שי שם. אבל ראה ויקיר ספ"ד.
 יליש שלח (רמז תשמג). חקת (רמז תשמט).
 ראשית חכמה שער הקדושה פט"ז ד"ה הדרך
 הראשון (ר, ג). עשרה מאמרות מאמר חקור
 דין ח"ה פ"ה. שליה סז, א. שער היחוד
 והאמונה פ"ח. תו"א וירא טו, א. ועוד.

תלמוד גדול: קדושין מ, ב.
וגולה על ראשה: זכרי' ד, ב וברשיי.
ועבד הלוי הוא: קרח יח, כג. וראה זהר
קרח קעת, ב.

תחת אשר לא עבדת: תבא כח, מז. לקוית
תזריע כ, ג.

שהארזיל זכה: בסה"מ תקס"ב ע' נא.
תקס"ט ע' ער כתיב הארזיל. וראה שליה
מט, א. רלט, סע"ב. ובסה"מ תקס"ג ע' שטו.
בשבחי הארזיל.

וראה סה"מ תקס"ט הנ"ל תוי"ח בשלח קפא,
א. תוי"א תולדות כ, ב. תוי"ח שמות עט, ב.
אוה"ת ישעי' ע' קמט. סה"מ התשי' ע' 235.
תוי"ח בשלח ריט, ב. רלח, ב. סה"מ תקס"ב
הנ"ל ע' נא. שערי אורה שער חנוכה נג, א.
שער האמונה ע' 136 ספמ"א. אוה"ת בשלח ע'
שצו. מים רבים תרל"ז ע' רג פקפ"א. וככה
תרל"ז ע' צ פניח. סה"מ תקס"ג הנ"ל ע' שטו.
סה"מ תשי"ג ע' 181.

מצות צריכים כוונה: ראה שו"ע אדה"ז הל'
קריאת שמע ס"ט, ס"ה.

דמל' ל"ל מגרמ"י כלום: נסמן לע' ב.
שויה רק — בעה"ח: כ"ה בהכתי"י.

ואחנפל לפני ה': עקב ט, יח.
משה נאמן ביתו: ראה בהעלתך יב, ז.

עמוד שמש

ל"ח גבוה מעשה: ראה הקדמה לטעמי
המצות (להארזיל) ר"פ בראשית. אגה"ת
רפ"א. לקוית פקודי ו, ב.
ויבדל את הפרוכת: ראה שמות כו, לג.
וראה סידור שער המילה קמז, א. תוי"א לך
י"ב, ג.

הפרוכת .. פרסא: בתוי"א לך יב סע"א
ופרכת ת"א פרסא. ובסידור שער המילה
קמה, א ותרגום. ובאוה"ת לך תשי"ז, ב דת"א
מסך פרסא — וראה ת"א (ורשיי) ויקהל לה,
יב. תיוב"ע ורשיי תרומה כו, לא.

שבעה הבדלות: פסחים קד, א.
דאיהו .. וגרמוהי חד: ראה הקדמת ת"ז ג,

ב.

כי שמש ומגן: תהלים פד, יב.

מה בצע: וישב לו, כו.
מה יחרון: ע"ד קהלת א, ג.
חמורים ד"ס: ראה ירושלמי ברכות פ"א,
ה"ד.

שכל העובר על דברי סופרים: עירובין כא,
ב. וראה שדי חמד כללים מערכת ח כלל צב
(קצב, ב). פאת השדה שם כלל טו (ע' 3416).
ימותו ולא בחכמה: איוב ד, כא.

אורייתא מהכמה נפקת: נסמן לע' קסד.
אחד אי"ח דל"ת: ראה פע"ח שער הק"ש
פ"יב.

ויקחו לי פ"י אותי: תרומה כה, ב. וראה
תניא פמ"ז.

תרומה תרי ממאה: זהר קרח קעט, א.

עמוד שמו

מקשה תעשה את המנורה: ראה תרומה
כה, לא.

מנורה נק' כנסי"י: ראה ילקוט צפנ"י רמז
תקסו. תוי"א מקץ לב, ב.

מנורה שהיה מתכת א': ראה ספרי
בהעלתך ה, ד. מנחות פח, ב. לקו"ש חט"ז ע'
322.

שארין נברא א' דומה לחבירו: ראה ג"כ
סה"מ תקס"ה ס"ע תתקטו.

ה"ג מנצפך: נסמן לע' לד.
הבלא דמיני' איחעביד קלא: ראה זהר בא
לט, א. תזריע מז, ב.

ומותר האדם: קהלת ג, יט.
הבל הבליט: קהלת א, ב. וראה ביאוה"ז
(להצ"צ) תזריע ע' תצ"ז. ע' תתק.

לך ה' הגדולה: דברי הימים א כט, יא.
שילוב הוי"ו באד": ראה גם שער היחוד
והאמונה פ"ז.

למיהוי אחד באחד: זהר תרומה קלה,
סע"א.

שלוש שעות ראשונות: ע"ז ג, ב.

עמוד שמה

להבדיל בין הטמא לטהור: ע"ד שמיני יא,
מז.

ותרגום של פרכת פרסא: נסמן לע' שמט.
 כי שמש ומגן: תהלים פד, יב.
 חמה בנרתיקה: ראה נדרים ח, ב.
 אהרן שושבינא דמטרונותא: זח"א רסו, ב.
 זהר בשלח מט, ב. רע"מ ויקרא כ, א. זהר
 מצורע נג, ב. רע"מ שופטים ערה, ב.
 והטבת הנרות ה"י כל בין הערבים: ראה
 רמב"ם הל' תמידים ומוספים פ"ג, ה"י. ה"י. ה"י.
 יוהכ"פ פ"ב, ה"ב ובכ"מ שם. אוה"ת תצוה
 הנ"ל.
 מרפ"ח .. בגי' טרף: ראה אוה"ת לך תשכו,
 רע"א.

ותחו טרף לביתה: משלי לא, טו.
 טרף בפיה: נח ח, יא.
 אהרן .. נצח דאבא: ראה לקו"ש ח"ו ע'
 244.

אם הבני' שמחה: תהלים קיג, ט. וראה
 פרדס שע"כ מערכת שמחה.
 וא"א תרין ריעין: ראה זהר ויקרא ד, א.
 שמחה .. מרוב כל: ראה תבוא כח, כו.
 תניא פכ"ו. שער רוה"ק (אחר כוונת האפר —
 לג, א.) שער המצות (להאריז"ל) בתחלתו (ב,
 א.) ראשית חכמה שער האהבה רפ"י. שליה
 מט, א ועוד. לקו"ת בהעלתך לג, ד. הערה
 בסה"מ תשי"ג ע' 180.

כל הוא צדיק: ראה פרדס שע"כ מערכת
 כל כלה. פע"ח שער (כח) הסוכות פ"ב.
 איהו וחיהו חד: הקדמת ת"ז ג, ב.
 לך ה' הגדולה: דברי הימים א כט, יא.
 שהשער' .. תורה: ראה ספר ערה"כ
 (לבעל סדר הדורות) מערכת שערות.
 ועשית חשן ואפוד: ראה תצוה כח, ד
 ואילך. טז, לא.
 ושתי טבעות זהב: תצוה ל, ד.

עמוד שנב

י"ב לחמ"י בשבת: ראה רע"מ פנחס רמה,
 א. פע"ח שער (יח) פי"ז. תר"א ח"ש טו, ג.
 אוה"ת בשלח תרמ"א.
 שכר מצוה .. ליכא: קדושין לט, ב. אגה"ק
 ג. לקו"ת בהעלתך לד, א.

לא קאים אינש: ע"ז ה, ב (בע"י).
 אור של תולדה: ראה ע"ח שער (מב)
 דרושי (כללות) אבי"ע פרק יג. סידור שם
 קמה, ב. ביאור"ז ויצא יז, א. תר"א הנ"ל יב, ב.
 מה יפו פעמ"יז בנעלים: שה"ש ז, ב.
 ושלף איש נעלו: ראה רות ד, ז.
 מבואר בע"ח: נסמן לע' נ. לבוש.
 וכמו שיש פרסא: ע"ח שער אבי"ע שם.
 שמלכות דאצ"י עתיק לבריאה: ראה ע"ח
 שער (ו) העקודים פ"ב.

עמוד שנ

וידבר שלשת אלפים משל: מלכ"מ א ה, יב.
 סה"מ תקס"ז ע' רנ. שצא. שערי אורה שער
 הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות סל"ז (סו, א).
 אתהלך ע' כג.

הבו לה' בני אלים: תהלים כט, א.
 השתחוו לה': תהלים כט, ב. צו, ט.
 הושיט אצבעו קטנה ושרפם: ראה סנהדרין
 לח, ב. לקו"ת אמור לו, א. דרושים לרי"ה ס,
 א. סה"מ תקס"ה ע' תתע.
 כמ"ש בע"ח: ראה שער (א) עגולים ויושר
 ענף ב.
 בצלמנו כדמותינו: בראשית א, כו.
 כמו אדמה: ראה שליה ג, א. הנסמן בדיה
 אל תצר (קה"ת תשל"ז) ע' 94.
 ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
 מכנה הכתר בשם קרקפתא: ראה הקדמת
 ת"ז (יז, א).
 וכמ"ש בוהר: ראה האזינו רפת, א.

עמוד שנא

מח"ס .. קרומא דאור"א: ראה רמ"ז תרומה
 קסה, א.
 שמנה"י דאימא נעשה מוחין לז"א: ראה
 ע"ח שער (טו) הזווגים פ"א-ב.
 קנה חכמה קנה בינה: משלי ד, ה.
 הנה ענין מוחין לפרכת: תצוה כו, כא. —
 נדפס בשינויים בתר"א תצוה קי, א. סה"מ
 תקס"ז ע' עג. אוה"ת תצוה ע' אתקנו.
 פרסא מפטיק בין אצ"י לבי"ע: נסמן לע'
 שמט. רמו.

אהרן שהוא משבעה רועיי: ראה תיקונים
בו"ח קד, א.

ונתתי עשב: עקב יא, טו.

יערוך את הנרות: אמור כד, ד.

ובהעלות אהרן: תצוה ל, ח.

הנרות .. השמן זית: ר"פ תצוה. אמור כד,
ב.

כשם שהזית: ראה הוריות יג, ב (בע"י).

שמן כתיב: מלכים א, ה.

כתיב למאור: תצוה כז, ב. אמור כד, ב.

הבלא דגרמי: ראה זהר שלח קסט, א. קע,

א. ע"ח שער (ה) טנת"א פ"ה. שער (יח) רפ"ח
ניצוצין פ"א.

ונפשו עליו חאבל: איוב יד, כב.

מרפ"ח .. מד' שמות: ראה ע"ח שער (יח)

רפ"ח ניצוצין פ"ב.

אור נצוצין וכלים: ראה ע"ח שער (ט)

אניך.

לפני מלוך מלך .. וימלך וימת .. וימת

בלע: וישלח לו, לא-לב"ג.

בלע .. מהדעת: ע"ח שער (ח) דרושי

הנקודות פ"ד. מכוא שערים ש"ב ח"ב פ"ח.

ימותו ולא בחכמה: איוב ד, כא. וראה

סידור שחרית מה, ב. ביאורו פנחס קיא, א.

תוי"ח וישלח נד, א. פיה"מ פקכו (פב, א).

אוה"ת משפטים ע' אישו.

החכ' תחי: קהלת ז, יב.

שהשמן הוא החכמה: ראה זהר ויקרא ז, ב

ובמקדש מלך שם. אמור פח ב ובהגהית

הרחיו שם.

מוח החכמה הוא מוח זכרון: ראה לק"ת

הוספות ויקרא נב, ד. שה"ש לג, א. שה"מ

תקס"ד ע' קמב. תקס"ה ע' שפז.

עמוד שג

משה שושבינא דמלכא: נסמן לע' תיו.

ודברי אשר שמתי בפ"ד: ישע"י נט, כא.

מתני' מלכתא: ביצה כח, ב.

נר תמיד: ר"פ תצוה. אמור כד, ב.

ומשה .. חכמה: ראה לקו"ש ח"ו ע' 244.

כבד פה וכבד לשון: שמות ד, י.

ובחכמ' אתברירו: נסמן לע' יח.

ואתה הקרב: תצוה כח, א.

רוצה ה': תהלים קמו, יא.

ואתה תצוה: ר"פ תצוה.

ואתה בחי' חכמה: ראה ג"כ זהר בלק קצג,

ב ובמקדש מלך שם.

חוקת עולם: ראה תצוה כז, כא.

הרהור לאו כד"ד: ברכות כ, ב.

שהאותיו נק' סוסי': ראה ת"ז בהקדמה ח,

א.

סוסי' זכרי' וסוסי' נקבות: ראה ג"כ תוי"א

בשלח סג, ד.

דאבא יסד ברחא: נסמן לע' כא.

מלך מלך: ראה זהר בראשית לד, א.

מ"ע שהזיג נשים פטורות: נסמן לע' קלת.

כפ"י.

בלקורת שהוא בחי' זיו': טעמי המצות —

להאריז'ל — תצוה מצות אפיד וחושן.

והאפוד .. ב' כתפיו: תצוה כח, ט"ב.

ששה משמות: תצוה שם י"ד.

אדם פטדה וברקו: תצוה שם יז. וראה

בדרש תלפיות מערכת א' ע"ה אבנים טובות.

וי"ב אבנים: תצוה שם י"בא.

ינשא אהרן: ראה תצוה שם י"בט.

עמוד שג

דאהרן כה"ג שרטי' זיו"ע: ראה פע"ח

שער הפורים פ"ו (דרוש למהרח"ו). ע"ח

שער (לד) תיקון הנוקבא ספ"ה. שה"מ תקס"ו

ע' עד. דרך חיים שער התשובה לב, ג.

כה"ג נוטל חלק בראש: יומא יד, א.

כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.

וראה אדרא רבא נשא קלב, ב.

לרצון תמיד לפני ה': ראה תצוה כח, לח.

למע' משם ה': ראה לק"ת ראה כז, ג.

החכ' .. ממוצע: ראה ביאורי זהר ויצא

טז, ג.

והחכ' מאין תמצא: איוב כח, יב.

אלף ופלא: ראה אוה"ת תרומה ע' א'שסא.

אתה כהן לעולם: תהלים קי, ד.

אתה אית ה': ראה ג"כ שער היחוד

והאמונה פ"ב.

כי אחא אבינו: ישע"י סג, טז.

מיחה היא נפילה: ראה אדרא רבא נשא קלה, ב. לקויש חיי' ע' 211.

עמוד שנו

הנהנה מסעודת חתן: ברכות ו, ב.
אנוכי תרגלתי לאפרים: ראה הושע יא, ג.
לקויא לההימ (קהית תשליג) סיס.
דרועא ימינא: ראה הקדמת ת"ז יו, א.
אין חקר לתבונתו: ישעי' מ, כח.
עילת העילות: זהר בראשית כב, ב.
שמביא רפואה לעולם: יומא פו, א.
תשוב ה': רעיא מהימנא נשא קכב, א. וראה מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תקפד.
בהבראם בה' בראם: ראה ב"ר פי"ב, ב. מנחות כט, ב.

ואל מקומו שואף זורח: קהלת א, ה.
וירא ישראל שוכן לשבטיו: ראה בלק כד, ב.

ויושט .. בראש השרביט: ראה אסתר ה, ב.
המצות נק' אברין דמלכא: ראה ת"ז תיל (עד, סע"א).

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
ולא נפקד: מטות לא, מט.

עמוד שנה

בסדר הנהגתן: נזיא לעיל ע' שנו. במאמרי אדה"ז — הקצרים ע' סד.

הכהנים .. הקריבו: תויכ ויקרא א, ה.
כל שחכמתו: אבות פי"ג, מ"י.
אחת היא יונתי: נסמן לע' שנו.
כנס"י נק' יונתי: ראה שבת מט, א.

עמוד שנט

בבואם אל אוהל מועד: תשא ל, כ.
מים .. חסדים: ראה זהר שמיני מא, א.
ונועדתי אליך שמה: נסמן לע' שנו.
אברהם שיצא ממנו ישמעאל: נסמן לע' שנו.

נפילה היא מיחה: נסמן לע' שנו.
הנהנה מסעודת חתן: ברכות ו, ב.
ואנכי תרגלתי לאפרים: נסמן לע' שנו.
דרועא ימינא: ראה ת"ז בהקדמה יז, א.

ומרדכי יושב בשער המלך: אסתר ב, יט.
פע"ח שער (יט) הפורים פ"ה.

בהעלתך את הנרות: בהעלותך ח, ב.
הידים .. חו"ג דא"א: ראה רמ"ז לזהר יתרו סז, א.
רישא דמלכא בחו"ג אחתקון: תויא קל, סע"ב.

זרועות דא"א שמלובשי' באו"א: ראה פע"ח שער (כא) חג המצות פי"ז. ע"ח שער (יד) או"א פ"א. שער (סז) הולדת או"א פ"ו. שער (כט) הנסירה פ"ו. משנת חסידים סדר ליל פסח פי"ז מ"ב.

עמוד שנה

וישא אהרן את ידיו: שמיני ט, כב.

עבודת הקודש: נשא ז, ט.
דעת שמחלק לחו"ג: ראה אוה"ת דרושים לסוכות ע' איתשכ.

י"ב שבט"י. ג"א דנוק: ראה ג"כ אוה"ת תצוה ע' א'תרנו. ע' א'תרפב.

ששם עלו שבט"ים: תהלים קכב, ד. וראה סה"מ תקע ע' רב.
הלובן .. גבורה: ראה פרדס שער הגוונים פ"א.

עמוד שנו

כי תשא: תשא ל, יב"ג. — נזיא לקמן ע' שנה. במאמרי אדה"ז הקצרים ע' סד.

בגמ': ראה אבות פ"א, מ"ב.
אמרז"ל: ראה אבות פי"ג, מ"י.
הכהנים .. הקריבו: תורת כהנים ויקרא א, ה.

אחת היא יונתי תמתי: שה"ש ו, ט. אדרא זוטא האזינו רצו, א.

שכנ"י נק' יונתי: ראה שבת מט, א.
בבואם אל אהל מועד: תשא ל, כ.
מים .. חסדים: ראה זהר שמיני מא, א.
אברהם שיצא ממנו ישמעאל: פסחים נו, א.
וראה לקויש חס"ו ע' 192.

ונועדתי אליך שמה: ראה תרומה כה, כב.
תצוה כט, מג.

עמוד שסג

אם רץ לבד שוב למקום: ס"י פ"א, מ"ח.
 שו"ה כמבואר — בבחי' לבד .. התחלקות:
 אוצ"ל: בכחי' אשר בערך התחלקות לבד.
 ומפליא לעשות: ברכת אשר יצר.
 ויפקד מקום דוד: שמואל א כ, כו.

עמוד שסד

בן פורת: ויחי מט, כב. וראה שער
 הפסוקים וישב כט, א. תו"א וישב כט, א.
 כי כל בשמים ובארץ: דברי הימים א כט,
 יא. זהר בראשית לא, סע"א.
 שצריך למנות אנשים: ראה שמואל"א טו,
 ד. שו"ע אדה"ז תאו"ח סקניו, סט"ז.
 כמאמר זוה"ק: ראה זהר לך צג, סע"ב.
 אני ואפסי עו"ד: ישעי' מז, ח. צפני' ב, טו.
 עשר כתרין דמסאבותא: ראה זהר אחרי' ע,
 א.

עמוד שסה

כי תשא: תשא ל, יב"ג. — ראה ג"כ תו"א
 תשא קיא, א. סה"מ תקס"ג ע' קעו.
 בטח בה': תהלים לו, ג.
 משרעה נק' רעיא דמהימנא: נסמן לע'
 תכא.

מאמינים בני מאמינים: שבת צו, א.
 אע"ג דתיהו לא חזי: ראה מגילה ג, א.

עמוד שסו

ישראל עלו במחשבה: נסמן לע' רמג.
 כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
 ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
 בחברי דניאל: מגילה שם.
 אומן את היונק: ראה בהעלתך יא, יב.
 שהאבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו.

עמוד שסז

ותופשי התורה לא ידעוני: ירמ' ב, ת.
 ישראל לא ידע: ישעי' א, ג.
 אם בזאת יתהלל: ירמ' ט, כג.
 שמע ישראל: ואתחנן ו, ד.
 שויתי ה': תהלים טו, ת.

אין חקר לתכונתו: ישעי' מ, כח.
 עילת העילות: זהר בראשית כב, ב.

עמוד שסח

גדולה תשובה: ראה יומא פו, א.
 תשוב ה': נסמן לע' שנו.
 בה' בראם: נסמן לע' שנו.
 ואל מקומו שואף זורח: קהלת א, ה.
 וירא את ישראל: בלק כד, ב.
 ויושט לה המלך: ראה אסתר ה, ב.
 מצות .. אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל (עד,
 סע"א).

אליך ה': תהלים כה, א.
 לא נפקד ממנו איש: ראה מטות לא, מט.

עמוד שסא

(כי תשא) .. נגף .. זה יתנו: תשא ל, יב"ג.
 בדרו"ל: ראה רש"י תשא שם.
 יצב גבולות עמים: האזינו לב, ח.
 ואלה המלכים: ראה וישלח לו, לא. אדרא
 נשא קלה, א.
 קודם שנברא העולם: ראה ב"ר פ"ג, ז. ט,
 ב.

עד דלא הוי מתקלא: זהר תרומה קעו, ב.
 הכלים זה תחת זה: ראה ע"ח שער (י)
 התיקון פ"ה. שער (יא) המלכים פ"א.
 השליך משמים ארץ: איכה ב, א.

עמוד שסב

שם מ"ה החדש: ראה ע"ח שער (י) התיקון
 פ"ג.
 אשר שלט האדם באדם: קהלת ת, ט. ראה
 זהר משפטים צה, ב. פרדס שער (טז) אבי"ע
 פט"ז. אגה"ק סכ"ה (קמ, ב). אוה"ת קהלת ע'
 איקכט.

לא יגורך רע: תהלים ה, ה. וראה ביאוה"ז
 לכ"ק אדמור"ר הצ"צ ע' רנב.
 רגלי' יורדות מות: משלי ה, ה. וראה
 אוה"ת שם.

ישראל אשר עלו במחשבה: נסמן לע' רנב.

יהודה .. הוי": ראה סוטה י, ב ובמהרשיא שם.

ודן .. דין: ראה פסחים ד, א.
ודן .. אדני": הגהות הרח"ז לזהר בלק קצו, א.

גדולה דיעה: ראה ברכות לג, א.
כי א"ל דעות הוי": שמואל א ב, ג.
גדול מקדש: ראה ברכות לג, א.
פעלת הוי": בשלח טו, יז.
ושמרו בני": תשא לא, טו. נדפס בבוניי ע' פה. — גורא לקמן ע' שעה.

עמוד שעב

בא חבקוק: ראה מכות כד, א.
אחת היא יונחי: שה"ש ו, ט.
אחת .. אחד: נסמן לע' שעה.
כי שמש ומגן: תהלים פד, יב.
את השמים .. מלא: ירמ" כג, כד.

עמוד שעג

גם חושך .. ממך: תהלים קלט, יב.
למהוי אחד .. דאחד: ראה זהר תרומה קלה, סעי' א ורע"ב.
מאמינים בני מאמינים: שבת צו, א.

עמוד שעד

רמ"ח פקודין: נסמן לע' רפג.
אין ישראל נגאלין: ראה שבת קלט, א.
אגהיק סיד. ס"ט. אוה"ת ישע"י ע' צו.
ה' אחד ושמו אחד: זכרי' יד, ט.
וראו כל בשר: ישע"י מ, ה.
עין בעין: שלח יד, יד. ישע"י נב, ח.
חסד דרועא ימינא: הקדמת ת"ז יז, א.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו, ח, ג.
והר סיני עשן: יתרו יט, יח.
שה"י עמים משריפות סיד: ראה ישע"י לג, יב.
מי שטרח בע"ש: ע"ז ג, א.

עמוד שעה

חולת אהבה: שה"ש ב, ה. ראה ג"כ סידור שער הרי"ח ריד, א. לקו"ת ברכה צו, ב.

עיני תמיד אל ה': תהלים כה, טו.
גנבא אפוס מחחרתא: נסמן לע' ט.
אכל עשרה י' שכ"נתא שריא: ראה סנהדרין לט, א.

בלקו"א: פי"ח.
דעת ל' הרגשה: ראה תניא פמ"ו.
אם אין בניה: אבות פ"ג, מ"ז.
ומרע"ה .. דעת: ראה תניא פמ"ב. לקו"ש ח"ז ע' 244.

עמוד ששח

ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.
כי נשגב שמו: תהלים קמח, יג.
ושמך קדוש: ברכת שמר"ע.
נקדישך: גוסס קדושה.
ית' שמך בפי כל ח"י: ברכת המזון.
רמ"ח פקודין: נסמן לע' רפג.
שארין מלך בלא עט: נסמן לע' מד.

עמוד שסט

בלקו"א: פי"ח.
על שלשה דברים: אבות פ"א, מ"ב.
תפלה במקום הקרבנות: ראה ברכות כו, א"ב.
בוהר: ראה יומא כא ב. הקדמת הזהר ו, ב.
זח"ב תוספות רעה, א. זהר צו לב, ב. בלק ריא א. רע"מ פנתס רכד, ב. רלה, א. רמא, א ועוד.
כאר"י ישאג: הושע יא, י.
פני אר"י אל הימין: ראה יחזקאל א, י.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו, ח, ג.
מצרף לכסף: משלי כז, כא.

עמוד שעז

וחי"ך קודמים: ב"מ סב, א.
ונפשי כעפר: ברכות יז, א.
ובערת הרע מקרבך: ראה יג, ו.

עמוד שעא

ראה קראתי: ראה תשא לא, ב"ו. — וראה ג"כ לקו"ת נשא כא, ג. אוה"ת בשלח ע' תקסד. במדבר ע' כה.

ואביו שמר את הדבר: וישב לו, יא וברשיי.

עמוד שעה

ובזה הנערה באה אל המלך: אסתר ב, יג.
כל אדם. עושה מצוה: ראה אבות פ"ד,
מ"א.

ש"ה עושה — מ"א: מלאך אחד
אסתר מן התורה מנין: חולין קלט, ב.
ואנוכי הסתר אסתיר: וילך לא, יח.
לא בקשה דבך: אסתר ב, טו.
ש"ה הוא — אל: אוציל הנשים עד.
ששים המה מלכות: שה"ש ו, ת.
ששה משניות: ראה ת"ז תיקונא שתיאנה
(קמד, ב) ושם שתי' סדרי משנה. וראה הערה
הבאה.

ששה .. הלכות: בת"א שמות נא, ב בזהר.
ובלקוית שה"ש לח, ב (שם ס' מסכתות) ע'
ברכות בשירי השירים במקומו [שהש"ר פ"ו ט,
ב]. ובפי קרח גבי ובני קרח לא מתו [במד"ר
פי"ח, כא]. וראה לקוית שם מ, ב. אוה"ת
שמות ע' יב. זהר פנחס רטז, א. הקדמת ת"ז
י, ב.

דפגלשים אלו בריחות: נסמן לע' רכ.
אחת היא יונתי תמתי: שה"ש ו, ט.
משה קבל תורה מסיני: אבות פ"א, מ"א.
אל תקרי הלכות: אוציל [אל תקרי] הליכות
אלא [הלכות] — חבקוק ג, ו. מגלה כח, ב.
אל תקרי עלמות: שה"ש א, ג. זהר אחרי
ע"א, ב. וראה ע"ז לה, ב.
ש"ה אינה — הוא: אולי מיותר
קווצותיו לתלמים: שה"ש ה, י. ערובין כא,
ס"ב.

א"ת יונתי תמתי אלא תאומתי: אדרא זוטא
האינו רצו, א.
למהוי אחד באחד: זהר תרומה קלה, ס"א.
המבזבז אל יבזבו יותר מחומש: כתובות ג,
א.

עמוד שעה

ובכן אבוא אל המלך: אסתר ד, טז.
כדת של תורה: מגילה יב, א.

קרא לשמש ויזרח אור: ברכת יוצר
לשוי"ט (אל אדון).

ואביו שמר את הדבר: וישב לו, יא וברשיי.
הא"ל ישועתינו: ברכת שמ"ע.
והכל ירומווך סלה: ברכת יוצר לשוי"ט.
ושמרו בני ישראל: ראה תשא לא, טז. —
נ"א לעיל ע' ש"ע.

בא חבקוק: ראה מכות כד, א.
אחת .. אחד: ראה ג"כ אגה"ק דרך מצותיך
ק"ג, א ואילך.
הוי' .. ויהי: ראה שער היחוד והאמונה
פ"ו. ש"ע אדה"ז תארוח ס"ה, ס"א. ע"ת שער
(א) עגולים ויושר ענף א.
כי שמש ומגן: תהלים פד, יב.

עמוד שעה

והשמים וכל צבאם: ע"ד נחמ"י ט, ו.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
הכסיל בחושך הולך: ראה קהלת ב, יד.
גם חושך לא יחשיך: תהלים קלט, יב.
כמיש גבי אחר כדלעיל: כ"ה בהכתי".
קל שבקלים .. ק"ה: ראה תניא פ"ח.
אחת היא לאמה: שה"ש ו, ט.
ש"ה לשמה — צ"ד סמו"ט: [אוציל צריך
להיות] סור מרע ועשה טוב.
רוח אייתי ואמשיך: ראה זהר תרומה קסב,
ר"ע"ב. אוה"ת חנוכה רפז, א.
פקודין .. אברין: ראה ת"ז ת"ל (עד,
ס"א).

חסד דרועא ימינא: הקדמת ת"ז יז, א.
וימיני תחבקני: שה"ש ב, ו, ח, ג.
אין ישראל .. בצדקה: נסמן לע' שעד.

עמוד שעה

והר סיני עשן כולו: ראה יתרו יט, יח.
כל העמים ישרפו סיד: ראה ישע"י לג, יב.
והסירותי את לב האבן מקרבכם: ראה
יחזקאל לו, כז. יא, יט.
ששורפין אבן בכבשן: ראה רש"י וירא יט,
כח.

עשה תורתך קבע: אבות פ"א, מ"ט.
וצדיק באמונתו יחי': חבקוק ב, ד.

עמוד שפא

השתיקה שהוא סייג לחכמה: ראה אבות פ"ג, מ"ג.

ראש ולענה: נדרים כט, יז.

המולך מהודו ועד כוש: אסתר א, א.

כמו .. רשב"י: ראה אד"ר נשא קכח, ב. סה"מ תקס"ג ע' רעה. תוי"ח שמות קפו, א (ע' 373).

חכם .. מנביא: ראה ב"ב יב, א. אגה"ק ס"ט.

כשושנה בין החוחי: שה"ש ב, ב.

ששים המה .. יונתי: שה"ש ו, ח"ט.

שנבחרה אסתר לאחשוורוש: אסתר ב, יז.

ראש לשועלי: ראה הנסמך לע' רעו.

אור הלבנה כאור החמה: ישעי' ל, כו.

בחצר גינת ביתן .. ותכלת: אסתר א, ה"ו.

אשר גדלו המלך: ראה אסתר ה, יא, ג, א.

עמוד שפב

מל' בלא תגא: סנהדרין קה, א.

שפחיל פור: ראה אסתר ג, ז.

גורל: ראה אחרי טז, ת. תוי"א מג"א ככג, ד.

סה"מ תקס"ח ע' פח. אוה"ת פנחס ע' א"ס.

מג"א ע' ב"שיו ואילך. ע' ב"שנו. הוספה

למג"א (קה"ת תשל"ד) ע' לט.

אם תגביה כנשר: עובדי"א, ד.

סעודי" שני: אסתר ה, ח. ו, יד. ז, א.

יבוא המלך והמן היום: אסתר ה, ד. מנות

הלוי (בהקדמה בסופה) שם בשם שערי בינה.

פע"ח שער (י"ט) הפורים פ"ו.

עמוד שפג

חייב אינש לבסומי בפורי: ראה מגילה ז,

ב. לקו"ש ח"ז ע' 20 הערה 2.

אלא יאמר ארור המן: ראה סה"מ תקס"ג

ע' רה. ולהעיר מפע"ח הנ"ל.

ארור המן .. ברוך מרדכי: פזמון שושנת

יעקב.

מרדכי יסוד אבא: פע"ח שם פ"ה.

ובזה הנערה .. בשמן המזר: אסתר ב, יג.

יב.

יאר ה' פניו אליך: נשא ו, כה.

מרדכי שהוא גמטרי' רב חסד: ראה ג"כ אוה"ת מג"א ע' ברע"א.

ומרדכי הוא מרי דכ"א: חולין קלט, ב.

דרור ל' מרירות .. דחירותא: ראה ג"כ מאמרי אדה"ז הקצרים ע' רצא. רצג.

נושא עון: ראה מיכה ז, יח. ר"ה יז, רע"ב.

כי אם אשר יאמר: ראה אסתר ב, טו.

הגי לשון הגיון לבי: ראה אוה"ת מג"א ע' ברצ"א.

יודע מערכי לב: ראה משלי טז, א.

ובהגיע תור אסתר: אסתר ב, טו — הנחת

כ"כ אדמיר האמצעי מהנדפס בסה"מ תקס"ג

ע' רו (ד"ה ובזה — ובהגיע הוא מאמר אחד).

ע' רה (והנה מפלתו). ובהוספ' ושינויים

באוה"ת מג"א ע' ברפ.

חונה מלאך ה': תהלים לד, ח. הנסמך

באוה"ת הנ"ל.

וכנו' בגמ': ראה ב"מ פה, ב. ע"ח שער (כח)

העיקורים פ"ד. לקו"ת ראה כז, ד. לעיל ע'

רעו.

בהמגיד כ"ו: ראה סה"מ תקס"ח ע' תקנ.

תקסה.

עמוד שפד

סומך ה' לכל הנופלי: תהלים קמה, יד.

סוכת דוד הנופלת: נסמך לע' נו.

ש"ה שניתנה — כמו"כ: אוצ"ל כמ"ט.

גלו לאדום: נסמך לע' קפו.

אלביש שמים קדרות: ישעי' נ, ג. ראה ג"כ

סידור שער המילה קמה, ג. לקו"ת שה"ש יז,

ב. מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' קמט.

כמאן דשדי: ראה תניא פכ"ב.

והוא אסור בויקום: ראה ירמ' מ, א.

ה' מתיר אסורים: תהלים קמו, ז.

כי יפול לא יוטל: תהלים לו, כד.

אחשוורוש פ"י אחש וראש: ראה תוי"א קית,

א. סה"מ תקס"ח ע' צה. אוה"ת מג"א ע'

ברסד. ע' ברפד. ע' ב"שעה.

החשמל עתים חשות עתים: חגיגה יג,

סע"א. וראה אוה"ת מג"א ע' ברסא.

פוסט על שתי הסעיפים: ע"ד מלכים א יח, כא.

מזה אחד ומזה אחד: בשלח יז, יב. דאחאחדת ברזא דא: זהר תרומה קלה, סע"א.

ומה ראו .. הגיע אליהם: אסתר ט, כו. ואנחנו מה: ראה בשלח טז, זח. וידי משה כבדים: ראה בשלח טז, יב. אהרן .. חסד: ראה תרגום יונתן ברכה לג, ת. תנחומים שמות כח.

חור הוא מלשון חירות: ראה ג"כ מאמרי אדה"ז הקצרים ע' מא. אוה"ת תשא ע' איתתקנא. לקוטי לוי יצחק הערות לזהר ואתחנן ע' תמט. שאין לך בן חורין: ראה אבות פ"ו, ב.

עמוד שפז

חייב אינש לבסומי: נסמן לע' שפג. — נדפס בכונ"י ע' מח. גויא לקמן שפט. המן מן התורה: חולין קלט, ב. בראשית ג, יא.

ב' .. אהבות: בארוכה בספר הערכים חב"ד בערכו. אה' התלוי' בדבר: ראה אבות פ"ה, מט"ז. סה"מ עת"ר ע' כנג.

כסיל לא יבין: ע"ד תהלים צב, ז. בין כך ובין קרואים בנינים: נסמן לע' שצ. חלק אלוה ממעל: איוב לא, ב. וישמחו בך ישראל: ראה סידור רב עמרם גאון נוסח שמרע לשבת.

מי לא ייראך מלך הגוים: ירמ' י, ז. ארו"ל: ראה תדא"ר רפכ"ה. זרע אברהם אוהבי: ישע' מא, ח. אין כל חדש: ראה קהלת א ט. ולפי שכלו יהולל איש: ראה משלי יב, ת.

עמוד שפח

אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו. מי לי בשמים: תהלים עג, כה. מרדכי .. מירא דכ"א: ראה חולין קלט, ב. מרדכי .. מיסוד אבא: נסמן לע' שפג. והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

כאשר הוגה מהמסילה: שמואל ב כ, יג. וראה אוה"ת תהלים ע' תשלו.

לנפש ח"י .. ממלא: בראשית ב, ז. ז' היכלות .. הו' נערות: ראה אסתר ב, ט. זהר פקודי רס, ב.

מיכאל כ"ג מקריב נשמות: ראה חגיגה יב, ב (בע"י). תוד"ה ומיכאל מנחות קי, א. שרע אדה"ז סק"ב, ס"ב. סתרי תורה בזהר לך פ, סע"א. פא, רע"א. פקודי רלא, א. רע"א מהימנא צו לג, א. הנסמן ב"ה אל תצר (קה"ת תשל"ו) ע' 66.

עמוד שפד

ע"כ קרא לימי הפורים: ראה אסתר ט, כו. — נדפס בבונה ירושלים ע' ק. חלק נדפס באוה"ת מג"א ע' ברסח.

לב יודע מרת נפשה: ראה משלי יד, י. עמוק עמוק מי ימצאנו: ראה קהלת ז, כד. ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.

עמוד שפה

כלים מכלים שונים: ע"ד אסתר א, ז. וירא ישראל: בשלח טו, לא. חסד דרועא ימינא: הקדמת ת"ז יז, א. ליהודים היתה אורה: אסתר ת, טו. אור הוא חסד: אור החמה לזהר בראשית מו, א.

ויקרא אלקים לאור יום: בראשית א, ה. וה"י ביום הניח: ישע"י יד, ג. וסוחרת .. עמודי שש .. רצפת בהט: ראה אסתר א, ו.

שש .. שש: אבן עזרא לאסתר שם. הט שמיך וחרד: תהלים קמד, ה.

עמוד שפז

ואתה תשמע השמים: מלכים א ח, לב. לד. לו. לט.

יתפרדו כל פועלי און: תהלים צב, י. וכחמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג. על כל דברי האגרת הזאת: אסתר ט, כו. ואנכי הסתר אסתיר פני: וילך לא, יח. אשר לא תבוא ושתי: אסתר א, יט.

המן מן התורה: נסמן לע' שפז.
שאינ עוד מלבדו: ראה ואתחנן ד, לה.

עמוד שצא

ובהניח ה' אלוקיך: ראה תצא כה, יט.
שויה צריך — אע"פ: אוציל עכ"פ.
לא תשכח: תצא שם.
עמלקים בהדי ערב רב: ראה זהר בראשית

כז, ב.

ופקדתי אשר עשה: ראה שמואל א טו, ב.
עמלק יושב בהר: ראה שלח יג, כט. יד,
כה. מה.

ארץ הצבי: ראה גיטין נו, א.
והוא מקומו של עולם: ב"ר פס"ח, ט.
בארץ הנגב: שלח יג, כט.
נכנס יין יצא סוד: ערובין סה, א.
ויין ישמח לבב אנוש: תהלים קד, טו.
תחת אשר לא עבדת: תבא כח, מז.
חייב אינש לבסומי: נסמן לע' שפג. נ"א
בבונה ירושלים ע' מח.

ואלוהים נסה את אברהם: ראה וירא כב, ב.
נסה .. התנשאו: ראה מכילתא יתרו כ, יז.
הרימו נס: ישעי' סב, י.
ואיתא בגמ': ראה מדרש תהלים א, ד.
לקריש חייג ע' 165.

שכפה עליהם: ראה שבת פח, א.

עמוד שצב

קימו וקבלו: אסתר ט, כז.
נפשי אויחך בלילה: ישעי' כו, ט.
ואתה מחי את כולם: נחמ"י ט, ו.
לא כאברהם שקראו הו': ברש"י ויצא כח,
יז בסוטה. וראה פסחים פח, א. אוה"ת וירא
קב, ב. ע' תשעז.

וכמים הפנים: ראה משלי כו, יט.
קרוב ה' לכל: ראה תהלים קמה, יח.
ואמת זו תורה: ברכות ה, ב.
אמת קנה: משלי כג, כג.
התורה הוא לבושו ית': ראה זהר בהעלתך
קנב, א.

ואורי' וקוביה כולא חד: ראה כתר שם

אה"ע דכל טיבו דעבדיו: ראה תניא ספ"א.
שאינ עוד מלבדו: ראה ואתחנן ד, לה.
והי' בהניח: ס"פ תצא.

עמלק בהדי ערב רב: ראה זהר בראשית
כז, ב.

פקדתי את אשר עשה: שמואל א טו, ב.
עמלק יושב .. בארץ הנגב: שלח יג, כט.
ארץ צבי: ראה גיטין נו, א.

עמוד שפט

נכנס יין יצא סוד: ערובין סה, א.
ויין ישמח לבב אנוש: תהלים קד, טו.
תחת אשר לא עבדת: תבא כח, מז.
דע את אלוקי אביך: דברי הימים א כח, ט.
ויחכם מכל אדם: מלכים א ה, יא.
אין שהוא חכמה: נסמן לע' פ. והחכמה.
ובחכמה אתברירו: באגה"ק סכ"ח כוזה"ק.
וראה הנסמן בסה"מ תקס"ה לע' פד.
חייב אינש לבסומי: נסמן לע' שפג. — נ"א
לעיל שפז.

המן מן התורה: נסמן לע' שפז.
בי מיני אהבה: נסמן לע' שפז.
אהבה .. התלוז' בדבר: נסמן לע' שפז.
שויה שאפי' — עס: אוציל אס.
כטיל לא יבין: ע"ד תהלים צב, ז.

עמוד שצ

חלק אלוק ממעל: איוב לא, ב.
בין כך נקראו בנים: ראה קדושין לו, א.
לקריש חייא ע' 3 הערה 23.

וישמחו בך כל ישראל: נסמן לע' שפז.
מי לא יראך מלך הגויים: ירמ"י ז, ז.
איתא בגמרא: ראה תדא"ר רפכ"ה.
לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה. וראה דר"מ
קלה, סע"א.

מרדכי שנק' מרי דכ"א: ראה חולין קלט, ב.
מרדכי .. מיסוד אבא: נסמן לע' שפג.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
כל טיבו דעבדיו: ראה תניא ספ"א.
כ"ל: ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' מד.

מראי מקומות

תצא

אלקוי אל דמי לך: תהלים פג, ב.
ראש השרביט אשר בידו: ראה אסתר ה, ב.
מקטורת מור: שה"ש ג, ו.
ונקי ענן הקטורת: ראה רשי' כשה"ש שם.
ששה חדשים בשמן המור: אסתר ב, יב.
החכמה כת מיה: נסמן לעי' יט.
הריח אין הגוף נהנה: ברכות מג, ב.
מכל אבקת רוכל: שה"ש ג, ו.

עמוד שצו

נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג. זהר
וירא קג, רע"ב.
הלב מבין: ברכות סא, סע"א.
ותקם ותעמוד: אסתר ת, ד.
ביום ההוא יצאו מים חיים: זכרי' יד, ח.
מסגיאו חלבא כו' לפומי' דאימי: ראה זהר
שלח קע"א, א.
דבינה אלקי' חיים: ראה זהר יתרו סח, ב.
והגהות הרחיו שם. ע"ח שער (כו) הצלם פ"ג.
לקי'ת להאריו'ל ירמי' י, י. סידור האריו'ל
ומשנת חסידים לברכת יוצר.
ולא שייך שמאלא: ראה אדרא רבא נשא
קכט, א.

אשר יושיט שרביט הזהב: ראה אסתר ד,
יא.
ויושט .. הזהב: ראה אסתר ת, ד.

עמוד שצו

שבכלל מאתי' מנה: ע"ד ב"ק עד, א.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
אהפוך אל עמי: צפני' ג, ט.
וירח ה': ראה נח ח, כא.
ים הקדמוני שהוא בינה: פרדס שעה"כ
מערכת ים.
מנוחה לחיי העולמים: ראה סוף תמיד.
לא תוסיף קוט: ראה עמוס ה, ב. וראה זהר
פקודי רלט, ב ואילך.
מפני שיבה חקום: קדושים יט, לב.
עשה לעם .. כטוב בעיניך: ראה אסתר ג,
יא, ח, ח.
בחכמה אתבדירו: נסמן לעי' יח.
פרוטי' דרב יוסף: נדרים לג, סע"ב.

טוב (קה"ת) סרפ"ד. תניא פ"ד. פכ"ג. זהר
בראשית כד, א. בשלח ס, א. ת"ז ת"ז (כא, ב).
התו נקי' אור: משלי ו, כג. תענית ז, ב.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
על ג' דברים: ראה אבות פ"א מ"ב.
לעסוק בתורה לשמה: ראה אבות פ"ו, א.

עמוד שצג

למחתיב כלל: ראה הקדמת ת"ז י, א.
ויצעקו: ראה יהושע כד, ז. תהלים קז, ו.
כח.
צעוק ליבט: איכה ב, יח. הנסמן בשה"מ
תקס"ה לעי' תקפ"ה.
ואין שמחה אלא בין: פסחים קט, א.
יין המשמח: ראה תהלים קד, טו.
וכשנכנס יין יצא סוד: ראה ערובין סה, א.
לכבודי בראתיו: ראה ישעי' מג, ז.
ר"י קרא למנא מכבודותא: ראה שבת קיג,
א.
ליהודים היתה אור: ראה אסתר ת, טו.
כל האומר .. חורה: ראה יבמות קט, ב.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

עמוד שצד

כל המועדים בטלים: ראה מדרש משלי ט,
ב. — וראה תר"א מג"א צד, א.
וכן הלכות: ראה ירושלמי מגילה פ"א,
ה"ה.
ותקרב אסתר: אסתר ה, ב.
בחצר גינת ביתן: אסתר א, ה.
שחורה אני: שה"ש א, ה. וראה ביאווה"ז
בלק ק, א ואילך (ולהצ"צ) שם ע' תצו ואילך.
עי' תקב ואילך.
ותפול לפני רגליו: אסתר ח, ג.
מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו. וראה
לקי'ת במדבר ג, ד ואילך.

עמוד שצה

נהר דינור: ראה זהר ויקהל ריא, ב. הנסמן
בשה"מ תקס"ה לעי' תקס"א.
עמוד: ראה גם לקי'ת בשלח ב, א. הנסמן
בשה"מ תקס"ה שם. (ושם צ"ל בשלח).

רצונינו לראות מלכינו: מכילתא יתרו יט, ט.

אתה הראית לדעת: ואתחנן ד, לה. הרד"ו שנה: נסמן לעי' שג.

והשמחה .. ממתקת הדינים: ראה תויא ח"ש טו, ד. וארא נז, ד. סה"מ תקסיג ע' קט. ששת ימים תעבוד: יתרו כ, ט. תשא לד, כא.

אלה .. קליפה: ראה ע' רכד, ע' תו. ע' תיו. גם אלה תשכחנה: ישעי' מט, טו. ל"ט קללות .. מלאכות: ראה הקדמת ת"ז יב, א. כמארז"ל: שבת ע, א.

עמוד תא

ויקהל משה: ויקהל לא, א-ב. דברים הדברים: שבת ע, א. כל הנק' בשמי: ראה ישעי' מג, ז. אנו אומרים: שמיע' במנחה לשבת. כעמך ישראל: ראה שמואל ב ז, כג. ואנחנו נברך יה: תהלים קטו, יח. ידוך ה' כל מעשיך: תהלים קמה, י. שיתא אלפי שני: ר"ה לא, א. זאת התורה: ע"ד ואתחנן ד, מד. וירד ה' על היס: יתרו יט, כ. הקביה מתאוה .. בתחתונים: ראה תניא פליז ובליקוט פירושים. את השמים .. מלא: ירמי' כג, כד.

עמוד תב

פגר מוכס: ע"ד ישעי' יד, יט. ויהי האדם לנפש חי: בראשית ב, ז. כמבואר בוורה: ראה שם תרומה קלה, סע"א. עקביא בן מהללאל: אבות פ"ג, מ"א. קודם .. ושמו אחד: נסמן לעי' שיג. קודם. מהלך ת"ק שנה: ראה חגיגה יג, א. תוד"ה מסוף חגיגה יב, א.

אתה הוא קודם שנברא: נסמן לעי' שמה. אני ה' לא שניתתי: מלאכי ג, ו. ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו. הוא המדע .. היודע: ראה רמב"ם הלי

והלך לפניך .. יאספך: ישעי' נח, ח. הב הב: משלי ל, טו.

עמוד שצח

ויקהל משה: ויקהל לה, א-ב. משה הוא רביא מהימנא: נסמן לעי' תכא. משה מלגו יעקב מלבר: ראה ת"ז ת"יג כט, א. בצלם אלקים: נח ט, ו. אברהם .. ויצחק .. ויעקב: ראה ג"כ ד"מ קפ, א.

נחלה בלי מצרים: שבת קיח, סע"א. את השמים .. מלא: ירמי' כג, כד. ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו. כל הנק' בשמי: ישעי' מג, ז. וראה לקו"ת אחרי כה, ד. סה"מ תקס"ב ע' ב. שו"ה אבי"א: אחד באחד. בדבר ה' .. אמר ויהי: תהלים לג, ו. ט. שבעשרה מאמרות .. שבמאמר אחד: אבות רפ"ה.

בראשית נמי מאמר: ר"ה לב, א. לקו"ת בהר מא, ד. במדבר יב, ד. נשא כו, ב.

עמוד שצט

שויתי ה' לנגדי: תהלים טז, ח. אחה הוא .. משנברא העולם: נסמן לעי' שמה. ישראל עלו במחשבה: נסמן לעי' רמג. מחוק ברחמיך הרבים: קשעהמ"ט (רבנו של עולם). כרוב רחמיך מחה פשעי: תהלים נא, ג (קשעהמ"ט). ויפח באפיו: בראשית ב, ז. מאן דנפח מתחוכו נפח: נסמן לעי' טז. משה .. דעת .. לכינה: ראה לקו"ש ח"ז ע' 244.

עמוד ת

מה הוא רחום: ראה שבת קלג, ב. רמ"ח פקודין .. אבריו: נסמן לעי' רפג. שבשעת מעמד הר סיני נתרפו: מכילתא יתרו כ, טו.

מראי מקומות

תצג

ביום ההוא יהי' זכר' יד, ט.
א"ל מסתחר: ישעי' מה, טו.
ואנוכי הסתר אסתיר: וילך לא, יח.
כור הברזל: ואתחנן ד, כ. ירמ' יא, ד.
ככסיל בחושך הולך: ע"ד קהלת ב, יד.
שויה הולך — מבימ: מאמינים בני
מאמינים — שבת צו, א.

יסוהית פ"ב, ה"י. שמונה פרקים פ"ח. מורה
נבוכים ח"א פס"ח. תניא פ"ב. פמ"ח. שער
היחוד והאמונה פ"ט בהגהה.
ישראל עלו במחשבה: נסמן לע' רמג.
סוף מעשה במחשבה תחילה: פיוט לכה
דודי.

עמוד תג

שויה שיהי' (בהערה) א"פ: אחדות פשוטה.
בטל רצונך: אבות פ"ב, מ"ד.
אין אדם עובר עבירה: סוטה ג, א.
לדבקה בו: ראה נצבים ל, כ.
לעולם ישנה אדם לתלמידו: פסחים ג, ב.
בראשית בשביל ישראל: נסמן לע' שלו.
ראשית תבואתה: ראה ירמ' ב, ג.
דבר ה' זו הלכה: עמוס ח, יב. שבת קלח,
ב.

עמוד תו

דיכנתו במקום תניס: תהלים מד, כ.
יצה"ר נקי נחש: זהר בראשית לה, ב. רעיא
מהימנא נשא כקד, א.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
טוב תורה עם ד"א: ראה אבות ב, ב.
אלה .. עגל: ראה ע' רכד. ע' ת. ע' תיו.

דאורייתא וקוב"ה כולא חד: נסמן לע'
שצב.
ובדבר ה' שמים נעשו: ראה תהלים לג, ו.
חנון ורחום: תהלים קמה, ח"ט.
חנון ורחום: ראה תשא לד, ו.
ב"ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד. מנחות
כט, ב.
אנת חכים: הקדמת ת"ז יו, ב.

עמוד תז

ויקהל משה: ויקהל פליה. — ראה תו"א
ויקהל פו, ג. סה"מ תקס"ה ע' (שלט) שדמ.
אוהית ויקהל ע' ביתשא.
השלחן והארון: ראה ויקהל שם יב"ג. לו,
א. י.
וארו"ל: ראה רש"י ויקהל לה, ב.
בפרשה תרומה: כה, י ואילך. כו, א ואילך.
ומנורה ושולחן: ראה תרומה כה, כג. לא.
בכי תשא: לא, יג.
כתר ז"א שנעשה מתית דאימא: נסמן לע'
מח.

שמעאל בני ברכני: ברכות ז, א.
בך יברך ישראל: ויחי מח, כ.
אמרו צדיק כי טוב: ישעי' ג, י.
מה"ע ועד העולם: תהלים קו, מח. דברי
הימים א טז, לו.

עמוד תד

מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
כל טיבו דעבדין: ראה תניא ספ"א.
מכה"כ: ישעי' ו, ג.
אין בן דוד בא: ראה סנהדרין צח, א.

עמוד תח

חכים .. דאיהו דין: ראה הקדמת ת"ז יו, ב.
כי ששת ימים: תשא לא, יז.
כי אלף שנים: תהלים צ, ד.
ביום הראשון .. מיכאל: ראה זהר בראשית
מו, א. זהר חדש בראשית א, א.
עשרה מאמרות: אבות פ"ה, מ"א.
ויאמר אלקים תדשא: בראשית א, יא.
הדעת שנמנה במקום הכתר: ראה ע"ח
שער (כג) מוחין דצלם פ"ח.

עמוד תה

מלא הארץ דעה: ישעי' יא, ט.
שעד מתי אתם פוסחים: ע"ד מלכים א יח,
כא.
רוח הבהמה .. למטה: ראה קהלת ג, כא.

כי ידעתיו: וירא יח, יט.

רק אתכם ידעתי: עמוס ג, ב.

עמוד חט

המחדש .. בראשית: ברכת יוצר.

בוהר תרומה: קסח, ב.

כי בו שבת: בראשית ב, ג.

שבת וינפש: תשא לא, יז.

בלא יגיעה ועמל: ראה ביר פיג, ב.

עמוד תי

בפעיח: ראה הקדמה לשער השבת פ"ה.

ינאי המלך: קדושין סו, א.

וירא אלקים: בראשית א, לא.

ויכולו השמים: בראשית כ, א.

בפרעיח: שער (יח) השבת פ"ג.

תריך עמודי אור: נסמן לע' שלח.

אלפיים שנה קדמה תורה: ראה מדרש

תהלים צ, ד. הנסמן בסה"מ ת"ש ע' 83.

התורה היא מוזון: ראה ע"ח שער (מג) ציור

עולמות פיג. תניא פ"ה.

וחורחך בתוך מעי: תהלים מ, ט.

ואתה מחי את כולם: נחמ"י ט, ו.

רמיח פקודיו: נסמן לע' רפג.

הקב"ה מניח תפיליו: ברכות ו, א.

עמוד תיא

ומרדכי יצא: אסתר ח, טו.

חצבה עמודה שבעה: משלי ט, א.

שבעה דברים .. עצי שטים: בתורא [ויקהל

פו, ג] חכלת וארגמן תולעת שני ושש ועזים

ועורות אלים ועורות תחשים כו".

מנורה .. תורה: ראה גיכ ש"ך תרומה כה

לא (צג, רע"ב).

יסוד האש הוא חושך: ראה מורה נבוכים

חלק שני פרק ל. רמב"ן בראשית א, א. סה"מ

תקס"ד ע' לה. תקס"ז ע' קנב.

מאיר עיני חכמים בהלכה: ראה עירובין יג,

ב.

שמע לשון הבנה: ראה רש"י מקץ מב, כג.

וראה לקריש חיזי ע' 112 הערה י"ב.

תפלה סולס: ויצא כה, יב. זח"א רסו, ב.

ח"ג שו, ב. ת"ז תמ"ה פג, א.

שלשה קני המנורה: תרומה כה, לב.

אל מול פני המנורה: בהעלתך ח, ב.

וכפתור תחת שני הקנים: תרומה כה, לה.

עמוד תיב

האומר אין .. אין לו: יבמות קט, ב.

כל הקורא ק"ש: ברכות יד, ב.

אמר הינוקא: ראה זהר בלק קפו, א.

כתיב ששח ימים: ראה ויקהל לה, ב.

ופי' רז"ל: ראה מכילתא יתרו כ, ט וברשי

שם.

וברכך בכל אשר תעשה: ראה ראה טו, יח.

ובספרי.

שכר עבירה עבירה: ראה אבות ד, ב, א.

שלא דברה תורה: ראה תניא פי"ז.

ויצו ה' .. פן ישלח: ראה בראשית ב, טז-יח.

ג, כב.

עמוד תיג

את השמים .. מלא: ירמ"י כג, כד.

אני ראשון: ראה ישעי' מא, ד.

יעקב חבל נחלתו: האוינו לב, ט.

חלק אלוה ממעל: איוב לא, ב.

מים רבים: שה"ש ח, ז.

אה השמים: ע"ד נחמ"י ט, ו.

ותרא האשה: ראה בראשית ג, ו.

לדבקה בו: ראה עקב יא, כב. נצבים ל, כ.

ובחרת בחיים: נצבים שם יט.

בזעת אפיך: בראשית ג, יט.

עמוד תיד

אלפים שנה: נסמן לע' תי.

אורייתא קוביה כולא חד: נסמן לע' שצב.

ואין ראשית לראשיתו: פיוט יגדל.

ואאלפיך חכמה ואאלפיך בינה: ראה איוב

לג, לג. שבת קד, א.

מגיד אחרית דבר מראשיתו: ע"ד ישעי' מו,

י.

סוף מעשה במחשבה חזלה: פיוט לכה

דודי.

מראי מקומות

תצה

משה .. שושבינא דמלכא: רע"מ ויקרא כ,
א. זהר מצורע נג, ב. רע"מ שופטים ערה, ב.
משה בכל אדם: ראה תניא פמ"ב.
אלה פקודי: פקודי לח, כא. — גריא לעיל

ע' תטו.

אם אין יראה: אבות פ"ג, מ"ז.
משל לגזבר: ראה שבת לא, ב.
בס"י: ראה שם פ"ד, מ"ב.
משחרב ביהמ"ק: ברכות ח, א.
שהשמים ושמי השמים: ע"ד מלכים א ח,
כו.

מכה"כ: ישע"י ה, ג.

ולית אחר פנוי מיני: נסמך לע' קמת.
נפשי אויחך בליה: ישע"י כו, ט.

עמוד תיז

ושכנתי בתוכם: תרומה כה, ח.
בשעה שהחכם: ראה תדא"ר רפ"ח.
ולרשע אמר אלוקים: תהלים ג, טז.
ולא יגורם רע: תהלים ה, ה.
וטהור עינים: נסמך לע' שמו.
מפני מה תיח: ראה נדרים פא, א.
שאינן צדיק בארץ: קהלת ז, כ.
ולהתקדש עצמו במותר לו: ראה יבמות כ,
א.

צדיק באמונתו יחי: ראה חבקוק ב, ד.
ואנחנו מה: ראה בשלח טז, ז"ח.
רצוננו לראות מלכינו: מכילתא יתרו יט,
ט.

עמוד תיט

שנתרפו ישראל במיח: מכילתא יתרו כ,
טו.

לא נפקד ממנו איש: ראה מטות לא, מט.
לפקוד את אשתו: יבמות סב, ב.
אלה אלהיך ישראל: תשא לב, ח.
ואת האלף: פקודי לח, כח. — נדפס בספר
מגדל עז (כפר חבי"ד תש"מ) ע' תפד וע"ש
בהערות.

בחי"ז: במ"ע (שם) העיר מתי"ז תכ"א נח, ב.
שפע טל קכט, ב ע"י"ש.

לאהבה את ה' אלוקיך: נצבים ל, כ.
שבת וינפש: תשא לא, יז.

עמוד תטו

אלה פקודי המשכן: פקודי לח, כא — ג"א
לקמן ע' תיז.

מארו"ל: ראה שבת לא, סע"א.
אם אין חכמה: אבות פ"ג, מ"ז.
בס"י: ראה שם פ"ד, מ"ב.
נפשי אויחך בליה: ישע"י כו, ט.
שבנפש עיקר השראתה במוח: ראה תניא
פ"ט.

ועשו לי מקדש: תרומה כה, ח.
ומשחרב ביהמ"ק: ברכות ח, א.
טהור עינים: נסמך לע' שמו.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה. שבת קכ, ב.
כל שיראת חטא: אבות פ"ג, מ"ט.
מפני מה אין תיח: ראה נדרים פא, א.

עמוד תטז

ברוך .. ועד עולם: ראה דברי הימים א כט,
י.
ואע"ג דאיהו לא חזי: ראה מגילה ג, א.
יחפרדו כל פועלי און: תהלים צב, י.
מעט מעט אגרשנו: משפטים כג, ל.
והיו עמים: ראה ישע"י לג, יב.
כהמס דונג: תהלים סח, ג.
הלא כה דברי כאש: ירמ"י כג, כט.
צדיק באמונתו יחי: ראה חבקוק ב, ד.
רצונינו לראות מלכינו: מכילתא יתרו יט,
ט.

אחה הראת לדעת: ואתחנן ד, לה.
בחומר ובלבנים רד"ו שנה: נסמך לע' שג.
ק"ו בן בנו של ק"ו: זבחים ג, ב.

עמוד תיז

אלה .. ענגל: ראה ע' רכד. ע' ת. ע' תו.
גם אלה תשכחנה: ישע"י מט, טו.
לא נפקד: ראה מטות לא, מט.
חייב אדם לפקוד: יבמות סב, ב.
ואנחנו מה: ראה בשלח טז, ז"ח.
עניו מכל אדם: ראה בהעלתך יב, ג.

המתלבשים בעולם הבריאה: ראה בארוכה לקו"ש ח"ו ע' 251 ואילך.
אספקלריא המאירה: יבמות מט, ב.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
שם העמוד: מלכים א ז, כא. הגהות הרח"צ לזהר אמור צ, ב. הקדמת ת"ז יב, ב.

עמוד תכב

זורע צדקות: ברכת יוצר.
שהו"י .. שבראשה: ראה ת"א ויצא כא, ב.
ברוך ה': תהלים קו, מח. דברי הימים א טו, לו. זהר ויצא קנח, ב.
לא גלו ישראל: ראה איכ"ר פ"א, כ.
והייתה ממשש בצהריים: תבוא כת, כט.
כמבואר בגמ': שבת טו, א.

עמוד תכג

ד"א ק . . לדוד: ראה זהר וישלח קסח, א.
לחוני המעגל: תענית כג, א.
וגבה מאד: ישעי' נב, יג. ראה ת"א מקץ לח, א.
והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג. סנהדרין צג, ב. אדרא נשא קל, ב. סידור שער התפילין ט, ד. אתהלך ע' רלד. סה"מ תקס"ב ע' סב.

ביום הניח ה' לך: ישעי' יד, ג.
ואברהם בן עה"ל: לך יב, ד. וראה רש"י ס"פ נח.
דאלפים בכתר: ראה ביאורו ח"ש יב, ג.
ענין ווי העמודים: פקודי לח, כח. — נדפס במגדל עז ע' תפח.
אם יגאלך טוב: רות ג, יג.
טוב בחי' יסוד: ראה מא"א אות ט, ס"ה.
אוהית ישעי' ע' קג.
יסוד . . וי"ו: ראה פרדס שער (כו) האותיות פ"ט.

קע"ב .. אלף החמישי: ראה ע"ז ט, א וברש"י.
ואתה תשופנו עקב: בראשית ג, טו.
שיחא אלפי שני: ר"ה לא, א.
כי אלף שנים: תהלים צ, ד.
בס' לקי"ת: ראה ע"ח שער (לט) לאה ורחל פ"ט. שער מאמרי רז"ל סנהדרין צו, א.
וכמ"ש בזהר: ראה ת"ז סת"ע קלח, ב.
לקי"ת להאריו"ל בראשית ו, ג.
וכמ"ש במדרש: ראה פסחים קיח, א. וראה לקו"ש חט"ז ע' 67.

עמוד תכד

מימנו אש דת למו: ברכה לג, ב.
וגם נצח ישראל: שמואל א טו, כט.
וחקע כף ירך יעקב: וישלח לב, כו.
בפרדס: שער (יז) ירך יעקב.
הוד .. הגבורו: ראה תו"ח צח, ד. ע"ח שער (לה) הירח פ"ה.
ננני .. דוה: איכה א, יג. ראה זהר וירא קטז, סע"ב. שמות יז, א. פקודי רכו, ב.
ואתחנן ער, א. ת"ז תלי"ג עז, א. תס"ט קד, ב.
והודי נהפך: דניאל י, ח.
אני ה' בעתה אחישנה: ישעי' ס, כב.
סנהדרין צח, א.
בפ' צו .. פנחס: ו, ב. כו, יט.

עמוד תכא

וכמ"ש בזהר: ראה שם אחרי נח, א.
בשנת ת"ר: ראה נח ז, יא. זהר וירא קיו, א.
פא"פ .. בחידות: ראה בהעלתך יב, ח.
דלמתכ"כ: ראה הקדמת ת"ז יז, א.
כי לא יראני: תשא לג, ב.
משה .. ר"מ: ראה רע"א מהימנא צו כז, ב.
יל"ש איכה רמז תתקצו.
ומבחר המין האנושי: ראה הקדמת הרמב"ם לפי חלק יסוד הו".
ותחסריו מעט מאלקים: תהלים ח, ו. ר"ה כא, ב.

רשימת הכת"י

א	שבת פ' וירא	רווח אלקים מרחפת ¹
ו		נעשה אדם בצלמינו ²
י		יום הששי (כוונת הקידוש) ³
יא		להבין ענין השבת ⁴
יב		הפלוסופים הקשו ע"פ כי בו שבת ⁵
טו		וייצר ה' אלקים ⁶
כב	ביאור על הנ"ל	והנה להבין בתוס' ביאור ⁷
		ה' בחכמה יסד ארץ ⁷
מד	ליל שבת בראשית	לא טוב היות ⁸
מז		לא טוב היות ⁹
נב		זכה עזר ¹⁰
נה		ויבן ה' אלקים את הצלע ¹¹
נז		זאת אות הברית ¹²
סא		ויהי כל הארץ שפה אחת ¹³

- 1) נעתק מבוך 1146 יח, א. נמצא ג"כ בבוך 741 רמא, א. 1239 יג, ב.
- 2) נעתק מבוך 427 נב, א. נמצא ג"כ בבוך 855 רח, ב (חסר).
- 3) נעתק מבוך 898.
- 4) נעתק מבוך 1116 ע, א. (גוכיכ כ"ק אדמור' הצי').
- 5) נעתק מבוך 253 צה, ב.
- 6) נעתק מבוך 1052 צו, א. נמצא ג"כ בבוך 117 קצו, א (בלי הגהות כ"ק אדמור' הצי' — ובמפתח לשם: נדפס באריכות בתורת חיים). — וראה תוי"א בראשית ג, ד. אוה"ת בראשית (כ"ז) תרנ"א, א. ובארוכה בתורת חיים בראשית יט, ד.
- 7) נעתק מבוך 1052 צח, א. נמצא ג"כ בבוך 117 קצת, א (בלי הגהות כ"ק אדמור' הצי' — והד"ה ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה הנה) ובאריכות נוספת (נדפס בע' לה) אבל ההעתיקה משובשט למאוד* — ראה תוי"א בראשית ד, א. אוה"ת בראשית (כ"ז) תרנ"ב, ב. ובארוכה בתורת חיים בראשית כג, ב.
- 8) נעתק מבוך 1052 קג, א. נמצא ג"כ (בלי הגהות כ"ק אדמור' הצי') בבוך 118 טו, א. 258 פ, ב (ושם בכותרת בראש העמוד היום יום ה' פרשת חיי שרה דשנת תקצ"ז אבל הכותרות בראשי העמודים צ"ע). 975 רנו, ב. — נדפס (בשינויים) בתוי"א בראשית ד, ד. אוה"ת בראשית (כ"ז) תרנ"ג, א. וראה ד"ה שלאח"ז.
- 9) נעתק מבוך 269 עב, א. נמצא ג"כ בבוך 279 רטו, ד (חלק). 330 טז, ב. — וראה ד"ה שלפניו ושי"נ.
- 10) נעתק מבוך 985 שכ, א. נמצא ג"כ בבוך 94 קנב, א. 650 רלו, א. 1007 עג, א. נדפס במאה שערים (אמרי קודש) סמ"ד. מגדל עז ע' תנג (חלק).
- 11) נעתק מבוך 633 א, א. נמצא ג"כ בבוך 239 קסה, א (ובסופו נרשם חסר) — נדפס בתוס' הערות וכו' באוה"ת שה"ש ע' תלה. ע' תמו. ע' תנ. נוי"א בטה"מ תקס"ד ס"ע מט.
- 12) נעתק מבוך 279 קפ, א. מהעתיקה משובשט — אולי לאדה"ז.
- 13) נעתק מבוך 1052 א, א. נמצא ג"כ (בלי הגהות כ"ק אדמור' הצי') בבוך 403 מד, א (תורת אדמור' שי"ן). 624 מג, ב (רק עמוד). 1084 צה, ב. — ראה תוי"א נח י, ב. אוה"ת נח (כ"ז) תרס"ה, א. ובארוכה תוי"א נח סג, ב.

פ	ויאמר גו' לך לך ¹⁴
צג	לא יקרא עוד שמך אברם ¹⁵
צד	כעצם היום הזה ¹⁶
צז	להבין כו' אתה הוא חד ¹⁷ שבת פ' וירא (תקס"ו ¹⁷)
קו	ארדה נא ואראה ¹⁸
קכד	ארדה נא ואראה ¹⁹
קכה	וה' פקד ²⁰
קכט	ויקרא אברהם שם המקום ההוא ²¹
קלא	ויהיו חיי שרה ²² שבת פ' חיי שרה (תקס"ו ²²)
	להבין כו' אריש מ"ש בכולהו ²²
קמ	להבין בתוס' ביאור ²³ ביאור על התורה הנ"ל (תקס"ו ²²)
קנ	להבין מארז"ל בענין שני גויים בבטנך ²⁴
קנב	הנה (להבין) שרש בחי' יעקב ²⁵
קס	הקל קול יעקב ²⁶

-
- 14 נעתק מבוך 1009 לה, ב. נמצא ג"כ בבוך 118 כה, א (מאדמ"ר מהרש"ז נבגי"מ זיע"א — חלק). 552
 לג, ב (חסר). — ראה תרי"א לך י"א. א. אוה"ת לך (כ"ד) תרפה, א. תרפה, ב. (כ"ז) תרעב, א. תרי"ח לך פ, א.
 15 נעתק מבוך 985 שנג, א. נמצא ג"כ בבוך 645 ר"י, ב.
 16 נעתק מבוך 269 שא, ב. נמצא ג"כ בבוך 929 עה, א.
 17 נעתק מבוך 1194 פכ, ב (גוכ"ק כ"ק אדמ"ר האמצעי). והסיום מבוך 1001. נמצא ג"כ בבוך 1001 מ,
 ב. 957 רנו, א. המאמר (ע"פ בוך 1001 — ראה בשה"מ תקס"ה ע' א"כג) הוא משנת תקס"ו. הנחה אחרת
 נדפסה בתרי"א וירא י"ג, ג. סה"מ תקס"ו ע' כט.
 18 נעתק מבוך 1052 קד, א. נמצא ג"כ (בלי הגהות כ"ק אדמ"ר הצי"צ) בבוך 624 כא, ב (חלק). 672
 קלג, ב (חלק). — ראה תרי"א וירא יד, ד. ד"ה שלאח"ז. ובארוכה תורת חיים וירא צו, א.
 19 נעתק מבוך 1116 כג, ב (גוכ"ק כ"ק אדמ"ר הצי"צ). — ראה ד"ה שלפנ"ז.
 20 נעתק מבוך 253 כד, א.
 21 נעתק מבוך 1146 יד, ב. נמצא ג"כ בבוך 900 רב, א (בלי הגהות כ"ק אדמ"ר הצי"צ). 1052 קט, ב.
 1239 יג, ב.
 22 נעתק מבוך 1052 קי, א. נמצא ג"כ בבוך 70 ד, א (עם הגהות אחרות וקיצור נדפס לעיל ע' תכד).
 ובלי הגהות כ"ק אדמ"ר הצי"צ בבוך 957 רסה, א. 1001 מב, א — ובכולם הדי"ה להבין מאמר הזהר פ' חיי
 שרה (דקכ"ג ע"א) אריש מ"ש בכולהו. — המאמר (והביאור) עפ"י בוך 1001 — ראה בשה"מ תקס"ה ע'
 א"כג) הוא משנת תקס"ו. הנחת כ"ק אדמ"ר האמצעי. הנחה אחרת בשה"מ תקס"ו ע' מח. הנחה אחרת
 באוה"ת ח"ש קו, ב. ביאורי הזהר (מכ"ק אדמ"ר הצי"צ) ע'.
 23 נעתק מבוך 1052 קי"ג, א. והסיום הוא בדף יט, א ונרשם בכ"ק כ"ק אדמ"ר מהורש"ב נ"ע ע' לני"ך
 ד' יט ע"א ושם נרשם בגוכ"ק התחלת הדרוש הוא לקמן ד' קי, א. נמצא ג"כ (בלי הגהות כ"ק אדמ"ר הצי"צ)
 בבוך 70 ח, א. 957 רעג, א. 1001 מג, א. — הנחה אחרת בשה"מ תקס"ו ע' נג.
 24 נעתק משני המאורות ד, א. נמצא ג"כ בבוך 1146 לט, א. 1239 כח, א.
 25 נעתק מבוך 1157 רפ, ב. נמצא ג"כ בבוך 449 תסט, א (ושם הדי"ה להבין שרש יעקב). בבוך 1153
 בתחלתו נכרך מפתח (לבוך שאינו ידוע לע"ע) ושם נרשם להבין שרשי הדברים הנ"ל, יעקב אותיות יבקע. —
 ראה סידור שער הסוכות רנו, ד. לקו"ת צו ח, ד.
 26 נעתק מבוך 1030 רלג, א (כ"ק הרי"מ?) בן כ"ק אדה"ו).

רשימת הכת"י

תצט

קסא	ליל פ' תולדות (תקס"ד ²⁷)	ויתן לך ²⁷
קסה		ויחלום והנה סולם ²⁸
קסח		ענין שנא' באמהות שהיו יפ"ת ²⁹
קסט		ענין כי שנואה לאה ³⁰
קסט	(תקס"ה ³¹)	והי' העטופים ללבן ³¹
קעב		לא יעקב יאמר עוד שִׁמְךָ ³²
קפג	שבת פ' וישב יעקב (תקס"ג ³³)	וישב יעקב ³³
קצב		וישב יעקב ³⁴
קצה		להבין ענין כתונת פסים ³⁵
קצט		ויוסף הורד מצרימה ³⁶
רה		ויגש אליו יהודה ³⁷
רו		ויגש אליו יהודה ³⁸
רט		להבין ענין אנכי ארד עמך מצרימה ³⁹
ריד		נפתלי אילה שלוחה ⁴⁰
ריח		בנימין זאב יטרוף ⁴¹
ריט		הנה שם מ"ה ובין ⁴²
רכא		ואלה שמות ⁴³

-
- 27) נעתק מבוך 757 קב, ב. ראה ברשימת המאמרים משנת תקס"ד (בסה"מ תקס"ג ע' תתפ).
 28) נעתק מבוך 1157 א, א.
 29) נעתק מבוך 1116 כה, א (גוכייק כ"ק אדמור' הצ"צ). — נדפס (בהשמטות) באוה"ת ויחי (כ"ה) תתקצה, א. וראה תורת חיים ויצא כו, ג. לב, ג.
 30) נעתק מבוך 1116 כד, ב (גוכייק כ"ק אדמור' הצ"צ). — וראה תורת חיים ויצא כו, ג.
 31) נעתק מבוך 925 פב, ב. — כנראה הנחת כ"ק אדמור' האמצעי מהנדפס בסה"מ תקס"ג ע' מז. וראה שערי תשובה נז, א. אוה"ת מטות ע' אשלא.
 32) נעתק מבוך 969 ט, א. נמצא ג"כ בבוך 80 יד, א. 269 קצד, א (חלק). 392 סח, א (חסר). 749 לה, א.
 33) נעתק מבוך 103 לה, א. נמצא ג"כ בבוך 970 צג, א. 925 קג, א (וכן צ"ל בסה"מ תקס"ג ע' תתסה הערה 20). — הנחת כ"ק אדמור' האמצעי מהנדפס בתור"א וישב כו, ג.
 34) נעתק מבוך 633 יג, א. נמצא ג"כ בבוך 109 קסו, ב. 268 ת, א. 877 פא, א. 954 רכה, ב.
 35) נעתק מבוך 449 תעז.
 36) נעתק מבוך 396 לד, א. נמצא ג"כ בבוך 20 קט, ב. 80 פח, א. 105 נב, ב. 115 קי, ב (חסר). 392 נא, א.
 37) קיח, א. 797 עט, ב (והסיום רג, א). 866 כו, ב. 1157 רפב, א.
 38) נעתק מבוך 633 כב, ב. נמצא ג"כ בבוך 996 כו, ב. נדפס גם בספר פרי הארץ י, ב.
 39) נעתק מבוך 284 סח, א. נמצא ג"כ בבוך 20 ו, א. 449 קלו, א.
 40) נעתק מבוך 1213 ע' צ.
 41) נעתק מבוך 253 צט, א.
 42) נעתק מבוך 1116 יט, א (גוכייק כ"ק אדמור' הצ"צ).
 43) נעתק מבוך 1116 פ, א (גוכייק כ"ק אדמור' הצ"צ). — נדפס בשניוניים בתור"א ר"פ שמות.
 44) נעתק מבוך 1174 פט, א. נמצא ג"כ בבוך 996 קעב, ב. — נדפס בכונה ירושלים לח, ב. קטע נדפס באוה"ת שמות ע' קג (ושם בדרוש ישן — וראה בהערה שם ע' קטו). נזכר בדי"ה להבין שורש ענין יחזיע בבוך 1009 כ, ב (כדי"ה ואלה שמות שלא נדפס בתור"א).

רכז		ארץ זבת חלב ודבש ⁴⁴
רכו	פ' וארא (תקס"ה ⁴⁵)	וידבר וגו' וארא ⁴⁵
רלב		להבין שרשי הדברים הנ"ל ⁴⁶
רלז		וידבר וגו' וארא ⁴⁷
רלח	בשבת מברכים שבט תקנ"ד	וארא אל אברהם ⁴⁸
רמד		בא אל פרעה ⁴⁹
רמז		להבין ענין ערב רב ⁵⁰
		ועיקר הענין דהנה איתא
רמח	שבת חזון	בר"מ דזרעא דאברהם ⁵¹
רנב		ענין מצות פדיון הבן ⁵²
רנד		ענין קרי"ס ⁵³
רסו		להבין ענין קרי"ס ⁵⁴
ערא		ולהיות ההמשכה ⁵⁵
ערב		ענין קרי"ס בזהר ⁵⁶
רפב	(תקס"ה ⁵⁷)	אז ישיר משה ⁵⁷

- (44) געתק מבוך 1146 מ, א. נמצא ג"כ בבוך 1239 כט, א. — נדפס בשני המאורות ה, א.
 (45) געתק מבוך 359 יט, א. — כנראה הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי מהנדפס בתו"א וארא נו, א [תקס"ה — ראה סה"מ תקס"ה ע' אקיא]. וראה בארוכה בתורת חיים וארא פז, א.
 (46) געתק מבוך 359 כ, א.
 (47) געתק מבוך 757 פו, א. נמצא ג"כ בבוך 373 תקכד, ב.
 (48) געתק מבוך 633 כט, א. נמצא ג"כ בבוך 1064 קכא, א (עם הגהות כ"ק אדמו"ר הצי"צ — ומשם געתק). — נדפס בתורה אור לעמבערג (שנת תור"ה) וחלק בתוס' הערות וכו' באוה"ת וארא ע' קיט (באוה"ת שם בע' קכו עכ"מ. ועד שם נמצא בבוך 1064) וקטע באוה"ת פנחס ע' א"סא. וראה תורת שלום ע' 86. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תריב הערה 20.
 (49) געתק מבוך 326 יז, א. הקיצורים נדפסו בסה"מ תקס"ב ע' רצב. — הסוף נדפס באוה"ת שופטים ע' תחסד. (ושם וויל דו"ח).
 (50) געתק מבוך 1157 רלב, ב. נמצא ג"כ בבוך 94 רצג, ב. — וראה בארוכה שערי תשובה ח"ב שער החשובה פי"ד (י, ב).
 (51) געתק מבוך 1157 רלב, ב. — וראה בארוכה שערי תשובה ח"ב שער החשובה פט"ז ואילך (יא, ג).
 (52) געתק מבוך 207 נד, א (ושם מאדמו"ר הזקן מהרש"ז נבג"מ). נמצא ג"כ בבוך 184 חכט, א. 448 תעה, ב. 665 קפח, א. 794 מה, ב. 898 (ושם בראש העמוד הנחת ר"ה פה"ב). וראה דרך מצותיך ע' 1V (וכנראה שם הכוונה למאמר אחר). — וראה סה"מ תקס"ז ע' צח.
 (53) געתק מבוך 107 קנב, א. — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. נ"א לקמן ע' רסו. וראה שער האמונה פני"ב (ע' 164) ואילך. לקו"ת צו טו, ב.
 (54) געתק מבוך 1116 נג, א (גוכ"ק כ"ק אדמו"ר הצי"צ). — נ"א נדפס לעיל ע' רנד ושי"נ.
 (55) געתק מבוך 1116 נב, א. — ע"כ חסר מהמאמר.
 (56) געתק מבוך 80 ד, ב. נמצא ג"כ בבוך 330 ז, ב. 392 סג, א. 404 קמו, ב (חסר). 499 רלו, ב. 1002 קיז, ב.
 (57) געתק מבוך 873 מה, א. נמצא ג"כ בבוך 207 סז, א. 925 קסג, א. — (כנראה) הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי מהנדפס בסה"מ תקס"ה ע' רלו (וש"ג). וראה שער האמונה פמ"ב (ע' 136) ואילך.

רשימת הכת"י

תקא

		להבין שרש הדברים ⁵⁸
רפז	ביאור על התורה ראו כי ה' גו' (תקס"ה ⁵⁸)	
רצב		להבין מהו מי כמוכה ⁵⁹
רצה		מקדש ה' כונני ⁶⁰
רצה	מוש"ק פ' בשלח	להבין למה נסמכה השבת לפ' המז' ⁶¹
רצו		למה נסמכה פ' המז' עם מצות שבת ⁶²
ש	מוש"ק פ' יתרו	ענין יתרו ⁶³
שא		וישמע יתרו כהן מדין ⁶⁴
שג		וישמע יתרו כו' ⁶⁵
שה		וישמע יתרו ⁶⁶
שז		והר סיני ⁶⁷
שיא		משה ידבר ⁶⁸
שיג		וידבר אלהים את כל הדברים האלה ⁶⁹
שטו		אנכי הו' אלקיך ⁷⁰
שיז		אנכי ה' אלוקיך ⁷¹
שיח	(תקנ"ד ⁷²)	אנוכי הו' אלקיך ⁷²
		ענין מתן תורה אני הו' אלקיכם ⁷²

- 58) נעתק מבוך 1157 קעו, ב. מדיה ושרש ענין (ע' רצ) נדפס בלקו"ת בשלח ב, סעיג (ט"ו). נמצא ג"כ בלי הגהות כ"ק אדמור"ר הציצ בבוך 873 סו, א (ושם ביאור על התורה או ישיר). — (כנראה) הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי מהנדפס בסה"מ תקס"ה ע' רמא. וראה שער האמונה פמ"ח (ע' 153) ואילך.
- 59) נעתק מבוך 996 קצא, א. — חלק נדפס במאמרי אדה"ו הקצרים ע' א.
- 60) נעתק מבוך 253 לז, א. (הב'). וראה לקו"ת שה"ש ו, ג.
- 61) נעתק מבוך 1092 נג, א. — נוי"א לקמן ע' רצו. נדפס בשינויים באוה"ת בשלח ע' תרלח ואילך.
- 62) נעתק מבוך 925 קצ, ב. — נוי"א לעיל ע' רצה.
- 63) נעתק מבוך 1116 לג, א (גוכ"ק כ"ק אדמור"ר הציצ).
- 64) נעתק מבוך 1064. נמצא ג"כ בבוך 501. — נוי"א לקמן ע' שג. שה.
- 65) נעתק מבונה ירושלים כפו, א. — נוי"א לעיל ע' שא. לקמן ע' שה.
- 66) נעתק מבוך 109 קסה, א. — נוי"א לעיל ע' שא. שג.
- 67) נעתק מבוך 448 ש"ב, א. — נדפס (חלק בשינויים) אוה"ת יתרו ע' תתכה בהוספות הגהות וכו'.
- 68) נעתק מבוך 80. נמצא ג"כ בבוך 392 מ, א. 1213 סה, ב.
- 69) נעתק מבוך 633 מו, ב. נמצא ג"כ בבוך 996 קמא, א.
- 70) נעתק מבוך 877 נג, ב. — נוי"א לקמן ע' ש"ו. ע' שיח.
- 71) נעתק מבוך 1240 מו, א. — נוי"א לעיל ע' שטו. לקמן ע' שיח.
- 72) נעתק מבוך 633 מח, א. נמצא ג"כ בבוך 115 פא, ב (רק התחלה). 147 רמג, ב. 170 שה, א. 300 קי, א (חסר התחלה). 337 עו, א (נוי"א ושם ההתחלה ענין מתן תורה אני הו' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים). 403 קח, א (חלק). 415 ה, א. 954 קמג, ב. 996 קעא, א. 1034 ל, א. 1157 כ, א. 1174 פג, ב. בכמה מהביכלאך (170. 300. 415. 954. 1034. 1174) בא (בהמשך) המאמר וישב משה נדפס במאמרי אדה"ו הקצרים ע' גא ולפי מ"ש שם הוא משבועות ש' תקנ"ד. — וראה ד"ה וידבר אלקי כו' אנכי שבת פ' יתרו דשנת תרל"ד (1087 קכד, א).

שכב	זכור ושמור ⁷³
שכו	שמור וזכור ⁷⁴
שלב	וכל העם רואים ⁷⁵
שלו	וכל העם רואים ⁷⁶
שלוז	ומשה ניגש ⁷⁷
שמב	ועבדתם הוי' אלקיכם ⁷⁸
שמה	וזאת התרומה ⁷⁹
שמז	ענין מנורה הנה כ' מקשה תעשה את המנורה ⁸⁰
שמט	ויבדל את הפרוכת ⁸¹
שנא	הנה ענין מחוץ לפרכת ⁸²
שנג	ענין חושן ואפוד ⁸³
שנו	כי תשא ⁸⁴
שנח	בסדר הנהגתן ⁸⁵ (חקנ"ו ⁸⁵)
שסא	(כי תשא) .. בניי לפקודיהם ⁸⁶
שסה	כי תשא ⁸⁷
שעא	ראה קראתי ⁸⁸
שעא	ושמרו בני ישראל ⁸⁹

(73) נעתק מבוך 1157 שכא, א. נמצא ג"כ בבוך 1099 סא, א.

(74) נעתק מבוך 1157 שכב, א.

(75) נעתק מבוך 1157 רמד, א. נמצא ג"כ בבוך 109 מו, ב.

(76) נעתק מבוך 525 רח, א.

(77) נעתק מבוך 633 נג, א. נדפס (בהשמטות) (בקונט' בפ"ע ו) בהוס' הגהות וכו' באוה"ת יתרו ע' א"ח.

(78) נעתק מבוך 1161 כה, א (גוכי"ק כ"ק אדמו"ר האמצעי). נמצא ג"כ בבוך 606 ע, ב. 900. 931 יט, ב.

1148 לח, ב. 1154 נו, א. 1157 קצד, א.

(79) נעתק מבוך 996 ז, ב. נמצא ג"כ בבוך 174 רה, ב.

(80) נעתק מבוך 273 רמד, א.

(81) נעתק מבוך 1213 כו, א. — וראה סידור שער המילה קמו, א. תו"א לך יב, ג.

(82) נעתק מבוך 1116 עז, כ (גוכי"ק כ"ק אדמו"ר הצי"צ). — נדפס בשינויים בתו"א תצוה קי, א. סה"מ

תקס"ז ע' עג. אוה"ת תצוה ע' איתקנו.

(83) נעתק מבוך 177 קנה, א. נמצא ג"כ בבוך 38 קה, ב. 306 קלו, א.

(84) נעתק מבוך 1240 נו, א. — נוי"א לקמן ע' שנח. במאמרי אדה"ז הקצרים ע' סד.

(85) נעתק מבוך 265 לג, ב. — נוי"א לעיל ע' שנו וש"נ. נמצא בין מאמרי תקניז.

(86) נעתק מבוך 391 א, א.

(87) נעתק מבוך 805 תקפא, א. נמצא ג"כ בבוך 1054 קפג, א. — ראה ג"כ תו"א תשא קיא, א. סה"מ

תקס"ג ע' קעו.

(88) נעתק מבוך 694 קה, ב. — וראה ג"כ לקו"ת נשא כא, ג. אוה"ת בשלח ע' תקסד. במדבר ע' כה.

(89) נעתק מבוך 268 (לח, ב. הג'). נמצא ג"כ בבוך 337 סה, ב. 403 פה, א (בשינוי). 941 ח, א. נדפס

בבונה ירושלים ע' פה. — נוי"א לקמן ע' שעה.

רשימת הכת"י

שעה	(לסעודה ג' צאסניק תקנ"ז ⁹⁰)	ושמרו בני ישראל ⁹⁰
שעה		ובזה הנערה באה ⁹¹
שעט	(תקס"ג ⁹²)	ובהגיע תור אסתר ⁹²
שפד		ע"כ קרא לימי הפורים ⁹³
שפו		חייב אינש לבסומי ⁹⁴
שפט		חייב אינש לבסומי ⁹⁵
שצא		חייב אינש לבסומי ⁹⁶
שצד		כל המועדים בטלים ⁹⁷
שצח	תורה שאמר בשבת מברכין ניטן	ויקהל משה ⁹⁸
תא		ויקהל משה ⁹⁹
תז		ויקהל משה ¹⁰⁰
תיב		כתיב ששת ימים תעשה מלאכה ¹⁰¹
תטו		אלה פקודי ¹⁰²
תיז		אלה פקודי ¹⁰³

-
- 90 נעתק מבוך 943 לו, א. נמצא ג"כ בבוך 265 כט, ב (לסעודה ג' צאסניק — בין מאמרי תקנ"ז). בבוך 400 יט, א (הנחה אחרת): 1064 צ, ב (הנחה אחרת). — נו"א לעיל ע' שעא.
- 91 נעתק מבוך 941 כט, א.
- 92 נעתק מבוך 284 עו, ב. נמצא ג"כ בבוך 623 פא, א. 952 כו, ב. — הנחת כ"ק אדמירר האמצעי מהנדס בסה"מ תקס"ג ע' רו (ושם ד"ה ובוזה וד"ה ובהגיע הוא מאמר אחד ונעתק מבוך 1030 וכן צ"ל בסה"מ תקס"ג ע' תתטט הערה 56-55). ע' רה (ד"ה והנה מפתחו). ובהוספי ושינויים באוה"ת מגיא ע' ב"רפ.
- 93 נעתק מבוך 391 מט, א. נמצא ג"כ בבוך 115 צב, ב (חסר). 361 קכח, ב. 996 קנד, א. נדפס בבונה ירושלים ע' ק. — חלק נדפס באוה"ת מגיא ע' ב"רסח.
- 94 נעתק מבונה ירושלים ע' מה. נמצא ג"כ בבוך 400 פו, ב (חסר). 501. 929 קמו, א. 951 קי, א. 954 פד, א. 996 עח, ב. — נו"א לקמן ע' שפט.
- 95 נעתק מבוך 35 כז, א. — נו"א לעיל ע' שפו.
- 96 נעתק מבוך 592 נח, ב. נמצא ג"כ בבוך 929 קמט, ב (בשינויים). 996 פו, א (ושם התחלה איחא בגמ' חייב אדם לבסומי — בשינויים). בונה ירושלים ע' מד (הנחה אחרת).
- 97 נעתק מבוך 1161 יז, א (גוכ"ק כ"ק אדמירר האמצעי). נמצא ג"כ בבוך 606 סח, א. 931 י, א. 1148 לב, א. 1154 נד, א (חלק). — וראה תו"א מגיא צד, א.
- 98 נעתק מבוך 1157 כא, א. נמצא ג"כ בבוך 147 ה, א. 269 דש, ב (הנחה אחרת). 349 עט, א. 501. 757 פא, ב (חלק — ובסופו אנה"ת מהדויק). 929 קב, א (הנחה אחרת וחסר). 941 ה, א.
- 99 נעתק מבוך 633 פא, א. נמצא ג"כ בבוך 35 נ, א. 337 פד, ב. 400 פז, ב. 996 סב, א. 983 צד, ב (חלק).
- 1064 קכד, ב (חלק). 1101 תלה, א. 1174 צ, א.
- 100 נעתק מבוך 1157 כב, א. נמצא ג"כ בבוך 207 קא, ב. — ראה תו"א ויקהל פו, ג. סה"מ תקס"ה ע' (שלט). שדמ. אוה"ת ויקהל ע' ב"תשצא.
- 101 נעתק מבוך 1174 קי, ב. נמצא ג"כ (הנחה אחרת) בבוך 411 פג, ב.
- 102 נעתק מבוך 349 כג, ב. נמצא ג"כ בבוך 170 רצח, ג (חסר). 268 מז, ב (הג'). 1064 קכה, א (חסר). — נו"א לקמן ע' תיז.
- 103 נעתק מבוך 633 פד, א. נמצא ג"כ בבוך 757 פב, א. 941 ב, ג. — נו"א לעיל ע' תטו.

ת"ט	ואת האלה ¹⁰⁴
תכג	ענין ווי העמודים ¹⁰⁵
תכד	הגהות לדיה (ויהיו ח"ש) להבין כו' אמר ר"ש מ"ש בכולהו ¹⁰⁶

- 104) נעתק מבוך 623 צט, א. ושם הוספה א) ומכוון. ב) בפי' תבוא. נמצא ג"כ: (רק המאמר) בבוך 290 נו, א (מאדמו"ר רמו על הקוץ (!) שיהי' ב"ב מפסוק פ' פקודי — חסר בסופו). 326 תיג, ב (ובסופו מאדמו"ר הזקן ני"ע ז"ע). 379 צא, א (עד קטע המתחיל והנה קע"ב). 413 לח, א (12 שורות). 416 רעז, א (חסר בסופו). 500 קכד, ב (מאדמו"ר הזקן — חסר בסופו). 551 קמז, ב (ע"כ מאדמו"ר ני"ע). 694 ב, ב. 746 שי, א. 992 רמח, א (ובסופו ע"כ מאדמו"ר ני"ע ז"ע).
- (המאמר והוספה א) ומכוון ב) בפי' תבוא) בבוך 40 קעד, ב. (ובסוף המאמר קודם ההוספה ע"כ מצאתי מא"א אדמו"ר ז"ל ז"ע. 184 תי, ב. (ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר ז"ל ני"ע). 255 שעה, ב. 392 קא, ב. 395 רלט, ב (ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר ז"ל). 448 שלו, א (על קץ הימין מאדמו"ר הזקן נבג"מ — ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר ז"ל נבג"מ). 452 פז, א (מאדמו"ר האמצעי ני"ע — ובסוף המאמר ע"כ מאמר אדמו"ר ז"ל ני"ע). 459 כג, א (ובסופו עוד קטע (נדפס בע' תכג) לא נדע למי. 567 פא, א (ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר ני"ע). 570 פ, א. 592 מז, ב. (פ' פקודי תורה מאדמו"ר הזקן נבג"מ). 603 צא, א (תורה מאדמו"ר סכא נבג"מ מענין משיח בשנת תרי"ג לפ"ק — ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר ני"ע). 606 לח, א (בס"ד על קץ הימין מאדמו"ר הזקן ני"ע — ובסוף המאמר ע"כ מא"א מו"ר ז"ל ני"ע). 626 רמג, ב (תורת אדמו"ר כבוד מו"ה שניאור זלמן נבג"מ — ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר). 633 פה, ב. 750 קיא, א (בסוף המאמר (קודם ההוספה) ע"כ מאמר אדמו"ר מ' שניאור זלמן ני"ע וגם זה מאדמו"ר הנ"ל ני"ע). 753 יח, א. 964 עו, ב. 982 ס, ב (תורת אדמו"ר דובער זללה"ה — חסר באמצע). 999 קה, ב. 1157 שלט, א. 1218 קכד, א (אדמו"ר דובער ני"ע ז"ע). 1247 פ, ב (ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר ני"ע).
- (המאמר והוספה א ומכוון והוספה מכ"ק אדמו"ר הצי"צ) 985 רפו, ב (ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר ז"ל ני"ע) 1007 קצב, א. 1234 רו, א (ובסוף המאמר ע"כ מאדמו"ר הזקן ני"ע).
- בבוך 94 רנג, ב המאמר והוספה א ומכוון — ע"כ הוא מאדמו"ר הזקן ני"ע ואח"כ הוספה מכ"ק אדמו"ר הצי"צ ואח"כ הוספה ב בפי' תבוא. — נדפס במגדל עז ע' תפד. במפתח בבוך 1144 נזכר ד"ה ואת האלה ושבע מאות.
- 105) נעתק מבוך 38 קה, ב (ובסופו ממכ"ק). נמצא ג"כ בבוך 94 רנג, ב. 200 לב, ב. 551 קמט, א. 746 שי, ב. 791 נד, א. 1306 שצט, ב. — נדפס במגדל עז ע' תפח.
- 106) נעתק מבוך 70 ד, א.

הוספות

- (א) מאמרים
- (ב) מראי מקומות
- (ג) רשימת הכת"י
- (ד) פאקסימיליות

ויאמר האדם זאת הפעם וגו' עצם מעצמי, פי' התורה נק' זאת הפעם שהיא מצומצמת אך אפ"כ היא עצם מעצמי ובשר מבשרי, פי' הצמצומים ממנו ית' כי אין דבר חוץ ממנו כי ההתהוות הכלי מחמת צמצום האור דהיינו מחמת הסתר האור נתגלה הכלי כידוע. והנה כמו שהנשמה ממלאה את הגוף כך כבי' הקב"ה ממלא את כל העולמות, פי' כמו שהנשמה מחי' את הגוף כך הקב"ה מחי' את כל העולמות, ואין דומה המשל לנמשל, שהנשמה אינו מהווה רק מחי' את הגוף ואינו מהווה והגוף דבר בפ"ע ובהסתלק הנשמה מהגוף הגוף קיים רק שאין בו חיות, אבל הקב"ה מהווה ומחי' כל העולמות מאין ליש ואם הי' ח"ו הסתלקות חיותו מהם הי' כלא הי'.

ונתחיל מלמטה, השמים הוא עגול ועגולה הוא בחי' השתחווהא שהוא מורה על בחי' ביטול כמ"ש וצבא השמים לך משתחויים שהוא בחי' ביטול. והנה השמים בעצמם דהיינו החומר הוא גשמי ובו לא שייך בחי' ביטול, רק בחי' הרוחני שיש בו שהוא נק' צורה בו שייך ביטול שיש בו דעת, ומפני שיש בו ביטול לכן נק' החומר דהיינו גוף השמים עגולות דהיינו השתחווהא בשם ביטול שהחומר מעין הצורה. וכן במלאכים עליונים כמו מיכאל שהוא אהבה גם בחיצוניות שלו דהיינו החומר ניכר שם בחי' אהבה אבל אין ערך אותה אהבה כלל, וכן כאן השמים אין ערך כלל בחי' ביטול שיש בחומר לבחי' ביטול שיש בהצורה, כי ברוחניות לא שייך כלל בחי' עגול. והנה הבחי' שיש בהחומר מעין הצורה דהיינו מחמת שיש ביטול בצורה לכן ניכר גם בהחומר בחי' ביטול ומחמת שאנו רואים בחי' ביטול שיש בהחומר לכן נראית בחי' ביטול בהמחי', רק המחי' שמתלבש בגוף השמים והוא בחי' התגלות מאין ליש, שיש ב' בחי' מהוה מאין ליש ומתגלה מאין ליש, למשל אדם בעל שכל גדול אשר רוצה להסביר שכלו לאדם קטן ממנו בשכלו בודאי צריך לצמצם שכלו והשכל המצומצם הוא מתלבש בהשכל של אדם קטן אבל השכל בעצמו אינו מתלבש בו ואינו מתלבש בו רק שכלו המצומצם, הנמשך מהשכל הגדול, ה"ג עד"מ אינו מתלבש בעולמות רק מה שנמשך מבחי' מהווה והוא בחי' התגלות ובו יש בהחומר מעין הצורה, אבל בבחי' מהווה אין בהגשם שום בחי' ממנו, ובחי' התגלות ומהווה הם צמצומים כללי ופרטי שהם אלקות ואדני' דהיינו שאלקות שהוא צמצום כללי אינו יכול עדיין להתלבש בעולמות רק צמצום פרטי י"ס אדני' יכול להתלבש אח"כ בעולמות, וזהו הנזכר בתניא שבחי' אדני' יש בו בחי' זמן אבל אינו זמן ממש רק בחי' מעין החומר שבצורה, אבל במהווה שהוא אלקיים אין בו אפי' בחי' זמן.

והנה כל הנשמות יש ביחוד שהיא כני' נק' קומה שלימה ויש בה ע"ס ובכל נשמה בפרט יש ג"כ ע"ס, והנה ידוע שכל העולמות הם

חיצוניות העולמות וישראל הם פנימיות העולמות, למשל אדם רוצה להשתכר מעות אזי הולך לשוק ועושה הנה העיקר הרצון שלו להשתכר מעות רק שא"א לו להשתכר בע"א ולכן הוא רוצה לילך לשוק, הנה הרצון שהוא רוצה להשתכר הוא פנימיות רצונו אבל מה שהולך לשוק הוא חיצוניות רצונו שאלו ה' אפשר להיות המעות בלא זה לא ה' רוצה לזה כל כך עד"מ ישראל הם עיקר הרצון שלו וכל העולמות הן רק בשביל ישראל והיינו בשביל שצריך להיות ישראל כידוע וישראל הם עיקר הרצון, ולכן יש בכל או"א מישראל אהבה מסותרת מפני שישראל עלו במחשבה כמ"ש ישראל עלו במחשבה ויש להם חיות ממקום גבוה ולכן כאו"א מישראל אינו רוצה להפרד מאחדותו ית' ויכול למסור נפשו בשביל ה' בלי טעם ודעת כלל, הנה בזה יתכן ב' אהבות הנזכר במ"א, אהבת נפשי אוויתך וכברא דאשתדל וכו' ואהבת אשה אל איש. הנה ידוע אהבה שאוהב בן את אביו אינו בחמימות רק כמו טבע, דהיינו כמו רגל שעושה רצון השכל בלי השכל ודעת וכלי ציווי כלל רק מיד שכשעלה ברצונו אזי הרגל הולך, וכמו כן ברא כרעא דאבוה כו' ואין זה בחמימות, אבל כשהבן אינו אצל אביו אזי הטבע להתעורר אהב' הבן על האב בחמימות מפני שכך בטבע שרוצה להיות עם אביו ביחד ולא ליפרד ממנו וכשאינו ביחד נתעורר האהבה בחמימות. כ"כ כשמתבונן ישראל עלו במחשבה והוא אביו ממש כו' ועכשיו הוא בצמצומים רחוק ממנו והכל בטל אצלו כו' השמים לך משתחווים, אזי נתעורר אצלו אותה אהבה הטבעית שהי' אצלו שלא ליפרד ממנה כו', רק שמקודם היתה בלא חמימות ועכשיו שמתבונן כנ"ל נתעורר אצלו בחמימות, ויכול לבא לבחי' אהבה רבה ולא יהי' ע"ז האופן, דהיינו כשמתבונן שהוא רחוק לכן רוצה ליבטל כדי שיהא קרוב, זהו בחי' לגרמי' דהיינו מחמת שהוא רחוק ועכשיו יהי' קרוב, אך אינו כן צריך להיות רק צריך להיות כ"כ שאוהב את אביו ורוצה לראות את אביו אין הרצון שלו מפני שהוא רחוק ממנו וכשיהי' קרוב אצלו יהי' לנחת, אינו כן אלא שהחפץ שלו להיות עם אביו ולא מחמת התרחקות, שלכך כאן כשמתבונן כנ"ל ורוצה להכליל אליו יהי' הרצון שלו מזה מחמת שרוצה להיות עם אביו ולא מפני התרחקות שלו. והנה אהבה הנ"ל אצל הבן אין זה בחי' תענוג מחמת שרוצה להיות עמו ביחד הוא מרחוק, אבל לגבי הקב"ה יש לו תענוג מחמת שהבן רוצה אליו ולגבי קוב"ה הבן אינו רחוק ממנו מפני שאצלו חשוכא כנהורא יש לו תענוג כשהבן רוצה אליו שהוא בחי' מ"ן ועי"ז נשפע מ"ד.

והנה זה אהבות הם נקבות מפני שיש להם שכתה לאחר התפילה, שאהבות אלו באים מחמת שהוא מתבונן שהחומר בטל לגבי הצורה והוא אבינו ממש ועכשיו הוא רחוק ממנו כו' והכל בטל אצלו ומחמת זה נתעורר האהבה הטבעית להיות רוצה להיבטל להמחי', וזה אהבה היא טבעית מפני שכך בטבע הבן רוצה להיות עם אביו ביחד, לכן יש בה בחי' שכתה לאחר התפילה מאחר שהיא ממילא כשהוא רואה לאחר התפילה דבר שהטבע שלו

רוצה שוכח ענין זה ורוצה זה הדבר מחמת ששניהם הם טבע, וזהו מוחין דקטנות שאין בזה התקשרות הדעת לעומקא רק התעוררות האהבה מחמת הטבע שהי' ביחד כנ"ל, ונק' אהבת עולם כלולים אה"ר באהבת עולם, יש בה בחי' אהבת עולם דהיינו כשמתבונן בעולמות איך שכל העולמות בטלים אצלו ויש בה בחי' אהבה רבה דהיינו שיכול לבוא לבחי' אהבה רבה.

אך האהבה השני' היא אהבת אשה אל איש שהם דברים נפרדים שהיא אהבת חמימות שהיא באה מחמת התקשרות, דהיינו כשמתבונן שאין ערך החומר לגבי המהווה כלל וכלל וכן מתבונן מכל זה למעלה שאין ערך עולם זה לגבי הגדול כלל, וכמ"ש המלך המרום לבדו כו' מימות עולם דהיינו שבחי' מלך הוא מרום . . חסד שבאצילות נעשה רק בחי' להיטיב לברואים ר"ל מה שנמשך מהחסד ומתלבש בברואים אבל לא חסד בעצמה, ומקשר דעתו בכל זה, ודעת הוא הבדלה דהיינו מחמת שהוא מקשר דעתו היטיב נעשה הבדלה בין החומר והצורה עד שאינו יכול להיות רוצה דבר יש, כמ"ש לפי שכלו יהולל איש דהיינו קטן יש לו חב"ד קטן גם המדות שלו קטנים לפי השכל אבל כשיגדל יש לו חב"ד גדול אבל אינו יכול להיות שחושק מה שקטן חושק ואפי' דבר שהוא בעיניו טוב וזהו מחמת שחב"ד שלו גדול גם ממדות שלו אינם יכולים להיות לדברים קטנים שהמדה היא לפי ערך השכל, כן כשמקשר החב"ד שלו היטיב בהתבוננות הנ"ל עד שנעשה חב"ד שלו מהות חדש ולכן אין יכול להיות חושק דבר יש שהמדה הוא לפי השכל כמו שהגדול אינו חושק כו'. וזה האהבה נק' חב"ד בחב"ד דהיינו שמקשר חב"ד שלו בהתבוננות היטיב שהם בחי' חב"ד, וזהו בחי' שאין לה בחי' שכחה שאפי' אחר התפילה אינו חושק שזה היא אינו מחמת הטבע כאהבה הנ"ל אלא היא באה מחמת התקשרות הדעת עד שנעשה חב"ד שלו מהות חדש לכן גם המדות הם לפי השכל, וזה נק' מוחין דגדלות שבזה דעת שלם. אך גם בזה האהבה יכול לשכח על התבוננות, אך החילוק שבזה האהבה אפי' אם הוא שוכח הוא שוכח רק ענין זה אבל אעפ"כ אינו הפריד א"ע שהדבר יש אינו חושק כלל בחשקו, אבל באותו האהבה הוא יכול להיות נעשה נפרד שלאחר התפילה הוא חושק בחשקו דבר יש שנפרד א"ע מהתשוקה שהי' לו בתפילה. ולפי זה לבחי' דכר א"צ גדרים ומותר לו היתר מפני שהוא אינו מפריד א"ע בהיתר, אבל לבחי' נוקבא דהיינו אותה אהבה הנ"ל צריך לגדר וצריך סייג גם להיתר מפני שהוא מפריד א"ע עם ההיתר וד"ל.

המכסה אני מאברהם אשר אני עושה, צריך להבין איך יתכן שישאל עצה מאברהם בהשגחה אלקות. אך הענין הוא שאברהם הי' מרכבה למעלה לחסד דאצילות, ואם הי' חסד דאברהם רק מלמטה למעלה כדרך הנברא לא הי' מתייעץ עמו בענין סדום ועמורה, אבל מאחר שאברהם אוהבי ידעתיו את אשר יצוה את בניו לשמור דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט, פי' דרך הוי' כמשל דרך הגשמי שבו עוברים ממקום למקום כן ארחות הוי' חסד כו' המתפשט מלמעלה למטה מאצי' לבי"ע, ויש חסד העולה מלמטה למעלה והיא האהבה והתשוקה מנברא", ואברהם הי' איש החסד הכלול משניהם שהי' הולך ונסוע באהבתו מלמטה למעלה וגם הי' פיתו מצוי לעוברי דרכים כמו חסד שמלמעלה למטה שע"ז הי' מרכבה גם לחסד שמלמעלה למטה, ע"כ צריך הי' להודיע מה יאמר גם הוא במעשה סדום אם להאבידם אם לאו ואיך אכסה ממנו דבר שהוא תלוי במדרגתו, וזהו לעשות צדקה ומשפט כלול מחו"ג שבחסד, משפט לענוש וצדקה להחיות רוח שפלים, וכשהתחיל אברהם בחסד וא' אם יש נ' צדיקים השיבו חסד העליון אפילו מ"ה צדיקים.

ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ וכן ברבקה כתיב והנערה טו"מ כו' ובשרה נאמר ג"כ יפ"מ כו", ולכאורה אין לזה טעם כלל כי מה זאת מעלה יתירה ברוחני' כו', ועוד שהרי שלמה המע"ה י אמר להיפוך להשפיל מעלת החן והיופי כמ"ש שקר החן והבל היופי וכתוב נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם כו'. אך הנה יש להקדים במ"ש יעקב אעבדך שבע שנים ברחל בתך ולא בלאה ולמה ז' שנים כי אולי אם הי' מתחייב א"ע בכ' וג' שנים הי' לבן מתרצה בכך ולמה מעצמו קיבל ע"ע ז' שנים כו'. אמנם הנה ידוע בשרש בחי' יעקב ולא רחל למעלה שיעקב פי' יו"ד עקב בחי' הארת סוף מדריגות השכל במדות אשר בחכ' אתברירו כו', והנה בחי' רחל בחי' עלמא דאתגלייא עולם הדיבור כידוע ע"כ אהב יעקב להשפיע לרחל לכא בבחי' הגילוי, והוא בחי' ז' שנים עילאין שהי' עובד ללבן העליון בעבור רחל נגד ז' מדות כו' ע"ד שנאמר שש שנים תזרע שדך כו' כי אין נותנין לאדם פרנסה רק בשביל אשתו. אבל בשביל לאה לא רצה לעבוד כלל כי לא הכיר יעקב ולא השיג במעלת ומדריגת נשמת לאה להיותה למעלה הימנו

כו': בנזך 449: כמ"פ. ובנזך 2066: כ"פ.

המע"ה: שם ליתא.

ולא: בנזך 449 (ועד"ז בנזך 2066): כו' ולמה לא.

בחי': שם: הוא בחי'.

במדריגה וכל דבר המופלא ונעלם מן ההשגה אין לו אה' ותשוקה אלי' אדרבה שיוכל להיות שמפיל שנאה בלבבו על אותו הדבר, וז"ש כי שנואה לאה כי לאה היא בחי' עלמא דאתכסייא בהעלם ע"כ היא שנואה, עד"מ אדם שמשגי איזו שכל בלימודו מתענג בו ובאה' ישגה תמיד, אבל כשאינו משיגו שכלו קץ בו עד ששנאויו הדבר היפך העונג כו' וד"ל.

ושרש הדברים הוא כי לאה הוא בחי' עולם המח' כידוע שהוא תענוג תמידי שאינו תענוג אלא צער, וע"כ נק' לאה ל' נלאה כמו ונלאוי. לשתות מים כו', ולאה בה"א בחי' נוק' הרי ענין הנלאה הוא בחי' מקבל ולא בבחי' משפיע דהיינו שהמקבל נלאה לקבל מפני בחי' תמידות הקבלה ע"כ נלאה לקבל התענוג תמידי שבשפע, עד"מ תלמיד המקבל מרבו שכל נפלא אעפ"י שמתענג בו מאד כמו ר"ע שזלגו עיניו דמעות כו' וכה"ג, מ"מ אין זה רק כאשר מקבל לפרקי' כמו קביעת עת בוקר וערב וכה"ג, אבל כאשר משפיע לו תמיד מן הבוקר ועד הערב ועד בכלל בלי הפסק כלל וכלל אז נהפוך התענוג לצער גדול כי נלאה המקבל מאוד לקבל התענוג הזה להיותו תמידי בלי הפסק, ע"כ תענוג תמידי אינו תענוג בין במשפיע בין במקבל, כי גם שיותר שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה כו' מכ"מ לא שמתענג המשפיע כששופע בתמידות רק דוקא כשמשפיע לפרקי' רחוקי' יותר כו', אך מ"מ אין המשפיע נלאה בהשפעתו אלא המקבל נלאה. לקבל בתמידות (ומ"ש שלש הנה לא תשבענה ארץ לא שבעה לא מים דמלבד שנלאה. לקבל אלא שלא תשבע מים של המשפיע וכן מ"ש כל הנחלים הולכים אל הים כו' והים איננו מלא כו', כ"ז מדבר לעתיד דוקא דכתי' א"ח עט"ב נקבה תסובב גבר כו'). ויובן ד"ז בבחי' המחשבות שבאדם, דהנה אנו רואים שמח' משוטטת תמידי. באדם בלי הפסק כלל וכלל אפי' רגע חדא שהרי כל שעה ורגע המח' תחשוב בכל הדברים שעולה על השכל והלב וכל מה שענינו רואות ואזניו שומעות הכל מהרהר במח' ואין לה מנוחה אפי' רגע וא"א שיהי' האדם פנוי אפי' רגע מלחשוב מאומה, וגם בשעת השינה ששכלו ומדותיו ועיניו ואזניו סתומים ונאלמים כו' מ"מ אין המח' פנוי' כלל שהרי החלומות הן מעין הרהורא דלבא שביום, וידוע שכל דמיונות וחלומות שבשינה הכל הוא מבחי' אותיות המח' רק שהוא מבחי' האחרונה שבמח' שנק' כח המדמה שבמח' כו', וע"כ נק' המח' בשם לאה ל' נלאה לפי שהמח' הוא תמיד בבחי' מקבל מהשכל בלי הפסק כלל, וגם שיש תענוג בכל הדברים העולים ומתקבלים במח' מ"מ נלאה המח' לקבל מפני תמידות הקבלה כנ"ל כמשל הנ"ל

ונלאו: בביכלאך הנ"ל: וילאו.

נלאה: שם: הוא נלאה.

שנלאה: שם: שלא נלאה. בכרך 449 ניתוסף: הארץ.

תמיד: ניתוסף ע"פ בוך 449.

בתלמיד היושבי לפני רבו כו', והעיקר מפני שהוא תענוג תמידי שנלאה המקבל לקבל תענוג תמידי כו' וד"ל.

ובכ"ז יובן למעלה בבחי' מח' העליונה שבאצ"י שנק' לאה למעלה שהן בחי' אותיות מחשבותיו ית' גם שנאמ' כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' שכל בחי' אורות עליונים דא"א וע"י וחוב"ב כו' הכל עולין במח' בבחי' משפיע והמח' בבחי' מקבל בתמידות, ע"כ נק' לאה ל' נלאה שנלאה לקבל תענוג תמידי, כיחוד עליון דא"א דזיווגייהו תדיר בלי הפסק כלל דלא מתפרשין לעלמין כידוע שחוב"ב הוא שפע האור מאין ליש בתמידות דוקא ע"כ גם המח' שבה מזווגין (כנראה בחו"ש שא"א להביא שכל מן ההעלם לגילוי השגה דבינה מאין ליש רק במח' דוקא שבה נתפסת ההשגה של המושכל כו') נלאה מפני תמידות הקבלה כנ"ל וד"ל.

והנה מעתה י"ל למה לא הכיר וידע יעקב במעלת ומדריגת בחי' לאה מאחר שהמח' היא בחי' מקבל בגילוי אותיות כפי' הנ"ל ולמה לא אמר אעבדך בלאה ז' שנים כמו שאמר ברחל. אך הנה ב' מדריגות יש בבחי' לאה, הא' למעלה מבחי' יעקב אשר ע"כ לא הכיר והשיג בה כלל, והב' למטה מבחי' יעקב אשר נעשית לאה בחי' מקבל מיעקב כשנשא אותה ודוקא לאה ילדה ששה בנים כו'. כי הנה לפעמים אמר בע"ח דלאה היא רק בחי' אחוריים דאימא והוא ענין קשר של תש"ר בד' כו', ולפעמים משמע דלאה היא בחי' בינה אם הבנים ממש כו', להיות ידוע דבינה היא מקור המדות ממש כנראה בחוש שהתינוק ששכלו קטן מדותיו קטנים וכששכלו יגדול מדותיו גדולים, ולכאורה אין שייכות למדות עם השכל עד שגידולם תלוי זה בזה, אך מ"מ גידול המדות תלוי בגידול השכל מפני שמקור חוצבם הוא מן השכל דוקא, ואמנם ודאי שאין השכל הבא בהתפעלות המדות משיג לעצם השכל דבינה שמשם מקור חוצבם כמו שכל עלול לא ישיג עילתו כו', ואעפ"י שהשגה דבינה מובדל מן המדות מ"מ בבחי' העלם מאיר למדות והוא הנק' עלמא דאתכסי', וע"ז אמר דלאה היא בחי' בינה אם הבנים ונק' ג"כ מח', אבל היא גם בהיותה בחי' היותר אחרונה שבחכ' שנק' מח' שכל מ"מ למעלה היא מבחי' המדות ואין למדות השגה בעצם מהותה כו', וזהו בחי' יעקב שהן בחי' המדות לא הכיר והשיג במעלת ונשמת לאה כו'. להיותה למעלה הימנו כנ"ל. אבל המדריגה הב' דלאה הוא בחי' אחוריים וחיצוני' דבינה דלמטה מבחי' יעקב, דהיינו כאשר יורדת המח' מלהיות לבוש לחכ' כו' ל"מטה מטה להיות לבוש וכלי בית קיבול למדות שכלב, כמו עד"מ המהרהר במח' מה שלבו חפץ שכל פרט מן המדות שבלב מאירים ומשפיעים

במח' ואותיות המח' מגבילים ומקבלים אותם כידוע שכמו שהמח' בחי' בית קיבול ולבוש לחוי"ב כנ"ל כך נעשי' בחי' לבוש למדות, והוא ענין לאה שמקבלת מיעקב לאחר שנשא אותה כו' שהן בבחי' דכר ונוק' כידוע וד"ל.

אך מעתה י"ל מ"ש כי שנואה לאה אחר שנשא אותה מאחר שהוא בבחי' גילוי המח' שמקבל מן המדות שאז אינו בהעלם כו'. אמנם הענין הוא דעיקר הטעם בשנאת לאה להיות שהוא בבחי' תענוג תמידי שנפסק בה האה' ונהפך מתענוג לצער גם במשפיע, כנראה בחוש שכל תענוג תמידי באיזה דבר מה לכסוף נהפך הוא התענוג. מאהבה לשנאה כמו הוקר רגלך מבית רעיך פן תשביענו והקיאותו. כו' וכה"ג, ומבואר למעלה בפ"י לאה ל' נלאה כו' וזהו בין בהיות המח' בחי' מקבל מעצם החוי"ב דזיוגייהו תדיר כו' בין בהיותו בחי' מקבל מן המדות דיעקב הרי היא משוטטת בכל רגע כו', וזהו דזיווג יעקב ולאה בחול (וגם בזמן הגלות שנק' שינה אין המח' בבחי' לאה פנימית כמ"ש אני ישינה ולבי ער קול דודי דופק כו'). וזהו וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה להוליד ששה בנים שהן ששה מדות חג"ת כו', כי עיקר תולדות המדות. הוא מן המח' דוקא שהרי כאשר לא יחשוב אדם בדבר מה הרי לא יתפעל ממנו כלל אם באהבה או ביראה ופחד כמ"ש במ"א. וז"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה שיש ב' מיני מדות, א' שנולדים. מבחי' בינה כו' והן התהוות המדות מעיקר מציאותן כמשל התינוק שמדותיו מתגדלי ע"י גידול השכל כו', והב' בחי' מדות שנולדים בהתפעלות לחוץ אך שיש מציאותן כבר בלב כמו להתפעל באה' לאוצר נכבד. ומאכל טוב וכה"ג שאין זה רק כאשר יעמיק מחשבתו בהאוצר והמאכל וא"ל לא יתפעל כלל כו'. וז"ש ולא ילדה ששה בנים אחר שמקבלת ממדת דיעקב והן שבטים דבריאה עולם המח' כו'. ויעקב לא השיג בשורש לאה בבינה אם הבנים ע"כ אמר אעבדך ו' שנים ברחל שהי' סבור שהתולדה מהעלם אל הגילוי אינו אלא ע"י רחל בחי' הדיבור כו'. וז"ש בנשואי לאה ויהי בבוקר והנה היא לאה שלא הי' יודע בה כלל מפני שהיתה למעלה ממדרגתו וע"כ נשאת לו באופן שלא ידע בה כלל כי היא למעלה מבחי' הדעת דיעקב ע"כ לא באה אליו בזיווג ויחוד רק בבחי' שלמעלה מן הדעת דוקא היפוך יחוד יעקב ורחל שהוא ע"י הדעת דוקא כמו ואדם ידע כו' וד"ל.

הוא התענוג: בבוך 449 ו-2066 ליתא.

תשביענו והקיאותו: בבוך 449: ישבעיד ושנאוך.

המדות: ניתוסף ע"פ בוך 449. 2066.

שנולדים: ניתוסף ע"פ בוך 449.

נכבד: בבוך 449 ו-2066: נחמד.

ע"י: ניתוסף ע"פ בוך 449.

ואדם: בביכלאך הנ"ל: והאדם.

ומעתה י"ל בענין מ"ש ורחל היתה יפ"ת וכן מ"ש בשרה ורבקה יפ"ת, ובתחילה י"ל כלל א' אשר כל סיפורי מעשיות שבכל ספר הזה שהוא ספר בראשית הוא בבחי' מדריגה עליונה הרבה מכל הספרים האחרים כמו ספר שמות וספ' ויקרא ובמדבר כו', וגם שבספר' האלה נכתבו כל המצות שהן בחי' רצה"ע מ"מ ספר בראשית למעלה מכולם, וראי' לזה ממה שמבואר במעשה דאליעזר עבד אברהם שהוכפלו דבריו ב"פ ובמצות הרבה לא נכתבו רק בדרך רמז וכמ"ש יפה שיתתן של עבדי אבות מתורתן של בנים כו', וכה"ג כל סיפורי מעשיות שכתב משה בספר זה גבוה הרבה גם מכל המצות הכתובים בספריו אחרים, וע"כ נק' ספר בראשית בשם ספר הישר כמ"ש הלא היא כתובה על ספר הישר שהוא ספר בראשית דוקא כמ"ש זה ספר תולדות אדם. וי"ל לכאורה למה נק' בשם ספר הישר דוקא. אך הענין הוא דפי' ישר הוא כאשר הוא ביושר בלי נטי' לכאן ולכאן, שכל דבר שנמשך ממנו קווין בנטיית לימין ושמאל וכיוצא אינו נק' ישר אבל ישר הוא דבר ההולך במישור בלי נטי' לאיזה צד כו'. וכך הוא בענין ספר בראשית שנק' ספר הישר שלמעלה מבחי' המשכות קווין לימין ושמאל כו'. כי הנה בספר שמות מתחיל בענין המצות שיש בהן בחי' התחלקות קווין לימין ושמאל כמו שידוע דרמ"ח מ"ע הם מבחי' החס' ושס"ה ל"ת הן מבחי' הגבו' כו', אבל בספר בראשית לא נזכר שום מצוה בבחי' המשכה למטה שהרי כל הדבריו שנזכר בספר זה אינו רק סיפורים מן אדם הראשון עד שנולדו י"ב שבטים מיעקב וגלו לארץ מצרים ומה שמסיים בו הספר הוא כמ"ש וימת יוסף בן מאה ועשר שנה כו', ושרש הענין. הוא כידוע דהאבות הן המרכבה ואין קורין אבות אלא לשלשה שהן בחי' חג"ת דאצי', ע"כ כל אריכות הסיפור בספר הזה הוא בתולדות האבות ובפרטי העובדא שלהן כמו בחפירות בארות וכה"ג ובסדר מסעותיהם כו' ובאברהם איש החס' סיפר כפי שרשו שהי' מרכבה לבחי' חסד וביצחק כפי שרשו בבחי' הגבורות והאריכות יותר הוא ביעקב להיותו בבחי' קו האמצעי כולל חו"ג וגם ביוסף שהוא בחי' יסוד ומסיים בו כמ"ש וימת יוסף כו', וכ"ז בבחי' האצי' קודם שניתנה התו' בבחי' המשכה למטה בחי' יש מאין והתחלקות קווין נפרדים כו', וגם שבאצי' יש קווין חג"ת אבל המה מיוחדים בתכלית משום דאיהו וחיוהי חד, וע"כ נק' ספר הישר כמ"ש להגיד כי ישר ה' כו', ולזה הטעם כל ספר בראשית בחי' מקור לכל מה שכתוב בספר שמות כו', ו[ל]זה גם כל סיפור הפשוט שבספר בראשית נכתב באריכות יותר מהרבה גופי תורה שלא נכתבו רק ברמז ובקצרה כמו וקשרתם לאות כו' ודברי אליעזר הוכפלו באריכות כו' כנ"ל. וד"ל.

שנה: בביכלאך הנ"ל: שנים.

הענין: ניתוסף ע"פ הנ"ל.

כ"ל: ניתוסף ע"פ הנ"ל.

ומעתה יובן כמהי שנכתב בספר זה מן האמהות שהיו ג"כ בחי' מרכבה למעלה כידוע הכל הוא למעלה בבחי' האצי' בבחי' הנוק' בבחי' ב"ן שבכל פרצוף כמו אברהם ושרה בחי' מ"ה וב"ן ויצחק ורבקה כו' ויעקב ולאה ורחל הכל בבחי' האצי' שלזה ניתנה כל התורה להיות בחי' יהודים עליונים באצי' ע"י המצות, ולזה הקדים ספר בראשית שבו נזכר עצם היחודים העליונים שבכל הפרצופים שבאצי' שהן באברהם ושרה כו' והמצות שבשאר הספרים אינו אלא לעורר ממטה למעלה כו' וד"ל. ומעתה יובן בענין מ"ש ענין יופי באמהות כמו בשרה ורבקה ובפרט ברחל שהיתה יפ"ת ויפ"מ כו', כללות הכוונה אינו ע"ד הפשוט ביופי גשמי שהרי אמר שקר החן והבל היופי כו', אלא הכוונה הוא בבחי' שם ב"ן שבכל פרצוף להיותה בחי' מקבל צריכה להיות בבחי' יופי עליון יותר מבחי' הדכר המשפיע כמ"ש בבחי' נקבה למטה שאין אשה אלא ליופי, וכמו שנראה בחוש בטבע הכריאה הנשים יותר יפות מן האנשים כו', לפי שהאשה מדריגתה למטה יותר מן האיש שהרי נשי' דעתן קלות כו' ופיהם מלאה דמים כו' ע"כ צריכה ליופי יותר משא"כ האיש, וכמשל מי שיושב בחושך צריך לאבוקה גדולה להאיר יותר משא"כ היושב במקום אורה כו'. וכך למעלה בבחי' המל' שנק' אשה יראת ה' כידוע להיות שירדת למטה מטה ביותר למקום נמוך חושך ואפילה להחיות ע' שרים כמ"ש ומלכותו בכל משלה כו', ע"כ צריכה ליופי יותר, והוא ענין בחי' המשכת י"ג מדה"ר שנק' הארת פנים העליונים דא"א שממשיך בחי' שע"ה נהרין למל' כמ"ש יאר ה' פניו אליך אליך דוקא לכנ"י שהיא בחי' המל' מטעם הנ"ל וד"ל.

אך הנהי מ"ש ברחל יפ"ת ויפ"מ ובשרה לא נאמר רק יפ"מ וכן ברכקה אמר טובת מראה ולא הזכיר בהן רק יפ"מ ולא יפ"ת רק ברחל דוקא, הנה יובן בהקדים תחילהי בביאור ענין ההפרש בין תואר למראה ע"ד הפשוט. דהנה ידוע שהתואר הוא תואר וציור האברים שתמונתם וציורם הוא באופן נאה ומהודר לעין כל רואה, לפי שהתמונה של כל אבר בא כמזיגה נכונה ביותר לא ארוך ולא קצר לא עגול ולא רחב יותר מכפי הצורך לנאות היופי וההידור, וכן כל אבר עם זולתו אין זה גדול מזה וכ"א מועיל לחבירו לענין היופי וההידור שכ"א מהן לפי הצורך במזיגה נכונה עד שבהתאחדם יחד יועילו כולם כא' לענין היופי, וזהו עיקר היופי תואר

במה: בבוך 449: ג"כ מה.

יובן: שם: יובן ג"כ.

שם: בבוך 449 ו-2066 ליתא.

אליך: ניתוסף ע"פ ביכלאך הנ"ל.

הנה: ניתוסף ע"פ ביכלאך הנ"ל.

תחילה: ניתוסף ע"פ ביכלאך הנ"ל.

וציורם: בביכלאך הנ"ל: וסדר ציורם.

והתמונה, כמו בתואר פנים הנה יש בו ה' אברים כוללים המצח והעינים והחוטם והלחיים והפה עם לחי התחתון שבכל א' שייך ענין יופי התואר במזיגה נכונה כמו המצח לא ארוך ועגול או רחב יותר מכפי הצורך לענין היופי אלא במזיגה יפה מאוד וכן העינים לא גדולים או קטנים יותר מכפי הצורך אלא במזיגה יפה ונק' יפה עינים כו' וכן החוטם במזיגה יפה כו' והשפתיים והלחיים יפים בתמונה נכונה ביותר עד שכ"א מועיל לחבירו לענין היופי, שאם היו העינים גדולים גם שהלחיים והמצח והחוטם יפים בתואר הרי העינים מקלקלים כל ענין היופי וכן בשאר אברים כו', ועיקר היופי בתואר הוא בחי' התכללות מכל אבר א' לחבירו שבהשתתפם יחד יהי' כולל היופי דוקא מבין שניהם וכן מבין כולם יחד (בל"א עש פאשט איינעם ציא דעם אנדערן זייער), כמו הציור היפה שהגוונים מזוגים ביופי נאה שכל גוון עם זולתו משתתפים ליופי זע"ז כו' וד"ל.

והנה יובן למעלה בבחי' תואר העליון שהוא בבחי' כלים המגבילים ומתארים את האור בתואר יפה במזיגה נכונה, והוא כמו בחי' התכללות המדות כאשר מתכללים זע"ז במזיגה יפה דוקא כמו נצח שבגבורה ושבחסד עם נצח שבחסד ושגבורה, וכן כאשר כמה מיני התכללות כשהוא באופן טוב ויפה נק' טוב תואר במדות, כמו עד"מ כאשר האדם טוב במדותיו יותר מדאי אין זה יפה וכאשר רע במדותיו יותר מדאי אין זה יפה אלא כאשר ממוזגים מדותיו במזיגה יפה ונכונה הוא הנק' איש יפה בתואר המדות, והיינו שבחי' הכלים המתארים אורות המדות מתארים יפה ממוזג ככי טוב בלי נטי' לאיזה צד יותר מזולתו אלא אדרבה משתתפי' יחד להיות מבין אמצעות כולם בחי' היופי בתואר המדות כו' ונק' איש יפה במדות, וכה"ג הוא ענין יופי התואר בפנים ששם המוחין שהוא עיקר יופי האדם כמו יוסף שהי' יפ"ת כו' דהיינו שהחמשה האברים מצח ועינים כו' כולם בתואר יפה כו' ומזיגה טובה ונכונה כנ"ל, ולמעלה הימנו ג"כ בחי' התכללות דד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. דהנה ידוע בענין ראי' ושמיעה ריח דיבור שהם לנגד ד' אותיות דשם הוי', יו"ד בחכ' הוא בבחי' הראי' דעינים כשהן ממוזגים יפה כנ"ל והוא בחי' שם ע"ב כמו עיני העדה שהן בחי' ע"ב דחכ' כללות נש"י דכתיב עינייך כו' אפך כמגדל כו', ושמיעה בבינה שהוא בחי' ס"ג שבבחי' אוזן, וריח דחוטם בבחי' וי"ו, ופה דיבור בחי' ה"א בחי' ב"ן, והמצח הוא בבחי' הרצון שהוא בחי' כתר שלמעלה מהפנים שהן המוחין והלחיים תרין תפוחים כו' שם המזיגה בתמונה מהארת מקור המוחין כו' וכמ"ש נאוו לחייך בתורים וכה"ג, וכל ד' שמות אלה הם ממוזגים יפה בלי יתרון לא' יותר על חבירו רק כפי הצריך ליופי תואר הפנים ע"ד הנ"ל בתואר המדות כו' וד"ל.

וזהו ורחל היתה יפ"ת, בחי' רחל הוא בחי' עלמא דאתגלייא כידוע, ודוקא רחל היתה יפ"ת לפי שבחי' המל' עיקר בנינה מבחי' התכללות כל האורות עליונים בבחי' מזיגת הכלים מכלים שונים, כמו מבחי' מזיגת התכללות דמל' שבחס' דז"א עם מל' שבגבורה כו' מאיר במל' בחי' מזיגה זו וכך שאר כל התכללות דכלים דז"א (וכמ"ש במ"א כפי' למרבה המשרה), וע"כ נק' כלה שכלולה מהכל, וע"כ רחל היתה יפ"ת בפנים בד' שמות דע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, ולכך יעקב שהוא בחי' ת"ת אהב את רחל (כי שופרי' דיעקב כו' שהוא בחי' יחוד ת"ת ומל' כידוע*), משא"כ שרה ורבקה גם שהן ג"כ בחי' ב"ן אבל הם בפרט מיוחד, כמו שרה בחכ' ב"ן דמ"ה דחסד מקור החכ"י כו', ורבקה בבחי' בינה, וע"כ שרה נק' יפ"מ ורבקה טו"מ מאד. כי חכמת אדם תאיר פניו נק' יפ"מ דחסד מקור החכ"י כו' ורבקה שהיא בחי' בינה שם גילוי התענוג נק' טו"מ מאוד, אבל יפ"ת אינו רק בחי' רחל מטעם הנ"ל וד"ל.

ובחי' יפ"מ הוא האורות המקיפי' המאירי' בפנים כמו חכמת אדם תאיר פניו, והענין הוא שהרי ידוע ההפרש בין תואר למראה שהתואר רק בצירוף יופי התמונה בלבד כו', אבל המראה הוא מראה מגוון אור הפנים אם במראה לובן או במראה אודם אם הלובן זך ובהיר והאודם זך ובהיר וממוזג יפה זהו הנק' יופי במראה ואם אין האודם ולובן במזיגה יפה ונכונה אלא לכן ביותר מדאי או אדום יותר מדאי והתכללות יחד אינו במזיגה כפי הצורך לענין היופי במראה כידוע. והנה ידוע ג"כ שהיופי במראה זך ובהיר כפי הצורך לענין היופי וההידור במראה הוא הנק' הארת פנים. שהפנים מאירים כמו אור המאיר ממש, כמו חכמת אדם תאיר פניו אורי' ממש וכן יאר ה' פניו באור פניך יהלכון וכה"ג, וכן אמרו פני משה כפני חמה כו', וכמו צהבו פניו של רבי וכה"ג, והטעם הוא להיות המראה בפנים בא מבחי' אור המקיף דוקא שמאיר בפנים כמו מקיף דחכ' תאיר פניו בלחיים וכן איזה שמתח גדולה שבאה מבחי' מקיף דוקא יצהיבו מראה הפנים ויאירו במראה יפה, ולהיפוך מכשורה רעה יתלבן הפנים ונק' פניו רעים וחשוכים כמו מדוע פניך רעים כו', ע"כ נק' הארת פנים דוקא וד"ל. וכך יובן למעלה במ"ש יאר

כידוע: ניתוסף ע"פ ביכלאך הנ"ל.

דחסד . . החכ"י בבוך 449: דחכ' . . החסד.

מאד: ניתוסף ע"פ בוך 449.

במראה: בבוך 449: אין זה יופי במראה.

היופי במראה . . לענין: בבוך 2066 ליתא. וכנראה נשמט מפני תיבות הדומות: הצורך לענין . . הצורך

לענין.

הנק' הארת פנים: בבוך 449 ליתא.

אור: בבוך 449 ליתא, ובבוך 2066: בלחיים או אור.

וד"ל: ניתוסף ע"פ בוך 449.

הוי' פניו אליך שהוא מבחי' המקיפים די"ג מדה"ר כו' ואין אשה אלא ליופי לקבל מבחי' היופי העליון שבפנים העליונים שבא"א מטעם הנ"ל באריכות. וזהו שהיתה רחל יפ"ת ויפ"מ ג"כ בבחי' התכללות מזיגה יפה בענין יופי התואר בבחי' הכלים שהן האברים כו' וד"ל (אבל שרה ורבקה גם הם מקבלים מהארת פנים ע"כ נק' יפ"מ או טו"מ כו' אבל בדרך פרט ולא בדרך כללות הכל כרחל ע"כ העידה התורה עלי' ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ כו' אשר לא העידה התו' על שרה ורבקה כו' רק על רבקה נאמר והנערה טו"מ כו' וד"ל) (ומ"ש שלמה שקר החן והכל היופי קאי גם על בחי' יפ"מ שבמל' שאינו מתקיים רק לפי שעה מפני יניקת החיצוני' שמחשכי' וגם מצד עצמן שאינו בבחי' אמת דקו אמצעי, רק אשה יראת ה' היא תתהלל משום דנעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן למעלה מעלה בבחי' הארת פנים דמקיף דחי' כו' שהוא בבחי' קיום נצחי דנצחיות אא"ס ב"ה כידוע וד"ל).

והנה עדיין יש לתרץ הקושי' דלעיל במ"ש יעקב אעבדך שבע שנים, למה מעצמו אמר ז' שנים דוקא אולי הי' לבן מתרצה גם בב' וג' שנים. אך הנה י"ל עוד במ"ש לבן ליעקב מלא שבוע זאת וניתנה לך גם את זאת בעבודה אשר תעבוד עוד ז' שנים כו', דשבוע זאת היינו ז' ימי המשתה כדפי' רש"י וכמשמעות שאמר בעבודה אשר תעבוד כו' ואח"כ נאמר ויעש יעקב כו' וימלא שבוע כו' ויבא גם אל רחל כו' ואח"כ ויעבוד כו', דלפי זה בשביל לאה עבד ז' שנים בתחילה ובשביל רחל לא המתין רק ז' ימי המשתה והעבודה שעבד היתה אחר הנשואין כו'.

והנה להבין כ"ז יש להקדים שורש ענין בחי' יעקב ורחל, כי הנה כתיב רחל לפני גוזוי' נאלמה שטבע הרחל שתניח א"ע לגוזו שיערה שעיקר הצורך בה לצמרה ושערה ע"כ נאלמה לפני גוזוי', ולמעלה הימנו סוד גלות השכינה בע' שרים שנאמר נאלמתי דומי' כו' שע' שרים מקבלי' יניקה מבחי' שערות דעור הגוף. שנק' רחל עקרת הבית כידוע, והיינו שנאלמה לפני גוזוי' בהיות שמקבלי' בבחי' הפירוד, משאי"כ בלי גזיזה הרי השערות טפלים ובטלים לגבי הרחל כו', וכמו בימי שלמה ודוד שהיו האומה"ע נכנעים מאוד תחת מל' ישראל ומביאים מנחה ומסייעים כו', אבל בזמן הגלות אומרים ידינו רמה כו' כוחי ועוצם ידי כו' לי יאורי כו' וכה"ג. ונמצא שבחי' המל' נמשל לרחל ע"ש השערות.

מבחי': בבוך 2066: מבחי' הארת.

אא"ס: בבוך 449: דעצמות אא"ס.

וניחנה . . שנים: בבוך 2066 ליחא.

הימנו: בבוך 449: היינו.

הגוף: שם: הנוף.

האומה"ע: בביכלאך הנ"ל: כל אומה"ע.

ומסייעים: בבוך 449: ומסיים.

וכך יובן למעלה בכמה מיני מדריגות אורות עליונים שנק' צאן כמו צאינה וראינה בנות ציון כו', והוא עיקר ענין בחי' יעקב שהי' רועה צאן דוקא, שהרי אברהם ויצחק הי' להם גם בקר וחמורים ואתונות וגמלים ויעקב לא הי' לו רק צאן (ומ"ש ויהי לי שור וחמור כו' זהו לאחר שנתעשר מן ריבוי הצאן כו', וכל עבודתו הי' לרבות צאן בתחבולות שונות כמו ליחמנה במקלות כו' כמבואר בפ' והי' משגיח עליהם במאכל ובמשחה ולהשקותם ברהטים כו' כטיב ההשגחה יותר מהכל כמבואר בפ', שהרי לא נזכר עבודה תמה כזו בצאן באברהם ויצחק רק ביעקב לבדו כו'. והענין הוא לפי ששורש יעקב הוא מבחי' התיקון שהוא בחי' התכללות דחוג' ככל מיני אופני התכללות, והוא ענין עקודים נקודים ברודים וטלואים כו', להיות שרש בחי' יעקב הוא ממדת הרחמים שהרחמים הוא עיקר בחי' התיקון בהתכללות דחוג' כו', הנה גם שחוג' עצמן הוא כלול כ"א מזולתו כידוע שחסד כלול מן הגבו' ונק' גבורה שבחס' וכן חסד שבגבורה כו', כמ"כ יש ריבוי פרטי התכללות כמו נצח שבגבורה שבחסד עד הוד שבחסד שבגבורה וכה"ג, מ"מ אין כל אלה בחי' התכללות אמיתית שהרי כל מה שמתחלק החסד לפרטי פרטיות כמה פעמים אין זה רק בבחי' מהות החסד עצמו וכן הגבורה בהתחלקו' פרטיות הנ"ל בבחי' רק מפני ריבוי ההתחלקות יוכל להיות ריבוי ההתכללות כמשל הרכבת דד' יסודות כידוע, משא"כ מדת הרחמים הרי היא מדה בפ"ע שכולל את החוג', והתכללות זאת הוא ענין ביטול שניהם, שהרי ענין הרחמנות כך הוא שאעפ"י שחייב עונש עפ"י הדין מכ"מ רחמנות יש עליו ליפטר מן העונש מצד הרחמנות, הרי בטלה מדה זו לחסד מאחר שאין הפטור רק מצד הרחמנות ואדרבא נותן מקום למדת הדין לומר שהוא חייב עונש רק שהרחמנות מבטלו וא"כ יבטל להחסד לומר שאינו ראוי לו ויבטל גם להדין ונמצא מתכללים לחוג' התכללות אמיתית יותר מהתכללות עצמו כו' וד"ל.

והנה זהו עיקר בחי' יעקב בבחי' הרחמי' בכלל דחוג' וכל עבודתו הי' להוליד בחי' רחמים בכל פרט ופרט שבחוג', ומאחר שכל פרט דחסד כלול מחוג' כמו גם נצח שבחסד שבגבורה שבחסד יש בו ג"כ חוג' ובחי' רחמים שבו כלולים כו', וזהו הי' עבודתו לעשות ריבוי התולדה בצאן שלמעלה מן התחלקו' ריבוי מיני רחמים בפרט כו' וכמ"ש ורחמינו על כל מעשיו הנמשך מכל פרטי המדות כנ"ל, דהיינו פי' רחמיך הרבים ל' ריבוי ההתחלקות, וזה תלוי בר"ר דכתר שלמעלה מן החכ' כו' לפי שברייח התיכון כו' כידוע, וע"כ הי' יעקב רועה צאן יותר מכולם, וכמו שנראה בקול הצאן שמורים בחי' רחמים יותר מקול שארי בהמות זולתם כידוע. וזהו שאהב

בבחי': ניתוסף ע"פ בוך 449.

הנ"ל בבחי': שם: הכל מבחי' הגבורה.

שמורים: בבוך 2066: שמעוררים.

יעקב לרחל כי שמא גרם רחל ממש כי בחי' המל' נק' רחל, וגם להיותה רועה צאן ג"כ וכמ"ש ורחל באה עם הצאן אשר לאבי' כי רועה היאי כמ"ש בווהר כו' וד"ל.

וזהו שאמר יעקב אעבדך ברחל ז' שנים ולכאורה הל"ל בעבור ומהו ברחל כו', אך הנה פ"י ברחל היינו בתוך בחי' רחל כו'. דהנה ידוע בבחי' רחל למעלה שהוא עולם הדיבור בחי' עלמא דאתגלי' וכל עבודת יעקב הי"י רק להמשיך בחי' רחמים בכל העולמות דוקא בעלמא דאתגלי', והיינו אעבדך ז' שנים ברחל להמשיך ז' מדות עליונים. בתוך עלמא דאתגלי' בחי' רחל עקרת הבית והיינו ז' שנים עליונים, כידוע בפ"י ויהיו חיי שרה מאה כו' ושבע שנים כו' אלה שני חיי שרה וקאי על בחי' ז' השנים דסמוך ל"י שהן עיקר שני חיי שרה שהוא בחי' המל' שנק' מטרוניתא כידוע, וגם כאן אמר יעקב אעבדך שבע שנים, ושנה הראשונה נמשך בחי' החסד ובשנה הב' מבחי' הגבו' כו' שהן מבחי' ז' מדות דאצי' כמ"ש לך הוי' הגדולה והגבו' כו' כידוע. והנה מה שנצרך לז' מדות דוקא הענין הוא כי שרש בחי' יעקב הוא בחכ' שהוא יו"ד דיעקב יו"ד עקב כו'. ורצה להמשיך בחי' חכ' במל' שהוא בחי' רחל עקרת הבית כו' שנק' חכ' תתאה להנהגת עולמות, כמו עד"מ דבר מלך כו' הנה בדיבורו מתגלה כל בחי' מדותיו כו' אם דברי אה' וחסד או דברי רוגז וזין כו' הכל יוצא דרך הדיבור כו', אך מפני ריחוק ערך המל' לקבל מבחי' ח"ע ע"כ הוצרך יעקב לעבוד ז' שנים תחילה שהוא להמשיך לבחי' ח"ע דרך בחי' הו' מדות ומו' המדות נמשך ברחל עלמא דאתגלי' כו'. והוא ענין בחי' התיקון וההתכללות של המדות בבחי' הרחמים שהוא ע"י שם מ"ה דחכ' דוקא כידוע, וזהו אעבדך לבחי' לוכן העליון ז' שנים ברחל בתך הקטנה שהיא בחי' המל' שירדת למטה מטה בבחי' הקטנה כי רועה צאן כנ"ל. ובזה מתורץ הקושי' דלעיל למה לא אמר ב' וג' שנים, כי ידע שצריך לעבוד ז' שנים דוקא מטעם הנ"ל וד"ל.

ומעתה י"ל מ"ש מלא שבוע זאת כו', דהנה לבן רמה את יעקב אחר שהשלים טוב עבודתו בבחי' התיקון מז' שנים ז' המדות בשביל רחל נתן לו את לאה שהיא בחי' עלמא דאתכסי' עולם המח', כי הנה לבן ראה את כל עיקר עבודת יעקב הוא להביא בחי' החכ' במדות בשביל אותיות הדיבור שיביא הכל לידי גילוי אותיות, וא"כ גם בחי' אותיות המח' בחי' אותיות הן, כמו עד"מ מה שחפץ בלב מחשב באותיות המח' הרי מתלבש המדות שבלב בבחי' צירופי אותיות. דמח', ואין הפרש כלל בין אותיות המח'

אשר . . . היא: שם ליטא.

ה"י: ניתוסף ע"פ בוך 449.

עליונים: בניכלאך הנ"ל: עליונות ברחל.

יו"ד עקב כו': ניתוסף ע"פ בוך 449.

הן, כמו . . . צירופי אותיות: בבוך 2066 ליטא. וכנראה משמט מפני תיבות הדומות: אותיות . . . אותיות.

לאותיות הדיבור שניהם אותיות וכלים להכיל המדות רק במח' האותיות בהעלם ובדיבור באים האותיות בגילוי אבל הצירופי' אחד הן שאותו הצירוף שרוצה לדבר חושב במח' וכן מה שחושב במח' מדבר בדיבור בצירוף א' בלי שינוי כלל, וכידוע דה"ג מצנפ"ך המחלקות צירופי אותיו' הדיבור הן הן מבחי' ה"ג מצנפ"ך דאימא שמחלקת צירופי אותיות המח' כו'. ולזה הטעם נתן ליעקב את לאה מטעם שאמר שאין ראוי לתת את הצעירה לפני הבכירה כי המח' קודמת לדיבור כידוע וד"ל.

אך אחר שהי' יחוד יעקב ולא אמר לו מלא שבוע זאת כו' שהוא לאחר ז' ימי המשתה ולא הי' צריך לעבוד ז' שנים תחילה אלא לאח"כ כנ"ל. כי הנה עיקר העבודה הוא להביא את ז' המדות באותיות, כמו ע"ד דוגמא ביו"ד מאמרי' דכתי' ויאמר אלקי' יהי אור הרי מבחי' אור החס' דאצ"י הנמשך במל' האחד. נברא ממנו האור ע"י צירופי אותיות הללו דמאמר יהי אור, וכן ביום הב' בחי' הגבו' נברא הרקיע ע"י אותיות יהי רקיע להבדיל כו' שנעשה צירופי אותיות הדיבור כו' להכיל ולהגביל אור המדות וא"ל לא הי' נברא בריאה יש מאין מאור המדות עצמו כידוע. וכך הוא בענין עבודת יעקב ז' שנים להביא בבחי' אותיות, אבל כאשר כבר באו המדות באותיות המח' ונתייחדו בה שזהו בחי' יחוד יעקב ולא או קרוב הדבר ממילא ומאיליו שיומשך ג"כ אור. שפע המדות גם בצירופי אותיות הדיבור שהוא בחי' רחל כו', כי מן המח' אל הדיבור אין זה עבודה כ"כ כי נקל לבוא העלם המח' לגילוי הדיבור כי צירופו אחד הן בשרשן בבחי' הנוק"י מצנפ"ך דאימא כו' כידוע דאימא אוזיפת מנהא לברתא וכנ"ל.

ו"ז מלא שבוע זאת רק בז' ימי משתה ושמחה וניתנה לך גם את זאת שהוא בחי' המל' כמ"ש בזאת יבוא כו', ודוקא בז' ימי מו"ש לפי שהשמחה מביאה מן ההעלם לגילוי כנראה בחוש שבשעת שמחה מגלה מצפוני לבבו בדיבור כו', וע"כ בז' ימי משתה ושמחה יוכל להיות יחוד יעקב ורחל בחי' הדיבור בלי שיצטרך עבודה ז' שנים בתחילה דוקא כי כבר עבד ז' שנים בשביל גילוי אותיות וא"צ רק להביא מן ההעלם לגילוי בלבד כו'. אך הנה לפ"ז למה הוצרך לעבוד גם ז' שנים אחרות גם אחר נישואי רחל מאחר שזכה בה על ידי שמחה של ז' ימים מטעם הנ"ל. אבל באמת ז' שנים שעבד לאחר נישואי רחל הוא להיות בחי' תולדות של שבטים שהוא בעולם הבריאה יש מאין שהי' יעקב סבר שיולדו לו מרחל דוקא, אך כאשר ראה ששנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה כו' וד"ל.

במל' האחד: בביכלאך הנ"ל: ביום הא'.
הנוק"י: שם: ה"ג.

ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן כו'. כתיב כוס ישועות אשא ובשם הוי' אקרא, הנה כוס גימ' פ"ו והוא ג"כ גימטריא דגביע ע"ה והוא גימטריא דשם אלקים כידוע. והענין הוא כידוע בכונות דכוס של קידוש על היין דוקא, שבחי' הכוס הזה הוא בחי' הכלי לקבל החסדים דאימא שהוא היין שהוא בבחי' בינה כו'. וביאור הדברים ידוע שהדיבור הוא בחי' אותיות שהן בחי' כלים להכיל ולהקיף מה שבתוכו, כי הרי הכל מתיישב באותיות הדיבור, כמו אור השכל שהוא רוחני במקומו בכלי המוח ונמשך ונא באותיות הדיבור ומתיישב ומתעלם בו כמו שמתיישבין ומתעלמין המים והיין בתוך הכוס, וכך למעלה בחי' אותיות דיבור העליון שבדבר ה' עשה את הכל וכמ"ש ואתה מחי' את כולם א"ת וה' מוצאות כו' כידוע הנה כללות כל האותיות של הדיבור נעשין כמו בית קיבול כללי לקבל מהמוחין והמדות המשפיעין בו ונק' כוס והוא גימטריא פ"ו כמו שם אלקים להיותו בבחי' צמצום להגביל האורות כו' וד"ל.

וזהו כוס ישועות אשא. שיש כאן ב' דברים, הא' ענין הגבהת הכוס למעלה כמ"ש אשא, והב' שנק' כוס ישועות מלא חסדים שנק' ישועות, והיינו ענין שע"ה נהורין דא"א שמאיר במל' כמו וישע ה"י אל הבל כו', כידוע דק"ן נהורין יש מכבר באור אבא כמ"ש בע"ח בענין כי יקרא קן צפור כו' ולתשלום שלימות החסדים נמשך עוד רכ"א נהורין שהוא שע"ה עם ה"ח הכוללים, וז"ש דוד כוסי רויה גימטריא רכ"א שהוא מדות א"א, וזהו כוסי רוייה רכ"א. הנוספים, והוא בחי' כוס ישועות דלעתיד שיהי' בתכלית השלימות מהארץ א"א כו', אבל עכשיו אין המל' מקבל רק ה"ח כוללים והוא שנק' כוס ישועות אשא בכוס של ברכה דעכשיו בה' אצבעות שמגביהין הכוס וכן לענין בחי' כוס דקידוש, ומ"ש כוסי רוייה הוא לעתיד בכוס של ברכה שיברך דוד לעתיד כמאמר רז"ל שיעשה הקב"ה סעודה לעתיד ונותן כוס של ברכה לאברהם כו' עד דוד שאמר לי נאה לברך ואותו הכוס יהי' ביין המשומר בענביו מששת ימי בראשית כידוע וד"ל.

והנה ביאור ענין ה"ח כוללים שנמשך בכוס של ברכה דעכשיו כמ"ש כוס ישועות אשא כו' היינו בחי' חסד שבחסד חסד שבגבורה חסד שבת"ת כו'. ויובן זה עד"מ בכלי הדיבור שאנו רואים שיש בגלוי הדיבור דבר חסד ואהבה וגם דברי דין ורוגז גדול כו', אך יכול להיות שגם בדברי דין ורוגז הקשה יש בו מבחי' החסד והאהבה הגדולה בהעלם, והוא כמו כאשר ייסר איש את בנו בדברי תוכחות מגולה מאהבה מוסתרת שמחמת אהבה דוקא

אשא: ניתוסף ע"פ בוך 110 ו' 284.

ה': ניתוסף ע"פ בוך 284.

מדות: בבוך 110: מבחי'.

שהוא מדות . . רכ"א: ניתוסף ע"פ בוך 110 ו' 284.

ירבה דברי תוכחה בדברי כעס ותערומות בהגזמ' דינין ועונשין או דברי שנאה והרחקה יתירה רק כדי שישבו מדרכו הרעה לטובה, שאין בכל הדברים האלה רק בחי' טוב וחסד שמחמתם דוקא יתקרב לדרך הטוב וכה"ג. וכמ"כ יש בחי' חסד בכל המדות כמו התפארות והניצוח ונק' חסד שבת"ת וחסד שבנצח דהיינו בחי' החסד שיצא מחמת מדה זו כמו בחי' חסד שבגבורה מדת הדין הנ"ל וכללותם נק' ה"ח (כי בחי' יסוד אינו מדה בפ"ע רק שבו כלולים כל ה"ח. הללו והוא בחי' יוסף כמו שיתבאר בעז"ה). וז"ש כוס ישועות אשא לקבל ה"ח הללו שיבואו בכוס הזה כדי להשפיע לעולמות וכמ"ש והוכן בחסד כסא. שאין קיום העולם רק בחסד דוקא, ואח"כ בשם הוי' אקרא להמשיך מכל האורות העליונים דשם הוי' הפרטיים כדיבור להיות השפע באה בפרטות לכל העולמות מריש כל דרגין עד סוף הכל וז"ש אקרא כדיבור אך דוקא לאחר שכוס ישועות אשא בבחי' ה"ח הנ"ל וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה כו' וד"ל (או פי' ובשם הוי' אקרא להמשיך בשם הוי' ממקור החסדים כי נעוץ תחילתן בסופן דוקא כידוע וד"ל).

והנה ידוע דדוד הוא מרכבה לבחי' המל' שמלאה דינין כו' כי עיקר ענין בנין המל' הוא מבחי' הגבורות כידוע, וע"כ הוצרך לקבל ה"ח שנק' ישועות להמתיק הגבו', וידוע שאין מיתוק הדין אלא בשרשו דוקא שהוא בבחי' גבורות דאימא דבינה מינה דינין מתערין כו', וביין הוא בחי' המתקת הדינין דבינה ונק' יין המשמח אלקים שממתיק לגבורות דשם אלקים דבינה ומל' כו', וכמו שאנו רואים שהיין ישמח לב האדם להפוך כל מדות אשר בשכלו מרע לטוב מדין לחסד מפני שנעשה לבו טוב מן היין, כמו כטוב לב המלך ביין מצוה להוציא כל האסירים מבית האסורים וימחול לשונאיו כו' וכה"ג וכמ"ש בזהר דכל חירו וכל חידו מן היין. אך זהו בחי' הטוב והחסד שביין דהיינו שכח הדין שבו נמתק לחסד, כי יש ביין כח הדין להתקעס יותר כמו עובדא דרבה דשחטי' לרבי זירא כו' וכה"ג, אך בחי' החסדים שביין גוברין על כח הדין שבו ואם הן בחי' חסדים טובים הבאים בתגבורת גדולה לעשות לפנים משורש הדין הרבה כמו למחול לחייבים ביותר ולאהוב גם השונא כנ"ל, וגם אנו רואים כאשר טוב לבבו ביין יגלה כל מצפוניו כמ"ש נכנס יין יצא סוד, והוא ג"כ תוקף גלוי אור החסד שירוד ביותר מהעלם לגילוי, שהרי גם מהיות נעלם בהעלם אחר העלם יוצא לידי גילוי ע"י היין שיוצא סוד גם היותר כמוס ע"כ יין גימטריא סוד (והוא גם בחי' הסוד שבחכמה דזקן דעתיק. סתום ונעלם בתכלית ונק' חכמה סתימאה והוא בהיותו בן ע' שנה דוקא שאז זמן שלימות גדלות המוחין דחוי"ב ממקורם

הנעלם כו' ואעפ"כ יוצא גם סוד זה ע"כ יין גימטריא ע'). וכך יובן למע' בבחי' מיתוק הגבורות שבכוס דמל' שהוא ע"י בחי' יין דבינה בחי' חסד דאימא שיש בהם כח ותגבורת גדולה להמתיק כל דין לחסד כנ"ל ולצאת מן ההעלם כו', ומהם נמשך ה' חסדים חסד שבחסד חסד שבגבורה חסד שבת"ת כו' וכנ"ל. וזהו ענין כוס דקידוש וכוס של ברכה, דכוס גימטריא אלקים דבינה שמקבל מבחי' החסדים דבינה מפני שאין מיתוק הדין אלא בשרשו דוקא כידוע וד"ל.

ואמנם הנה עכשיו אין המל' מקבל רק ה"ח בכוס של ברכה והן ה' חסדים כוללים דיסוד שנק' קנה הכל ק"ן אורות דאבא עם ה' חסדים כוללים וזהו קנה חכמה כו', אך עיקר הקבלה הוא ביין שבכוס שהן ה"ח דאימא והוא מזל ונקה (וזכרהו על היין הוא בחי' ה"ח דאבא כו'), אבל לעתיד יהי' כוס של ברכה דדוד מלכא משיחא בתכלית שלימות החס' ממקורם שהוא בבחי' א"א והיינו רכ"א לוגין יין המשומר בענביו כו' והוא ענין תכלית ושלימות. הארת אור מא"א רכ"א ויהי' כללותם שע"ה נהורין כנ"ל. וז"ש כוסי רויה פי' כוסי שמכבר שנק' כוס ישועות יהי' רויה גימטריא רכ"א נוסף על החסדים הראשונים. וז"ש אלהי דברי דוד האחרונים דקאי לעתיד שיהי' עליית המל' בכתר כמ"ש נאום הגבר הוקם על גימטריא מאה כו' כידוע וד"ל. וע"כ יהי' הכוס ביין המשומר בענביו מששת ימי בראשית שהוא בחי' בינה דאי"א שנק' מוחא ושכ"י. על דורדייא כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

אך הנה בחי' גביע הכסף דיוסף יהי' למעלה מבחי' כוס ישועות דדוד. כי הנה ידוע בשורש בחי' יוסף שהוא בבחי' יסוד שלמעלה מבחי' מל' וכל החסדים העליונים שבכל האורות העליונים מאירים ומתכנסים ביסוד דוקא, וכמ"ש כי כל בשמים כו' שיסוד נק' עלי דאחיד בשמיא וארעא והיינו וקנה הכל, ופי' כל היינו כללות כל החסדים, והמל' נק' כלה שמקבל מבחי' כל דיסוד כידוע. וזהו שהי' יוסף יפה תואר ויפה מראה שהוא בחי' ההתכללות מכל האורות וכלים יחד שזהו ענין תואר ומראה, התואר הוא בבחי' תמונת הגבלת הכלים והמראה בבחי' האורות, וכמ"ש במ"א בענין רחל יפת תואר יפת מראה שהיופי הוא בבחי' ההתכללות ממוזגה נכונה בין באורות בין

שהוא ע": בבוך 110: ע"י. ובבוך 284: שיעור (ואולי כתוב: שיעיד).

בחי': בבוך 110: ובחי'. בבוך 284: שהוא בחי'.

כו': בבוך 110: וסוד ה' כו'.

החסדים: בבוך 284: החכמה.

תכלית ושלימות: בביכלאך הנ"ל: תוס'.

אלה: שם: ואלה.

ושכ"י: שם: דשק"ט ושכ"י.

על: שם: כל.

בכלים שנק' תואר ומראה, רק שברחל הוא בבחי' המל' המקבל מהכל וביסוד הוא בחי' יוסף הוא בחי' דכר המשפיע הכל כו' וע"י דוקא שיצא כל אור ושפע מהעלם לגילוי כמ"ש ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר כו', ונק' יתו"ם ר"ת יפה תואר ויפה מראה, אך הוא יתום מאמו ולא מאביו לפי שבינה עד הוד אתפשטת ולא יתום אבל אור אבא מאיר גם ביסוד דנמצא אינו יתום מאביו וכמ"ש אלה תולדות יעקב יוסף כו'. ולפ"ז כל בחי' שפע אור החסדים שנמשך מאור אבא שהוא מקור כל החסדים נמשך ומאיר בבחי' יסוד ונק' כנישו דכל נהורין וע"כ נק' טוב כידוע.

וזהו וילקט יוסף את כל הכסף, פי' כי הכסף שרשו בבחי' החסד כידוע, ויוסף הוא בחי' יסוד ליקט כל אורות החסדים שנמשכים ממקור החסדים שבאבא והביאם ביתה פרעה לשון פריעה וגילוי שהוא בחי' בינה ומל' ששם בחי' גילוי כל נהורין. והענין הוא שכל החסדים דאבא הביאם בבינה ומל' להגביר ולהמתיק גם גבורות דאימא לחסדים ע"כ הוא למעלה הרבה מבחי' כוס ישועות דוד, דדוד הוא בחי' המל' הנצרך לקבל חסדים דאימא בלבד שהוא בחי' יין המשמח שבתוך הכוס כנ"ל, אבל יוסף שהוא בעצם ממקור החסדים שמהפך גם לגבורות דאימא לחסדים לא הוצרך לין בתוך הגביע אלא בלא יין ה' הגביע שלו מצד עצמו מבחי' החסדים העצמי' וע"כ ה' גביע של כסף דוקא ולא ה' צריך להגביהו לקבל חסדים כמו כוס ישועות אשא אלא אדרבה ה' מורידה למטה מטה כדי להמתיק בו כל דינין הקשין. וזהו שאמר ואת גביעי ביו"ד דחכמה המיוחד ליוסף דוקא גביע הכסף, גביע גימטריא פ"ו ע"ה והוא בחי' שם אלקים גימטריא פ"ו שנמתק בחסדים, וזהו שהי' מנחש בו להמתיק בו גבורות קשות שנאחזים בנחש דקטנות דיסוד כמ"ש במ"א, וז"ש כי נחש ינחש איש אשר כמוני דוקא שמקבל מהיו"ד דאבא שלמעלה מהיו"ד דאימא כידוע, וזהו ההפרש בין גביע לכוס כו' וד"ל.

וזהו ואת גביעי גביע הכסף תשים בפי אמתחת הקטן שהוא בחי' צדיק תחתון בחי' בנימין כידוע וע"כ נק' קטן כמו דוד הוא הקטן וזהו בפי אמתחת הקטן דוקא. והענין הוא כי שרשי בנימין ה' מבחי' הגבורות כמ"ש בן אוני, אך אביו קרא לו בנימין מבחי' החסד דקו הימין כו', וע"כ ציוה יוסף לשום גביע הכסף שלו ששרשו במקור החסדים דאבא כנ"ל בפי אמתחת בנימין הקטן כדי להמתיק גבורות שלו בחסדי' ולהיות אחוז וקשור בחבלי עבותות בצדיק עליון בחי' יוסף ע"י גביע זה של כסף דיוסף, וכידוע בענין

מהיו"ד: בבוך 110: מה"ת. ובבוך 284: מהחסד. וכמאמרי אדה"א בראשית כאן ע' רצו: ממקור החסדי' דאבא שהוא למעלה מחו"ג דאימא.
נק' . . שרש: בבוך 284: ליתא.

וידעת כי שלום אהליך שהוא שלום בית דמקבל בחי' התקשרות המקבל במשפיע ושלום דמשפיע במקבלי וז"ש יעשה שלום לי שלום יעשה כו', וזהו תשים בבחי' התקשרות דמשפיע צדיק עליון במקבל צדיק תחתון, והוא בחי' רוחא דשביק בגווה כו' שזהו ע"י בחי' החסדים דדכורא כי אין אשה כורתת כו', וזהו ובנימין בכה על צוואריו כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

והנה כל ענין מכירת יוסף למצרים דוקא ואשר הי' בבית האסורים בבור עשר שנים הוא ענין גלות בחי' צדיק עליון בחי' יסוד כמ"ש ענו בכבל רגליו כו' אמרת ה' צרפתהו שהוא בחי' צירוף ובירור דצדיק עליון בהיותו אסור בגלות כמ"ש מלך אסור ברהטים כו', וכ"ז מפני שהי' צריך להיות גלות ישראל במצרים שהוא בחי' גלות השכינה בחי' מל' כמ"ש אנכי ארד עמך מצרימה כו' וכמאמר רז"ל גלו לאדום שכינה עמהם כו', ולהיות כי טומאת מצרים היא בתחתיות המדריגות דקליפות אבי אבות הטומאה דנר"ן שערי טומאה והי' חשש גדול פן לא יוכל להיות יציאת ישראל מגלות מצרים כי יגבר כח הקליפה הקשה עד שישתקעו שם כמ"ש אשר שלט האדם באדם כו' כי אין חבוש מתיר א"ע מאחר שהשכינה היא בגלות ומלך אלקים על גוים שמחי' אותם בע"כ כו' כמ"ש ומלכותו כו', וע"כ חשב ה' מחשבות לבלתי יהיו נדחים בארץ מצרים בסוד גלות השכינה לעולם ח"ו, ע"כ לגלגל מכירת יוסף בחי' צדיק עליון למצרים שבחי' כח הדכר הוא הרבה יותר וכמו שאמרו האיש דרכו לכבוש כו', והי' יוסף בבחי' גלות תחילה שם כמ"ש הצדיק אבד אבד בגלותא כו' וענו בכבל רגליו, וכ"ז הי' תועלת להיות בחי' התנשאות מל' יוסף להכניע לכל הגבורות הקשות דמצרים כמ"ש וילקט יוסף כל הכסף כל החסדים כו' כנ"ל, ובפרט בשבע שני הרעב שקנה אותם ואת אדמתם לפרעה בחי' מל' כמ"ש במדרש שמל אותם, וזהו אמרו הי' לכ"ם זר"ע וזרעתם את האדמה שנתן להם ה' חסדים מגולים להיות בכחם לזרוע את האדמה וכמ"ש ונתן לכם זרע לזרוע ולחם לאכול שהוא בחי' ה"ח שנמשכים מיסוד לזרוע את האדמה כו' וכמ"ש לו המצרים תן לנו זרע ונח"י ולא נמות והאדמה לא תשם כו'. והנה ע"י שמל אותם הסיר בחי' קליפה הקשה שלהם ביותר הנק' ערות מצרים והוחלש כחם מאוד, והי' דבר זה תועלת גדול לדור הנולד הבא אחריהם שלא הי' להם כח חזק כ"כ להשתעבד ולהתגבר על ישראל בגלותם, ומלבד שלא נשתקעו אצלם אלא שהוקל להם השיעבוד ולא נטמאו בטומאתם כמאמר רז"ל שהיו מצויינים שם כו', וגם משך הזמן דגלותם הי' רק פ"ו שנה, כידוע דעיקר קושי השיעבוד לא הי' רק פ"ו שנה (וזהו פ"ו שנה דמרים בזמן רד"ו והיינוי' כמנ"ן גימטריא

במקבל: בביכלאך הנ"ל ניתוסף: הוא בחי' התקשרות דמשפיע במקבל. ובכוך 110 ניתוסף עוד עה"ג: וכמ"ש במ"א.

לכס: בכוך 110: להם.

השיעבוד . . והיינו: בכוך 284: הגלות דזימירו את חייהם בזמן רדו (והיינו. וראה בסמוך שויה שהיתה.

דשם אלקים שהוא פ"ו כנ"ל), וכמו שאמרו בטעם קריאת שם מרים שאמרו שהיתה בת פ"ו שנה כשנפסק הגלות דוימררו את חייהם בזמן רד"ו כו' ובתחילת הגלות וימררו את חייהם נולדה מרים וע"כ קראה שמה מרים ע"ש המרירות דוימררו את חייהם כו' וזה הי' בזמן קכ"ד בכואם למצרים ובזמן רד"ו נגאלו שאז היתה בת פ"ו שנה ובזמן זה נאמר וידע אלקים שנמתק שם אלקים כו' וד"ל.

והנה כמו שמבואר למעלה בכחי' כוס ישועות דדוד שיהי' בחי' עלי' לעתיד שנאמר כוסי רויה כו' לקבל שע"ה נהורין מאור א"א כו', כך יהי' בחי' עלי' לבחי' יסוד בחי' יוסף צדיק עליון. בבחי' יסוד דא"א וע"י כמ"ש צדיק כתמר יפרח כארוז בלבנון ישגה, וזה שאמר מכנף הארץ שמענו צבי לצדיק כו' מכנף הארץ דוקא, והוא כאשר יהי' עלי' לבחי' המל' שנק' ארץ כו' כמ"ש אשת חיל עטרת בעלה וכן נקבה תסובב גבר, משא"כ עכשיו כאשר המל' מקבלת מז"א ומ"ה מברר לבין כמ"ש והוא ימשול בך כידוע אין עלי' לבחי' יסוד כ"כ, וזה פלא לכאורה שהרי כאשר מ"ה מברר לבין יש כח יותר בבחי' הדכר מבחי' הנוק' ובחי' יסוד הוא בבחי' ז"א דדוכרא, ולעתיד שיהי' כח בנוק' שהוא בחי' המל' יותר עד שתהי' עטרת בעלה מאיזה טעם יהי' עלי' לבחי' יסוד יותר מעכשיו כו'.

אך הנה ראי' ברורה לדבר זה אנו מוצאים ממה שמצינו שלעתיד יהי' הבכור יוסף ועכשיו בכור יעקב ראובן ולא יוסף, וז"ש ביוסף בכור שורו כו' דקאי לעתיד, ולזה הטעם גם העבודה לעתיד יהי' בבכורים ולא בכהנים, כידוע שהעבודה הי' בבכורים מיד שיצאו ממצרים כמ"ש קדש לי כל בכור פטר כל רחם כו' וקדושה זאת היתה לעבודה כמ"ש כי לי הקדשתי כל בכור בהכותי כל בכור כו', אך מפני חטא העגל נפסקה העבודה מן הבכורים ונתנה לכהנים בני אהרן, אבל לעתיד תחזור העבודה לבכורים כמקדם, אמנם לא כמו דין בכור דעכשיו שהוא לאב דוקא כמו הכהנים דעכשיו שהן דוקא בני אהרן למשפחותם לבית אבותם כתיב דכל שאביו כהן כשר לכהונה ולא כשאמו כהנת, אבל בבכורים דלעתיד לא יתייחסו לבית אבותם להיות בכור לאב דוקא אלא בכור לאמו דוקא כמ"ש קדש לי כל בכור פטר כל רחם, פטר כל רחם. דאמו דוקא, ואם הוא בכור לאמו אע"פ שאינו בכור לאב כשר לעבודה, ואם יש לאדם כמה נשים ולכל אחת נולד בן בכור כולם כשרים לעבודה, רק לענין דין הירושה אינו נוטל פי שנים אלא בכור לאב דוקא שנק' ראשית אוננו ולו דוקא משפט הבכורה לענין הירושה, אבל לענין העבודה לא בעינן ראשית אוננו אלא שיהי' פטר רחם בלבד (ואפשר שאם הוא

עליון: בביכלאך הנ"ל ניתוסף: לעתיד.

פטר כל רחם: בכור 110 לי.א. ואולי נשמט מפני תיבות הדומות: רחם . . רחם.

בכור לאב ראשית אוננו ואינו בכור לאמו שכבר ילדה בן מאיש אחר לא יוכשר לעבודה אע"פ שלו משפט הבכורה לענין הירושה מאחר שלא נק' פטר רחם כו'). ובאמת דבר זה פלא גדול הוא למה יהי הפרש בין דין הירושה ליטול פי שנים שאינו אלא כשהוא בכור לאב מטעם שהוא ראשית אוננו, בין דין העבודה שהוקדש בכור פטר כל רחם דוקא ולא בכור לאב, ולמה לא יהי דין העבודה בבכורים כמו בכהנים שהם מתיחסים לבית אבותם דוקא ולא לאמותם כו'.

אך להבין כל זה יש להקדים ענין הידוע הנ"ל דעכשיו בחי' הדוכרא עיקר ובחי' הנוק' טפל שהרי בחי' דכר משפיע השפע לנוק' והנוק' לית לה מגרמ' כלום כמשל הלבנה שמקבלת מן השמש וכך כתיב ואל אישך תשוקתך לקבל תמיד והוא ימשול בך כו' שהמקבל למטה במדריגה מן המשפיע, ולזה הטעם הבעל יורש את אשתו כו' ועיקר הירושה בא מן כח האב, ולזה הטעם גם בדין משפט הבכורה לענין הירושה ליטול פי שנים אינו אלא כשהוא בכור לאב ראשית אוננו דוקא (ואע"פ שאין נותנים לאדם פרנסה אלא בשביל אשתו כמ"ש להניח ברכה אל ביתך כו' מ"מ כל השפע ברכה מתייחס דוקא אל האיש אע"פ שהאשה היא עקרת הבית נושאת ונותנת כו'), והיינו משום דמ"ה דדוכרא עיקר ולכך הוא מושל כמ"ש להיות כל איש שורר כו' (וכידוע דמ"ד מברר למ"ן. דנוק' כו' כמו משל הגשמים שמרוים לארץ והולידה והצמיחה ובלא גשמים לא תצמיח כך האשה לא תלד במ"ן שלה כ"א ע"י קבלתה בחי' מ"ד כו'), אבל לעתיד כתיב הנני בורא חדשות. בארץ נקבה תסובב גבר שבחי' הנוק' יהי' למעלה במדריגה מבחי' דדוכרא א"י. אשת חיל עטרת בעלה דבחי' ב"ן יהי' למעלה משם מ"ה כו' ואז לא תהי' בחי' הנוק' בחי' מקבל להיות אל אישה תשוקתה אלא אדרבא תסובב גבר ותהי' עטרת כו' (ולא כמו קודם חטא עה"ד שהיו זוג שוין בקומתן כמ"ש ויהי' האדם ואשתו כו'), משום דלאחר תשלום כל הבירורים דבחי' ב"ן יתעלה למעלה משם מ"ה המברר כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

וע"כ זהו שלעתיד לא תהי' העבודה בכהנים ששרשן בבחי' החסדים דז"א. בחי' דכורא אלא בבכורים שהן פטר כל רחם דוקא, משום דבחי' הנוק' עיקר ובחי' הדכר טפל ע"כ אין העבודה רק בבכור לאמו דוקא כמו שהי' העבודה בבכורים קודם חטא העגל דכתיב קדש לי כל בכור פטר כל רחם דוקא, כי קודם חטא העגל הי' בדוגמא דלעתיד אחר תשלום כל

דמ"ד . . למ"ן: בבוכ 284: דמ"ה . . לב"ן.

חדשות: בבוכ 110: חדשה.

א"י: בניכלאך הנ"ל: וכן אמר.

ויהי': בבוכ 284: ויהי'.

דו"א: בבוכ 284: דא"א.

הבירורים חירות ממות כו' מפני שכאשר עמדו בהר סיני פסקה זוהמתן, רק מפני חטא העגל חזרה הזוהמא דנחש הקדמוני ע"כ צריך ברור ותיקון ע"י בחי' שם מ"ה דדוכרא כו' ולזה נתנה העבודה לכהנים, ולעתיד תחזור העבודה לבכורים משום שנאמר אשת חיל עטרת בעלה כו', ועיקר הבכור הוא פטר רחם דוקא ולא בכור לאב, ומ"ש למשפחותם לבית אבותם היינו רק עכשיו מטעם הנ"ל וד"ל.

ובכ"ז יובן ג"כ עליית מעלת יוסף צדיק עליון בחי' יסוד לעתיד בזמן עליית המל' דוקא כנ"ל ולא עכשיו משום דיוסף ה' בכור לאמו רחל ולא לאב כי ראובן בכור יעקב עכשיו שכח הדכר עיקר כנ"ל, אבל לעתיד יהי' עלי' לבחי' הנוק' רחל עקרת הבית אשת יעקב כמ"ש מושיבי עקרת הבית כו', וכאשר תתעלה בחי' רחל יהי' יוסף בכור ולא ראובן כי בכור לאמו עיקר יותר מטעם הנ"ל שהעבודה לעתיד בבכור לאמו דוקא כו'. וזהו מכנף הארץ דוקא שמענו צבי לצדיק כו' כאשר יהי' אשת חיל עטרת בעלה כו'.

ובזה יובן ענין הפטורה דפ' ויגש בעובדא דיוסף עם מצרים* שמדבר לעתיד דוקא בבחי' עליית יסוד ומל' כנ"ל, והוא נבואת יחזקאל במ"ש קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה וישראל חבריו שהוא בחי' המל' ועץ אחד עץ אפרים בחי' יסוד וקרב אותם א' אל א' והיו לאחדים בחי' יחוד דיסוד ומל' ולא יחצו עוד לשתי ממלכות כו' ומלך אחד יהי' לכולם, עד ודוד עבדי נשיא להם לעולם וד"ל, דכתר שם טוב עולה על גביהם גם בהיות העבודה לעתיד בבכורים שיהי' במקום כתר כהונה דעכשיו כו' וד"ל.

מבן הרב ש"י

ענין ראות משה את הסנה בוער באש והסנה אינו אוכל אסורה נא ואראה וכו' מדוע לא יבער הסנה וכו' של נעלך וכו'. והנה בחי' סנה הוא בחי' ב"ע ג' יסודות אמ"ר ועלייתם הוא ע"י האש שהוא בחי' אצילות שע"י נשרף הסנה ועולים כל היסודות למעלה ע"י עשן המתהווה מהרכבתן. והנה

מצרים: בבוכ 110: אפרים.

עץ: בבוכ 110: ליוסף עץ.

וד"ל: ע"כ נמצא בבוכ 2008.

משרע"ה איש אלקים קדוש והוא המעלה מבי"ע בחי' מלכות, והתמי' גדולה מדוע לא יבער הסנה שיהי' עלי' גמורה. וזהו של נעלך, כי הבירור האחרון הוא בחי' נעל כידוע שהוא מלבוש חשוך עד שאין נראה בו אור השמש אפי' מעט ובשאריו לבושין נראה האור כמו בגד צמר ופשתים, והוא בחי' העוה"ז שמסתתר כ"כ האור עד שנראה הכל בדרך הטבע ורשעים גוברים בו. והנה עד ביאת המשיח לא יהי' עלי' לבחי' זו ולכן של נעלך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא והוא בחי' אצילות וכעת אין עלי' לנעל הנ"ל וגם לסנה בבחי' חיצונית רק כל העליות הם לישראל בבחי' פנימיות, וזהו שנשרף בשריפת העץ בחי' אפר, ולעתידי כשרוח הטומאה אעביר מן הארץ אז וראו כל בשר וכו' שיהי' ג"כ עליית כני"ל אפי' נעל וכו' וד"ל.

[וארא • אל אברהם וגו' באל שדי] ושמי הוי"ה לא נודעתי וגו' והוצאתי [אתכם מתחת סבלות מצ]רים וגו' וידעתם כי [אני הוי' וגו'. וצ"ל] הלא גם אצל האבות כתי' וירא אליו הוי"ה, וגם להבין איך יזכו למדרגה גדולה זו ביצי"מ שנ[אמר וידעתם ו]גו'. אך הענין הוא ע"פ מארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין, ולכאורה אינו מובן הלשון ואם לאו כו' דמשמע דלא סגי בלא"ה הגם שלא יהי' בידם חטא ועון כלל. אך הנה כתי' לא ידח ממנו נדח ממנו דייקא, שכל ניצוצות שבכל נפשות ישראל סופן לאשתאבא בגופא דמלכא [ב]צאתן מהגוף בגלגול זה או בגלגול אחר ולא סגי בלא"ה.

אך איך תהי' זאת הנפש שהיא בבחי' גבול ונברא משתאבת בגופא דמלכא א"ס ב"ה להיות לאחדים ממש, הנה מודעת זאת מ"ש בזהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים, והוא ע"ד מ"ש ימים יוצרו ולא אחד בהם. כי הנה הימים הם בחי' לבושין להלביש נשמת האדם, והם הם התורה ומצות אשר יעשה אותם האדם בהם להמשיך עליו אחדותו ית' להבטל ולהכלל באור ה' א"ס ב"ה ממש בכלות הנפש ממש כנר בפני האבוקה לאשתאבא בגופא דמלכא, דהיינו שתהא נפשו האלקית מיוחדת ביחוד גמור ובאחדות אמיתי במקור חיותה חיי החיים ב"ה והיו לאחדים ממש ע"י התורה ומצות שהם הממוצעים המקשרים ומחברים נפשו האלקית הנגבלת בגדר גבול ומקום ומלובשת בגוף ונפש החיונית לדבקה בו ית' ממש שאינו נגבל ואינו נתפס אפי' בשום שכל והשגה, וא"א כ"א ע"י תורה ומצות שהם ממוצעים, שהתורה

 ק"ל

וארא: נ"א נדפס לעיל ע' רלה. במקום שהי' קרוע בגוכתיק הושלם בין חצאי ריבוע מהנדפס לעיל.

היא רצונו של מקום והוא ורצונו א' והמצות הן איברים דמלכא, ואע"פ כן נשתלשלו וירדו ממקום כבודם ומתלבשים בעניינים גשמיים, ועי"ז יכולים להעלות ולקשר נפש האלקי שבאדם ולכללה באורו ית', וצריך לסגל תורה ומצות ואפי' מצוה אחת כמה פעמים כמספר הימים אשר נתנו לו מן השמים כפי שיעור הלבושין הצריכי' לשרש נשמתו. ולכן ארז"ל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק עליו נאמר הכרת תכרת וגו' שנשמתו אינה יכולה לעלות וליראות באור ה', וכמ"ש בזהר דהוי לבושא חסרא כו', ומי שא"א לו לעסוק בתורה כל היום מפני שהוא בעל עסק במו"מ די לו בפ"א שחרית כו', מאחר שלא הזמינו לו פרנסתו מן השמים כדי שיהי' פנוי כל היום הרי כך שיערו לבושי נשמתו לפי מקור חוצבה דדי לה בפ"א שחרית, משא"כ מי שאפשר לו נענש אפי' על ביטול שעה אחת כמו שמצינו כמה פעמים בזהר, והיינו מאחר שיש לו פנאי ללמוד הרי הוא צריך לעשות לבושין ואי לא הוי לבושא חסרא כו'.

וזהו ואברהם זקן בא בימים, כי מדת אברהם שהיא האהבה לה' לדבקה בו ולהבטל ולהכלל באורו ית' שיהי' בכחי' זקן זה קנה חכמה שיהא בחי' חכמה בחי' אי, דהיינו בחי' אחדותו ית' האמיתי נקנה בקנין נפשו האלקי' להתפשט ולהתלבש בו ממש בכדי להבטל ולהכלל באור ה' ממש, וכמ"ש בזהר לאשתאבא בגופא דמלכא, כדבר הנשאב כנפש האדם ונתפס ונקלט בו עד שנעשה עמו לאחדים ממש, הוא ע"י כי בא בימים שהם הם בחי' הלבושי' שעל ידם נקנה בנפשו להתפשט ולהתלבש בו אור א"ס ב"ה ממש ואחדותו האמיתי. וזהו ולא אחד בהם, ולו קרי בוי"ו, שממשיך בחי' אחד בהם בהימים הנ"ל, ולא כתיב באליף שאין האחד ה[אמיתי הוא אור א"ס] ב"ה מתלבש בהם ביחוד גמור ואמיתי כראוי לה לאותה נפש שתוכל לאשתאבא [בגופא דמלכא עד מלאת מספר הימים דוקא שנקצבו לה להיות בעוה"ז כדי] לקרות ק"ש כל כך פעמי' ולהתפלל וללמוד [כ"כ כנ"ל וליתן צדקה כ"כ, ולכן ארז"ל שמי שלא קרא ק"ש פעם א' מעלין עליו כ]אילו לא קרא מימיו, וכן לענין ביטול תורה חי'.

אך אין כל אדם זוכה לזה שיהיו כל ימיו שלימים ולא יחסר מהם אפי' שעה אחת ורגע א', והעצה לזה ארז"ל שיהיו כל ימיו בתשובה. וענין התשובה כי שובה אותיות בושה וכן תשוב [אותיות בושת], וכמו למשל כשאדם עושה דברי שטות ואח"כ רואה שאחרים רואין אותו מיד נופל [עליו הבושה] ומתבייש מאד, והכל לפי המבייש והמתבייש ולפי הדבר שנתבייש ממנו, כמו כן [שישים האדם אל] לבו כל מעשיו ודב[וריו ומחשבותיו אשר לא] לה' המה, ויעמיק בשכלו גדולת ה' [אשר הוא ממכ"ע וסוכ"ע וכולא]

קמ"י כלא חשיב [ואיך הוא עומד] עליו ורואה במעשיו המגונים בעיניו וצונפה ומביט כל מחשבותיו ובו[חן כליות ולב ולית אתר פנוי מיני, בודאי יפול עליו הכושה ממנו ית'. ובחי' בושה זו יש לה כמה [בחי', מרום המעלות] עד סוף כל דרגין, וסביביו נשערו מאד ומדקדקין על עצמן כחוט השערה, אשר רואים בעצמן כי פנה לבם ומחשבתן מדביקות וקרבת אלקי' ועבודתו, שבו ויבושו מגדולת ה' העומד לנגדם תמיד. וזהו ויחד לבבינו כו' ולא נבוש לעולם ועד, כי לעולם ועד יש בחי' בושה זו עד רום המעלות בלי יחוד הלב בו ית', פי' ע"ד מ"ש במ"א מענין השתלשלות העולמות עד אין קץ כמ"ש הכל ירו[ממוך סלה, וכל מה שהאדם] עולה בהשגתו ותבונתו למעלה מעלה בגדולת [א"ס ב"ה תקטן בעיניו יראתו ודבקותו הראשונה והיא כאין ממש וכאילו ל]א היתה לו שום יראה כלל, וכמשל [הרואה את המלך פתאום שמתבושש מדבורו שדבר בלא ראות].

והנה כתי' כי נער ישראל ואוהבהו וממצרים קראתי לבני, והענין הוא כמו שאנו רואין עד"מ בן נער אצל אביו שכל זמן שאביו מראה לו אהבתו ומקרבהו באהבה וחיבה יתירה מתרהב בנפשו לעשות כל מה שלבו חפץ מילין דשטותא נגד רצון אביו, ואף אם אביו מוחה בידו אינו משגיח בו ואינו שומע לקולו, רק אם אביו גוער בו ודוחפו חוץ לבית ואומר לו שאינו אביו וכה"ג אזי מתעורר ומתגלה האהבה אצל הבן אל האב בהתגלות וצועק במר נפשו שאינו רוצה ליפרד מאביו בשום אופן ומכ"ש כשלא יקרא שם אביו עליו לומר אבי, משא"כ כשהבן אצל אביו האהבה היא בהעלם אצלו מחמת קוטן שכלו שאינו משיג כמו הגדול ששומע לקול אביו בעודנו עמו באהבה והתקרבות. וכך הענין באהבת ישראל למקום ב"ה המסותרת בלב כאו"א מישראל אינה יוצאת מהעלם אל הגילוי כשהם בבחי' נער שהוא בחי' קטנות, רק אם יתבונן בשכלו שהוא מרוחק מאד מה' בתכלית, בשום אל לבו כל דרכיו וענייניו אשר לא לה' המה, וידמה בנפשו כאילו דחפוהו מהסתופף בבית אלקי' ודחוהו לנפול שלא יראה באור פני מלך הקדוש ית', כאשר יוכל כאו"א למצוא אשמה בנפשו אשר בשבילה הוא ראוי לכך כל חד וחד לפום שיעורא דלי', וכנ"ל בענין הבושה, ואזי יתעורר אצלו בחי' האהבה בהתגלות לבו ביתר שאת ויצעק אל ה' בצר לו מאהבה רבה להבטל ולהכלל באורו ית' שאינו רוצה להיות נפרד ח"ו מאחדותו ית' כי ישראל נקראו בניו למקום. וזהו וממצרים שהוא בחי' מיצר וקטנות קראתי להיות לבני כאהבת הבן אל האב, שעי"ז מתגלה האהבה ביתר שאת ומעלה.

וע"ז אמרו יש קונה עולמו בשעה אחת, כי האהבה הראשונה הבאה מחמת הימים שנקנה לו בקנין נפשו המשכת אלקותו ית' להתפשט ולהתלבש בו היא נק' אהבת עולם בחי' נפשי אויתיך וגו', שהוא ענין התפשטות המשכות אלקותו ית' לחיות נפש האלקי' שבאדם כפי אשר תוכל שאת לפי שרשה ממקור חוצבה ולפי ריבוי הכלים והלבושין של תורה ומצות. ונמשך

משם אל שדי ע"ש שמשפיע לעולמות שפע חיותם די והותר להיות חיים וקיימים, וכמ"ש והריקותי לכם ברכה עד בלי די ש[יבלו] שפתותיכם לומר די, והיא בחי' ממלא כל עלמין. [משא"כ] אהבה זו מבחי' תשובה היא בחי' אהבה רבה וגדולה מאד יותר מכדי ערך הכלי של נפשו ... מעשיו שהרי אין לו מע"ט, אלא ע"ד יתרון האור מן החושך שאור האהבה המתגלה מתוך [החושך תא]יר ביתרון אור ומעלה יתירה בלי שיעור וגבול. ולכן אהבה זו נמשך משם הוי"ה שהוא [מהוה כל הה]ויות ואינו נגבל ונתפס בשום מדה וכלי כלל ואינו בבחי' וערך השגה כלל כי לית מחשבה [תפיסא כלל] (כ"א) כאשר תפיסא ע"י תורה ומצות שהם בחי' הלבושין שירדו ונשתלשלו בבחי' ממכ"ע).

[ולתוספת] ביאור, הנה שם הוי"ה ב"ה מורה היה הוה ויהיה בהשואה ממש [כמו קודם] בריאת העולם ואחריו שאין עוד ואפס ממש זולתו כך הוא עתה [ממש לפניו] ית' דקמיה כלא ממש חשיב כולא. וכשיעמיק האדם להתבונן בזה באמת לאמיתו, אזי יהי' בעיניו [כ]רשע למפרע [שהי' רחוק מה' והלך חש]כים ולתאוה יבקש [נפרד, אף שאינו באי]סור ח"ו, וע"ז [יתמרמר במרירות נפשו] על העבר שכלה י[מיו בחשך ויצעק אל ה'] על העתיד מעומקא דליבא לדבקה בו ליכלל וליבטל באורו ית' בכלות הנפש בצמאון לה כמו העיף וצמא במדבר [ד]ייקא, וז"ש ממעמקים קראתיר, וכמ"ש בזה"ק דבעלי תשובה משכי לקב"ה עליהו בחילא סגי לאתקרבא למלכא כו'. [וזהו השיב אחור ימינו מפני] אויב, כי להיות דרישת האהבה [מתוך החשך ע"י ש]רואה בנפשו [כי נדחית לחוץ הוא] שלא כענין שארז"ל שמאל דוחה וימין מק[רבת], שהאהבה שהוא בחי' [ימין הוא מחמת התקרבות, [אלא היינו] דוקא כשישראל הם בגדלות השכל משא"כ כשהם בבחי' נער בחי' קטנות כנ"ל, וע"כ נפלה גם האהבה לבחי' קטנות ולאהוב דברים זרים בעיני הגוף שהוא האויב, וכמ"ש כי הגדיל אויב, דהיינו שהאויב נעשה בחי' גדול בעל שכל ויש לו בחי' מוחין דגדלות (כמ"ש לא נתמלאה צור) להעמיק דעת בעניינים גשמיים ותאוות העולם הזה וצרכי הגוף ונעשה חזק ובריא אולם. אשר ע"כ הוצרך אצלו לירד פלאי' האהבה לבחי' אחורי"י כדי להעלותו מן הארץ החומרי ההיא ולקשר נפשו ולדבקה בה' חיי החיים, ע"י כי משם ידרשנה האהבה ע"י העמקת הדעת בזה הענין עצמו איך נפל מטה מטה מאד בבחי' גלות ויצעק אל ה' ויתבושש מגדולתו כנ"ל.

והנה ענין גלות מצרים, כי יש בחי' מצרים ופרעה בקדושה כנגד מצרים ופרעה שבקליפה, כי זה לעז"ז עשה האלקי' וזה נמשך מזה, כי מחמת שפרעה בקדושה הוא גילוי אלקות כמ"ש בזה דאתפרעו כל נהורין, לכן נמשך ונשתלשל מרום המעלות עד סוף כל דרגיו, עד שנעשה למטה בקליפה מן ההפך אל ההפך לגמרי בחי' השכחה לא ידעתי את ה'. ולכן

ארז"ל ע"פ וירא אלקי' את האור כי טוב, כי טוב לגנוז, וכמ"ש ואת צנועים חכמה וכת"י כבוד אלקי' הסתר דבר. ומצרים שבקדושה הוא בחי' מיצר וקטנות שבקדושה, שמסתפק בתורתו ועבודתו שלומד בתורה ועובד ה', היפך מ"ש ואתהלכה ברחבה שהוא בחי' מוחין דגדלות. וכת"י כי פקודיך דרשתי, דהיינו כמו למשל אדם שהולך על אם הדרך אשר ידע בה תמול שלשום ואעפ"כ שואל ודורש עלי' כמסתפק כי ירא לנפשו שמא הוא תועה בה, כך אמר דוד ואתהלכה ברחבה כי פקודיך דרשתי, שאני דורש ושואל תמיד שמא לא יצאתי ידי חובתי עדיין. ומחמת בחי' מצרים שבקדושה נמשך ונשתלשל עד שנעשה למטה בקליפה ערות הארץ, דהיינו בחי' פגם הברית, והיינו כי ע"י שאינו משתדל להרכות תורה ומע"ט ודי לו כמה שעוסק כי לפי ראות עיניו יוצא ידי חובתו ואינו רואה חוב לעצמו, נכשל בפגם הברית שמטמאין אותו בע"כ שלא ברצונו במקרה לילה, וכמ"ש אשר מצרים מעבידים. ויצאת מצרים היא בחי' תשובה עי"ז הענין עצמו, כשהוא רואה בעצמו שהוא רחוק מה' בתכלית כנ"ל. ולכן כת"י וידעתם כי אני הוי"ה, פי' שתתקשרו ותדבקו בשם הוי"ה כנ"ל.

וזהו והבאתי א[ת]כם אל הארץ אשר נשאתי ידי, כי מחמת שמתחלה הי' בחי' השיב אחור ימינו, הנה עתה ע"י תשובה יתעלה היד שהיא האהבה בעילוי אחר בנשיאת היד למעלה מן הראש, כמו וישא אהרן את ידיו, דהיינו שתתרבה האהבה ותגדל במאד עד למעלה מן הדעת המושג כי לית מחשבה תפיסא ביי. וגם ישראל ית[עלו במדרגתם יותר] ממעלה ומדרגה שהי' להם תחלה [בחי' ישראל עלו במחש' ועתה] יהיו במדרג[ה] יותר גבוה [ומ]עלה מעלה מבחי' המחשבה. ונתתי א[ותה לכם מורשה, כי הנה האהבה הבאה מבחי' תשובה היא כמו] ירושה שנפלה לו הון רב אשר לא עמל בו, כך הנה האהבה הלזו [וקרבת ה' הבאה מזה היא] שלא ע"י מעשיו הטובים דבר יום ביומו כי אם בשעה אחת, ה"ז באה לו בתורת ירושה שהנחיל אותה הקב"ה.

מראי מקומות

עמוד 3

ודעת הוא הבדלה: ראה ירושלמי ברכות פ"ה ה"ב. מאמרי אדה"א דברים ח"ג ע' תתלג.
לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ה.

עמוד 6

המכסה אני מאברהם: וירא יח, יז.
שאברהם ה" מרכבה . . . לחסד דאצילות:
ראה זהר בראשית מז, ב. הנסמן בחיב לע' תקפ.

שאברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.
ידעתיו את אשר יצוה: ע"פ וירא יח, יט.
ארחות הו" חסד: תהלים כה, י.
הולך ונסוע: לך יב, ט.
להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו.
אם יש נ' צדיקים . . . מ"ה צדיקים: וירא יח, כד ואילך.

ורחל היתה יפית: ראה לעיל ע' קסח וע'
קסט. ובארוכה בתורת חיים ויצא כו, ג ואילך.
ונסמן הלן בתחלת כל פיסקא מקומה בתריח.

ורחל היתה יפית ויפ"מ: ויצא כט, יז.
והנערה טו"מ . . . ובשרה נאמר: חיי שרה כד, טז. לך יב, יא. יד. וראה נח יא, כט.
שקר חזן והבל היופ"י: משלי לא, א.
נזם זהב באף חזיר: משלי יא, כב.
אעבדך שבע שנים: ויצא כט, יח.
שיעקב פ"י יו"ד עקב: נסמן לע' קנב.
בחכ' אתחברו: ראה אגה"ק סכ"ח. זהר (היכלות) פקודי רנד, סע"ב. הנסמן במאמרי אדה"א דברים ח"א ע' רצה.
רחל . . . עלמא דאתגלייא: ראה זהר (סתרי תורה) ויצא קנב, א. ע"ח שער (כג) מוחין דצלם פ"ד.

רחל . . . עולם הדיבור: ראה ע"ח שער (ד) אח"פ פ"א. לעיל ע' קנד. מאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' רכו. וש"נ.
שש שנים חורע שדך: בהר כה, ג.

ויאמר האדם זאת הפעם: בראשית ב, כג.
מחמת הסתר האור נתגלה הכלי: ראה עץ חיים שער (ו) העקודים פ"ג ואילך. הנסמן בחיב לע' תשנג.

כמו שהנשמה ממלאה את הגוף: ראה ויקיר פ"ד, ח. ברכות י, א. מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תשצא וע' תשצה.

וצבא השמים לך משתחווים: נסמן לעיל ע' ב. ראה מאמרי אדה"א בראשית ע' נז.
מיכאל שהוא אהבה: ראה לעיל ע' א.
לקוית במדבר י, א.

הנוכר בתניא שבחי' אדני . . . זמן: ח"ב שער היחוד והאמונה פ"ז (פב, א).

כני' נק' קומה שלימה: ראה מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תרעה. דברים ח"א ע' מז וע' קו. בראשית ע' תקעב — ובהנסמן בהניל.
ובכל נשמה בפרט יש . . . ע"ט: ראה אגה"ק סט"ו.

עמוד 4

שויה חיצוניות — כל: אוצ"ל: כלל.

יש בכל או"א . . . אהבה מסותרת: ראה תניא פט"ו.

ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר פ"א, ד.
הנסמן במאמרי אדה"א דברים ח"ד ע' א'קע. בראשית ע' כו.

אינו רוצה להפרד מאחדותו: ראה תניא פ"ח.

נפשי אוויתיד וכברא דאשתדל: ישעי' כו, ט. זהר (רע"א מהימנא) תצא רפא, סע"א. ראה לקוית טמות פג, ד ואילך.

ברא כרעא דאבוה: נסמן לע' שדמ.
שויה ליפרד — כ"כ: כמו כו.

עמוד 5

המלך המרום לבדו: ברכת יוצר.

דארא דויווגייהו תדיר: ראה זהר (אדרא זוטא) האזינו רצ, ב. מאמרי אדה"א בראשית ע' שנו. וש"נ.

דארא . . דלא מתפרשין לעלמין: ראה זהר בשלח נו, א. ויקרא ד, א. מאמרי אדה"א בראשית ע' א. וש"נ.

והנה מעתה י"ל: ראה תו"ח כאן פ"ה.

לאה ילדה ששה בנימ: ויצא ל, ב. אמר בע"ח דלאה . . אחוריים דאימא . . קשר של תשרי: ראה שם שער (לו) יעקב ולאה פ"ד. לקוית להארזיל ס"פ תולדות. פ' ויצא. מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' רפג. לאה . . בינה: לקוית להארזיל פ' ויצא שם.

לאה . . אם הבנים: ראה זהר ויצא קנד, סע"א. קנו, ב. בינה אם הבנים: נסמן לע' רפז.

עמוד 9

אך מעתה י"ל: ראה תו"ח כאן כט, ד שו"ה וד"ל — אך.

הוקר רגליך . . פן תשביענו והקיא אותנו: משלי כה, יז. שם, טז. וכ"ה בתו"ח כאן. וראה בשולי הגליון בפנים.

אני ישינה ולבי ער: שה"ש ה, ב. ששה בנימ . . חגי'ת: ראה גם לקוית פ' ויצא שם.

ששם עלו שבטים שבטי י"ה: תהלים קכד, ב.

ויהי בבוקר והנה היא לאה: ויצא כט, כה. ואדם ידע: בראשית ד, א.

עמוד 10

ומעתה י"ל: ראה תו"ח כאן פ"י. ספר בראשית: ראה גם לעיל ע' צב. מאמרי אדה"א במדבר ח"ב ע' תרמא. המעשה דאליעזר עבד אברהם: ח"ש כד, ב ואילך.

יפה שיחתן: ראה ב"ר פ"ס, ה. נקי ספר בראשית בשם ספר הישר: ראה ע"ז כה, א. לעיל ס"ע קסט. מאמרי אדה"א בראשית ע' תיד. וש"נ. תו"ח כאן.

אין נותנים לאדם פרנסה: ראה בבא מציעא נט, א. מאמרי אדה"א בראשית ע' שו.

עמוד 7

כי שנואה לאה: ויצא כט, לא. לאה . . עלמא דאתכסייא: נסמן לעיל הערה ד"ה: רחל עלמא.

ובאה' ישגה תמיד: ע"ד משלי ה, יט. ושרש הדברים הוא: ראה תו"ח כאן פ"ד. לאה . . עולם המח: ראה לעיל ס"ע קנו, ובהנסמן לשם. מאמרי אדה"א בראשית ע' תקמו. וש"נ.

ונלאו לשחות מים: וראו ז, יח [בדילוג. — בתו"ח כאן (כח, א): וילאו. וראה בשולי הגליון בפנים].

לאה ל' נלאה: ראה לקוית להארזיל ס"פ תולדות. לעיל ע' קסט. תו"ח כאן. שערי אורה שער החנוכה ז, א.

ר"ע שזלגו עיניו דמעוה: ראה הנסמן במאמרי אדה"א דברים ח"ג ע' א'קכג.

תענוג תמידי אינו תענוג: מובא בלקוטי אמרים להה"מ סקס"ח [קה"ת תש"ג מא, ב] בשם הבעש"ט.

שיותר שהענג רוצה לינק: ראה פסחים קיב, א. מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' רפז. וש"נ.

שלוש הנה לא תשבענה: משלי ל, טו. ארץ לא שבעה מים: משלי שם, טז. כל הנחלים הולכים אל הים: קהלת א, ז. אי"ח ע"ב: משלי יב, ד.

נקבה תסובב גבר: ירמ"י לא, כא. החלומות הן מעין הרהורא דלבא: ראה ברכות נה, סע"ב. מאמרי אדה"א דברים ח"ד ע' א"ח"פ. וש"נ.

וחלומות שבשינה . . כח המדמה: ראה פ"ב משמונה פרקים להרמב"ם. תו"א וישב כה, ג. תו"ח שמות ע' נב.

עמוד 8

ובכ"ז יובן למעלה: ראה תו"ח כאן (כט, א) שו"ה ובכל זה.

כי לא מחשבותי: ישע"י נה, ת.

עמוד 12

יפה עינים: לשון הכתוב שמואל-א טז, יב.
והנה יובן למעלה: תוי"ח כאן לג, ד שו"ה
יחד) — ויובן.

יוסף שהי' יפ"ת: וישב לט, ו.
ראי' ושמיעה ריח דיבור . . ד' אותיות:
ראה ע"ח שער (ד) אח"פ פ"א.

בחכ' . . הראי': ראה לעיל ע' רסד
ובהנמ"ן לשם. מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע'
תעא. ושי"נ.

בחכ' . . שם ע"ב: ראה ע"ז חיים שער (ה)
טנת"א פ"א ובמפרשים שם.

עיני העדה . . דחכ': ע"פ שלח טו, כד.
ראה הנמ"ן לע' רסד.

עינייך כו' אפך כמגדל: שיר השירים א, טו.
ד, א. שם ז, ה.

ושמיעה בבינה: ראה זהר (אדרא רבא) נשא
קלח, ב. מאמרי אדה"א בראשית ע' כח. ושי"נ.

בבינה . . סיג . . אוזן: ראה לעיל ע' שכו
ובהנמ"ן לשם.

והמצח . . הרצון: ראה זהר (אדרא רבא)
נשא קבט, א. קלו, ב.

נאוו לחיידך בתורים: שיר השירים א, י.

עמוד 13

וזהו ורחל היתה: תוי"ח כאן פי"ב.
רחל . . עלמא דאתגלייא: נסמן בריש
המאמר.

(וכמ"ש . . למרבה המשרה): ראה ד"ה זה
במאמרי אדה"ז נביאים ע' ס. ע' סא ואילך וע'
ע ואילך.

מל' . . נק' כלה: ראה פרדס שער (כג)
ערכי הכינויים מערכת כל כלה.

יעקב . . ת"ת: זהר (סתרי תורה) ויצא קנו,
ב. לעיל ע' קסה.

שופר"י דיעקב: בבא מציעא פד, א.
דחכ' מקור החסד: ראה מאמרי אדה"א

דברים ח"א ע' רלו. ושי"נ. בראשית ע' תקי.
ושי"נ.

כחמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.

הלא היא כתובה: יהושע י, יג.
זה ספר תולדות אדם: בראשית ה, א.
דרמ"ח מ"ע . . החס' ושס"ה ל"ת . . הגבו':
ראה זחי"ב (תוספות) רעו, א. תקוני זהר
בהקדמה ה, א.

בספר בראשית לא נזכר שום מצוה: ראה
גם תרי"א לך יא, סע"ב. תוי"ח כאן, רק מצות
מילה לאברהם'. ולהעיר מרשיי ר"פ בראשית.
וימת . . מאה ועשר שנה: ס"פ ויחי.

דהאבות הן הן המרכבה: ראה ב"ר פמ"ז, ו.
הנמ"ן במאמרי אדה"א דברים ח"א ע' רטו.

ואין קורין אבות אלא לשלשה: ברכות טו,
ב. וראה לקוטי שיחות בלק כרך ד ע' 1068

בהערה. ויצא כרך י ע' 97 בהערה.
אבות . . חג"ת דאצ"י: ראה מאורי מערכת

אבות סכ"ז. סידור שער חג הסוכות רנז, ג.
ביוסף . . יסוד: פרדס שער (כג) ערכי

הכינויים מערכת יוסף.
דאיהו ודחיה חד: תקוני זהר בהקדמה ג, ב.

להגידי כי ישר ה': תהלים צב, טו.
וקשרתם לאות: ואתחנן ו, ח.

עמוד 11

ומעתה יובן: ראה תוי"ח כאן פי"א.
שאינן אשה אלא לוי"פ: ראה תענית לא,
סע"א.

נשי' דעתן קלות: שבת לג, ב. וראה מאמרי
אדה"א ויקרא ח"ב ע' תפט. ושי"נ.

ופיהם מלאה דמים: שבת קנב, א.
המל' . . אשה יראת ה': משלי לא, ל. ראה

תקוני זהר בהקדמה ו, א.
ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

שע"ה נהורין: ראה סידור שחרית נב, ב
בשם הזהר. לקמן ע' 18. מאמרי אדה"א

בראשית ע' רפ. ושי"נ.
יאר ה' פניו אליך: נשא ו, כה.

לכניי שהיא בחי' המל': נסמן בע' קפד.
אך הנה מ"ש ברח"ח: תוי"ח כאן לג, ג שו"ה

וסומק — אך.
ההפרש בין תואר למראה: ראה לעיל ע'

קסט. סה"מ תקס"ד ע' יא. ומקבילו בתורא
ויצא כג, ב. תוי"ח כאן. לקמן פיסקא ובחי'.

שויה ריבוי — כו': אוצ'ל: כו').
 ליחמנה במקלות . . ברהטיס: ויצא ל, מא.
 עקודים נקודים ברודים וטלואים: ויצא ל,
 לט. לא, י.
 יעקב הוא ממדת הרחמים: ראה זהר לך פז,
 ב. תניא פמיה. מאמרי אדהיא בראשית ע'
 קנו. וש"נ.
 והנה זהו עיקר: תוי"ח כאן לא, א שויה
 וזהו.

ורחמיו על כל מעשיו: תהלים קמה, ט.
 רחמיך הרבים: בתוי"ח כאן: ברחמיך הרבים
 רחם עלינו — ברכת יוצר.

עמוד 16

המל' נקי רחל: פרדס שער (כג) ערכי
 הכינויים מערכת רחל.
 ורחל באה עם הצאן: ויצא כט, ט. ראה זהר
 בלק קפז, סע"א. סה"מ תקס"ה ח"ב ס"ע
 תרצה ואילך.
 וזהו שאמר יעקב: תוי"ח כאן פ"ח.
 אעבדך ברחל ו' שנים: נסמן בריש המאמר.
 רחל . . הדיבור . . עלמא דאתגלי: נסמן
 בריש המאמר.
 שרה . . המל': נסמן לעיל לע' קלו.
 המל' שנקי מטרוניחא: ראה אגה"ק סכ"ה
 (קלט, א). לעיל ע' קלו.
 לך הוי' הגדולה והגבו': דהייא כט, יא.
 ומעתה י"ל מ"ש: תוי"ח כאן פ"ט.
 לאה . . עלמא דאתכסי' . . המוד: נסמן
 בריש המאמר.

עמוד 17

דהיג מנצפ"ך: ראה לעיל ס"ע קנו. מאמרי
 אדהיא ויקרא ח"א ע' רלו. וש"נ. דברים ח"ג
 ע' א'כג ואילך.
 שאין . . הצעירה לפני הבכירה: ויצא כט,
 כו.
 אך אחר שהי': תוי"ח כאן לב, א שויה אך.
 ויאמר אלקי' יהי אור: בראשית א, ג.
 יהי רקיע להבדיל: ראה בראשית א, ו.
 דאימא אוזיפת מנהא לברתא: ראה זהר

ובחי' יפ"מ: תוי"ח כאן לד, ב שויה שעולה
 — ומעתה.
 באור פניך יהלכון: תהלים פט, טז.
 פני משה כפני חמה: בבא בתרא עה, סע"א.
 צהבו פניו של רבי: חולין ז, ב.
 מדוע פניך רעים: נחמ"י ב, ב.

עמוד 14

והנערה טו"מ . . שקר החן: נסמן בריש
 המאמר.
 נעוץ חחלתן בסופן וסופן בתחילתן: ספר
 יצירה פ"א מ"ז.
 והנה עדיין יש לתרץ: תוי"ח כאן פ"ז.
 הקושי' . . אעבדך שבע שנים: בריש
 המאמר.
 מלא שבוע זאת: ויצא כט, כז (בדילוג).
 ויעש יעקב . . ויבא . . ויעבוד: ויצא שם,
 כת. ל.
 והנה להבין כ"ז: ראה תוי"ח כאן לא, ב
 שויה בא — וגם.
 כרחל לפני גווי' נאלמה: ישע"י נג, ז [ושם
 וכרחל — אבל כ"ה גם בתוי"ח כאן. סה"מ
 תקס"ה ח"ב ע' תקצה. פירוש המלות נו, ג.
 מאמרי אדהיא דברים ח"ב ע' תרצה. וש"נ].
 ראה לקרית מסעי פח, ג.
 נאלמתי דומי': תהלים לט, ג.
 שעי' שרים מקבלי' . . מבחי' שערות: ראה
 פירוש המלות נו, א ואילך.
 ידינו רמה . . כוחי ועוצם ידי . . לי יאורי:
 האיזנו לב, כז. עקב ח, יו. יחזקאל כט, ג.

עמוד 15

וכך יובן למעלה: תוי"ח כאן ל, ג שויה
 העליון — וזהו.
 צאן כמו צאינה וראינה: שה"ש ג, יא. ראה
 סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתמח. מאמרי אדהיא
 בראשית ע' רכא. וש"נ. לקויש ויצא כרך טו
 ע' 254. וש"נ.
 אברהם . . הי' . . בקר וחמורים: לך יב, טז.
 ויהי לי שור וחמור: וישלח לב, ו. — בתוי"ח
 כאן מציין לפרשי' (ויצא ל, מג).

יומא עו, א. ראה מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' כג. ושי"נ. בראשית כאן ע' רעט.
 בכוס של ברכה . . בה' אצבעות: ראה שו"ע אדה"א חא"ו"ח ספק"ג ס"ז.
 בכוס של ברכה . . שמגביה"ן הכוס: ברכות נא, א.
 שיעשה הקבי"ה טעודה לעתיד: פסחים קיט, ב.
 בי"ן המשומר בענביו: ראה ברכות לד, ב.
 מאמרי אדה"א כאן ע' רפב. ושי"נ.

בהקדמה ב, א. מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' רלו. ושי"נ.
 וז"ש מלא שבוע זאת: תו"ח כאן לב, ב שו"ה וז"ש.
 זאת . . המל': פרדס שער (כג) ערכי הכינויים מערכת זאת.
 בזאת יבוא: אחרי טז, ג.
 ששנואה לאה . . ורחל עקרה: ויצא כט, לא.

עמוד 19

והוכן בחסד כסא: ישע"י טז, ה.
 כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
 נעוץ תחילתן בסופן: ספר יצירה פ"א מ"ז.
 דוד . . מרכבה לבחי' המל': נסמן לעיל לע' ב.
 בנין המל' . . מבחי' הגבורות: ראה מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' ריח. ושי"נ.
 שאין מיתוק הדין אלא בשרשו: נסמן לעיל לע' קכג.
 דבינה מינה דינין מתערין: ראה זהר ויקרא י, סע"ב. יא, רע"א. מאמרי אדה"א דברים ח"ב ע' שעז. ושי"נ.
 יין המשמח אלקים: ע"פ ס' שופטים ט, יג. אלקים דבינה: ראה זהר בהקדמה ב, א ובמקדש מלך שם. שם (תוספתא) בראשית לא, ב.
 אלקים . . ומל': נסמן לעיל לע' ב. וראה הנסמן במאמרי אדה"א בראשית ע' קצז.
 כטוב לב המלך ביין: אסתר א, י.
 דכל חירו וכל חידו: ראה זהר תולדות קמב, ב. תרומה קמז, א.
 דרבה דשחטי' לרבי זירא: מגילה ז, ב.
 נכנס יין יצא סוד: ערובין סה, סע"א. ראה מאמרי אדה"א בראשית ס"ע תקסח ואילך.
 יין גימטריא סוד: ראה ערובין שם.
 דזקן דעתיק סתום ונעלם: ראה זהר (אדרא רבא) נשא קכת, ב. אמ"ב (קה"ת תשמ"ה) שער התפילין קל, ד.
 בן ע' שנה: ראה לעיל ע' רי ובהנסמן לשם.
 הנסמן במאמרי אדה"א בראשית כאן ע' רפט.

עמוד 18

ואת גביעי גביע הכסף: מקץ מד, ב. — ראה בארוכה במאמרי אדה"א בראשית ע' רעט. ועם שינויים והגהות וכ"ו — באוה"ת מקץ כרך ב ע' שמא ואילך [והשמטה — בכרך ה ע' 1956] וע' שמה ואילך. כרך ו ע' 2210. פלח הרמון מקץ ע' 218 ואילך.
 כוס ישועות אשא: תהלים קטז, יג.
 כוס גימ' . . אלקים: זהר (רע"א מהימנא) פינחס רמה, סע"א. עקב רעג, סע"א. חידושי אגדות מהרש"א ברכות נא, א ד"ה: עשרה. פ"ו . . גימטריא דשם אלקים: ע"ח שער (כ) המוחין פ"א.
 היין שהוא בבחי' בינה: ראה זהר נשא ככו, א. מאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' לג. ושי"נ.
 אותיות שהן בחי' כלים: ראה שער היחוד והאמונה פ"ד. לקו"ת מטות פב, ג.
 ואתה מחיי את כולם: נחמי"ט, ו. ראה שער היחוד והאמונה פ"ב. מאמרי אדה"א דברים ח"ב ע' שצט. ושי"נ.
 שם אלקים . . צמצום: ראה תו"א תולדות כא, א. מאמרי אדה"א בראשית ע' קעג. ושי"נ.
 שנה נהורין: ראה גם לעיל ע' 11 ובהנסמן לשם.
 וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד. ראה מאמרי אדה"א דברים ח"ב ע' תתעב.
 דק"ן נהורין . . באור אבא . . כי יקרא קן צפור: תצא כב, ו. ראה ע"ח שער (יג) א"א פ"ד. מאמרי אדה"א דברים ח"ב ע' תתעא. ושי"נ.
 כוסי רוי"ה גימטריא רכ"א: תהלים כג, ה.

עמוד 20

בראשית יח, א: לג, א ובמפרשים. הנסמן
במאמרי אדה"א בראשית כאן ע' רפה.

יסוד . . נק' טוב: נסמן לקמן בח"ב לע'
תתפט.

וילקט יוסף: ויגש מז, יד.

הכסף . . החסד: נסמן לקמן בח"ב לע'
תתמג.

פרעה לשון פריעה וגילוי: ראה זהר ויגש
רי, א. הנסמן במאמרי אדה"א בראשית כאן
ע' רצה.

שהיא בחי' בינה ומל': ראה הנסמן באוה"ת
כאן ע' 686.

שהי' מנחש בו: נסמן בסמוך הערה ד"ה כי.
בנחש דקטנות דיוסד: ראה גם מאמרי
אדה"א דברים ח"ב ע' תרטו.

כי נחש ינחש: מקץ מד, טו.

צדיק תחתון . . בנימין: ראה זהר ויצא קנג,
ב. לקמן בח"ב ע' תתצה ובהנסמן לשם.

מאמרי אדה"א דברים ח"ב ע' תעא.

דוד הוא הקטן: וכ"ה במאמרי אדה"א
בראשית כאן ע' רצו. ובשמואל"א יו, יד:
דוד.

בן אוני . . בנימין: וישלח לה, יח.
בצדיק עליון . . יוסף: נסמן לעיל בהערה
ד"ה: צדיק.

עמוד 22

וידעת כי שלום אהליך . . יעשה שלום לי:
איוב ה, כד. ישעי' כז, ה. ראה סנהדרין צט,
ב. תורה אור תרומה פ, ד. מאמרי אדה"א
כתובים ח"ב ע' קפה.

רוחא דשביק בגווה: ראה זהר (סבא)
משפטים צט, ב. ע"ח שער (לט) מ"ז ומ"ד
דרוש ז. ח. מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' כד.
וש"נ.

כי אין אשה כורתת: ראה סנהדרין כב, ב.
ובנימין בכה על צוואריו: ויגש מה, יד.

ראה אמ"ב שער הקיש לב, א.

יוסף . . בבית האסורים . . עשר שנים:
ראה פדרי"א פליט וברד"ל שם.

ענו בכבל רגליו . . אמרת ה' צרפתהו:
תהלים קה, יח. שם, יט.

דיסוד שנק' קנה הכל: ראה פע"ח שער (ט)
העמידה פ"ג.

קנה חכמה: משלי ד, ה.

וזכרה על הי"ן: פסחים קו, א. ראה סידור
שער המועדים רכא, ד.

אלה דברי דוד האחרונים: שמואל"ב כג, א.
נאום הגבר הוקס על גימטריא מאה:
שמואל שם (בדילוג). ראה שו"ע אדה"ז או"ח
הל' ברכות השחר רסמ"ז. מאמרי אדה"א
בראשית כאן ס"ע רצ.

מוחא ושכיך על דורדייא: ראה מאמרי
אדה"א בראשית כאן ע' רצ ובהנסמן שם.

יוסף . . יסוד: פרדס שער (כג) ערכי
הכינויים בערכו.

כי כל בשמים . . דאחיד בשמיא וארעא:
דברי הימים"א כט, יא. ראה זהר בראשית לא,
סע"א. מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תשמב.
וש"נ.

שיסוד נק' כל: ראה זהר (רע"א מהימנא)
פינחס רנו, סע"א. מאמרי אדה"א במדבר ח"א
ע' פב. וש"נ. דברים ח"ב ע' תרפו. וש"נ.

והמל' נק' כלה: פרדס שער (כג) ערכי
הכינויים מערכת כל כלה.
וכמיש במ"א בענין רחל: ראה לעיל ע' 11
ואילך ובהנסמן לשם.

עמוד 21

שברחל . . המל': פרדס שער (כג) ערכי
הכינויים מערכת רחל.

ויוסף הוא השליט: מקץ מב, ו.

יתום ר"ת יפה תואר: ראה ע"ח שער
הכללים ספ"ד. הנסמן באוה"ת בהעלותך כרך
ו ע' א'תשטו.

שבינה עד הוד אחפשמת: ראה זהר (רע"א
מהימנא) פינחס רכג, ב. ביאוה"ז תשא נד, ג.

אמ"ב (קה"ת תשמ"ה) שער התפילין קכ, ד.
הנסמן לקמן בח"ב לע' תקפה.

אלה חולדות יעקב יוסף: וישב לו, ב.

יסוד . . כנישו דכל נהורין: ראה זהר

אדה"א במדבר ח"ב ע' תשפד.
צדיק כתמר יפרח: תהלים צב, יג.
מכנף הארץ שמענו: ישעי' כד, טז
(כדילוג).

המל' שנק' ארץ: ראה זהר (תוספתא)
בראשית לא, ב.

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
נקבה תסובב גבר: ירמי' לא, כא.
ומיה מברר לבין: ראה ע"ח שער (ה)
טנת"א פ"א. מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' ה.
וש"נ. ח"ב ע' תקעג ואילך. ח"ד ע' אריג
ואילך.

והוא ימשול בך: בראשית ג, טז.
בכור יעקב ראובן . . . בכור שורו: וישלח
לה, כג. ברכה לג, יז.

העבודה לעתיד יה' בבכורים: ראה ס'
הגלגולים פכ"ג. מאמרי אדה"א דברים ח"ב
ס"ע תקצד. וש"נ.

קדש לי כל בכור: בא יג, ב.
כי לי הקדשתי . . . כל בכור: במדבר ג, יג
(ועד"ז בהעלותך ח, יז): כי לי כל בכור ביום
הכותי כל בכור . . . הקדשתי לי כל בכור.

מפני חטא העגל נפטקה: באוה"ת כאן ע'
686: ושם [ברכות נשא רפ"ז] מבואר שירדו
מגדולתם על מעשה העגל (וצ"ע דבגמרא
שם [זבחים דק"י ע"ב] משמע שמסיני נצטוו
על הכהנים ע"ש בפרש"י).

בכור דעכשיו שהוא לאב: ראה גם מאמרי
אדה"א בראשית כאן ס"ע דש. אוה"ת כאן ע'
שדמ.

למשפחותם לבית אבותם: ראה רש"י
קידושין (במשנה) סו, ב ד"ה כהנת.
הירושה . . . בכור לאב: באוה"ת כאן ע'
שדמ: כדתנן במשנה רפ"ח דבכורות.

ראשית אונו ולו . . . משפט הבכורה: תצא
כא, יז.

עמוד 24

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
הבעל יורש את אשתו: ב"ב ק"א, ב.
שאינ' נותנים לאדם פרנסה: ראה ב"מ נט,
א.

מלך אסור ברה"ט: שיר השירים ז, ו.
אנכי ארד עמך מצרימה: ויגש מו, ד.
גלו לאדום שכ"נה עמהם: ספרי מסעי לה,
לד. ראה הנסמן במאמרי אדה"א דברים ח"ב
ע' תלה.

אבי אבות הטומאה: ראה רש"י פסחים יד,
ריש ע"ב. יז, א. הנסמן באנציקלופדי'
תלמודית בערכו.

אשר שלט האדם באדם: קהלת ח, ט.
אין חבוש מתיר א"ע: ראה ברכות ה, ב.
ומלך אלקים על גוים . . . כמ"ש ומלכותו:
תהלים מז, ט. שם קג, יט.

האיש דרכו לכבוש: יבמות סה, ב.
הצדיק אבד אבד בגלותא: ישעי' נו, א. ראה
זהר שמות יא, א.

בשבע שני הרעב: ראה רש"י, רמב"ן ולקח
טוב לויגש מז, יט.

שקנה אותם ואת אדמתם לפרעה: ויגש
שם, יח-כג.

כמ"ש במדרש שאל אותם: ב"ר ס"פ צ.
תנחומא מקץ ו. רש"י מקץ מא, נה.
ה"א לכ"ס זרע: ויגש שם, כג.

ונתן לכם זרע: ישעי' נה, י. ושם: ונתן זרע
לזרע ולחם לאכל.

תן לנו זרע: וכ"ה במאמרי אדה"א בראשית
כאן ע' שא. וביגש שם, יט: ותן זרע.

ערות מצרים: לשון הכתוב ישעי' כ, ד.
וראה מקץ מב, ט. יב.

שהיו מצויינים שם: ראה ספרי תבוא כו, ה.
פ"ו שנה . . . קושי השעבוד . . . נולדה
מרים: ראה תנחומא — באבער — בא ז.
מאמרי אדה"א בראשית כאן ע' רעט. וש"נ.
בזמן רד"ו: תנחומא מקץ ח. רש"י מקץ מב,
ח. הנסמן בהערה שלפ"ז.

עמוד 23

דוימרו את ח"יהם: שמות א, יד.
מרים ע"ש המרירות: ראה הנסמן בהערה
לדעיל ד"ה פ"ו.

בזמן קכ"ד בבואם למצרים: ראה תנחומא
— באבער — בא ז.

וידע אלקים: שמות ב, כה. וראה גם מאמרי

יהודה ס"ו. הנסמן במאמרי אדה"א בראשית
כאן ע' רצט.

ועץ אחד ליוסף עץ אפרים: יחזקאל שם
[ושם: עץ — וכתוב עליו ליוסף].

וקרב אותם . . והיו לאחדים: יחזקאל שם,
יו (בדילוג).

ולא יחצו עוד . . ומלך אחד: יחזקאל שם,
כב (בשינוי הסדר).

ודוד עבדי נשיא: יחזקאל שם, כה.

דכתר שם טוב עולה על גביהם: אבות פ"ד
מ"ג.

ראות משה את הסנה: שמות ג, ב ואילך.
ראה גם סה"מ תקס"ז ע' רמט. מאמרי אדה"א

כמדבר ח"ב ע' שלד וע' שמג.

בי"ע . . אמ"ר: ראה בהערה שלפנ"ו. לעיל
ריש ע' שח.

עמוד 26

העוה"ז . . ורשעים גוברים בו: תניא פ"ו,
כשרוח הטומאה אעביר מן הארץ: זכרי' יג,

ב.

וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.

וארא אל אברהם: ראה לקמן ברשימת
הכת"י הערה 6.

מראי מקומות למאמר זה נסמנו לעיל לעי
רלח ואילך.

להניח ברכה אל ביתך: יחזקאל מד, ל. ראה
יבמות סב, ב.

להיות כל איש שורר: אסתר א, כב.

הגשמים שמרוים לארץ: ע"פ ישעי' נה, י.
אשה לא תלד במין שלה: ראה מאמרי

אדה"א ויקרא ח"ב ע' תר. ושי"נ. בראשית כאן
ע' שה. ושי"נ.

הנני בורא חדשות בארץ: ירמ' לא, כא
[ושם: כי ברא ה' חדשה בארץ, אבל כ"ה גם

כמאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תערב. ושי"נ.
בראשית כאן ע' שו].

ויהי האדם ואשתו: בראשית ב, כה. ושם:
ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו.

ב"ן יתעלה למעלה משם מ"ה: ראה הנסמן
במאמרי אדה"א דברים ח"ד ע' ארי.

כהנים . . החסדים: ראה זהר נשא קמה, ב.
צו כו, א. מאמרי אדה"א דברים ח"ג ע' תתעג.
ושי"נ.

עמוד 25

פסקה זוהמתן: ראה שבת קמו, רע"א.

חזרה הזוהמא: נסמן לעיל לע' שלד.

מושיבי עקרת הבית: תהלים קיג, ט.

קח לך . . וישראל חבריו: יחזקאל לו, טו

[ושם: ולבני ישראל].

ליהודה . . המל': ראה מאויא מערכת

רשימת הכת"י

3	ויאמר האדם . . עצם מעצמי
6	המכסה אני מאברם ²
6	ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ ³
18	ואת גביעי גביע הכסף ⁴
25	ענין ראות משה את הסנה ⁵
26	[וארא אל אברהם] ⁶

(1) נדפס מבוך 2067 צג, ב.

(2) נדפס מבוך 2074 ע' כז.

(3) נדפס מבוך 184 ע' תא. נמצא גם בבוך 449 ע' תמו. 2066 ע' ח.

(4) נדפס מבוך 146 ע' ח. נמצא גם בבוך 110 ע' רמו. 174 ע' נה. 284 ה, ב. 2008 ע' מז.

(5) נדפס מבוך 866 יט, ב.

(6) נדפס מצילום גוכתיק. נ"א נדפס לעיל ע' רלח.

אודות מאמר זה כותב כ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע: הפנים (כמדומה אשר הוא כ"ק דודינו הר"ל אחי אדמו"ר) מיאנויטש, או) כתב יד מעתיק, וההגהות שמן הצד ובין השיטין הוא כ"ק אדמו"ר הגדול זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע" (ראה פקסימיליות שבסוף הספר).

עוד כותב שם כ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע: הועתק בס' נודע בשערים קכ"א א", והוא הנוסח הנדפס לעיל בע' רלח.

[ס' נודע בשערים נסמן בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א במספר 1064 — ושם לא נעתק המאמר בשלימותו. וכת"י זה (1064) ה' לפני כ"ק אדמו"ר הצ"צ — ראה לעיל ע' רמג בהערה ד"ה ופרעה. פקסימיליא — להלן בסוף הספר].

עוד אודות מאמר זה הנק' דער פרומער ווא"א — ראה הנסמן לעיל במראי מקומות לע' רלח וע' תק הערה 58. ובאור התורה שיר השירים ח"א ע' רלד מצטט (כשינוי קל) קטע קטן מדיה זה שלפנינו ומציון מסד"ה ווא"א דלאוני. ספר המאמרים תשי"ב (חמיד תשמ"ח) ע' 150. כרם חכ"ד ניסן תשמ"ז גליון 2 עמודים 4-14.

נרמז כינון שנים היותן לזאת ב' תפיל' בהיות שדירות ושתנות שהם נבחרו חזק ע"ז שתפיל' ושתפיל'
 יתב והז' לזכר א' ויזכר שיה שנתה טובה ובעדו בלידה ששנת התפיל' ששנתה סם בתה' ושתם
 עם סם התורה וזו יב' סן הלידה הנה עם טובה ותפיל' החז' וכיוצ' - הי' אע' וזאת' ע"ז שתפיל'
 ושתפיל' יתב ב' תפיל' והז' לזכר א' לא ענה אלא ששפירוב והתפיל' בו נשנה פנינה טובה וזאת' יתב
 שז"ל הי' פנינה פנינה ולא הי' מתברר עם גמלו המעב' א' - ואות' את' וזאת' נב' ב' תפיל' שאין שתפיל'
 כל' יתב נתינת סם ואם שאין יפול' למי פ' כי היים תפיל' אש' - והטעם לנה הוא כי היים והאש
 פנינה היא טעם שש' לזכר א' וז' לזכר א' או לתפיל' זוא' - שש"ב ברבש ועם ושתם התפיל' הנה
 שאין תפיל' פשוט' נב' אלא ז' א' ברבשו מורה בו נש' קצת' ששפירוב כיו' לתן' מורה נב' קצת'
 שפיל' השפיל' וים קובש' נב' שש' התפיל' וזכר' גמלו לתפיל' יתב כי בהחייפות שברבש יתברר לתן
 נש' לתפיל' שבתן' ושתת' שבתן' יתב' ויתברר' בשתנות' שברבש' - וכיוצ' פיה בהתפיל'
 וחוביה השפיל' התפיל' הנה ששתפיל' יתב' לפי שהן שוגג' בהתפיל' קצת' נש' ברבשו' וזאת' אש'
 וים פשוט' הנה ששתפיל' - ויזכר' שזכר' של' שהתברר' וזכר' שפיל' ושתת' לתפיל' התפיל'
 שג' יתב' יתב' עם ברב' השפיל' והי' כפיל' חפיל' התפיל' בתר' עושה פיה' החינה והתפיל' בותר'
 כי אם לא הי' כפיל' התפיל' תמה' בהיות' שהי' כל' ע"ז א' פשוט' לבר' כיו' עדה כפיל' סים' לבר' ואש'
 לבר' לא הי' כפיל' התפיל' כל' כיו' שהיים והאש' אינן שתפיל' - אלא ע' כפיל' התפיל' והוא

הקדל

" קול יעקב " (בבואר הוא בארבעות) " הנה אהיו זאת . ברוך אהיו " ש' גומור
 בעתן כלל כטאה הוא אשתע " כמאן באשתעו מאל עו מאל (הח"ש"ט) "

ולדהבין זאת היטוב הוא אנו כיו בקטנות הקול תלעו היא עולה | הכל הוא ברוך הקיה (אחיהא
 אהיו) והוא קול שרע גטי כו (והוא חזנות הקול) †

אבל קל כטאה הוא פטיות הקל העוקן שבא וכו' וכו' אהוא פטיות האל אהתבוננות וסיה עיה
 נאניה שרעית כול (ואל אשתע' רב הוא כמו בא' גא'על וכו'על זיא אהיו) אהוא פטיות
 נקמת האל רעוא' באימ' . והוא עסן ע' באש (אהיו עכוסו בתוך יסוב אימ' באזר ובאר ג'וא
 באחיות ע' או יחפון כו) " רזדרו ניקרה קול ג'וא " אהוא בח' פטיות נקמת האל . ואו יס'ן
 פתחו או פטיק . ש'טנ' או הפסק ס'א'ו' וכו' הקל בא' וכו' אהיו הוא חשמה וכו' (והו בח' מהו וכו')
 ושק ונה אה' קול ש'יו דרך קנה א' רמה וש'ל קול בו' וכו' אהיו הקול אט א'כ' בחה הוא קול ק'יו
 וכה חח'טין והוא בא' דעת יונתן כל בא' טעב'יות חבנת אה' . אה' יכנה תלע'קה בקול חנות אהוא
 ע' טעב'יות רבנה " אה' אה'ק רבנה ע' חצ'קה זאת אינ' . בבוארה " חכל פטיות הכל האל
 רעוא' בא' הוא שט'ק ובח' רבין העב'יו א'זרה | ה'דעת וש'לף א'טה | החמת וש'ק כדעת בא'א
 ע' ש'טאה רב'ן ע' התבוננות ונטיק ע' בינה רב'ן ח'ק רב'ן העב'יו א'כ' אה' היה רב'ן יק'ובו וש'ק
 ע'ה ע' התבוננות רב'ן ח'ק רב'ן העב'יו ע'א'כ' בק'חה א'טה חולב'ת ר' אחר הטב'לות וא' יכול
 אה'ק כ'ט' וכו' והה' היטב (וע' בארבעות'ם או יחפון כו' ע'ט)

פאקסימיליא מגוכי"ק הר"מ בן כ"ק אדה"ז בוך 1035
 נדפס לעיל ע' קס

בנוש וחרח סלל אברהם.
(הועתק בס' נובע בשענימ'ן פ"א')

הבנוש הוא של פ"ג אב"א"ג הגבול וצ"ע"א"ה נבגה ז"ע.
הכתב, הכתב (כבנמה מסכ הוא פ"ג נבנמ' הכ"ל (א"י אב"א"ג)
היא פ"א"ס. א"ו) כג יב ימ"ג, נבגה"ה"ה א"ל הלב וכן השי"ן
הוא פ"ג אב"א"ג הגבול וצ"ע"א"ה נבגה ז"ע.

230. השלש"א"ו.

בא בינושה אדמ"ר פ"ג אב"א"ג ה"ג אב"א"ג וצ"ע"א"ה נבגה ז"ע.

פאקסימיליא מגוכי"ק כ"ק אדמ"ר (מהוריי"צ) נ"ע
ע"ד גוכי"ק אדמ"ר הזקן דלהלן.

[1]

פאקסימיליא משער הכח"י 633.

לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
חונתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשע
חתנו מנחם נחום בן גיטל
כלתו צבי' מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
ובעלה יהושע בן עטא דבורה
ובנם מנחם מענדל בן שרה ברכה
ובתם חיי' מושקא בת שרה ברכה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
ובעלה יוסף בן מנחה
ובתם חיי' מושקא בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פרידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו גיטל בת חנה רבקה
נכדו שמואל בן חנה רבקה
נכדו משה בן חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
ובעלה אהרן בן גיטל לאה
ובנם לוי יצחק בן רבקה
ובתם חנה בת רבקה
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
ובעלה מנחם מענדל בן האדא רייזל
ובנם לוי יצחק בן שרה ברכה
ובתם חנה בת שרה ברכה
נכדתו מלכה בת אסתר
ולעיני בעלה המנוח אליעזר אלימלך עיה בן ניסן שי'
ובתה חיי' מושקא בת מלכה
נכדתו חנה בת אסתר
ובעלה ישראל מאיר בן חנה הינדא
ובנם לוי יצחק בן חנה
נכדו אברהם יהושע העשיל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדתו רחל רייזל בת אסתר
נכדו שלום דובער בן אסתר
נכדתו דבורה לאה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן צבי' מרים
נכדתו חנה בת צבי' מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי' מרים
נכדתו אסתר בת צבי' מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי' מרים
נכדתו רבקה בת צבי' מרים
נכדתו שטערנא שרה בת צבי' מרים

שיחיו